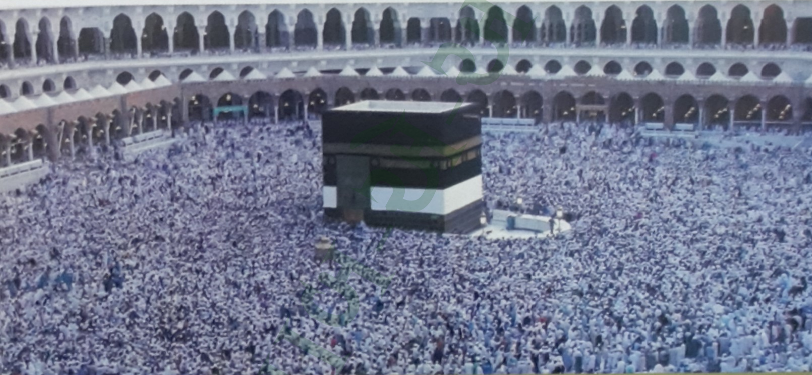
અલ્લાહ કે આશિકોં કી આશિકી કા મંઝર

اللہ کے عاشقوں کی عاشقی کا منظر

✡ મુઅલ્લિફ ✡

મૌલાના મુહમ્મદ અરસલાન બિન અખ્તર મેમન

• પ્રકાશક •

નુરાની કુતુબખાના

રેલ્વે સ્ટેશનની સામે, મેઈન બજાર,
મુ. પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦
ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

અલ્લાહકે આશિકોંકી આશિકીકા મંઝર

اللہ کے عاشقوں کی عاشقی کا منظر

❖ પસંદ ફરમૂદા ❖

મુરશિદી આરિફ બિલ્લાહ મૌલાના શાહ હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમ

❖ તકરીઝ ❖

શેખુલ હદીસ મૌલાના મુફતી નિઝામુદીન શામઝી સાહબ મદ્દઝિલ્લુહૂ

✡ મુઅલ્લિફ ✡

મૌલાના મુહમ્મદ અરસલાન બિન અખ્તર મેમન

❖ લિપ્યાંતર ❖

(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

રેલ્વે સ્ટેશનની સામે, મેઈન બજાર,

મુ. પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦

ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

અમારી બીજી કોઈ પણ જગ્યાએ શાખા નથી

અલ્લાહકે આશિકોંકી આશિકીકા મંઝર

ફેહરિસ્ત

મઝમૂન	સફા
તકરીઝ : હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમ	૧૯
તકરીઝ : હઝરત મૌલાના મુફતી નિઝામુદ્દીન શામઝી સાહબ મદઝિલ્લુહુલ આલી	૨૦
અર્ઝે મુઅલ્લિફ	૨૨
આપ ઈસ કિતાબકો કૈસે પઢેં?	૨૩

પહેલા બાબ : ઈશ્કે હકીકી

લફઝે ઈશ્ક કા માખઝ	૨૬
તારીફે ઈશ્ક	૨૬
હકીકતે ઈશ્ક	૨૮
હદીસે ઈશ્ક	૩૧

ઈશ્કે હકીકી પર સૂફિયાકે (૫૬) અકવાલ

અગર ઈશ્ક ન હો તો દુનિયાકી સારી નેઅમતેં બેકાર	૩૨
મેઅયારે ઈશ્ક	૩૫

મઝમૂન	સફા

- ઈશ્કકી ઝબાનમેં દુરૂદ શરીફકે મા'ના ૩૭
- હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) કા કૌલ ૩૮
- ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે આગમેં ન જલનેકી વજહ ૩૮
- ઈશ્કે ઈલાહીસે લબરેઝ દો અશ્આર ૩૮
- બયાન ઈશ્ક અઝ ઈશ્ક ૩૯
- હઝરત જીલાની (રહ.) કા કૌલ ૪૨
- હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) કા કૌલ ૪૩
- ફિતરતે ઈન્સાનીમેં ઈશ્ક ૪૪
- અરવાહ ઔર કુલૂબકે ઈશ્કકી કદામત (પુરાનાપન) ૪૫
- ઈશ્કે ઈલાહીકી ઈબ્તિદા કૈસે હુઈ? ૪૬
- હઝરત શાહ મીના (રહ.) કા કૌલ ૪૭
- હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) કા કૌલ ૪૮
- ઈશ્કસે મુતઅલ્લિક દો સચ્ચી બાતેં ૪૮
- ઈશ્કે ઈલાહીકી દુઆ ૪૯
- ઈશ્કે હકીકી પર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરત થાનવી (રહ.) કે ઈરશાદાત ૫૦
- અબુલ હસન નદવી (રહ.) કા કૌલ ૫૧
- ઈશ્કે મૌલા કા પેટ્રોલ ૫૨

બંદેકા અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત ઔર ઈશ્કકા મફહૂમ

- ઈમામ કુશૈરી (રહ.) કા કૌલ ૫૩

મઝમૂન	સફા

ઉશ્શાકે હકીકીકે ઈશ્કકા મંઝર કુરઆનકી રોશનીમેં

- શિદ્દતે મુહબ્બત ૫૩
- અલ્લાહુમ્મજ્ અલ્ હુબ્બક અહબ્બ ઈલય્ય મિન્ નફ્સી કી શરહ . . ૫૬
- મહમૂદ ઔર અયાઝકા વાકિઆ ૫૭
- નફસાની ખ્વાહિશાતકી હકીકતસે મુતઅલ્લિક એક ઈસ્લાહી મઝમૂન ૫૮
- નફસાની ખ્વાહિશાતકી મઝમ્મત ઔર હકીકતસે મુતઅલ્લિક અહાદીસ ૫૯
- ગુનાહોંકે તકાઝે તો વિલાયતકા ઝરીઆ હૈં ૬૦
- નફસાની ખ્વાહિશાતકા ઉસૂલ ૬૨
- અહબ્બ ઈલય્ય મિન્ અહલી કી આશિકાના શરહ ૬૩
- જહાંગીર ઔર નૂરજહાંકા વાકિઆ ૬૪
- હઝરત સમનૂન મુહિબ્બકી હિકાયત ૬૪
- ઈન્તિહાને મુહબ્બત ૬૫
- હઝરત સમનૂન (રહ.) કી કૈફિયતે મુહબ્બત ૬૫
- ખ્વાબકે ઝરીએ તરબિયત ૬૬
- હઝરત ફતહ મૂસલી (રહ.) કી હિકાયત ૬૭
- હઝરત ઈબ્રાહીમ જબલી (રહ.) કા વાકિઆ ૬૭
- હઝરત અલી (રદિ.) કા વાકિઆ ૬૮
- હઝરત રિબાહ બિન કૈસી (રહ.) કા વાકિઆ ૬૮
- હઝરત ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ (રહ.) કા વાકિઆ ૬૯
- અલ્લાહસે કિતની મુહબ્બત હોની ચાહિયે ૬૯

મઝમૂન	સફા

- અહબ્બ ઈલય્ય મિન અહલી પર હકીમુલ ઉમ્મત (રહ.) કા મલ્ફૂઝ ૭૧
- અહબ્બ ઈલય્ય મિન અહલી કી હકીકત પર ઈબ્ને કય્યિમ જૌઝી (રહ.) કા મલ્ફૂઝ ૭૨
- માલસે મુહબ્બતકી હકીકત ૭૨
- હઝરત સહલ (રહ.) કા કૌલ ૭૩
- જાહિલાના ખયાલ, તર્કે તઅલ્લુક ઔર અહલો અયાલ ૭૪
- અહબ્બ ઈલય્ય મિનલ્ માઈલ બારિદ કી શરહ ૭૫
- વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ લિલ્લાહસે મુતઅલ્લિક અકાબિરીનકે ઈરશાદાત ૭૮
- અલ્લાહ તઆલાકીસી મુહબ્બત ઔર કિસીસે નહીં હોતી ૭૯
- શિદ્દતે મુહબ્બતકે દરજાત ૮૧
- શિદ્દતે મુહબ્બતકે હાસિલ કરનેકા તરીકા ૮૩
- વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહકી તફસીરસે મુતઅલ્લિક એક નુકતાકી તશરીહ ૮૫
- અહલે મુહબ્બત અલ્લાહકો પસંદ હૈં ૮૬
- મકામે મુહબ્બત ૮૭
- યુહિબ્બુહુમ વ યુહિબ્બૂનહૂકી જામેઅ તફસીર ૮૮
- આયતે મુબારકામેં યુહિબ્બૂનહૂ પર યુહિબ્બુહુમકો પેહલે લાનેકા રાઝ ૯૦
- મહેબૂબાને ખુદાકી સિફાત ૯૧
- અહલે મુહબ્બતકી તીન અલામાત ૯૧
- આશિકાને હકકો ખુદાકી તમ્બીહ ૯૨

મઝમૂન | સફા

ઉશ્શાકે હકીકીકે ઈશ્ક કા મંઝર અહાદીસકી રોશનીમેં

- આશિક અપને મહેબૂબકી ઝર્રા બરાબર નાફરમાનીસે ભી કાંપ ઉઠતા હૈ ૯૩
- એક સહાબી (રદિ.) કી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા વાકિઆ ૯૮
- ગુનાહ કરકે નાદિમ હોનેવાલે શખ્સકા વાકિઆ ૯૯
- એક મુહબ્બત ભરી વહીએ ઈલાહી ૧૦૩
- વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર ઉશ્શાકે હકીકીકે વાકિઆત ૧૦૪
- (૧) હઝરત ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) કા ઐશો ઈશરત છોડ દેના ૧૦૫
- (૨) ફિરઔનકી બાંદીકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં તકાલીફ બરદાશ્ત કરના ૧૦૯
- (૩) ફિરઔનકી બીવીકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ઐશો ઈશરતકો ઠુકરાના ૧૧૨
- (૪) બદકારીસે બચને પર જિસ્મસે ખૂશ્બૂ આનેકા વાકિઆ ૧૧૬
- (૫) અલ્લાહકી નાફરમાનીસે બચનેકે લિયે જાનકો દાવ પર લગા દેના ૧૧૮
- (૬) હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કે મુહબ્બતસે લબરેઝ વાકિઆત ૧૨૦
- હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા મંઝર ૧૨૨
- (૭) હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કા એક ઔર વાકિઆ ૧૨૩

મઝમૂન	સફા

- આપ (રહ.) કી ઈબાદતકા મંઝર....................૧૨૪
- (૮) દોસ્તકા નામ લેતે હી જાન નિકલ ગઈ....................૧૨૫
- (૯) લફ્ઝે અલ્લાહસે મુહબ્બતકા મંઝર....................૧૨૫
- (૧૦) અગર મેરા માલિક મેરા જોડ જોડ ભી અલગ કર દે.......૧૨૬
- (૧૧) મુહબ્બતે ઈલાહીમેં એક અજીબ દા'વા....................૧૨૬
- (૧૨) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર રબીઅ બિન ખૈસમ (રહ.) કા વાકિઆ....................૧૨૭
- (૧૩) ખ્વાજા ફતહ બિન અલી મૂસલી (રહ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ વાકિઆ....................૧૨૭
- (૧૪) સાબિર આશિક કા વાકિઆ....................૧૨૮
- (૧૫) તેરી બે-રૂખીકો હમ બરદાશ્ત નહીં કર સકતે............૧૨૮
- (૧૬) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર યૂનુસ (અલૈ.) કા વાકિઆ....................૧૨૯
- (૧૭) શેખ ઝિંદા દિલકા વાકિઆ....................૧૨૯
- (૧૮) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર હઝરત શીષ (અલૈ.) કા વાકિઆ....................૧૩૦
- (૧૯) હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કા મુહબ્બત ભરા વાકિઆ.....૧૩૧
- (૨૦) અગર હઝરત શિબ્લી (રહ.) અલ્લાહ અલ્લાહ ન કરતે તો બગદાદ જલા દિયા જાતા....................૧૩૧
- (૨૧) શિબ્લી (રહ.) પાગલખાનેમેં....................૧૩૨
- (૨૨) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર એક નવઉમર લડકીકા વાકિઆ....................૧૩૨
- (૨૩) ખુદાકો તુઝસે મુહબ્બત હૈ....................૧૩૪

મઝમૂન	સફા

- (૨૪) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે વાકિઆત ૧૩૫
- (૨૫) હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ઔર ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કે મુહબ્બત ભરે વાકિઆત ૧૪૨
- આશિક પર આઝમાઈશેં તો આતી હૈં ૧૪૬
- (૨૬) એક મા'સૂમાના સવાલ ૧૪૭
- (૨૭) ઈશ્કે હકીકી પર હઝરત સફૂરા (રહ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીકા વાકિઆ ૧૪૭
- (૨૮) બરફ પર લેટનેવાલે આશિક કા વાકિઆ ૧૫૨
- (૨૯) ચરવાહે ઔર હઝરત મૂસા (અલૈ.) કા વાકિઆ ૧૫૨
- (૩૦) હઝરત મરયમ (અલૈ.) કી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા વાકિઆ. .૧૫૩
- (૩૧) હઝરત ફુઝૈલ બિન અયાઝ (રહ.) કી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા વાકિઆ ૧૫૩
- (૩૨) મુહબ્બતે ઈલાહીકી ગરમી ૧૫૩
- (૩૩) સચ્ચી મુહબ્બતકી અલામત ૧૫૪
- (૩૪) અલ્લાહકી મુહબ્બત તમામ મુહબ્બતોં પર ગાલિબ હોની ચાહિયે ૧૫૫
- (૩૫) મુહબ્બતકા આધા ઝર્રા ૧૫૬
- (૩૬) મુહબ્બતે ઈલાહીમેં બાદશાહત કુરબાન કર દેનેવાલે શખ્સકા વાકિઆ ૧૫૬
- (૩૭) દો સાલ તક નામ યાદ ન રહા ૧૫૮
- (૩૮) હઝરત શિબ્લી (રહ.) કા ઈશ્કે ઈલાહીમેં ગવર્નરી છોડના..૧૫૯
- (૩૯) શિદ્દતે મુહબ્બત પર એક વાકિઆ ૧૬૨

મઝમૂન	સફા

* (૪૦) હઝરત ઐયૂબ (અલૈ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ વાકિઆ..........૧૬૪
* (૪૧) એક આબિદકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ઉન્ગલિયાં જલાનેકા વાકિઆ..........૧૬૮
* (૪૨) ખુદાકે તાલિબકી ક્યા શાન હોની ચાહિયે..........૧૬૯
* (૪૩) એક હસીન ઔરતકા અપની ઝિંદગીકો ખુદાકી ચાહત પર ગુઝારના..........૧૭૦
* (૪૪) એક કસાઈકા હરામકારી છોડ દેનેકા વાકિઆ..........૧૭૨
* (૪૫) એક આબિદકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ગુનાહ છોડ દેનેકા વાકિઆ..........૧૭૩
* (૪૬) હઝરત સુલેમાન બિન યસાર (રહ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ગુનાહસે બચના..........૧૭૪
* (૪૭) હઝરત અબૂ ઝરઆ ઐની (રહ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ખ્વાહિશકો દબા લેના..........૧૭૭
* (૪૮) હઝરત ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ (રહ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં બાદશાહત છોડના..........૧૭૭
* (૪૯) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર યૂસુફ (અલૈ.) ઔર ઝુલેખાકા વાકિઆ..........૧૮૬
* (૫૦) એક બાદશાહકે બેટેકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ઐશો ઈશરત કુરબાન કરના..........૧૯૫
* (૫૧) હઝરત સઅદ (રહ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ખૂબસૂરત લડકીસે નિકાહ ન કરના..........૨૦૦
* (૫૨) હઝરત મન્સૂર (રહ.) કે મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ વાકિઆત..૨૦૫

મઝમૂન	સફા

- હઝરત મન્સૂર (રહ.) કે બારેમેં સૂફિયાકે ઈરશાદાત ૨૧૦
- (૫૩) એક નસીહત આમોઝ હિકાયત ૨૧૨
- (૫૪) બર્ખ નામી આબિદકે તઅલ્લુક મઅલ્લાહકા વાકિઆ ૨૧૩
- (૫૫) હઝરત શેખ અબ્દુલ્લાહ સક્તી (રહ.) કા વાકિઆ ૨૧૪
- (૫૬) એક આબિદા ઔરતકા અશ્કબાર આંસૂ બહાનેકા વાકેઆ.. ૨૧૫
- (૫૭) હઝરત રાબિઆ બસરિયાકા ઈશ્કે ઈલાહીમેં ફરિયાદ કરનેકા વાકિઆ ૨૧૫
- (૫૮) એક આશિક ઔરતકી શિદ્દતે મુહબ્બતકા વાકિઆ ૨૧૬
- (૫૯) તઅલ્લુક મઅલ્લાહ પર એક વાકિઆ ૨૧૬
- (૬૦) હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) કા વાકિઆ ૨૧૭
- (૬૧) એક મા'ઝૂર શખ્સકા શૌકે ઈલાહીમેં બૈતુલ્લાહ જાના ૨૧૮
- (૬૨) અલ્લાહકી એક આશિક લડકીકા વાકિઆ ૨૧૮
- (૬૩) ઈશ્કે ખુદાવંદીમેં એક બુઝુર્ગકી હાલત ૨૧૯
- (૬૪) એક આરિફકી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા મંઝર ૨૨૧
- (૬૫) નેક ઔરતકી શાને વિલાયત ૨૨૩
- (૬૬) એક નવઉમર લડકીકી અલ્લાહસે મુહબ્બતકી શિદ્દત ૨૨૪
- (૬૭) ઈમામ ગઝાલી (રહ.) કી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા મંઝર ૨૨૫
- (૬૮) એક આશિક નૌજવાનકા વાકિઆ ૨૨૬
- (૬૯) અલ્લાહકી આશિક ઔરતકા વાકિઆ ૨૨૬
- (૭૦) એક મજઝૂબકા મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ વાકિઆ ૨૨૯
- (૭૧) એક આશિકે ખુદાકા વાકિઆ ૨૩૦
- (૭૨) અલ્લાહ તઆલાકે વો મહેબૂબ બંદે જિનકો ઝબરદસ્તી જન્નતમેં લે જાયા જાએગા ૨૩૨

મઝમૂન	સફા

- (૭૩) એક આશિકે ઈલાહીકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં જાન કુરબાન કરનેકા વાકિઆ........૨૩૩
- (૭૪) સચ્ચી આશિક લડકીકા વાકિઆ........૨૩૭
- (૭૫) મુહબ્બતે ઈલાહીમેં શેહઝાદીકો ઠુકરા દેનેવાલે આશિકે ખુદાકા વાકિઆ........૨૩૮
- (૭૬) એક રઈસકા અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં તૌબા કરનેકા વાકિઆ...૨૩૯
- (૭૭) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર હઝરત બિલાલ (રદિ.) કા વાકિઆ........૨૪૧
- (૭૮) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર હઝરત શુએબ (અલૈ.) કા વાકિઆ........૨૪૫
- (૭૯) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર હઝરત ઝુન્નૂન મિસરી (રહ.) કા વાકિઆ........૨૪૬
- (૮૦) સહાબા (રદિ.) કી અશદ્દે મુહબ્બતકા મંઝર........૨૪૭
- દા'વાએ મુહબ્બતકી હકીકત........૨૪૮
- (૮૧) એક મજઝૂબકા વાકિઆ........૨૫૦
- (૮૨) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક (રહ.) કા વાકિઆ........૨૫૦
- દુનિયામેં ઉશ્શાકકી હાલત........૨૫૫

કૈફિયાતે ઈશ્ક વાકિઆતકી રોશનીમેં

- શેખ અહમદ તૂસી (રહ.) કી મુહબ્બતે ઈલાહીકી કૈફિયત........૨૬૦
- હઝરત શિબ્લી (રહ.) કી કૈફિયાતે મુહબ્બત........૨૬૧
- વલ્લાહ મૈં અલ્લાહકો દોસ્ત રખતી હૂં........૨૬૩

મઝમૂન	સફા

- ✿ જમીન ઔર આસમાનકે સમંદર પીકર ભી તસ્કીન નહીં........૨૬૩
- ✿ મુહબ્બતે ઈલાહીમેં એક વલીયુલ્લાહકી કૈફિયત................૨૬૪
- ✿ યહયા બિન મઆઝ (રહ.) કી મુહબ્બત ભરી મુનાજાત.........૨૬૪
- ✿ એક અલ્લાહ વાલેકા કૈફિયતે મુહબ્બતસે ભરપૂર કૌલ..........૨૬૪
- ✿ રાબિઆ બસરિયા (રહ.) કી કૈફિયતે મુહબ્બત................૨૬૫
- ✿ એક અલ્લાહવાલેકી કૈફિયતે મુહબ્બત.......................૨૬૫
- ✿ હઝરત ખવાસ (રહ.) કી કૈફિયતે મુહબ્બત....................૨૬૫
- ✿ એક નૌજવાનકી કૈફિયતે મુહબ્બત...........................૨૬૭
- ✿ એક ચરવાહેકી કૈફિયતે મુહબ્બત............................૨૬૭
- ✿ આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી કૈફિયતે મુહબ્બત.........૨૬૯

આશિકોંકે આંસૂ

- ✿ ચાર કિસમકી આંખોં પર દોઝખ હરામ હૈ......................૨૭૧
- ✿ સય્યિદુલ અંબિયા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી દુઆ રોનેવાલી આંખોંકે લિયે..................................૨૭૨
- ✿ અલ્લાહકે નઝદીક દો મહેબૂબ કતરે...........................૨૭૨
- ✿ બેહિસાબ મગફિરતકી તદબીર.................................૨૭૩
- ✿ એક આંસૂકા મકામ..૨૭૩
- ✿ ગુનેહગારકે આંસૂ..૨૭૩

અશ્કબાર આંખેં ઔર અકવાલે સૂફિયા

- ✿ રોનેવાલેકે ગુનાહોંકો મુહાફિઝ ફરિશ્તે ભૂલ જાતે હૈં............૨૭૬
- ✿ રોનેકા ગુનાહોં પર અંસર.....................................૨૭૭

મઝમૂન	સફા

- હઝરત કઅબ અહબારકા ઈરશાદ........................૨૭૭
- ખુલૂસ ઔર મુહબ્બતકે દો આંસૂ........................૨૭૯

આશિકોંકે આંસૂઓં પર ચંદ વાકિઆત

- બરાબર સાઠ બરસ તક અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં રોતે રહે..........૨૮૧
- એક સહાબીકા વાકિઆ........................૨૮૧
- ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) કે આંસૂ........................૨૮૧
- આંસૂઓંકા ચેહરે પર મલનેકા એક ઈલ્મી નુકતા................૨૮૨
- ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુન્કદિર (રહ.) કા વાકિઆ............૨૮૪
- શેખ ફતહ મૂસલી (રહ.) કે આંસૂ........................૨૮૪
- એક સાલેહ ઔરતકે આંસૂ........................૨૮૫
- હઝરત મન્સૂર બિન ઝાઝાન (રહ.) કે આંસૂ................૨૮૫
- હઝરત સાબિત બનાની (રહ.) કે આંસૂ........................૨૮૬
- ઈમામ અબૂ હનીફા (રહ.) કે આંસૂ........................૨૮૬
- એક સાલેહ બાંદીકે આંસૂ........................૨૮૭
- એક આશિકે ખુદાકે આંસૂ........................૨૮૮

ઈશ્કે ઈલાહીકે અસરાત

- ચેહરેમેં તાસીર........................૨૮૮
- નિગાહમેં તાસીર........................૨૯૦
- ઝબાનમેં તાસીર........................૨૯૧
- દિલસે જો બાત નિકલતી હૈ અસર રખતી હૈ................૨૯૧

મઝમૂન	સફા

ઉશ્શાકે હકીકી કી મૌતકા મંઝર

- અબ્દુર્રહમાન ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) કા કૌલ........................૨૯૪
- મકબૂલ બંદોંકો ઈન્તિકાલકે વક્ત અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે બશારત..૨૯૪
- ખુદા તઆલાસે મુહબ્બત બઢ્હાનેકા નતીજા........................૨૯૫
- એક નૌજવાન આશિકે ખુદાકી મૌતકા મંઝર........................૨૯૯
- એક લાગિર (દુબલે) નૌજવાનકી મૌતકા મંઝર........................૩૦૨
- અલ્લાહકે સચ્ચે આશિક કી મૌતકા મંઝર........................૩૦૨
- એક અલ્લાહકે વલીકા વાકિઆ........................૩૦૩
- કબ્રકી મિટ્ટીસે જન્નતકી ખૂશ્બૂ........................૩૦૩
- હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ઔર મલેકુલ મૌતકી આપસમેં મુલાકાતકા વાકિઆ........................૩૦૩
- ખ્વાજા મુઈનુદ્દીન ચિશ્તી (રહ.) કા વાકિઆ........................૩૦૪
- અલ્લાહકે સચ્ચે આશિક કી મૌતકા વાકિઆ........................૩૦૪
- હઝરત રાબિઆ બસરિયા (રહ.) કી મૌતકા મંઝર........................૩૦૫
- મુહિબ્બાને ખુદા મરતે નહીં હૈં ઈસ પર એક વાકિઆ........................૩૦૬
- અલ્લાહકે સચ્ચે આશિક કી મૌતકે વક્ત કલિમાત........................૩૦૬
- હઝરત ફતહ બિન શખરફ મરોઝીકા વાકિઆ........................૩૦૭
- એક આશિકે ખુદાકી મૌતકે વક્ત કલિમાત........................૩૦૭
- મૌત આશિકોંકે લિયે નેઅમત હૈ........................૩૦૮
- વફાતકે બાદ ચંદ બડે ઔલિયાકે ઈન્આમાત........................૩૦૮
- સિર્ફ અલ્લાહકા દીદાર કરનેસે હોશ આએગા........................૩૦૯
- નૂરકી કુરસી ઔર મોતિયોંકી બારિશ........................૩૦૯

મઝમૂન	સફા

કબ્રમેં ઉશ્શાક કી હાલત

- ઈરાકમેં દફ્ન દો સહાબા (રદિ.) હઝરત હુઝેફા (રદિ.) ઔર હઝરત જાબિર (રદિ.) કા વાકિઆ.........૩૧૨

દૂસરા બાબ : ઈશ્કે મજાઝી

- ઈશ્કે મજાઝીસે મુતઅલ્લિક ચંદ વાકિઆત બરાએ ઈબરત તાલિબે મહેબૂબે હકીકત.........૩૧૮
- ઈશ્ક કી લુગવી તેહકીક.........૩૧૮
- ઈશ્ક કી કિસ્મેં.........૩૧૮
- ગૈરૂલ્લાહસે ઈશ્ક ઔર મુહબ્બતકી બુરાઈ અહાદીસકી રોશનીમેં...૩૧૯
- ભેંસકા ખયાલ જમાનેકે હુકમ પર એક વાકિઆ.........૩૨૨

ઈશ્કે મજાઝીકે નતાઈજ પર ચંદ વાકિઆત

- ઈશ્કમેં કાફિર હોનેવાલે મુઅઝ્ઝિનકા વાકિઆ.........૩૨૫
- ઈશ્કમેં કુફ્ર કરનેકા દૂસરા વાકિઆ.........૩૨૬
- ઈશ્કમેં ખાલિકકી રઝાસે ઝિયાદા મા'શૂક કી રઝાકો તરજીહ દેનેકા વાકિઆ.........૩૨૬
- ઈશ્કે મજાઝી પર એક અજીબ વાકિઆ.........૩૨૭
- મખ્લૂકસે ઈશ્ક કા અંજામ.........૩૨૮
- ઈશ્ક પર એક નૌજવાનકા કિસ્સા.........૩૨૮
- મુહબ્બતમેં ડ્યૂક ઓફ વેન્ડસરકી કુરબાની.........૩૨૯
- મા'શૂક કા દીદાર કરતે કરતે જાન નિકલ ગઈ મગર પતા ભી ન ચલા. .૩૨૯

મઝમૂન	સફા

- ઈશ્ક કા ભૂત....................................૩૩૧
- એક હિંદીકે ઈશ્ક કા વાકિઆ....................................૩૩૨
- એક આશિકે મજાઝકી હિકાયત....................................૩૩૨
- હઝરત ખ્વાજા ગેસૂદરાઝ (રહ.) કે ભાઈકા વાકિઆ....................................૩૩૩
- ઈશ્કમેં પાગલ હોનેવાલે શખ્સકા વાકિઆ....................................૩૩૩
- ઈશ્કમેં દીવાના હોનેવાલે શખ્સકા વાકિઆ....................................૩૩૪
- નઝરબાઝી ઔર ઈશ્કબાઝીકી તબાહકારિયોં પર હિકાયતેં....................................૩૩૫
- આજકલકી આશિકી....................................૩૩૬
- અદહમ (રહ.) કે ઈશ્કકા વાકિઆ....................................૩૩૭
- ચાર લાખ અલ્ફાઝ પર મુશ્તમિલ મુહબ્બત નામા....................................૩૩૯
- ઉસે "આધી રાત" સે બહોત મુહબ્બત થી....................................૩૩૯

ઈશ્કે મજાઝીસે તૌબા કરનેવાલોંકે વાકિઆત

- ઈશ્કે મજાઝીસે તૌબા કરનેકા અસર....................................૩૩૯
- ઈશ્કે મજાઝીસે તૌબાકા દૂસરા વાકિઆ....................................૩૪૨
- અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક (રહ.) કી તૌબાકા વાકિઆ....................................૩૪૪

ઈશ્કે મજાઝીસે મુતઅલ્લિક લૈલા ઔર મજનૂંકે વાકિઆત

- મજનૂંકા નામો નસબ....................................૩૪૫
- લૈલાકા નામો નસબ....................................૩૪૫
- લૈલાને મજનૂંકા પ્યાલા તોડ દિયા....................................૩૪૭

મઝમૂન	સફા

- અસલી ઔર નકલી મજનૂંમેં ફર્ક..........૩૪૯
- લૈલાકા મજનૂંસે ગોશ્ત તલબ કરનેકા વાકિઆ..........૩૫૦
- લૈલાકે બાપકા લૈલા ઔર મજનૂંમેં નિકાહ ન કરનેકી વજહ..........૩૫૦
- મજનૂંકા લૈલાસે શિદ્દતે ઈશ્ક પર એક વાકિઆ..........૩૫૧
- મજનૂંકા લૈલાકે મકાનસે મુહબ્બત કરનેકી વજહ..........૩૫૨
- મજનૂંકા લૈલાકી ગલીકે કુત્તેકો પ્યાર કરના..........૩૫૩
- મુહબ્બતકી વજહસે સિતારોં પર નઝર..........૩૫૪
- લૈલાકી મુહબ્બતમેં મજનૂંકા ચલના..........૩૫૪
- મજનૂં તવાફમેં ક્યા દુઆ કર રહા થાં?..........૩૫૫
- હજકે દૌરાન મજનૂંકા જુનૂન..........૩૫૭
- મજનૂંકી લૈલાકે ખાવિંદસે મુલાકાત..........૩૫૭

લૈલા મજનૂંકે ઈશ્કે મજાઝીસે મુતઅલ્લિક અકવાલે સૂફિયાએ કિરામ

- હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) કા કૌલ..........૩૬૦
- હઝરત ખ્વાજા મીર (રહ.) કા કૌલ..........૩૬૧
- હઝરત થાનવી (રહ.) કા કૌલ..........૩૬૧
- હઝરત શાહ અબ્દુલ ગની (રહ.) કા કૌલ..........૩૬૧
- આશિકોં કા અંજામ..........૩૬૨
- ઈશ્કે હકીકી ઔર ઈશ્કે મજાઝીકા તકાબુલ..........૩૬૨
- ઈશ્કે મજાઝીકે નુકસાનાત..........૩૬૩
- દીનકા નુકસાન..........૩૬૩

મઝમૂન	સફા

- દુનિયાકા નુકસાન ૩૬૪
- અઝાબે ઈશ્કે મજાઝી ૩૬૫
- મરદૂદિયતકી અલામત ૩૬૬
- ચંદ બાતેં કારિઈનકે ફાઈદેકે લિયે ૩૬૭

ફરમૂદા

આરિફ બિલ્લાહ હઝરત મૌલાના શાહ હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમ

મુઝે કવી ઉમ્મીદ હૈ કે યે કિતાબ ઔર મૌસૂફકી દૂસરી કિતાબોંકા મુતાલઆ ઉમ્મતે મુસ્લિમાકે લિયે મઅરિફત ઔર મુહબ્બતે ખુદાવંદીકે હાસિલ કરનેમેં નિહાયત મુફીદ સાબિત હોગા.

દિલસે દુઆ કરતા હૂં કે હક તઆલા શાનુહૂ મૌસૂફકી તસ્નીફ ઔર તાલીફ કરદા કિતાબોંકો ઉમ્મતે મુસ્લિમાકે લિયે નિહાયત મુફીદ બનાકર કારિઈન ઔર મુઆવિનીનકે લિયે સદકએ જારિયા બનાએ. (આમીન)

અલ આરિઝ :
(આરિફ બિલ્લાહ હઝરત મૌલાના શાહ)
હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર અફલ્લાહુ તઆલા અન્હુ

તકરીઝ

શેખુલ હદીસ હઝરત મુફતી નિઝામુદ્દીન શામઝી સાહબ

અલ્લાહ તબારક વ તઆલાને કુરઆને કરીમમેં જહાં નબીએ અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી નુબુવ્વતકે મકાસિદકો ઝિક્ર ફરમાયા હૈ વહાં પર એક મકસદ યે ભી ઝિક્ર ફરમાયા હૈ કે **વયુઝક્કીહિમ** તાકે આપ લોગોંકે દિલોંકા તઝકિયા ફરમાએં. આસાન અલ્ફાઝમેં તઝકિયા ઉસકો કહા જાતા હૈ કે કિસીકે દિલ પર મહેનત કી જાએ ઔર ઉસકે દિલસે રઝાઈલ (ગુનાહોં) કો નિકાલ દિયા જાએ, યા દૂસરે અલ્ફાઝમેં બાતિની ઔર રૂહાની બીમારિયોંકા ઈલાજ કિયા જાએ જિસસે દિલમેં ઉન રઝાઈલ ઔર ગુનાહોંકી નફરત આ જાએ ઔર ઈસ્લામી અહકામકી મુહબ્બત ઔર તડપ દિલમેં બૈઠ જાએ, જિસકા નતીજા યે હો કે અહકામે ઈલાહિયા ઔર મરઝિયાત પર અમલ ઔર ગુનાહોંસે બચના ઈન્સાનકે લિયે આસાન હો જાએ. ઔર ફિર ઉસકે બાદ અગલા મરહલા યે હૈ કે અલ્લાહ તબારક વ તઆલાકી મુહબ્બત ઔર મઅરિફત ઔર અલ્લાહ તબારક વ તઆલાકે અસ્માએ મુબારકાકે મઝાહિર જો અલ્લાહ તબારક વ તઆલાકી સિફાત હૈં ઉનકી મઅરિફત હાસિલ હો જાએ, ઔર ફિર ઉસકે બાદ તરક્કી હોતી જાએ ઔર અગલે મરાહિલે મઅરિફત તય હો જાએં. બહરહાલ યે એક મુસ્તકિલ મૌઝૂઅ હૈ.

બંદેને ઈનહી મૌઝૂઆત પર લિખ્ખી ગઈ મૌલવી મુહમ્મદ અરસલાન બિન અખ્તર મેમનકી તસ્નીફ કરદા કિતાબેં :

"અલ્લાહકે આશિકોંકી આશિકીકા મંઝર"

ઔર

"અલ્લાહ તઆલા બંદોંસે કિતની મુહબ્બત કરતે હૈં"

સરસરી તૌર પર દેખી, માશા અલ્લાહ અપને મૌઝૂઅ પર બહોત અચ્છી કિતાબેં હૈં.

મૌલવી મુહમ્મદ અરસલાન સાહબકા તઅલ્લુકે બૈઅત ચૂંકે "આરિફ બિલ્લાહ હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ" સે હૈ ઔર ઈન મૌઝૂઆતમેં હઝરત હકીમે સાહબ દામત બરકાતુહુમકી મઅરિફત માની હુઈ હૈ, ઈસ લિયે ઉનકે મુરીદોંકો ભી માશા અલ્લાહ ઈન ચીઝોંમેંસે પૂરા હિસ્સા મિલા હૈ. ઈસ લિયે મા'લૂમ યે હોતા હૈ કે યે મૌઝૂઆત મુઅલ્લિફ મૌસૂફકે લિયે બાવુજૂદ નૌઉમરી ઔર કમ ઉમરીકે સુની હુઈ નહીં બલ્કે દેખી હુઈ હૈ.

મેરી દુઆ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા "મૌલવી મુહમ્મદ અરસલાન સાહબ" કો મુકમ્મલ આલિમ બાઅમલ બના દે ઔર અપની મુહબ્બત ઔર મઅરિફતે કામિલા નસીબ ફરમાએ ઔર ઉનકી લિખ્ખી હુઈ ઈસ કિતાબકો ઉમ્મતે મુસ્લિમાકે લિયે નાફેઅ ઔર બાઈસે હિદાયત બના દે. આમીન

(હઝરત મુફતી) નિઝામુદીન શામઝી અફલ્લાહુ

૨૪ રમઝાનુલ મુબારક, સન હિજરી ૧૪૨૦

અર્ઝે મુઅલ્લિફ

અહકર મુઅલ્લિફકે દિલમેં એક મુદ્દતસે યે ખયાલ પૈદા હો રહા થા કે કોઈ કિતાબ ઐસી લિખ્ખી જાએ જિસકો પઢકર આશિકે લૈલા ઔર દુનિયા આશિકે ખુદા બન જાએ. ઈસ બાતકો મદ્દે નઝર રખતે હુએ ઈસ નાકારાને ઈશ્કે ઈલાહી પર મવાદ જમા કરના શુરૂ કિયા.

ક્યૂંકે મુહબ્બત ઔર ઈશ્કકા માદ્દા ફાસિક ઔર ફાજિરમેં ભી મૌજૂદ હૈ, ઔર યે બાત બંદાકે ઝાતી તજુર્બામેં ભી હૈ કે ઈશ્કકા મૌઝૂઅ ઐસા અસરઅંગેઝ ઔર સહરઅંગેઝ હૈ કે ફાસિક ઔર ફાજિરસે ભી ઘંટા, ડેઢ ઘંટા ઈસ મઝમૂન પર બાત કરો તો વો ખૂશીસે સુનતા હૈ. ઔર અગર ઈસ મઝમૂનકી જગહ કબ્ર ઔર હશ્ર યા દૂસરે કિસી મઝમૂનકો બયાન કિયા જાએ તો સુનનેવાલા કુછ હી દેરમેં બોર હો જાતા હૈ. ઉસકી વજહ યે હૈ કે ઈશ્કકા માદ્દા ફાસિકમેં ભી મૌજૂદ હૈ ઔર ગૈર ફાસિકમેં ભી મૌજૂદ હૈ. ફર્ક સિર્ફ ઈતના હૈ કે ફાસિકમેં ઈશ્કે મજાઝીકી શિદ્દત હોતી હૈ, ઔર આશિકે ખુદામેં ઈશ્કે હકીકીકી શિદ્દત હોતી હૈ :

ચુનાંચે ઈરશાદે બારી તઆલા હૈ :

(વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ)

ઔર અહલે ઈમાન અલ્લાહસે બહોત મુહબ્બત કરતે હૈં.

પસ જરૂરત ઈસ બાતકી હૈ કે આશિકોં કા ઈશ્ક "ઈશ્કે લૈલા" સે "ઈશ્કે મૌલા" કી તરફ બદલ જાએ.

ઈસ કિતાબકો પાયએ તકમીલ તક પહોંચાનેકે લિયે બંદેને બિલા મુબાલગા કઈ સો કિતાબોંકા મુતાલઆ કિયા. ઔર તકરીબન તીન સાલ તક બંદા ઈસ મઝમૂન પર મવાદ જમા કરતા રહા. ક્યૂંકે ઈશ્કે ઈલાહીકા મવાદ બહોત કમ કિતાબોંમેં મિલતા હૈ, ઈસ વજહસે બંદેકો ઉર્દૂમેં એક કિતાબ ભી ઐસી નહીં મિલી જિસમેં આયાતે ઈશ્ક, હદીસે ઈશ્ક, અકવાલે ઈશ્ક ઔર વાકિઆતે ઈશ્કકો તફસીલસે લિખ્ખા ગયા હો. અલબત્તા તસવ્વુફકી કદીમ (પુરાની) કિતાબોંસે

બંદેકો અચ્છા ખાસા મવાદ મિલા જિસકો બંદા ઈસ કિતાબમેં લિખ ચુકા હૈ.

હકીકતમેં બંદેકી હૈસિયત ઈસ કિતાબકી તાલીફમેં તર્જુમાન જૈસી હૈ, ઈસમેં બંદાને અપની તરફસે કુછ નહીં લિખ્ખા ઔર ન મૈં ઈસ લાઈક હૂં, અલબત્તા બંદેને સિર્ફ વોહી લિખ્ખા હૈ જિસકી તાઈદ કુરઆન ઔર હદીસ યા તસવ્વુફકી મુસ્તનદ કિતાબ યા મશાઈખકે અકવલાને કી હો. ઈસકે બાવુજૂદ કોઈ બાત યા કોઈ જુમ્લા અહલે ઈલ્મ ઔર અહલે કલમ પર ગિરાં ગુઝરે ઔર કિસી તરહ ઉસકી તાવીલ ભી ન હો સકતી હો તો અઝ રાહે ઈનાયત મુત્તલેઅ ફરમા દેં, બંદા એહસાનમંદ હોગા.

જિન હઝરાતકો ઈસ કિતાબસે નફા હો વો અહકર ઔર ઉસકે વાલિદૈન, અસાતિઝા ઔર પીરો મુરશિદ ઔર મુઆવિનીનકો અપની મખ્સૂસ દુઆઓંમેં જરૂર યાદ ફરમાએં.

અલ આરિઝ

મુહમ્મદ અરસલાન બિન અખ્તર મેમન

આપ ઈસ કિતાબકો કૈસે પઢેં

યાદ રખિયે! મુસલમાનકી નિય્યત બહોત હી ઝિયાદા અહમિયત રખતી હૈ, લિહાઝા કિતાબ પઢનેસે પેહલે યે નિય્યત કર લેં કે ઈસ કિતાબકો ઈસ લિયે પઢ રહા હૂં કે અલ્લાહ તઆલા મુઝસે રાઝી હો જાએ, ઔર ઈસ કિતાબમેં જો દીનકી બાત મૈં પઢૂંગા ઈન્શા અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર અમલ કરનેકી પૂરી કોશિશ કરૂંગા, ઈસ નિય્યતસે આપ પઢેંગે, તો અલ્લાહ તઆલા આપકો અમલકી તૌફીક જરૂર અતા ફરમાએંગે. જિસ બાત પર અમલ કરના મુશ્કિલ હોગા, આપકી સચ્ચી નિય્યત ઔર પક્કે ઈરાદાકી બરકતસે અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર અમલ કરના આસાન ફરમા દેંગે ઔર જિતના વક્ત પઢને પર લગેગા વો દીન બનતા જાએગા ઔર ઈબાદતમેં શુમાર હોગા.

(કુછ ગુઝારિશાત)

(૧) કિતાબ પઢનેસે પેહલે યે દુઆ જરૂર કર લેં કે યા અલ્લાહ ઈસ કિતાબકો મેરી હિદાયતકા ઝરીઆ બના દે.

(૨) દૂસરી અહમ ગુઝારિશ યે હૈ કે કિતાબ પઢનેસે પેહલે અપને દિલ, દિમાગ ઔર આંખોંકે પરદોંકો ખોલ લીજિયે.

(૩) કિતાબ પઢનેકે લિયે વક્ત ઐસા નિકાલા જાએ જો ઉલ્ઝનોં યા પરેશાનિયોંસે ઘિરા હુવા ન હો, કભી ઐસા ભી હોતા હૈ કે ઉલ્ઝન ઝહન પર સવાર થી કિસી વજહસે ઔર ચુભન મહેસૂસ હોતી હૈ કિતાબકે મઝમૂનસે.

(૪) કિતાબ પઢનેસે પેહલે તૌબા, ઈસ્તિગ્ફાર જરૂર કર લેં, તાકે દિલ પર જો ગુનાહોંકા ગુબાર છાયા હુવા હૈ વો છટ જાએ.

(૫) મઝીદ યે કે કિતાબકે મુતાલઆકે વક્ત એક કલમ સાથ રખ્ખેં ઔર જિન ઉમૂરમેં અપનેકો કોતાહ (કમી) મહેસૂસ કરતે હોં ઉસ પર નિશાન લગા દેં ઔર ઉસકો બારબાર પઢેં ઔર ઉસકી ઈસ્લાહકે લિયે ખૂબ દુઆએં ભી માંગે ઔર કોશિશ ભી કરેં.

(૬) ઈસ કિતાબકો પઢનેકી દૂસરે મુસલમાનોંકો ભી દઅવત દેં, ઔર ઈસ કિતાબમેં જો ઈમાની તરક્કી ઔર અખ્લાકી બેહતરી ઔર સિફાતે ઔલિયાસે મુતઅલ્લિક કોઈ બાત મિલે તો ઉન ખૂબિયોં ઔર સિફાતકી તરફ દૂસરે લોગોંકી ભી તવજ્જોહ દિલાએં.

(૭) આખિરમેં ગુઝારિશ હૈ કે મુઅલ્લિફે કિતાબ ઔર જિન બુઝુર્ગોંકી કિતાબોંસે ઈસ્તિફાદા કરકે યે મઝામીન તૈયાર કિયે ગયે હૈં યા ઈસ કિતાબકી તૈયારીકે મુખ્તલિફ મરાહિલમેં કિસી ભી તરહ શરીક હોનેવાલે મુઆવિનીનકે લિયે ખુસૂસી તૌર પર દુઆઓંકા એહતિમામ કરેં.

(એક અહમ ગુઝારિશ)

હર મુસલમાનસે ગુઝારિશ હૈ કે દૌરાને મુતાલઆ ઈસ કિતાબમેં કિસી કિસમકી કોઈ ગલતી યા કોતાહી નઝર આએ યા મઝીદ બેહતરીકી કોઈ સૂરત સામને આએ તો નાશિરકો યા બંદેકો ઉસકી જરૂર ઈત્તિલાઅ દેં, યે આપકા બંદે પર બડા એહસાન હોગા.

પહેલા બાબ

ઈશ્કે હકીકી

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

લફ્ઝે ઈશ્કકા માખઝ

"ઈશ્ક" કા લફ્ઝ "અશકહ" સે માખૂઝ હૈ. ઔર યે ઉસ બેલ કા નામ હૈ જિસકો અરબીમેં "લહલાબ" કહા જાતા હૈ, ઔર હિન્દીમેં "ઈશ્કે પેચાં." યે બેલ (વેલ) જિસ દરખ્તસે લિપટ જાતી હૈ ઉસકો બેબર્ગો બાર (બગૈર પત્તે ઔર બગૈર ફલ વાલા) કર દેતી હૈ ફિર વો પીલા હો જાતા હૈ ઔર કુછ દિનોં બાદ બિલકુલ ખુશ્ક હો જાતા હૈ.

ઈસી તરહ જબ ઈશ્ક આશિકકે દિલમેં પૈદા હોતા હૈ તો ઉસકા દરખ્તે વુજૂદ ભી મા'શૂકકે જમાલકી તજલ્લીમેં મહ્વ હો જાતા હૈ, ગૈર મહેબૂબ ઉસકે દિલસે ફના હો જાતા હૈ, ખૂદ આશિકકી ઝાત ફના હો જાતી હૈ ઔર મા'શૂક હી મા'શૂક રેહ જાતા હૈ.

બાઝકા ખયાલ હૈ કે "ઈશ્ક" કા લફ્ઝ ગૈર મુશ્તક હૈ વો ખૂદ અપના માદ્દા હૈ.

તા'રીફે ઈશ્ક

(૧) ઈશ્ક ઈફરાત વ શિદ્દતે મુહબ્બતકા નામ હૈ જૈસાકે કહા ગયા હૈ :

ઈશ્ક મુહબ્બતમેં હદસે તજાવુઝ કરના હૈ. ઈશ્ક ઈફરાતે મુહબ્બત યા શિદ્દતે મુહબ્બતકા નામ હૈ, મુહબ્બત જબ શદીદ (સખ્ત) હો જાતી હૈ ઔર કવી હો જાતી હૈ તો ઉસકા નામ ઈશ્ક હો જાતા હૈ.

(૨) મખ્દૂમ શર્ફુદ્દીન અહમદ યહયા મુનીરી (રહ.) સે કિસીને પૂછા કે ઈશ્ક ક્યા હૈ? ફરમાયા, ઈશ્ક કુવ્વતે (શિદ્દતે) મુહબ્બતકા નામ હૈ. (રૂમૂઝે ઈશ્ક)

(૩) હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) ને ફરમાયા :

ઈશ્ક હકીકતમેં એક ઐસા મોતી હૈ જિસકી કીમત કોઈ જોહરી (સોની) ઔર નઝરવાલા નહીં લગા સકતા કે વો ક્યા હૈ.

ફિર ફરમાયા કે :

અય દુરવેશ! સિવાએ ઈન્સાનકે ઐસી કીમતી નેઅમત કિસી મુકર્રબ ફરિશ્તેકો ભી નહીં દી ગઈ હૈ જો કે લકદ્ કર્રમ્ના બની આદમ સે વાઝેહ હૈ. ઔર જિસ વક્ત કે ઈશ્ક પૈદા કિયા ગયા ઉસસે ખિતાબ હુવા કે અય ઈશ્ક! જા સિવાએ મગમૂમ (ગમગીન) આદમિયોંકે દિલકે ઔર કહીં કરાર ન લેના, ક્યૂંકે તેરા ઠિકાના સિર્ફ ઉનહી લોગોંકે દિલમેં હો સકતા હૈ. (અસરારે ઔલિયા)

(૪) એક ઔર અલ્લાહવાલેને લિખ્ખા હૈ ઈશ્ક ખુદાકે રાઝોંમેંસે એક રાઝ હૈ ઔર આશિક કી બીમારી સારી બીમારિયોંસે જુદા હૈ.

(તઝકિયએ એહસાન વ સુલૂક)

(૫) તઝકિયએ એહસાન ઔર સુલૂકમેં લિખ્ખા હૈ કે ઈશ્કે ઈલાહી વો બીમારી હૈ જિસસે બીમાર કભી શિફા નહીં ચાહતા બલ્કે ઉસમેં ઈઝાફા ઔર તરક્કી ચાહતા હૈ.

(૬) હઝરત મૌલાના ઈદરીસ અન્સારી સાહબ (રહ.) ને તારીફે ઈશ્કસે મુતઅલ્લિક ફરમાયા કે ઈશ્ક એક આગ હૈ જબ વો કિસી દિલમેં સુલગ જાતી હૈ તો વો મા'શૂકકી ઝાતકે સિવા સબકો જલાકર રાખ કર દેતી હૈ. (હાલાતે સૂફિયા)

(૭) હઝરત જીલાની (રહ.) સે કિસીને સવાલ કિયા કે ઈશ્ક ક્યા હૈ? આપ (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા :

દિલસે ગૈરૂલ્લાહકો ખાલી કરકે ખાલિકકો દિલમેં લા બસાનેકો ઈશ્ક કેહતે હૈં.

ફિર આપ (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા :

ઈશ્ક દિલોંકી ઉસ આગકો કેહતે હૈં જો મહેબૂબકે અલાવાકો જલા દેતી હૈ.

(અલ મહકુલ ફક્ર સ. ૧૮૦)

(૮) એક ઔર અલ્લાહવાલેને તારીફે ઈશ્કસે મુતઅલ્લિક ફરમાયા કે :

ઈશ્ક એક ઐસા દરિયા હૈ જિસકી ઈન્તિહા નહીં, ઔર ન કોઈ ઉસકી ગેહરાઈ ઔર તેહ તક પહોંચ સકતા હૈ, જિસને ઉસ દરિયામેં ગોતા લગાયા વો હમેશા હમેશાકે લિયે ઉસમેં સૈર કરતા રહેગા ઔર હર ઘડી નીચે હી હોતા જાએગા ઉસકે ઉપર ઉભરનેકા કોઈ ઈમકાન નહીં, ઉસકા ન કભી પતા ચલેગા ઔર ન કભી વો દરિયાકી ગેહરાઈ તક પહોંચેગા, ઔર જિસકો મા'શૂક તક પહોંચનેકે બાદ કરાર આ ગયા ઉસે ઈશ્ક ન સમઝો ઉસે હવસ કહો. ઈશ્ક વો હૈ કે જિતના મા'શૂકસે કુરબત હોતી જાએ ઔર ઉસસે મેલજોલ બઢતા જાએ ઈશ્કકી આગ તેઝ તર હોતી જાએ, ગમ વ અલમ, હુઝ્ન વ અંદોહ, આફત ઔર મુસીબત બઢતી જાએ. (જવામિઉલ કલિમ સ. ૪૦૮)

હકીકતે ઈશ્ક

ઈશ્કકી હકીકત ક્યા હૈ ઔર ઈશ્ક કિસે કેહતે હૈં ઉસકે મુતઅલ્લિક સૂફિયાકે બહોતસે અકવાલ હૈં ઉનમેંસે કુછ અકવાલ પેશે ખિદમત હૈં.

(૧) તબીઅતકા કિસી ચીઝકી તરફ માઈલ હોના, ઉસસે લઝ્ઝત હાસિલ કરના ઔર ઉસકો હાસિલ કરનેકી કોશિશ કરના, ઉસકો મુહબ્બત કેહતે હૈં. ઔર જબ યે મૈલાન પુખ્તા ઔર કવી હો જાએ ઔર ઈન્સાનકે આ'ઝાએ જવારેહ ઔર ખયાલાત ઔર અફકાર પર ગાલિબ હો જાએ તો ઉસકો ઈશ્ક કેહતે હૈં.

કુરઆને પાકમેં ઈશ્કકી કૈફિયતકો હુબ્બે શદીદ કેહકર અદા કિયા ગયા હૈ. ચુનાંચે ઈરશાદે બારી તઆલા હૈ :

(વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ)

યાની મોમિન લોગ અલ્લાહ તઆલાસે શદીદ મુહબ્બત કરતે હૈં.

(૨) હઝરત મૌલાના મસીહુલ ઉમ્મત (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે :

વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ વાલી આયતમેં અશદ્દુ સે મુરાદ ઈશ્ક હૈ.

(૩) હકીમુલ ઈસ્લામ કારી મુહમ્મદ તૈયબ સાહબ (રહ.) ને ભી અશદ્દુ હુબ્બ કી તફસીર કરતે હુએ ફરમાયા કે :

યહાં પર અશદ્દુ સે મુરાદ ઈશ્ક હૈ. ફિર ફરમાયા કે જબ સાલિક અમલી તૌર પર મુજાહિદાત કરતા હૈ ઔર આ'માલે સાલિહામેં તરક્કી કરતા રેહતા હૈ તો યે મુહબ્બત હાલકે દરજામેં પહોંચ જાતી હૈ. (ખુત્બાતે હકીમુલ ઉમ્મત રહ.)

(૪) શેખ મુહયુદ્દીન ઈબ્ને અરબી (રહ.) ને અશદ્દુ હુબ્બકી તફસીર કરતે હુએ ફરમાયા કે :

કુરઆનમેં ઈશ્કકો ફુર્તે મુહબ્બતસે તા'બીર કિયા ગયા હૈ (અશદ્દુ હુબ્બ) જબ ઐસી મુહબ્બતકા ઈન્સાનકે દિલ પર તસલ્લુત હોતા હૈ તો વો મહેબૂબકે સિવા હર ચીઝસે અંધા હો જાતા હૈ, ઔર મુહબ્બત ઉસકે બદનકે તમામ અજઝામેં જારી ઔર સારી હો જાતી હૈ ઔર ઉસકે વુજૂદસે મુત્તસિલ હો જાતી હૈ. હર ચીઝમેં ઉસકી નઝર મહેબૂબ હીકો દેખતી હૈ ઔર હર સૂરતમેં ઉસકો મહેબૂબ હી નઝર આતા હૈ. ઈસ દિલકી કૈફિયતકા નામ "ઈશ્ક" રખ્ખા ગયા હૈ.

(૫) સૈયદ રિયાઝુદ્દીન સહરવરદી (રહ.) ને ઈલ્મે લદુન્નીમેં ઈશ્કસે મુતઅલ્લિક લિખ્ખા હૈ :

"મશાઈખે તરીકતકે એક ગિરોહને બંદેકી તરફસે ખુદા તઆલાકે ઈશ્કકો જાઈઝ રખ્ખા હૈ લેકિન ખુદા તઆલાકી તરફસે બંદેકે ઈશ્કકો જાઈઝ નહીં રખ્ખા ઔર યૂં કહા કે ઈશ્ક અપને મહેબૂબસે રોકનેકી એક સિફત હૈ ઔર બંદા હક તઆલાકે મિલનેસે રોકા ગયા હૈ ઔર હક તઆલાકો બંદેસે મિલનેકે લિયે નહીં રોકા ગયા હૈ. પસ બંદે પર ખુદા તઆલાકા ઈશ્ક જાઈઝ હૈ ઔર હક તઆલા પર બંદેકા ઈશ્ક જાઈઝ નહીં. ઔર એક ગિરોહને કહા કે બંદા પર ભી ખુદા તઆલાકા ઈશ્ક જાઈઝ નહીં ક્યૂંકે ઈશ્ક હદસે તજાવુઝ કરતા હૈ.

ઔર ફિર મુતાખ્ખિરીનને કહા હૈ કે ઈશ્ક દોનોં જહાંમેં હક તઆલાકી ઝાતકે ઈદરાકકે તાલિબકે સિવા કિસી ઔરકે લિયે દુરૂસ્ત નહીં, ઔર ઈદરાક હક તઆલાકી ઝાત તક પહોંચનેસે આજિઝ હૈ, લિહાઝા ઉસકે સાથ મુહબ્બત ઔર

ઈખ્લાસ દુરૂસ્ત હૈ ઈશ્ક દુરૂસ્ત નહીં, ઔર વો યે ભી કેહતે હૈં કે ઈશ્ક સિવાએ મુઆઈના (આંખસે દેખનેકે) મુમકિન નહીં ઔર મુહબ્બત સુનનેસે જાઈઝ હૈ ઔર ચૂંકે ઈશ્ક નઝરસે હોતા હૈ ઈસ લિયે ઉસકા ઈત્લાક હક તઆલા પર રવા નહીં, ક્યૂંકે દુનિયામેં ઉસકો કોઈ શખ્સ નહીં દેખ સકતા." (ઈલ્મે લદુન્ની)

અહકર મુઅલ્લિફ અર્ઝ કરતા હૈ બાઝ લોગોંને હકીકતે ઈશ્કકી જો નફી કી હૈ ઉસકી વજહ સિર્ફ કમ ઈલ્મી હી હો સકતી હૈ, ક્યૂંકે કુરઆનને અશદ્દુ હુબ્બ ઈસ્તેમાલ કિયા હૈ. અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહે તો સિર્ફ લફઝ હુબ્બ હીકો ઈસ્તેમાલ કરતે લેકિન ખાલિકે કાઈનાતને દુનિયાકો યે બતલાના મકસૂદ થા કે મુહબ્બતસે ભી આ'લા એક દરજા હૈ ઔર વો ઈશ્ક હૈ વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહમેં અલ્લાહને ઈસી બાતકા ઈઝહાર કિયા કે ઈમાનવાલે મુઝસે મુહબ્બત નહીં કરતે બલ્કે બહોત ઝિયાદા મુહબ્બત કરતે હૈં. ઔર સૂફિયાએ કિરામને ભી અપને કલામમેં લફઝે ઈશ્કકા કિસ કદર ઈસ્તેમાલ કિયા હૈ ઉસકો કારિઈન અન્કરીબ પઢ હી લેંગે!

ઈશ્ક ક્યા ચીઝ હૈ?

ઈશ્કકી હકીકત પર બંદેકે પીરો મુરશિદને ઈરશાદ ફરમાયા કે :

ઈશ્ક એક ઐસા આમ લફઝ હૈ કે હર ખાસ ઔર આમ, આલિમ ઔર જાહિલ, છોટા ઔર બડા, સબકી ઝબાનોં પર જારી હૈ લેકિન ઉસકી હકીકત એક લાયનહલ (હલ ન હોનેવાલે) મુઈમ્મેસે કમ નહીં.

હકીમ સાહબ મૌસૂફને ઉસકે મુતઅલ્લિક હુકમા, અતિબ્બા, સૂફિયા ઔર શુઅરાકે બયાનાતસે દિલચસ્પ મકાલા લિખ્ખા હૈ જો નીચે હૈ :

ઈસમેં શુબહ નહીં કે કુરઆને કરીમમેં ઈસ લફઝકા ઈસ્તેમાલ નહીં કિયા ગયા, ઝખીરએ હદીસમેં ભી બજુઝ એક ઝઈફ રિવાયતકે જિસકો ખતીબ બગદાદીને અપની તારીખમેં લિખ્ખા હૈ ઔર કહીં નઝરસે નહીં ગુઝરા. ઈસ

બિના પર બાઝ ઉલમાને મુત્લકન ઈશ્કકો મઝમૂમ (બુરા) કરાર દિયા હૈ લેકિન તેહકીક યે હૈ કે ઈશ્ક ઈફરાતે મુહબ્બતકા નામ હૈ, ઔર મુહબ્બત જબકે ઉસકા તઅલ્લુક ખુદા તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે સાથ હો તો એક ફર્દ વાજિબ હૈ ઔર કિસી મહલ્લે મબાહકે સાથ હો તો મબાહ હૈ. ઐસી સૂરતમેં અગર મુહબ્બતકી હદસે તજાવુઝ કર જાએ ઔર ઈશ્કકી હદ તક પહોંચ જાવે તો ગોયા મત્લૂબ ફીદ્દીન નહીં, મગર અચ્છા જરૂર હૈ, બુરા નહીં કેહ સકતે. વલ્લાહુ અઅ્લમ. (કશ્કોલે મઅરિફત)

હદીસે ઈશ્ક

ઈમામ ઈબ્ને કય્યિમ જૌઝી (રહ.) અપની કિતાબ તિબ્બે નબવી સ. ૫૧૬ મેં ઈશ્કસે મુતઅલ્લિક દો હદીસે લિખ્ખી હૈં જો નીચે હૈં :

(૧) ઈન્નહુ કાલ મન્ અશિક ફ અફફ ફમાત ફહુવ શહીદ.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે જિસને ઈશ્ક કિયા ઔર ઈફફત ઔર પાકદામની ઈખ્તિયાર કી ફિર ઉસકી મૌત હો ગઈ તો વો શહીદ મરા.

દૂસરી રિવાયત ઈન અલ્ફાઝમેં મઝકૂર હૈ :

(૨) મન્ અશિક વ કતમ વ અફફ વ સબર ગફરલ્લાહુ લહૂ વ અદ્ખલહુલ્ જન્નત.

જિસને ઈશ્ક કિયા ઔર ઉસે પોશીદા રખ્ખા, બાઈફફત રહા ઔર સબ્ર કિયા તો ખુદા ઉસે બખ્શ દેગા, ઔર ઉસકો જન્નતમેં દાખિલ કરેગા.

ઉપરવાલી હદીસકી તેહકીક

ખતીબ બગદાદીને અપની તારીખમેં ઔર ઈબ્ને અસાકિર વગૈરહને

ઈસ હદીસકો મુખ્તલિફ તુરુકસે બયાન કિયા હૈ સુવૈદ બિન સઈદ હદસના અન અલી બિન મુસહ્હર અન અબી યહ્યા અલ કતાત અન મુજાહિદ અન ઈબ્ને અબ્બાસ યે સનદે હદીસ હૈ, ઈસકી સનદ ઝઈફ હૈ, ઈસમેં સુવેદ ઔર અબૂ યહયા દોનોં ઝંઈફ હૈં, અઈમ્મએ હદીસ મુતકદ્દિમીન ઈસ હદીસકે ઝઈફ હોને પર મુત્તફિક હૈં.

ઈસ હદીસકી મઝીદ તેહકીકસે મુતઅલ્લિક મુતર્જિમ તિબ્બે નબવીને લિખ્ખા હૈ કે : ઈમામ બુખારીને સહીહ બુખારી કિતાબુલ જિહાદકે બાબમેં ઔર ઈમામ મુસ્લિમને સહીહ મુસ્લિમ કિતાબુલ અમારકે બાબમેં જો હદીસ લિખ્ખી હૈ ઉસમેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને શુહદાકી પાંચ કિસમેં બયાન કી હૈં, ઉન પાંચ અકસામમેં શહાદતે ઈશ્કસે મુતઅલ્લિક કોઈ કિસમ નહીં હૈ! ઈસી તરહ ઈમામ માલિક (રહ.) ને મુઅત્તામેં ઈમામ દાઉદ, ઈમામ નસાઈ, ઈમામ ઈબ્ને માજાને શુહદાકી સાત અકસામ લિખ્ખી હૈં ઉનમેં ભી શહાદતે ઈશ્કકી કિસમ નહીં હૈ. ઔર મઝીદ યે કે ઈમામ ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) ને અપની કિતાબ મૌઝૂઆતમેં ભી ઈસકો ઝઈફ લિખ્ખા હૈ. (કિતાબ તિબ્બે નબવી)

ઈશ્કે હકીકી પર સૂફિયાકે અકવાલ

મલ્ફૂઝ નંબર (૧) અગર ઈશ્ક ન હો તો દુનિયાકી સારી નેઅમતેં બેકાર :-

હઝરત અબૂ સલમાન બિન ઈબ્રાહીમ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે આશિક રૂહેં લતીફ ઈત્ર હૈં, ઉનકે અજસામ રકીક ઔર હલ્કે ફુલકે હૈં, ઉનકી મુવાનિસત પાકીઝા હૈ, ઉનકી બાતેં મુરદા દિલોંમેં જાન ડાલ દેતી હૈં ઔર અકલમેં ફરાવાની પૈદા કર દેતી હૈં, અગર ઈશ્ક ઔર મુહબ્બત ન હો તો દુનિયાકી તમામ નેઅમતેં બેકાર ઔર હેચ હૈં.

બંદોંકે પાસ મહેબૂબકી જાનિબસે જો કુછ પહોંચ રહા હૈ વો ઈસ અમ્રકી દઅવત દે રહા હૈ કે ખુદા હીસે મુહબ્બત કી જાએ ઔર જિસસે ખુદા મુહબ્બત કરતા હૈ ઉસસે મુહબ્બત કી જાએ, ઔર જિસસે મહેબૂબે હકીકી કરાહત ઔર નફરત કરતા હૈ ઉસીસે કરાહત ઔર નફરત કી જાએ.

મહેબૂબસે મુહબ્બત કરનેવાલા જો મુઆવઝા (બદલા) પાએગા વો મુઆવઝા કિસીકો ભી નસીબ ન હોગા અગરચે વો તમામ દુનિયાકા માલિક હી ક્યૂં ન બન જાએ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૨) એક બુઝુર્ગ ફરમાતે હૈં :-

હર કે દર્દ નેસ્ત અઝીં ઈશ્ક રંગ
નિઝદે ખુદા નેસ્ત બજુઝ ચૂબ વ સંગ

યાની જિસમેં દર્દે ઈશ્કકી કસક નહીં વો ખુદાએ તઆલાકે નઝદીક લકડી ઔર પત્થરસે ઝિયાદા વકઅત નહીં રખતા.

મલ્ફૂઝ નંબર (૩) : શેખ અબૂલ મવાહિબ શાઝી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે ઈશ્ક કુતુબ હૈ ઔર સારી નેકિયાં ઉસીકે ગિર્દ ઘૂમતી રેહતી હૈં.

ઈશ્ક અવ્વલ ઈશ્ક આખિર ઈશ્ક કુલ
ઈશ્ક મહલ વ ઈશ્ક શાખ વ ઈશ્ક ગુલ

મલ્ફૂઝ નંબર (૪) : ઉશ્શાક કેહતે હૈં કે સબ મુજાહિદોંકી ઈન્તિહા ઈશ્ક હૈ. જિસકે દિલમેં ઈશ્કે ઈલાહીકા તીર નહીં લગા ઉસકી સબ મહેનત બેકાર હૈ. ઔર જિસકો અવ્વલ કદમ પર હીં ઈશ્કકી દૌલત હાસિલ હો ગઈ તો ઉસે ફિર કિસી મુજાહિદેકી જરૂરત નહીં, ક્યૂંકે યે વો શોઅલા હૈ જો અગર ભડક ઉઠે તો નફ્સકી તમામ નજાસતોં ઔર ગંદગિયોંકો જલાકર રાખ કર દેતા હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૫) :

હર કરા જામા ઝ ઈશ્કે ચાક શુદ
ઓઝ હિર્સ વ ઐબ કુલી પાક શુદ

યેહી વજહ હૈ કે જિસકો ઈશ્કે હકીકી હાસિલ હૈ વો સારી કાઈનાતકા બાદશાહ હૈ.

ગોશ કુન અજબત ઈન અઅ્રફ ઝરબ

યે ઈશ્ક હી હૈ જિસકે સબબ કાઈનાત વુજૂદમેં આઈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૬) :

ઈશ્ક આમદ ઉરવતુલ વુસ્કા એ દીં

ઈશ્ક બાશદ રેહબર રાહે યકીં

ઈશ્ક દીનકી અસાસ હૈ ઔર યકીનકી રાહમેં ઉસકી રેહનુમાઈ કામ આતી હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૭) :

ઈશ્ક દરિયાએસ્ત બે હુદૂદે કરાં

ઈશ્ક બેરોનેસ્ત અઝ શરહો બયાં

ઈશ્ક ઐસા દરિયા હૈ જિસકા કિનારા નહીં ઔર ઉસકી હકીકતે શરહ બયાનસે બાહિર હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૮) :

દીન આશિક ઈશ્ક વ તજરીદ વ ફનાસ્ત

મરતબત તફરીદ વ તર્ક મા સિવાસ્ત

ઉશ્શાક કા દીન અપને મહેબૂબકે સિવા હર ચીઝસે કિનારાકશ હોના હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૯) :

બેમુહબ્બત હેચ કસકા દિલ ન શુદ

દર મકામે કુર્બ હક વાસિલ ન શુદ

જિસકે દિલમેં ઈશ્ક નહીં ઉસકો મકામે કુર્બસે ક્યા વાસ્તા.

(આઈનએ સુલૂક)

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૦) : હઝરત હાજી ઈમ્દાદુલ્લાહ સાહબ (રહ.) ફરમાયા કરતે થે કે જબ હક તઆલાકી યાદમેં ખૂબ રોના આએ તો ઉસકા નામ

આશિકાને ખુદાકી ઈસ્તિલાહમેં "ગરમ બાઝારી ઈશ્ક" હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૧) : હઝરત બહલવી (રહ.) ને ફરમાયા કે આશિકો! ઈશ્કમેં ઈતના અસર પૈદા કરો કે મઅશૂક ખૂદ તુઝે મનાએ ઔર ઉસ મકામકે આપ સલલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ મિસ્દાક થે જૈસાકે ઈરશાદે બારી હૈ.

(વલસૌફ યુઅ્તીક રબ્બુક ફતર્ઝા)

અન્કરીબ આપકા રબ આપકો ઈતના દેગા કે આપ ખૂશ હો જાએંગે.

(અનવારે બહલવિયા)

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૨) મેઅયારે ઈશ્ક :-

એક અલ્લાહવાલેને ફરમાયા કે દુનિયામેં હર શખ્સ આશિક હૈ. એક શખ્સ ચોકીદાર હૈ તમામ રાત મુજાહિદા કરતા હૈ, જાગતા રેહતા હૈ, ઘર બારબાર બચ્ચોંકો અકેલા છોડતા હૈ, સરદી ગરમી બરદાશ્ત કરતા હૈ, યે સબ તકલીફેં ઈસ લિયે બરદાશ્ત કરતા હૈ કે ઉસે ઉસકા મહેબૂબ મિલ જાએ. ઉસકા મહેબૂબ ક્યા હૈ? તીન હજાર રૂપિયે માહવાર!

દૂસરા શખ્સ જજ હૈ. અપના તમામ વક્ત મુકદમાતમેં સર્ફ કરતા હૈ, દિન રાત કાનૂની બહસમેં મસરૂફ રેહતા હૈ, યે સબ બાતેં ઈસ લિયે બરદાશ્ત કરતા હૈ કે ઉસે પાંચ હજાર રૂપિયે માહવાર મિલતે હૈં.

ઈસી તરહ હર શખ્સકા કોઈ ન કોઈ મહેબૂબ હૈ જિસકી ચાહમેં અપના સારા વક્ત સર્ફ કરતા હૈ ઔર કિસમ કિસમકી તકલીફેં બરદાશ્ત કરતા હૈ.

અબ આશિકકી બુઝુર્ગી ઔર અઝમતકા અંદાઝા ઉસકે મહેબૂબસે લગાયા જા સકતા હૈ. મહેબૂબ જિસ કદર આ'લા ઔર ઊંચા હોગા ઉસકા આશિક ભી ઉસી કદર આ'લા ઔર ઊંચા હોગા. જો શખ્સ અલ્લાહકા આશિક હૈ વો ઉન સબ ઉશ્શાકસે બેહતર ઔર બરતર હૈ ક્યૂંકે ઉસકે મહેબૂબકા મરતબા સબસે બુલંદ હૈ, ન ઉસકી કોઈ મિસ્લ હૈ ન મિસાલ. (મજાલિસે ઉશ્શાક)

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૩) : સુલતાનુલ મશાઈખ ફરમાતે હૈં :

મનૂ ઈશ્તાક ઈલલ્લાહ ઈશ્તાક ઈલૈહિ કુલ્લ શૈઈન.

જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલાકા મુશ્તાક હોતા હૈ હર એક ચીઝ ઉસકી મુશ્તાક બન જાતી હૈ.

નીઝ ફરમાયા કે :

અલ્લાહ તઆલાને દાઉદ (અલૈ.) પર વહી નાઝિલ કી કે અય દાઉદ! બની ઈસરાઈલકે જવાનોંકો કેહ દો કે તુમ મેરે સિવા કિસી દૂસરેમેં ક્યૂં મશ્ગૂલ હોતે હો? કૈસે ઝુલ્મકી બાત હૈ કે મૈં તો તુમહારા મુશ્તાક હૂં ઔર તુમ ગૈરકે મુશ્તાક બનોગે.

શેખ અબુલ કાસિમ કુશૈરી લિખતે હૈં કે જબ ઈશ્તિયાકકી આગ મુશ્તાકકે બાતિનમેં ભડકતી હૈ તો ઉસકી રોશનીસે જમીન ઔર આસમાનકી ચીઝેં રોશન હો જાતી હૈં. જો દિલ નૂરે ઈલાહીસે મુનવ્વર હોતા હૈ વો બારગાહે લાયઝાલીકા મુશ્તાક હો જાતા હૈ ફિર ઉસે તમામ મુલ્ક વ મલકૂતમેં દિખાયા જાતા હૈ ઔર દોનોં જહાનોંમેં મુનાદી કી જાતી હૈ કે યે લોગ જિનકે દિલ હમારે ઈશ્તિયાકકે નૂરસે મુનવ્વર હૈં ઔર હમારી બારગાહકે મુશ્તાક હૈં તુમ ઈસ બાતકે ગવાહ રહો કે હમ ઉનકે ઉનસે બઢકર મુશ્તાક હૈં.

કિસી વલીને ફરમાયા હૈ.

મા મિનૂ શૈઈનૂ ઈન્દ રહમાનિ અઅ્લા મંઝિલતહ્

મિનશ શૌકિ વશ્શૌકિલ મહમૂદ

અલ્લાહ તઆલાકે નઝદીક શૌકે મહમૂદકા સબસે બડા મરતબા હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૪) : એક અલ્લાહવાલેને લિખ્ખા હૈ કે :

મોમિનકે લિયે દસ નૂર હોતે હૈં : નૂરે રૂહ, નૂરે અકલ, નૂરે મઅરિફત, નૂરે ઈલ્મ, નૂરે યકીન, નૂરે તૌફીક, નૂરે બસર, નૂરે હયા, નૂરે મુહબ્બત ઔર નૂરે શૌક.

મૈં તેરા ઈસ તરહ મુશ્તાક હૂં જૈસાકે મરીઝ સિહ્હતે નફસકા મુશ્તાક હોતા હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૫) ઈશ્કકી ઝબાનમેં દુરૂદ શરીફકે મા'ના:-

એક અલ્લાહવાલેને લિખ્ખા હૈ કે કારી શાહ સુલેમાન સાહબ ફુલવારવી (રહ.) કે ખાનદાનમેં એક ખાસ દુરૂદ શરીફ હૈ જિસકે પળ્હનેસે રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ઝિયારત હો જાતી હૈ.

વો ફરમાતે થે કે એક દફા મુઝ પર સખ્ત ઈન્કિબાઝ તારી હુવા તો મૈંને અપને ખાનદાની મખ્સૂસ દુરૂદ શરીફકા વિર્દ શુરૂ કર દિયા, લેકિન મેરી હાલતમેં કોઈ તબ્દીલી નહીં હુઈ. મૈં બેહદ પરેશાન થા કે હુસ્ને ઈત્તિફાકસે એક દફા હઝરત મૌલાના ફઝલુર્રહમાન ગંજ મુરાદાબાદીકી ખિદમતમેં હાઝરીકા મૌકા મિલ ગયા, મૈંને અપના હાલ બયાન કિયા, આપ (રહ.) ને ફરમાયા :

"અચ્છા પળ્હિયે દુરૂદ શરીફ ઔર ઉસકે મા'ના બયાન કીજિયે."

મૈંને દુરૂદ શરીફ પળ્હા ઔર મા'ના ભી બયાન કર દિયે. આપ (રહ.) ને ફરમાયા :

"નહીં, ઐસે નહીં ઈશ્કકી ઝબાનમેં મા'ના બયાન કીજિયે."

મૈં સોચમેં પડ ગયા કે યા અલ્લાહ ક્યા ઈશ્કકી ઝબાનમેં કોઈ ઔર મા'ના હૈં? ઔર અબ મૈં ઈશ્કકી ઝબાન કહાંસે લાઉં? અભી યે મૈં સોચ હી રહા થા કે હઝરત (રહ.) ને ફરમાયા :

"મિયાં ઈશ્કકી ઝબાનમેં ઈસકા યે મતલબ હૈ, પ્યાર કરે અલ્લાહ પ્યારે મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો ઔર ઉનકી પ્યારી આલકો."

જૈસે હી હઝરત (રહ.) કી ઝબાન મુબારકસે યે મા'ના બયાન હુએ મેરી કૈફિયત બદલ ગઈ, ઔર જિતના સખ્ત ઈન્કિબાઝ થા ઉસસે ઝિયાદા ઈમ્બિસાતી (ખૂશીકી) કૈફિયત પૈદા હો ગઈ. (મજાલિસે ઉશ્શાક)

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૬) હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા :-

તેરે ઈશ્કકી વજહસે મેરે સરમેં ઈતના નાઝ હો ગયા હૈ, યા મૈં ગલતી પર હૂં કે તૂ મુઝ પર આશિક હો ગયા હૈ, યા મેરે સરમેં યે ગલત સૌદા હો ગયા હૈ યા તેરા વસ્લ મુઝકો હાસિલ હો ગયા હૈ. (અસરારે ઔલિયા)

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૭) ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કા આગમેં ન જલનેકી વજહ :-

હઝરાતે સૂફિયાએ કિરામ ફરમાતે હૈં કે હઝરત ઈબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ પર આતિશે નમરૂદકે ગુલ્ઝાર હો જાનેકા સબબ યે થા કે ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) આતિશે ઈશ્કે ઈલાહીકે મુબ્તલા થે, ભલા ઉનકો આતિશે કાઈનાત ક્યૂંકર જલા સકતી, આતિશ આતિશ રા ન સોઝદ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૮) ઈશ્કે ઈલાહીસે લબરેઝ દો અશ્આર:-

ઈશ્ક બાહમ જાં રા રૂસ્વા કર્દ
દાનદ તલબે જમાલે તૂ શૈદા કર્દ
દર્દે કે ઝઈશ્કે તૂ બદલ પિન્હાં બુવદ
અઝાં જુમ્લા ઝશૌક તૂ ઝખ્મ પૈદા કર્દ

તેરે ઈશ્કને મુઝકો રૂસ્વા કિયા, ઔર તેરે જમાલકી તલબમેં મૈં શૈદા હુવા.

તેરે ઈશ્કકી વજહસે જો દર્દ દિલમેં પૈદા હુવા ઉસીસે તેરે ઈશ્તિયાકમેં ઝખ્મ પૈદા હુવા. (મલ્ફૂઝાત બાબા ફરીદ રહ.)

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૯) ખ્વાજા ઉસમાન (રહ.) કા કૌલ :-

એક ઔર અલ્લાહવાલેને ફરમાયા કે મૈંને શેખુલ ઈસ્લામ ખ્વાજા

ઉસમાન હારૂની (રહ.) કી ઝબાની સુના કે :

અહલે ઈશ્ક દોસ્તકે સિવા ગૈરકી તરફ મુતવજ્જેહ નહીં હોતે, ઈસ લિયે કે જો બગૈર દોસ્તકે ખૂશ હોતા હૈ તો ઉસે હર કિસમકા અંદોહ (રંજ-ગમ) લાહિક હોતા હૈ, દોસ્તકી ખિદમતસે ઉસે ઉન્સ નહીં બલ્કે ઉસે સબસે વેહશત આતી હૈ. જો દોસ્ત દિલ નહીં લગાતા વો પરેશાન દર પરેશાન હૈ.

ઉસકે બાદ ફરમાયા કે આરિફ વો શખ્સ હોતા હૈ જો સુબહ ઉઠે તો રાતકી બાબત ઉસે યાદ ન હો. ફિર આપદીદા હોકર ફરમાને લગે :

અય ગાફિલ ઉસ સફરકે લિયે તોશા તો તૈયાર કર જો તુઝે દરપેશ હૈ યાની મૌત. ઉસકે બાદ ફરમાયા કે અહલે મુહબ્બત વો ગિરોહ હૈ કે ઉનકે ઔર અલ્લાહકે દરમિયાન કોઈ હિજાબ નહીં હોતા. (દલીલુલ આરિફીન)

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૦) એક ઔર અલ્લાહવાલેને લિખ્ખા હૈ :-

આશિક વોહી હૈ કે અગર એક લમ્હામેં મહેબૂબ ઉસકા ઉસકો હજાર બાર દાર પર ખીંચે ઔર અપને આપકો ઉસસે બેઝાર બના દે તબ ભી વો બદસ્તૂર સાબિત કદમ રહે. ઔર અગર હજાર મરતબા જિસ્મ ઉસકા પારા પારા કરે તબ ભી વો કુછ અલમ (દુઃખ) ન પાવે. ઔર અગર ઉસકો દોઝખમેં ડાલ દે તબ ભી વો કુછ પરવાહ ન કરે જૈસાકે હઝરત યૂનુસ (અલૈ.) ફરમાતે હૈં કે :

ઈલાહી અગર મેરે ઔર તેરે બીચમેં એક આગકા દરિયા હાઈલ હોતા તો તેરે શૌકમેં ઉસમેં કૂદ પડતા ઔર ઉસસે ન નિકલતા.

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૧) બયાન ઈશ્ક અઝ ઈશ્ક :-

હઝરત શમ્સ તબરેઝ (રહ.) ને ફરમાયા કે :

ઈશ્ક રા અઝ કસ્મપુર્સ અઝ ઈશ્ક પુર્સ
ઈશ્કે ઉ બસ ખૂશ બયાન અસ્ત અય પિસર

ઈશ્કે હકીકીકા મકામ કિસીસે મત પૂછો કે ક્યા હોતા હૈ, યે ક્યા હોતા

હૈ જબ લબ પર કિસીકા નામ આતા હૈ.

ઈશ્કકી તફસીર ઈશ્ક હીકી ઝબાનસે પૂછિયે, હક તઆલાકી મુહબ્બત નિહાયત ખૂશ બયાન મુકર્રર હૈ અય પિસર.

મૌલાના રૂમી (રહ.) ને ઉસકી તશરીહ મસ્નવીમેં યૂં બયાન ફરમાઈ હૈ.

અકલ દર શરહશ ચૂ ખર દર ગુલ બહ ખુફ્ત
શરહે ઈશ્ક વ આશિકી ખૂદ ઈશ્કે ગુફ્ત
ગરચે તફસીરે ઝબાં રોશન ગરસ્ત
લયક ઈશ્ક બો ઝબાં રોશન તરસ્ત

અકલને ઈશ્કકી શરહ શુરૂ કી થી કે આજિઝ હોકર મિટ્ટીમેં મિસ્લ ગધેકે સો ગઈ, યાની અનાસિરકે તકાઝોંસે મગલૂબ હોકર હુબ્બે દુનિયામેં ફંસ ગઈ ઔર ઈશ્ક ઔર આશિકીકી શરહ ખૂદ ઈશ્કને બયાન કરના શુરૂ કર દિયા.

(મઆરિફે શમ્સ તબરેઝ)

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૨) મૌલાના રૂમી (રહ.) કે અશ્આર :-

અગર આલમ હમા પુર ખાર બાશદ
દિલે આશિક ગુલો ગુલઝાર બાશદ

અગર તમામ દુનિયા કાંટોંસે ભર જાવે લેકિન હક તઆલા શાનુહૂકે આશિકકા દિલ હમેશા ગુલો ગુલઝાર ઔર પુર બહાર હોગા, ક્યૂંકે દુનિયાએ ફાનીકી હર બહાર ફાની હૈ ઔર હય્યુન ઔર કય્યૂમકી ઝાત બાકી હૈ ઈસ લિયે અલ્લાહ તઆલાકે તઅલ્લુક ઔર મુહબ્બતકી બહાર ભી બેખિઝાં ઔર બાકી હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૩) :-

આશિકાને હક કે દિલમેં જો બહાર હૈ વો ઐસી બહાર નહીં જિસે ખિઝાં દૂર કર સકે યા નુકસાન પહોંચા સકે.

અલ્લાહવાલોંકો અગર કભી કોઈ તકલીફ પહોંચતી હૈ તો વો ઉસમેં

ભી હક તઆલાકી રહમત ઔર હિકમતકા મુશાહિદા કરતે હૈં ઔર પુરસુકૂન ઔર ખંજરે તસ્લીમકે સામને સરે તસ્લીમ ખમ રેહતે હૈં.

(મઆરિફે શમ્સ તબરેઝ સ. ૯૬ તા ૯૭)

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૪) હઝરત શમ્સ તબરેઝ (રહ.)

ફરમાતે હૈં :-

આશિકી શેવા નાઝુક મરદાને નેસ્ત
ઈશ્ક કારે નાઝુકાં વ નરમ નેસ્ત
ઈશ્ક કારે પહેલવાન અસ્ત અય પિસર

ઈશ્ક નાઝુક ઔર નરમ લોગોંકા કામ નહીં હૈ યાની ઈશ્ક સેંકડોં નાઝ રખતા હૈ ઔર સેંકડોં નાઝસે હાથ આતા હૈ આશિકી બિલાકશોંકા કામ હૈ.

દોનોં આલમ દે ચુકા હૂં મય કશો
યે ગિરાં મય તુમસે ક્યા લી જાએગી

ખૂબ સુન લો! ખુદાઈ સૌદા બડા મહેંગા હૈ.

હક તઆલાકા ઈરશાદ હૈ કે અહલે ઈમાનકી ઐસી ઐસી આઝમાઈશ હુઈ કે ઉનકે દિલ ઉનકે મુંહ તક આ ગયે. લેકિન દૌલત ભી તો વો મિલતી હૈ કે જો લાસાની હૈ આહે લાસાનીકા લુત્ફે તઅલ્લુક ભી લાસાની હોતા હૈ જિસ ઝાતે પાકકા કોઈ કુફૂ ઔર હમસર ઔર મિસ્લ નહીં તો નેઅમતે કુર્બે હકકે સાથ કાઈનાતકી કોઈ નેઅમત કૈસે હમસરીકા દાવા કર સકતી હૈ.

હઝરત રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં.

દાવા મુરગાબી કરદસ્ત જાં
કે ઝ તૂફાને બલા દારદ ફગાં

જાને મોમિનને જબ મુરગાબી હોનેકા દાવા કિયા હૈ તો તૂફાને બલાસે મુરગાબીકો કબ ડર હોતા હૈ.

ચુનાંચે મુશાહિદા હૈ કે મુરગાબી દરિયાકી બુલંદ મૌજોં પર ચળ્હ

જાતી હૈ ઔર જબ મૌજેં નીચે ઉતરતી હૈં તો વો ભી નીચે ઉતરતી હૈ. અલગર્ઝ તૂફાન પર ગાલિબ ઔર સવાર રેહતી હૈ, ઈસી તરહ મોમિન હક તઆલાકી મુહબ્બતમેં ઝમાનેકે હર તૂફાનકા ડટકર મુકાબલા કરતા હૈ ઔર બઝબાને હાલ કેહતા હૈ.

હમકો મિટા સકે યે ઝમાનેમેં દમ નહીં
હમસે ઝમાના ખૂદ હૈ ઝમાનેસે હમ નહીં

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૫) હઝરત જીલાની (રહ.) ને ફરમાયાઃ-

જો નામ ભી ખુદાકે સિવા હૈ વો ગૈર હૈ આશિક મા'શૂકકે સિવા કિસી ઔરસે આરામ ઔર સુકૂન નહીં પા સકતા. (ફવાઈદુલ જવાહિર)

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૬) મિરઆતુલ અસરારમેં લિખ્ખા હૈ કે :-

વો શખ્સ જો ઈશ્કમેં જાન લગાતા હૈ ઉસે ચાહિયે કે દોસ્તકે સિવા કિસી ચીઝકી ખ્વાહિશ ન કરે. ફિર ફરમાયા કે આશિકકો ઈશ્કકે કૂચેમેં ઐસા હોના ચાહિયે કે ઉસે દોઝખ ઔર બેહિશ્ત યાદ ન રહે.

(મિરઆતુલ અસરાર સ. ૫૫૩)

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૭) એક અલ્લાહવાલેને ફરમાયા :-

જબતક આશિક અપની જાન મહેબૂબ પર કુરબાન ન કરે ઉસ વક્ત તક ઉસકા ઈશ્ક કમાલ તક નહીં પહોંચતા.

શેખ અબ્દુલ હક મુહદ્દિસ દહેલવી (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ કે આશિકકા દિલ મુહબ્બતકી આગમેં જલતા રેહતા હૈ લિહાઝા જો કુછ ભી ઈસ દિલમેં આએગા જલ જાએગા ક્યૂંકે આતિશે મુહબ્બતસે ઝિયાદા તેઝ કોઈ ગૈર આગ નહીં હૈ.

(અખ્બારુલ અખ્યાર)

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૮) મજમૂઆ તસવ્વુફમેં લિખ્ખા હૈ :-

ઈશ્ક એક હાલ હૈ જિસકો બયાન કરનેસે ઝબાન આજિઝ હૈ. આશિકકો સિવાએ મહેબૂબકે કિસી ચીઝસે મુહબ્બત નહીં રેહતી. આશિક સિવાએ મહેબૂબકે કિસીકો ભી (નઝરે ઈશ્કસે) નહીં દેખતા, જિસ કદર આશિક અપને મહેબૂબકો દેખતા હૈ ઉસી કદર ઉસકી મુહબ્બત બળ્હતી હૈ. (મજમૂઅએ તસવ્વુફ)

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૯) મકતૂબાતે કુદ્દૂસિયામેં લિખ્ખા હૈ :-

ઝર્રએ દર્દે ખુદા દર દિલ તુરા
બેહતર અઝ હર દો જહાં હાસિલ તુરા

અલ્લાહ તઆલાકે ઈશ્કકા એક ઝર્રા તેરે લિયે દો જહાંકી દૌલતસે બેહતર હૈ. ઉસ કામમેં મરદાને ખુદા જાનકી બાઝી લગા દેતે હૈં જાન તક દેતે હૈં ખૂને દિલ પીતે હૈં ઔર લખ્તે જિગર ખાતે હૈં, હર લમ્હા દોસ્તકે ઈશ્કમેં જલતે હૈં ઔર ખૂશ હોતે હૈં. (મકતૂબાતે કુદ્દૂસિયા સ. ૨૦૭)

મલ્ફૂઝ નંબર (૩૦) હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા :-

ઈશ્કકા વલવલા ઔર શૌક જો કે આશિકોંમેં હૈ ઉસકી ઈબ્તિદા ઉસી રોઝસે હુઈ થી જિસ દિન યે ઈશ્ક કી સૂરત પર ફરેફતા હુએ થે. પસ અય દુરવેશ! તુમહેં ઉસકી કદર નહીં કે ઈતની અચ્છી સૂરતેં તુમહારે દિલમેં જાગુઝીં કર દી ગઈ હૈં ઔર રૂહકો જો કે તમામ આ'ઝા કા બાદશાહ હૈ અઝલ હીસે દિલકા માલિક બનાયા ગયા હૈ.

ઈસી બિના પર કહા જાતા હૈ કે જહાં ઈશ્ક હૈ વહાં દિલ હૈ, પસ અય દુરવેશ! ઉસકી કદર વોહી જાનતા હૈ જિસકે દિલમેં દોસ્તકે અસરાર ઔર ઈશ્કકે અનવાર જાગુઝીં હોં ઔર જિસકે દિલમેં ઈશ્ક કી જગહ હો.

(મલ્ફૂઝાત બાબા ફરીદ સ. ૫૮)

મલ્ફૂઝ નંબર (૩૧) ફિતરતે ઈન્સાનીમેં ઈશ્ક :-

ઈન્સાનકી ઝિંદગી મંઝિલે ઈશ્કસે શુરૂ હોતી હૈ. હોશ સંભાલતે હી લૈલાકે જિસ્મ પર આશિક હો જાતા હૈ ફિર જૂં જૂં ઉમ્ર બઢતી જાતી હૈ ઉસ લૈલાકી ગલીકી હર ચીઝ પર આશિક હો જાતા હૈ હત્તાકે અપની જાન ભી ખો બૈઠતા હૈ ઔર લૈલા ભી.

મલ્ફૂઝ નંબર (૩૨) મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં :-

અઝ કરમ અઝ ઈશ્ક મઅઝૂલમ મકુન
જુઝ બઝિકે ખેશ મશ્ગૂલમ મકુન

અય ખુદા અપને કરમસે મુઝે નેઅમતે ઈશ્કસે મહેરૂમ ન ફરમા ઔર અપની મુલાઝિમતે ઈશ્કસે માઝૂલ ન ફરમા, યાની અપની યાદકે અલાવા કિસી ધંધેમેં મશ્ગૂલ ન ફરમા.

મુઝકો જીનેકા સહારા ચાહિયે
ગમ તુમહારા દિલ હમારા ચાહિયે

મલ્ફૂઝ નંબર (૩૩) યહયા મુનીરી (રહ.) કા મકતૂબ :-

શેખ યહયા મુનીરી (રહ.) અપને એક મુરીદકો લિખતે હૈં :

અય ભાઈ ખુદા તલબીકા રાસ્તા દર અસલ ઈશ્કકા રાસ્તા હૈ ઔર ઉસ રાસ્તેમેં સબસે પેહલે અપની તમામ ઈઝ્ઝતોં, મરઝિયોં, મુરાદોં ઔર ખ્વાહિશોંકો આગ લગાની પડતી હૈ. યે નેસ્તીકા રાસ્તા હૈ ઉસ રાસ્તેકા ખાક નશીન હર મહેફિલમેં મસ્નદ નશીન નઝર આએગા. દુનિયાકે બાદશાહ જબ કિસીકો અપના દરબારી ઔર મુકર્રબ બનાતે હૈં તો ઉસકો ઈન્આમ ઔર ઈકરામ ઔર ખલ્અત ઔર દસ્તારસે નવાઝતે હૈં. લેકિન યે ઉસ વક્ત હોતા હૈ જબ વો કિસીકો નઝરે કરમસે દેખતે હૈં ઔર અપને કુર્બકે લાઈક સમઝતે હૈં. (આઈનએ સુલૂક)

મલ્ફૂઝ નંબર (૩૪) અરવાહ ઔર કુલૂબકે ઈશ્કકી કદામત :-

સૂફી મુહમ્મદ ઈકબાલ સાહબ મદ્દ ઝિલ્લુહુલ આલીને લિખ્ખા હૈ કે :

હમારી અરવાહકો મહેબૂબે હકીકી અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂને અપના ઈશ્ક તો આલમે અરવાહમેં હી અતા ફરમા દિયા થા કે ઉસ વક્ત અસ્બાબે ઈશ્ક યાની સિફાતે જમાલ કમાલ ઔર એહસાનકા હમારી અરવાહકો મુશાહિદા કરવા દિયા થા.

ઉસને નવાઝિશ ઈસ તરહ ફરમાઈ થી કે હમારી અરવાહસે બરાહે રાસ્ત કલામ ફરમાયા થા ઔર યે સવાલ કિયા થા **અલસ્તુ બિરબ્બિકુમ** ક્યા મૈં તુમહારા રબ નહીં હૂં? ઉસ પર હમને જવાબ દિયા થા બેશક હમ સબ ગવાહ બનતે હૈં. ગવાહી ઔર શહાદત તો કુછ દેખકર હી દી જાતી હૈ હમને વો ક્યા દેખા થા વો અલ્લાહ પાકકે કલામ **અલસ્તુ બિરબ્બિકુમ** મેં ઉસકી રૂબૂબિયતકે અનવાર દેખે થે ઔર યે કાઈદા હૈ કે નૂર ખૂદ ઝાહિર હોતા હૈ ઔર અપને ગૈરકો ભી ઝાહિર કર દેતા હૈ.

ચુનાંચે ઈસ કલામે પાકકે સાથ રૂબૂબિયતકે અનવાર હમારી અરવાહ પર ફૈલ ગયે, યાની અરવાહ પર સિફતે રૂબૂબિયતકી તજલ્લી હુઈ ઔર અરવાહને અલ્લાહ તઆલાકી રૂબૂબિયતકા તફસીલી મુશાહિદા કિયા ઉસકે સાથ ઉસી નૂરકી વજહસે અપની તફસીલી એહતિયાજ ઔર ફકકા ભી મુશાહિદા હો ગયા. ગોયા ઈન દોનોં મુશાહિદોંસે અલ્લાહ તઆલાકે સમદ હોનેકા ઈલ્મ હાસિલ હો ગયા જો અલ્લાહ તઆલાસે ઈશ્કકા સબબ હૈ.

ચુનાંચે હમારી અરવાહ મુહબ્બતસે મસ્ત હો ગઈ ઔર ઉસી મસ્તીમેં ઈસ બારે અમાનતકો ઉઠાનેકે લિયે તૈયાર હો ગઈ જિસકો ઉઠાનેસે જમીન ઔર આસમાન ઔર પહાડોંને ભી મઅઝિરત કર દી થી. આયતે શરીફા : **ઈન્ના અરઝ્નલ્ અમાનત અલસ્સમાવાતિ વલ અર્ઝમેં** ઈસીકી તરફ ઈશારા હૈ.

ફિર જબ યે અરવાહ માદ્દી જિસ્મમેં મુકય્યદ ઔર મહબૂસ હો ગઈ તો જિસ્મકે અવારિઝાતકી વજહસે રૂહકે ઈદરાકકે આઈના યાની કલ્બકો ઝંગ લગ ગયા ઔર ઉસમેં અંધેરા હો ગયા, ઈસ લિયે મહેબૂબ ઔર ઉસકી મુહબ્બતસે બંદાકો ગફલત હો ગઈ, હાલાંકે વાકિઆમેં વો મહેબૂબ ઉસકે સાથ ઔર કરીબ મૌજૂદ હૈ, બસ અઝકાર ઔર અશ્ગાલકે ઝરીઆ જબ વો ઝંગ દૂર હો જાતા હૈ તો દિલમેં મહેબૂબકી કુછ ઝલક આતી હૈ તો વોહી પુરાની ઈશ્કી કૈફિયત ફિર લૌટ આતી હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૩૫) ઈશ્કે ઈલાહીકી ઈબ્તિદા કૈસે હુઈ :-

હઝરત સુલતાનુલ આરિફીનને ફરમાયા કે જો શખ્સ અલ્લાહકો પાનેકે લિયે રાહે મુહબ્બતમેં કદમ રખ્ખે ઔર રિયાઝત ઔર મશક્કત અપને ઉપર ગવારા કરે તો ઉસે ચાહિયે કે બારહ સાલ શરીઅતમેં ઈસ તરહ મહેનત ઉઠાએ કે હમેશા કાઈમુલ લૈલ ઔર સાઈમુદ્ દહર (રાતમેં નવાફિલ ઔર દિનમેં રોઝેદાર) રહે. ઔર બારહ બરસ તક તરીકતમેં રિયાઝત કરે કે માસિવા અલ્લાહકો તલાક દે દે ઔર બારહ બરસ હકીકતમેં રિયાઝત કરે કે બજુઝ હક તઆલાકે ઔર કિસીકી તલબ ન રહે, ઔર બારહ બરસ મઅરિફતમેં મુરતાઝ (રિયાઝત કરનેવાલા) રહે ઔર ઉસમેં મહવ હો જાએ ઉસકે બાદ ઈશ્ક ઔર મુહબ્બતમેં આંખેં ખોલે.

મલ્ફૂઝ નંબર (૩૬) શેખ અબ્દુલ કરીમ જબલી (રહ.) ફરમાતે હૈં :-

અલ ઈશ્કુ નારુલ્લાહિલ મૂકદહ
ફાફૂલુહા વ તુલૂઉહા અલલ્ અફઈદહ

(શેખ અબ્દુલ કરીમ જબલી રહ.)

ઈશ્ક અલ્લાહ તઆલાકી ભડકાઈ હુઈ વો આગ હૈ જિસકા તુલૂઅ ઔર ગુરૂબ દિલોં પર હોતા હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૩૭) એક અલ્લાહવાલેને ફરમાયા :-

જો શખ્સ મુહબ્બત ઔર ઈશ્કકા દાવા કરતા હૈ વો મા'શૂકકા દરવાઝા ઉસ વક્ત તક ખિટખિટાતા રેહતા હૈ જબ તક ઉસમેં જાન હોતી હૈ ઈસ લિયે શાયદ કિસી વક્ત ખુલ જાએ ઔર કિસી મરતબાકો પહોંચ જાએ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૩૮) હઝરત શાહ મીના (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા :-

ઈશ્ક ઐસી આગ હૈ જો આશિકકે દિલમેં ભડકતી હૈ ઔર મહેબૂબકે સિવા સબકો જલા દેતી હૈ.

એક ઔર મૌકા પર ફરમાયા કે ઈશ્ક બિલા વાસ્તા મહેબૂબકે દિલકા ખયાલ હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૩૯) એક અલ્લાહવાલેને ફરમાયા :-

જબ તક કોઈ શખ્સ ઈશ્કકી તલવારસે ગૈરૂલ્લાહ (દુનિયા ઔર ઔરતકી મુહબ્બત) કા સર નહીં કાટતા ઉસ વક્ત તક વો આશિકોંકે મઝહબમેં દાખિલ નહીં કિયા જાતા (ચાહે ઉસકી ઈબાદત હજાર આબિદોં કીસી ક્યૂં ન હો!)

મલ્ફૂઝ નંબર (૪૦) એક અલ્લાહવાલેને ફરમાયા :-

ઈશ્કમેં જાનકા ગમ નહીં હોતા, આશિકોંકે નઝદીક જાન દેના બડા આસાન કામ હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૪૧) દલીલુલ આરિફીનમેં લિખ્ખા હે :-

આશિકકા દિલ મુહબ્બતકા આતિશકદા હોતા હૈ.

(દલીલુલ આરિફીન સ. ૩૭)

મલ્ફૂઝ નંબર (૪૨) મતફ બિન અબીબક (રહ.) ફરમાતે હૈં :-

આશિક અપને મહેબૂબકે ઝિક્રસે કભી ગાફિલ નહીં હોતા.

મલ્ફૂઝ નંબર (૪૩) યહયા બિન મઆઝ (રહ.) ફરમાતે હૈં :-

જિસ શખ્સમેં તીન ખસ્લતેં હોં વો આશિકે ખુદા નહીં :

(૧) અવ્વલ કલામે ખુદાકો કલામે ખલ્ક (મખ્લૂક) પર તરજીહ દે.

(૨) ખુદા તઆલાકી મુલાકાતકો ખલ્કે ખુદાકી મુલાકાત પર તરજીહ દે.

(૩) ઈબાદતે ઈલાહીકો ખિદમતે ખલ્કસે ઝિયાદા સમઝે.

(અહયાઉલ ઉલૂમ જિ. ૪, સ. ૪૬૩)

મલ્ફૂઝ નંબર (૪૪) હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) ને ફરમાયા :-

હજાર અફસોસ ઉસ આશિક પર જો મહેબૂબકી દોસ્તીકા દમ ભરે ઔર જબ આલમે ગૈબકે અસરાર ઉસકો માલૂમ હોં તો ફૌરન ઉનકો દૂસરે પર ઝાહિર કર દે.

મલ્ફૂઝ નંબર (૪૫) :-

એક અલ્લાહવાલેને એક મૌકા પર કહા કે અય મેરે ખાલિક! મૈં તો આશિક હૂં અગર તેરે સિવા કિસી ઔરકો તલાશ કરૂં તો ફાસિક હૂં.

મલ્ફૂઝ નંબર (૪૬) ઈશ્કસે મુતઅલ્લિક દો સચ્ચી બાતેં:-

ઈશ્ક ઔર મુહબ્બતકી દુનિયામેં દો બાતેં બડી ઠોસ હૈં :

(૧) આશિક અપને મહેબૂબે હકીકીકે હુસ્નો જમાલકી જિતની તારીફ કરે ઉતની હી કમ હૈ.

ઈરશાદે બારી તઆલા હૈ :

(કુલ લૌ કાનલ્ બહ્રુ મિદાદલ્ લિકલિમાતિ રબ્બી લનફિદલ્ બહ્રુ કબ્લ અન્ તન્ફદ કલિમાતુ રબ્બી વલૌ જિઅ્‌ના બિમિષ્લિહી મદદા.)

કેહ દીજિયે કે અગર સમંદર રોશનાઈ બન જાએ મેરે રબકી બાતોંકે લિયે, તો ખતમ હો જાએ સમંદર ઉસસે પેહલે કે ખતમ હોં મેરે રબકી બાતેં અગરચે વહમ વૈસા હી લાએં ઉસકી મદદકો.

(૨) જો ઈન્સાન અલ્લાહ તઆલાકે સાથ મુહબ્બત કરતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ઉસકે નામકા ડંકા પૂરી દુનિયામેં બજા દેતા હૈ. હદીસે પાકમેં આયા હૈ કે જબ બંદા અપની ઈબાદાતકે ઝરીઆ અલ્લાહ તઆલાકા મુકર્રબ બન જાતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા જિબ્રઈલ (અલૈ.) કે ઝરીએ આસમાન ઔર જમીનમેં યે એલાન કરવા દેતે હૈં કે લોગો! અલ્લાહ તઆલા ફલાં બંદેસે મુહબ્બત કરતે હૈં તુમ ભી ઉસસે મુહબ્બત કરો.

ષુમ્મ યૂઝઉ લહુલ્ કુબૂલુ ફીલ્ અર્ઝ.

ફિર ઉસકે લિયે જમીનમેં કુબૂલિયત રખ દી જાતી હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૪૭) ઈશ્કે ઈલાહીકી દુઆ :-

ઈન્સાનકે દિલમેં ઈશ્કે ઈલાહી પૈદા હો જાએ. ઈન્સાન દિલમેં યેહી દુઆ માંગે કે : અય અલ્લાહ મૈં તુઝસે તેરી મુહબ્બત ચાહતા હૂં.

તેરે ઈશ્કકી ઈન્તિહા ચાહતા હૂં
મેરી સાદગી દેખ ક્યા ચાહતા હૂં
ઝરાસા તો દિલ હો મગર શોખ ઈતના
વહી લન્ તરાની સુના ચાહતા હૂં

(ઈસ્લાહી બયાનાત)

હઝરત મૌલાના અશરફ અલી થાનવી (રહ.) કે ઈરશાદાત

મલ્ફૂઝ નંબર (૪૮) : હઝરત મૌલાના અશરફ અલી સાહબ (રહ.) ને ફરમાયા કે આશિકકો અલ્લાહસે બહસ નહીં હોની ચાહિયે કે મેરે ફલાં અમલ પર કુછ સમરહ મુરત્તબ હુવા યા નહીં, ઔર ફિર ફરમાયા કે આશિક તો મહઝ મુહબ્બતકી વજહસે મહેબૂબકી ઈબાદતમેં લગા રેહતા હૈ (ન કે કૈફિયાત ઔર દોઝખ ઔર જન્નતકે હુસૂલકી વજહસે). (મલ્ફૂઝાતે કમાલાતે અશરફિયા)

મલ્ફૂઝ નંબર (૪૯) : મુહબ્બત ઔર ઈશ્ક વો ચીઝ હૈ કે જબ યે દિલમેં ઘુસ જાતી હૈ તો ફિર મહેબૂબકે કિસી કૌલ ઔર ફઅલમેં કોઈ શુબહ ઔર વસ્વસા પૈદા નહીં હોતા, તમામ મસાઈબ મુહિબ્બીનકો આસાન હો જાતે હૈં, ન કૈદખાનેસે ઉનકો તકલીફ હોતી હૈ ન ફાકાસે કુલ્ફત (યાની રંજ).

ઉનકી શાન યે હોતી હૈ કે ઉનકે પાસ કુછ ભી નહીં મગર ખૂશ હૈં. ક્યૂંકે ઉનકે પાસ એક ઐસી ચીઝ હૈ કે ઉસકે હોતે હુએ ઉનકો કિસી ચીઝકી પરવાહ નહીં હોતી. વો આગોશે મુહબ્બતમેં રઝાએ મહેબૂબ હૈ, લઝ્ઝતે તાઅત હૈ, લઝ્ઝતે મુનાજાત હૈ, લઝ્ઝતે કુર્બ હૈ (ઈસ લિયેકે) મુહબ્બતસે મઅરિફત બઢતી હૈ, તાઅત ઔર ફરમાંબરદારીમેં લુત્ફ આને લગતા હૈ.

(ઈન્ફાસે ઈસા ૧૯૯, ૨૦૩)

મલ્ફૂઝ નંબર (૫૦) તરીકએ હુસૂલે મુહબ્બત ઔર મહબૂબિયત :-

હઝરત થાનવી (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે કિસીકો અપને ઉપર આશિક કરનેકી તદબીર યે હૈ કે તુમ ઉસ પર આશિક હો જાઓ, નતીજા ઉસકા યે હોગા કે વો એક દિન તુમ પર આશિક હો જાએગા ઔર તુમ ઉસકે મા'શૂક

બન જાઓગે.

હાઝિરીનમેંસે એક મુરીદને અર્ઝ કિયા કે : આશિક બનનેકી તદબીર ક્યા હૈ? ઈરશાદ ફરમાયા કે :

આશિકોંકી સોહબતમેં બૈઠના ઔર આશિકોં જૈસે કામ કરના.

મલ્ફૂઝ નંબર (૫૧) : ઈશ્ક ઐસા દરિયા હૈ ઉસકા કોઈ કિનારા નહીં ઉસ જગહ બજુઝ જાન સોંપનેકે ચારા નહીં. (બરકાતે રમઝાન સ. ૯૫)

મલ્ફૂઝ નંબર (૫૨) : એક ઔર મૌકા પર હકીમુલ ઉમ્મત (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે કિસી મા'શૂકને આશિકસે પૂછા કે તુમને સિયાહતમેં (ઘૂમનેકે લિયે) કૌનસા શહેર પસંદ કિયા હૈ? ઉસ આશિકને કહા સબ શહેરોંમેં ઉમદા વો શહેર હૈ જહાં મેરા મહેબૂબ રેહતા હૈ જિસ જગહ મહેબૂબકી ઝિયારત હો.

(ખુત્બાતે હકીમુલ ઈસ્લામ)

મલ્ફૂઝ નંબર (૫૩) : એક ઔર મજલિસમેં ફરમાયા કે આશિકકા યે મઝહબ હોના ચાહિયે કે આશિકકી નઝર મસ્લિહત પર નહીં હોતી (યાની કિસી ભી કામમેં અંજામકો નહીં દેખતા બલ્કે મહેબૂબકે હુકમકો દેખતા હૈ, વો જાનકી પરવાહ નહીં કરતા બલ્કે ખાલિકે જાનકે હુકમકો મદ્દે નઝર રખતા હૈ) ફિર ફરમાયા દેખો શયતાન આબિદ થા આશિક ન થા (બાવુજૂદ યે કે) આઠ લાખ બરસ અલ્લાહકી ઈબાદત કી, લેકિન ઝરાસી હરકત (યાની મહેબૂબકી નાફરમાની) કી વજહસે ખાકમેં મિલ ગઈ. (બરકાતે રમઝાન સ. ૧૭૯)

મલ્ફૂઝ નંબર (૫૪) : અબુલ હસન નદવી સાહબ (રહ.) ને અપની કિતાબ "તઝકિયએ એહસાન તસવ્વુફ વ સુલૂક" મેં લિખ્ખા હૈ કે :

મહેબૂબ બનના તો હર એકકે બસમેં નહીં હૈ લેકિન આશિક બનના તો હર એકકે લિયે મુમકિન હૈ! અગર ખુદા તઆલાને તુમકો મહેબૂબ નહીં બનાયા તો તુમ આશિક બનકર ઝિંદગીકા લુત્ફ હાસિલ કરો.

(તઝકિયએ એહસાન તસવ્વુફ વ સુલૂક)

અહકર મુઅલ્લિફકે નઝદીક હઝરત મૌલાનાકા યે ઈરશાદ સોનેકે

પાનીસે લિખનેકે કાબિલ હૈ. ઈસ મલ્ફૂઝ પર હકીમુલ ઉમ્મતકા યે ઈરશાદ યાદ આયા : હઝરતને ફરમાયા કે અલ્લાહને નુબુવ્વતકા દરવાંઝા બંદ કિયા હૈ લેકિન વિલાયતકા દરવાઝા બંદ નહીં કિયા.

મલ્ફૂઝ નંબર (૫૫) : એક અલ્લાહવાલેને ફરમાયા કે જિસ દિલમેં ઈશ્કકી આગ નહીં વો દિલ સિવાએ ગોશ્તકે ટુકડેકે કુછ નહીં!

મલ્ફૂઝ નંબર (૫૬) ઈશ્કે મૌલાકા પેટ્રોલ :-

હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમને ઈરશાદ ફરમાયા કે ઈન્સાનમેં માદએ ઈશ્ક બમંઝિલે સંખિયાકે હૈ, અગર ઉસકો કચ્ચા ઈસ્તેમાલ કિયા જાએ તો હલાકતકા સબબ હૈ, ઔર અગર ગશ્તા કરકે ખાયા જાએ તો ઝરીઅએ તંદુરૂસ્તી ઔર તવાનાઈ હૈ.

ઈસી તરહ માદએ ઈશ્કકો લૈલાકે લિયે ઈસ્તેમાલ કિયા જાએ તો સબબે મુસીબત ઔર બરબાદી હૈ. અગર ઈશ્કકો મૌલામેં ઈસ્તેમાલ કિયા જાએ તો સબબે કુર્બ ઔર બુલંદી હૈ. અહલુલ્લાહ ઈશ્કે લૈલાસે પેટ્રોલ લેકર મૌલાકી તરફ ઉડતે હૈં ઔર વો પેટ્રોલ "હસરતોં પર તડપના" હૈ.

બંદેકા અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બતકા મફહૂમ

કશ્ફુલ મહજૂબમેં લિખ્ખા હૈ કે :-

બંદેકી મુહબ્બત હક તઆલાકે લિયે એક સિફત હૈ જો ફરમાંબરદાર સાહિબે ઈમાનકે દિલમેં તઅઝીમન તકબીરન ઔર તકરીમન પૈદા હોતી હૈ તાકે વો મહેબૂબે હકકી રઝાજોઈ કરે, ઉસકે દીદારકી તલબમેં બેકરાર હો, ઈસકે સિવા ઉસે કિસી ચીઝસે રાહત ન હો, ઉસકે ઝિક્રકી આદત હો, ગૈરૂલ્લાહસે બેઝાર હો, ઉસકે લિયે આરામ મહાલ હો ઉસસે રાહત દૂર હો.

ઈમામ કુશૈરી (રહ.) કા કૌલ :-

• બંદેકા અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત કરના તો એક હાલત હોતી હૈ. જિસે બંદા અપને દિલમેં પાતા હૈ મગર ઉસે ઈબારત ઔર અલ્ફાઝમેં બયાન નહીં કિયા જા સકતા. બાઝ ઔકાત યે હાલત ઈન્સાનકો અલ્લાહ તઆલાકી તઅઝીમ ઔર ઉસકી રઝાકો તરજીહ દેને પર મજબૂર કરતી હૈ ઔર ઈસ બાત પર મજબૂર કરતી હૈ કે ઉસકી જુદાઈ પર સબ્ર ન કર સકે ઔર ઉસકી તરફ જાનેકા જોશ પાયા જાતા હૈ ઔર ઉસકે બગૈર કરાર હાસિલ નહીં હોતા, ઈસ સૂરતમેં દિલસે હમેશા ઉસકા ઝિક્ર કરકે ઉન્સ હાસિલ કિયા જાએ. (રિસાલા કુશેરિયા સં. ૫૬૯)

આયાતે ઈશ્ક

(અલ્લાહકે મહેબૂબ બંદે અલ્લાહસે કિતની મુહબ્બત કરતે હૈં, ઈસસે મુતઅલ્લિક કુરઆની આયાત)

શિદ્દતે મુહબ્બત :-

અહલે ઈમાન અલ્લાહકો બહોત ચાહતે હૈં ઈસ બાતકી તાઈદમેં અલ્લાહ તઆલાને ખૂદ ફરમાયા હૈ :

(વમિનન્નાસિ મંય્યત્તખિઝુ મિન્ દૂનિલ્લાહિ અન્દાદંય્ યુહિબ્બૂનહુમ્ કહુબ્બિલ્લાહ. વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હબ્બલ્ લિલ્લાહિ, વલૌ યરલ્લઝીન ઝલમૂ ઈઝ યરૌનલ્ અંઝાબ અન્નલ્ કુવ્વત લિલ્લાહિ જમીઅંવ્ વ અન્નલ્લાહ શદીદુલ અઝાબ.)

ઔર લોગોંમેંસે કુછ ઐસે હૈં જો અલ્લાહકે અલાવા ઉનકો ખુદાકા શરીક બનાકર ઉનસે અલ્લાહ જૈસી મુહબ્બત કરતે હૈં, લેકિન જો ઈમાન લાએ હૈં વો અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં શદીદ હૈં, ઔર કાશ કે ઝુલ્મ કરનેવાલે અલ્લાહકા અઝાબ દેખ લેતે કે બેશક તમામ કુવ્વત અલ્લાહ હીકી હૈ ઔર અલ્લાહ શદીદ અઝાબ દેનેવાલે હૈં. (પા. ૨, સૂ. બકરહ ૧૬૫)

(વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ)

ઔર જો ઈમાન લાનેવાલે હૈં વો અલ્લાહસે અશદ મુહબ્બત કરતે હૈં.

પેહલા મફહૂમ : અલ્લાહકે આશિક અલ્લાહકો ટૂટકર ચાહતે હૈં.

દૂસરા મફહૂમ : અલ્લાહકે આશિક અલ્લાહકો બેહદ ચાહતે હૈં.

તીસરા મફહૂમ : અલ્લાહકે આશિક અલ્લાહસે બેઈન્તિહા મુહબ્બત કરતે હૈં.

ચોથા મફહૂમ : અલ્લાહકે આશિક અલ્લાહસે બેમિસ્લ મુહબ્બત કરતે હૈં.

યાની અલ્લાહકે આશિક અલ્લાહસે ઈતની મુહબ્બત કરતે હૈં જિસકી મિસાલ વ નઝીર સારે આલમમેં નહીં મિલ સકતી.

ઉપર વાલી આયાતકે ટુકડેસે યે પતા ચલા કે જિસ શખ્સકે દિલમેં મહેબૂબે હકીકી કી મુહબ્બત નહીં હૈ વો ઈમાનદાર ભી નહીં હૈ બેઈમાન હૈ.

ઔર મહેબૂબે દો જહાં સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ભી ઈરશાદ ફરમાયા:

અલા! લા ઈમાન લહૂ મન્ લા મુહબ્બત લહૂ.

ખૂબ અચ્છી અચ્છી તરહ સુન લો! જિસકે દિલમેં મુહબ્બત નહીં હૈ વો ઈમાનવાલા ભી નહીં હૈ.

યે બાત આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને તીન મરતબા ઈરશાદ ફરમાઈ.

ઈમાનસે મુતઅલ્લિક ઈમામ બુખારી (રહ.) ઔર ઈમામ મુસ્લિમ (રહ.) ને એક હદીસકો નકલ કિયા હૈ કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને

ફરમાયા :

"દુનિયા ભરકી મુહબ્બતોં પર જબ તક અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી મુહબ્બત ગાલિબ નહીં આ જાતી ઉસ વક્ત તક અલ્લાહકે યહાં ઉસકા ઈમાન મકબૂલ નહીં હોતા હૈ."

વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ કી તફસીર બયાન કરતે હુએ અલ્લામા આલૂસી (રહ.) ને તફસીરે રૂહુલ મઆનીમેં લિખ્ખા હૈ કે :

ઈસ આયતમેં અલ્લાહ તઆલાને **અશદ્દુ** કા લફઝ ઈસ્તેમાલ કિયા હૈ જો કે શિદ્દતે મુહબ્બત પર દલાલત કરતા હૈ.

ફિર મઝીદ તશરીહકે લિયે આપ (રહ.) ને એક હદીસ લિખ્ખી હૈ જો કારિઈનકે સામને પેશે ખિદમત હૈ :

એક મૌકા પર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને દુઆ કરતે હુએ ફરમાયા :

અલ્લાહુમ્મજ્ અલ્ હુબ્બક અહબ્બ ઈલય્ય મિન્ નફ્સી વ અહ્લી વમિનલ્ માઈલ્ બારિદ. (તિરમિઝી શરીફ જિ. ૨, સ. ૧૮૭)

યા અલ્લાહ! અપની મુહબ્બત મેરે અંદર મેરી જાનસે ભી ઝિયાદા અતા ફરમા દે, ઔર અહલો અયાલસે ભી ઝિયાદા ઔર ઠંડે પાનીસે ભી ઝિયાદા, પ્યાસેકો જિતના ઠંડા પાની અઝીઝ હોતા હૈ ઉસસે ભી ઝિયાદા અય અલ્લાહ આપ મુઝે મહેબૂબ હોં.

ઈસ હદીસમેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત માંગનેકા તરીકા બતલાયા હૈ ઔર યે હદીસ ઈમામ બુખારી (રહ.) ઔર ઈમામ તિરમિઝી (રહ.) જૈસે મુહદ્દિસીનને અપની અપની કિતાબોંમેં લિખ્ખી હૈ. લિહાઝા જો અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બત હાસિલ કરના ચાહતા હૈ વો અલ્ફાઝે નુબુવ્વતમેં અલ્લાહ તઆલાસે કસરતસે હુસૂલે મુહબ્બતકી દુઆ કરે.

બકૌલ અહકરકે પીરો મુરશિદ આરિફ બિલ્લાહ હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમકે, કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ

સલ્લમકે પ્યારે ઔર મકબૂલ હૈં આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે અલ્ફાઝ ભી મકબૂલ હૈં, મકબૂલ લુગતે નુબુવ્વતમેં માંગોગે તો આપકી દુઆ રદ નહીં હોગી ઈન્શા અલ્લાહ!

અલ્લાહુમ્મજ્ અલ્ હુબ્બક અહબ્બ ઈલય્ય મિન્ નફ્સીકી

શરહ :-

ઉપર વાલી હદીસકી શરહ પર અપની તરફસે કુછ તબ્સિરહ કરનેકે બજાએ બંદા અપને પીરો મુરશિદકા એક મઝમૂન જો કે દર્દે મુહબ્બતસે ભરા હુવા હૈ કારિઈનકે લિયે પેશે ખિદમત હૈ :

બંદાકે પીરો મુરશિદને એક મૌકા પર ઈરશાદ ફરમાયા કે!

ઈસ હદીસમેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે :

અલ્લાહુમ્મજ્ અલ્ હુબ્બક અહબ્બ ઈલય્ય મિન્ નફ્સી.

અય અલ્લાહ! આપ મુઝે અપની મુહબ્બત ઈતની દે દેં કે ઈસ જાનસે ઝિયાદા મુઝે આપકી મુહબ્બત અઝીઝ હો.

મેરે દોસ્તો! અલ્લાહકી મુહબ્બતકા યે મકામ હમેં કૈસે હાસિલ હો કે હમારે દિલમેં અલ્લાહકી મુહબ્બત અશદ્દ હો જાએ, ઔર અગર અલ્લાહકી મુહબ્બત અશદ્દ ન હુઈ તો યાદ રખિયે હમ અલ્લાહકે પૂરે ફરમાંબરદાર નહીં હો સકતે, ક્યૂં? ઈસ લિયે કે જબ હમકો અપના દિલ ઝિયાદા પ્યારા હોગા તો જહાં હમારે દિલકો તકલીફ હોગી વહાં હમ અલ્લાહકે કાનૂનકો તોડ દેંગે. મસલન કોઈ ઐસી હસીન સૂરત સામને આઈ કે દિલ ચાહતા હૈ ઉસકો દેખેં, ન દેખેં તો દિલકો તકલીફ હોગી તો અગર દિલસે ખુદા પ્યારા હૈ તો દિલકો તોડ દેંગે ખુદાકો રાઝી કર લેંગે, ઔર અગર દિલ ઝિયાદા અઝીઝ હૈ, અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત કમ હૈ તો ગોયા દિલ અહબ્બ હો ગયા દિલકી મુહબ્બત અહબ્બ ઔર અશદ્દ હો ગઈ ફિર આદમી ગુનાહોંસે નહીં બચ સકતા, નાફરમાનીસે બચનેકે લિયે દિલમેં અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતકા અશદ્દ હોના જરૂરી હૈ.

મહેમૂદ ઔર અયાઝકા વાકિઆ :-

ઈસી વજહસે મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જિસ વક્ત સુલતાન મહેમૂદને અપને પચ્ચીસ (૨૫) વઝીરોંકો બુલાયા ઔર કહા કે શાહી ખઝાનેકા યે નાયાબ મોતી તોડ દો, લેકિન હર વઝીરને કહા કે હુઝૂર યે ખઝાનેકા નાયાબ મોતી હૈ ઉસકી ખઝાના શાહીમેં કોઈ મિસાલ નહીં, મૈં ઉસકો નહીં તોડુંગા, યહાં તકકે ઉન સબ વઝીરોંને ઈન્કાર કર દિયા ઔર મઅઝિરત કર લી.

આખિરમેં શાહ મહેમૂદને અયાઝકો બુલાયા, ઉસે દર અસલ વઝીરોંકો આઝમાકર મકામે ઈશ્ક દિખલાના થા, યે દિખલાના થા કે અયાઝ મેરા સચ્ચા આશિક હૈ બાકી સબ વઝીર રિયાલી ઔર તન્ખ્વાહી હૈં. ઉસને કહા અયાઝ તુમ ઈસ મોતીકો તોડ દો, અયાઝને ફૌરન પત્થર ઉઠાયા ઔર મોતી તોડ દિયા, પૂરે ઈવાને શાહીમેં શોર મચ ગયા, સબને કહા મૌલાના રૂમીકી ઝબાનસે સુનિયે.

ઈં ચે બે બાકી અસ્ત વલ્લાહ કાફિર અસ્ત

ઉનહોંને કહા કે અય અયાઝ બડા બેબાક બિલકુલ કાફિર ઔર નાશુક્રા હૈ કાફિરકે મા'ના યહાં નાશુક્રેકે હૈં.

શાહ મહેમૂદને કહા અયાઝ તુમને મોતી ક્યૂં તોડા? ઈન વઝીરોંકો જવાબ દો? ઉસને ક્યા જવાબ દિયા.

ગુફત અયાઝ અય મોહતરાન નામવર
અમ્રે શહ બેહતર બકીમત યા ગોહર

અયાઝને વઝીરોંકો ખિતાબ કિયા કે અય મુઅઝ્ઝઝ લોગો! આપને મોતીકો કીમતી સમઝકર નહીં તોડા લેકિન શાહી હુકમકો તોડ દિયા, મૈં આપસે પૂછતા હૂં કે શાહી હુકમ ઝિયાદા કીમતી થા યા યે મોતી.

ઈસ વાકિઆસે મૌલાના રૂમી યે નસીહત ફરમાતે હૈં કે ઈસી તરહ હમારે દિલ અગર ટૂટતે હૈં તો ટૂટ જાએં લેકિન અલ્લાહકા ફરમાન ન ટૂટે, દિલકી વો ખ્વાહિશાત જિનસે અલ્લાહ તઆલા રાઝી નહીં હૈં મિસ્લે બેશ બહા

મોતીકે ચાહે કિતની હી કીમતી ઔર લઝીઝ નઝર આએં ઉનકો તોડ દો લેકિન હુકમે ઈલાહીકો ન તોડો, ઔર નામહરમ ઔરતોં ઔર મરદોંકો હરગિઝ ન દેખો ચાહે કિતના હી તકાઝા દેખનેકા હો, અમ્રે ઈલાહીકે મુકાબલેમેં દિલકી કોઈ કીમત નહીં. (તઅલ્લુક મઅલ્લાહ વ મઆરિફે મસ્નવી ઔર ખુત્બાતે હકીમુલ ઉમ્મત)

લિહાઝા દિલકો પાશ પાશ કર દો મગર હરગિઝ ખાલિકે દિલકો નારાઝ કરકે હરામ ખૂશિયોંકો દર આમદ ન કરો! લિહાઝા આપ ખૂદ બતલાઈયે કે જિસ સાલિકકો અલ્લાહકી મુહબ્બત હાસિલ હો જાએગી વો હરામ ખૂશિયોંકો દર આમદ કરેગા? ગુનાહ છુપ છુપકર કરેગા? અરે ગુનાહસે તો વો ઐસા ભાગેગા જૈસે સાંપસે, ઔર (હમેંશા) અલ્લાહકી રહમત પર ફિદા રહેગા!

નફસાની ખ્વાહિશાતકી હકીકત પર એક ઈસ્લાહી મઝમૂન

અલ્લામા સનાઉલ્લાહ પાનીપતી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે નફસસે મુરાદ એક જિસ્મે લતીફ હૈ જો જસદે કસીફકે અંદર સમાયા હૈ ઔર યે રૂહ ઔર જિસ્મકે દરમિયાન એક પુલ કા કામ દેતા હૈ ઔર ઉસકા તબ્ઈ મૈલાન હયવાની ખ્વાહિશાતકો પૈદા કરતા હૈ.

કલામુલ્લાહમેં નફસસે મુતઅલ્લિક ફરમાયા ગયા કે :

(અફરઐત મનિત્તખઝ ઈલાહહૂ હવાહુ વ અઝલ્લહુલ્લાહુ અલા ઈલ્મિંવ્ વ ખતમ અલા સમ્ઈહી વ કલ્બિહી વ જઅલ અલા બસરિહી ગિશાવહ. ફમંય્યહ્દીહિ મિમ્ બઅ્દિલ્લાહ. અફલા તઝક્કરૂન.) (સૂ. જાસિયહ : ૨૩)

સો ક્યા આપને ઉસ શખ્સકી ભી હાલત દેખી હૈ જિસને અપની ખ્વાહિશે નફસાનીકો અપના ખુદા બના રખ્ખા હૈ? ઔર અલ્લાહને ઉસકો બાવુજૂદ

સમઝબૂઝકે ગુમરાહ કર દિયા હૈ ઔર ઉસકે કાન ઔર ઉસકે દિલ પર મોહર લગા દી ઔર ઉસકી આંખ પર પરદા ડાલ દિયા હૈ સો ઐસેકો બાદ અલ્લાહકે ઔર કૌન હિદાયત કરે, તો ક્યા ફિર ભી નહીં સમઝતે.

નફસાની ખ્વાહિશાતકી મઝમ્મત ઔર હકીકતસે મુતઅલ્લિક અહાદીસ

એક હદીસે કુદસીમેં અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા કે :

(૧) આદ નફ્સક ફઈન્નહા અન્ત સુબતે બિમઆઝાતી.

યાની અપને નફસકો દુશ્મન રખ ક્યૂંકે વો મેરી દુશ્મનીમેં ખડા હૈ.

(મઆરિફે અકાબિર)

એક હદીસમેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

(૨) ઈન્ન અખ્વફ મા અતખવ્વફુ અલા ઉમ્મતીલ્ હવા.

મુઝકો અપની ઉમ્મત પર સબસે બડા ખૌફ નફસાની ખ્વાહિશાત (કી ઈત્તિબાઅ) કા હૈ. (રવાહુ બૈહકી)

એક ઔર મૌકા પર ફરમાયા કે :

(૩) ફઅમ્મલ્ હવા ફયસુદ્દુ અનિલ્ હક્કિ.

એક શખ્સ સમઝતા હૈ કે યે રાસ્તા સીધા હૈ ઈસ રાસ્તે પર ચલનેસે અલ્લાહ રાઝી હોતે હૈં ઔર યે દૂસરા રાસ્તા ટેળ્હા હૈ ઔર ખ્વાહિશાતકા હૈ ઉસકી મંઝિલ ભી દોઝખ હૈ ફિર ભી ઈન્સાન સબ કુછ સમઝતે હુએ ભી નફસકી ચાહતકો પૂરા કરતા હૈ.

● ઈસ વક્ત જો ઉમ્મતકી અકસરિયત અલ્લાહસે દૂર હોતી ચલી જા રહી હૈ ઉસકી વજહ સિર્ફ નફસાની ખ્વાહિશાત હૈં.

● હઝરત કુત્બુદ્દીન બખ્તિયાર કાકી (રહ.) ને ફરમાયા કે યે કિસ તરહ

હો સકતા હૈ (યાની યે બાત નામુમકિન હૈ) કે એક આદમી નફસાની ખ્વાહિશાતકો ભી પૂરા કરતા રહે ઔર અલ્લાહ તક પહોંચ ભી જાએ!

● હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) ને ફરમાયા, અલ્લાહ તક રસાઈકી સૂરત યે હૈ કે અપને નફસકો તીન તલાક દે.

● હઝરત મૌલાના મુફતી શફીઅ સાહબ (રહ.) ને ફરમાયા, તમામ આ'માલકા મગ્ઝ યે હૈ કે અપને નફસકો જાનવરોંકી તરહ આઝાદ ન છોડા જાએ બલ્કે ઉસકો પાબંદ કિયા જાએ!

● મેરે દોસ્તો! ઈસ ઈન્સાનકો અલ્લાહને અશરફ બનાયા, ઉસકી વજહ યેહી હૈ કે ઈન્સાનકે સાથ નફસાની ખ્વાહિશાતકા એક સમંદર હૈ. અલ્લાહને ફરિશ્તોંકો પૈદા કિયા ઉનમેં અકલ રખ દી મગર શહવત નહીં રખ્ખી, જાનવરોંમેં શહવત રખ્ખી મગર અકલ નહીં રખ્ખી, ઔર ઈન્સાનકો પૈદા કિયા તો ઉસમેં અકલ ઔર શહવત દોનોં હી રખ દીં. અબ જિસકી શહવત ઉસકી અકલ પર ગાલિબ હોગી તો વો જાનવરોંસે ભી બદતર હૈ, ઔર જિસકી અકલ શહવત પર ગાલિબ હોગી વો ફરિશ્તોંસે ભી અફઝલ હૈ.

બંદા જિતના ખ્વાહિશાતકો દબાતા હૈ ઉતના હી અલ્લાહકે કરીબ હોતા ચલા જાતા હૈ. ઈસસે મુતઅલ્લિક બંદાકે પીરો મુરશિદ હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમને ફરમાયા કે :

ગુનાહોંકે તકાઝે તો વિલાયતકા ઝરીઆ હૈં :-

જિસકે દિલમેં ગુનાહકે તકાઝે હસીનોંકો દેખનેકે તકાઝે ઝિયાદા હોં ઉસકો પરેશાન નહીં હોના ચાહિયે, યે તકાઝે હી તો અલ્લાહ તઆલાકા વલી બનનેકા ઝરીઆ હૈં, બસ ઈતના કરના હૈ કે ઉન તકાંઝોં પર અમલ ન કરો જિસસે દિલ શિકસ્તા હો જાએગા, જો ઝિયાદા આશિક મિઝાજ હૈ ઔર ઝિયાદા નઝર બચાતા હૈ ઉસકા દિલ બારબાર શિકસ્તા હોતા રેહતા હૈ, ઔર જિસકા દિલ ઝિયાદા ટૂટા રેહતા હૈ ઉસમેં અલ્લાહકી તજલ્લિયાત ઝિયાદા નુફૂઝ કરતી હૈં.

(૪) હદીસે કુદસીમેં હૈ :

અ-ન ઈન્દલ્ મુન્કસિરતિ કુલૂબુહુમ.

મૈં ટૂટે હુએ દિલોંમેં અપના ઘર બનાતા હૂં.

(અત્તશર્રુફ બમઅ્રિફતે અહાદીસે તસવ્વુફ)

યાની ટૂટા હુવા દિલ અલ્લાહકે કાબિલ હોતા હૈ.

અલ્લાહ તઆલા દિલકો ઈસી લિયે તોડતે હૈં કે જબ દિલ પાશ પાશ હો જાએ તો મેરી તજલ્લિયાતે કુર્બ ઉસકે ઝર્રા ઝર્રામેં દાખિલ હો જાએં.

મૌલાના રૂમી (રહ.) ને ઈસ મસ્અલેકો એક મિસાલસે સમઝાયા, ફરમાતે હૈં :

જબ કોહે તૂરકી ઝાહિરી સતહ પર અલ્લાહકી તજલ્લી સમદિયત નાઝિલ હુઈ તો ટુકડે ટુકડે હો ગયા તાકે મેરે અંદર ભી અલ્લાહકી તજલ્લી આ જાએ, અગર યે સાબિત રેહતા ઔર ન ટૂટતા તો તજલ્લી ઉપર ઉપર રેહતી અંદર દાખિલ ન હોતી.

ઈસી તરહ જો લોગ ગુનાહસે બચનેકે મુજાહિદાતમેં અપની તમન્નાઓંકા ખૂન કરકે દિલકો પાશ પાશ કરતે હૈં, તજલ્લીએ કુર્બ ઉનકે ઝર્રા ઝર્રામેં સમા જાતી હૈ ઔર ઉનકી નિસ્બત ઔલિયા સિદ્દીકીનકી હો જાતી હૈ, ઐસે શખ્સકી ગુફતાર ઉસકા કિરદાર ઉસકી રફતાર ઔર ઉસકે જીનેકે અતવાર (તરીકે) દલાલત કરતે હૈં કે યે સીનેમેં એક શિકસ્તા દિલ રખતા હૈ. (તા'મીરે વતને આખિરત)

હઝરત ડાકટર અબ્દુલ હય સાહબ અકસર યે અશ્આર પઢતે થે :

આરઝૂએં ખૂન હોં યા હસરતેં પામાલ હોં
અબ તો ઈસ દિલકો બનાના હૈ તેરે કાબિલ મુઝે

યાની અય મેરે અલ્લાહ! મેરે દિલમેં જિતની ભી આરઝૂએં હૈં, જિતની ખ્વાહિશાત હૈં, અય અલ્લાહ! મૈં આપકી મુહબ્બતમેં ઔર આપકી ચાહતકો પૂરા કરનેકે લિયે અપની તમામ ખ્વાહિશાતકા ખૂન કર દૂંગા ઔર આપકી મુહબ્બતમેં તમામ હસરતોંકો પામાલ કર દૂંગા.

ઔર અય અલ્લાહ ઉન તમામ ખ્વાહિશાતકો કુરબાન કરનેકી વજહ યે હૈ કે અય મેરે અલ્લાહ અબ તો મૈં ઈસ દિલકો આપકે કાબિલ બનાઉંગા. જો ભી ઈન્સાન અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં નફસાની ખ્વાહિશાતકો અપને સીનેમેં દફન કરે ઉતના હી કુર્બે ઈલાહી બઢ્હતા ચલા જાએગા. ઈસ પર એક વાકિઆ યાદ આતા હૈ:

હમ તો એક કદમ પર હૈં :-

મૂસા (અલૈ.) ને કહા :
ઈલાહી મૈં તુઝે કૈસે પાઉં?
અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા :
જબ તૂ નિય્યત ઔર ઈરાદા કર લેગા, મુઝે પા લેગા.

● કતાનીકા કૌલ હૈ. જબ તૂને ઈરાદા દુરૂસ્ત કર લિયા તો ઉસકો પા લિયા.

● હલ્લાજ કેહતે હૈં. ઉપર ચઢ્હનેકી જરૂરત નહીં વો તો એક કદમ પર હૈ.

● શેખુલ ઈસ્લામ (રહ.) ને ફરમાયા : વો એક કદમ પર હૈ જબ તૂ અપનેસે નિકલ જાએગા ઉસ તક પહોંચ જાએગા. (હયાતે સૂફિયા સ. ૧૯૯)

નફસાની ખ્વાહિશાતકા ઉસૂલ :-

અલ્લાહ તઆલાને નફસાની ખ્વાહિશાતકો પૈદા કરકે એક ઉસૂલ બનાયા કે જો શખ્સ મેરી ચાહતકો છોડકર જિતના નફસકી ચાહતોંકો પૂરા કરેગા ઉતની હી ઉસકી ખ્વાહિશાત બઢ્હેંગી ન કે કમ હોંગી. યે ઉસૂલ અલ્લાહકા બનાયા હુવા હૈ આસમાન તો અપની જગહસે હટ સકતા હૈ લેકિન અલ્લાહકી બાત ગલત નહીં હો સકતી.

અબ શયતાન ક્યા કેહતા હૈ વો મલઊન જો કે દુનિયાકા સબસે બડા

બેવકૂફ હૈ, જિસને જન્નત જહન્નમકો દેખકર ભી અલ્લાહકી નાફરમાની કી વો અપને દોસ્તોંસે ભી જો ઉસકી ચાહત પર ચલતે હૈં ઉનસે કેહતા હૈ :

યાર આખરી મરતબા યે ગુનાહ કર લે તાકે કુછ શહવત પૂરી હો જાએગી ફિર ઈસ ગુનાહકો કભી ન કરના.

હાલાંકે યે તો શયતાનકા ધોકા હૈ, એક અલ્લાહવાલેકે કૌલકે મુતાબિક નફ્સાની ખ્વાહિશાતકી મિસાલ જૂઉલ બકર એક બીમારી હૈ ઉસકી તરહ હૈ. ઈસ બીમારીમેં ઈન્સાનકો દસ દેગેં ભી બિરયાનીકી ખિલા દી જાએં તબ ભી ઉસકી ભૂખ ખતમ નહીં હોતી. નફસકા ભી યેહી હાલ હૈ.

ખ્વાહિશાતકો ખતમ કરનેકા નુસ્ખા :-

ઈસ ખ્વાહિશકો ખતમ કરનેકા સબસે મહેબૂબ તરીકા યે હૈ કે આદમી ઈસ ખ્વાહિશકે તકાઝેકો પૂરા ન કરે, ઈસ અમલસે શુરૂમેં થોડી તકલીફ હોગી (લેકિન ઉસમેં ભી હલાવત હોગી) ઉસકે બાદ દો બારહ ઈસી તકાઝેકો દબાનેમેં બનિસ્બત પેહલેકે કમ તકલીફ હોગી, હત્તાકે એક વક્ત ઐસા આએગા કે વો તકાઝા હી ખતમ હો જાએગા.

અહબ્બ ઈલય્ય મિન્ અહ્લી કી આશિકાના શરહ :-

ઈસ હદીસકે તીન ટુકડોંમેંસે એક ટુકડેકી શરહ તો આપ પઢ઼ હી ચુકે હૈં, યકીનન અઝ્મ ભી કર ચુકે હોંગે કે આજકે બાદ હમ દિલકો તો પાશ પાશ કર દેંગે મગર હરામ ખૂશિયોંકો દર આમદ નહીં કરેંગે.

અબ આઈયે દૂસરે ટુકડેકી શરહ આપકે સામને પેશે ખિદમત હૈ. ઈસ હદીસકે દૂસરે ટુકડેમેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

અહબ્બ ઈલય્ય મિન્ અહ્લી.

યાની અય અલ્લાહ આપ મુઝે અપની મુહબ્બત ઈતની હદ તક અતા કર દેં કે મુઝે મેરે અહલો અયાલસે ભી ઝિયાદા આપસે મુહબ્બત હો.

આપ ખૂદ હી બતલાએં જિસ શખ્સકે દિલમેં અહલો અયાલસે ઝિયાદા અલ્લાહકી મુહબ્બત હોગી વો બીવી બચ્ચોંકી ખૂશિયોંકો કુરબાન કર દેગા મગર અપને ખાલિક ઔર માલિકકો નારાઝ નહીં કરેગા. ક્યૂંકે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા હૈ કે :

લા તાઅતલ મખ્લૂક ફી મઅ્સિયતલ્ ખાલિક.

ઈસ હદીસસે પતા ચલા કે મખ્લૂકકી ઈતાઅત ઔર ચાહતકો પૂરા કરનેમેં ખાલિકકી નાફરમાની જાઈઝ નહીં હૈ બલ્કે હરામ હૈ. ઐસા શખ્સ ઈન્તિહાઈ બેવફા હૈ ઔર નાલાઈક હૈ જો બીવી બચ્ચોંકો ખૂશ રખનેકે લિયે ખાલિકકી નાફરમાની કરતા હૈ!

જહાંગીર ઔર નૂરજહાંકા વાકિઆ :-

જહાંગીર બાદશાહસે નૂરજહાંને કહા કે શીઆ હો જાઓ, પૂછા ક્યૂં? કહા કે તુમ મેરે આશિક હો, આશિકકો ચાહિયે કે મઅશૂકકા મઝહબ ઈખ્તિયાર કરે, તો ઉસને કહા કે :

જાનાં બહ તૂ જાન દાદમ ન કે ઈમાન દાદમ

અય નૂરજહાં મેરી મહેબૂબા તુઝ પર મૈંને જાન દી હૈ ઈમાન નહીં દિયા હૈ.

એક ઔર વાકિઆ જો કે મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ હૈ ઔર હદીસકે ઈસ ટુકડેસે મુતઅલ્લિક હૈ આપકે સામને પેશે ખિદમત હૈ.

હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કી હિકાયત :-

હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કે ઘરમેં હઝરત જુનેદ (રહ.), શિબ્લી (રહ.), અબુલ હસન નૂરી (રહ.), રકામ ઔર અબૂ હમઝા ખુરાસાની (રહ.) બરાબર જમા હુવા કરતે થે ઔર વહાં હુબ્બે ઈલાહી ઔર દૂસરે તસવ્વુફકે મસાઈલ પર બાતેં હુવા કરતી થીં. હઝરત સમનૂન (રહ.) બહોત ખૂબસૂરત ઔર મલીહ જવાન થે ઔર હમેશા ઈશ્કે ઈલાહીમેં સરશાર (મસ્ત) રેહતે થે, અહલે મુહબ્બત

હોનેકી વજહસે ઉનકી બાતેં ભી બડી દિલકશ ઔર શીરીં હોતી થીં.

હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે હમેશા મેરા સર ખુદા તઆલાકી મુહબ્બતકે સિવા મશ્ગૂલ નહીં હુવા ઔર આપકો સમનૂન મુહિબ્બ કેહકર ઈસ લિયે બુલાતે હૈં કે આપકા ઝાહિર ઔર બાતિન સબકા સબ સિફાતે મુહિબ્બાન હો ચુકા થા.

ફરમાતે હૈં કે શરીઅતકી ઈકામત પર મૈંને એક ઔરતસે નિકાહ કિયા, અલ્લાહ તઆલાને મુઝે એક લડકી મરહમત ફરમાઈ, મેરા દિલ ઉસકી તરફ માઈલ હુવા. ખ્વાબમેં દેખતા હૂં કે કિયામત બરપા હૈ ઔર એક બુલંદ ઝંડા જિસકે નીચે બહોતસી ખલ્કત જમા હૈ ઉસકી તરફ ચલા ઔર દરિયાફત કિયા કે યે ઝંડા કૈસા હૈ ઔર જો ઉસકે નીચે હૈં વો કૌન હૈં? મુઝે કહા ગયા યે મુહિબ્બાને ખુદાકે જમા હોનેકી જગહ હૈ ઔર યે સબ અલ્લાહ તઆલાકે મુહિબ્બ હૈં (યે સુનકર) મૈં ભી ઉનકે દરમિયાન ચલા ગયા. એકને મેરા બાઝૂ પકડકર મુઝે કહા કે તૂ ઉનમેંસે નહીં હૈ. મૈંને કહા કે મૈં ભી હક તઆલાકા મુહિબ્બ હૂં, કેહને લગે કે તેરા નામ મુહિબ્બોંકે દીવાન (દફતર) સે નિકાલ દિયા ગયા હૈ.

મૈંને બારગાહમેં અર્ઝ કી,

મૌલા! અગર યે મેરી બેટી મુઝે તુઝસે અલાહિદા કરનેવાલી હૈ તો ઉસકી જાન કબ્ઝ કર લીજિયે.

સાથ હી મેરે કાનમેં ઔરતોંકી આવાઝ પહોંચી કે રો રહી હૈં, મૈં ખ્વાબસે જાગ પડા ઔર પૂછા કે ક્યા સબબ હૈ? કેહને લગીં કે આપકી બેટી છત પરસે ગિર પડી હૈ ઔર ગરદન ટૂટ ગઈ હૈ. (અસરારે ઔલિયા જવામેઉલ કલિમ)

ઈમ્તિહાને મુહબ્બત :-

એક રોઝ લોગોંને "દજલા" કે કિનારે હઝરત સમનૂન (રહ.) કો ઈસ હાલમેં દેખા કે લકડીકી છડી ઉનકે હાથમેં થી. જિસે વો અપની રાન પર મારતે થે યહાં તકકે વો ફટ ગઈ થી ઔર ઉસસે ખૂન બેહ રહા થા, મગર ઉનહેં કુછ ખબર

નહીં થી ઔર ઈસ હાલમેં વો યે પઢ રહે થે.

તરુદ્દ મિન્ની ઈખ્તિબાર સિર્રી
વકદ અલિમ્તલ મુરાદુ મિન્ની
વલૈસ લી ફી સિવાક હઝઝુન
ફકૈફ મા શિઅ્ત ફખ્તબર્‌ની

(૧) તૂ મેરે દિલકા ઈમ્તિહાન કરના ચાહતા હે, બાવુજૂદ યે કે તૂ જાનતા હૈ મેરી મુરાદ ઔર મેરા મત્લૂબ તૂ હૈ.

(૨) ઔર મેરે લિયે તેરે અલાવામેં કોઈ દિલચસ્પી નહીં હૈ, તૂ જિસ તરીકે પર ચાહે મુઝે આઝમા લે (ચાહે બલા કે સાથ ઈમ્તિહાન કર યા નેઅમતકે સાથ). (હયાતે સૂફિયા સ. ૨૧૨)

ખ્વાબકે ઝરીએ તરબિયત :-

ઉસી વક્ત પેશાબકી બંદિશમેં ઉનકા ઈમ્તિહાન હુવા તો ઝબાન પર શિકવા ન લાએ, સબ્ર કરતે રહે કિસી પર ઝાહિર ન કિયા. આખિર રાતકો ઉનકે કઈ મુરીદોંને ખ્વાબમેં દેખા કે સમનૂન (રહ.) ગિરયાઝારીકે સાથ દુઆ કર રહે હૈં ઔર ખુદા તઆલાસે શિફા માંગ રહે હૈં. જબ સમનૂન (રહ.) કો યે માલૂમ હુવા તો સમઝ ગયે કે ઈસ બીમારીકો ભેજકર આદાબે ઉબૂદિયત સિખાના ઔર મુઝસે ઈજ્ઝો નિયાઝમંદીકા ઈઝહાર કરાના ચાહતા હૈ ન કે સતરે હાલ.

હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કે મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ વાકિઆત આપ પઢ હી ચુકે હોંગે ઔર બંદેકે ખયાલમેં તો આપકે વાકિઆત ઈસ્મે બામુસમ્મા કે મિસ્દાક હૈં. ઔર ઈસ વાકિઆકો પઢકર અહલે મુહબ્બત "હલ મિમ્ મઝીદ" (કુછ ઔર ભી હૈ) કે ના'રે લગા રહે હોંગે. ઈસ બાતકો મદ્દે નઝર રખતે હુએ અહબ્બ ઈલય્ય મિન નફ્સી કી તફસીરસે મુતઅલ્લિક મઝીદ વાકિઆત આપકે લિયે પેશે ખિદમત હૈં.

હઝરત ફતહ મૂસલી (રહ.) કી હિકાયત :-

હઝરત ફતહ મૂસલી (રહ.) ને ફરમાયા કે મેરે દિલમેં મેરે બેટેકી મુહબ્બત ભી જાગુઝીન હોને લગી થી. મૈં બેટેસે મુહબ્બત ઔર શફકતકે બાદ જબ રાતકો તિલાવત કરને લગા તો વો પેહલે જૈસી કૈફિયત ઔર નિશાત પૈદા ન હો સકી, વઝાઈફમેં ભી લુત્ફ ન મિલા, દુઆઓંમેં ભી ઈસ્તિકાઝ (જમાવ) પૈદા ન હો સકા, ફિર નીંદકે આલમમેં મુઝે બાવર કરાયા ગયા કે :

અય ફતહ! મુઝસે દૂર હોકર ગૈરૂલ્લાહસે દિલ લગાનેવાલોંકા યેહી હશ્ર ઔર કૈફિયત હોતી હૈ.

ઈસ પર ફતહ મૂસલી (રહ.) ને ઈલ્તિજા કી કે :

અય પરવરદિગાર! મૈં અપને બેટેકો રાહે હક પર લાનેકે લિયે ઉસે શફકતે પિદરી દેના ચાહતા થા.

લેકિન અલ્લાહ તઆલાકો કુછ ઔર હી મંઝૂર થા, વોહી બચ્ચા અગલે લમ્હા બલ્કે બાપકી બેદારીસે ભી પેશ્તર રાતકો પેશાબ કરનેકે લિયે ઉઠા થા કે કુંવેંમેં ગિરકર વફાત પા ગયા.

હઝરત ઈબ્રાહીમ જબલી (રહ.) કા વાકિઆ :-

હઝરત ઈબ્રાહીમ જબલી જબ અપને વતન વાપસ લૌટકર આએ તો અપની ચચાઝાદસે નિકાહ કિયા તો ઉસસે હદ દરજા મુહબ્બતમેં લગ ગયે. એક લેહઝાકે લિયે ભી ઉસસે જુદા ન હોતે થે. યે ફરમાતે હૈં કે મૈંને એક રાતકો સોચા કે મેરા મૈલાન ઔર મુહબ્બત તો ઉસસે બહોત બળ્હ ગયા હૈ યે તો બહોત બુરા હૈ, જબ મૈં કિયામતમેં પેશ કિયા જાઉં ઔર વો મેરે દિલમેં રચ બસ ગઈ હો. ચુનાંચે યે સોચકર મૈંને ગુસલ કિયા ઔર દો રકાત અદા કીં ઔર બારગાહે ઈલાહીમેં અર્ઝ કિયા :

અય મેરે માલિક! મેરે દિલકો બેહતર હાલતમેં ફેર દે.

ચુનાંચે જબ સુબહ હુઈ તો ઉસ (મેરી બીવી) કો બુખાર હો ગયા ઔર તીસરે દિન ઈન્તિકાલ કર ગઈ ઔર મૈંને ઉસી વક્ત નંગે પાંવ મક્કા શરીફ જાનેકા ઈરાદા કર લિયા. (ઝમ્મુલ હવા સ. ૬૪)

હઝરત અલી (રદિ.) કા વાકિઆ :-

રિવાયત હૈ કે એક દિન હઝરત અલી (રદિ.) અપને દોનોં સાહબઝાદોં ઈમામ હસન (રદિ.) ઔર ઈમામ હુસૈન (રદિ.) કો ઝાનોં પર બિઠાકર ઉનકે ચેહરોંકો દેખ રહે થે. ઈસ કૈફિયતકો મહેસૂસ કરતે હુએ હઝરત હસન (રદિ.) જો બડે થે ઉનહોંને વાલિદસે કહા કે આપ હમસે બેહદ મુહબ્બત ફરમાતે હૈં. ઉસ પર હઝરત અલી (રદિ.) ને સુકૂત કિયા તો હઝરત હસન (રદિ.) ને દો બારહ કહા કે ક્યા આપકો યે ઝેબ દેતા હૈ કે આપ અપને અલ્લાહકે સિવા કિસી ઔરસે ઈતની મુહબ્બતકા ઈઝહાર કરેં? ઈસ યાદ દહાની પર હઝરત અલી (રદિ.) બહોત ગિરવીદહ હુએ તો હઝરત હસન (રદિ.) ને એક બાર ફિર સચ્ચી બાતકી જાનિબ ઈશારા કિયા કે મુહબ્બત સિર્ફ અલ્લાહકા હક હૈ ઔર અલ્લાહસે મુહબ્બત સિર્ફ અલ્લાહ હીકે લિયે હોની ચાહિયે, અલ્લાહસે મખ્સૂસ મુહબ્બતમેં કિસી દૂસરેકી શિરકત મુમકિન નહીં.

હઝરત રિબાહ બિન કૈસી (રહ.) કા વાકિઆ :-

હઝરત રાબિઆ બસરિયા (રહ.) ને એક દફા રિબાહ બિન કૈસી (રહ.) કો એક બચ્ચેસે પ્યાર કરતે હુએ દેખા તો ફરમાયા કે :

રિબાહ! આપકો કામિયાબ મુહિબ્બ નહીં કહા જા સકતા. ક્યૂંકે આપ તો ઈસ મુખ્તસર દિલમેં ભી અલ્લાહકે સિવા કિસી ઔરકો જગહ દેતે હૈં.

રાબિઆ બસરી (રહ.) કી યે બાત રિબાહકે દિલકો લગી ઔર ઉસ પર ગશી તારી હો ગઈ, કુછ દેરકે બાદ જબ પસીના પૂંછતે હુએ હોશમેં આએ તો બોલે કે રાબિઆ (રહ.) કી બાત સચ્ચી થી ઔર ઉસમેં બહોત હી ઝિયાદા હૈબત થી.

હઝરત ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ (રહ.) કા વાકિઆ :-

મક્કાકે કિયામકે દૌરાન હઝરત ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ (રહ.) કે વુઝરાઅ આપકે સાહબઝાદેકો જિનકી ઉમ્ર બહોત કમ થી ઔર જિનસે આપ બહોત મુહબ્બત કરતે થે, લેકર આપકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ. આપને જબ અપને સાહબઝાદેકો દેખા તો બહોત ખૂશ હુએ, ઉસકો અપને પાસ બુલાયા ઔર ઝાનોં પર બિઠાયા, ઉસકો આપ પ્યાર કર રહે થે કે ગૈબસે એક આવાઝ આઈ :

અય ઈબ્રાહીમ! મેરી મુહબ્બતકા ક્યૂં ઝૂઠા દમ ભરતા હૈ, જિસ વક્તસે તૂ અપને લડકેસે મિલા હૈ મુઝે ભૂલ ગયા હૈ.

યે આવાઝ સુનકર આપકા રંગ ઝર્દ હો ગયા, ખૌફસે રોને લગે, ફિર બારગાહે ઈલાહીમેં આપને દુઆ કી :

"યા ઈલાહી! જિસને ઈબ્રાહીમકો તેરી યાદસે ગાફિલ રખ્ખાં હૈ ઉસકે વુજૂદકો મિટા દે."

આપકા યે દુઆ કરના થા કે ઉસી વક્ત આપકે સાહબઝાદેકા ઈન્તિકાલ હો ગયા. આપને અપને સાહબઝાદેકો દફન કિયા ઔર ખુદા તઆલાકા શુક્ર અદા કિયા.

અલ્લાહસે કિતની મુહબ્બત હોની ચાહિયે :-

હઝરત સમનૂન (રહ.), હઝરત અલી (રદિ.), હઝરત રાબિઆ બસરિયા (રહ.) ઔર ઈબ્રાહીમ (રહ.) કે વાકિઆતસે યે માલૂમ હુવા કે જો મુહબ્બત અલ્લાહસે ગાફિલ કર દે, ઔર જિસ મુહબ્બતકી વજહસે તઅલ્લુક મઅલ્લાહમેં ઝો'ફ (કમઝોરી) આએ ઐસી મુહબ્બત બુરી હૈ. ઈસ સિલસિલેમેં અર્ઝ યે હૈ કે અગર ૫૦ ફીસદ મુહબ્બત બીવી બચ્ચોંસે હૈ તો ૫૧ ફીસદ મુહબ્બત અલ્લાહસે હોની ચાહિયે, યાની હર હાલમેં હર મૌકે પર અલ્લાહકી મુહબ્બતકો

ગાલિબ રખનેવાલા સચ્ચા મુહિબ્બ હૈ, અગર ઐસા મઆમલા નહીં હૈ તો ઐસા શખ્સ દાવાએ મુહબ્બતમેં ઝૂઠા હૈ.

ગુઝિશ્તા સફહાતમેં જો વાકિઆત ગુઝરે હૈં ઉન વાકિઆતસે યે શુબહ હોતા હૈ કે બીવી બચ્ચોંકી મુહબ્બત શેખકી મુહબ્બત યે ગૈરમેં દાખિલ હૈ યા નહીં ઉનસે ભી મુહબ્બત કરનેવાલેકી મુહબ્બત અશદ્દ હોગી યા નહીં.

એક શુબહકા ઈઝાલા :-

અબ રહા શુબહકે ઈઝાલાકા મસ્અલા, તો ઈસ સિલસિલેમેં અર્ઝ યે હૈ કે જબ હમ ગૈરૂલ્લાહકી બાત કરતે હૈં ઉસમેં હર વો ચીઝ દાખિલ હૈ જો અલ્લાહસે ગાફિલ કર દે, અલબત્તા શેખકી મુહબ્બત, ઉસ્તાદકી મુહબ્બત, વાલિદૈનકી મુહબ્બત યે ગૈરૂલ્લાહમેં દાખિલ નહીં હૈ, યાદ રહે કે હર વો ખિદમત ઔર તાઅત જો અલ્લાહસે કરીબ કરે વો ગૈરૂલ્લાહમેં દાખલ નહીં હૈ બલ્કે યે આ'માલ તો અલ્લાહકી રઝાકા સબબ હૈં, લેકિન અગર ઉન મુહબ્બતોંકા મકસૂદ દુન્યાવી ગર્ઝ હો તો ફિર યે ભી ગૈરૂલ્લાહમેં દાખિલ હો જાએંગે, યા ઉન મુહબ્બતોંકી વજહસે અગર કોઈ શખ્સ અલ્લાહકી નાફરમાનીમેં મુબ્તલા હો જાએ તો ભી યે મુહબ્બત ગૈરૂલ્લાહમેં દાખિલ હો જાએગી.

યહાં પર જિન શુબહાતકો લિખ્ખા ગયા હૈ ઉસ શુબહસે મુતઅલ્લિક હકીમુલ ઉમ્મત થાનવી (રહ.) ને ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ (રહ.) કે વાકિઆકો બયાન કરતે હુએ ફરમાયા કે :

ઈસ વાકિઆસે યે નહીં સમઝના ચાહિયે કે બેટેસે બિલકુલ હી મુહબ્બત ન કરે. જિતના શરઅન ઉસકા હક હૈ ઉતની મુહબ્બત કરના સુન્નત હૈ. અલબત્તા ઈતની મુહબ્બત ન હોની ચાહિયે જો અલ્લાહકો બિલકુલ ભુલા દે, જૈસાકે આજકલ આમ લોગોંમેં રિવાજ હૈ. ઈસી તરહ બીવી બચ્ચોંસે વો મુહબ્બત ન હોની ચાહિયે જિસસે અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતમેં કમી હો જાવે, દેખિયે અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈં :

ન રોક દેં તુમકો માલ તુમહારે ઔર ઔલાદ તુમહારી અલ્લાહકી યાદસે.

અલ્લાહ તઆલાકી મહેરબાની ઔર ઈનાયત પર કુરબાન હો જાઈયે કે યે હુકમ નહીં કિયા કે ઔલાદસે બિલકુલ મુહબ્બત ન કરો. ક્યૂંકે જાનતે હૈં કે ઔલાદકી મુહબ્બત ઉનકે દિલોંમેં ભરી હુઈ હૈ ઈસ લિયે બિલકુલ ન છોડ સકેંગે ઈસ વજહસે યૂં ફરમાતે હૈં કે ઈસ કદર ઉનકે પીછે મત પડો કે ખુદા હીકો ભૂલ જાઓ. (તસ્હીલુલ મવાઈઝ ૧૩૭)

અહબ્બ ઈલય્ય મિન્ અહ્લી પર હકીમુલ ઉમ્મત (રહ.) કા મલ્ફૂઝ :-

ફરમાયા કે એક સાહબકા ખત આયા હૈ ઉસમેં લિખ્ખા હૈ કે મુઝકો અપની બીવીસે બેહદ મુહબ્બત હૈ, ઈસ કદર મુહબ્બત બુરી તો નહીં? મૈંને લિખ દિયા કે ઉસસે ઝિયાદા ભી બુરી નહીં મગર એક શર્તસે. મૈંને ઈસ શર્તકે મુતઅલ્લિક ભી ઉનસે દરિયાફત કિયા હૈ કે અગર કિસી મૌકે પર ઉસકી રિઆયત કરનેમેં દીનકા નુકસાન હો તો ઉસ વક્ત આપ કિસકો તરજીહ દેંગે, દીનકો યા બીવીકો?

ઉસ પર ફરમાયા કે ન માલૂમ બેચારી બીવી હીકો ક્યૂં તખ્તએ મશ્ક બનાયા જાતા હૈ; અગર બીવીકે મુતઅલ્લિક યે શુબહ હૈ કે વો ગૈરૂલ્લાહ હૈ તો યે ખૂદ ભી તો ઐનુલ્લાહ નહીં, ગૈરૂલ્લાહ હી હૈં. જો મુહબ્બત બીવીસે હૈ અગર વો મુહબ્બત અપની ઝાતસે હો તો વહાં પર ભી તો યેહી શુબહ હોના ચાહિયે, મગર ઉસકા કભી સવાલ નહીં કિયા. ખૈર જો સવાલ કિયા યે ભી ગનીમત હૈ ઉસસે દીનકી ફિક્રકા તો પતા ચલા, ઔર ફિક્રે દીન વો ચીઝ હૈ કે યે જબ હોતી હૈ તો મસ્અલેકા ભી જી ચાહતા હૈ કે યે ભી બતા દો યે ભી સિખા દો, ઔર અગર તલબ ઔર ફિક્ર નહીં તો મરો ઔર પડો ગડેમેં.

(૨૨ ઝિલ હજ્જહ સન હિજરી ૧૩૫૦)

અહબ્બ ઈલય્ય મિન્ અહ્લી કી હકીકત પર ઈબ્ને કય્યિમ જૌઝી (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ :-

ઔરતોંસે મુહબ્બત કરના તો કોઈ કાબિલે મઝમ્મત વ મલામત બાત નહીં, બલ્કે યે મુહબ્બત, ઈન્સાનકા કમાલ હૈ ઔર અલ્લાહ તઆલાને "બીવીકી મુહબ્બતકો" એક નેઅમત ઔર એહસાન કરાર દિયા હૈ.

સૂરએ રૂમ આયત નંબર ૨૧ મેં હૈ કે :

ઉસકી કુદરતકી નિશાનિયોંમેંસે યે ભી હૈ કે તુમહારે લિયે તુમહીંમેંસે બીવિયાં પૈદા કીં તાકે ઉનકે પાસ ચૈનસે રહો, ઔર તુમહારે દરમિયાન મુહબ્બત ઔર મહેરબાની ઔર ઉલ્ફત પૈદા કર દી.

ચુનાંચે ઔરતકો શૌહરકે લિયે, સુકૂન ઔર ઈત્મીનાન ઔર તસ્કીને કલ્બ કરાર દિયા ઔર ઉનકે લિયે ખાલિસ મુહબ્બત ઔર ઉલ્ફતકા રિશ્તા ઉસ્તુવાર કિયા જિસમેં મુહબ્બત ઔર ઉલ્ફત ઔર રાહત ઔર મહેરબાનીકે બાઈસ રિશ્તા વાબસ્તા હૈ.

સૂરએ નિસાઅમેં હલાલ ઔર હરામ રિશ્તે નાતે બયાન કરનેકે બાદ ફરમાયા :

અલ્લાહ ચાહતા હૈ કે તુમહારે વાસ્તે બયાન કરે ઔર તુમહેં પેહલોંકી રાહ પર ચલાએં ઔર તુમહારી તૌબા કુબૂલ કરે. અલ્લાહ તઆલા જાનનેવાલા હિકમતવાલા હૈ. ઔર અલ્લાહ ચાહતા હૈ કે તુમ પર અપની રહમતસે મુતવજ્જેહ હો. ઔર જો લોગ અપને મઝોંકે પીછે લગે હુએ હૈં વો ચાહતે હૈં કે તુમ રાહસે હટ જાઓ, અલ્લાહ તઆલા ચાહતે હૈં કે તુમસે બોઝ હલકા કર દે ક્યૂંકે ઈન્સાન કમઝોર પૈદા કિયા ગયા. (અલ જવાબુલ કાફી)

માલસે મુહબ્બતકી હકીકત :-

હઝરત મૌલાના એહતિશામુલ હક થાનવી (રહ.) ને ફરમાયા કે હઝરત

મૌલાના થાનવી (રહ.) કા યે જુમ્લા મૈંને ખૂદ અપને કાનોંસે સુના હૈ, ફરમાયા કે અગર અલ્લાહ તઆલા માલકી મુહબ્બત હમારે દિલમેં બિલકુલ હી ન ડાલતે તો હમ માલકી હિફાઝત ભી ન કર સકતે, ક્યૂંકે જહાં બૈઠે વહીં ભૂલકર ચલે જાતે.

ઈસસે માલૂમ હુવા કે ફીલ જુમ્લા (કિસી કદર) માલસે મુહબ્બત હોની ચાહિયે. દેખિયે ફારૂકે આ'ઝમ (રદિ.) કા દૌર હૈ, કૈસરો કિસરાકે ખઝાનોંકા ઈતના બડા ઢેર પડા હુવા હૈ કે ઈધરકા આદમી ઉધરકે આદમીકો નહીં દેખ સકતા. હઝરત ઉમર ફારૂક (રદિ.) ને ફરમાયા :

અય અલ્લાહ! મૈં યે દા'વા નહીં કરતા હૂં કે ઉસકી મુહબ્બત મેરે દિલમેં નહીં હૈ. ઉસકી મુહબ્બત હૈ ક્યૂં? ઈસ લિયે કે અલ્લાહને ઉસકી મુહબ્બત હમારે ખૂનમેં ડાલ દી હૈ, આપને કુરઆને કરીમકી યે આયત પઢી :

(ઝુય્યિન લિન્નાસિ હુબ્બુ શ્શહવાત) ઔર ફરમાયા :

અય અલ્લાહ! મૈં યે કૈસે કેહ સકતા હૂં કે ઉસકી મુહબ્બત મેરે દિલમેં નહીં હૈ લેકિન અય અલ્લાહ! મૈં યે દુઆ કરના ચાહતા હૂં કે ઉસ માલમેં જિતની ખૈર હૈ વો હમેં મિલ જાએ ઔર ઉસમેં જિતના શર હૈ ઉસસે હમેં બચા.

માલૂમ હુવા કે માલ ખૈર ભી હૈ ઔર શર ભી હૈ, ખૈર રખ લીજિયે ઔર શરસે પનાહ માંગિયે. (ખુત્બાતે એહતિશામ)

હઝરત સહલ (રહ.) ફરમાતે હૈં :-

જિસને દિરહમસે મુહબ્બત કી વો આખિરતસે મુહબ્બત નહીં કરતા, ઔર જિસને રોટીસે મુહબ્બત કી વો અલ્લાહ અઝ્ઝ વ જલ્લસે મુહબ્બત નહીં કરતા, અલબત્તા બાપ ઔર બેટેકી મુહબ્બત અહલે મુહબ્બતકો મુહિબ્બીનસે બાહિર નહીં નિકાલતી, ઈસ લિયે કે અલ્લાહ તઆલાને ઉનકે કુલૂબમેં ઈસ મુહબ્બતકા એક હિસ્સા ડાલ દિયા. ઈસી તરહ બીવીકી મુહબ્બત ભી અહલે મુહબ્બતસે નહીં નિકાલતી યાની બીવી પર રહમો કરમ કરના ઔર શફકતસે પેશ આના કુછ નુકસાનદેહ નહીં. ઈસકે અલાવા દુન્યાવી હાજાત ઔર મસાલેહકી મુહબ્બત ભી

નુકસાનદેહ નહીં, જિનકી જરૂરત હોતી હૈ ઔર જિનકે બગૈર ચારાકાર નહીં.

અલબત્તા સલફમેંસે બાઝ અહલે મુહબ્બતકે નઝદીક ઐસી મુહબ્બત ભી ઈન્સાનકો મુહિબ્બીનસે ખારિજ કર દેતી હૈ ઔર અગર ઈન ચીઝોંકો ખુદા તઆલાકી મરઝિયાત પર તરજીહ દી ઔર અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતકે બજાએ ખ્વાહિશાતમેં ડૂબકર રેહ ગયા તો યે તરીકા ઉસે તમામ મશાઈખકે નઝદીક અગર વો ગૈરૂલ્લાહસે ખૂશ હો ઔર ગૈરૂલ્લાહકી તરફ સુકૂન મિલા તો ભી વો હકીકતે મુહબ્બતસે ખારિજ હો જાએગા. ઔર અગર ગૈરૂલ્લાહ છિન જાને પર ઉસે અફસોસ હો તો ભી વો હકીકી મુહબ્બતસે મહેરૂમ હૈ. (કુવ્વતુલ કુલૂબ જિ. ૨, સ. ૨૪૮)

હઝરત આઈશા સિદ્દીકા (રદિ.) સે કિસીને પૂછા કે આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ઘરેલૂ ઝિંદગી કૈસી થી? ઉનહોંને ફરમાયા કે :

આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઈસ તરહ ઘરમેં તશરીફ લાતે થે જિસ તરહ દુનિયાકે સબ મર્દ, લેકિન ફર્ક યે હૈ કે તમામ દુન્યવી ઉમૂર અંજામ દેનેકે સાથ સાથ જબ કાનમેં અઝાનકી આવાઝ પડતી તો :

"ઈસ તરહ ઉઠકર ચલે જાતે થે જૈસે હમેં પહેચાનતે હી નહીં."

ખૂદ એક મૌકા પર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા કે મુઝે દુનિયામેં તીન ચીઝેં પસંદ હૈં :

(૧) ઔરત,

(૨) ખૂશ્બૂ,

(૩) નમાઝ.

જાહિલાના ખયાલ, તર્કે તઅલ્લુક અહલો અયાલ :-

એક ઔર મૌકે પર હકીમુલ ઉમ્મત થાનવી (રહ.) ને અહબ્બ ઈલય્ય અહ્લીકી તફસીર કરતે હુએ ફરમાયા કે :

જો લોગ મુહબ્બતે ઈલાહીકો દુશ્વાર યા મહાલ સમઝે હુએ હૈં યે ઉનકી ગલતી હૈ. ક્યૂંકે ઉનહોંને મુહબ્બતે ઈલાહીકી હકીકત યે સમઝી હૈ કે તઅલ્લુકાતે

દુન્યવિયાકો બિલકુલ છોડ દિયા જાએ, બીવી બચ્ચોંકો છોડકર એક હુજરા સંભાલ લિયા જાએ.

યે ખયાલ જાહિલાના હૈ. ક્યૂંકે અંબિયા (અલૈ.) સે ઝિયાદા કિસીકો અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત ન થી. ઔર અંબિયા (અલૈ.) અકસર બીવિયોંવાલે ઔર ઔલાદવાલે થે ઔર કિસીને બીવી બચ્ચોંકો છોડકર હુજરા નહીં સંભાલા બલ્કે સબ ઉનકે હુકૂકકો અહલે દુનિયાસે ઝિયાદા અદા કરતે થે. હક તઆલા ફરમાતે હૈં :

(૧) (વ લકદ્ અર્સલ્ના રુસુલમ્ મિન્ કબ્લિક વ જઅલ્ના લહુમ્ અઝ્વાજંવ્ વ ઝુર્રિય્યહ.)

(૨) (વમા અર્સલ્ના કબ્લક મિનલ્ મુર્સલીન ઈલ્લા અન્નહુમ્ લયઅ્કુલૂનત્તઆમ વ યમ્શૂન ફીલ્ અસ્વાક.)

ઔર હદીસમેં હૈ :

તુમમેં કામિલ ઈમાનવાલા વો હૈ જો અપને ઘરવાલોંકે સાથ અખ્લાક ઔર લુત્ફસે પેશ આએ.

પસ ખૂબ સમઝ લીજિયે કે બીવી બચ્ચોંકો છોડકર હુજરા સંભાલના મુહબ્બતે ઈલાહી નહીં બલ્કે મઅસિયતે હક હૈ. મુહબ્બતે ઈલાહિયા ઉનકે છોડનેકા હુકમ નહીં કરતી બલ્કે પેહલેસે ઝિયાદા ઉનકી દિલદારી ઔર દિલજોઈકા હુકમ કરતી હૈ. (ખુત્બાતે હકીમુલ ઉમ્મત)

ગુઝિશ્તા ઔરાકમેં જો હદીસ ગુઝરી હૈ ઉસકે પેહલે ઔર દૂસરે હિસ્સેકી શરહ તો આપ પઢ હી ચુકે હોંગે, અબ આઈયે તીસરે હિસ્સેકી શરહ આપકે સામને પેશે ખિદમત હૈ.

અહબ્બ ઈલય્ય મિનલ્ માઈલ્ બારિદ કી શરહ :-

ઈસ હદીસકા તીસરા જુમ્લા હૈ :

વ મિનલ્ માઈલ્ બારિદ

અય અલ્લાહ! અપની મુહબ્બત મુઝે ઈતની દે દે કે શદીદ પ્યાસમેં ઠંડે પાનીસે ભી ઝિયાદા મુઝે આપકી મુહબ્બત અઝીઝ હૈ.

શદીદ પ્યાસમેં ઠંડે પાનીસે રગ રગમેં જાન આતી હૈ, જાનમેં સેંકડોં જાન માલૂમ હોતી હૈ. ઈસ શદીદ પ્યાસમેં પાની જિતના પ્યારા હોતા હૈ અય અલ્લાહ! ઉસસે ઝિયાદા આપ મુઝે પ્યારે હો જાઈયે અપની ઐસી મુહબ્બત મેરી જાનકો અતા ફરમા દીજિયે.

મુસન્નિફ "આઈનએ સુલૂક" ને ઈસ હદીસસે મુતઅલ્લિક લિખ્ખા હૈ કે જબ મુહબ્બત કિસી ચીઝસે ઈતની બળ્હ જાએ કે વો ચીઝ અપની જાનસે, માલ, ઈઝ્ઝત આબરૂ અપની હર મહેબૂબ ચીઝસે ઝિયાદા પ્યારી હો જાએ તો ઐસી કૈફિયતકા નામ "ઈશ્ક" હૈ. (જિસકો આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને અપને રબસે માંગા).

ખાલિસ મુહબ્બત ક્યા હૈ :-

એક ઔર અલ્લાહવાલેને ઈસ હદીસકે મુતઅલ્લિક ફરમાયા કે ખાલિસ મુહબ્બત યે હૈ કે મહેબૂબકે નામ પર હર હર ચીઝકો ફિદા કર દે હત્તાકે અગર ઉસે મહેબૂબકી તરફસે કોઈ બલા આએ તો ઉફ તક ન કરે, હત્તાકે ઉસે ઝિંદા જલા દિયા જાએ યા ઉસકે જિસ્મકે ટુકડે ટુકડે કર દિયે જાએં તો ભી ઉફ તક ન કરે સાબિત કદમ રહે.

આપ **વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ લિલ્લાહ**કી તફસીરસે મુતઅલ્લિક હદીસકી શરહ પળ્હ હી ચુકે હોંગે ઔર બંદેકે ખયાલકે મુતાબિક હલ **મિમ્ મઝીદ**કે ના'રે ભી લગા રહે હોંગે. ઈસ બાતકો મદ્દે નઝર રખતે હુએ બંદેને મઝકૂરા આયતસે મુતઅલ્લિક મઝીદ અહાદીસ આપકે લિયે લિખ્ખી હૈં, અલબત્તા ઈખ્તિસારકી ગર્ઝસે બંદાને ઉન અહાદીસકી તશરીહ નહીં લિખ્ખી.

એક મૌકા પર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને દૌરાને દુઆ બારી તઆલાસે અર્ઝ કિયા કે :

(૧) અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુક હુબ્બક વ હુબ્બ મંય્યુહિબ્બુક વ હુબ્બ અમલિન્ યક્રરબુ ઈલા હુબ્બિક. (અહમદ, તિરમિઝી, હાકિમ)

અય અલ્લાહ ! મૈં તુઝસે તેરી મુહબ્બત માંગતા હૂં ઔર જો લોગ આપસે મુહબ્બત કરતે હૈં ઉનકી મુહબ્બત (માંગતા હૂં) ઔર આપસે આપકે આશિકોંકી ભી મુહબ્બત માંગતા હૂં ઔર ઉન આ'માલકી ભી મુહબ્બત માંગતા હૂં જો તેરી મુહબ્બતસે કરીબ કર દેં!

બંદેકે પીરો મુરશિદને ઉપરવાલી હદીસકી તશરીહ કરતે હુએ ફરમાયા આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

(૨) અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુક હુબ્બક અય અલ્લાહ! મુઝે આપ અપની મુહબ્બત દે દીજિયે **વહુબ્બ મંય્યુહિબ્બુક** ઔર જો લોગ આપસે મુહબ્બત કરતે હૈં ઉનકી મુહબ્બત દે દીજિયે આપકે આશિકોંકી મુહબ્બત ભી મૈં માંગતા હૂં.

અબ આપ બતાઈયે કે જો કોઈ યે કહે કે કિતાબોંસે મૈં અલ્લાહવાલા બન જાઉંગા મુઝે અલ્લાહવાલોંકી કોઈ જરૂરત નહીં હૈ ઉસકા યે કેહના બુખારી શરીફકી ઈસ હદીસકી રોશનીમેં હિમાકત હૈ યા નહીં?

સરવરે આલમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ તો આશિકોંકી મુહબ્બત માંગ રહે હૈં તો કૌન ઝાલિમ ઈસસે મુસ્તગ્ની હો સકતા હૈ? યે દલીલ હૈ કે યે શખ્સ કોરા હૈ, મુરાદે નુબુવ્વત ઔર ઝૌકે નુબુવ્વતસે નાઆશના હૈ **વ હુબ્બ અમલિન યુબલ્લિગુની હુબ્બક** ઔર અય અલ્લાહ ઐસે આ'માલકી મુહબ્બત દે દે જિનસે તેરી મુહબ્બત મિલે.

અજીબ રાબ્તા :-

અલ્લામા સૈયદ સુલેમાન નદવી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અલ્લાહકી મુહબ્બત ઔર આ'માલકી મુહબ્બતકે દરમિયાનમેં અલ્લાહવાલોંકી મુહબ્બત ક્યૂં માંગી ગઈ હૈ? ઈસ લિયે કે યે અલ્લાહકી મુહબ્બત ઔર આ'માલકી મુહબ્બતકે દરમિયાન રાબતા હૈ. યાની અલ્લાહવાલોંકી મુહબ્બતમેં યે ખાસિયત હૈ કે અલ્લાહ

વાલોંકે પાસ બૈઠનેસે અલ્લાહકી મુહબ્બત ભી મિલ જાતી હૈ ઔર આ'માલકી મુહબ્બત ભી મિલ જાતી હૈ. (સુબ્હાનલ્લાહ) (મવાઈઝે હુસ્ના)

એક ઔર મૌકા પર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે :

(૩) અલ્લાહુમ્મજ્ અલ્ હુબ્બક અહબ્બલ અશ્યાએ ઈલય્ય કુલ્લિહા!

અય અલ્લાહ! મુઝે અપની ઈતની મુહબ્બત દે દે કે મુઝે સારી દુનિયાકી તમામ ચીઝોંસે ઝિયાદા આપકી મુહબ્બત મહેબૂબ હો, **વ ખશ્યતિક અખ્વફુલ અશ્યાએ ઈન્દી** ઔર અય અલ્લાહ! મુઝે અપના ઈતના ખૌફ દે દે કે સારી દુનિયાકી તમામ ચીઝોંસે ઝિયાદા મુઝે તેરા ડર ઔર ખૌફ હો. **વ અક્તઅ અન્ની હાજાતુ દુન્યા બિશ્શૌકિ ઈલા લિકાઈક.** ઔર અપની મુલાકાતકા શૌક મેરે દિલ પર ઐસા ગાલિબ કર દે કે દુનિયાકી સારી હાજતેં મુઝસે કટ જાએં.

(૪) ઈબ્ને સારિયાસે મરવી હૈ કે વો ફરમાતે હૈં. "નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઈન અલ્ફાઝસે દુઆ ફરમાયા કરતે થે :

અય અલ્લાહ! અપની મુહબ્બતકો મેરી જાન, કાન ઔર આંખ, ઔર મેરે અહલો અયાલસે ભી ઝિયાદા મહેબૂબ બના દે.

વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ લિલ્લાહ સે મુતઅલ્લિક ઈરશાદાતે અકાબિરીન :-

(૧) બંદાકે પીરો મુરશિદને ઈરશાદ ફરમાયા કે કુરઆન મજીદમેં મોમિનકી યે નિશાની બતાઈ ગઈ હૈ કે :

(વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ લિલ્લાહ) (સૂ. બકરહ)

મોમિન અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં બહોત ઝિયાદા સખ્ત હોતે હૈં.

મોમિનકો માં-બાપસે મુહબ્બત ભી હોતી હૈ, બીવી બચ્ચોંસે ભી મુહબ્બત હોતી હૈ, ભાઈ બહેનસે ભી મુહબ્બત હોતી હૈ, અપને કારોબાર, અપની દુકાન, અપને મકાન ઔર અપની હર ચીઝસે મુહબ્બત હોતી હૈ, મગર ઉન તમામ મુહબ્બતોં પર અલ્લાહકી મુહબ્બતકો ગાલિબ રખતા હૈ ઔર જબ ઉસકે દિલ પર

ખુદા તઆલાકી મુહબ્બત ગાલિબ હો જાતી હૈ તો વો હર જગહ ગાલિબ હી રેહતા હૈ. જિગર મુરાદાબાદી ફરમાતે હૈં.

મેરા કમાલે ઈશ્ક બસ ઈતના હૈ અય જિગર

વો મુઝ પર છા ગયે, મૈં ઝમાને પે છા ગયા

જબ મોમિન બંદા અલ્લાહસે ઈશ્ક ઔર મુહબ્બતમેં યે મકામ હાસિલ કર લેતા હૈ ઔર સબસે બળ્હકર ઉસકે દિલમેં અલ્લાહકી મુહબ્બત હોતી હૈ યહાં તકકે અપની જાન માલ ઔર ઔલાદસે ભી ઝિયાદા અઝીઝ ઔર મહેબૂબ અલ્લાહકો રખને લગતા હૈ.

(૨) હઝરત ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે :

"માં-બાપ બીવી બચ્ચે, માલ ઔર દૌલત ઔર અપની જાન ઔર અપની ઈસ તરહકી દૂસરી ચીઝોંસે મુહબ્બત "શદીદ" (સખ્ત) હોની ચાહિયે.

મેરે ભાઈયો! કિસસે મુહબ્બત "શદીદ" ઔર કિસસે "અશદ્દ" ઉસકા ઈઝહાર મુકાબલાકે વક્ત હોતા હૈ કે જબ એક તરફ દિલકી ચાહત હો, માં-બાપ, બીવી બચ્ચે ઔર જાનો માલકી મુહબ્બતકા તકાઝા હો, ઔર દૂસરી તરફ અલ્લાહકી મુહબ્બતકા મુતાલબા હો, ઉસ મુકાબલેકે વક્ત જિસ જાનિબકો તરજીહ દી જાએગી સમઝા જાએગા કે ઉસસે મુહબ્બત "અશદ્દ" હૈ, લેકિન ઈસ મુકાબલા યા ઈમ્તિહાનમેં આપકી કામિયાબી ઈસી સૂરતમેં હૈ કે આપ હર હાલમેં ખુદાઈ અહકામકો મુકદ્દમ રખ્ખેં.

(૩) હઝરત ફૂલપુરી (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા :

ઈસ આયતમેં આમનૂ અશદ્દનાકે માઅનામેં હૈ, યાની હમ અલ્લાહ પર આશિક હુએ.

(૪) હકીમુલ ઈસ્લામ કારી મુહમ્મદ તૈયબ (રહ.) ને ફરમાયા :

ઈસ આયતમેં અશદ્દસે મુરાદ ઈશ્ક હૈ, ફિર ફરમાયા જબ સાલિક અમલી તૌર પર મુજાહિદાત ઈખ્તિયાર કરતા હૈ ઔર આ'માલે સાલિહા ઈખ્તિયાર કરતા હૈ તો યે મુહબ્બત હાલકે દરજેમેં પહોંચ જાતી હૈ ઔર ઈસી

મુહબ્બતકો ઈશ્ક કેહતે હૈં!

(૫) મસીહુલ ઉમ્મત હઝરત મૌલાના મસીહુલ્લાહ સાહબ (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા :

ઈસ આયત અશદ્દસે મુરાદ (મુહબ્બતકા આ'લા દરજા) ઈશ્ક હૈ. અગર યે ઈશ્ક (સાલિકીનકે કલ્બમેં) સચ્ચા હોગા તો કભી નહીં નિકલેગા.

(ઝિક્રે ઈલાહી સ. ૧૨)

(૬) હઝરત લાહોરી (રહ.) ને મઝકૂરા આયતસે મુતઅલ્લિક ઈરશાદ ફરમાયા કે :

મુહબ્બત દો તરહકી હોતી હૈ :

પેહલી : અલ્લાહ તઆલાકી ઝાતે પાકકે સાથ બરાહે રાસ્ત મુહબ્બત હો જાએ.

દૂસરી : અલ્લાહકી રઝા હાસિલ કરનેકે લિયે કિસીસે મુહબ્બત રખ્ખી જાએ.

અરબી જાનનેવાલે હઝરાત આસાનીસે સમઝ સકતે હૈં કે આયતમેં અશદ્દકા લફઝ ઈસ્મે તફઝીલ મુઝક્કર કા સેગા હૈ, ઉસકા યે મતલબ હૈ કે ઈમાનદાર બંદોંકી એક ઐસી કિસમ ભી હૈ જિનકે દિલમેં સારી દુનિયાકી તમામ દિલ લુભાનેવાલી ચીઝોં ઔર તમામ રિશ્તેદાર હત્તાકે બીવી ઔર બચ્ચોંસે ભી બળહકર અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતકા જઝબા ગાલિબ હોતા હૈ.

અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતકે મુકાબલેમેં ઔલાદ તકકી મુહબ્બત ઉનકે દિલમેં પહાડકે મુકાબલેમેં રાઈકે દાના જિતની ભી કીમત નહીં રખતી, ઈસી કિસમકી મુહબ્બતકા ઝુહૂર હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે વાકિઆમેં હુવા હૈ.

(ખુત્બાતે લાહોરી સ. ૪)

(૭) હઝરત સૈયદ અલી હિજવેરી (રહ.) ને ઈસ આયતકી તફસીરમેં યે હદીસ લિખ્ખી હૈ કે :

અલા લા ઈમાન મન્ લા મુહબ્બત લહૂ.

જિસકે દિલમેં મુહબ્બત નહીં ઉસકા ઈમાન નહીં.

(૮) હઝરત હકીમુલ ઉમ્મતને ઈસ આયતકી તફસીરમેં ઈમાનકે તીન દરજે સામિઈનકો બતાએ ઔર કહા કે જિસ દરજેકી મુહબ્બત હોગી ઉસી દરજેકા ઈમાન હોગા.

પેહલા દરજા : મઝબૂતીકા દરજા. યે હૈ કે ખુદાવંદે કરીમકે મુતઅલ્લિક સુનકર બેચૈન હો જાએ.

દૂસરા દરજા : યે હૈ કે મહઝ ખુદાવંદે કરીમકા ઝિક્ર સુનકર દિલમેં એક વલવલા ઔર જોશ પૈદા હો ઔર નાફરમાનીકે છોડનેકી ફિક્ર હો જાએ ઔર ઈતાઅત કરનેકે ખયાલાત પૈદા હો જાએં.

તીસરા દરજા : યે હૈ કે ઈસ ખયાલકે સાથ હી ઉસ પર અમલ ભી શુરૂ કર દિયા યાની નાફરમાનીકે સામાનકો અલગ કર દિયા ઔર યે પુખ્તા ઈરાદા કર લિયા કે અબ કોઈ હરકત હુકમકે ખિલાફ ન કરેંગે ઔર ઈસ ઈરાદાકો નિબાહ દિયા (ઔર શરીઅતકે તમામ અહકામ પર પાબંદીકે સાથ અમલ કરના ભી શુરૂ કર દિયા) યે દરજા સબસે બળ્હકર હૈ (ઔર યેહી મકસૂદ હૈ).

(ખુત્બાતે અકાબિર જિ. ૩)

(૯) એક ઔર મૌકા પર હકીમુલ ઉમ્મતને ફરમાયા, ખુદા તઆલાને ફરમાયા કે :

ઈમાનવાલે મુઝે શિદ્દતસે ચાહતે હૈં.

યે બાત બિલકુલ બરહક હૈ, અગર આપમેં અલ્લાહકી મુહબ્બત કમ હૈ તો ઉસકા મતલબ હૈ કે જરૂર આપકે ઈમાનમેં કમી હૈ. ઔર બગૈર ઈમાનકે ઝિંદગીમેં કોઈ લઝ્ઝત નહીં હૈ. (ફઝાઈલે સબ્રો શુક્ર સ. ૪૨૨)

શિદ્દતે મુહબ્બતકે દરજાત :-

ઉસમેં દરજાત અલગ અલગ હોંગે મસલન :

પેહલા દરજા : યે હૈ કે ખુદા તઆલાકે મુતઅલ્લિક ગુસ્તાખી સુનકર બેચૈન હો જાએ.

દૂસરા દરજા : યે હૈ કે મહઝ ખુદા તઆલાકા ઝિક્ર હી સુનકર દિલમેં એક વલવલા પૈદા હો ઔર નાફરમાનીકે છોડનેકી ફિક્ર હો જાએ ઔર યે સોચે કે ખુદા તઆલાકે યે ઈન્આમાત મુઝ પર હૈં ઔર ઈસ કદર ફઝલો કરમ હૈ.

હાલાંકે અગર દુનિયામેં કોઈ ચાર પૈસે હમકો દેતા હૈ તો ઉસકી કિસ કદર ઈતાઅત કી જાતી હૈ, તો જબ ચાર પૈસે દેનેવાલેકી ઈતની ઈતાઅત હોતી હૈ તો ખુદા તઆલાકી ઈતાઅત તો ઉસસે કહીં ઝિયાદા હોની ચાહિયે ઔર ઉસકી નાફરમાનીકા તો વસ્વસા ભી દિલમેં ન આના ચાહિયે.

ગર્ઝ ખુદા તઆલાકા નામ ઔર અહકામ સુનકર યે ખયાલાત ઈતાઅતકે પૈદા હુએ મગર ચંદ રોઝકે બાદ ફિર ઝહનસે નિકલ ગયે.

તીસરા દરજા : યે હૈ કે ઈસ ખયાલકે સાથ હી ઉસ પર અમલ ભી શુરૂ કર દિયા. યાની જિસ કદર અસ્બાબે મઆસી થે સબકો છોડ દિયા. અગર અપને પાસ તસ્વીર થી ઉસકો ચાક કર ડાલા, ઔર અગર હરામકી કમાઈ થી ઉસકે માલિકકો વાપસ કર દિયા, અગર માલિક ન મિલ સકે તો ઉસકો માલિકકી તરફસે સદકા કર દિયા. અગર નમાઝ ન પઢતે થે નમાઝ શુરૂ કર દી. પાજામા અગર ટખ્નોંસે નીચા થા ઉસકો કાટકર ટખ્નોંસે ઊંચા કર લિયા.

યે પુખ્તા ઈરાદા કર લિયા કે અબ કોઈ હરકત ખિલાફે હુકમ ન કરેંગે ઔર ઈસ ઈરાદેકો નિબાહ દિયા. યે દરજા સબસે બઢકર હૈ ઔર ઉસકે બહોતસે ઔર મરાતિબ ભી નિકલ સકતે હૈં, લેકિન મૈંને કસ્રે મસાફતકે લિયે મિસાલ કમ કર દિયે કે આકિલ આદમી ખૂદ હી મરાતિબકો સમઝ લેગા.

હાસિલ યે હુવા કે શિદ્દતે મુહબ્બત લાઝિમે ઈમાન ઔર ઉસકે મરાતિબ મુખ્તલિફ ઔર જિસ મરતબેકી શિદ્દત ઉસી મરતબેકા ઈમાન હોગા ઔર યેહી બાત ખુદા તઆલાકો ઈસ આયતમેં બતલાના હૈ ઔર મકસૂદ ઈસ બતલાનેસે યાદ દિલાના હૈ કે તુમ શિદ્દતે મુહબ્બત ઈખ્તિયાર કરો જિસકી અલામત ઈતાઅતે કામિલા હૈ.

ઉસકી ઐસી મિસાલ હૈ કે જૈસે કોઈ શખ્સ અપને નોકરોંસે યે કેહને

લગે કે જો હમારા વફાદાર નોકર હોગા વો હમારી ઈતાઅત કરેગા. હર આકિલ સમઝતા હૈ કે ઈતાઅત ઈખ્તિયાર કરો વરના જિસ કદર ઈતાઅતમેં કમી હોગી ઉસી કદર વફામેં ભી કમી સમઝી જાએગી. ઈસી તરહ ખુદા તઆલાને ભી ઈસી ખબરકે ઝરીઆસે હમકો મુતનબ્બેહ કિયા હૈ કે તુમ શિદ્દતે મુહબ્બત ઈખ્તિયાર કરો વરના ઈસી ઝઈફ દરજેકા તુમ્હારા ઈમાન ભી હોગા.

અબ ગૌરકી બાત યે હૈ કે આપ અપને દિલકો ટટોલકર દેખિયે કે આપમેં કિસ દરજાકી મુહબ્બત હૈ? સો ઉસકા પતા આસાનીસે લગ સકતા હૈ ક્યૂંકે ઉસકે કુછ આસાર હોતે હૈં કે વો આસાર જિસ મરતબેમેં પાએ જાએં મુહબ્બત ભી ઉસી મરતબેમેં હોગી, ઔર યે ગોયા મુહબ્બતકે પરખનેકી કસોટી હૈ કે જિસ તરહ ચાંદીકા ખોટા ખરા હોના કસોટીસે મા'લૂમ હોતા હૈ ઈસી તરહ મુહબ્બતકા હુકમ ઔર ઝિયાદા હોના ઉન આસારસે માલૂમ હોગા ઔર યેહી કસોટી હૈ.

શિદ્દતે મુહબ્બતકો હાસિલ કરનેકા તરીકા :-

ઉસકો હાસિલ કરનેકી તદબીર કરો ઔર તદબીર ભી મૈં બતલાતા હૂં ઔર ઉસી પર ઈન્શા અલ્લાહ બયાનકો ખતમ કર દૂંગા, લેકિન યે ન સમઝ લો કે મુહબ્બત અમ્રે ગૈર ઈખ્તિયારી હૈ ઉસકા પૈદા કરના હમારે ઈખ્તિયારમેં નહીં હૈ ફિર ઉસકી તદબીર ક્યા હો, ક્યૂંકે યે ગુમાન ગલત હૈ, મુહબ્બત ગો ખૂદ ગૈર ઈખ્તિયારી હો મગર ઉસકે અસ્બાબ ઈખ્તિયારી હૈં, જિન પર મુહબ્બતકા મુરત્તબ હોના આદતન જરૂરી હૈ ઔર ઐસે ઉમૂરમેં ખુદા તઆલાને હર અમ્રકી તદબીર બતલાઈ હૈ.

સો વો તદબીર યે હૈ કે તુમ ચંદ બાતોંકા એહતિમામ કર લો :

અવ્વલ યે કે થોડી દેર ખલ્વત (તન્હાઈ) મેં બૈઠકર અલ્લાહ અલ્લાહ કર લિયા કરો અગરચે પંદરહ બીસ મિનિટ હી હો લેકિન ઈસ નિય્યતસે હો કે ઉસકે ઝરીઆસે ખુદા તઆલાકી મુહબ્બત પૈદા હો.

દૂસરે યે કિયા કરો કે કિસી વક્ત તન્હાઈમેં બૈઠકર ખુદા તઆલાકી

નેઅમતોંકો સોચા કરો ઔર ફિર અપને બરતાવ પર ગૌર કિયા કરો કે ઈન ઈન્આમાત પર ખુદા તઆલાકે સાથ હમ ક્યા મઆમલા કર રહે હૈં ઔર હમારે ઈસ મઆમલેકે બાવુજૂદ ભી ખુદા તઆલા હમસે કિસ તરહ પેશ આ રહે હૈં.

તીસરે યે કરો કે જો લોગ મુહિબ્બાને ખુદા હૈં, ઉનસે તઅલ્લુક પૈદા કર લો, અગર ઉનકે પાસ આના જાના દુશ્વાર હો તો ખત વ કિતાબત હી જારી રખ્ખો. લેકિન ઈસ ખયાલકા રખના જરૂરી હૈ કે અહલુલ્લાહકે પાસ અપને દુનિયાકે ઝગડે ન લે જાઓ, ન દુનિયા પૂરી હોનેકી નિય્યતસે ઉનસે મિલો, બલ્કે ખુદાકા રાસ્તા ઉનસે દરિયાફત કરો, અપને બાતિની અમરાઝકા ઈલાજ કરાઓ ઔર ઉનસે દુઆ કરાઓ.

ચોથે યે કરો કે ખુદા તઆલાકે અહકામકી પૂરી પૂરી ઈતાઅત કિયા કરો. ક્યૂંકે યે કાઈદા હૈ કે જિસકા કેહના માના જાતા હૈ, ઉસસે મુહબ્બત બઢ જાતી હૈ. વકતમેં ગુંજાઈશ નહીં હૈ વરના મૈં ઈસકો તફસીલી તૌર પર બતલાતા.

પાંચવેં યે કે ખુદા તઆલાસે દુઆ કિયા કરો કે વો અપની મુહબ્બત અતા ફરમાવેં.

યે પાંચ જુઝકા નુસ્ખા, ઈસકો ઈસ્તેમાલ કરકે દેખિયે ઈન્શા અલ્લાહ તઆલા બહોત થોડે દિનોંમેં ખુદા તઆલાસે કામિલ મુહબ્બત હો જાએગી ઔર તમામ અમરાઝે બાતિનીસે નજાત હાસિલ હો જાએગી ઔર આપ વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્લ્લિલ્લાહકે પૂરે મિસ્દાક હો જાએંગે.

મગર ઈન પાંચ અજઝામેં જો એક જુઝ્વ હૈ ઈતાઅત વો ઉસ વક્ત હો સકતી હૈ કે જબ અહકામકા ઈલ્મ હો, ઔર અહકામકા ઈલ્મ ઉસ વક્ત હો સકતા હૈ કે જબ ઉનકો સીખા જાએ, લિહાઝા એક છોટે જુઝ્વકી ઔર જરૂરત હોગી.

વો યે હૈ કે ઈલ્મે દીન સીખા જાએ મગર ઉસકે યે મા'ના નહીં કે હર શખ્સ મૌલવી આલિમ બને. આલિમ બનનેકે લિયે તો સિર્ફ વો લોગ મુનાસિબ હૈં જિનકો અલ્લાહ તઆલાને ફરાગત ઔર વક્ત દિયા હૈ, આપ સિર્ફ ઈતના કરેં કે ઉર્દૂકે છોટે છોટે રસાઈલે દીનિયા જો ઈસી ગર્ઝસે લિખ્ખે ગયે હૈં કિસીસે પઢ લેં,

ઔર અગર પળ્હનેકે લિયે વક્ત ન હો યા ઉમ્ર ઝિયાદા હો જાનેકી વજહસે યે દુશ્વાર માલૂમ હો તો કિસીસે સુન લેં.

ઉસકે લિયે ઈસકી જરૂરત હૈં કે હર શહેરમેં એક દો આલિમ ઐસે રહેં કે જિનસે યે દો કામ યાની ઉનસે પળ્હને ઔર સુનનેકે લિયે જાએં ઔર ઈન દોનોં કામોંકે લેનેકી ચાર સૂરતેં હોંગી :

પેહલે તો યે કે અગર ઉનસે કોઈ શખ્સ પળ્હને જાએ તો પળ્હાએં.

દૂસરે યે કે અગર ઉનસે કોઈ મસ્અલા પૂછા જાએ તો વો બતલા સકેં.

તીસરે હર હફતેમેં એક દિન ઐસા નિકાલેં કે લોગોંકો જમા કરકે કોઈ કિતાબ મસ્અલોંકી લેકર ખૂદ ઉસકે મસાઈલ પળ્હા કરેં ઔર આમ લોગ ઉનકો સુના કરેં. ઔર મસાઈલમેં નમાઝ, રોઝા, હજ, ઝકાત, મુઆશરત, મઆમલાત વગૈરહ સબકે અહકામ દાખિલ હૈં, સબ સુનાએં. (ખુત્બાતે હકીમુલ ઉમ્મત)

(વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહકી તફસીરસે મુતઅલ્લિક એક નુક્તાકી તશરીહ) :-

આયત અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ જુમ્લા ખબરીયાકે સાથ નાઝિલ હોનેકે રાઝકે બારેમેં બંદેકે પીરો મુરશિદને ઈસ નુકતાસે મુતઅલ્લિક ઈરશાદ ફરમાયા કે :

અલ્લાહ તઆલાને યે હુકમ નહીં દિયા કે હમસે મુહબ્બત કરો બલ્કે જુમ્લા ખબરીયા ઈત્તિલાઅ દી કે :

(વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ)

જો લોગ મુઝ પર ઈમાન લાએ યાની મુઝે પહેચાન ગયે વો સારે આલમસે ઝિયાદા ઔર આલમકી હર ચીઝસે ઝિયાદા મુઝસે મુહબ્બત કરતે હૈં.

અલ્લાહને યે ખબર દી લેકિન હુકમ ક્યૂં નહીં દિયા? ક્યૂંકે જો હસીન ઔર સાહિબે જમાલ હોતા હૈ વો હુકમ નહીં દેતા, વો તો આઈનેમેં દેખકર જાનતા હૈ કે જો મુઝે દેખેગા ખૂદ હી તડપેગા.

પસ અલ્લાહ તઆલા જાનતે હૈં કે જો મુઝે પહેચાન લેંગે ઔર મેરી

મુહબ્બત ઔર અઝમત ઔર મઅરિફત જિનકો નસીબ હો જાએગી તો વો ખૂદ હી સારે આલમસે ઝિયાદા મુઝે પ્યાર કરેંગે. ક્યૂંકે જબ મેરા કુફૂ ઔર મિસ્લ ઔર હમસર સારે આલમમેં કહીં નહીં પાએંગે તો ખૂદ હી મુઝસે મુહબ્બત પર મજબૂર હોંગે લિહાઝા અલ્લાહ તઆલાને ખબર દી હુકમ નહીં દિયા.

(મવાહિબે રબ્બાનિયા સ. ૨૬૮)

અલ્લાહ તઆલા જાનતે હૈં કે મેરે બંદોંકો હુકમ દેનેકી જરૂરત નહીં કે મુઝસે મુહબ્બત કરો. ક્યૂંકે જબ મેરા જમાલ ઉન પર ખુલ જાએગા તો વો ખૂદ હી મુઝસે મુહબ્બત કરેંગે, હમેં કેહનેકી જરૂરત હી નહીં. ક્યૂંકે અલ્લાહ તઆલા જાનતે હૈં કે હમારે નામમેં ઈતની મિઠાસ હૈ ઔર હમ ઐસે હૈં કે જબ મેરે બંદોંકી આંખોંકા "મોતિયા" નિકલ જાએ તો વો ખૂદ હી મુઝસે મુહબ્બત કરને લગેંગે મુઝે હુકમ દેનેકી જરૂરત નહીં.

અલ્લાહ તઆલાકો અપને જમાલ ઔર અપને કમાલ ઔર શાને મહેબૂબિયતકા ખૂદ હી ઈલ્મ હૈ, વો જાનતા હૈ કે અગર ઉનહોંને મુઝે પહેચાન લિયા ઔર દિલમેં પા લિયા તો ખૂદ હી મુઝસેં મુહબ્બત કરને પર મજબૂર હો જાએંગે.

આયત નંબર ૨ :-

અલ્લાહ તઆલા અપની ઝાતસે બેપનાહ મુહબ્બત કરનેવાલોંકો પસંદ ફરમાતા હૈ ક્યૂંકે દસ્તૂરે ફિતરત હૈ કે અગર કોઈ કિસીકો ચાહે તો વો ભી ઉસે ચાહતા હૈ.

અહલે મુહબ્બત અલ્લાહકો પસંદ હૈં :-

ઈરશાદે બારી તઆલા હૈ :

(યા અય્યુહલ્લઝીન આમનૂ મંય્યરૂતદ્દ મિન્કુમ્ અન્ દીનિહી ફસૌફ યઅ્તીલ્લાહુ બિકૌમિંય્ યુહિબ્બુહુમ્ વયુહિબ્બૂનહૂ અઝિલ્લતિન્ અલલ્

મુઅ્મિનીન અઈઝ્ઝતિન્ અલલ્ કાફિરીન. યુજાહિદૂન ફી સબીલિલ્લાહિ વલા યખાફૂન લૌમત લાઈમ, ઝાલિક ફઝ્લુલ્લાહિ યુઅ્તીહી મંય્યશાઉ. વલ્લાહુ વાસિઉન્ અલીમ.)

અય ઈમાનવાલો! અગર કોઈ તુમમેંસે અપને દીનસે ફિર જાએ તો વો (અલ્લાહ) બહોત જલ્દ ઐસી કૌમ લે આએગા જિસસે ઉસે મુહબ્બત હોગી ઔર વો ભી ખુદાસે મુહબ્બત રખતી હોગી, અહલે ઈમાનકે હકમેં વો નરમ હોગી કાફિરોં પર ગાલિબ હોગી, અલ્લાહકી રાહમેં જિહાદ કરેંગે ઔર કિસી મલામત કરનેસે ખૌફ નહીં ખાએંગે. યે અલ્લાહકા ફઝલ હૈ જિસે ચાહતા હૈ અતા ફરમાતા હૈ. ઔર અલ્લાહ વુસ્અતવાલા ઈલ્મવાલા હૈ. (પા. ૬, સૂ. માઈદહ ૫૪)

અહકર મુઅલ્લિફકે પીરો મુરશિદ આરિફ બિલ્લાહ હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમને ઉપરવાલી આયતકી બડી ઉમદા ઔર મુહબ્બતસે લબરેઝ તફસીર કી હૈ જો કે કારિઈનકે સામને પેશે ખિદમત હૈ. ઈરશાદ ફરમાયા કે લોગોંકી તીન કિસ્મેં હૈં :

(૧) એક ઈન્તિહાઈ વફાદાર. યે ઔલિયા સિદ્દીકીનકા ગિરોહ હૈ.

(૨) દૂસરા ગિરોહ ઈન્તિહાઈ બેવફા લોગોંકા હૈ. ઔર વો મુરતદીનમેં હૈં.

(૩) તીસરા ગિરોહ દરમિયાની કિસમકે લોગોંકા હૈ જો કભી વફા કરતે હૈં ઔર કભી બેવફાઈ કરતે હૈં. ઔર યે ગિરોહ મોમિનીન ફાસિકીનકા ગિરોહ હૈ.

મકામે મુહબ્બત :-

ઈરશાદ ફરમાયા કે મુહબ્બતકા મકામ અઝીમુશ્શાન હૈ. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈં **વમંય્યર્તદ્દ મિન્કુમ્ અન્ દીનિહી ફસૌફ યઅ્તિલ્લાહુ બિકૌમિન** જો તુમમેંસે મુરતદ હો જાએગા દીનસે ફિર જાએગા અલ્લાહ તઆલા ઉન બેવફાકે મુકાબલેમેં એક કૌમ પૈદા કરેંગે જિસકી શાન ક્યા હોગી, ઉનસે અલ્લાહ મુહબ્બત કરેગા ઔર વો અલ્લાહસે મુહબ્બત કરેંગે.

યાની યે અલ્લાહકે આશિકોંકી કૌમ હોગી. મુરતદીનકે મુકાબલેમેં અલ્લાહ તઆલા અહલે મુહબ્બતકો લા રહે હૈં ઉસકે મુતઅલ્લિક ઉલમાએ મુહક્કિકીનકી રાય હૈ કે અહલે મુહબ્બત કભી મુરતદ નહીં હો સકતે, ક્યૂંકે મકાબલેમેં જો ચીઝ લાઈ જાતી હૈ વો ઉસકી ઝિદ હોતી હૈ લિહાઝા બેવફાઓં ઔર ગદ્દારોંકે મુકાબલેમેં અલ્લાહ અહલે મુહબ્બતકો લા રહા હૈ. માલૂમ હુવા કે યે વો કૌમ હૈ જો ઝિદ હૈ બેવફાઓંકી, ગદ્દારોંકી, મુરતદીનકી. ઈસ લિયે યે કભી મુરતદ નહીં હો સકતી. મુરતદીનકે મુકાબલેમેં અગર અહલે મુહબ્બત ભી મુરતદ હો જાએ તો એ'તિરાઝ લાઝિમ આતા હૈ કે યે કૈસા મુકાબલા હુવા.

ઈસ લિયે હમારે હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત મૌલાના થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અહલે મુહબ્બતકી સોહબતમેં ઝિયાદા બૈઠા કરો તાકે તુમ ભી અહલે મુહબ્બત હો જાઓ.

યુહિબ્બુહુમ વ યુહિબ્બૂનહૂ.....કી જામેઅ તફસીર :-

અગર અહલે મુહબ્બત ભી બેવફા હોતે તો મુરતદીનકે મુકાબલેમેં યે આયત **યુહિબ્બુહુમ વ યુહિબ્બૂનહૂ** નાઝિલ ન હોતી. યે આયત નાઝિલ ફરમાકર અલ્લાહ તઆલાને બતા દિયા કે મુરતદીન જો બેવફાઓંકી કુલ્લી મશ્કકે ફર્દે કામિલ હૈં યાની જો બેવફાઈકે ઈન્તિહાઈ મકામ પર પહોંચ ગયે ઉનકે મુકાબલેમેં વફાદારીકી કુલ્લી મશ્કકે ફર્દે કામિલ યાની વફાદારીકે ઈન્તિહાઈ મકામ પર પહોંચનેવાલી કૌમકો હમ પૈદા કર રહે હૈં. જિનકી શાન **યુહિબ્બુહુમ વ યુહિબ્બૂનહૂ** હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ઉનસે મુહબ્બત ફરમાએંગે ઔર વો અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત કરેંગે.

ઈસ્લામ લાનેકે બાદ જો મુરતદ હો ગયે વો ઈન્તિહાઈ બેવફા, ગદ્દાર ઔર સખ્ત દિલ થે લિહાઝા ઈન્તિહાઈ દરજાકી બેવફા કૌમકે મુકાબલેમેં ઈન્તિહાઈ દરજાકી વફાદાર કૌમ પૈદા કરના અલ્લાહ તઆલાકે ઝિમ્મે ફઝલન એહસાનન લાઝિમ થા, વરના મુકાબલા સહીહ ન હોતા. દો મન તાકતવાલે પહેલવાનકે

મુકાબલેમેં ડેઢ મન તાકતવાલા પહેલવાન નહીં લાયા જાતા બલ્કે ઢાઈ મનકા લાયા જાતા હૈ, લિહાઝા ઈન્તિહાઈ બેવફા કૌમકે મુકાબલેકે લિયે ઈન્તિહાઈ વફાદાર કૌમ અલ્લાહ તઆલાને પૈદા ફરમાઈ.

ઈસ આયતસે સાબિત હુવા કે અહલે મુહબ્બત કભી મુરતદ નહીં હો સકતે, અગર અહલે મુહબ્બત ભી બેવફા હોતે તો લાઝિમ આતા કે નઊઝુબિલ્લાહ મુરતદકા મુકાબલા અલ્લાહ તઆલાને મુરતદસે કિયા હૈ યે મુકાબલા ફિર મુકાબલા કહાં રેહતા, મુકાબલા તો ઝિદસે હોતા હૈ. લિહાઝા અહલે ઈરતિદાદકા મુકાબલા ઈસ આયતમેં અહલે વફાસે હુવા હૈ. ઈસસે માલૂમ હુવા કે યે કૌમ જિસકી સિફત **યુહિબ્બુહુમ વ યુહિબ્બૂનહૂ** હૈ યે અહલે વફા હૈ ઈસ કૌમિયતકે આલમમેં જિતને અફરાદ હોંગે વો કભી મુરતદ નહીં હોંગે, બેવફા નહીં હોંગે, અલ્લાહકા દરવાઝા નહીં છોડેંગે ઔર નબીકો ભી નહીં છોડેંગે.

જો મુરતદ હુએ વો પેહલે નબીસે ભાગે. જિસને નબીકો છોડ દિયા ઉસને અલ્લાહકો છોડ દિયા. ઈસી તરહ અહલે મુહબ્બત અપને મુરશિદકો છોડકર નહીં ભાગતે, મુરશિદસે ભાગનેવાલે ભી બેવફા હોતે હૈં, જિનકે દિલમેં અલ્લાહકી મુહબ્બત નહીં હોતી ઉનકે દિલમેં અહલુલ્લાહકી મુહબ્બત ભી નહીં હોતી, ઔર જિસકે દિલમેં અહલુલ્લાહકી મુહબ્બત નહીં હોતી અલ્લાહ તઆલા ભી ઉસસે મુહબ્બત નહીં કરતે, અલ્લાહકે પ્યારોંકે સદકેમેં અલ્લાહકી મુહબ્બત નસીબ હોતી હૈ.

જો નબી પર ઈમાન નહીં લાએ ક્યા અલ્લાહને ઉનસે મુહબ્બત કી? ક્યા અબૂજહલ ઔર અબૂ લહબસે અલ્લાહને મુહબ્બત કી? નબી પર ઈમાન ન લાનેસે અલ્લાહકે ગઝબકે મૂરિદ હુએ ઔર ઉનકી દુનિયા ઔર આખિરત તબાહ હો ગઈ. ઈસી તરહ જો નાઈબીને રસૂલસે, અહલુલ્લાહ ઔર મશાઈખસે મુહબ્બત નહીં રખતે અલ્લાહકી મુહબ્બત ઔર ઈનાયતસે મહેરૂમ રેહતે હૈં, ઔર જો ઉનસે મુહબ્બત કરતે હૈં ઉનકો અલ્લાહકી મુહબ્બત નસીબ હો જાતી હૈ.

અલ્લાહ તઆલાને અપને આશિકોંકા તઝકિરા લફ્ઝ કૌમકે ઝરીએ

કિયા હૈ ઉસ કૌમિયતકે અજઝાએ તરકીબી દો હૈં. એક **યુહિબ્બુહુમ** ઔર દૂસરા **વ યુહિબ્બૂનહૂ** યાની જિનસે અલ્લાહ મુહબ્બત કરતા હૈ ઔર જો અલ્લાહસે મુહબ્બત કરતે હૈં ઉસ કૌમકી ઈમ્તિયાઝી શાન **યુહિબ્બુહુમ વ યુહિબ્બૂનહૂ** હૈ.

યુહિબ્બુહુમકી તફસીરમેં અલ્લામા આલૂસી લિખતે હૈં કે અલ્લાહ કિસ તરહ અપને બંદોંસે મુહબ્બત કરતે હૈં? ફરમાતે હૈં કે અલ્લાહકી મુહબ્બત બંદોંકે સાથ ઐસી હૈ જૈસી અલ્લાહ તઆલાકી શાન હૈ. અલ્લાહ તઆલા અપની શાનકે મુતાબિક મુહબ્બત કરતે હૈં યાની જિસસે અલ્લાહ તઆલા મુહબ્બત કરતે હૈં ઉસકો અપના મુરાદ ઔર મહેબૂબ બના લેતે હૈં ફિર ઉસકી મુફીદ ચીઝોંકા ઈન્તિઝામ કરતે હૈં ઔર મુઝિર (નુકસાનવાલી) ચીઝોંસે બચાતે હૈં. યાની ઉસકો અપની ઈતાઅતમેં મશ્ગૂલ રેહનેકી ઔર ગુનાહોંસે બચનેકી તૌફીક અતા ફરમાતે હૈં યે અલામત હૈ કે અલ્લાહ ઉનસે મુહબ્બત કરતા હૈ.

આયતે મુબારકામેં યુહિબ્બૂનહૂ પર યુહિબ્બુહુમકો પેહલે લાનેકા રાઝ :-

યહાં એક સવાલ યે હોતા હૈ કે અલ્લાહ તઆલાને અપની મુહબ્બતકો પેહલે બયાન કિયા ઔર અપને આશિકોંકી મુહબ્બતકો બાદમેં **યુહિબ્બુહુમ** યાની અલ્લાહ તઆલા ઉનસે મુહબ્બત કરેંગે **વ યુહિબ્બૂનહૂ** ઔર વો અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત કરેંગે. ઈસકા જવાબ યે હૈ કે.

કામ બનતા હૈ ફઝલસે અખ્તર
ફઝલકા આસરા લગાએ હૈં

અલ્લાહ તઆલાને બતા દિયા કે હમારી મુહબ્બતકે સદકેમેં તુમ બાવફા બનોગે. અલ્લામા આલૂસીને ઈસ સવાલકા યેહી જવાબ દિયા કે **કદ્દમલ્લાહુ તઆલા મુહબ્બતુહૂ અલા મુહબ્બત ઈબાદિહી** અલ્લાહને અપની મુહબ્બતકો અપને બંદોંકી મુહબ્બત પર ઈસ લિયે મુકદ્દમ ફરમાયા તાકે સહાબા જાન લેં કે **ઈન્નહુમ્ યુહિબ્બૂન રબ્બહુમ્ બિફૈઝાનિ મુહબ્બત રબ્બિહિમ** કે યે અપને રબકી

મુહબ્બતકે ફૈઝાનકે સદકેમેં મુઝસે મુહબ્બત કર રહે હૈં. ઔર ફરમાયા કે મેરી મુહબ્બતકી તીન અલામાત ઝાહિર હોંગી. જો લોગ મુહબ્બત મુહબ્બત તો કેહતે હૈં લેકિન મુહબ્બત ઉસ વક્ત તક નહીં જબ તક ઉસમેં શિદત ન હો. મૌલાના શાહ મુહમ્મદ અહમદ સાહબ પ્રતાપગઢી (રહ.) ફરમાતે હૈં.

મુહબ્બત મુહબ્બત તો કેહતે હૈં લેકિન
મુહબ્બત નહીં જિસમેં શિદત નહીં

અલ્લાહ તઆલાકે વફાદાર બંદોંકે લિયે અશદ મુહબ્બતકી કૈદ હૈ **વલ્લઝીન આમનૂ અશદુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ** અગર બાલ બચ્ચોંકી, માલો દૌલતકી સમોસોં ઔર પાપડકી મુહબ્બત શદીદ ભી હો તો કુછ હરજ નહીં બશર્તેકિ અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બત અશદ હો, કુછ ફીસદ ઝિયાદા હો.

મહેબૂબાને ખુદાકી સિફાત :-

યે વો ખાસ બંદે જિનકો અલ્લાહ તઆલા મુરતદીનકે મુકાબલેમેં લાએંગે ઉનકી પેહલી સિફત **યુહિબ્બુહુમ** હૈ કે અલ્લાહ ઉનસે મુહબ્બત કરેગા. ઔર દૂસરી સિફત વ **યુહિબ્બૂનહૂ** કે વો અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત કરેંગે, તો **યુહિબ્બૂનહૂ**કી તફસીર ક્યા હૈ અલ્લાહકી તરફ ઉનકા દિલ હર વક્ત મૈલાને સાદિક ઔર સચ્ચી તલબકે સાથ લગા રેહતા હૈ. ઔર મૈલાને સાદિક ક્યા હૈ? અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બતકી અલામત યે હૈ કે વો અલ્લાહકે અહકામ માનતે હૈં ઔર ગુનાહોંસે બચતે હૈં. (મવાહિબે રબ્બાનિયહ)

અહલે મુહબ્બતકી તીન અલામાત :-

ગુઝિશ્તા ઔરાકમેં જો આયત લિખ્ખી ગઈ હૈ ઉસમેં અલ્લાહ તઆલાને અપને આશિકોંકી તીન અલામાત બતાઈ જો તફસીરકે સાથ પેશે ખિદમત હૈ :

(અઝિલ્લતિન અલલ્ મુઅ્મિનીન અઈઝ્ઝતિન અલલ્ કાફિરીન યુજાહિદૂન ફી સબીલિલ્લાહિ વલા યખાફૂન લૌમત લાઈમ). (પા. ૬, સૂરએ માઈદહ)

મઝમૂન ઈરતિદાદકે મુકાબલેમેં અપને આશિકોંકા ઝિક્ર ફરમાનેકે બાદ હક તઆલા શાનુહૂને અપને આશિકોંકી તીન અલામાત ભી બયાન ફરમા દીં તાકે ઉનકી પહેચાન હો સકે.

પેહલી અલામત : અપને મુસલમાન ભાઈયોંકે સાથ તવાઝોઅ ઔર આજિઝી ઔર ઈન્કિસારીકે સાથ મિલતે હૈં. ઔર કુફ્રકે સાથ સખ્તીસે પેશ આતે હૈં.

દૂસરી અલામત : અલ્લાહકે રાસ્તેમેં જિહાદ કરતે હૈં.

તીસરી અલામત : અલ્લાહકે આશિક સારી દુનિયાકે ઈન્સાનોંકી મલામતસે નહીં ડરતે.

ઉપરવાલી તીનોં અલામાત બતાકર અલ્લાહ તઆલાને ઈરશાદ ફરમાયા કે :

આશિકાને હક કો ખુદાકી તમ્બીહ :-

(ઝાલિક ફઝ્લુલ્લાહિ યુઅ્તીહિ મંય્યશાઉ. વલ્લાહુ વાસિઉન્ અલીમ)

હમારે મહેબૂબ બંદે ઔર મુહિબ્બ બંદે મુસલમાનોં પર મહેરબાન ઔર કાફિરોં પર તેઝ હોંગે ઔર જિહાદ કરતે હોંગે અલ્લાહ તઆલાકી રાહમેં, ઔર વો લોગ કિસીકી મલામતકી પરવાહ ન કરેંગે. લેકિન ઉન નેઅમતોં પર ફાઈઝ હોનેકે બાદ ઉનકો અપને ઉપર નાઝ ન હોના ચાહિયે કે યે હમારી યે સિફાત કાબિલે ફખ્ર હૈં બલ્કે ઝાલિક ફઝ્લુલ્લાહ યે અલ્લાહ તઆલાકા ફઝલ હૈ જિસકો ચાહેં અતા ફરમાવેં. ઔર વો બડી વુસ્અતવાલે ઔર બડે ઈલ્મવાલે હૈં.

પસ ઉનકો શુક્રગુઝાર હોના ચાહિયે હક તઆલાકી ઈનાયતકા, ઔર અપનેકો ઉજ્બ ઔર કિબ્રસે હિફાઝતકા એહતિમામ હોના ચાહિયે, યે બંદાકા કમાલ નહીં ઉનકા ઈન્તિખાબ હૈ જિસે ચાહેં અપના બના લેં.

(રૂહકી બીમારિયાં ઔર ઉનકા ઈલાજ હિસ્સા દૌમ સ. ૧૩૯)

દલીલ ૨ : ઈરશાદે બારી તઆલા :-

(ઈન્નલ્લાહશ્તરા મિનલ્ મુઅ્મિનીન અન્ફુસહુમ્ વ અમ્વાલહુમ્ બિઅન્ન લહુમુલ જન્નત)

બેશક અલ્લાહ તઆલાને ઈમાનવાલોંસે ઉનકી જાનોં ઔર માલોંકો જન્નતકે બદલે ખરીદ લિયા હૈ.

દસ્તૂર યે હૈ કે આમ આદમી અગર કોઈ ચીઝ ખરીદના ચાહે ઔર ઉસે પેહલેસે પતા ભી ચલ જાએ કે ઉસ ચીઝમેં ક્યા ક્યા ઐબ હૈં ફિર ભી ખરીદ લે તો ઉસકા મતલબ યે હોતા હૈ કે વો ચીઝ અપની ખામિયોંકે બાવુજૂદ ઉસ આદમીકો અચ્છી લગી.

ઈસ બાતકો સામને રખતે હુએ હમ યે કેહ સકતે હૈં કે અલ્લાહ તઆલાને ઈન્સાનકો પૈદા કિયા તો ઉસે ઉસકે ઉયૂબકા પેહલેસે પતા થા, વો જાનતા થા કે યે ઝઈફન (કમઝોર) અજૂલન (જલ્દબાઝ) હલૂઅન (ઝગડાલૂ) મનૂઅન (મના કરનેવાલા) ઔર જઝૂઅન (જઝઅ ફઝઅ કરનેવાલા) હૈ. મગર ઉસકે બાવુજૂદ અલ્લાહ તઆલાને અપની જન્નતકે બદલેમેં ઉસે ખરીદ લિયા હૈ, યે ઈસ બાતકી અલામત હૈ કે અલ્લાહ તઆલા અપને ઉન બંદોંસે મુહબ્બત કરતે હૈં જો ઈમાનવાલે હોતે હૈં.

ઉશ્શાકે હકીકીકે ઈશ્કકા મંઝર અહાદીસકી રોશનીમેં

આશિક અપને મહેબૂબકી ઝર્રા બરાબર નાફરમાનીસે ભી કાંપ ઉઠતા હૈ ઉસ પર એક વાકિઆ :-

(૧) હઝરત જાબિર (રદિ.) અબ્દુલ્લાહ અન્સારી (રદિ.) સે મરવી હૈ

કે એક અન્સારી નૌજવાન મુસલમાન હુવા, ઉસકા નામ સઅ્લબા બિન અબ્દુર્રહમાન થા. નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ખિદમત કિયા કરતા થા ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે લિયે મોઝે બનાયા કરતા થા.

એક મરતબા હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉસકો કિસી કામકે લિયે ભેજા. વો ચલતે હુએ કિસી અન્સારી આદમીકે ઘરકે દરવાઝેકે પાससે ગુઝરા, ઉસકો ઘરકે અંદર એક ઔરત ગુસલ કરતી નઝર આ ગઈ ઔર સાથ હી આપ (રદિ.) કો યે ખૌફ હુવા કે કહીં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો બઝરીઆ વહી ઈસ બદ નિગાહીકા પતા ન ચલ જાએ. ચુનાંચે વો ઈસ ખૌફકી વજહસે જિધર મુંહ થા ઉસી તરફ ભાગ નિકલા ઔર મક્કા ઔર મદીનાકે દરમિયાન પહાડોંમેં જાકર છુપ ગયા. ચાલીસ રોઝ ગુઝર ગયે કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો ઉસકા કહીં પતા ન ચલા.

ઈધર હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ ઔર કહા કે :

અય મુહમ્મદ! આપકા રબ આપકો સલામ કેહતા હૈ ઔર અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ફરમા રહે હૈં કે

આપકી ઉમ્મતમેંસે એક આદમી પહાડોંમેં મુઝસે પનાહકી દરખ્વાસ્ત કર રહા હૈ.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને હઝરત ઉમર ઔર હઝરત સલમાન ફારસી (રદિ.) કો ઉસકી તલાશકા હુકમ દિયા. દોનોં હઝરાત હુકમકી તા'મીલ કરતે હુએ મદીનાકે પહાડી રાસ્તોંસે હોતે હુએ ઉસકી તલાશમે ચલ દિયે. ઉનકો મદીનાકા રેહનેવાલા ઝફાફા નામી એક ચરવાહા મિલા, હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ઉससે પૂછા કે તુઝે ઈન પહાડોંમેં કિસી નૌજવાનકા પતા હૈ જિસકા નામ સઅ્લબા હૈ? ઉસ ચરવાહેને કહા શાયદ આપ ઉસ નૌજવાનકા પૂછ રહે હૈં જો જહન્નમકે ડરસે ભાગા હુવા હૈ? હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ઉससે કહા કે તુઝે કૈસે ઈલ્મ હૈ કે વો જહન્નમકે ડરસે ભાગા હુવા હૈ? ઉસને જવાબ દિયા કે

જબ આધી રાત હોતી હૈ તો વો નૌજવાન ઈન પહાડોંસે નિકલતા હૈ ઔર અપને સર પર હાથ રખ્ખે હુએ યે કેહતા હૈ કે :

અય કાશ! તૂ મરી રૂહકો કબ્ઝ કરકે રૂહોંમેં દાખિલ કર દેતા, મેરા જિસ્મ મુરદોંમેં શામિલ હો જાતા. અય કાશ કે તૂ મુઝે રોઝે કિયામત હિસાબકે વક્ત રૂસ્વાઈસે બચા લે.

હઝરત ઉમરને ફરમાયા કે બસ ઉસી નૌજવાનકી તલાશ હૈ. વો ચરવાહા ઉન દોનોં હઝરાતકો અપને સાથ લે ગયા.

જબ આધી રાતકા વક્ત હુવા તો વો નૌજવાન પહાડોંસે નિકલા, સર પર હાથ રખ્ખે હુએ કેહ રહા થા :

હાય! કાશ કે તૂ મુઝે મૌત દેકર મેરી રૂહકો રૂહોંમેં દાખિલ કર દેતા ઔર મેરા જિસ્મ મુરદોંમેં શામિલ કર દેતા, અય કાશ! કે તૂ મુઝે રોઝે કિયામત હિસાબકે વક્ત રૂસ્વાઈસે બચા લે.

હઝરત જાબિર (રદિ.) કેહતે હૈં કે ઉમર (રદિ.) ઉસકી તરફ બઢે ઔર જાકર ઉસકો અપની ગોદમેં લે લિયા. ઉસ નૌજવાનને કહા કે અય ઉમર (રદિ.)! ક્યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો મેરે ગુનાહકા પતા ચલ ગયા હૈ? હઝરત ઉમર (રદિ.) ને કહા કે મુઝે તો પતા નહીં, અલબત્તા ગુઝિશ્તા કલ આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમકે સામને તુમહારા ઝિક્ર કિયા ગયા થા ઔર મુઝે ઔર સલમાન હમ દોનોંકો તુમહારી તલાશકા હુકમ ફરમાયા થા. ઉસ નૌજવાનને કહા અય ઉમર! મુઝે ઐસે વક્ત હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ખિદમતમેં લેકર જાના જબકે આપ નમાઝમેં મશ્ગૂલ હોં. ચુનાંચે યે દોનોં હઝરત સઅ્લબા બિન અબ્દુર્રહમાનકો સાથ લે આએ. જબ નમાઝકા વક્ત હુવા ઔર જમાઅત ખડી હો ગઈ તો હઝરત ઉમર (રદિ.) ઔર સલમાન (રદિ.) જલ્દીસે સફમેં જાકર મિલ ગયે.

સઅ્લબાને જબ નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી કિરાઅતકી આવાઝ સુની તો ગશ ખાકર ગિર પડા, નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ

સલ્લમ જબ સલામ ફેરકર નમાઝસે ફારિગ હુએ તો હઝરત ઉમર (રદિ.) ઔર હઝરત સલમાન (રદિ.) સે દરિયાફત ફરમાયા કે સઅ્લબા કહાં હૈ? ઉસકા ક્યા હુવા? ઉનહોંને અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ! વો યહાં હાઝિર હૈ. નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઉઠે ઔર જાકર સઅ્લબાકો હિલાયા, ચુનાંચે સઅ્લબા બિન અબ્દુર્રહમાન હોશમેં આ ગયે.

હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉનસે ફરમાયા કે સઅ્લબા તૂ મુઝસે ક્યૂં ગાઈબ રહા? ઉસને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અપને ગુનાહકી વજહસે. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉસસે ફરમાયા કે તુઝે ઐસી આયત ન બતલા દૂં જો તેરી તમામ ખતાઓં ઔર ગુનાહોંકો મિટા દે? ઉસને અર્ઝ કિયા કે જરૂર બિઝ્ઝરૂર યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે યે આયત પળ્હા કર :

(રબ્બના આતિના ફીદુન્યા હસનતંવ્ વફીલ્ આખિરતિ હસનતંવ્ વકિના અઝાબન્નાર) (સૂ. બકરહ : ૨૦૧)

ઉસને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! મેરા ગુનાહ તો બહોત બડા હૈ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા નહીં બલ્કે અલ્લાહ તઆલાકા કલામ સબસે બડા હૈ, ફિર આપને ઉસકો વાપસ ઘર જાનેકા હુકમ ફરમાયા. સઅ્લબા બિન અબ્દુર્રહમાનકી મુસલસલ આઠ દિન બીમારીકી હાલત રહી.

ફિર એક રોઝ હઝરત સલમાન (રદિ.) હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ ઔર અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! આપ સઅ્લબા (રદિ.) કે પાસ તશરીફ લે જાએં, ક્યૂંકે વો ગમકી વજહસે મૌતકે કરીબ હો ગયા હૈ. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને હમસે ફરમાયા કે ઉઠો ઔર સઅ્લબાકે પાસ મેરે સાથ ચલો.

જબ હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સઅ્લબાકે પાસ પહોંચે

તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉસકા સર ગોદમેં રખ લિયા. ઉનહોંને અપના સર હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ગોદસે હટા લિયા, આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે તૂને અપના સર મેરી ગોદસે ક્યૂં હટા લિયા? ઉનહોંને અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! મેરા સર ઈસ કાબિલ નહીં, ક્યૂંકે વો ગુનાહોંસે ભરા હુવા હૈ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને પૂછા તુઝે ક્યા તકલીફ મહેસૂસ હો રહી હૈ? ઉનહોંને અર્ઝ કિયા મુઝે યૂં મહેસૂસ હો રહા હૈ જૈસે મેરે ગોશ્ત પોસ્ત ઔર હડ્ડિયોંમેં ચ્યૂંટિયાં ચલ રહી હૈં. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા તેરી ક્યા ખ્વાહિશ હૈ? ઉનહોંને અર્ઝ કિયા કે મૈં યે ચાહતા હૂં કે મેરા રબ મુઝે મઆફ કર દે.

અભી આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને કોઈ જવાબ નહીં ફરમાયા થા કે જિબ્રઈલ (અલૈ.) હાઝિરે ખિદમત હુએ ઔર કહા કે :

અય મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! આપકા રબ આપકો સલામ કેહતા હૈ ઔર અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત આપકો ફરમા રહે હૈં કે અગર યે મેરા બંદા સારી રૂએ જમીનકે બરાબર ભી ગુનાહ લેકર આએ તો મૈં ઉસકે ઈસ કદર ગુનાહ ભી મઆફ કર દૂંગા.

ચુનાંચે હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝતકા યે ફરમાન ઉસ નૌજવાનકો બતલાયા, ઉસને ઝોરસે એક ચીંખ મારી ઔર અલ્લાહકો પ્યારા હો ગયા.

રાવી કેહતે હૈં કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉસકે ગુસલ ઔર કફન દફનકા હુકમ ફરમાયા. નમાઝે જનાઝાકે બાદ ઉસકો દફનકે લિયે લે જાયા જા રહા થા તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અપને પાંવ મુબારકકી ઉન્ગલિયોંકે બલ ચલ રહે થે. દફનકે બાદ હમને આપસે પૂછા કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! હમને આપકો દેખા કે આપ અપને પાંવ મુબારકકી ઉન્ગલિયોંકે બલ ચલ રહે થે ઉસકી ક્યા વજહ થી? આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને જવાબમેં ઈરશાદ ફરમાયા કે કસમ હૈ ઉસ ઝાતકી જિસને મુઝે નબીએ

બરહક બનાકર ભેજા હૈ કે ઈસ જનાઝેમેં શરીક ફરિશ્તોંકી કસરતકી વજહસે મૈં અપના પાંવ જમીન પર નહીં રખ સકતા થા. (તમ્બીહુલ ગાફિલીન વ કિતાબુત્તવ્વાબીન ઈબ્ને કુદામા સ. ૧૦૫ તા ૧૦૮)

મેરે દોસ્તો! યે અલ્લાહકી મુહબ્બત હી તો હૈ કે એક શખ્સ નફસકે દબાવ પર એક ગુનાહ કર બૈઠતા હૈ, લેકિન ગલબએ મુહબ્બતકી વજહસે ઉસ ગુનાહ પર ઈતના નાદિમ હોતા હૈ ઈતની આહોફુગાં કરતા હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ઉસકે લિયે આસમાનસે મઆફી નામા જારી કરતે હૈં.

(૧) અલ્લાહકા આશિક ઝર્રા બરાબર ભી નાફરમાની કરતા હૈ તો ઉસકે જિસ્મકા એક એક હિસ્સા કાંપ ઉઠતા હૈ, ગુનાહ પર નાદિમ હોના યે અલ્લાહકે મહેબૂબ બંદોંકી નિશાની હૈ. ક્યૂંકે અલ્લાહકે મબ્ગૂઝ બંદે ગુનાહ પર નાદિમ નહીં હોતે જૈસાકે શયતાન આજ તક નાદિમ નહીં હુવા. તો ખુલાસએ કલામ યે હુવા કે મા'મૂલીસે ગુનાહ પર નાદિમ હોના યે અલ્લાહકે મહેબૂબ બંદેકી નિશાની હૈ.

(૨) ઈસ વાકિઆસે દૂસરી બાત યે માલૂમ હોતી હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ઉસ ઈન્સાનસે બેઈન્તિહા મુહબ્બત કરતે હૈં, ઉસકી દલીલ ઈસ વાકિઆમેં ભી મૌજૂદ હૈ. વો યે હૈ કે સઅ્લબાને અલ્લાહકી નાફરમાની કી ઉસકે બાવુજૂદ અલ્લાહ તઆલાને સઅ્લબાકે લિયે મઆફી નામા ઉતારા તાકે મેરા બંદા સચ્ચી તૌબા કરકે મેરા મહેબૂબ બન જાએ યે અલ્લાહકી મુહબ્બત નહીં તો ઔર ક્યા હૈ.

એક સહાબી (રદિ.) કી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા વાકિઆઃ-

(૨) અબૂ હુઝૈફા બિન ઉત્બા બિન ઝમ્આ (રદિ.) ને જબ અપને આઝાદ કરદા ગુલામ હઝરત સાલિમકો દામાદ બના લિયા તો કુરૈશને ઉનહેં ઉસ પર મલામત કી ઔર કહા :

ક્યા તુમ કુરૈશકી એક બાઈઝ્ઝત ખાતૂનકે એક ગુલામસે નિકાહ કર રહે હો?

ફરમાયા : અલ્લાહકી કસમ મૈંને હઝરત સાલિમ (રદિ.) કા ઉસસે જાન બૂઝકર નિકાહ કિયા ઔર મૈં ખૂબ જાનતા હૂં કે હઝરત સાલિમ (રદિ.) ઉસસે બેહતર હૈં.

ઉનહેં યે કલામ બડા ભારી ગુઝરા ઔર પૂછા :

યે કૈસે હૈ હાલાંકે યે તેરી બેટી હૈ ઔર વો સાલિમ (રદિ.) તેરે આઝાદ કરદા ગુલામ હૈં?

ફરમાયા : મૈંને જનાબે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો ફરમાતે સુના :

જો ઐસે આદમીકો દેખના ચાહે જો કામિલ દિલકે સાથ અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત રખતા હૈ તો સાલિમ (રદિ.) કી તરફ દેખે. (કુવ્વતુલ કુલૂબ)

એક અજીબ વાકિઆ :-

(૩) એક સહાબી (રદિ.) કા વાકિઆ હઝરત મૌલાના ઝુલફિકાર અહમદ નકશબંદી સાહબ દામત બરકાતુહુમને લિખ્ખા હૈ કે ઉનહોંને કુરઆનમેં એક આયત દેખી જિસમેં કિસી બાતકા યકીન દિલાનેકે લિયે અલ્લાહ તઆલાને કસમ ખાઈ થી. જબ ઉન સહાબી (રદિ.) ને ઈસ આયતકો પઢ્હા તો રો પડે ઔર કેહને લગે કે યે કૌનસા શખ્સ હૈ જિસકો યકીનં દિલાનેકે લિયે અલ્લાહકો કસમ ખાની પડી.

ગુનાહ કરકે નાદિમ હોનેવાલે શખ્સકા વાકિઆ :-

(૪) હઝરત બુરૈદહ અસ્લમી (રદિ.) બયાન કરતે હૈં કે :

માઈઝ બિન માલિક અસ્લમી (રદિ.) રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ ઔર અર્ઝ કિયા :

યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! મૈંને અપની જાન પર ઝુલ્મ કિયા હૈ ઔર ઝિના કર બૈઠા હૂં, મેરી ખ્વાહિશ હૈ કે આપ મુઝે પાક કર દેં.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉનહેં વાપસ ભેજ દિયા. અગલે દિન વો ફિર આ ગયે ઔર કહા યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! મૈંને ઝિના કિયા હૈ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉનહેં દો બારહ વાપસ લૌટા દિયા.

ફિર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉનકી કૌમકો પૈગામ ભેજકર દરિયાફ્ત કિયા કે તુમહારે ઈલ્મકે મુતાબિક માઈઝકી અકલમેં કોઈ ફુતૂર તો નહીં? યા તુમ ઉસે બદલા બદલાસા તો નહીં પાતે હો? કૌમ વાલોંને જવાબ દિયા હમારી મા'લૂમાતકે મુતાબિક વો કામિલ અકલકા માલિક હૈ ઔર હમારે ખયાલકે મુતાબિક વો નેક આદમી હૈ.

માઈઝ (રદિ.) તીસરે દિન ફિર આ ગયે, આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉનકે બારેમેં દો બારહ દરિયાફ્ત ફરમાયા, કૌમ વાલોંને કહા :

ન તો ઉસકા કિરદાર બદલા હૈ ઔર ન હી ઉસકી અકલમેં કોઈ કોતાહી વાકેઅ હુઈ હૈ.

ચુનાંચે ચોથે રોઝ ઉનકી ખાતિર એક ગળ્હા (ખડ્ડા) ખોદા ગયા, ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે હુકમસે ઉનહેં સંગસાર કર દિયા ગયા.

ફિર ગામદિયા ખાતૂન ભી આ ગઈ, ઉસને દરખ્વાસ્ત કી : યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ મૈં ઝિના કર બૈઠી હૂં, મુઝે પાક કર દેં. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉસે ભી વાપસ લૌટા દિયા, અગલે દિન ફિર આકર ઉસને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! આપ મુઝે ક્યૂં વાપસ લૌટાતે હૈં? શાયદ આપ મુઝે ભી ઈસ તરહ વાપસ લૌટાના ચાહતે હૈં જિસ તરહ માઈઝકો વાપસ લૌટાયા થા, અલ્લાહકી કસમ, મૈં તો હામિલા હો ચુકી હૂં, આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને યે બયાન સુનનેકે બાદ ફરમાયા : તબ તો સઝા નાફિઝ નહીં હો સકતી, જાઓ ઔર બચ્ચાકી પૈદાઈશકે બાદ આના.

જબ ગામદિયાને બચ્ચેકો જનમ દે લિયા તો ઉસે એક કપડેમેં લેકર આઈ ઔર કહા મૈં બચ્ચેકો જનમ દે ચુકી હૂં. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને

ફરમાયા, ઈસે લે જાઓ ઔર દૂધ પિલાઓ યહાં તકકે તુમ ઉસકા દૂધ છુડા દો. જબ ઉસને દૂધ છુડા દિયા તો બચ્ચેકો લેકર આઈ ઔર ઉસકે હાથમેં રોટીકા ટુકડા થા કેહને લગી :

યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઈસકા દૂધ મૈંને છુડવા દિયા હૈ ઔર અબ યે ખાતા પીતા હૈ.

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને બચ્ચા એક મુસલમાનકે હવાલે કર દિયા, ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે હુકમસે ઉસકે લિયે સીને તક ગળ્હા (ખડ્ડા) ખોદા ગયા ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે હુકમસે લોગોંને ઉસે સંગસાર કર દિયા.

હઝરત ખાલિદ બિન વલીદ (રદિ.) ને એક પત્થર ગામદિયાકે સર પર મારા તો ખૂનકે છીંટે હઝરત ખાલિદ (રદિ.) કે ચેહરે પર આ પડે, ઉસ પર હઝરત ખાલિદ (રદિ.) ને ઉસ ખાતૂનકો સખ્ત અલ્ફાઝ કહે, નબીએ અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને યે અલ્ફાઝ સુને તો ફરમાયા :

ખાલિદ..... ઝરા રૂકકર! ઉસ ઝાતકી કસમ જિસકે કબ્ઝેમેં મેરી જાન હૈ, ઉસ ઔરતને ઐસી અઝીમ તૌબા કી હૈ કે અગર લોગોંસે નાજાઈઝ મહેસૂલ યા ટેક્સ લેનેવાલા ભી ઐસી તૌબા કરતા તો ઉસકી બખ્શિશ હો જાતી.

(મિશ્કાત)

ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે હુકમસે ઉસકી નમાઝે જનાઝા અદા કી ગઈ ઔર ઉસે દફન કર દિયા ગયા.

એક દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે હઝરત ઉમર (રદિ.) ને દરિયાફત કિયા : યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ આપને ઉસે રજ્મ કિયા હૈ ઔર ઉસકી નમાઝે જનાઝા ભી અદા કરતે હૈં? આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

યકીનન ઉસને ઐસી તૌબા કી હૈ કે અગર અહલે મદીનાકે સત્તર (૭૦) આદમિયોં પર તકસીમ કર દી જાએ તો સબકી બખ્શિશ હો જાએ, ક્યા તુમને

ઉસસે ભી અફઝલ કોઈ કામ દેખા હૈ કે ઉસને અપની જાન અલ્લાહકો રાઝી કરનેકી ખાતિર કુરબાન કર દી.

મેરે દોસ્તો! ગુનાહ પર નાદિમ હોના યે બંદેકી અલ્લાહસે મુહબ્બતકી અલામત હૈ ઔર સચ્ચે તાઈબકી નિશાની ભી નદામત હી હૈ. ચુનાંચે હદીસમેં આતા હૈ કે તૌબા નદામતકા નામ હૈ. અલ્લાહકે મહેબૂબ બંદે અવ્વલ તો ગુનાહ કરતે હી નહીં, લેકિન અગર કભી નફ્સકે દબાવમેં આકર ગુનાહ કર બૈઠતે હૈં તો નદામતકે સાથ ખૂબ રો ધોકર અલ્લાહકો મના લેતે હૈં.

એક સહાબી (રદિ.) કી અલ્લાહસે મુહબ્બત પર એક વાકિઆ :-

(૫) હઝરત આઈશા (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને એક આદમીકો એક લશ્કર પર અમીર બનાકર ભેજા, પસ વો અપને સાથિયોંકો નમાઝ પઢ઼ાતા ઔર કુરઆન પઢ઼ાતા ઔર અપની કિરાઅત (હર રકાતમેં) કુલ હુવલ્લાહુ અહદ પર ખતમ કરતા. જબ યે (લશ્કરવાલે) લૌટકર આએ તો ઉનહોંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો બતલાયા. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, ઉસસે પૂછો, યે ઐસા ક્યૂં કરતા હૈ. ચુનાંચે ઉનહોંને પૂછા તો ઉસને કહા કે (ઉસમેં) રહમાનકી સિફત હૈ, ઈસ લિયે મૈં ઉસે (ઝિયાદા) પઢ઼ના પસંદ કરતા હૂં. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને (સુનકર) ફરમાયા, ઉસકો બતલા દો કે અલ્લાહ તઆલા ભી ઉસસે મુહબ્બત ફરમાતા હૈ. (બુખારી ઔર મુસ્લિમ)

(તખ્રીજ : સહીહ બુખારી કિતાબુત્તૌહીદ, વ સહીહ મુસ્લિમ કિતાબુસ્સલાત, બાબ કિરાઅત "કુલ્ હુવલ્લાહુ અહદ")

ફાઈદા : અલ્લાહકી સિફાત પર મુશ્તમિલ સૂરતકો પસંદ કરના ઔર કસરતસે પઢ઼ના, યે ભી અલ્લાહકી મુહબ્બત હાસિલ કરનેકા એક ઝરીઆ હૈ. ઈસસે યે ભી માલૂમ હુવા કે કોઈ શખ્સ અગર હર રકા'તકી કિરાઅતકે આખિરમેં

કુલ્ હુવલ્લાહુ અહદ પઢ્હનેકા એહતિમામ કરે તો યે જાઈઝ હૈ ઉસમેં શરઅન કોઈ કબાહત (બુરાઈ) નહીં હૈ.

એક હદીસમેં આતા હૈ કે દુનિયા ભરકી મુહબ્બતોં પર જબ તક અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી મુહબ્બત ગાલિબ નહીં આ જાતી ઉસ વક્ત તક અલ્લાહકે યહાં કિસીકા ઈમાન કુબૂલ નહીં.

એક દૂસરી હદીસમેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા દુનિયાકા બંદા હલાક હુવા, દિરહમકા બંદા હલાક હુવા, બીવીકા બંદા હલાક હુવા, લિબાસકા બંદા હલાક હુવા. (કુવ્વતુલ કુલૂબ)

એક મુહબ્બત ભરી વહીએ ઈલાહી :-

(૬) ઉલમાએ મુત્તકદ્દિમીનસે મરવી હૈ કે અલ્લાહ તઆલાને અપને એક સિદ્દીકકો વહી ફરમાઈ.

મેરે બાઝ બંદે ઐસે હૈં જો મુઝસે મુહબ્બત કરતે હૈં ઔર મૈં ઉનસે મુહબ્બત કરતા હૂં, વો મુઝે ચાહતે હૈં ઔર મૈં ઉનહેં ચાહતા હૂં, વો મુઝે યાદ કરતે હૈં ઔર મૈં ઉનહેં યાદ કરતા હૂં, વો મેરી તરફ દેખતે હૈં ઔર મૈં ઉનકી તરફ નઝર કરતા હૂં. અબ અગર તૂ ભી ઉનકી રાહ પર ચલે તો મૈં તુઝસે મુહબ્બત કરૂંગા, ઔર અગર તૂ ઉનસે (અલગ હોકર) દૂસરી (રાહ) પર ચલા તો મૈં તુઝ પર ગઝબનાક હૂંગા.

ઉનહોંને અર્ઝ કિયા :

અય પરવરદિગાર! ઉનકી અલામત ક્યા હૈ? ફરમાયા :

વો દિનમેં અંધેરેકે ખયાલમેં હોતે હૈં, જૈસેકે એક મહેરબાન ચરવાહા બકરિયોંકા ખયાલ રખતા હૈ. વો ગુરૂબે આફતાબકે લિયે બેચૈન હોતે હૈં, જૈસેકે ગુરૂબકે વક્ત પરિંદે અપને અપને ઘોંસલોંકી તરફ લપકકર જાતે હૈં.

અબ જબ રાત આઈ, અંધેરા છા ગયા, બિસ્તરે લગ ગયે ઔર હર દોસ્ત અપને દોસ્તકે સાથ ખલ્વત કરને લગા તો વો મેરે લિયે ખડે હો ગયે ઔર

મેરે સામને ચેહરે રખ દિયે, મેરે સામને મુનાજાત કરને લગે ઔર મેરે ઈન્આમાતકે લિયે ચિપક ગયે. અબ વો પુકાર રહે હૈં, આહેં ભરતે ઔર ફરિયાદકુનાં હૈં, કભી ખડે હોકર, કભી બૈઠકર ઔર કભી રૂકૂઅ ઔર સુજૂદ કરકે ઈબાદતમેં મશ્ગૂલ હો જાતે હૈં.

વો જો મશક્કત ઉઠા રહે હૈં મેરી નિગાહોંમેં હૈ. ઔર જો મેરી મુહબ્બતકી ફરિયાદ કર રહે હૈં વો મૈં સુન રહા હૂં. સબસે પેહલે મૈં ઉનકે દિલોં પર અપના નૂર ડાલૂંગા. જૈસે મૈં ઉનકી ખબર દે રહા હૂં વો મેરી ખબર દેંગે.

(કુવ્વતુલ કુલૂબ જિ. ૨, સ. ૧૬૭)

વાકિઆતે ઈશ્ક

હિકાયતકે મુતઅલ્લિક મલ્હૂઝાત :-

હઝરત શેખુલ હદીસ નવ્વરલ્લાહુ મરકદહૂને ફઝાઈલે હજકે અખીરમેં બહોત તફસીલસે હિકાયાતકે મુતઅલ્લિક તમ્બીહાત લિખ્ખી હૈં, યહાં પર હમ બહોત ઈખ્તિસારસે લિખતે હૈં ક્યૂંકે હિકાયાત ભી બહોત કમ લિખ્ખી હૈં.

ઉશ્શાક ઔર મુખ્લિસીનકે વાકિઆતકી ન કોઈ હદ હૈ ન ઈન્તિહા, અલબત્તા ઉન વાકિઆતમેં કુછ ઉમૂર કાબિલે લિહાઝ હૈં.

● યે અહવાલ ઔર વાકિઆત જો ગુઝરે હૈં વો ઈશ્ક ઔર મુહબ્બત પર મબ્ની હૈં ઔર ઈશ્કકે કવાનીન આમ કવાનીનસે બાલાતર હૈં.

મકતબે ઈશ્કકે અંદાઝ નિરાલે દેખે
ઉસકો છુટ્ટી ન મિલી જિસને સબક યાદ કિયા

● ઈશ્કકે ઝવાબિત કિસી ઉસૂલકે માતહત નહીં હોતે, ન યે પઢને લિખનેસે આતે હૈં, બલ્કે ઈશ્ક પૈદા કરનેસે આતે હૈં.

મુંહબ્બત તુઝકો આદાબે મુહબ્બત ખૂદ સિખા દેગી

● અપના કામ કોશિશ ઔર સઈ કરકે ઉસ સમંદરમેં કૂદ પડના હૈ, ઉસકે બાદ હર મહેનત આસાન હૈ ઔર હર મશક્કત લઝીઝ હૈ, હર વો ચીઝ જો ઈશ્કસે બે બહરા લોગોંકે લિયે મુસીબત ઔર હલાકત હૈ વો ઉસ સમંદરકે ગોતે લગાનેવાલોંકે લિયે આસાન ઔર લુત્ફ ઔર ફરહતકી ચીઝ હૈ. ઉસ સમંદરમેં ગોતા લગાનેવાલે અંજામ ઔર અવાકિબકી મસ્લિહત બીનોંસે બાલાતર હોતે હૈં.

અબસ હૈ જુસ્તજૂ બહરે મુહબ્બતકે કિનારાકી
બસ ઉસમેં ડૂબ હી જાના હૈ અય દિલ પાર હો જાના

લિહાઝા ઈન વાકિઆતકો ઈસી ઐનકસે દેખનેકી જરૂરત હૈ ઔર ઉસ રંગમેં રંગે જાનેકી કોશિશ કરના ચાહિયે, લેકિન જબ તક ઈશ્ક પૈદા ન હો ઉસ વક્ત તક ન તો ઈન વાકિઆતસે ઈસ્તિદલાલ કરના ચાહિયે ઔર ન ઈન પર એ'તિરાઝ કરના ચાહિયે, ઈસ લિયે કે વો ઈશ્કકે ગલ્બામેં સાદિર હોતે હૈં.

(માખૂઝ અઝ ફઝાઈલે સદકાત)

હઝરત ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ઐશો ઈશરતકા છોડ દેના :-

(૧) હઝરત ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) બચપન હીસે બડે શૌકીન મિઝાજ થે. આપ ખૂદ ફરમાયા કરતે થે મૈં બુલંદસે બુલંદ મરતબેકા મુશ્તાક રેહતા હૂં. આપકે શૌક કા યે હાલ થા કે ઈતના મુશ્ક ઔર અંબર ઔર ઊદ લગાતે થે કે જિસ બાઝારસે ગુઝર જાતે ઉસકે કરીબકે ઘરોંમેં મૌજૂદ લોગોંકો ઉમરકી ખૂશ્બૂઓંકી મહકસે પતા ચલ જાતા કે ઉમર (રહ.) ગુઝરે હૈં. લોગ ધોબીકો અપને કપડે દેતે હુએ કેહતે થે કે ઉમર (રહ.) કે કપડોંકે સાથ હમારે કપડે ધોના તાકે ઉસકી ખૂશ્બૂકે અસરાત હમારે કપડોંમેં આ જાએં.

ઔર અલ્લાહ તઆલાને આપકો હુસ્ન (ખૂબસૂરતી) ભી ઐસા દિયા થા કે જો આપકે ચેહરેકી તરફ નિગાહ કર લેતા વો દેખતા હી રેહતા. ઔર

આપકી ચાલ ભી ઐસી દિલ નશીન થી જો દેખતા વો દંગ રેહ જાતા.

આપ (રહ.) ઉસ વક્ત મહેંગેસે મહેંગા ઔર અચ્છેસે અચ્છા કપડા પહેનતે થે. ૮૦૦ દિરહમકી ચાદર ખરીદી સિર્ફ ઓઢનેકે લિયે, જબ આપ કહી સફરમેં જાતે તો ૬૦ ઊંટોં પર આપકે કપડે આતે થે. આપ (રહ.) હમેશા ફરમાયા કરતે કે મેરા નફસ હમેશા શૌકીન રહા હૈ. યે સારા હાલ આપકે ખલીફા બનનેસે પેહલે ઔર ઝમાનએ જાહિલિયતકા હૈ, ફિર અલ્લાહ તઆલાને આપકો હિદાયતકી દૌલતસે નવાઝા.

જબ ખલીફા સુલેમાન બિન અબ્દુલ મલિકકે ઈન્તિકાલકા વક્ત આયા તો રજા ઈબ્ને હીરહને ઉસસે કહા :

અરે સુલેમાન! મરનેસે પેહલે ઐસા કામ કર જિસસે તેરી આખિરત બન જાએ.

ઉસને કહા ક્યા કરૂં? તો રજા ઈબ્ને હીરહને કહા, ખિલાફતકે લિયે કિસી અચ્છે ઈન્સાનકો ચુનના. હાલાંકે સુલેમાનકે અપને બેટે ભી થે. ઉસને કહા ઐસા કામ કર જાઉંગા જિસમેં મેરે નફસ ઔર શયતાનકા કોઈ હિસ્સા નહીં હોગા. કહા લિખ્ખો :

મૈં ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝકો ખલીફા બનાતા હૂં.

ફિર જબ ઉમર (રહ.) કો ખિલાફત મિલી તો અપની બીવીકે પાસ આએ ઔર કહા ક્યા ખયાલ હૈ ક્યૂં ન જન્નત કમાએં, ઔર કહા કે અબ મૈં તો જન્નતકા મુશ્તાક હૂં. તો બીવીને કહા મૈં આપકે સાથ હૂં.

ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝકી બીવીકા નામ ફાતિમા થા ઔર ઉસે અલ્લાહને ઐસા હુસ્ન દિયા થા કે પૂરે અરબમેં ઉસકી કોઈ મિસાલ ન મિલતી થી. યે વો ખાતૂન હૈ ઉસ જૈસી ઔરત શાયદ હી દુનિયામેં આઈ હો, ક્યૂંકે યે સાત નિસ્બતસે બાદશાહોંકી અઝીઝા થી, ઉસકા દાદા બાદશાહ, ઉસકા બાપ બાદશાહ, ઉસકે ૪ (ચાર) ભાઈ બાદશાહ થે ઔર ખૂદ ઉમર (રહ.) ભી ખલીફા થે.

ફિર ઉન દોનોં મિયાં બીવીને મુહબ્બતે ઈલાહીમેં અપને સારે ઐશો ઈશરતકે સામાનકો અલ્લાહકે રાસ્તેમેં લુટા દિયા ઔર ઝહદકો ઈખ્તિયાર કિયા.

એક મરતબા એક તાજિર આપકી ખિદમતમેં આઠ દિરહમકા એક કમ્બલ લેકર આયા. આપને ઉસે બડા પસંદ કિયા ઔર હાથમેં લેકર ફરમાયા : "બડા નરમ હૈ" યે સુનકર વો સાહબ બેસાખ્તા હંસને લગે. આપને ફરમાયા અજીબ બેવકૂફ આદમી હો, બિલા વજહ હંસતે હો. વો સાહબ કેહને લગે :

જી! બેવકૂફ નહીં હૂં, દર અસલ મુઝે યાદ આયા કે એક બાર જબ કે આપ ગવર્નર થે, આપને મુઝે ફરમાયા થા કે મૈં આપકે લિયે એક ઉમદા કિસમકી ગરમ ચાદર ખરીદકર લાઉં. મૈંને આઠસોકી ચાદર ખરીદકર પેશ કી તો આપને ઉસ પર હાથ રખતે હી ફરમા દિયા થા : "બડી કમઝોર કિસમકી ઉઠા લાએ."

ઔર આજ માશા અલ્લાહ આઠ દિરહમકે મોટેસે કમ્બલકો ફરમાયા જા રહા હૈ કે બડા મુલાયમ હૈ, ઉસ પર મુઝે તઅજ્જુબ હુવા ઔર બેસાખ્તા હંસી આ ગઈ. હઝરત ઉમર (રહ.) ને ફરમાયા :

જો શખ્સ આઠ આઠસોકા કમ્બલ ખરીદતા હૈ મૈં નહીં સમઝતા કે વો અલ્લાહસે ભી ડરતા હૈ.

એક હી કુરતા :-

એક દિન હઝરત ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) કો જુમ્આકે લિયે ઝરા દેર હો ગઈ. લોગોંને એ'તિરાઝ કિયા, ઉસ પર ફરમાયા : "મૈંને અપની કમીસ ધોઈ થી, ઉસકે સૂખનેકે ઈન્તિઝારમેં દેર હો ગઈ."

હઝરત ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) બીમાર થે, મુસ્લિમા બિન અબ્દુલ મલિક ઈયાદતકે લિયે આએ, દેખા કે કુરતા બહોત મેલા હો રહા હૈ, અપની બહેન ફાતિમા બિન્તે અબ્દુલ મલિક ઝૌજએ ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝસે કહા : ઉનકી કમીસ ક્યૂં નહીં ધો દેતીં? ફાતિમાને કહા ઉનકે પાસ યેહી એક

કમીસ હૈ અગર ઉસે ઉતારકર ધોઉં તો ઈતની દેર ઉનકો બગૈર કમીસકે રેહના હોગા.

ઉમર (રહ.) કોં બદબૂસે બડી નફરત થી. એક મરતબા ઘરમેં આએ તો દેખા કે બચ્ચોંને મુંહ પર કપડા રખ્ખા હુવા થા. જબ વજહ દરિયાફત કી તો કહા કે આજ આપકી બચ્ચિયોંને કચ્ચી પ્યાઝસે રોટી ખાઈ હૈ. યે સુનના થા કે ઉમર ધાડેં માર મારકર રોને લગે, તીન બર્રે આ'ઝમકા બાદશાહ લેકિન ઘરમેં ખાનેકો કચ્ચે પ્યાઝકે સિવા કુછ નહીં.

ફિર આપ (રહ.) ને રોતે હુએ કહા, અય મેરી બચ્ચિયોં! મેરે પાસ દો રાસ્તે થે, એક રાસ્તા તો યે થા કે મૈં અલ્લાહકી નાફરમાની કરકે દૌલત કમાતા ઔર સારી ઝિંદગી ઐશમેં ગુઝારતા ઔર તુમહેં અચ્છે અચ્છે કપડે પહેનાતા ઔર અચ્છે અચ્છે ખાને ખિલાતા. ઔર દૂસરા રાસ્તા યે થા કે અલ્લાહકી ચાહતકે મુતાબિક ઝિંદગી ગુઝારકર ઈસ દુનિયાસે ચલા જાતા, ગર્ઝ મૈંને દૂસરે રાસ્તેકો ઈખ્તિયાર કિયા. ઈસ તરહ સમઝા બુઝાકર આપને અપને બચ્ચોંકો મુત્મઈન કિયા ઔર ઈસી હાલમેં આપને બકિય્યા ઝિંદગી ગુઝારી.

જબ આપ (રહ.) કા ઈન્તિકાલકા વક્ત કરીબ આયા તો આપને રજા ઈબ્ને હીરહસે કહા મેરે લિયે દુઆ કરના કે અલ્લાહ મેરે લિયે આસાનીકા મઆમલા કરે. ફિર આપને ફરમાયા કે જબ અબ્દુલ મલિક ઈબ્ને મરવાન (જો કે ખલીફા થે) કો જબ કબ્રમેં રખ્ખા ગયા તો ઉસકે ચેહરેકા રંગ સિયાહ હો ચુકા થા. ઔર જબ સુલેમાન બિન અબ્દુલ મલિકકા ઈન્તિકાલ હુવા તો જનાઝાકે વક્ત ઉસકે જિસ્મને હિલના શુરૂ કર દિયા. લોગોંને કહા શાંયદ ઝિંદા હો ગયા હૈ, તો મૈંને કહા ઉસકો જલ્દી દફન કર દો ક્યૂંકે ઉસ પર મરનેસે પેહલે હી અલ્લાહકા અઝાબ આ ચુકા હૈ. ફિર યે સબ સુનાકર રજાસે કહા અબ મેરી બારી હૈ પતા નહીં મેરે સાથ ક્યા હોગા?

ફિર ઉસ અલ્લાહકે બંદેકે સાથ અલ્લાહ તઆલાને ક્યા મઆમલા કિયા સારે જહાંને દેખા. જબ ઉમર (રહ.) કે જનાઝેકો કબ્રકે કરીબ રખ્ખા ગયા તો

આસમાનસે એક પરચા આકર ગિરા જિસ પર દો સતરેં લિખ્ખી હુઈ થીં :

(૧) બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્‌મા નિર્રહીમ.

(૨) હાઝા બરાઅતુમ મિનલ્‌ મલકિલ અઝીઝ લિઅબ્દિહી ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ મિનન્નાર.

યે પરવાના હૈ ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝકે લિયે જહન્નમકી આગસે ખુલાસીકા. (હયાતુલ હયવાન)

અબ્બાસી ખલીફા મન્સૂરને હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન કાસિમ બિન મુહમ્મદ બિન અબીબક્ર (રદિ.) સે ફરમાઈશ કી કે કોઈ નસીહત ફરમાઈયે. ફરમાયા : આખોં દેખી યા સુની સુનાઈ? મન્સૂરને કહા આંખોં દેખી. ફરમાયા :

હઝરત ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) કા ઈન્તિકાલ હુવા તો ગ્યારહ બેટે વારિસ થે ઔર તરકા કુલ સતરહ દીનાર થા. પાંચકા કફન ઔર દો દીનારકી કબ્રકી જગહ ખરીદી ગઈ, બાકી ઔલાદ પર તકસીમ હુએ તો લડકોંકા હિસ્સા ફી કસ ૧૯ દિરહમ થા. (સીરત ઈબ્ને જૌઝી (રહ.))

ઔર હિશામ અબ્દુલ મલિકકા ઈન્તિકાલ હુવા ઔર ઉસકા તરકા ઉસકી ઔલાદ પર તકસીમ હુવા તો એક એકકો દસ દસ લાખ મિલા.

મૈંને અપની આંખોંસે હઝરત ઉમર (રહ.) કી ઔલાદમેંસે એક શખ્સકો દેખા કે ઉસને એક દિનમેં સો ઘોડોંકા જિહાદ ફી સબીલિલ્લાહમેં અતિય્યા દિયા, ઔર ઈનહીં આંખોંસે હિશામકી ઔલાદમેંસે એક શખ્સકો દેખા કે લોગ ઉસ બેચારેકો સદકા દે રહે થે. (સીરતે ઈબ્ને જૌઝી (રહ.))

ફિરઔનકી બાંદીકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં તકાલીફ બરદાશ્ત કરના :-

(૨) ફિરઔનકી એક બાંદી થી વો મૂસા (અલૈ.) કે રબ પર ઈમાન લે આઈ. ફિરઔનકો જબ પતા ચલા ઉસે દરબારમેં બુલાયા તો વો ખૂશી ખૂશી દરબારમેં આઈ, ઔર ક્યૂં ન આતી આજ તો ઉસકી મુહબ્બતકા ઈમ્તિહાન ઔર

ઈમ્તિહાનકે બાદ વિસાલે મહેબૂબકા દિન થા, તો કહા :

જાન જાએ બલાસે જાએ મગર મહેબૂબ મિલ જાએ.

ફિરઔનને કહા કે ક્યા તૂ કિસી ઔર ખુદાકી ઈબાદત કરને લગી? ફરમાયા કે હાં જરૂર યેહી બાત હૈ. અચ્છા ઉસ ખુદાકો છોડ દે ઔર મેરી ખુદાઈકા ઈકરાર મેરે સામને કર લે. ફરમાયા યે તો કિયામત તક ન હોગા, હુકમ દિયા કે અચ્છા ઈસ ઔરતકો ચોમેખા કરો. ફૌરન ચારોં હાથ પૈરોંકો મેખોંસે જકડકર ઔર બિલકુલ બે-હિસ વ હરકત લિટા દિયા. ફિર બહોતસે સાંપ ઔર બિચ્છૂ જો અહલુલ્લાહકે કટવાનેકે લિયે મૌજૂદ રેહતે થે મંગાએ ઔર ઉસ ઔરતકે ઉપર ડાલે ઔર કહા કે અબ ભી ઉસ ખુદાકો છોડ દે, નહીં તો પૂરે દો મહીને તક ઈસી અઝાબમેં ડાલે રહૂંગા. બીબી માશેતાને જવાબ દિયા કે તૂ દો મહીને કેહતા હૈ બેશક તૂ સત્તર (૭૦) મહીને અઝાબ દેકર દેખ લે, રોઝ બરોઝ ઉસ ખુદાકી મુહબ્બત ઝિયાદા હોગી એક ઝર્રા કમ ન હોગી.

બુખારીકી રિવાયત હિરક્લ શાહે રૂમકે અલ્ફાઝ

ઈમાનકી શાન યે હૈ કે જબ ઈમાની લઝ્ઝત દિલમેં ભર જાતી હૈ ફિર કિસી તરહ નિકલનેકા નામ નહીં લેતી.

અય ફિરઔન! દો મહીને ક્યા અગર તૂ બરસોં તક ભી અઝાબ કરેગા તો ભી બંદી અપને મૌલા રબ્બુલ આ'લાકો ન છોડેગી.

ઉસ નેક બીબીકી દો લડકિયાં એક ચાર પાંચ સાલકી ઔર એક અભી દૂધ પીતી થી. ફિરઔનને દોનોંકો બુલાકર પેહલે બડી લડકીકો માં કી છાતી પર લિટાકર ઝબહ કિયા ઔર ફિર યે કહા લે અબ ભી સમઝ જા, નહીં તો ઈસ દૂધ પીતીકો ભી ઈસી તરહ ઝબહ કરેંગે. ફરમાયા કે :

અગર સારે જહાંકો લાકર મેરી છાતી પર ઝબહ કર ડાલેગા તો ભી મૈં ઉસ મહેબૂબકો ન છોડૂંગી.

યે સુનકર ફિરઔનને હુકમ દિયા કે ઈસ છોટી લડકીકો ભી ઝબહ

કિયા જાએ.

જિસ વક્ત ઉસ મા'સૂમ નન્હીસી જાનકો છુરીકે નીચે માંકી છાતી પર જહાં વો પેહલે દૂધ પિયા કરતી થી આજ અપની છોટીસી જાન, ઈસ નેઅમતકે શુક્રિયામેં રાહે મૌલામેં કુરબાન કરનેકે લિયે લિટાઈ ગઈ, માંકી આંખોંમેં આંસૂ ભર આએ. છ મહીનેકી જાનને બુલંદ આવાઝસે કહા :

હાય અમ્માં રોતી ક્યૂં હો વો જન્નત તુમહારે લિયે તૈયાર હો રહી હૈ, અય માં જન્નતમેં પહોંચકર દીદારે ઈલાહી નસીબ હોગા.

માં બચ્ચીસે યે તઅજ્જુબકી બાત સુનકર પૂરી મઝબૂત હો ગઈ, ઈધર ઝાલિમોંને ઉસે ઝબહ કિયા. નન્હી બચ્ચીકા ફિરાક ઝિયાદા માંને પસંદ ન કિયા, ખૂદ ભી સાથ સાથ રાહીએ જન્નત હુઈ ઔર નિહાયત આરામસે જન્નતમેં પહોંચ ગઈ. યે તીનોં માં, બેટિયાં ઈધર રાહે ખુદામેં કામ આઈ.

(મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી)

જબ સય્યિદુલ મૌજૂદાત ખુલાસએ કાઈનાત અલૈહિસ્સલામુ વસ્સલવાત, મેઅરાજ પર તશરીફ લિયે જાતે થે ઔર બુરાક મૈદાને મિસરકે કરીબ પહોંચા, અચાનક જન્નતકી ખૂશ્બૂ આપ સલ્લલલાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે દિમાગમેં આઈ. ફરમાયા કે જિબ્રઈલ (અલૈ.) યે ખૂશ્બૂ કૈસી હૈ? કહા યે ખૂશ્બૂ જન્નતકી ખૂશ્બૂ હૈ. હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને ફરમાયા કે હઝરત જન્નત તો યહાંસે બહોત ફાસલે પર હૈ. લેકિન યે ફિરઔનકી દુખ્તરકી કંઘી કરનેવાલી ઔરતકી કબ્રકી ખૂશ્બૂ હૈ.

વાહ સુબ્હાનલ્લાહિ વબિહમ્દિહી સુબ્હાનલ્લાહિલ્ અઝીમ, વલ્લાહ ઈમાનમેં કૈસી તેઝ ખૂશ્બૂ હૈ કે જિસ ખાકમેં ઈમાનવાલા મિલ જાએગા ઉસ ખાકકો નમૂનએ જન્નત બના દેગા. (તફસીર દુર્રે મન્સૂર)

યહાં સોચનેવાલી બાત યે હૈ કે જબ કબ્રકે બાહિરસે ખૂશ્બૂકા યે આલમ હૈ તો અંદર ક્યા ઈન્આમાત હો રહે હોંગે.

ફિરઔનકી બીવીકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ઐશો ઈશરતકો ઠુકરા દેનેકા વાકિઆ :-

(૩) ઈસ તમામ મંઝરકો જબ ફિરઔનકી બીવી આસિયાને દેખા તો ઉસને દિલમેં કહા, કોઈ માં અપને દોનોં બચ્ચોંકો ઐસે કુરબાન નહીં કર સકતી સિવાએ દીને હકકે.

રૂબરૂ વક્તે શહાદત ઉસ બાખુદા બીબીકે મલાઈક કા આસમાનસે નાઝિલ હોના ઔર રૂહે મુબારકકો જન્નતકે કફનોંમેં લપેટકર લે જાના સબ નઝર આ રહા થા. અબ ક્યા થા મહેબૂબકે ઘરકે મુલાઝિમીન નઝર આ ગયે, સરો દબ્બા મસ્તાનકા મઝમૂન હો ગયા, જોશે ઈલાહી પૈદા હો ગયા ઔર હિજાબ દરમિયાનસે ઉઠ ગયા. ઈશ્ક ઔર મુશ્ક છુપાએ નહીં છુપતા.

બીબી આસિયા (રદિ.) દીવાનોંકી તરહ બિખર બૈઠીં, ઈતનેમેં ફિરઔન ઘરમેં બીબી આસિયા (રદિ.) કે પાસ આ બૈઠા કે બેસાખ્તા આસિયા (રદિ.) ને બઆવાઝે બુલંદ ફરમાયા :

અય મખ્લૂકમેં સબસે બુરે ઔર ખબીસ આદમી તૂને ઐસી નેક ઔરતકો કતલ કર દિયા.

ફિરઔનને કહા શાયદ તુઝે ભી વૈસા હી જુનૂન હુવા હૈ. હઝરત આસિયા (રદિ.) ને ફરમાયા :

અય ફિરઔન! મુઝે જુનૂન નહીં હૈ, મૈં ઉસ ખુદાકો માનનેવાલી હૂં જિસે માશેતા માનતી થી ઔર વો કોઈ ઐસા વૈસા ખુદા નહીં હૈ બલ્કે જમીન ઔર આસમાન ઔર તેરા ભી અય ફિરઔન વોહી ખુદા હૈ.

જબ ફિરઔનને યે સુના તો આપકે કપડે ફાડ ડાલે ઔર બહોતસા મારા ઔર બીબી આસિયા (રદિ.) કે મુતઅલ્લિકીન રિશ્તેદારોંકો બુલાયા ઔર યે કહા કે ઈસે સમઝાઓ કે યે ભી ક્યૂં અપની જાનકી દુશ્મન હુઈ હૈ. મુતઅલ્લિકીનને બીબી આસિયા (રદિ.) કો સમઝાયા કે ઐસા ન કરો ફિરઔન ખુદા હૈ ઉસકી

નાફરમાની કરની ઠીક નહીં. આસિયા (રદિ.) ને ફરમાયા કે અગર ફિરઔન મુઝે એક તાજ ઐસા બના દે કે સૂરજ ઉસકે આગે હો ઔર ચાંદ પીછે ઔર સિતારે બીચમેં હોં મૈં ફિર ભી ઉસ ખુદાએ હકીકીકો નહીં છોડૂંગી.

ફિરઔનને હુકમ દિયા કે જાઓ આસિયા (રદિ.) કો ચોમેખા કરો. બીબીકો જમીન પર લિટા દિયા, ચારોં હાથોં પૈરોંમેં મેખેં જડ દીં ઔર છાતી પર આગકા તબક ભરકર રખ દિયા ઔર યે કહા કે ઔર ભી ઝિયાદા અઝાબ કરૂંગા વરના ઉસ ખુદાકો છોડ દે. આસિયા (રદિ.) ને કહા :

અય ફિરઔન! અગર તૂ અઝાબ કરેગા તો મેરે જિસ્મકો, લેકિન ખુદાકી મુહબ્બત મેરે દિલસેં કમ ન હોગી, અય ફિરઔન અગર તૂ મેરે જિસ્મકે ટુકડે ટુકડે કર ડાલેગા તો હર ખૂનકે કતરેકે બદલેમેં ઈશ્કે ઈલાહી ઔર ઝિયાદા હોગા, હર પારહ જિગરકે બદલેમેં મુહબ્બતે ઈલાહી બઢતી રહેગી.

બુરા કેહના મલામત કરના લોગોંકા દિલકે ઉપર ઉપર હૈ ઔર મહેબૂબકી મુહબ્બત દિલકી તેહમેં હૈ.

અબ હાલત યે હૈ કે ખૂનમેં નહાએ હુએ હૈં, આગકા તબક સીને પર રખ્ખા હૈ, મગર ઈશ્કે મૌલાકી આગ ઝિયાદા ભડકતી જાતી હૈ. ઈતનેમેં હઝરત મૂસા (અલૈ.) કો ખબર લગી કે આજ આસિયા (રદિ.) કે ઈશ્ક કા ઈમ્તિહાન હૈ, ઘભરાએ હુએ આએ, આસિયા (રદિ.) ને પુકારા કે અય મૂસા (અલૈ.) મૈંને ઈસ ઈશ્કમેં યે અરગવાની (લાલ) જોડા પહેના હૈ યે હાલત બના લી યે તો બતાઓ.

વો મહેબૂબ અબ ભી મુઝસે રાઝી હુવા યા નહીં?

હઝરત મૂસા (અલૈ.) ને ફરમાયા કે,

અય આસિયા (રદિ.) સાતોં આસમાનકે મલાઈક તેરે ઈન્તિઝારમેં હૈં ઔર રબ્બુલ ઈઝઝત મલાઈકસે ફરમા રહા હૈ કે દેખો હમારે આશિક બંદે ઐસે હોતે હૈં, ક્યા ક્યા સખ્ત તકલીફેં ઉઠા રહે હૈં મગર મુહબ્બત હમારી ઝિયાદા હોતી જાતી હૈ.

અય આસિયા (રદિ.) માંગ લે જો તેરા જી ચાહે. (આસિયાને દુઆ કી)

રબ્બિબ્નિ લી ઈન્દક બૈતન્ ફીલ્ જન્નાતિ વ નજ્જિની મિન્ ફિરઔન વ અમલિહી વ નજ્જિની મિનલ્ કૌમિઝ્ ઝાલિમીન.

અય મેરે રબ મેરે લિયે જન્નતમેં અપને યહાં એક ઘર બના દે ઔર મુઝે ફિરઔન ઔર ઉસકે અમલસે નજાત દે ઔર મુઝે ઝાલિમોંકી કૌમસે નજાત દે.

અબ અલ્લાહકી રહમતકો જોશ આયા ઔર આસમાનકે પરદે ખુલ ગયે. અલ્લાહ તઆલાને જન્નતકે દારોગા રિઝવાનસે કહા, મેરી બંદીકો ઉસકા જન્નતકા ઘર દિખા દો. આસિયાને અપના ઘર દેખા ઔર લબોં પર મુસ્કુરાહટ આ ગઈ ઔર જાન અલ્લાહકે સુપુર્દ કર દી. (મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી)

ઈસ વાકિઆકો કુછ કમી બેશીકે સાથ ઈમામ ગઝાલી (રહ.) ને મુકાશિફતુલ કુલૂબમેં ઔર અબ્દુર્રહમાન સફૂરી (રહ.) ને નુઝહતુલ મજાલિસમેં લિખ્ખા હૈ. (તફસીર ઈબ્ને કસીર)

તફસીર ઈબ્ને કસીરમેં લિખ્ખા હૈ કે બીબી ખદીજા (રદિ.) કી વફાતકે વક્ત હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે અય ખદીજા (રદિ.) ખુદાને તુમહારે લિયે યાકૂત સુર્ખકા મહલ બનાયા હૈ જિસમેં કોઈ ખિલાફે મરઝી કામ ન હોગા. જબ તુમ વહાં જાઓ તો મેરી દોનોં બીબિયોંસે સલામ કેહ દેના. હઝરત ખદીજા (રદિ.) ને ફરમાયા કે વહાં આપકી દો બીબિયાં મુઝસે પેહલે કૌનસી પહોંચ ગઈ? ફરમાયા કે એક આસિયા ફિરઔનકી બીવી, દૂસરી મરયમ (રદિ.) ઈસા (અલૈ.) કી વાલિદહ, ખુદાને ઉનસે મેરા નિકાહ કર દિયા હૈ. ખદીજા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા કે જરૂર કેહ દૂંગી ઉનસે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકા સલામ. (તફસીર ઈબ્ને કસીર)

ખુલાસએ કલામ : મેરે દોસ્તો એક અલ્લાહકી બંદી જિસકો અલ્લાહને દુનિયામેં ભી ઈતની ઈઝ્ઝત ઔર માલ દિયા થા, આજકે ઝમાનેમેં ઈતને માલકા હોના તો દૂરકી બાત હૈ સોચના ભી દરકિનાર હૈ. ઉસ અલ્લાહકી બંદીકે પાસ દુનિયા જહાંકી નેઅમતેં થી, ક્યૂંકે યે મલઊન

ફિરઔનકી બીવી થી. લેકિન જબ અલ્લાહકી મુહબ્બતકી શમઅ રોશન હો ચુકી થી તો ફિરઔનને જો બાદમેં લાલચ દિયા ઉસકો ભી ઠુકરા દિયા, ફિર ફિરઔનને સખ્તિયાં ભી કીં લેકિન સારી સખ્તી બેફાઈદા રહી, ક્યૂંકે અલ્લાહકા તઅલ્લુક બડી અજીબ ચીઝ હૈ જિતની સખ્તી હોતી હૈ ઉતના હી ગેહરા હોતા ચલા જાતા હૈ.

બાઝ રિવાયાતમેં યે ભી હૈ કે આસિયાકો ફિરઔનને કોડોંસે પિટવાયા. ઈધર જલ્લાદકે કોડે યે અલ્લાહકે મુહબ્બત ઔર શૌકમેં ખા રહી હૈ ઉધર ગોશ્ત ઉડ ઉડકર ફિઝામેં બિખર રહા. ઉધર અલ્લાહકી મુહબ્બત ઔર ઈમાન ઈખઠ્ઠા હોકર દિલમેં જમા હો રહા હૈ, ઈધર અઝાબકી શિદ્દત બળ્હ રહી હૈ. ઉધર મુહબ્બતકી લહેર વ શિદ્દત બળ્હ રહી. ઈધર જલ્લાદ ઔર ફિરઔનમેં મારનેકે જઝબે, ઉધર આસિયાકે દિલમેં મરનેકા જઝબા.

મેરી ઝિંદગીકા હાસિલ મેરી ઝીસ્તકા સહારા
તેરી આશિકીમેં જીના તેરી આશિકીમેં મરના

મેરે દોસ્તો! ઉસ અલ્લાહકી બંદીને દુનિયામેં સબ કુછ અલ્લાહકે લિયે કુરબાન કિયા ઔર વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહકી મિસાલ બની તો આ'લા દરજાકી કુરબાની પર અલ્લાહને આ'લા દરજાકે નબી મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે સાથ જન્નતમેં નિકાહ કર દિયા.

ઔર ઉસ અલ્લાહકી બંદીને જો દુઆ કી થી કે અય અલ્લાહ તૂ મુઝે અપને પાસ બુલા લે ઔર જન્નતમેં એક ઘર દે દે. તો ઉલમાને લિખ્ખા હૈ ઉસને અલ્લાહકા પડોસ પેહલે માંગા ઔર જન્નતકો દૂસરે દરજામેં, ઔર અલ્લાહ તઆલાકો ઉસકી યે તમામ કુરબાની ઈતની પસંદ આઈ કે અલ્લાહ ચાહતે તો વૈસે હી હદીસમેં ઝિક્ર આ જાતા, લેકિન અલ્લાહ તઆલાને કુરઆનમેં ઉસકો લિખ દિયા કે કિયામત તક આનેવાલે લોગોંકો યે માલૂમ હો કે જો ભી મર્દ યા ઔરત કુરબાની દેગા હમ ઉસકો ઈન્ ઈન્આમાતસે નવાઝેંગે.

(બદકારીસે બચને પર જિસ્મસે ખૂશ્બૂ આને પર એક વાકિઆ) :-

(૪) એક બુઝુર્ગ ફરમાતે હૈં કે મૈંને બસરામેં એક શખ્સસે મુલાકાત કી જિનહેં લોગ મુશ્કી કેહતે થે. ક્યૂંકે ઉનસે અકસર મુશ્ક કી ખૂશ્બૂ આતી થી. જબ વો જામેઅ મસ્જિદમેં દાખિલ હોતે થે તો લોગોંકો મા'લૂમ હો જાતા થા કે વો શખ્સ આએ હૈં. ક્યૂંકે મુશ્ક કી ખૂશ્બૂ ફૈલ જાતી થી. ઈસી તરહ જબ બાઝારમેં ગુઝરતે થે તો ભી યેહી કૈફિયત હોતી થી.

મૈં ઉનસે મિલને ગયા ઔર ઉનકે પાસ રાતકો રહા, મૈંને ઉનસે કહા ભાઈ જાન તુમહેં ખૂશ્બૂ ખરીદનેકે લિયે બહોતસે દામ (રૂપિયોં) કી જરૂરત હોતી હોગી? ઉસને કહા ભાઈ મૈંને કભી ખૂશ્બૂ નહીં ખરીદી, ન કભી ખૂશ્બૂ લગાઈ. મૈં તુમસે અપના કિસ્સા બયાન કરૂં શાયદ મેરે મરનેકે બાદ તુમ મેરે લિયે દુઆ કરો.

મેરી પૈદાઈશ બગદાદમેં હુઈ, મેરે વાલિદ અમીર આદમી થે, ઔર જિસ તરહ ઉમરાઅ અપની ઔલાદકો તા'લીમ દેતે હૈં ઈસી તરહ મુઝે ભી તા'લીમ દેતે થે ઔર મૈં બહોત ખૂબસૂરત ઔર બહોત હયાદાર થા.

મેરે બાપસે લોગોંને કહા ઈસે બાઝારમેં બિઠાઓ તાકે ઉસકી દિલબસ્તગી હો ઔર ઉસકી તબીઅત ખુલે. ચુનાંચે મુઝે એક કપડા ફરોશકી દુકાન પર બિઠાયા મૈં સુબહ ઔર શામ ઉસકી દુકાન પર જા બૈઠતા.

એક દિન એક બુઢિયાને ઉસ કપડા ફરોશસે ભારી કપડે માંગે, ઉસને વૈસે હી કપડે નિકાલકર દિખાએ. ઉસને કહા મેરે સાથ એક આદમી કર દો તાકે જિસકી હમેં જરૂરત હો ઉસે લેકર બાકી કપડા ઔર ઉસકી કીમત ઉસ શખ્સકે સાથ રવાના કર દેં. મુઝસે કહા ઉસકે સાથ જાકર કપડે ઉસકે માલિકકે ઘર રખ આઓ, મૈંને કહા હચ્છા.

મૈં ઉસકે સાથ ચલા, વો મુઝે એક અઝીમુશ્શાન મહેલમેં લે ગઈ, ઉસકે

અંદર એક કુબ્બા થા ઔર ઉસકે દરવાઝે પર પાસબાન (ચોકીદાર) થે ઔર દરવાઝે પર પરદા પડા હુવા થા, ઉસ બુઢિયાને મુઝસે કહા કુબ્બામેં ચલકર બૈઠા રેહ. મૈં ઉસમેં ગયા તો ક્યા દેખતા હૂં કે એક લડકી વહાં તખ્ત પર મુનક્કશ ફર્શ બિછાએ બૈઠી હૈ ઔર તખ્ત ઔર ફર્શ સબ ઝર્રીન ઔર ઐસા ઉમદા હૈ કે વૈસા મૈંને કભી નહીં દેખા ઔર વો લડકી હર કિસમકા ઝેવર પેહને બૈઠી હૈ. મુઝે દેખકર વો તખ્તસે ઉતરકર મેરે પાસ આઈ ઔર મેરે સીને પર હાથ મારકર મુઝે અપની તરફ ખીંચા. મૈંને કહા અલ્લાહસે ડર, અલ્લાહસે ડર. ઉસને કહા કુછ ખૌફ ન કર જો કુછ તુઝે દરકાર હો સબ મૈં દૂંગી. મૈંને કહા મુઝે ઈસ્તિન્જેકી જરૂરત હૈ. ઉસને આવાઝ દી તો ચારોં તરફસે લોન્ડિયાં દૌડીં, ઉસને કહા અપને આકાકો બૈતુલખલામેં લે જાઓ.

જબ મૈં વહાં ગયા તો નિકલનેકા કોઈ રાસ્તા ન પાયા જહાંસે ભાગ નિકલતા. મૈંને પાજામા ખોલકર અપને હાથમેં પાખાના કિયા ઔર અપને હાથ ઔર મુંહ પર મલા ઔર અપની આંખેં નિકાલીં. એક લોન્ડી જો રૂમાલ ઔર પાની લેકર અંદર આઈ ઉસ પર ચિલ્લાકર દીવાનોંકી તરહ દૌડા, વો ડરકર ભાગી ઔર કેહને લગી યે લડકા દીવાના હૈ. ફિર સારી લોન્ડિયાં જમા હોકર આઈ ઔર મુઝે ટાટમેં લપેટા ઔર એક બાગમેં લે જાકર ફેંક દિયા. જબ મૈંને જાન લિયા કે વો ચલી ગઈ હૈં તો મૈંને ઉઠકર અપને કપડે, મુંહ ઔર તમામ બદનકો ધોયા ઔર અપને ઘર ગયા ઔર કિસીકો યે કિસ્સા ન સુનાયા.

ઉસ રાત મૈંને ખ્વાબમેં દેખા એક શખ્સ મુઝસે કેહ રહા હૈ કે કહાં હૈ તેરા ફઅલ યૂસુફ (અલૈ.) કે ફઅલકે જૈસા? ક્યા તૂ મુઝે જાનતા હૈ? મૈંને કહા નહીં! કહા મૈં જિબ્રઈલ (અલૈ.) હૂં. ફિર અપના હાથ મેરે મુંહ ઔર બદન પર ફેરા, ઉસી વક્તસ મેરે બદનસે મુશ્કકી ખૂશ્બૂ આને લગી હૈ જો કપડોંકો બસા દેતી હૈ, યે ખૂશ્બૂ જિબ્રઈલ (અલૈ.)કે હાથકી હૈ. (કરામાતે ઔલિયા સ. ૨૦૮, નુઝહતુલ બસાતીન સ. ૪૨૩, જવામિઉલ કલિમ સ. ૧૨૪)

(અલ્લાહકી નાફરમાનીસે બચનેકે લિયે જાનકો દાવ પર લગા દેનેવાલે નૌજવાનકા વાકિઆ) :-

(૫) અબુલ લૈષ સમરકંદી (રહ.) યે હિકાયત નકલ કરતે હૈં કે બની ઈસરાઈલમેં એક આબિદ શખ્સ થા જિસે અલ્લાહ તઆલાને ઝાહિરી હુસ્નો જમાલ ભી બહોત દે રખ્ખા થા. વો અપને હાથસે ઝમ્બીલ બનાતા ઔર ઉસે ફરોખ્ત કરકે બસર ઔકાત (ગુઝારા) કરતા થા.

એક દિન વો બાદશાહકે દરવાઝે પરસે ગુઝરા, બાદશાહકી બીવીકી ખાદિમાને દેખ લિયા. જાકર મલેકાસે કેહને લગી કે યહાં એક આદમી હૈ કે ઐસા હસીન શખ્સ કભી દેખનેમેં નહીં આયા, ઝમ્બીલ ફરોખ્ત કરતા ફિર રહા હૈ. ઉસે હુકમ દિયા કે મેરે પાસ લે આઓ.

ઉસે લાયા ગયા તો બસ દેખતે હી લટ્ટૂ હો ગઈ. કેહને લગી ઝમ્બીલેં ફેંક દે ઔર યે ચાદર સંભાલ. બાંદીસે કહા કે તેલ ઔર ખૂશ્બૂ વગૈરહ લા હમ ઉસસે અપની હાજત પૂરી કરેંગે, ઔર આબિદસે કેહને લગી કે અબ તુઝે ઝમ્બીલેં બેચનેકી જરૂરત નહીં રહેગી. આબિદ બારબાર ઈન્કાર કરતા રહા, કેહને લગી કે અગર તૂ યે કામ નહીં કરના ચાહતા તો ઉસકે બગૈર યહાંસે બાહિર ભી નહીં જા સકતા ઔર દરવાઝે બંદ કરનેકા હુકમ દે દિયા. આબિદને યે હાલ દેખા તો કેહને લગા ક્યા તુમહારે મહેલકે ઉપર કોઈ જરૂરતકી જગહ હૈ? કેહને લગી હાં, બાંદીકો હુકમ દિયા કે ઉસકે લિયે પાની વગૈરહ ઉપર લે જા.

યે ઉપર છતકે એક કોનેકી તરફ ગયા, દેખા કે મહેલ બહોત ઊંચા હૈ કોઈ ઐસી ચીઝ નહીં જિસકે સાથ લટકકર નીચે ઉતર જાએ, આખિર અપને નફસકો ખિતાબ ઔર ઈતાબ કરને લગા કે તૂ એક અરસેસે અપને રબ્બે કરીમકી રઝાકી તલબમેં લગા હુવા હૈ રાત દિન ઈસી હિર્સમેં ગુઝરતે હૈં તુઝ પર આજ એક શામ ઐસી આઈ હૈ જો તેરી ઈસ તમામ મહેનતકો ઝાએઅ કર દેગી. વલ્લાહ! તુઝસે બઢકર કોઈ ખાઈન ન હોગા, અગર યે શામ તેરે આ'માલકો ફાસિદ કર

ગઈ, આખિર અલ્લાહકો ક્યા મુંહ દિખાએગા, ગર્ઝ ઈસી તરહ અપને આપકો ખિતાબ ઔર ઈતાબ કરતા રહા.

હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ફરમાતે હૈં કે ઉસકે બાદ જબ ઉસને બુલંદીસે કૂદ જાનેકા તહિય્યા કર લિયા તો અલ્લાહ તઆલાને જિબ્રઈલ (અલૈ.) કો નિદા દી, ઉનહોંને લબ્બૈક કેહકર જવાબ દિયા, ઈરશાદ હુવા મેરા બંદા મેરી મઅસિયત ઔર નારાઝગીસે બચનેકે લિયે જાનકી બાઝી લગા રહા હૈ, જા અપને પરોંસે ઉસકો થામ લે ઔર ઉસે ઝરા ભી તકલીફ ન હોને પાએ. ચુનાંચે જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને અપના પર ફૈલાયા ઉસે પકડકર યૂં જમીન પર રખ દિયા જૈસે એક મહેરબાન બાપ અપને બેટેકો રખતા હૈ.

ફરમાયા કે આબિદ યહાંસે સીધા ઘર ગયા, ઝમ્બીલેં વગૈરહ વહીં રેહ ગઈ સૂરજ ગુરૂબ હો રહા થા, બીવી કેહને લગી ઝમ્બીલોંકી કીમત કહાં હૈ? કેહને લગા આજ તો ઉનકા કુછ નહીં મિલા. કેહને લગી તો આજ રાત ઈફતાર કિસ ચીઝ પર કરેંગે? કેહને લગા કે આજકી રાત યૂંહી ઝરા સબ્રસે કાટ લેંગે.

ફિર કેહને લગા ઉઠકર આઓ, ઉઠકર તન્નૂરમેં આગ જલા દેં પડોસી હમારે તન્નૂરસે આગ ન લે સકેંગે તો નામાલૂમ ક્યા ક્યા ખયાલાત દૌડાએંગે. ખ્વાહ મ ખ્વાહ ઉનહેં પરેશાન કરના અચ્છા નહીં. બીવીને ઉઠકર તન્નૂરમેં આગ જલા દી ખૂદ વાપસ આકર બૈઠ ગઈ.

એક પડોસન આગ લેનેકો આઈ, પૂછા આગ હૈ? જવાબ મિલા આગે બઢકર તન્નૂરસે લે લો. યે ઔરત આગ લેકર વાપસ હુઈ તો ઘરવાલીસે કેહને લગી બહેન તૂ યહાં બૈઠી બાતેં કર રહી હૈ ઉધર તેરી રોટિયાં પક ચુકી હૈં બલ્કે જલનેકો હૈં, ઔરતને ઉઠકર દેખા તો તન્નૂર બેહતરીન રોટિયોંસે ભર રહા થા, ઔરતને ઉનહેં બરતનમેં રખ્ખા ઔર ખાવિંદકે પાસ લે આઈ ઔર કેહને લગી કે તેરે સાથ અલ્લાહ તઆલાકા યે મઆમલા તેરે બુલંદ દરજાતકી વજહસે હી હો સકતા હૈ, લિહાઝા તૂ અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ માંગ કે હમારી બાકી ઉમ્ર ખૂશહાલી ઔર ફરાખીમેં ગુઝરે, આબિદ કેહને લગા ઈસી હાલ પર

સબ્ર અચ્છા હૈ મગર ઔરતકા ઈસરાર બઢ્હતા ગયા હત્તાકે આબિદને દુઆ કરનેકા વા'દા કર લિયા.

આધી રાતકો ઉઠકર નમાઝ પઢ્હી ઔર અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ માંગને લગા કે અય અલ્લાહ! મેરી બીવીકા ઈસરાર ઔર તકાઝા હૈ કે ઉસકો બાકી ઉમ્રમેં ખૂશહાલી ઔર ફરાખી અતા ફરમા, ઈતનેમેં છત ફટ ગઈ, યાકૂત ઔર મોતિયોંસે ભરી હુઈ તશ્તરી નીચે આઈ જિસસે તમામ ઘર જગમગા ઉઠા. આબિદને બીવીકા પાંવ દબાયા જો કરીબ હી સો રહી થી ઔર કહા કે ઉઠકર બૈઠ ઔર જો કુછ માંગતી થી વો સંભાલ લે.

ઔરત બેદાર હોકર કેહને લગી જલ્દી ન કરો, ઈસ મકસદકે લિયે તો તૂને મુઝે ન હી જગાયા હોતા તો અચ્છા હોતા, ક્યૂંકે મૈં ખ્વાબ દેખ રહી થી કે સોનેકી બહોતસી કુરસિયાં બિછી હુઈ હૈં, જો યાકૂત ઔર ઝબરજદ વગૈરહસે જડે હુએ હૈં મગર ઉનમેં સૂરાખ હૈં. મૈંને પૂછા યે કુરસિયા કિસકી હૈં? જવાબ મિલા યે તેરે ખાવિંદકે બૈઠનેકે લિયે હૈ, મૈંને પૂછા યે સૂરાખ ક્યા હૈં? જવાબ મિલા યે વોહી નુક્સ ઔર કમી હૈ જો દુનિયાકી જલ્દબાઝીકી વજહસે વાકેઅ હુઈ હૈ.

તો બીવીને કહા કે મૈં કિસી ઐસી ચીઝકી ખ્વાહિશ નહીં રખતી જિસસે તેરી નશિસ્તગાહમેં નુક્સ પૈદા હો, લિહાઝા અપને રબસે વાપસીકી દુઆ કર લો. આબિદને દુઆ માંગી ઔર તશ્તરી વાપસ હો ગઈ.

(કરામાતે ઔલિયા સ. ૨૦૮, વ નુઝહતુલ બસાતીન વ જવામિઉલ કલિમ વ તમ્બીહુલ ગાફિલીન સ. ૧૨૪)

(હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કે મુહબ્બતસે લબરેઝ વાકિઆત) :-

(૬) હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) (મુહબ્બત કરનેવાલા) બડે હી આશિક મિઝાજ થે. ઈશ્કે ઈલાહી તો આપકી રગ રગમેં બસ ચુકા થા. આપ

(રહ.) કા અંદાઝ બડા આશિકાના થા, આપ (રહ.) અપની હર સાંસ મહેબૂબકી યાદમેં ગુઝારતે થે. જબ ભી કિસી મજલિસમેં બાત કરનેકા મૌકા મિલતા તો ઉસ વક્ત ખૂબ મુહબ્બતે ઈલાહીકા તઝકિરા કિયા કરતે થે.

કસરતસે અલ્લાહકી મુહબ્બતકા તઝકિરા કરનેકી વજહસે આપકા લકબ મુહિબ્બ પડ ગયા. યાની અલ્લાહ તઆલાસે બેઈન્તિહા બેમિસ્લ મુહબ્બત કરનેવાલા. આપ (રહ.) કી મજલિસકી ઈસ ખૂબીકી વજહસે હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) ઔર હઝરત શિબ્લી (રહ.) જૈસે અલ્લાહવાલે આપ (રહ.) કી મજલિસમેં શિરકત કરતે થે. આપ (રહ.) કી સોહબતકી બરકતસે હઝરત શિબ્લી (રહ.) ભી મુહિબ્બે ખુદા બન ગયે થે.

શિબ્લી (રહ.) કે બારેમેં લિખ્ખા હૈ કે આપ (રહ.) કો અલ્લાહસે ઐસી મુહબ્બત થી જબ ભી આપકે સામને કોઈ અલ્લાહકા નામ લેતા આપ (રહ.) ઉસકા મુંહ મીઠા કર દેતે થે ઔર બ ઝબાને હાલ ફરમાતે કે ઉસને મેરે મહેબૂબકા નામ લેકર મેરે દિલકો ઠંડા કિયા હૈ ઔર મૈં ઉસકા મુંહ મીઠા ન કરૂં, ઐસા કૈસે હો સકતા હૈ, ખૈર બાત પર તો બાત નિકલતી હી હૈ. તો મૈં અર્ઝ કર રહા થા કે હઝરત શિબ્લી (રહ.) કી ઈસ કૈફિયતે મુહબ્બતમેં હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કા બડા હિસ્સા હૈ. બંદેકે પીરો મુરશિદને એક મૌકા પર ઈરશાદ ફરમાયા કે આમ વાલોંસે આમ મિલતા હૈ રોટીવાલેસે રોટી મિલતી હૈ, ઈસી તરહ અલ્લાહ વાલોંસે અલ્લાહ મિલતા હૈ.

અહકર મુઅલ્લિફ અર્ઝ કરતા હૈ કે જો શખ્સ ઈસ ઝમાનેમેં હઝરત સમનૂન સાનીકી મજલિસમેં શિરકત કરના ચાહતા હો તો વો બંદાકે પીરો મુરશિદ આરિફ બિલ્લાહ હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમકી મજલિસમેં સિર્ફ એક મરતબા હાઝિર હોકર સુનનેકે આદાબકી રિઆયત કરતે હુએ હઝરતે વાલાકે મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ ઈરશાદાતકો સુનેગા તો ઈન્શા અલ્લાહ મજલિસ ખતમ હોને તક ઉસ અલ્લાહકે બંદાકા દિલ મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ હો ચુકા હોગા ઔર

ગુનાહોંકે સમંદરમેં ગોતા લગાનેવાલે શખ્સકે દિલમેં ભી મુહબ્બતે ઈલાહીકી શમઅ રોશન હો ચુકી હોગી!

અબ કારિઈનકે સામને હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કે ચંદ મુહબ્બત ભરે વાકિઆત પેશે ખિદમત હૈં!

હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા મંઝર :-

હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) ને અપની એક મજલિસમેં હઝરત સમનૂન (રહ.) કે વાકિઆતકો બયાન કરતે હુએ ફરમાયા કે :

હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે હમેશા મેરા સર ખુદા તઆલાકી મુહબ્બતકે સિવા મશ્ગૂલ નહીં હુવા ઔર આપકો સમનૂન મુહિબ્બ કેહકર ઈસ લિયે બુલાતે હૈં કે આપકા ઝાહિર ઔર બાતિન સબકા સબ સિફાતે મુહિબ્બાન હો ચુકા થા.

ફરમાતે હૈં કે શરીઅતકી ઈકામત પર મૈંને એક ઔરતસે નિકાહ કિયા અલ્લાહ તઆલાને મુઝે એક લડકી મરહમત ફરમાઈ, મેરા દિલ ઉસકી તરફ માઈલ હુવા. ખ્વાબમેં દેખતા હૂં કે કિયામત બરપા હૈ ઔર એક બુલંદ ઝંડા જિસકે નીચે બહોતસી મખ્લૂક જમા હૈ મૈં ઉસકી તરફ ચલા ઔર દરિયાફ્ત કિયા કે યે ઝંડા કૈસા હૈ ઔર જો ઉસકે નીચે હૈં વો કૌન હૈં? મુઝે કહા ગયા કે યે મુહિબ્બાને ખુદાકા લવાઅ (ઝંડા) હૈ ઔર યે સબ અલ્લાહ તઆલાકે મુહિબ્બ હૈં (યે સુનકર) મૈં ભી ઉનકે દરમિયાન ચલા ગયા. એકને મેરા બાઝૂ પકડકર મુઝે કહા કે તૂ ઉનમેંસે નહીં હૈ. મૈંને કહા કે મૈં ભી હક તઆલાકા મુહિબ્બ હૂં, કેહને લગે કે તેરા નામ મુહિબ્બોંકે દીવાન (દફતર) સે નિકાલ દિયા ગયા હૈ.

મૈંને બારગાહમેં અર્ઝ કી :

મૌલા અગર યે મેરી બેટી મુઝે તુઝસે અલાહિદા કરનેવાલી હૈ તો ઉસકી જાન કબ્ઝ કર લીજિયે.

ફૌરન મેરે કાનમેં ઔરતોંકી આવાઝ પહોંચી કે રો રહી હૈં, મૈં ખ્વાબસે જાગ પડા ઔર પૂછા કે ક્યા સબબ હૈ? કેહને લગીં કે આપકી બેટી છત પરસે ગિર પડી હૈ ઔર ગરદન ટૂટ ગઈ હૈ.

હઝરત સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કા એક ઔર વાકિઆ :-

(૭) હઝરત મૌલાના થાનવી (રહ.) ને અપને એક વઅઝમેં ઉનકા ઝિક્ર કરતે હુએ ફરમાયા કે એક મરતબા હઝરત સમનૂન ઈશ્કે ઈલાહીમેં કુછ બાતચીત કર રહે થે કે એક ચિડિયા ઉનકે કરીબ આકર બૈઠ ગઈ. ફિર થોડી દેરકે બાદ વો ચિડિયા ઉનકી ગોદમેં આ બૈઠી ઔર તડપને લગી ઔર ઈસ તરહ તડપ તડપકર ઉનકી ગોદમેં મર ગઈ.

દેખિયે યે હૈ ઈશ્કકા અસર, અબ જો લોગ ઈન્કાર કરતે હૈં વો બતાએં કે યે કિસ ચીઝકા અસર થા જિસને જાનવરોંમેં ભી આગ લગા દી, તો ફિર ઈન્સાનમેં અગર આગ લગ જાએ તો ક્યા બઈદ હૈ હઝરત સમનૂન (રહ.) અલ્લાહકે ઈશ્કમેં ઈસ કદર સરશાર રેહતે થે કે ઈસ બિના પર ઉનકા લકબ હી મુહિબ્બ પડ ગયા.

(મુકાશિફતુલ કુલૂબ વ મવાઈઝે અશરફિયા)

જબ મુહબ્બત કિસી ચીઝકી ઈતની બઢ જાએ કે વો ચીઝ અપની જાન, માલ, ઈઝ્ઝત, આબરૂ ઔર અપની હર મહેબૂબ ચીઝસે ઝિયાદા પ્યારી હો જાએ તો ઉસી કૈફિયતકા નામ ઈશ્ક હૈ. દેખિયે હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અપને રબ્બે કરીમસે ક્યા ચીઝ તલબ ફરમા રહે હૈં ઔર કિસ ચીઝકી દરખ્વાસ્ત કર રહે હૈં, હઝરત ઈરબાઝ બિન સારિયા (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઈસ તરહ દુઆ માંગા કરતે થે :

અલ્લાહુમ્મજ્ અલ્ હુબ્બક અહબ્બ ઈલય્ય મિન્ નફસી વ અહ્લી વ મિનલ્ માઈલ્ બારિદ.

અય અલ્લાહ તઆલા તૂ અપની મુહબ્બત મુઝે મેરી જાન મેરે અહલો

અયાલ ઔર ઠંડે પાનીકી મુહબ્બતસે ભી ઝિયાદા ઔર બળ્હકર અતા ફરમા.

હર વો મુહબ્બત જિસમેં નફસકી લઝ્ઝતકા કોઈ હિસ્સા ન હો ખુદાકે નઝદીક પસંદીદા હૈ કે યેહી મુહબ્બત હૈ કે અગર ઉસકા રૂખ ફેર દિયા જાએ તો ખુદા તલબીકે રાસ્તે પર ડાલ દેતી હૈ. ચુનાંચે સૂફિયાકી જો ઈસ્તિલાહ ફના ફીશ્શૈખકે નામસે મશ્હૂર હૈ, ઉસકા મતલબ યેહી હૈ કે વો મુરીદ જિસકા દિલ મુહબ્બત ઔર ઈશ્કે હકીકીસે બિલકુલ નાઆશના હૈ ઉસકો પહલે શેખકી મુહબ્બતસે આશના કિયા જાએ, ફિર ઉસ મુહબ્બતકો અલ્લાહકે રસૂલકી તરફ ફેર દિયા જાએ. તાકે ઉસ મુહબ્બતસે હક તઆલાકી મુહબ્બત નસીબ હો જાએ ઔર અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલકી મુહબ્બતમેં કોઈ ફર્ક નહીં હૈ. **મંય્યુતિઅર્રસૂલ ફકદ્ અતાઅલ્લાહ** ઔર **ફત્તબિઊની યુહ્બિબ્કુમુલ્લાહ** ઈસ પર શાહિદ હૈ.

(આઈનએ સુલૂક સ. ૩૩૭, વ હયાતે સૂફિયા સ. ૨૧૪)

આપ (રહ.) કી ઈબાદતકા મંઝર :-

અબૂ અહમદ કલાનસી (રહ.) ને બયાન કિયા કે રાત દિનકે અંદર હઝરત સમનૂન (રહ.) કા મામૂલ પાંચસો રકા'ત નમાઝ પળ્હનેકા થા જિસે વો પાબંદીસે પૂરા કરતે થે. કિસીને આકર કહા કે બગદાદમેં એક આદમીને ફુકરા પર ચાલીસ હજાર દિરહમ ખર્ચ કિયે હૈં, હઝરત સમનૂન (રહ.) ને ફરમાયા હમ રકમ ખર્ચ કરનેકી તાકત નહીં રખતે, ઔર અબૂ અહમદ જબ હમકો ઉસકી તાકત નહીં તો ચલ કિસી ગોશામેં જાકર એક એક દિરહમકે બદલે એક એક રકા'ત નમાઝ પળ્હેં. ચુનાંચે હમ મદાયનકે શહેરમેં ચલે ગયે વહાં જાકર ચાલીસ હજાર રકા'ત નમાઝ પળ્હી.

(હયાતે સૂફિયા સ. ૨૧૪, વ મિરઆતુલ અસરાર સ. ૩૩૬)

સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કા પડોસી :-

સમનૂન મુહિબ્બ (રહ.) કેહતે હૈં કે હમારે પડોસમેં એક શખ્સ રેહતા

હૈ ઉસકે પાસ એક લોન્ડી થી જિસસે ઉસકો બહોત મુહબ્બત થી. ઈત્તિફાકન વો બીમાર પડી. એક રોઝ વો શખ્સ ઉસકે લિયે ખુરમા ઔર પનીરકે ઘી મેં હલવા બના રહા થા. જિસ વક્ત વો ચમચા ફેર રહા થા, ઉસ લોન્ડીને બીમારીકી તકલીફમેં આહ કહા, ઉસ શખ્સને જો યેં આવાઝ સુની ઉસકે હોશ જાતે રહે ઔર ચમચા હાથસે ગિર પડા ઔર ઈઝતિરાબમેં ઉન્ગલિયોંસે હી હાન્ડી ચલાને લગા, યહાં તકકે ઉન્ગલિયાં ઉસકી સબ જલકર ગિર ગઈ, ઉસ લોન્ડીને પૂછા યે ક્યા હૈ? ઉસને કહા કે યે તેરી આહ કી તાસીર હૈ.

(અહયાઉલ ઉલૂમ જિ. ૪, સ. ૪૯૪)

દોસ્તકા નામ લેતે હી જાન નિકલ ગઈ :-

(૮) હઝરત મહેબૂબે ઈલાહી (રહ.) ને ફરમાયા! અલ્લાહ તઆલાકે ઐસે બંદે ભી હૈં કે દોસ્તકા નામ સુનતે હી અપની જાન ઔર માલ ફિદા કર દેતે હૈં. ચુનાંચે અસરારે તાબિઈનમેં એક વાકિઆ હૈ.

એક દુરવેશ સાઠ સાલ તક એક જંગલમેં આલમે તફક્કુરમેં રહા. અચાનક ગૈબસે આવાઝ આઈ : **યા અલ્લાહ** દુરવેશને જબ અપને મહેબૂબકા નામ સુના તો એક ના'રા મારા ઔર ગિરકર મર ગયા. (રાહતુલ કુલૂબ)

લફઝ અલ્લાહસે મુહબ્બતકા મંઝર :-

(૯) મેરે શેખ હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમકે શેખ હઝરત મૌલાના શાહ અબ્દુલ ગની સાહબ (રહ.) બડે અલ્લાહવાલે થે. ઔર હઝરતકો અપને મહેબૂબ (યાની અલ્લાહ) કે નામસે ઐસી મુહબ્બત થી કે જબ લફઝ **અલ્લાહ** કેહતે તો મહેબૂબકે નામકી લઝ્ઝત ઔર મુહબ્બતકી વજહસે આંસૂ બેહ પડતે ઔર હઝરત શાહ અબ્દુલ ગની તિલાવતકે દરમિયાન ના'રા લગાતે થે **અલ્લાહ...અલ્લાહ...** જબ **અલ્લાહ** ઝોરસે કેહતે થે પૂરી મસ્જિદ હિલ જાતી થી ઔર યે માલૂમ હોતા થા

કે અલ્લાહકો દેખ રહે હૈં ઔર કભી તિલાવતકે દરમિયાન યે મિસરઅ ભી પળ્હતે થે :

આજા મેરી આંખોંમેં સમા જા મેરે દિલમેં

અગર મેરા માલિક મેરા જોડ જોડ ભી અલગ કર દે :-

(૧૦) બશર (રહ.) કેહતે હૈં કે મૈંને શુરૂઅ સુલૂકમેં જઝીરએ ઈબાદાનકા ઈરાદા કિયા. વહાં એક શખ્સકો દેખા કે અંધા ઔર કોળ્હી ઔર મજનૂન ઔર મિરગી ઝદા હૈ ઔર ચ્યૂંટિયાં ઉસકા ગોશ્ત ખા રહી હૈં. મૈંને ઉસકા સર ઉઠાકર અપની ગોદમેં રખ લિયા ઔર કુછ કેહતા રહા. જબ ઉસકો હોશ આયા તો કહા, યે કૌન અજનબી આદમી હૈ જો મેરે ઔર મેરે પરવરદિગારકે મઆમલેમેં દખલ દેતા હૈ? અગર વો મેરા એક એક જોડ કાટ ડાલેગા તબ ભી મૈં ઉસકી મુહબ્બત ઝિયાદા હી કરૂંગા.

બશર (રહ.) કેહતે હૈં કે ઉસ મઆમલેકે બાદ જબ કભી મુઝકો ઈસ તરહકા મઆમલા બંદેમેં ઔર પરવરદિગારમેં મા'લૂમ હુવા મૈંને કભી ઉસકો બુરા નહીં જાના. (અહયાઉલ ઉલૂમ)

મુહબ્બતે ઈલાહીમેં એક અજીબ દા'વા :-

(૧૧) એક અલ્લાહવાલે જો રોઝાના દુઆ માંગતે થે કે ખુદાવંદા અગર તૂને કલ કિયામતકે દિન મુઝકો જલાયા યા દોઝખમેં ઝોંકા તો કસમ હૈ તેરી હી ઈઝ્ઝત ઔર જલાલકી કે દોઝખકે દરવાઝે પર આતિશે ઈશ્કસે એક ઐસી આહ સીનાસે ખીંચૂંગા કે દોઝખકી સારી આગ નેસ્તો નાબૂદ હો જાએગી.

લોગોંને ઉનસે પૂછા કે અય ખ્વાજા યે કૈસી બાત કર રહે હો, દોઝખકી આગકો કિસ તરહ ખતમ કર સકતે હૈં? જવાબ દિયા કે દોઝખકી હજારોં શોઅલા બદ અમાં આગ મુહબ્બતકી આગકે સામને કોઈ હકીકત નહીં રખતી, જિસ વક્ત

ભી ઈશ્કવાલે અપને સીનેસે એક આહ ખીંચેંગે દોઝખકી સારી આગ ખતમ હો જાએગી, ક્યૂંકે કોઈ આગ ભી મુહબ્બતકી આગસે બાલાતર ઔર રોશન તર નહીં હૈ.

બાબા ફરીદ (રહ.) કા મલ્ફૂઝ : ફરમાયા જિસ તરહકી સખ્ત આગ દુરવેશોંકે સીનેમેં દબી હુઈ હૈ અગર ઉસમેંસે ઝરાસી ભી ખુદા નખ્વાસ્તા નશાકે આલમમેં બાહિર ફૂટ પડે તો અર્શસે ફર્શ તક સબકો જલાકર ભસ્મ કર દે.

(અસરારુલ ઔલિયા વ સિયરુલ ઔલિયા વ દલીલુલ આરિફીન)

વલ્લઝીન આમનૂ અશદુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર રબીઅ બિન ખૈસમ (રહ.) કા વાકિઆ :-

(૧૨) હઝરત રબીઅ બિન ખૈસમ (રહ.) ઈદુલ અઝહા (બકર ઈદ) મેં જબ કુરબાની કરતે તો ફરમાતે તેરી ઈઝ્ઝત ઔર જલાલકી કસમ અગર મુઝે યે માલૂમ હો કે તેરી ખૂશનૂદી અપને આપકો ઝબહ કરનેમેં હૈ તો મૈં તેરે લિયે અપની જાન કુરબાન કરતા. (ઔલિયા અલ્લાહકે અખ્લાક સ. ૩૯)

ખ્વાજા ફતહ બિન અલી મૂસલી (રહ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ વાકિઆ :-

(૧૩) હઝરત ખ્વાજા (રહ.) ઈદુલ અઝહાકે દિન કૂચા (ગલી) વ બાઝારમેં ફિર રહે થે ઉસ વક્ત લોગ કુરબાનિયાં કર રહે થે, આપ ઉનકો હસરતસે દેખતે રહે ફિર આપને મુહબ્બતે ઈલાહિયામેં ફરમાયા :

અય મેરે રહીમો કરીમ પ્યારે અલ્લાહ! મેરે પાસ કુછ નહીં હૈ કે જો તેરે લિયે આજ કુરબાની કર દૂં, મેરે પાસ સિર્ફ યે જાન હૈ (વો ભી તેરી હૈ).

યે કેહકર ઉન્ગલી અપને ગલે પર રખકર ફેરી ઔર ગિરકર જાં બહક હો ગયે ઉસ વક્ત એક હરે રંગકી લકીર આપકે ગલે પર દેખી ગઈ.

(નફહાતુલ ઈન્સ સ. ૬૫૬)

સાબિર આશિકકા વાકિઆ :-

(૧૪) હઝરત અબ્દુલ વાહિદ બિન ઝૈદ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે એક રોઝ મૈં બાઝાર ગયા, રાસ્તેમેં એક શખ્સ મિલા જિસે જુઝામકી બીમારી થી, બદનમેં ઝખ્મ થે ઔર વો નાબીના ઔર અપાહજ હો ચુકા થા, ગલીકે બચ્ચે ઉસે પત્થર માર રહે થે જિસકી વજહસે ઉસકા ચેહરા ખૂન આલૂદ હો ગયા થા. મૈંને દેખા કે વો અપને હોંઠોંકો હરકત દે રહા હૈ, મૈં ઉસકે કરીબ ગયા તાકે બાત સુન સકૂં કે ક્યા કેહ રહા હૈ, મૈંને સુના કે વો શખ્સ કેહ રહા હૈ :

મેરે મૌલા તૂ ખૂબ જાનતા હૈ કે અગર તૂ કેંચિયોંસે મેરી એક એક બોટી ભી કાટ દે ઔર મેરી હડ્ડિયાં આરોંસે ચીર ડાલે તબ ભી તેરે સાથ મેરી મુહબ્બત હી બઢ્હેગી, અબ તુઝે ઈખ્તિયાર હૈ જો ચાહે કરે.

(સિફતુસ્સફવહ જિ. ૪, સ. ૧૧, બહવાલા જવાહિર પારે)

તેરી બેરૂખીકો હમ બરદાશ્ત નહીં કર સકતે :-

(૧૫) હઝરત ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ (રહ.) એક બાર સિયાહત કર રહે થે રાસ્તેમેં કહીં કિસી પહાડ પર એક શખ્સને દો શઅર પઢ્હે, શાઈરને અપને મહેબૂબકો મુખાતબ કરતે હુએ કહા થા :

તેરી હર બાત હમ નઝર અંદાઝ કર દેતે હૈં લેકિન હમસે તેરી બેરૂખી નાકાબિલે બરદાશ્ત હૈ.

યે સુનકર ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ (રહ.) પર ઈઝતિરારી કૈફિયત તારી હો ગઈ યહાં તકકે વો બેહોશ હો ગયે ઔર એક દિન રાત બેહોશ રહે. જબ હોશ આયા તો ઉનહોંને કહા કે મૈંને પહાડકી તરફસે યે આવાઝ સુની "યા ઈબ્રાહીમ કુન અબદા" (અય ઈબ્રાહીમ બંદા બનકર રહો) યે સુનતે હી મુઝે હોશ આ ગયા ઔર ઈઝતિરાબ દૂર હો ગયા.

(અહયાઉલ ઉલૂમ જિ. ૪)

વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર યૂનુસ (અલૈ.) કા વાકિઆ :-

(૧૬) હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) કેહતે હૈં કે હઝરત યૂનુસ (અલૈ.) રોએ યહાં તકકે આપ (અલૈ.) કી આંખેં જાતી રહીં ઔર ખુદાકી ઈબાદતમેં ઈસ કદર ખડે રહે કે કમર ઝુક ગઈ ઔર ઈસ કદર નમાઝ પઢ્ઢી કે ટાંગેં રેહ ગઈ, બાવુજૂદ ઈસ કદર કસરતસે ઈબાદત કરનેકે યે ફરમાયા કરતે થે કે મુઝે કસમ હૈ તેરી ઈઝ્ઝત તેરે જલાલકી અગર મેરે ઔર હુઝૂરકે દરમિયાનમેં સમંદર આગકે પૈદા હો જાએં તો ભી મૈં આપકે દીદારકે શૌકમેં આગકે સમંદરોંમેં કૂદ પડૂંગા.

યાની અય મૌલા અગર એક તરફ મુઝે ખડા કરે ઔર દૂસરી તરફ આપ તશરીફ રખ્ખેં ઔર બીચમેં જહન્નમકો રખ્ખેં ફિર મુઝે અપને પાસ બુલાએં તો સારે જહન્નમકો પાર કરકે હુઝૂરકે પાસ તક પહોંચ જાઉંગા, અલ્લાહુ અકબર ક્યા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ચૂર હૈં એક જાન નહીં હજ્જાર જાનેં ઉસકે શૌકકે લિયેકો તૈયાર હૈં. (તહારતુલ કુલૂબ બહવાલા મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી ઔર અહયાઉલ ઉલૂમ જિ. ૪, સ. ૫૧૦ વ કિમયાએ સઆદત વ ફવાઈદુલ ફવાઈદ)

વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર શેખ ઝિંદા દિલ (રહ.) કા વાકિઆ :-

(૧૭) હઝરત નિઝામુદ્દીન ઔલિયા કુદ્દિસ સિર્રુહૂ ફરમાતે હૈં કે એક શખ્સને મુઝસે બયાન કિયા કે લાહોરમેં એક બહોત બડે બુઝુર્ગ શેખ ઝિંદા દિલ નામકે રેહતે થે. એક મરતબા ઈદકે દિન જબ સબ મુસલમાનોંકે સાથ ઈદકી નમાઝકે લિયે ચલે તો ઉન બુઝુર્ગને અપના મુંહ આસમાનકી તરફ કરકે કહા, ઈલાહી આજ ઈદકા દિન હૈ હર શખ્સ અપને સરપરસ્તોંસે ઈદકા ઈન્આમ માંગતા હૈ મુઝે ભી આપકી જનાબસે ઈદી મિલની ચાહિયે, ઉનકા ઈતના કેહના થા કે આસમાનસે એક પારચા હરીર (રેશમકા ટુકડા) જિસ પર યે લિખ્ખા થા કે :

"હમને દોઝખસે તુઝકો ખુલાસી બખ્શી"

આપકી ગોદમેં આકર ગિરા, તમામ લોગ જો મૌજૂદ થે ઈસ કરામતકો દેખકર આપકી તરફ રૂજૂઅ હુએ ઔર બહોત એ'ઝાઝો ઈકરામ કિયા, ઉનહીં લોગોંમેંસે કિસીને કહા યા હઝરત આપને રબ્બુલ ઈઝ્ઝતસે ઈદી હાસિલ કર લી અબ આપ અપની તરફસે કુછ ઈદી મુઝે ભી અતા ફરમાએં, શેખને વોહી પારચા હરીર ઉસકો યે કેહકર દે દિયા કે લે જા યે તેરી ઈદી હૈ કલકો મૈં ઔર આતિશે દોઝખ આપસમેં સમઝ લેંગે. (ફવાઈદુલ ફુવાદ વ આઈનએ સુલૂક સ. ૨૦૮)

વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર શીષ (અલૈ.) કા વાકિઆ :-

(૧૮) હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) ને અપની મજલિસમેં શીષ (અલૈ.) કા વાકિઆ સુનાતે હુએ ફરમાયા કે હઝરત શીષ (અલૈ.) ઈતના રોએ (મુહબ્બતે ઈલાહીમેં) કે અંધે હો ગયે. લોગોંને ઉનસે પૂછા કે આપ ઈતના ક્યૂં રોએ કે અંધે હો ગયે? જવાબ દિયા કે દો વજહસે, એક તો નાલાઈક ચીઝકે દેખનેસે. દૂસરે યે ખયાલ કરકે જો આંખ દોસ્તકે જમાલકો દેખતી હો ઉસકા દા'વા કરતી હો અફસોસ હૈ કે ઉસકે બાદ વો દૂસરી ચીઝકો દેખ લે, પસ યે ઝિયાદા અચ્છા હોગા કે મૈં અંધા હો જાઉં તાકે કલ જબ મૈં મેહશરમેં ઉઠૂં અપને દોસ્તકે જમાલકો દેખતે હુએ આંખ ખોલૂં, ઉસકે બાદ સાઠ સાલ તક વો ઔર ઝિંદા રહે, કિસી શખ્સને નહીં દેખા કે ઉનહોંને આંખ ખોલી હો.

ફિર હઝરત શેખુલ ઈસ્લામને ફરમાયા કે યે શઅર ખ્વાજા કુત્બુદ્દીન બખ્તિયાર (રહ.) કી ઝબાનસે મૈંને સુના થા :

દીદહ કો જમાલે દોસ્ત બદીદ
તા બુવદ ઝિંદા મુબ્તલા બાશદ

જિસ આંખને દોસ્તકા જમાલ દેખ લિયા, જબ તક વો ઝિંદા રહેગા ઉસીમેં મુબ્તલા રહેગા.

ફિર ફરમાયા કે અય દુરવેશ! હક તઆલાકી મુહબ્બતમેં સચ્ચા વો શખ્સ હૈ કે જિસકી આંખ દીદારે હકસે સરફરાઝ હો જાએ તો ફિર વો આંખકો બંદ કર લે તાકે કિસી દૂસરી ચીઝકો ન દેખ સકે, અલબત્તા કલ કિયામતકે દિન તજલ્લીકે વક્ત જલ્વએ ઈલાહીસે બેહરામંદ હો ઔર ઉસ વક્ત ભી જબ આંખ ખોલનેકે લિયે દોસ્તકા તકાઝા હો તબ આંખ ખોલે.

(મલ્ફૂઝાત બાબા ફરીદ સ. ૭૪)

ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કા મુહબ્બત ભરા વાકિઆ :-

(૧૯) એક મશ્હૂર હદીસ હૈ કે જબ મલેકુલ મૌત હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કી રૂહ કબ્ઝ કરનેકે લિયે વારિદ હુએ તો આપ (અલૈ.) ને મલેકુલ મૌતસે ફરમાયા,

ભલા તુમને ઐસા દોસ્ત દેખા હૈ જો અપને દોસ્તકો મારે.

હક તઆલાને મલેકુલ મૌતકો વહી ફરમાઈ કે કેહ :

ક્યા તુમને ઐસા મુહિબ્બ ભી દેખા હૈ જો અપને હબીબકી મુલાકાતકો બુરા જાને. (અહયાઉલ ઉલૂમ જિ. ૪, વ અસરારુલ ઔલિયા)

વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર હઝરત શિબ્લી (રહ.) કા વાકિઆ :-

(૨૦) એક ઝમાનેમેં બગદાદકો ખૂબ સજાયા ગયા ઔર ઝેબો ઝીનતસે આરાસ્તા કિયા ગયા મગર ઉસમેં ફિસ્કો ફુજૂર, બેદીની, અલ્લાહકી નાફરમાની ઔર બદ આમાલિયોંકા ઝોર થા, હઝરત શિબ્લી (રહ.) ઝિંદા થે કે રાતકો ખ્વાબમેં અબૂ હાતિમ અત્તાર (રહ.) કી ઝિયારત હુઈ, અબૂ હાતિમ (રહ.) ને ફરમાયા કે અય શિબ્લી (રહ.)! અગર યે ન હોતા કે તૂ બગદાદમેં અલ્લાહ અલ્લાહ કર રહા હૈ નહીં તો અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત સારે બગદાદકો જલા દેતે, સુબહ જબ શિબ્લી (રહ.) લોગોંસે મિલે તો અપને બેતકલ્લુફ સાથિયોંસે

ખ્વાબકા સારા વાકિઆ સુના દિયા, લોગોંને કહા "હઝરત! હમ ભી તો અલ્લાહ અલ્લાહ કરતે હૈં." (સાઅતે બા ઔલિયા સ. ૭૪)

શિબ્લી (રહ.) પાગલખાનામેં :-

(૨૧) કેહતે હૈં શિબ્લી (રહ.) કો પાગલખાનેમેં બંદ કર દિયા ગયા તો કુછ લોગ ઉનકે પાસ આએ. શિબ્લી (રહ.) ને પૂછા : તુમ કૌન લોગ હો? જવાબ દિયા હમ તુમહારે મુહિબ્બ હૈં, ઉસ પર શિબ્લી (રહ.) ને ઉન પર પત્થર ફેંકને શુરૂ કર દિયે ઔર વો ભાગ ગયે, યે હાલ દેખકર શિબ્લી (રહ.) ને કહા : અગર તુમ મેરી મુહબ્બતકા દાવા કરતે હો તો મેરી તકલીફ પર ભી સબ્ર કરો, શિબ્લી (રહ.) ને યે શઅર પળ્હા :

યા અય્યુહલ્ સય્યિદુલ્ કરીમુ
હુબ્બુક બૈનલ્ હશા મુકીમુ
યા રાફિઉ ન્નૌમિ અન જફૂની
અન્ત બિમા મર્ર બી અલીમુ

અય સૈયદ ઔર કરીમ તેરી મુહબ્બત મેરે તન ધનમેં મુકીમ હૈ. અય મહેબૂબ! જિસને મેરી આંખોંસે નીંદ ઉડા દી હૈ તુઝે મા'લૂમ હૈ કે મુઝ પર ક્યા ગુઝરી. (મુકાશિફતુલ કુલૂબ)

વલ્લઝીન આમનૂ અશદુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર એક નૌઉમર લડકીકા વાકિઆ :-

(૨૨) હઝરત અબુલ કાસિમ જુનેદ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં એક મરતબા તને તન્હા બૈતુલ્લાહ શરીફ ગયા ઔર વહાંકી મુજાવરત ઈખ્તિયાર કી ઔર મેરી આદત થી કે જબ રાતકો ખૂબ તારીકી (અંધેરા) હો જાતી થી તો મૈં તવાફ કરતા. હસ્બે આદત એક દિન તવાફ કર રહા થા કે એક નૌઉમર લડકીકો દેખા કે તવાફ કરતી જાતી હૈ ઔર યે અશઆર નિહાયત ઝૌક ઔર

શૌકસે ગાતી જા રહી હે :

અબલ હુબ્બ ઈય્યખ્ફી વ કમ કદ કતમ્તહૂ
ફઅસ્બહ ઈન્દી કદ અનાખ વ તન્તબા
ઈઝ શતદ શૌકી હામ કલ્બી બિઝિક્રિહી
વ ઈનૂ રમ્તુ કુરબન મિન હબીબી તકર્રુબા
વ બદવા ફઅફની થુમ્મ અહ્યાબિહી લહૂ
વ યસ્ઈદુની હત્તા અલઝૂ વ અત્રબા

● મુહબ્બત ઔર ઈશ્કકો મૈંને બહોત છુપાયા લેકિન અબ કિસી તરહ નહીં છુપ સકતા ઉસને તો મેરે પાસ ડેરા હી ડાલ દિયા.

● જબ મુઝે મહેબૂબકા શૌક ઝિયાદા હોતા હૈ તો મેરા દિલ ઉસકી યાદમેં હૈરાન ઔર મુઝતરબ (બેચૈન) હોતા હૈ.

● ઔર અગર મૈં અપને દોસ્તકે કુર્બકા ઈરાદા કરતી હૂં તો વો મુઝે અપની દૌલતે કુર્બસે મહેરૂમ નહીં ફરમાતા બલ્કે કરીબ હો જાતા હૈ.

● ઔર જબ મેરા મહેબૂબ તજલ્લી ડાલતા હૈ તો મૈં ફના હો જાતી હૂં ઔર ફિર ઉસકે લિયે ઔર ઉસીકી દસ્તગીરીસે ઝિંદા હો જાતી હૂં ઔર વોહી મેરી ઈમદાદ કરતા હૈ હત્તાકે મૈં ઉસકી ઈનાયતોંસે લઝ્ઝત હાસિલ કરતી હૂં.

(નુઝહતુલ બસાતીન વ કરામાતે ઔલિયા)

હઝરત જુનેદ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને ઉસસે કહા અય લડકી! તૂ અલ્લાહસે નહીં ડરતી કે બૈતુલ્લાહ શરીફમેં ઐસે અશ્આર ગાતી હૈ? વો મેરી તરફ મુતવજ્જેહ હુઈ ઔર બોલી જુનેદ! અગર ખૌફે ઈલાહી ન હોતા તો મૈં મીઠા ખ્વાબ ક્યૂં છોડતી? ખૌફ હીને તો મુઝે મેરે વતનસે બેવતન કિયા હૈ, ઉસીકે ઈશ્કમેં તો ભાગી ફિરતી હૂં, ઉસીકી મુહબ્બતને તો મુઝે હૈરાન બના રખ્ખા હૈ. ફિર પૂછા અય જુનેદ! બતાઓ તુમ બૈતુલ્લાહકા તવાફ કરતે હો યા રબ્બે બૈતુલ્લાહકા? મૈંને કહા મૈં તો બૈતુલ્લાહકા તવાફ કરતા હૂં. યે સુનકર આસમાનકી તરફ મુંહ ઉઠાયા ઔર બોલી સુબ્હાનલ્લાહ આપકી ભી ક્યા શાન

હૈ મખ્લૂક જો ખૂદ પત્થરોં જૈસી હૈ વો પત્થરોં હીકા તવાફ કરતી હૈ.

જુનેદ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મુઝ પર ઐસી કૈફિયત તારી હુઈ કે મૈં બેહોશ હો ગયા ઔર જબ હોશ આયા તો ઉસ લડકીકો ન દેખા. (કરામાતે ઔલિયા સ. ૯૧)

ખુદાકો તુઝસે મુહબ્બત હૈ :-

(૨૩) અતાઅ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં એક બાઝારમેં ગયા. દેખા તો વહાં એક મજનૂના લોન્ડી ફરોખ્ત હો રહી હૈ. મૈંને ઉસે સાત દીનાર દેકર ખરીદ લિયા ઔર અપને ઘર લે આયા.

જબ રાતકા કુછ હિસ્સા ગુઝરા, મૈંને ઉસે દેખા કે વો ઉઠી ઔર વુઝૂ કરકે નમાઝ શુરૂ કર દી, ઔર નમાઝમેં ઉસકી હાલત યે થી કે આંસૂઓંસે ઉસકા દમ ઘુટા જા રહા થા ઔર યે મુનાજાત કરતી થી કે :

અય મેરે મા'બૂદ આપકો મુઝસે મુહબ્બત રખનેકી કસમ! મુઝ પર રહમ કીજિયે.

યે હાલ ઉસકા દેખકર મુઝે ઉસકે જુનૂનકી હાલત માલૂમ હુઈ કે ઉસે ઈસ કિસમકા જુનૂન હૈ. મૈંને ઉસકી યે મુનાજાત સુનકર કહા, લોન્ડી તૂ ઈસ તરહ ન કેહ બલ્કે ઈસ તરહ કેહ :

અય અલ્લાહ તુઝસે મુહબ્બત રખનેકી કસમ.

યે સુનકર બોલી ચલ દૂર હો, મુઝે કસમ હૈ ઉસ હકકી અગર ઉસે મુઝસે મુહબ્બત ન હોતી તો તુઝે મીઠી નીંદ ન સુલાતા ઔર મુઝે યૂં ખડા ન રખતા, ફિર મુંહકે બલ ગિર પડી ઔર ફિર યે અશઆર પઢે.

અલ કરબુ મુજતમેઉન વલ કલ્બુ મુહતરિકુન
વસ્સબ્રુ મુફતરિકુન વદમ્ઉ મુસ્તબિકુન
કૈફલ્ કલ્બાહ અલા મલ્લા કરાર લહૂ
મિમ્મા જનાહુલ હવા વશૌકુ વલ કલકુ
યા રબ્બિ ઈન્ કાન શૈઉન્ ફીહિ લી ફરહુન
ફમ્નુન અલા બિહી માદામ બી રમકુ

ઈઝતિરાબ જમા હોનેવાલા ઔર દિલ જલનેવાલા હૈ ઔર સબ્ર અલગ હૈ ઔર આંસૂ આગે બહનેવાલે હૈં, જિસકો ઈશ્ક ઔર શૌક ઔર તડપકે હમ્લોંસે બિલકુલ ચૈન નહીં ઉસકો ભલા કિસ તરહ સુકૂન ઔર કરાર હો, મેરે રબ અગર કોઈ ચીઝ ઐસી હો કે ઉસસે ગમ દૂર હો જબ તક કુછ જાન બાકી હૈ ઉસસે મુઝ પર એહસાન ફરમાઈયે.

ફિર નિયહાત બુલંદ આવાઝસે પુકારા કે અય અલ્લાહ મેરા ઔર આપકા મઆમલા અબ તક પોશીદા રહા ઔર અબ મખ્લૂકકો ભી ખબર હો ચુકી હૈ! અબ મુઝકો આપ અપને પાસ બુલા લીજિયે, યે કેહકર ઝોરસે એક ઐસી ચીખ મારી કે ઉસકે સદમેસે જાન દે દી ઔર ફૌત હો ગઈ.(કરામાતે ઔલિયા સ. ૮૫ સે ૮૬, નુઝહતુલ બસાતીન હિકાયત નંબર ૨૫)

વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્લિલ્લાહ પર ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે વાકિઆત :-

(૨૪) એક અલ્લાહવાલેને ફરમાયા કે ખાસ મુહબ્બત ઉસકા નામ હૈ કે મહેબૂબ ચીઝકો દોસ્ત પર ઈસાર કર દે. ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ઉસ મુહબ્બત પર પૂરે ઉતરે ઔર ફરમાને ઈલાહી **વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્લિલ્લાહ** પર પૂરે ઉતરે ઔર યે આયત આપ પર સહીહ સાદિક આતી હૈ.

મુખ્તસર રૌઝુ રિંયાઝમેં લિખ્ખા હૈ :-

હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) પર વહી નાઝિલ હુઈ :-

ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) તુમ હમારે ખલીલ હો (ઔર હમ તુમહારે ખલીલ હૈં) ઝરા ઈસ બાતસે બચના કે મૈં તુમહારે દિલકી તરફ નઝર ડાલૂં ઔર વહાં કિસી ગૈરકો પાઉં, અગર ઐસા કરોગે મેરી મુહબ્બત ઔર દોસ્તી ટૂટ જાએગી, મેરી નઝરસે ગિર જાઓગે. મૈં ઐસે શખ્સસે મુહબ્બત કરતા હૂં કે અગર મૈં ઉસે આગમેં ડાલકર જલા ડાલૂં તબ ભી ઉસકે દિલમેં સિવાએ મેરે કિસી દૂસરેકા ખયાલ

તક ન આએ ઔર ઈસી તરહ ઉસકા દિલ મેરી મુહબ્બતમેં મઝબૂત રહે, જબ ઐસા તઅલ્લુક હોગા તો મૈં ઉસ બંદેસે ઈતની મુહબ્બત કરૂંગા જો કભી ખતમ નહીં હોગી.

હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને ઐસા હી કર દિખાયા. જબ આપ (અલૈ.) ને કૌમે નમરૂદકે બુતખાનેમેં તશરીફ લે જાકર સારે બુતોંકો તોડા ઔર કૌમે નમરૂદને આપકો ગિરિફતાર કિયા ઔર યે તજવીઝ હુવા કે ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કો આગમેં જલાયા જાએ, નમરૂદને આતિશખાના ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે લિયે તૈયાર કિયા.

તારીખે તબરી વ ઈબ્ને અસીરમેં લિખ્ખા હૈ :-

એક મુરબ્બઅ મીલ કા ઈહાતા બનાયા ગયા જિસકી ચારદીવારી ૨૦ ગઝ બુલંદ થી ઉસમેં લકડિયાં જમા કરની શુરૂ કીં. હર શખ્સ ઈસ કામકો બડા નેક કામ ખયાલ કરતા થા. બીમાર મન્નત માનતા, અગર મૈં અચ્છા હો ગયા તો ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે જલાનેકે ઈહાતામેં ઈસ કદર લકડિયાં અપને પાસસે પહોંચાઉંગા. ઔરત કેહતી, અગર મેરા ખાવિંદ તંદુરૂસ્ત હુવા તો મૈં ઈતની લકડિયાં ઈસ સવાબકે કામમેં દૂંગી. ગર્ઝ યે કે રઈય્યતને મદદ દી, બાકી નમરૂદકી તરફસે એક મહીનેમેં વો ઈહાતા ભર ગયા, ઉપરસે રોગન (તેલ) વગૈરહ ડાલકર આગ લગા દી. યે ફિર ઈસ ઝોરસે આગ ભડને લગી કે ઉસકે શોઅલે આસમાન તક જાને લગે ક્યા મજાલ કે કોઈ પરિંદ જાનવર ઈહાતાકે ઉપરસે ગુઝર જાએ.

જબ દૂર દૂર તક આગકે શોઅલે ઔર તેઝીસે પહોંચને લગે તબ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કો કૈદખાનાસે બાહિર લાએ, મિન્જનીક કી સૂરત બનાકર ઉસ પર હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કો ઝંજીરોંસે બાંધકર રખ્ખા ગયા ઔર ચાહા કે આગમેં ડાલેં :

ચીંખ ઉઠે આસમાન ઔર જમીન ઔર પહાડ ઔર સારે ફરિશ્તે દફઅતન.

ઔર અર્ઝ કિયા :

અય અલ્લાહ જનાબકા દોસ્ત ઔર ખલીલ આગમેં ડાલા જા રહા હૈ અગર આજ યે જલ ગયા તો ફિર જનાબકી ઈબાદત જમીન પર કૌન કરને ઉઠેગા. અય હમારે રબ ઉનકી મદદ કરનેકી ઈજાઝત હો.

ઈરશાદ હુવા :

હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) હમારા પ્યારા દોસ્ત હૈ સિવાએ ઉસકે આજ રૂએ જમીન પર હમારા કોઈ દોસ્ત નહીં ઔર હમ ઉસકે મા'બૂદ હૈં. હમારે સિવા ઉસકા કોઈ મા'બૂદ નહીં, તુમ જાઓ અગર વો તુમસે મદદ તલબ કરે તો તુમ ઉસકો મદદ, ઔર અગર વો તુમસે રૂખ ભી ન મિલાએં તો ખલીલ જાને ઔર હમ (રબ્બે) ખલીલ જાનેં. (મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી)

તારીખે સઅલબીમેં લિખ્ખા હૈ :-

યે હુકમ સુનતે હી ફરિશ્તે હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે પાસ હાઝિર હુએ. સબસે પેહલે પાનીકા મુઅક્કિલ ફરિશ્તા આપ (અલૈ.) કે પાસ આયા ઔર અર્ઝ કિયા કે આપ (અલૈ.) કે ઈશારાકા મુન્તઝિર હૂં અભી ઈસ આગ પર મેંહ બરસા દૂં? પાનીકે ખઝાને મેરે હાથમેં દેકર મુઝે ખુદાને ભેજા હૈ. હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને ઉસ ફરિશ્તેકી તરફસે મુંહ ફેરા ઔર ફરમાયા તેરી મુઝે કોઈ હાજત નહીં. ફૌરન હવાકા મુઅક્કિલ ફરિશ્તા હાઝિર હુવા. અર્ઝ કિયા કે ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ઈશારા કરો અભી આંધી ચલાકર સારી આગ ઉડા દૂં? ફૌરન ખલીલ (અલૈ.) ને ઉન ગૈરોંસે મુંહ ફેરા ઔર ફરમાયા મુઝે તુમહારી હાજત નહીં હૈ. ઈતનેમેં જિબ્રઈલ અમીન (અલૈ.) તશરીફ લાએ ઔર ફરમાયા કે ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કુછ હાજત હૈ આઉં ઈસ આગકો પર મારકર ઉડા દૂં? ફરમાયા અય જિબ્રઈલ (અલૈ.) મુઝે તુમહારી કુછ હાજત નહીં.

હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને કહા ઈબ્રાહીમ (અલૈ.)! અચ્છા અગર ગૈરસે મદદ નહીં લેતે તો ઉસ મૌલાસે તલબ કરો. ફરમાયા અય જિબ્રઈલ

(અલૈ.) વો તો ખૂદ જાનતા હૈ, બસ મુઝે યે કાફી હૈ. ક્યૂંકે અગર મૈં ઉસસે મદદ તલબ કરૂં તો કિસ મુંહસે? વો પાક હૈ, મેરી ઝબાન નાપાક. અગર દિલસે તલબ કરૂં તો મેરા દિલ ઉસકા આશિક ઝાદહ કબ ખિલાફે મરઝી કર સકતા હૈ?

અય જિબ્રઈલ (અલૈ.)!

યે આગ કિસને જલાઈ હૈ? કહા નમરૂદને, અચ્છા નમરૂદકો કિસને હુકમ દિયા હૈ? ફરમાયા રબ્બે જલીલને. હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને ફરમાયા અય જિબ્રઈલ (અલૈ.) ખલીલ રાઝી હૈ રબ્બે જલીલકે હુકમસે, તુમ હટ જાઓ દેખો આગ ખલીલકો જલાતી હૈ યા ખલીલ ઉસ આગકો ઈશ્કે ઈલાહીકી આગસે જલાતા હૈ,

અનીસુલ જલીસમેં લિખ્ખા હૈ :-

હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને અર્ઝ કિયા કે ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) આજ મૈં આપકે ઈશ્કકી હાલત ઔર કૈફિયત લિખ્ખૂંગા. તો ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને બ ઝબાને હાલ યે ફરમાયા કે કિસ ચીઝ પર લિખ્ખોગે? અગર પહાડ પર લિખ્ખોગે તો વો જલ જાએગા, અગર લોહે પર લિખ્ખોગે તો લોહા પિઘલ જાએગા. યે દાસ્તાને ઈશ્ક તો સિવાએ ખલીલકે દિલકે દૂસરી જગહ લિખ્ખી નહીં જા સકતી.

અય જિબ્રઈલ (અલૈ.)! હટ જાઓ, ફિરાકમેં જાન નિકલી જાતી હૈ આજ રબ્બે જલીલને બંદે ખલીલસે આગકે અંદર મુલાકાત કરને ઔર દીદાર કરાનેકા વા'દા કિયા હૈ. સબકો હટાયા ઔર તન્હા નમરૂદકી આગમેં ડાલે ગયે. જબ આગમેં પહોંચ ગયે.

તબ રબ્બે જલીલને આગકો પુકારા :

(યા નારુ કૂની બર્દંવ્ વસલામન્ અલા ઈબ્રાહીમ)

અય આગ સર્દ ઔર સલામતીવાલી હો જા ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) પર.

ઈરશાદે બારી હુવા અગર ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કી ઝંજીરોંકે સિવા તૂને એક રોંગટા ભી જલાયા તો ઐસે અઝાબમેં ડાલૂંગા કે જિસકા કોઈ શુમાર ન હોગા.

આગને હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કી આહની કૈદકી ઝંજીરેં જલા ડાલીં. ફિર ઉસી વક્ત ઠંડી હુઈ, વો આધી જલી હુઈ લકડિયાં ગુલાબ, ચંબેલીકે દરખ્ત બને, આબે શીરીંકી નેહરેં જારી હુઈ. ચાલીસ દિન આપ (અલૈ.) ઉસ આગમેં રહે, વો સુરૂર ઔર રાહત આપ (અલૈ.) કો મયસ્સર હુવા કે વહાંસે નિકલનેકે બાદ ઉસકા અશરે અશીર ભી કભી નસીબ ન હુવા.

જબ આગ ઠંડી હો ચુકી તબ હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) જન્નતસે એક હુલ્લા (કપડેકા જોડા) આપ (અલૈ.) કે લિયે ઔર સાથ હી ખુદાકા સલામ ઔર યે પૈગામ લાએ કે અય ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) તુમને દેખ લિયા હમારે પ્યારોંકો આગ નહીં જલા સકતી :

(ફત્તકૂન્નારલ્લતી ઉઈદત્ લિલ્ કાફિરીન)

કુરઆન મજીદમેં ઈરશાદે બારી હૈ કે જહન્નમકી આગ દુશ્મનોંકે લિયે હૈ ખુદાકે દોસ્તોં પર વો આગ ગુલઝાર હોગી. દેખો શફાઅતે સુગરાકે મૌકા પર હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ સારે અંબિયા (અલૈ.), ઔલિયા (રહ.), સુલહા (રહ.), શુહદાકો સાથ લેકર દોઝખી લોગોંકે નિકાલનેકે લિયે દરવાઝએ જહન્નમકે અંદર તશરીફ લે જાએંગે મગર વો આપકે લિયે જન્નતકા ચમન હોગા.

(મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી)

બેખતર કૂદ પડા આતિશે નમરૂદમેં ઈશ્ક :-

એક અલ્લાહવાલેને ઉપરવાલે વાકિઆકો મુખ્તસર મગર આશિકાના અંદાઝમેં તેહરીર કરતે હુએ લિખ્ખા હૈ કે :

હઝરત ઈબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ (અલૈ.) અલ્લાહ તઆલાકે જલીલુલ કદ્ર પૈગંબર સરઝમીને ઈરાક પર તૌહીદે ખુદાવંદીકા એ'લાન કરતે હુએ ન સિર્ફ

બુતપરસ્તીકા હી ઈન્કાર કર દેતે હૈં, બલ્કે ઉસ કૌમકે મંદિરમેં ઘુસકર તમામ બુત ભી તોડ ફોડ ડાલતે હૈં.

જિસ પર નમરૂદ (શાહે ઈરાક, જો ખુદાઈકા દા'વેદાર થા) આપકો દહકતી હુઈ આગકે બહોત બડે અલાવમેં ફેંકનેકી ધમકી દેકર ઈશ્કે હકીકીસે બાઝ રેહને પર મજબૂર કરતા હૈ. આફરીન હૈ આપકે જઝબએ ઈશ્કે હકીકી પર આપ બગૈર ખૌફો ખતર આગમેં છલાંગ લગા દેતે હૈં. મગર મહેબૂબે હકીકી કી યાદસે ગફલત કિસી કીમત પર ગવારા નહીં કરતે.

બેખતર કૂદ પડા આતિશે નમરૂદમેં ઈશ્ક
અકલ હૈ મહ્‌વે તમાશાએ લબે બામ અભી

હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કા યે મોઅજિઝા તો મશ્હૂર હૈ કે નમરૂદને આપકો આગમેં ડાલકર જલાના ચાહા, લેકિન અલ્લાહ તઆલાકી રહમતસે વો આગ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કા કુછ ન બિગાડ સકી. અલ્લાહ તઆલાને અપની કુદરતકા ઐસા હી નમૂના ઉમ્મતે મુહમ્મદિયાકે એક બુઝુર્ગ હઝરત અબૂ મુસ્લિમ ખૌલાની (રહ.) કે લિયે ઝાહિર ફરમાયા :

જિસ વક્ત યમનકે ઝૂઠે મુદઈએ નુબુવ્વત અસ્વદ અન્સીને ઉનહેં બુલાકર અપની નુબુવ્વતકા ઈકરાર લેના ચાહા, લેકિન ઉનહોંને આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે બાદ કિસીકો નબી તસ્લીમ કરનેસે ઈન્કાર કર દિયા, ઉસ પર અસ્વદ અન્સીને આગકી એક ઝબરદસ્ત ચિતા (આગ) દેહકાઈ ઔર હઝરત અબૂ મુસ્લિમ ખૌલાની (રહ.) કો ઉસમેં ડાલ દિયા, લેકિન અલ્લાહ તઆલાને આગકો ઉનકે હકમેં નુકસાન ન દેનેવાલી બના દિયા, ઔર યે ઉસસે સહીહ સાલિમ નિકલ આએ.

લોગોંને અસ્વદ અન્સીકો મશ્વરા દિયા કે અબ આપ ઉનકો મઝીદ ન છેડેં અલબત્તા અગર યે આપકે મુલ્કમેં રહે તો લોગોંમેં આપકે ખિલાફ ફસાદ મચાએંગે ઈસ લિયે યહાંસે જિલાવતન (દેશનિકાલ) કર દેં. ચુનાંચે અસ્વદ અન્સીને હઝરત અબૂ મુસ્લિમ ખૌલાની (રહ.) કો જિલાવતન કર દિયા.

યમનસે જિલાવતન હોકર ઉનહોંને મદીના તય્યિબાકા રૂખ કિયા, જબ યે મદીના તય્યિબા પહોંચે તો આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી વફાત હો ચુકી થી, ઔર હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ખલીફા બન ગયે થે. મસ્જિદે નબવીકે કરીબ પહોંચકર ઉનહોંને અપની ઊંટનીકો બાંધા ઔર એક સુતૂનકી આડમેં નમાઝ પઢને લગે.

હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ઉનહેં દેખા તો પૂછા : કહાંસે આએ હો? ઉનહોંને જવાબ દિયા "યમનસે!" ઈસ વાકિઆકી શોહરત મદીના તક પહોંચ ચુકી થી કે અસ્વદ અન્સીને એક મુસલમાનકો આગમેં ડાલા થા, મગર વો અલ્લાહકી રહમતસે મહેફૂઝ રહા, ઈસ લિયે હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ઉનસે પૂછા :

હમારે ઉસ દોસ્તકા ક્યા કિસ્સા થા જિસે અલ્લાહકે દુશ્મન (અસ્વદ અન્સી) ને આગમેં ડાલા થા, મગર ઉસે કોઈ નુકસાન નહીં પહોંચા?

અબૂ મુસ્લિમ ખૌલાની (રહ.) ને જવાબ દિયા : વો વાકિઆ અબ્દુલ્લાહ બિન ષૌબકે સાથ પેશ આયા થા. અબ્દુલ્લાહ બિન ષૌબ (રહ.) અબૂ મુસ્લિમ ખૌલાની (રહ.) કા હી નામ થા.

હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા : કસમ ખાકર બતાઓ, વો શખ્સ તુમ હી તો નહીં હો?

અબૂ મુસ્લિમને ફરમાયા : "હાં વો મૈં હી હૂં."

હઝરત ઉમર (રદિ.) ને યે સુનકર અબૂ મુસ્લિમ ખૌલાની (રહ.) કી પેશાનીકો બોસા દિયા ઔર ઉનહેં હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) કે પાસ લે ગયે ઔર ફરમાયા :

અલ્લાહકા શુક્ર હૈ કે ઉસને મુઝે ઉમ્મતે મુહમ્મદિયાકે ઐસે શખ્સકો દેખનેસે પેહલે મૌત નહીં દી જિસકે સાથ બિલકુલ ઈબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ (અલૈ.) જૈસા મઆમલા હુવા.

અબૂ મુસ્લિમ ખૌલાની (રહ.) હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) કે ઝમાનએ

ખિલાફત તક ઝિંદા રહે, હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) ઉનકા બડા એહતિરામ ફરમાયા કરતે થે. યે હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) કો નરમ વ ગરમ નસીહતેં કરતે રેહતે થે ઔર વો ઉનકી બાતેં બડી કદરકે સાથ સુનતે થે.

(હુલ્યતુલ ઔલિયા, અબી નઈમ રહ. સ. ૧૨૮ સે ૧૩૦, જિ. ૨)

હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ઔર ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કે મુહબ્બત ભરે હાલાત :-

(૨૫) બાઝ અહલે અસરારને લિખ્ખા હૈ કે એક દિન ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કો ગોદમેં લેકર પ્યાર કર રહે થે, મલાઈકને જનાબે બારીમેં અર્ઝ કિયા કે ઈલાહી ઈબ્રાહીમ તેરી મુહબ્બતકા દા'વા કરતા હૈ, ફિર વો અપને બેટેકી મુહબ્બતમેં ચૂર હો રહા હૈ. ઈરશાદ હુવા કે ઈબ્રાહીમકે દિલમેં હમારે સિવા કિસીકી મુહબ્બત નહીં હૈ ઔર મૈં અભી ઈબ્રાહીમકો ઉસકે ફરઝંદકે ઝબહ કરનેકા હુકમ દેતા હૂં ઉસ વક્ત તુમ દેખ લોગે કે સિવાએ મેરે ઈબ્રાહીમકો કિસીકી મુહબ્બત નહીં ઔર વો બેટેકે સાથ ક્યા કરતા હૈ.

અલ્લાહ તઆલાને ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કો આઝમાનેકે લિયે ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે દિલમેં મેરી મુહબ્બત ઝિયાદા હૈ યા બેટેકી, આપકો હુકમ દિયા ઔર ફરમાયા તુમ અપને ફરઝંદકો હમારે લિયે ઝબહ કર દો. હુકમે ઈલાહીકો પૂરા કરનેકે લિયે ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કો ખૂબ આરાસ્તા કરકે જંગલમેં રસ્સી ઔર છુરી સમેત પહોંચે.

વહાં પહોંચકર ઈસ્માઈલ (અલૈ.) ને પૂછા, વો કુરબાની કહાં હૈ જિસકો ઝબહ કરનેકે લિયે હમ યહાં આએ હૈં, ઉસ વક્ત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને જવાબમેં યે ફરમાયા જિસકો કુરઆન શરીફ ઝિક્ર ફરમાતા હૈ :

(ફલમ્મા બલગ મઅહુસ્સઅ્યુ કાલ યા બુનય્ય ઈન્ની અરા ફીલ્ મનામિ અન્ની અઝ્બહુક ફન્ઝુર્ માઝા તરા)

જબ દોનોં ચલકર દૂર પહોંચે તબ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) સે કહા કે અય મેરે કમસિન બચ્ચે! મૈં ચંદ બાર ખ્વાબમેં દેખતા હૂં કે ગોયા મૈં તુઝે ખુદાકી રાહમેં ઝબહ કરતા હૂં.

અબ અપને જીકી બાતસે મુઝે ઈત્તિલાઅ દો, ક્યૂંકે યે કામ બગૈર તુમહારી રઝામંદીકે પૂરા નહીં હો સકતા, કહા :

(યા અબતિફ્ અલ્ મા તુઅ્મરુ સતજિદુની ઈન્શા અલ્લાહુ મિનસ્સાબિરીન)

યે સુનકર હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) ને ફરમાયા અય મેરે અબ્બા જાન જલ્દ કીજિયે, વો કામ જિસકા આપકો હુકમ મિલા હૈ, બહોત નઝદીક હૈ વો વક્ત કે આપ મુઝે સબ્રવાલા પાએંગે.

જબ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કો ખુદાકી ફરમાંબરદારીમેં અપને બરાબરકા પાયા ફૌરન આપકો ગલે લગાકર પ્યાર કિયા ઔર ફરમાયા નિઅ્મલ મુઈનુ અન્ત યા બની અય બચ્ચે! તૂ મેરે લિયે ખુદાકી મરઝી પૂરી કરનેમેં બહોત અચ્છા મદદગાર હૈ. ફિર દોનોં બાખુદા બુઝુર્ગોંને ઝબહકી તૈયારી કી.

જબ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને છુરી હાથમેં લી તબ હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) ને અર્ઝ કિયા કે અબ્બા જાન ચંદ બાતોંકી આપકો વસિય્યત કરતા હૂં.

- પેહલી વસિય્યત યે હૈ કે આપ છુરીકો બહોત તેઝ કર લેં.
- દૂસરી વસિય્યત યે હૈ કે મેરે હાથ પૈર મઝબૂત બાંધ લેં, શાયદ છુરીકી તકલીફસે ઘભરાકર હાથ પૈર મારને લગૂં ઔર ખુદાકે યહાં બેસબર લિખ્ખા જાઉં, ફિર ખુદાકે યહાં બેસબર કેહકર પુકારા જાઉં.
- તીસરી વસિય્યત યે હૈ કે મેરે ખૂન આલૂદા કપડોંકો લે જાકર મેરી માંકો દે દિયા જાએ તાકે વો મેરે ખૂનકી નિશાનીસે મુઝે યાદ રખ્ખે ઔર હમેશા મેરે લિયે દુઆ કરે કે ઈલાહી ઈસ્માઈલકા ખૂન કુબૂલ કિયા જાએ વાપસ ન કિયા જાએ.

● ચોથી વસિય્યત યે હૈ કે ઝબહ કરતે હુએ મુઝે મુંહકે બલ લિટાકર મેરા મુહં ખાકમેં છુપા દિયા જાએ, ઐસા ન હો કે આપ મેરી સૂરત દેખકર તરસ ખાકર ખુદાકે હુકમમેં દેર લગાએં.

જબ બહોત થોડેસે લફઝોંમેં હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) ઈન દર્દનાક આખરી વસિય્યતોંકો પૂરા કર ચુકે તબ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને પેહલે છુરીકો પત્થર પર ખૂબ તેઝ કિયા, ફિર હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કે હાથ પૈરોંકો રસ્સીસે મઝબૂત બાંધકર કિબ્લાકી તરફ આપકા મુંહ કરકે હાથમેં આહની છુરી (દિલમેં ઈશ્કે ઈલાહીકી કટારી) લેકર નિહાયત મરદાના તરહસે ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કે ગલે પર ફેરી.

ઈધર છુરી ફેરી જાતી હૈ, ઉધર આસમાનકે દરવાઝે ખોલે ગયે ઔર ઈરશાદ હુવા કે :

અય ફરિશ્તો! જાઓ આજ તુમ ભી ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કે કુરબાન હોનેકા તમાશા દેખો કે એક નબી દૂસરે નબી બેટેકો બાપ સિર્ફ હમારે લિયે ઝબહ કરતા હૈ, તુમને હમસે કહા થા કે ઈલાહી ઈબ્રાહીમ તેરા કૈસા દોસ્ત હૈ જો બેટેકો ઈસ કસરતસે પ્યાર કરતા હૈ, ઈલાહી જબ તેરી મુહબ્બત ઉસકે દિલમેં ભર ચુકી હૈ તબ દૂસરેકી મુહબ્બતકે લિયે કબ જગહ હો સકતી હૈ, મલાઈકા જાઓ તુમકો ઈસકા જવાબ ખૂદ ઈબ્રાહીમ અપને અમલસે દેગા.

જબ કુછ દેર તક બરાબર ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કે ગલેકો કુછ ખબર ન હુઈ તબ હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) ને અર્ઝ કિયા કે :

અય અબ્બા જાન ક્યા આપ અભી તક મુઝે આઝમાએ જાતે હૈં જો મેરે ગલે પર ઉલ્ટી છુરી ફેરતે હૈં. અબ્બા જાન મુઝે જલ્દ ઝબહ કીજિયે કે અબ ઈન્તિઝાર શાક ગુઝર રહા હૈ.

યે સુનકર હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને ઔર ઝિયાદા ઝોરસે છુરીકો હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કે ગલે પર ચલાયા (ફિર ભી કુછ અસર ન હુવા.) ઉસ વક્ત હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) ને અર્ઝ કિયા કે અબ્બા જાન ક્યા આપને

ઈસ વક્ત મેરા મુંહ દેખ લિયા હૈ ઔર આપકો મુઝ પર તરસ આ ગયા હૈ જો આપકા હાથ કામ નહીં દેતા, આપ મુઝકો સિજદેમેં ડાલકર ઝબહ કરેં. એક તો મેરી જાન સિજદેમેં નિકલે, દૂસરે આપકી તરફસે મેરા મુંહ છુપ જાએગા, અય અબ્બા જાન દેખિયે ખુદાકે હુકમકી તા'મીલમેં દેર ન કીજિયે. યે સુનકર હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કો હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને સિજદેમેં લિટાકર ફિર આપકી ગરદન પર બહોત ઝોરસે છુરીકો ફેરા મગર છુરીને એક રોંગટા ભી ન કાટા.

ફિર દો બારહ છુરીકો તેઝ કરકે ઝોરસે ચલાયા તો ભી કુછ અસર ન હુવા. ઉસ વક્ત હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) ને ફરમાયા કે અય ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) મુઝે આપ ખોલ દીજિયે, મુઝકો બાંધકર ઝબહ ન કીજિયે કે શાયદ મલાઈક યે કહેં કે ઈસ્માઈલ (અલૈ.) ફરમાંબરદાર કહાં રહા, જબકે રસ્સીસે બાંધકર ઝબહ હુવા.

હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કે હાથ પૈર ખોલ દિયે તબ ભી હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) ને અર્ઝ કિયા કે અબ આપ તીસરી દફા છુરીકો ફિર તેઝ કર લીજિયે શાયદ ફિર કામ દે જાએ, ઈધર હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને તીસરી બાર છુરીકો તેઝ કિયા ઉધર હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈ.) બડી ખૂશીસે ઝબહ હોનેકે લિયે જમીન પર લેટે.

જબ ઈસ દફા ભી છુરીને કુછ કામ ન દિયા ઉસ વક્ત મલાઈકને શોર કિયા ઔર જનાબે બારીમેં અર્ઝ કિયા કે :

ઈલાહી! ઈસ્માઈલ પર રહમ કર ઔર ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) સે ઈસ હુકમકો મઆફ ફરમા.

ફરમાયા :

પેહલે તુમને ક્યૂં કહા કે ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કો ઈસ્માઈલકી મુહબ્બત બહોત ઝિયાદા હૈ, અબ તુમ દેખ લો કે ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કો હમારી મુહબ્બત ઝિયાદા હૈ યા ઈસ્માઈલ (અલૈ.) કી.

જબ છુરીને કુછ કામ ન દિયા, નારાઝ હોકર ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને છુરીકો પરે ફેંકા, ઉસ વક્ત છુરીને પુકારા :

ખલીલ તૂ એક દફા કેહતા હૈ અય છુરી કાટ, રબ્બે જલીલ સત્તર (૭૦) દફા ફરમાતા હૈ કે અય છુરી ન કાટ, ભલા અય ઈબ્રાહીમ અબ મૈં કિસ તરહ હઝરત ઈસ્માઈલકા કોઈ રોંગટા કાટ સકતી હૂં. (મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી)

મુખ્તસર યે કે જબ આપ (અલૈ.) ઈમ્તિહાનમેં પૂરે ઉતરે તો હુકમે ઈલાહીસે એક દુમ્બા આયા આપને ઉસકો ઝબહ કિયા. ઈસ તરહ અલ્લાહ તઆલાને ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કા ઈમ્તિહાન લિયા ઔર ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ઉસમેં પૂરે ઉતરે.

મિફતાહુલ આશિકીનમેં ખ્વાજા સાહબ (રહ.) કા મલ્ફૂઝ લિખ્ખા હૈ... ફરમાયા ખાસ મુહબ્બત ઈસકા નામ હૈ કે મુહિબ્બ અપની હર હર ચીઝકો મહેબૂબ પર ઈસાર કર દે, ફિર આપ (રહ.) ને આપ (અલૈ.) કા યે વાકિઆ સુનાયા ઔર ફિર બેહોશ હો ગયે, હોશમેં આકર આપ (રહ.) ને ફરમાયા, મુહબ્બતમેં વોહી સાદિક હૈ અગર ઉસે ઝર્રા ઝર્રા ભી કર દિયા જાએ યા આગમેં ડાલ દિયા જાએ તો વો સાબિત કદમ રહે.

આશિક પર આઝમાઈશેં તો આતી હૈં :-

એક અલ્લાહવાલેકા મલ્ફૂઝ અહકરને પઢા, ઉનહોંને અપને મુરીદસે ફરમાયા મુહબ્બત ઔર ઈશ્કકી રાહ ઐસી હૈ ઉસમેં જાન પર ખેલના પડતા હૈ અગર ઈસ રાહમેં કદમ રખના હૈ તો પેહલે ખૂબ સોચ લેના ચાહિયે. હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) આશિક થે ઔર આપકે ઈશ્કકી બહોત કડી આઝમાઈશ લી ગઈ લેકિન આપ અપની બાતકે સચ્ચે ઔર ઈશ્કમેં પક્કે થે હર આઝમાઈશમેં પૂરે ઉતરે, આગમેં ડાલે ગયે, બીવી, બચ્ચે ઔર વતન તર્ક કરના પડા, ચહીતે બેટેકો અપને હાથસે ઝબહ કરનેકા હુકમ દિયા ગયા યે મામૂલી આઝમાઈશેં નહીં હૈં.

ફરમાયા અલ્લાહ મિયાં કિસી ઔરકા નહીં બનને દેતે, જબ દેખા કે બેટેસે મુહબ્બત કરકે ગૈરૂલ્લાહકી જાનિબ રાગિબ હો ગયે તો ઉસી બેટેકો ઝબહ કરનેકા હુકમ દે દિયા. ઈસી તરહ હઝરત યાકૂબ (અલૈ.) કો દેખા કે અપને બેટેસે બહોત મુહબ્બત હૈ તો સાહબઝાદેકો કુંવેંમે ફેંકવાકર કૈદ કરવા દિયા ગયા ઔર ઈસ તરહ બાપસે બેટેકો જુદા કર દિયા. ફરમાયા જબ ઈન્સાન ગૈરૂલ્લાહસે મુહબ્બત કરતા હૈ તો ગૈરતે એઝદી જોશમેં આ જાતી હૈ, અંબિયા (અલૈ.) કી તરહ ઔલિયાએ કિરામ પર ભી આઝમાઈશેં આતી હૈં.

(૨૬) એક મરતબા સૈયદના હુસૈન (રદિ.) ને અપને બચપનમેં હઝરત અલી (રદિ.) સે સવાલ કિયા કે આપકો અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત હૈ? ફરમાયા હાં. પૂછા કે મેરે નાનાજીસે મુહબ્બત હૈ? ફરમાયા હાં. પૂછા કે મેરી અમ્મીસે મુહબ્બત હૈ? ફરમાયા હાં. પૂછા કે મુઝસે મુહબ્બત હૈ? ફરમાયા હાં.

સૈયદના હુસૈન (રદિ.) ને બડી મા'સૂમિયતસે કહા અબ્બૂ! આપકા દિલ તો ગોદામ હુવા, દિલમેં તો એક કી મુહબ્બત હોની ચાહિયે આપને ઈતની મુહબ્બતેં જમા કર રખ્ખી હૈં. હઝરત અલી (રદિ.) ને સમઝાયા કે બેટે તુમહારા સવાલ બહોત અચ્છા હૈ મગર તુમહારે નાનાજીસે તુમહારી વાલિદા ઔર તુમસે ઈસ લિયે મુહબ્બત હૈ કે અલ્લાહ તઆલાને ઐસી મુહબ્બત કરનેકા હુકમ દિયા હૈ, પસ યે સબ મુહબ્બતેં દર હકીકત મુહબ્બતે ઈલાહીકી હી શાખેં હૈં, યે સુનકર હઝરત હુસૈન (રદિ.) મુસ્કુરાએ કે અબ બાત સમઝમેં આ ગઈ હૈ.

ઈશ્કે હકીકી પર હઝરત સફૂરા (રહ.) કા વાકિઆ :-

(૨૭) હઝરત મૂસા (અલૈ.) કો અલ્લાહ તઆલાસે બડી મુહબ્બત થી ઔર આપ (અલૈ.) ખૂબ અલ્લાહ તઆલાસે હમ કલામ હોતે થે. આપ (અલૈ.) કી મુહબ્બતમેં તેઝી બળ્હતી રહી તો એક દિન આપ (અલૈ.) ને અલ્લાહ

તઆલાસે દીદારે ઈલાહીકી દરખ્વાસ્ત કી, દુઆ ભી માંગી કે અય અલ્લાહ મુઝે અપના દીદાર કરા દે તાકે મૈં તુઝે દેખ સકૂં. તો ફરમાને બારી હુવા કે અય મૂસા આપ હમારા દીદાર નહીં કર સકતે, લેકિન ચૂંકે મૂસા (અલૈ.) કા શર્ફ બઢ્હા હુવા થા ઈસ લિયે આપ (અલૈ.) ને દો બારહ ઈલ્તિજા કી કે અય અલ્લાહ આપ મુઝે અપના દીદાર કરા દીજિયે તાકે મૈં આપકો જી ભરકર દેખ સકૂં, દો બારહ ઈરશાદે બારી તઆલા હુવા અય મૂસા (અલૈ.)! આપ હમારી એક ઝલક કી ભી તાબ નહીં લા સકેંગે.

મૂસા (અલૈ.) ને ફિર ઈસરાર કિયા તો હુકમે ખુદાવંદી હુવા કે અય મૂસા કોહે તૂર પર ચઢ્હ જાઓ ઔર ઈજ્ઝો બંદગીકે સાથ દો રકા'ત નમાઝ અદા કરો ઔર બા અદબ દો ઝાનૂ હોકર બૈઠ જાઓ, તબ જલ્વએ ઈલાહી તુમકો નસીબ હોગા. મૂસા (અલૈ.) ને વૈસા હી કિયા ફિર અન્વારે ઈલાહીકી એક બિજલીસી કૂંદ ગઈ, કોહે તૂર તો ટુકડે ટુકડે હો ગયા ઔર મૂસા (અલૈ.) બેહોશ હોકર ગિર પડે. ઔર ચાલીસ દિન બેહોશ રહે.

એક ઔર કૌલકે મુતાબિક તીન દિન બેહોશ રહે ઔર ઝુહૂરે તજલ્લીકી વજહસે વો પહાડ રેઝા રેઝા હો ગયા. (અસરારે ઔલિયા)

હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે ચેહરએ મુબારક પર તજલ્લીયે તૂરકે બાદ ઐસી કવી તજલ્લી રેહતી થી કે બગૈર નિકાબ આપકે ચેહરેકો જો દેખતા ઉસકી આંખકી રોશની ચકાચોંદ હોકર ખતમ હો જાતી. ઉનહોંને હક તઆલાસે અર્ઝ કિયા કે ઐસા નિકાબ અતા ફરમાઈયે જો ઈસ કવી નૂરકા સતર બન જાએ ઔર આપકી મખ્લૂકકી આંખોંકો નુકસાન ન પહોંચે. ઈરશાદ હુવા કે અપને ઈસ કમ્બલકા નિકાબ બના લો જો કોહે તૂર પર આપકે જિસ્મ પર થા ઔર જિસને તૂરકી તજલ્લીકા તહમ્મુલ કિયા હુવા હૈ ઔર બિલ યકીન યે આરિફકા લિબાસ હૈ ઔર ઈસ કમ્બલકે અલાવા અય મૂસા (અલૈ.)! અગર કોહે કાફ ભી આપકે ચેહરેકી તજલ્લી બંદ કરનેકો આ જાવે તો વો ભી મિસ્લે કોહે તૂર ટુકડે ટુકડે હો જાવેગા.

કમાલ કુદરતે ઈલાહિયાસે મરદાને ખુદાકે બદનોંને નૂર બેકૈફકા તહમ્મુલ પાયા, જિસ ચીઝકો કોહે તૂર ન બરદાશ્ત કર સકા. હાસિલે કિસ્સા હઝરત મૂસા (અલૈ.) ને અપને કમ્બલકા નિકાબ બના લિયા ઔર બગૈર નિકાબ લોગોંકો અપના ચેહરા દેખનેસે મના ફરમા દિયા.

હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત થાનવી (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ કે જોનપુરમેં હઝરત કુત્બુલ મદાર સાહબ (રહ.) કોઈ બુઝુર્ગ ગુઝરે હૈં જિનકો મૂસા (અલૈ.) કી નિસ્બત હાસિલ થી ઔર ઉનકે ચેહરેકો બગૈર નિકાબ કોઈ દેખ ન સકતા થા. (વલ્લાહુ આ'લમ બિસ્સવાબ)

ઈસ કમ્બલકે ટુકડેને વો કામ કિયા જો આહની દીવારેં ભી ન કર સકતી થીં. અબ હઝરત સફૂરા (અલૈ.) જો આપકી બીવી થીં ઔર આપકે હુસ્ને નુબુવ્વત પર આશિક થીં ઈસ નિકાબસે બેચૈન હો ગઈ ઔર જબ સબ્રકે મકામ પર ઈશ્કને આગ રખ દી તો આપને ઉસ શૌક ઔર બેતાબીસે પેહલે એક આંખસે હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે ચેહરેકે નૂરકો દેખા ઔર ઉસસે ઉનકી વો આંખ ગાઈબ હો ગઈ ઉસકે બાદ ભી ઉનકો સબર ન આયા ઔર દૂસરી આંખ ભી ખોલ દી ઔર ઈસ દૂસરી આંખસે જબ નઝઝારા તજલ્લિયાતે તૂરકા પસમંઝર હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે ચેહરે પર દેખના ચાહા તો વો ભી બેનૂર હો ગઈ. ઈસ તરહ હઝરત સફૂરા (અલૈ.) ને ફરમાયા કે મેરી આંખોંસે નૂર તો ચલા ગયા મગર આંખોંકે હલ્કેકે વૈરાનેમેં હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે ચેહરાકા ખાસ નૂર સમા ગયા હૈ.

હક તઆલાકો હઝરત સફૂરા (અલૈ.) કે ઈશ્કકા યે મકામ ઔર યે કલામ બહોત પસંદ આયા ઔર ખઝાનએ ગૈબસે ફિર ઉનકી દોનોં આંખોંકો ઐસી બીનાઈકા નૂર બખ્શ દિયા જિસસે વો હમેશા હઝરત મૂસા (અલૈ.) કો દેખા કરતી થીં ઔર ઉસમેં ઐસા તહમ્મુલ અલ્લાહ તઆલાને દિયા થા કે વો ફિર કભી ઈસ નૂરે ખાસસે ઝાએઅ ન હુઈ. ઉસ વક્ત હઝરત સફૂરા (અલૈ.) સે એક ઔરતને પૂછા કે ક્યા તુમહેં અપની આંખોંકે બેનૂર હો જાને પર કુછ હસરત ઔર ગમ હૈ?

તો સફૂરા (અલૈ.) ને કહા અય અલ્લાહકી બંદી અગર મુઝે ઐસી હજારહા આંખેં મિલ જાએં તો મૈં અપને મહેબૂબકી વો તજલ્લી જો મૂસા (અલૈ.) કે ચેહરે પર પડી હૈ ઉસકો દેખનેકે લિયે ઉન સબકો કુરબાન કર દેતી.

બાબા ફરીદ (રહ.) ને ફરમાયા કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ફરમાતે હૈં કે જબ હઝરત મૂસા (અલૈ.) કોહે તૂર પર આએ તો ફરમાન હુવા કે નઅલૈન (જૂતે) ઉતાર કર આઓ તાકે પહાડકી ગર્દ (મિટ્ટી) તુમહારે પાંવ પર પડે ઔર તુમ બખ્શે જાઓ. લેકિન જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ વસલ્લમ મેઅરાજકી રાત અર્શકે નઝદીક પહોંચે તો હુકમ હુવા નઅલૈન સમેત આઈયેગા તાકે નઅલૈન મુબારકકી ગર્દ અર્શ પર પડનેસે ઉસે જુમ્બિશસે કરાર આ જાએગા. (અસરારે ઔલિયા)

ઉસકે બાદ મઝીદ ઈરશાદ ફરમાયા અય દુરવેશ! જબ હઝરત મૂસા (અલૈ.) કબ્રસે ઉઠેંગે તો સુતૂનકી તરહ ચલેંગે ઔર અર્શકે કંગરે પર હાથ મારકર ફરિયાદ કરેંગે રબ્બ અરિની ઉન્ઝુર ઈલૈક અય મેરે રબ મુઝે અપના દીદાર કરા દીજિયે. હુકમ હોગા ચુપ રેહ અય મૂસા ચુપ રેહ, આજ હિસાબકા દિન હૈ મુહાસબાકે બાદ મેરા દીદાર હોગા. જબ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ઉમ્મત આએગી તો ઉસમેં ઐસે ભી આશિક હોંગે જિનકે મુતઅલ્લિક ફરિશ્તોંકો હુકમ હોગા ઉનહેં ઝંજીરોંમેં જકડકર જન્નતમેં લે જાઓ, યે વહાં ઝંજીરેં બારબાર તોડકર અર્શ તલે આ જાએંગે, હત્તાકે સત્તર હજાર મરતબા ઝંજીરેં તોડ દેંગે ફિર હુકમ હોગા દીદાર તુમહેં જન્નત હીમેં હોગા વહાં ચલો ફિર ઉનહેં કરાર હોગા. (અસરારે ઔલિયા)

હઝરત મહેબૂબ ઈલાહી નિઝામી (રહ.) ને ફરમાયા કે કિયામતકે દિન મૂસા (અલૈ.) અર્શકે કંગરે પર હાથ મારકર ઈસ કદર ફરિયાદ કરેંગે કે સાકિનાને અર્શ અપને તઈં ભૂલ જાએંગે, ફિર હુકમ હોગા કે અય મૂસા! વાપસ ચલે જાઓ દીદારકા વા'દા બેહિશ્તમેં હૈ ઔર જબ તક મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઔર આપકી ઉમ્મતેં મુઝે ન દેખ લેંગી મૈં કિસીકો

દીદાર ન કરાઉંગા. (અફઝલુલ ફવાઈદ)

બાબા ફરીદ (રહ.) ને ફરમાયા કે જબ મૂસા (અલૈ.) નૂરે તજલ્લીકી દૌલતસે મુશર્રફ હુએ તો ઉસ વક્ત આપકે દિલમેં યે ખયાલ આયા કે મેરે સિવા ઔર કોઈ આશિક નહીં, ઉસી વક્ત હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને આકર ફરમાને ઈલાહી સુનાયા કે અય મૂસા ઝરા કોહે સૈનાકે નીચે દેખો, જબ નિગાહ કી તો ક્યા દેખતે હૈં કે અસ્સી સાલકે બુઢ્હે ઔર અઠ્ઠારહ બરસકે જવાન આલમે તહય્યુરમેં અર્શ પર નિગાહેં જમાએ ખડે હૈં ઔર આરિની ઉન્ઝુર પુકારતે હૈં, આપ યે દેખકર ફૌરન સર બસુજૂદ હુએ ઔર પૂછા અય પરવરદિગાર યે કૌન લોગ હૈં? ફરમાયા પૈગંબરે આખિરૂઝ્ઝમાં સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ઉમ્મત હૈ.

મેરે અઝીઝો! આજ ઉમ્મતમેંસે અલ્લાહ તઆલાકે દીદારકા શૌક હી મિટ ગયા. જો અલ્લાહ સારી દુનિયાકી લૈલાઓંકો હુસ્ન દેનેવાલા હૈ, જિસકી એક અદનાસી હુસ્નકી બખ્શિશસે મજનૂં દીવાના બન ગયા ઔર કૈસા દીવાના બના ઉસકે બારેમેં બાબા ફરીદ (રહ.) ને અસરારે ઔલિયામેં લિખ્ખા હૈ.

એક મરતબા લૈલા ગરીબોંમેં ખાના તકસીમ કર રહી થી તો મજનૂંકો જબ પતા ચલા તો વો ભી લાઈનમેં લગ ગયા. અબ મજનૂંકી બારી આઈ ઔર લૈલાકી નિગાહ જૈસે હી મજનૂં પર પડી ઉસને મજનૂંકે બરતનકો ફેંકા ઔર દૌડતી હુઈ અપને ઘરમેં ચલી ગઈ. લોગોંકો જબ પતા ચલા મજનૂંકે આનેકા, ઉનહોંને ઈસ ગરીબકો ખૂબ મારા ઔર યે લૈલાકા આશિક ઉસકી મુહબ્બતમેં માર ખાતા રહા ઔર ઉફ તક ન કી.

ફિર અચાનક મજનૂંને ચિલ્લાના શુરૂ કર દિયા, લોગ બડે હૈરાન હુએ મજનૂંસે કહા ઈતની દેર તક તો માર ખાતા રહા ઔર તૂને ઉફ તક ન કી અબ ક્યૂં ચિલ્લા રહા હૈ? તો કેહને લગા કે વો સામને મેરી લૈલા ખડી મુઝે દેખ રહી થી ઉસકે દીદારકી વજહસે મુઝે તકલીફકા પતા ન ચલા. ફિર ઉસસે પૂછા તુઝે રોટી ભી નહીં મિલી પુલાવ ભી નહીં મિલા ફિર તૂ નાચ ક્યૂં રહા થા? તો

વો કેહને લગા મેરી લૈલાને મુઝે એક નઝર દેખા ઈસ ખૂશીકી વજહસે મૈં નાચ રહા થા.

મોહતરમ કારિઈન આજ હમ ખૂદ સોચ લેં કે મજનૂંકો લૈલાકે દીદારકી જિતની તડપ ઔર ચાહત થી ક્યા હમેં દીદારે ઈલાહીકી ઈતની ચાહત ઔર તડપ હૈ? હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા તો ખાલિકે લૈલા હૈ, જિસ અલ્લાહને યૂસુફ (અલૈ.) કો ઈતના હુસ્ન દિયા કે ઔરતોંને અપને હાથ કાટ લિયે, જો અલ્લાહ જન્નતકી હૂરોંકો ઈતના હુસ્ન દેગા ઉનકે ચેહરેકા નૂર સૂરજકી તરહ ચમક રહા હોગા ઔર વો જબ હંસેંગી તો ઉનકે દાંતોંકી ચમકકી વજહસે સારી જન્નત રોશન હો જાએગી. તો જો અલ્લાહ ખાલિકે યૂસુફ હૈ વો ખૂદ કિતના હસીન હોગા, ઉસકે દીદારમેં કિતના મઝા હોગા ઈસકો તો હમ સોચ ભી નહીં સકતે.

દુઆ ફરમાએં કે અલ્લાહ તઆલા ઈસ ફકીરકો ભી ઔર સારી ઈન્સાનિયતકો અપને દીદારકા શૌક અતા ફરમાએ! આમીન.

બરફ પર લેટનેવાલે આશિકકા વાકિઆ :-

(૨૮) હઝરત અબ્દુલ વાહિદ બિન ઝૈદ (રહ.) કેહતે હૈં : મેરા ગુઝર એક શખ્સ પર હુવા જો બરફમેં સોતા થા, મૈંને ઉસસે પૂછા : ક્યા તુઝકો બરફકી સરદી નહીં લગતી? ઉસને કહા જિસકો અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતને સબસે બે તઅલ્લુક કર દિયા હો, ઉસકો બરફકી સરદી ક્યા માલૂમ?

(અહયાઉલ ઉલૂમ જિ. ૪)

ચરવાહે ઔર હઝરત મૂસા (અલૈ.) કા વાકિઆ :-

(૨૯) હઝરત મૂસા (અલૈ.) એક દિન જંગલમેંસે ગુઝર રહે થે કે ઉનહોંને એક ચરવાહેકી આવાઝ સુની. વો બુલંદ આવાઝસે કેહ રહા થા અય મેરે જાનસે પ્યારે!

રૂખ્સાર ન આબ દીદહ શોયાં શોયાં
હન્જાર વિસાલે યાર જોયાં જોયાં

મૈં તેરી ગલીમેં દૌડતા દૌડતા આયા હૂં તાકે તેરે નામકી તકરાર કરતે હુએ જાન દે દૂં. આંખોંકે પાની (આંસૂઓં) સે રૂખ્સારોંકો ધોતે ધોતે વિસાલે મહેબૂબકે રાસ્તે તલાશ કર રહા હૂં.

મરયમ (અલૈ.) કી અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત :-

(૩૦) મરયમ (અલૈ.) સે કહા ગયા કે નિકાહ ક્યૂં નહીં કર લેતી હો? ઉનહોંને જવાબ દિયા કે મેરી ઝબાન ખુદાકી યાદમેં, મેરે હાથ પાંવ ઉસકી તાઅતમેં, મેરા દિલ ઉસકી મુહબ્બતમેં મશ્ગૂલ હૈ. ચુનાંચે અલ્લાહ તઆલાને બગૈર બાપકે ઈસા (અલૈ.) કો ઉનહેં ઈનાયત ફરમાયા. (અહયાઉલ ઉલૂમ)

હઝરત ફુઝૈલ બિન અયાઝ (રહ.) કી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા વાકિઆ :-

(૩૧) હઝરત ફુઝૈલ બિન અયાઝકે ખાદિમ અબૂલ આસને બયાન કિયા કે એક બાર હઝરત ફુઝૈલકો (પેશાબ બંદ હોને) કી શિકાયત હો ગઈ, ઉનહોંને આસમાનકી તરફ હાથ ઉઠાએ ઔર દુઆ કી :

"અય અલ્લાહ મુઝે તુઝસે જો મુહબ્બત હૈ ઉસકે સદકેમેં મુઝે શિફા દે."

યે દુઆ માંગ હી રહે થે કે આપકી શિકાયત દૂર હો ગઈ, ઈસ તરહ યે બશારત ભી મિલ ગઈ કે ઉનકી મુહબ્બત સચ્ચી મુહબ્બત થી.

(અહયાઉલ ઉલૂમ)

મુહબ્બતે ઈલાહીકી ગરમી :-

(૩૨) અબૂ અમ્ર માઝની કેહતે હૈં કે મૈંને સરદીકે દિનોંમેં એક જવાનકો નમાઝ પઢતે હુએ દેખા ઔર યે કે ઉસકા પસીના ટપક રહા થા,

ઈસ માજરેસે મુઝે બડા તઅજ્જુબ માલૂમ હુવા, ઉસ પર વો કેહને લગા કે જબ તૂ મુહબ્બતમેં સચ્ચા હોગા તો ઠંડીકી સરદી ઔર મૌસમકી ગરમી સબ તુઝસે દૂર હો જાએગી.

કિસી મુહિબ્બસે કિસીને પૂછા કે કહાંસે આના હુવા? ઉસને જવાબ દિયા કે મહેબૂબકે પાસસે. ફિર પૂછા કે કહાં ચલે? ઉસને કહા મહેબૂબકે પાસ. ફિર પૂછા ક્યા ચાહતે હો? જવાબ દિયા કે મહેબૂબકી મુલાકાત. ફિર ઉસને કહા કે યે તો બતલાઓ કે મહેબૂબકી યાદમેં કબ તક લગે રહોગે? ઉસને જવાબ દિયા જબ તક ન દેખ લૂંગા. (નુઝહતુલ મજાલિસ)

સચ્ચી મુહબ્બતકી અલામત :-

(૩૩) ખ્વાજા મુઈનુદ્દીન અજમેરી (રહ.) ને ફરમાયા મૈંને અસરારે ઔલિયામેં લિખ્ખા દેખા હૈ કે એક મરતબા રાબિઆ બસરી (રહ.), ખ્વાજા હસન બસરી (રહ.), માલિક દીનાર (રહ.), ખ્વાજા શફીક બલ્ખી (રહ.) સબ બસરેમેં એક જગહ બૈઠે થે. મુહબ્બતકે મુતઅલ્લિક બાતચીત હો રહી થી. ખ્વાજા હસન બસરી (રહ.) ને ફરમાયા : કે મૌલાકી દોસ્તીમેં મુસીબતોંકે આને પર જબ ઉસે રંજ હો, સબ્ર કરે. ઉસ પર રાબિઆ (રહ.) ને ફરમાયા : ઈસસે ગુરૂરકી બૂ આતી હૈ. ફિર માલિક દીનારને કહા : જો બલા નાઝિલ હો ઉસ પર રઝા તલબી કરે વો સચ્ચા દોસ્ત હૈ. રાબિઆને કહા ઈસસે બેહતર હોના ચાહિયે. ફિર શફીક બલ્ખી (રહ.) ને કહા : અગર ઉસકા ઝર્રા ઝર્રા ભી કર દિયા જાએ તો દમ ન મારે. રાબિઆને ફરમાયા : જબ ઉસે રંજો ગમ પહોંચે તો ઉસ ગમકો દોસ્તકે મુશાહિદેમેં ભૂલ જાએ. ફિર ખ્વાજા હસન બસરી (રહ.) સાહબને ફરમાયા : હમ ભી ઈસકા ઈકરાર કરતે હૈં. શેખ સઈદુદ્દીન ખઝરી (રહ.) ને ફરમાયા સચ્ચી મુહબ્બત ઈસીકા નામ હૈ. (દલીલુલ આરિફીન)

અલ્લાહ પાકકી મુહબ્બત તમામ મુહબ્બતોં પર ગાલિબ હોની ચાહિયે :-

(૩૪) હઝરત ઈબ્રાહીમ અદહમ (રહ.) કા મશહૂર કિસ્સા હૈ કે આપકે બેટેકા નામ શેખ મહેમૂદ (રહ.) થા. જબ આપ બેટેસે મિલે તો બેટેકી મુહબ્બતને દિલમેં જોશ મારા. ફૌરન ગૈબસે આવાઝ આઈ કે,

હુબ્બે હક હો દિલમેં યા હુબ્બે પિસર
જમા ઈન દોનોંકો તૂ હરગિઝ ન કર

યાની યા તો હમારી હી મુહબ્બત દિલમેં રખ લો યા બેટેકી મુહબ્બત રખ લો, યે દોનોં ઈખટ્ઠી નહીં હો સકતીં.

પસ ફૌરન આપકો હોશ આયા ઔર અલ્લાહ પાકકી મુહબ્બતકો કુબૂલ કર લિયા. પસ બેટેકા ઈન્તિકાલ હો ગયા, મગર ઉસસે યે ન સમઝના ચાહિયે કે બેટેસે બિલકુલ હી મુહબ્બત ન કરે, નહીં જિતના શરઅન ઉસકા હક હૈ ઉતની મુહબ્બત કરના સુન્નત હૈ, અલબત્તા ઈતની ન હોની ચાહિયે જો અલ્લાહ પાકકી મુહબ્બત પર ગાલિબ હો જાવે. પસ બેટેસે ભી ઐસી મુહબ્બત ન હોની ચાહિયે જો અલ્લાહકો બિલકુલ ભુલા દે. જૈસાકે આજકલ આમ લોગોંમેં રિવાજ હૈ. ઈસી તરહ બીવી બચ્ચોંસે વો મુહબ્બત ન હોની ચાહિયે, જિસસે અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતમેં કમી હો જાવે. દેખિયે અલ્લાહ પાક ફરમાતે હૈં ન રોક દેં તુમકો માલ તુમહારે ઔર ઔલાદ તુમહારી અલ્લાહકી યાદસે. અલ્લાહ તઆલાકી મહેરબાની ઔર ઈનાયત પર કુરબાન હો જાઈયે કે યે હુકમ નહીં કિયા કે ઔલાદસે બિલકુલ મુહબ્બત ન કરો. ક્યૂંકે જાનતે હૈં કે ઔલાદકી મુહબ્બત ઉનકે દિલોંમેં ભરી હુઈ હૈ ઈસ લિયે બિલકુલ ન છોડ સકેંગે ઈસ વજહસે યૂં ફરમાતે હૈં કે ઈસ કદર ઉનકે પીછે મત પડો કે ખુદા હીકો ભૂલ જાઓ. (તસહીલુલ મવાઈઝ સ. ૧૬૯)

મુહબ્બતકા આધા ઝર્રા :-

(૩૫) હઝરત ઈસા (અલૈ.) એક નૌજવાનકે પાસસે ગુઝરે જો બાગકો સૈરાબ કર રહા થા. જવાનને ઈસા (અલૈ.) સે દરખ્વાસ્ત કી, અપને રબસે દુઆ કીજિયે કે મુઝે અપની મુહબ્બતકા ઝર્રા બરાબર હિસ્સા અતા ફરમા દે.

હઝરત ઈસા (અલૈ.) ને ફરમાયા! તેરે અંદર ઝર્રાકી તાકત નહીં, ઉસને કહા અચ્છા! આધા ઝર્રા હીકી દુઆ ફરમા દીજિયે. હઝરત ઈસા (અલૈ.) ને દુઆ કી! અય મેરે મહેબૂબ ઉસંકો અપની મુહબ્બતસે આધા ઝર્રા અતા ફરમા દે. ઉસકે બાદ હઝરત ઈસા (અલૈ.) ચલે ગયે. એક લંબી મુદ્દતકે બાદ ઉસ નૌજવાનકે મકાનસે ગુઝરે તો ઉસકે બારેમેં દરિયાફત ફરમાયા, લોગોંને બતાયા કે વો દીવાના હો ચુકા હૈ ઔર પહાડી પર ચલા ગયા હૈ.

હઝરત ઈસા (અલૈ.) ને દુઆ કી! અય અલ્લાહ ઉસ નૌજવાનકો દિખાઈયે. દેખા તો પહાડોંકે દરમિયાન એક બુલંદ તરીન ચોટી પર ખડા હૈ ઔર આસમાનકી તરફ રૂખ કિયે હુએ હૈ. હઝરત ઈસા (અલૈ.) ને ઉસકો સલામ કિયા, મગર ઉસને કોઈ જવાબ નહીં દિયા. આપને ફરમાયા! મૈં ઈસા હૂં. હઝરત ઈસા (અલૈ.) કી તરફ અલ્લાહ તઆલાને વહી કી ઔર ફરમાયા! જિસકે દિલમેં મેરી મુહબ્બતકા આધા ઝર્રા ભી હો, વો ઈન્સાનોંકા કલામ કૈસે સુન સકતા હૈ, મેરી ઈઝ્ઝત ઔર જલાલકી કસમ, અગર તૂ ઉસકો આરેસે ચીર દેગા તો ભી ઉસકો ખબર નહીં હોગી. (મુકાશિફતુલ કુલૂબ)

મુહબ્બતે ઈલાહીમેં બાદશાહતકો કુરબાન કરનેકા વાકિઆ :-

(૩૬) અરબમેં એક બાદશાહ ઈમ્રઉલ કૈસ નામી ગુઝરા હૈ. યે બાદશાહ સલ્તનત ઔર હુકૂમતકા બહોત હરીસ (લાલચી) થા. અલ્લાહ તઆલાને હુસ્નો જમાલકી દૌલતસે ભી બડા નવાઝા થા. લેકિન અલ્લાહ

તઆલા તો નુકતા નવાઝ હૈં મા'મૂલીસી કોઈ અદા અગર પસંદ આ જાએ તો ઉસે ઈશ્કે ઈલાહીકી દૌલત અતા ફરમા દેતે હૈં. ન જાને ઈમ્રઉલ કૈસકા કૌનસા અમલ અલ્લાહ તઆલાકો પસંદ આયા ઉસકો ઈશ્કે ઈલાહીકી દૌલત અતા ફરમા દી. યે અલ્લાહકા બંદા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં સારી બાદશાહતકો છોડકર ખિત્તએ અરબસે બાહિર નિકલ ગયા.

ઈસી હાલકે બારેમેં મૌલાના રૂમી (રહ.) ને ફરમાયા.

ચૂંકે ઝદ ઈશ્કે હકીકી બર્દલશ
સર્દ શુદ મુલ્ક વ અયાલ વ મંઝિલશ

જબ હકીકી ઈશ્કને ઉસકે દિલ પર અસર કિયા તો ઉસ પર મુલ્ક ઔર અયાલ ઔર ઘર સર્દ હો ગયા.

આધી રાતકો એક ગોદડી ઓઢી ઔર નિકલ ગયા, અપની સલ્તનતસે જલ્દ ભાગ ગયા, અપની સલ્તનતસે નિકલ ગયા ઔર મુસાફિર હો ગયા, તમામ સામાને રાહત ઔર ઐશકો મુહબ્બતે હકને તલ્ખ કર દિયા. ચલતે ચલતે એક દૂસરી સલ્તનતમેં પહોંચા જિસકા નામ તબૂક થા, ઔર વહાં ઈંટેં બનાને લગા, ઔર અકસર ચેહરે પર નકાબ ડાલે રેહતા થા, તાકે શાહી ચેહરેકો દેખકર મુલ્કકે મુખબિરીનકો તશ્વીશ ન હો.

યે મુહબ્બત હૈ કે બાદશાહે વક્તસે ઈંટેં બનવા રહી હૈ, મગર યે ગુલામી હજારોં બાદશાહોંસે બેહતર હૈ.

બંદગી ઉ બ અઝ સુલ્તાની અસ્ત
કે અન ખૈર દમે શૈતાની અસ્ત

અલાહકી બંદગી સુલ્તાનીસે બેહતર હૈ. અપનેકો અચ્છા સમઝના શયતાની સાંસ હૈ.

કુછ હી દિન ગુઝરે થે કે લોગોંને બાદશાહે તબૂકસે કહા કે બાદશાહોંમેંસે એક બાદશાહે અરબ ઈમ્રઉલ કૈસ યહાં ફકીરીકી હાલતમેં આયા હૈ, ઔર વો શિકારે ઈશ્ક હો ગયા હૈ ઔર ઈંટેં બનાતા હૈ. યે સુનકર બાદશાહ

ઉઠા ઔર ઈમ્રઉલ કૈસકે પાસ હાઝિર હુવા ઔર અર્ઝ કિયા કે અય બાદશાહ ખૂબરૂ! તૂ યૂસુફે વક્ત હૈ. તેરે પાસ દો મુલ્કે કામિલ હૈં. એક તો તૂ એક સલ્તનતકા માલિક હૈ, દૂસરે તેરે પાસ જમાલ ભી હૈ હમારી ખૂશ નસીબી હોગી કે આપ મેરે પાસ રહેં.

તૂ ઐસા આલી હિંમત હૈ કે તેરી હિંમતમેં બહોતસે મુલ્ક મતરૂક હૈં, અલગર્ઝ દેર તક ઐસી બાતચીત કી કે ઈમ્રઉલ કૈસ શાહે તબૂકકે યહાં રેહનેકે લિયે તૈયાર હો જાએ, ઔર વો ખામોશ સુનતા રહા. અચાનક ઉસને અપના નિકાબ ખોલા ઔર બાદશાહે તબૂકકે કાનમેં ન જાને ક્યા ઈશ્ક ઔર દર્દકી બાત કેહ દી કે અપની તરફ ફૌરન ઉસકો ભી સરગરદાં ઔર દીવાના કર દિયા.

અલગર્ઝ વો દોનોં બાદશાહ અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતમેં દીવાને વહાંસે બહોત દૂર ચલે ગયે (ઔર અલ્લાહ તઆલાકી બંદગીકે લિયે ફારિગ હોકર યકસૂઈસે ઉસકી ઈબાદતમેં લગ ગયે). (મા'રિફતે ઈલાહિયા)

દો સાલ તક નામ યાદ ન હુવા :-

(૩૭) હઝરત મૌલાના અસગર હુસૈન કાન્ધલવી (રહ.) કે નાના શેખ અહમદ હસન (રહ.) બડે બાખુદા લોગોંમેંસે થે. જબ દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદકા સંગે બુન્યાદ રખનેકા વક્ત આયા તો હઝરત નાનોતવી (રહ.) ને એલાન કિયા કે દારૂલ ઉલૂમકા સંગે બુન્યાદ મૈં ઐસી હસ્તીસે રખવાઉંગા જિસને સારી ઝિંદગી કબીરા ગુનાહ તો ક્યા કરના કબીરા ગુનાહ કરનેકા ઈરાદા ભી નહીં કિયા. લોગ યે સુનકર હૈરાન હો ગયે. ફિર હઝરત નાનોતવી (રહ.) ને શેખ અહમદ હસન (રહ.) સે દરખ્વાસ્ત કી કે વો દારૂલ ઉલૂમકા સંગે બુન્યાદ રખ્ખેં.

હઝરત શેખ અહમદ હસન (રહ.) કસરતે ઝિક્રકી વજહસે અકસર ઔકાત આલમે જઝ્બમેં હોતે થે. આપકી ખિદમતમેં આપકા દામાદ દો સાલ

તક રહા ઔર આપકો ઉસકા નામ યાદ ન હુવા. જબ કભી વો સામનેસે ગુઝરતા તો આપ પૂછતે અરે મિયાં તુમ કૌન હો? વો અર્ઝ કરતા કે અલ્લાહ તઆલાકા બંદા હૂં. આપ ફરમાતે કે અરે મિયાં સભી અલ્લાહકે બંદે હૈં તુમ કૌન હો? વો અર્ઝ કરતા કે હઝરત મૈં આપકા દામાદ અલ્લાહકા બંદા હૂં. ફરમાતે અચ્છા અચ્છા દો સાલ તક યેહી સવાલો જવાબ હોતે રહે મગર અલ્લાહ તઆલાકા નામ દિલ પર ઈતના છા ચુકા થા કે અબ કિસીકા નામ યાદ ન હોતા થા.

હઝરત શિબ્લી (રહ.) કા ઈશ્કે ઈલાહીમેં ગવર્નરી છોડનેકા વાકિઆ :-

(૩૮) અબ્બાસી દૌરે ખિલાફતમેં ઈસ્લામી હુકૂમતકી વુસ્અતેં લાખોં મુરબ્બઅ મીલકે ઈલાકે તક ફૈલ ચુકી થીં. મુખ્તલિફ ઈલાકોંકે ગવર્નર અપને અપને વસાઈલકો બરૂએ કાર લાતે હુએ હુકૂમતી ઈન્તિઝામ ચલા રહે થે. ઉન ગવર્નરોંમેં નિહાવંદકે ગવર્નર હઝરત શિબ્લી (રહ.) ભી થે.

એક દિન આપ (રહ.) કે દિલમેં ઈશ્કે ઈલાહીકી શમઅ ભડક ઉઠી તો આપ (રહ.) ને અલ્લાહકે ઈશ્ક ઔર મુહબ્બતમેં ગવર્નરીકો કુરબાન કિયા ઔર અપને બાતિનકી ઈસ્લાહકે લિયે હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) કી ખિદમતમેં હાઝરી દેનેકા સોચા. ચુનાંચે કઈ દિનકી મસાફત તય કરકે હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) કી ખિદમતમેં પહોંચે, તો શિબ્લી (રહ.) ને કહા કે હઝરત આપકે પાસ બાતિની નેઅમત હૈ આપ યે નેઅમત અતા કરેં ચાહે ઉસકો મુફ્ત દે દેં યા ચાહેં તો કીમત તલબ કરેં. હઝરતને ફરમાયા કે કીમત માંગેં તો તુમ નહીં દે સકોગે, ઔર અગર મુફ્ત દે દેં તો તુમ્હેં ઉસકી કદર નહીં હોગી. ગવર્નરને કહા ફિર આપ જો ફરમાએં મૈં વોહી કરનેકે લિયે તૈયાર હૂં. હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) ને ફરમાયા કે યહાં કુછ મુદ્દત રહો જબ હમ દિલકે આઈનેકો સાફ પાએંગે તો યે નેઅમતે ઈલ્કા અતા કરેંગે.

કઈ મહીનોંકે બાદ હઝરતને પૂછા કે તુમ ક્યા કરતે હો? અર્ઝ કિયા ફલાં ઈલાકેકા ગવર્નર હૂં. ફરમાયા અચ્છા જાઓ બગદાદ શહેરમેં ગંધક કી દુકાન બનાઓ ગવર્નર સાહબને શહેરમેં ગંધક કી દુકાન બના લી.

એક તો ગંધક કી બદબૂ ઔર દૂસરા ખરીદનેવાલે આમ લોગોંકી બહસ ઔર તકરારસે ગવર્નર સાહબકી તબીઅત બહોત બેઝાર હોતી. ચારો નાચાર એક સાલ ગુઝરા તો હઝરતકી ખિદમતમેં અર્ઝ કિયા હઝરત એક સાલકી મુદ્દત પૂરી હો ગઈ હૈ. હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) ને ફરમાયા અચ્છા તુમ દિન ગિન્તે રહે હો જાઓ એક સાલ દુકાન ઔર ચલાઓ. અબ તો દિમાગ ઐસા સાફ હુવા કે દુકાન કરતે કરતે સાલસે ઝિયાદા અરસા ગુઝર ગયા મગર વક્તકા હિસાબ ન રખ્ખા.

એક દિન હઝરતને ફરમાયા ગવર્નર સાહબ આપકા દૂસરા સાલ મુકમ્મલ હો ગયા. અર્ઝ કિયા પતા નહીં, હઝરતને કહા કશ્કોલ (પ્યાલા) માથે પર રખ્ખો ઔર શહેરમેં ભીખ માંગો. ગવર્નર સાહબ હૈરાન રેહ ગયે, હઝરતને ફરમાયા અગર નેઅમતકે તલબગાર હો તો હુકમકી તામીલ કરો, વરના જિસ રાસ્તેસે આએ હો ઉધરસે વાપસ ચલે જાઓ.

ગવર્નર સાહબને ફૌરન કશ્કોલ હાથમેં પકડા ઔર બગદાદ શહેરમેં ચલે ગયે. ચંદ લોગોંકો એક જગહ જમા દેખા ઔર હાથ આગે બળ્હા દિયા કે અલ્લાહકે નામ પર કુછ દે દો, ઉનહોંને ચેહરા દેખા તો ફકીરકા ચેહરા લગતા હી નહીં થા. લિહાઝા ઉનહોંને કહા કામચોર શરમ નહીં આતી માંગતે હુએ, જાઓ મહેનત મઝદૂરી કરકે ખાઓ. ગવર્નર સાહબને જલી કટી સુનકર ગુસ્સેકા ઘૂંટ પિયા ઔર કહરે દુરવેશ બર જાને દુરવેશ વાલા મઆમલા કિયા. અજીબ બાત તો યે થી કે પૂરા સાલ ભીખ માંગતે રહે, કિસીને કુછ ન દિયા, હર એકને ઝિડકિયાં દીં.

યે બાતિની ઈસ્લાહકા તરીકા થા. હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) ગવર્નર સાહબકે દિલસે ઉજ્બ (ઘમંડ) ઔર તકબ્બુર નિકાલના ચાહતે થે ચુનાંચે

એક સાલ મખ્લૂકકે સામને હાથ ફૈલાકર ગવર્નર સાહબકે દિલમેં યે બાત ઉતર ગઈ કે મેરી કોઈ વકઅત નહીં ઔર માંગના હો તો મખ્લૂકકે બજાએ ખાલિકસે માંગના ચાહિયે, પૂરા સાલ ઈસી કામમેં ગુઝર ગયા.

એક દિન હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) ને બુલાકર કહા કે ગવર્નર સાહબ આપકા નામ ક્યા હૈ? અર્ઝ કિયા શિબ્લી. ફરમાયા અચ્છા અબ આપ હમારી મહેફિલમેં બૈઠા કરેં. ગોયા તીન સાલકે મુજાહિદેકે બાદ અપની મજલિસમેં બૈઠનેકી ઈજાઝત દી, મગર શિબ્લી (રહ.) કે દિલકા બરતન પેહલે હી સાફ હો ચુકા થા અબ હઝરતકી એક બાતસે સીનેમેં નૂર ભરતા ગયા ઔર આંખેં બસીરતસે માલામાલ હોતી ગઈ. ચંદ મહીનોંકે અંદર અંદર અહવાલ ઔર કૈફિયાતમેં ઐસી તબ્દીલી આઈ કે દિલ મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ હો ગયા.

બિલઆખિર હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) ને એક દિન બુલાયા ઔર ફરમાયા કે શિબ્લી આપ નિહાવંદકે ઈલાકેકે ગવર્નર રહે હૈં. આપને કિસીસે ઝિયાદતી કી હોગી, કિસીકા હક દબાયા હોગા. આપ એક ફેહરિસ્ત મુરત્તબ કરેં કે કિસકા હક આપને પામાલ કિયા હૈ. આપને ફેહરિસ્ત બનાના શુરૂ કી, હઝરતકી તવજ્જુહાત થીં ચુનાંચે તીન દિનમેં કઈ સફહાત પર મુશ્તમિલ લંબી ફેહરિસ્ત તૈયાર હો ગઈ, હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) ને ફરમાયા કે બાતિનકી નિસ્બત ઉસ વક્ત તક નસીબ નહીં હો સકતી જબ તકકે મઆમલાતમેં સફાઈ ન હો જાએ, ઉન લોગોંસે હક મઆફ કરવાકે આઓ.

ચુનાંચે આપ નિહાવંદ તશરીફ લે ગયે ઔર એક એક આદમીસે મઆફી માંગી. બાઝને તો જલ્દી મઆફ કર દિયા, બાઝને કહા કે તુમને હમેં બહોત ઝલીલ કિયા થા હમ ઉસ વક્ત તક મઆફ નહીં કરેંગે જબ તક તુમ ઈતની દેર ધૂપમેં ખડે ન રહો, બા'ઝને કહા કે હમ ઉસ વક્ત તક મઆફ નહીં કરેંગે જબ તક હમારે મકાનકી તા'મીરમેં મઝદૂર બનકર કામ ન કરો. આપ હર આદમીકી ખ્વાહિશકે મુતાબિક ઉસકી શર્ત પૂરી કરતે, ઉનસે હક બખ્શવાતે રહે હત્તાકે દો સાલકે બાદ વાપસ બગદાદ પહોંચે.

અબ આપકો ખાનકાહમેં આએ હુએ પાંચ સાલકા અરસા ગુઝર ગયા થા, મુજાહિદે ઔર રિયાઝતકી ચક્કીમેં પિસ પિસકર નફસ મર ચુકા થા, 'મૈં' નિકલ ગઈ થી, બાતિનમેં તૂહી તૂ કે ના'રે થે. પસ રહમતે ઈલાહીને જોશ મારા ઔર એક દિન હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) ને ઉનહેં બાતિની નિસ્બતસે માલામાલ કર દિયા.

બસ ફિર ક્યા થા આંખકા દેખના બદલ ગયા, પાંવકા ચલના બદલ ગયા, દિલો દિમાગકી સોચ બદલ ગઈ, ગફલતકે તાર પોદ બિખર ગયે, મા'રિફતે ઈલાહીસે સીના પુર નૂર હોકર ખઝીના બન ગયા ઔર આપ આરિફ બિલ્લાહ બન ગયે. ઈશ્કે ઈલાહીસે દિલ લબરેઝ હો ગયા, આપકી ઝિંદગીકે ચંદ અહમ વાકિઆત નીચે લિખ્ખે જાતે હૈં.

શિદ્દતે મુહબ્બત પર એક વાકિઆ :-

(૩૯) એક મરતબા હઝરત શિબ્લી (રહ.) તન્હાઈમેં બૈઠે ઝિક્રે ઈલાહીમેં મશ્ગૂલ થે કે એક સાલિકને આકર કહા કે મુઝે અલ્લાહ તઆલાસે વાસિલ કર દીજિયે, આપને ફરમાયા અલ્લાહસે. આપકી ઝબાનસે અલ્લાહકા લફ્ઝ ઈતની મુહબ્બતસે નિકલા કે નૌજવાનકે દિલકો ચીરકર રખ દિયા ઔર ઉસને વહીં ગિરકર જાન દે દી.

આપ પર કતલકા મુકદમા દર્જ કર દિયા ગયા ગિરિફતાર હુએ, કાઝીકી અદાલતમેં પહોંચે તો કાઝી સાહબને પૂછા શિબ્લી (રહ.)! તુમને એક નૌજવાનકો કતલ કિયા હૈ? ફરમાયા હરગિઝ નહીં, ઉસ નૌજવાનને કહા થા કે મુઝે અલ્લાહસે વાસિલ કર દીજિયે, મૈંને ફક્ત કહા અલ્લાહસે, ઔર વો ઈસ લફઝકી તાબ ન લા સકા. જબ કાઝીને આપકી ઝબાનસે અલ્લાહકા લફ્ઝ સુના તો ઉસને અપને દિલ પર અજીબ તાસીર મહેસૂસ કી, પસ ઉસને મુકદમેસે બાઈઝ્ઝત બરી કર દિયા.

હઝરત શિબ્લી (રહ.) કી એક અજીબ આદત :-

(૪૦) આપ (રહ.) કી આદતે મુબારકા થી કે જો શખ્સ આપકે સામને અલ્લાહ તઆલાકા નામ લેતા આપ ઉસકે મુંહમેં શીરીની ડાલતે. એક શખ્સને વજહ દરિયાફત કી તો ફરમાયા કે જો શખ્સ મેરે મહેબૂબકા નામ લે મૈં ઉસ મુંહકો શીરીનીસે ન ભરૂં તો ઔર ક્યા કરૂં. સુબ્હાનલ્લાહ!

મેરે નઝદીક ગફલતસે મહેબૂબકા નામ લેના કુફ્ર હૈ :-

(૪૧) એક દિન લોગોંને દેખા કે હઝરત શિબ્લી (રહ.) હાથમેં તલવાર લિયે ગુસ્સેમેં ભરે હુએ એક જગહ ખડે હૈં, પૂછા કે શિબ્લી (રહ.) ક્યા બાત હૈ? ફરમાયા કે જો શખ્સ મેરે સામને અલ્લાહકા નામ લેગા મૈં ઉસે કતલ કર દૂંગા. પૂછા ક્યૂં? ફરમાયા મુઝે અબ માલૂમ હુવા હૈ કે લોગ મેરે મહેબૂબકા નામ ગફલતસે લેતે હૈં ઔર મેરે નઝદીક મહેબૂબે હકીકીકા નામ ગફલતસે લેના કુફ્ર હૈ.

હર કતરા નકશે ખુદા બન ગયા :-

(૪૨) એક દિન આપ કહીં જા રહે થે કે બચ્ચે આપકે પીછે લગ ગયે ઔર આપકો મજનૂં સમઝકર તંગ કરને લગે. આપ ઉનકી તરફ તવજ્જોહ દિયે બગૈર ચલે જા રહે થે. એક લડકેને કંકર ઉઠાકર આપકી તરફ ફેંકા જો આપકી પિન્ડલી પર લગા હત્તાકે ખૂન નિકલને લગા, એક શખ્સને યે મંઝર દેખા તો બચ્ચોંકો ડાંટ ડપટકર ભગા દિયા ઔર આપકે કરીબ હુવા કે ઝખ્મકો સાફ કર દે, મગર યે દેખકર હૈરાન હુવા કે આપકે જિસ્મસે ખૂનકા જો કતરા જમીન પર ગિરતા થા ઉસસે અલ્લાહકા લફ્ઝ બન જાતા થા. સુબ્હાનલ્લાહ. ઉસ જિસ્મમેં મુહબ્બતે ઈલાહી કિતની કૂટ કૂટકર ભરી હોગી કે જિસસે ખૂનકા કતરા જમીન પર ગિરતે હી અલ્લાહકા લફ્ઝ બન જાતા થા.

(ઈશ્કે ઈલાહી)

હઝરત ઐયૂબ (અલૈ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ વાકિઆ :-

(૪૩) રૌઝુર્રિયાહીનમેં લિખ્ખા હૈ હઝરત ઐયૂબ (અલૈ.) પર મર્ઝકીં (આઝમાઈશ) નાઝિલ હોને લગી તો હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) આએ ઔર યે ખબર લાએ કે અય ઐયૂબ (અલૈ.) ખુદાકી તરફસે તુમ પર સખ્ત ઈમ્તિહાન આનેવાલા હૈ. જિસકી બરદાશ્ત પહાડોંમેં ન હોગી. હઝરત ઐયૂબ (અલૈ.) ને સુનકર ફરમાયા :

અગર મુઝે મેરે મહેબૂબકા દીદાર ઔર વિસાલ નસીબ હોતા હૈ તો સબ્ર કરૂંગા કે દુનિયા વાલોંકો તઅજ્જુબ હો જાએગા કે કિસ તરહ ઐયૂબ (અલૈ.) ને ઐસી સખ્ત મુસીબત પર સબ્ર કિયા.

ઈબ્લીસને જનાબે બારીમેં અર્ઝ કિયા ઈલાહી તૂને ઐયૂબ (અલૈ.) કો કિસમ કિસમકી નેઅમતેં અતા કર રખ્ખી હૈં ઈસ લિયે વો શુક્ર ગુઝારી કરતા હૈ, માલકી જગહ માલ, ઔલાદકી જગહ ઔલાદ, ભલા અબ શુક્ર ક્યૂં ન કરે. હમ તો જબ જાનેં કે સબ કુછ છીન લિયા જાએ ઔર ફિર વૈસા હી શુક્ર ગુઝાર બના રહે. હુકમ હુવા કે લઈન વો હમારા બંદા હૈ માલકા બંદા નહીં હૈ. વો હર હાલમેં ઐસા હી રહેગા. અચ્છા જાઓ હમને તુમહેં ઉસકે માલકા, ઔલાદકા ઈખ્તિયાર દિયા સબકો ફના કરો ઔર ફિર દેખ લો.

લઈન આયા ઔર આપકે સારે ખેતોં, બાગોંમેં આગ લગાકર ફના કર દિયે ઔર રોતા હુવા બાગબાનકી સૂરત બનાકર આયા ઔર યે કહા કે અય ઐયૂબ (અલૈ.) ક્યૂં તૂ ઐસે ખુદાકી ઈબાદત કરતા હૈ જિસને તેરે સારે બાગ ઔર ખેત જલા ડાલે, આપ (અલૈ.) ને સુનકર તબસ્સુમ ફરમયા ઔર યે કહા કે અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અબ મૈં ઔર ઝિયાદા બેફિક્રીસે ઉસકી ઈબાદત કરૂંગા ફિર સિજદેમેં ઐસે ગયે કે સારી રાત સર ન ઉઠાયા.

દૂસરે દિન શયતાનને આપકે તમામ અહલો અયાલકે ઉપર જબકે વો

એક મકાનમેં જમા થે છત ગિરા દી, સારે બચ્ચે દબ ગયે તો રોતા હુવા બચ્ચોંકે મુઅલ્લિમકી સૂરતમેં હાઝિર હુવા ઔર યે કહા કે અય ઐયૂબ (અલૈ.) આજ ઔર નયા ઝુલ્મ હુવા કે આપ (અલૈ.) કે નન્હે નન્હે બચ્ચે મકાનકે નીચે દબકર મર ગયે. અય ઐયૂબ (અલૈ.) જિસ વક્ત ઉન બચ્ચોંકે સર પર છત ગિરી તો ઉનકે નાકકે રાસ્તે ઉનકે સરકા ભેજા બાહિર નિકલતા થા. અંતડિયાં ઉનકી બાહિર આઈ, હાય પત્થર ભી દેખકર પાંની હોતા થા. યે સુનકર આપ (અલૈ.) ને ફરમાયા કે અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અબ તો મૈં હર તરહસે ફારિગ હોકર અલ્લાહકી ઈબાદતકે લિયે રેહ ગયા ઔર યે કેહકર સર સિજદેમેં રખ્ખા ઔર એક રાત એક દિન ઈસ નેઅમતકે જાને પર શુક્ર અદા કિયા.

તીસરે દિન શયતાન આયા જબકે આપ સિજદેમેં થે આપકી નાકકે કરીબ વો આગ ભરા સાંસ ફૂંકા કે આપ (અલૈ.) કે સારે જિસ્મમેં આગ લગ ગઈ, ફૌરન સારે બદન પર ફોડે પૈદા હુએ, થોડી દેરકે બાદ બદબૂ પૈદા હોકર શામ તક સારે બદનમેં કીડે પડ ગયે. જિસ કદર મર્ઝ ઔર મુસીબત ઝિયાદા હોતી થી ઉસી કદર મૌલાકી ઈબાદત ઔર શુક્ર ઝિયાદા કરતે થે. આપ (અલૈ.) કા જિસ્મ જગહ જગહસે ફટ ગયા, ખૂન સારા પીપ કચ્ચા લહૂ બન ગયા હજારોં કીડે પૈદા હો ગયે.

જો કીડા આપ (રહ.) કે જિસ્મસે અલગ હોકર ગિરતા હૈ ઉસસે ફરમાતે હૈં અય કીડે મેરે મૌલાને તેરી રોઝી મુઝે બનાયા હૈ મૈં તો રાઝી હૂં તૂ નારાઝ હોકર કહાં ચલા. (રૌઝુર્રિયાહીન બહવાલા મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી)

કીડોંકી મહેમાન નવાઝી ઔર રઝા બ લિકાઅકો મૌલાના રૂમી (રહ.) યૂં બયાન ફરમાતે હૈં કે :

હફ્ત સાલ ઐયૂબ બા સબ્રો રઝા
દર બલા ખૂશ બુવદ બાઝૈફે ખુદા

હઝરત ઐયૂબ (અલૈ.) સાત સાલ તક બલામેં ખુદાકે મહેમાનોંકે સાથ (યાની કીડોંકે સાથ જો બદનમેં પૈદા કર દિયે ગયે થે) ખૂશ ઔર રાઝી બ રઝા રહે.

(મઆરિફે મષનવી)

આપકે મકામે રઝાકા યે હાલ થા કે અગર હો સકતા તો ઉસે ફિર વાપસ ઝખ્મકે અંદર રખ લેતે, રાત દિન યે કામ થા મગર દિલ મૌલાકી યાદમેં મસરૂફ થા. કિસી દિન ઝિક્રે ઈલાહીકે બગૈર ચૈન ન થા, ઉસી હાલતમેં એક દિન જિબ્રઈલ (અલૈ.) આપ (અલૈ.) કે પાસ આએ ઔર સલામ કિયા હઝરત ઐયૂબ (અલૈ.) ને જવાબ ન દિયાં, ફિર દૂસરી દફા હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને સલામ કિયા ફિર દૂસરી દફા આપ (અલૈ.) ને જવાબ દિયા, પૂછા કે મેરે પેહલે સલામકા જવાબ ક્યૂં ન દિયા? હઝરત ઐયૂબ (અલૈ.) ને ફરમાયા :

અય જિબ્રઈલ (અલૈ.) મેરે મહેબૂબને અપને મહેમાન કુછ કીડે મેરે પાસ ભેજે હૈં તાકે મૈં અપના ગોશ્ત ખૂન અપને જિસ્મકી હડ્ડિયોંકે દસ્તરખ્વાન પર બિઠાકર ઉનહેં ખિલાઉં. આજ ઉન મુબારક મહેમાનોંમેંસે કુછ મહેમાન મેરી ઝબાનકો ખા રહે થે, ઈતનેમેં આપને સલામ કિયા, મુઝે ડર હુવા, કહા અગર મૈં આપકો જવાબ દૂંગા તો વો મૌલાકા મહેમાન ગિર જાએગા ઔર મેરે બોલનેકે સબબ ઉનકી રોઝી જાતી રહેગી, મબાદા વો અપને ખુદાસે મેરી શિકાયત કરેં ઔર મૈં ખુદાકા નાફરમાન બન જાઉં. ફિર મેરા મહેબૂબ મુઝસે નારાઝ હો જાએ. ઈતની દેરમેં વો મહેમાન દૂસરી જગહ સરક ગયે ઝબાનકો છોડ દિયા મૈંને આપકે સલામકા જવાબ દિયા. (મુઅલ્લિમુ ત્તન્ઝીલ વ રૌઝુર્રિયાહીન, બહવાલા મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી વ જવામેઉલ કલિમ)

ઔર યે વાકિઆ મઅરિફતે ઈલાહિયા જિ. ૨, સ. ૩૧૦ મઝકૂર હૈ બકૌલ મુફ્તી તકી ઉસ્માની સાહબકે, બાઈબલકે સહીફે ઐયૂબિયામેં ભી યે વાકિઆ લિખ્ખા હુવા હૈ.

હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને હઝરત ઐયૂબ (અલૈ.) સે તન્દુરૂસ્તીકે બાદ દરિયાફત કિયા કે બીમારીમેં આપકા ક્યા હાલ થા ઔર અબ ક્યા હાલ હૈ? ફરમાયા જો મઝા બીમારીમેં થા વો તંદુરૂસ્તીમેં નહીં હૈ. બીમારીકે ઝમાનેમેં હર રોઝ સુબહ હક તઆલાકી તરફસે યે આવાઝ આતી થી "અય ઐયૂબ કૈસે

હો" ઈસ ખિતાબસે ઐસી લઝ્ઝત મિલતી થી કે મૈં અપની બીમારીકો ભૂલ જાતા થા ઔર શામ તક ઉસકી લઝ્ઝતમેં રેહતા થા. ફિર શામકો ભી ઈસી તરહ આવાઝ આતી થી તો ઉસકી લઝ્ઝત સુબહ તક રેહતી થી. બીમારીસે સિહ્હત મિલનેકે બાદ યે આવાઝ કભી ન આઈ.

(શમાઈલે ઈમ્દાદિયા બહવાલા આઈનએ સુલૂક)

ખુલાસા યે કે જબ આપ ઈમ્તિહાનમેં પૂરે ઉતર આએ તો અલ્લાહ તઆલાને આપકો દો બારહ સિહ્હત ઔર દૂસરી નેઅમતેં અતા ફરમા દીં. ઈસી વાકિઆ પર એક અલ્લાહવાલેકા કૌલ યાદ આયા કે આપને ફરમાયા કે :

મુહબ્બતમેં સાદિક વોહી હૈ કે અગર ઉસે ટુકડે ટુકડે કર દિયા જાએ યા ઝિંદા જલા દિયા જાએ તો ઉફ ન કરે.

ચુનાંચે ઐયૂબ (અલૈ.) કા વાકિઆ ઉસકી મિસાલ હૈ.

સવાલ : હઝરત ઐયૂબ (અલૈ.) કિતને બરસ બીમાર રહે?

જવાબ : હઝરત ઐયૂબ (અલૈ.) ૧૮ સાલ બીમાર રહે.

(અલ બિદાયહ વન્નિહાયહ : સ. ૨૨૨)

દૂસરા કૌલ યે હૈ કે ૭ સાલ બીમાર રહે. તીસરા કૌલ ૧૩ સાલકા હૈ. ચોથા કૌલ ૩ સાલકા હૈ.

(અલ ઈત્કાન જિ. ૧, સ. ૩૪૬, બહવાલા ઈસ્લામી મા'લૂમાત)

ખુદાકી મુહબ્બતમેં દીવાના બન ગયે :-

(૪૪) હઝરત ઝૂન્નૂન મિસરી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને શૈબાન મજનૂન (રહ.) સે મુલાકાત કી ઔર કહા મેરે વાસ્તે દુઆ કરો, કહા ખુદા તઆલા તુમકો અપને કુર્બકી દોસ્તી નસીબ કરે, ઔર એક ચીંખ મારકર બેહોશ હો ગયે ઔર દો દિનકે બાદ ઈફાકા હુવા. જબ ઈફાકા હુવા તો એક શઅર પઢા.

ઈન્ન ઝિક્રુલ હબીબિ હય્યજ શૌકી
સુમ્મ હુબ્બુલ હબીબિ અઝહલ અકલી

દોસ્તકે ઝિક્રને મેરા શૌક ભડકાયા ફિર ઉસકી મુહબ્બતને મેરી અકલ ગુમ કર દી.

ઉનહીંકે અશઆર હૈં :

તરલ મુહિબ્બીન ઝરઈ ફી દિયારિહિમ
કફિત્યતિલ કહ્ફિ લા યદરૂન કમ લબિષૂ
વલ્લાહિ લૌ હલફલ ઉશ્શાકુ ઈન્નહુમ
કત્લી મિનલ્ હુબ્બિ યૌમલ્ બય્યિનિ મા હનષૂ

તૂ આશિકોંકો દયારે મહેબૂબમેં ગિરે પડે દેખેગા જૈસેકે અસ્હાબે કહફ ગારોંકે દરમિયાન નહીં જાનતે કિસ કદર ઠેહરે.

કસમ હૈ અલ્લાહકી અગર ઉશ્શાક કસમ ખાએં કે વો ફિરાક્ કે દિન મુહબ્બતકે મકતૂલ હૈં તો હાનિસ ન હોંગે. (કરામાતે ઔલિયા સ. ૧૮૫)

એક આબિદકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ઉન્ગલિયાં જલાનેકા વાકિઆ :-

(૪૫) બની ઈસરાઈલમેં એક આબિદ ઈબાદતખાનેમેં ઈબાદત કરતા થા. કુછ લોગ ઉસસે હસદકી બિના પર એક બદકાર ઔરતકે પાસ આએ. ઉસસે કહા કે તુમ કિસી તરીકેસે ઉસ આબિદકો ભટકા દો. ચુનાંચે વો ફાહિશા (બદકાર) ઔરત આબિદકે પાસ બારિશ હોનેવાલી અંધેરી રાતમેં આઈ ઔર ઉસકો હુજરેકે બાહિરસે પુકારા. ઉસ આબિદને ઉસકો ઝાંકકર દેખા તો ઔરતને કહા અય ખુદાકે બંદે મુઝે અપને પાસ પનાહ દે, ઉસ આબિદને ઉસકી પરવાહ ન કી ઔર નમાઝમેં મશ્ગૂલ હો ગયા ઔર વો ઔરત બારબાર પુકારકર પનાહકી દરખ્વાસ્ત કરતી રહી, બિલઆખિર આબિદને મજબૂર હોકર ઉસકો પનાહ દે દી.

ઉસકે બાદ વો આબિદકે સામને લેટ ગઈ ઔર અપને બદનકી ખૂબસૂરતિયાં દિખાને લગી, યહાં તકકે આબિદકા નફસ ઉસકી તરફ માઈલ હો

ગયા. ફિર આબિદ પર અલ્લાહકી મુહબ્બતકા ગલ્બા હુવા, ઔર ઉસને અપને નફસસે કહા, અલ્લાહકી કસમ ઐસા હરગિઝ નહીં હો સકતા. ચુનાંચે ઉસને અપને નફસકો સઝા દેનેકે લિયે કે ઉસે આગ પર કિતના સબ્ર હૈ અપની ઉન્ગલી ચિરાગ પર રખ દી હત્તાકે વો જલ ગઈ, ફિર વો દો બારહ અપની નમાઝકી તરફ લૌટ આયા લેકિન ઉસકે નફસને ફિર પુકારા.

યે ફિર ચિરાગકી તરફ ગયા ઔર એક ઉન્ગલી રખકર જલા ડાલી, ફિર ઈસી તરહસે ઉસકા નફસ ઉસકી ખ્વાહિશ કરતા રહા ઔર વો ચિરાગકી તરફ લૌટતા રહા હત્તાકે ઉસને અપની સારી ઉન્ગલિયાં જલા ડાલીં, મગર ઉસ ફાહિશાકી તરફ માઈલ ન હુવા. ઉસ ઔરતને જબ ઉસ નૌજવાનકી નફસકશી ઔર ખૌફે ખુદા દેખા તો ઉસ ઔરતને એક ચીંખ મારી ઔર મર ગઈ.

(નુઝહતુલ બસાતીન વ કરામાતે ઔલિયા)

ખુદાકે તાલિબકી ક્યા શાન હોની ચાહિયે :-

(૪૬) ખુદાકે તાલિબકી તો યે શાન હૈ કે અગર સો (૧૦૦) દફા ઉસકો યે આવાઝ આએ કે તૂ દોઝખી હૈ તબ ભી નાઉમ્મીદ ન હો. એક બુઝુર્ગકે પાસ શયતાન આયા ઔર કહા કે તુમકો ઈબાદત કરતે હુએ ઈતને દિન હો ગયે, ઉધરસે ન પયામ હૈ ઔર ન સલામ હૈ ફિર ઈસસે ક્યા નફા? વો બુઝુર્ગ વઝીફા છોડકર સો રહે, ખ્વાબમેં હઝરત ખિઝર (અલૈ.) આએ ઔર વજહ પૂછી, ઉસને કહા ઉધરસે ન સલામ હૈ ન પયામ હૈ ફિર કૈસે દિલ બળ્હે? જવાબમેં ફરમાયા કે તુમ જો ઉનકા નામ લેતે હો યેહી ઉનકા જવાબ હૈ ઔર યેહી ઉનકા પયામ હૈ. અગર વો તૌફીક ન દેતે તો કૈસે અલ્લાહ અલ્લાહ કર સકતે થે.

એક બુઝુર્ગકી હિકાયત શેખ સઅદી (રહ.) ને લિખ્ખી હૈ કે વો ઝિક્ર કરને બૈઠે તો યે આવાઝ આઈ કે તુમ કુછ ભી કરો યહાં કુબૂલ નહીં, મગર વો બુઝુર્ગ ફિર કામમેં લગ ગયે. ઉનકે એક મુરીદને કહા કે જબ કુછ નફા હી નહીં

તો મહેનતસે ક્યા ફાઈદા? બુઝુર્ગને જવાબ દિયા કે ભાઈ અગર કોઈ દૂસરા ઐસા હોતા કે મૈં ખુદાકો છોડકર ઉસકે યહાં પનાહ લે લેતા તો યે ભી હો સકતા થા કે ઉસકો છોડ બૈઠતા, અબ તો ઉનકા હી દરવાઝા હૈ કુબૂલ હો યા ન હો. દિલકો ઉસસે હટા સકતે હૈં જિસકે બગૈર ગુઝર હો સકે, ઔર જિસકે બગૈર ગુઝર નહીં હો સકતી ઉસસે કિસ તરહ દિલ હટા સકતે હૈં? ઈસ જવાબ પર રહમતે ખુદાવંદીકો જોશ હુવા ઔર ઈરશાદ હુવા કે હમને તુ હેં કુબૂલ કર લિયા અગરચે તુમહારે અંદર કુછ હુનર નહીં ક્યૂંકે હમારે સિવા તુમહારી ઔર કોઈ પનાહ નહીં.

ગર્ઝ ખુદાકા તાલિબ હર વક્ત મહેબૂબે હકીકી કી તલબમેં લગા રેહતા હૈ. હત્તાકે મહેબૂબકી તરફસે ધુત્કારનેકે બાવુજૂદ ભી વો પીછે નહીં હટતા.

(ખુત્બાતે હકીમુલ ઉમ્મત)

એક હસીન ઔરતકા અપની ઝિંદગીકો ખુદાકી ચાહત પર ગુઝારનેકા વાકિઆ :-

(૪૭) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મુસ્લિમ અજલી (રહ.) બયાન કરતે હૈં કે મક્કા શરીફમેં એક નિહાયત હસીન ઔરત રેહતી થી, ઉસને એક શખ્સસે શાદી કર રખ્ખી થી, ઉસ ઔરતને એક રોઝ અપના ચેહરા આઈનેમેં દેખા તો અપને ખાવિંદસે કહા આપકા ક્યા ખયાલ હૈ કોઈ શખ્સ ઐસા હૈ જો મેરા યે ચેહરા દેખ લે ઔર બદકારીકા ઈરાદા ન કરે? ખાવિંદને કહા હાં એક શખ્સ હૈ, ઔરતને કહા વો કૌન હૈ? કહા હઝરત ઉબૈદ બિન ઉમેર, ઔરતને કહા તો ફિર આપ મુઝે ઈજાઝત દેં તો મૈં ઉનકો અપના દીવાના બનાતી હૂં? ખાવિંદને કહા તુઝે ઈજાઝત હૈ.

તો વો ઔરત મસ્અલા પૂછનેવાલીકે રૂપમેં ઉનકે પાસ આઈ તો આપ ઉસકો મસ્જિદે હરામકે એક કોનેમેં લે ગયે, ઔરતને અપને ચાંદકે ટુકડે જૈસે ચેહરેસે પરદા હટા દિયા તો હઝરતને ફરમાયા અય ખુદાકી બંદી! (યે ક્યા

કરતી હો?) ઔરતને કહા કે મૈં તુમ પર ફરેફતા હો ગઈ હૂં, મેરે બારેમેં ગૌર કરો. આપને ફરમાયા કે મૈં તુમસે કુછ પૂછના ચાહતા હૂં, અગર તુમ મુઝે ઉસકા સહીહ સહીહ જવાબ દે દોગી તો મૈં તુમહારે મઆમલેમેં ગૌર કરૂંગા. ઔરતને કહા આપ મુઝસે જિસ ચીઝકે બારેમેં સવાલ કરેંગે મૈં સહીહ સહીહ જવાબ દૂંગી.

● આપને ફરમાયા તુમ મુઝે યે બતલાઓ કે અગર મલેકુલ મૌત તુમહારે પાસ તુમહારી રૂહ કબ્ઝ કરનેકે લિયે આએ તો ક્યા વો તુમહેં ઈસકી મોહલત દેગા કે મૈં તેરી હાજત પૂરી કર દૂં? ઔરતને કહા અલ્લાહકી કસમ! નહીં. આપને ફરમાયા તુમને દુરૂસ્ત કહા.

● ફિર પૂછા અગર તુઝે કબ્રમેં દફન કર દિયા જાએ ઔર ફિર સવાલ ઔર જવાબકે લિયે બિઠાયા જાએ તો ક્યા તુઝે ઉસકી હિંમત હોગી કે મૈં તેરી યે હાજત પૂરી કર દૂં?

ઔરતને કહા અલ્લાહકી કસમ નહીં. આપને ફરમાયા તુમને સચ કહા.

● ફિર પૂછા જિસ વક્ત લોગોંકો આ'માલ નામે દિયે જા રહે હોં ઔર તુઝે મા'લૂમ ન હો કે તેરા આ'માલ નામા દાએં હાથમેં મિલેગા યા બાએંમેં? તો ક્યા તેરે લિયે આસાન હોગા કે મૈં તેરી યે હ઼ાજત પૂરી કર દૂં? ઔરતને કહા અલ્લાહકી કસમ નહીં. આપને ફરમાયા તુમને દુરૂસ્ત કહા.

● ફિર આપને પૂછા કે અગર તુઝે અલ્લાહ તઆલાકે સામને સવાલ ઔર જવાબકે લિયે પેશ કિયા જાએ તો ક્યા તેરે લિયે આસાન હોગા કે મૈં તેરી યે હાજત પૂરી કરૂં? ઔરતને કહા અલ્લાહકી કસમ! હરગિઝ નહીં. આપને ફરમાયા તૂને સચ કહા.

● ફિર ફરમાયા અય અલ્લાહકી બંદી! અલ્લાહસે ડરો અલ્લાહને તુમ પર ઈન્આમ કિયા ઔર તુઝે ખૂબસૂરત પૈદા કિયા હૈ.

બયાન કરતે હૈં કે વો ઔરત જબ અપને ખાવિંદકે પાસ વાપસ આઈ તો ઉસને પૂછા તૂને ક્યા કિયા? ઔરતને જવાબ દિયા કે તુમ ભી આવારગીમેં હો

ઔર હમ ભી (કે અપની કીમતી ઝિંદગી તો ઝાએઅ કરને પર તુલે હૈં) ફિર વો નમાઝ, રોઝા ઔર ઈબાદતમેં મસરૂફ હો ગઈ (ઔર અપની ઝિંદગીકો અપને લિયે ખુદાકે સામને કીમતી બનાના શુરૂ કર દિયા) તો ઉસકા ખાવિંદ કહા કરતા થા, મૈંને ઉબૈદ બિન ઉમેર (રહ.) કા ક્યા કુસૂર કિયા હૈ કે ઉસને મેરી બીવીકો મેરે હકમેં બેકાર કર દિયા હૈ, જો હર રાત મેરે લિયે દુલ્હન બના કરતી થી ઉસને ઉસે રાહિબા (ગોશા નશીન) બના દિયા હૈ.

(તમ્બીહુલ ગાફિલીન વ નુઝહતુલ બસાતીન વ કરામાતે ઔલિયા)

એક કસાઈકા હરામકારી છોડ દેનેકા વાકિઆ :-

(૪૮) હઝરત બક્ર બિન અબ્દુલ્લાહ મુઝની કુદ્દિસ સિર્રુહૂને કહા હૈ કે એક કસાઈ અપને પડોસીકી લોન્ડી પર આશિક થા. એક મરતબા વો લોન્ડી જા રહી થી વો કસાઈ પીછે પીછે જાકર ઉસસે લિપટ ગયા. લોન્ડીને કહા :

અય જવાં મર્દ જિસ કદર તુઝે મુઝસે મુહબ્બત હૈ ઉસસે ઝિયાદા મુઝે તુઝસે ઈશ્ક હૈ, લેકિન ક્યા કરૂં ખુદાસે ડરતી હૂં.

કસાઈને કહા નેકબખ્ત જો તૂ ખુદાસે ડરતી હૈ તો મૈં ક્યૂંકર ન ડરૂં.

યે કેહકર તૌબા કી ઔર ફિર રાહમેં ઉસ પર પ્યાસ ગાલિબ હુઈ, હલાક હો જાનેકા ખૌફ થા કે એક શખ્સ પૈગંબર વક્તકે રસૂલ કહીં જા રહે થે. વો તશરીફ લાએ ઔર ઉસ કસાઈસે પૂછા કે તુઝે ક્યા આફત પહોંચી હૈ? જવાબ દિયા કે પ્યાસકી શિદ્દત હૈ, ઉનહોંને ફરમાયા કે તૂ દુઆ કર કે હક તઆલા અબ્ર (બાદલ) ભેજ દે ઔર જબ તક હમ શહેરકો ન પહોંચેં વો હમ પર સાયા કિયે રહે. તૂ યે દુઆ કર ઔર મૈં ઈસ દુઆ પર આમીન કહૂં. કસાઈને કહા કે મૈં તો કુછ ઈબાદત નહીં કરતા હૂં, તુમહી દુઆ કરો મૈં ઉસ પર આમીન કહૂં. ગર્ઝ યે કે ઐસા હી કિયા. અબ્ર (બાદલ) આયા ઔર ઉનકે સર પર છા ગયા હત્તાકે એક દૂસરેસે જુદા હુએ.

વો અબ્ર કસાઈકે સાથ ચલા ઔર વો રસૂલ પૈગંબર ધૂપમેં ચલે ઔર

કસાઈસે ફરમાને લગે, અય જવાન તૂ કેહતા થા મૈં કુછ ઈબાદત નહીં કરતા હૂં, અબ રાઝ ખુલા કે યે અબ્ર તો તેરે હી વાસ્તે થા તૂ અપના હાલ બતા? કસાઈને કહા મૈં ઔર તો કુછ નહીં જાનતા મગર ઉસ લોન્ડીકે કેહનેસે તૌબા કી હૈ. રસૂલ પૈગંબરને ફરમાયા ઐસા હી હૈ, હક તઆલા શાનુહૂકે નઝદીક જો મકબૂલિયત તૌબા કરનેવાલેકે વાસ્તે હૈ વો કિસીકે વાસ્તે નહીં હૈ. (કીમિયાએ સઆદત)

એક આબિદકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ગુનાહકો છોડ દેનેકા વાકિઆ :-

(૪૯) હઝરત હસન (બસરી રહ.) ફરમાતે હૈં કે એક ફાહિશા ઔરત થી, દુનિયાકા તિહાઈ હુસ્ન ઉસકે પાસ થા. વો ગુનાહકા સો (૧૦૦) દીનાર લેતી થી, ઉસકો એક આબિદને દેખા તો હૈરાન હો ગયા ઔર અપને હાથસે મહેનત કરકે સો દીનાર જમા કિયે ઔર ઉસ ફાહિશા ઔરતકે પાસ આકર કહા, તુમહારે હુસ્નને મુઝે દીવાના કર દિયા હૈ, મૈંને અપને હાથસે મહેનત કી હૈ ઔર સો દીનાર જમા કિયે હૈં. ફાહિશાને કહા યે મેરે વકીલકો દે દો તાકે વો ઉનકો પરખ લે ઔર ઉનકા વજન કર લે. ચુનાંચે આબિદને વો દીનાર ઉસકે વકીલકો દે દિયે. ફિર ફાહિશા ઔરતને અપને વકીલસે પૂછા ક્યા તુમને ઉસસે દીનાર અચ્છી તરહ દેખ ભાલકર વસૂલ કર લિયે? ઉસને કહા જી હાં, તો ફાહિશાને આબિદકો કહા અંદર આ જાઓ.

ઉસ ઔરતકા હુસ્નો જમાલ ઈતના ઝિયાદા થા જિસકો અલ્લાહ હી જાનતા હૈ, ઉસ ફાહિશાકા ઘર બડા દિલકશ થા ઔર ઉસકા પલંગ સોનેકા બના હુવા થા. જબ ફાહિશાને કરીબ બુલાયા ઔર વો ખયાનતકી જગહ પર બૈઠા તો અલ્લાહકે સામને પેશીકા ખૌફ આ ગયા ઔર ઉસસે કાંપ ગયા, ઉસકી શહવત મર ગઈ. ઔર કહા મુઝે છોડ દે મૈં વાપસ જાઉંગા. યે દીનાર ભી તેરે (મૈં યે વાપસ નહીં લૂંગા) ઉસ ઔરતને કહા તુમહેં ક્યા હુવા? તૂને મુઝે દેખા, મૈં તુઝે અચ્છી લગી ફિર તૂને બડી મહેનત મશક્કતસે સો દીનાર જમા કિયે, ફિર જબ

કાદિર હુવા તો યે ક્યા કિયા?

ઉસ આબિદને કહા કે મૈં અલ્લાહકે સામને પેશ હોનેસે ડર ગયા હૂં ઈસ લિયે મેરા ઐશ કડવા હો ગયા હૈ, તો ઉસ ફાહિશાને કહા કે અગર તૂ ઈસ બાતમેં સચ્ચા હૈ તો મેરા ખાવિંદ તેરે સિવા ઔર કોઈ નહીં હો સકતા.

આબિદને કહા મુઝે છોડ દે મૈં જાના ચાહતા હૂં. ઔરતને કહા મૈં આપકો નહીં જાને દૂંગી મગર ઈસ શર્ત પર કે આપ મેરે સાથ શાદી કર લેં, આબિદને કહા ઐસા નહીં હો સકતા જબ તકકે મૈં યહાંસે નિકલ ન જાઉં, ઔરતને કહા કે તો ફિર આપકે ઝિમ્મે રહા કે અગર મૈં આપકે પાસ આઉં તો આપ મેરે સાથ શાદી કર લેંગે, આબિદને કહા ઠીક હૈ. ફિર ઉસ આબિદને મુંહ છુપાયા ઔર અપને શહેરકો નિકલ ખડા હુવા.

વો ફાહિશા ભી દુનિયાકી બદકારિયોંસે શરમિંદા હોકર ઉસકે પીછે પીછે નિકલ ખડી હુઈ હત્તાકે વો ભી ઉસ આબિદકે શહેરમેં જા પહોંચી ઔર આબિદકે નામ ઔર ઘરકા પતા માલૂમ કિયા જો ઉસકો બતલા દિયા ગયા (તો જબ યે આબિદ તક પહોંચી) ઔર આબિદકો (ઉસ ઔરતકે બારેમેં બતલાયા ગયા) શેહઝાદી આઈ હૈ ઔર આપકા પૂછતી હૈ. તો જબ આબિદને ઉસકો દેખા તો એક ચીંખ મારી ઔર મર ગયા. ઔર ઉસકી બાંહોંમેં ગિર પડા.

ઔરતને કહા કે યે તો હાથોંસે ગયા. કોઈ ઉસકા કરીબી રિશ્તેદાર હૈ? ઉસકો બતાયા ગયા કે ઉસકા એક ભાઈ હૈ જો ફકીર આદમી હૈ, તો ઔરતને કહા કે તુમહારે ભાઈસે મુહબ્બત હોનેકી વજહસે તુમસે શાદી કરૂંગી. ચુનાંચે ઉસને ઉસસે શાદી કર લી ઔર ઉસકે સાત બેટે પૈદા હુએ.

(કિતાબુત્તવ્વાબીન ઔર નુઝહતુલ બસાતીન)

હઝરત સુલેમાન (રહ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ગુનાહસે બચનેકા વાકિઆ :-

(૫૦) હઝરત ઝૈદ બિન અસલમ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત અતાઅ

બિન યસાર (રહ.) ઔર હઝરત સુલેમાન બિન યસાર (રહ.) હજ કરનેકે ઈરાદાસે મદીના મુનવ્વરહસે રૂખ્સત હુએ, ઉનકે સાથ ઉનકે શાગિર્દ ભી થે, જબ યે મકામે "ઈબવા" પર પહોંચે તો એક મંઝિલ પર ઉતર પડે ફિર હઝરત સુલેમાન અપને સાથિયોંકો લેકર કિસી કામકો તશરીફ લે ગયે ઔર હઝરત અતાઅ ઉસ મકાનમેં અકેલે નમાઝ પઢનેમેં લગ ગયે.

તો ઉનકે પાસ દેહાતકી એક ખૂબસૂરત ઔરત દાખિલ હુઈ. જબ હઝરત અતાઅને ઉસકો દેખા તો યે સમઝે કે શાયદ ઉસે કોઈ કામ હૈ ઈસ લિયે જલ્દીસે નમાઝ પૂરી કી ઔર પૂછા તુમહેં કોઈ કામ હૈ? કેહને લગી હાં? ફરમાયા ક્યા કામ હૈ? કહા ઉઠકર મેરા તકાઝા પૂરા કર દેં. મૈં ઉસકે લિયે તરસ રહી હૂં મેરા ખાવિંદ નહીં હૈ. આપને ફરમાયા મુઝસે દૂર હો જાઓ, ન મુઝે દોઝખમેં જલાઓ ન ખૂદકો, ઔર જબ ઉસકે હુસ્નકો દેખા તો નફ્સ તો ઉનકો આમાદા કરતા થા મગર યે ઈન્કાર કર રહે થે, ફિર હઝરત અતાઅને રોના શુરૂ કર દિયા ઔર સાથ હી યે કેહતે જા રહે થે તુમ મુઝસે દૂર હો જાઓ તુમ મુઝસે દૂર હો જાઓ. ફિર આપ ઝોર ઝોરસે રોને લગ ગયે, જબ ઔરતને દેખા કે વો ખૌફકે મારે ઈતના ઝોર ઝોરસે રો રહે હૈં તો વો ભી આપકે સામને રોને લગ ગઈ.

યે ઈસી તરહસે રો રહે થે કે હઝરત સુલેમાન (રહ.) અપને કામસે ફારિગ હોકર વાપસ આ ગયે, જબ હઝરત અતાઅકો દેખા કે વો રો રહે હૈં ઔર એક ઔરત ભી ઉનકે સામને કોનેમેં બૈઠકર રો રહી હૈ તો ઉનકો દેખકર યે ભી રોને લગ ગયે. મગર ઉનકો ઈસકા પતા ન થા કે યે ક્યૂં રો રહે હૈં? ફિર ઉનકે શાગિર્દ ઔર સાથિયોંમેંસે જો ભી આતા ગયા ઉનકો રોતા દેખકર રોને લગા, ઉનસે વો યે નહીં પૂછતા થા કે રોનેકા ક્યા સબબ હૈ. યહાં તકકે રોના બહોત હો ગયા ઔર આવાઝ બુલંદ હો ગઈ તો જબ ઉસ દેહાતનને યે દેખા તો ઉઠકર (ચુપકેસે) નિકલ ગઈ ઔર સાથી ભી ઈધર ઉધર હો ગયે, ઉસકે બાદ હઝરત સુલેમાનને અપને ભાઈસે ઉસ ઔરતકા કિસ્સા કભી ન પૂછા ઉનકે

મરતબા ઔર હૈબતકી વજહસે, ક્યૂંકે વો હઝરત સુલેમાન (રહ.) સે ઉમ્રમેં ભી બડે થે.

ફિર યે કિસી કામકો મિસર તશરીફ લે ગયે ઔર જિતના અરસા અલ્લાહ તઆલાકો મંઝૂર થા વહાં રહે, ઉસી દૌરાનમેં હઝરત અતાઅને એક મરતબા નીંદસે ઉઠનેકે બાદ રોના શુરૂ કર દિયા. તબ હઝરત સુલેમાન (રહ.) ને પૂછા અય ભાઈ! આપ ક્યૂં રો રહે હૈં? ફરમાયા ઉસ ખ્વાબકી વજહસે જો મૈંને ઈસ રાતકો દેખા હૈ. પૂછા વો ક્યા ખ્વાબ હૈ? ફરમાયા કે મૈં જબ તક ઝિંદા રહૂં કિસીકો ન બતાના. મૈંને હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કો ખ્વાબમેં દેખા હૈ. જો લોગ આપકી ઝિયારત કર રહે થે મૈં ભી ઉનમેં આપ (અલૈ.) કી ઝિયારત કર રહા થા. જબ મૈંને ઉનકે હુસ્નકો મુલાહિઝા કિયા તો રોને લગ ગયા, જબ આપને મુઝે લોગોંમેં દેખા તો ફરમાયા અય જવાન તુમ ક્યૂં રો રહે હો? મૈંને અર્ઝ કિયા મેરે માં-બાપ આપ પર કુરબાન હોં, અય અલ્લાહકે નબી મૈંને અઝીઝે મિસરકી બીવીકો ઔર ઉસકે જિસ હાદસામેં આપ મુબ્તલા હુએ થે, ફિર જેલ ભુગતી ઔર હઝરત યાકૂબકી જુદાઈ બરદાશ્ત કી, ઉન સબકો યાદ કરકે રો રહા હૂં, ઔર મૈં ઉન (સદમોંકે સેહને) પર હૈરાન હો રહા હૂં.

આપને ઈરશાદ ફરમાયા તુમ મકામે ઈબવામેં ઉસ દેહાતી ઔરતસે બચનેવાલે શખ્સકે કારનામા પર હૈરાન નહીં હુએ? તો મૈં સમઝ ગયા જિસકા આપને ઈરશાદ ફરમાયા થા, તો યે સુનકર મૈં (ખ્વાબમેં ભી) રોને લગા ઔર જબ બેદાર હુવા તબ ભી રો રહા હૂં.

હઝરત સુલેમાન (રહ.) ને પૂછા અય ભાઈ ઉસ ઔરતકા ક્યા કિસ્સા હૈ? તો હઝરત અતાઅને ઉનકે સામને વો કિસ્સા ઝિક્ર કિયા ઔર હઝરત સુલેમાનને ઉસકી કિસીકો ઈત્તિલાઅ ન કી. જબ તક હઝરત અતાઅ હયાત રહે. ઉસકે બાદ સિર્ફ અપને ઘરકી એક ઔરતકો ઉસકા ઝિક્ર કિયા. ફિર યે વાકિઆ મદીના મુનવ્વરહમેં હઝરત સુલેમાન બિન યસારકી ભી મૌતકે બાદ મશહૂર હુવા.

યે કિસ્સા એક રિવાયતમેં હઝરત અતાઅકે બજાએ હઝરત સુલેમાન બિન યસાર (રહ.) કે બારેમેં ઝિક્ર કિયા ગયા હૈ. (ઝમ્મુલ હવા)

હઝરત અબૂ ઝરઆ ઐની (રહ.) કા ખ્વાહિશકો દબા લેનેકા વાકિઆ :-

(૫૧) હઝરત અબૂ ઝરઆ ઐની (રહ.) ફરમાતે હૈં કે એક ઔરતને મેરે સાથ ફરેબ કરકે કહા અય અબૂ ઝરઆ! આપ એક મુસીબતઝદાકી ઈયાદત કરકે ઔર ઉસે દેખકર ઈબરત હાસિલ નહીં કરેંગે? તો મૈંને કહા ક્યૂં નહીં, તો ઉનસે કહા ઘરમેં આ જાએં, જબ મૈં ઘરમેં દાખિલ હુવા તો ઉસને દરવાઝા બંદ કર દિયા ઔર મુઝે કોઈ (મરીઝ) નઝર ન આયા ઔર મુઝે ઉસકી નિય્યત માલૂમ હો ગઈ તો મૈંને (બદ દુઆ કરતે હુએ) કહા, અય અલ્લાહ ઈસકો કાલા કર દે તો વો (ફૌરન) કાલી સિયાહ હો ગઈ (જબ ઉસને ખૂદકો ઈસ અઝાબે ખુદાવંદીમેં ગિરિફતાર) દેખા તો દરવાઝા ખોલ દિયા ઔર મૈં બાહિર નિકલ આયા ઔર ફિર મૈંને યે દુઆ કી કે અય અલ્લાહ ઉસકો અપની પેહલી હાલતમેં લૌટા દે, ચુનાંચે વો વૈસી હો ગઈ જૈસાકે પેહલે થી. (ઝમ્મુલ હવા)

હઝરત ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ (રહ.) કા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં બાદશાહતકો છોડનેકા વાકિઆ મઅ હાલાતે ઝિંદગી

તઆરૂફ :-

(૫૨) આપ બહોત હી તકવાવાલે બુઝુર્ગોંમેંસે હુએ હૈં ઔર બહોતસે મશાઈખીનસે શર્ફે નિયાઝ હાસિલ કિયા. બહોત અરસા તક હઝરત ઈમામ અબૂ

હનીફા (રહ.) કી સોહબતમેં રહે. જુનેદ બગદાદી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે આપકો વો તમામ ઉલૂમ હાસિલ થે જો ઔલિયાએ કિરામકો હુવા કરતે હૈં.

જઝ્બકા પેહલા વાકિઆ :-

એક રાતકા વાકિઆ હૈ કે આપ મહેલમેં સો રહે થે યકાયક છત ફટનેકી આવાઝ આઈ ઔર એક શખ્સ નમૂદાર હુવા, આપને ઉસસે મુતઅજ્જિબ હોકર પૂછા કે વો કૌન હૈ ઔર ઉસકા વહાં કૈસે આના હુવા? ઉસ શખ્સને જવાબ દિયા કે મેરા ઊંટ ખો ગયા હૈ ઉસકો તલાશ કરને આયા હૂં, યે સુનકર આપને ઉસ શખ્સસે ફરમાયા કે છત પર ઊંટકા આના કૈસે મુમકિન હૈ? ઉસ શખ્સને જવાબ દિયા કે છત પર ઊંટકા આના મુમકિન હૈ લેકિન શાહી મહેલમેં રેહકર ખુદાકો પાના નામુમકિન હૈ.

ઈસ જવાબકા આપકો બહોત અસર હુવા. એક ઔર વાકિઆસે આપ ઔર ઝિયાદા મુતાસ્સિર હુએ. (તઝકિરતુલ ઔલિયા)

જઝ્બકા દૂસરા વાકિઆ :-

આપ દરબારમેં તશરીફ ફરમા થે. એક અજનબી શખ્સ દરબારમેં આયા આપને ઉસસે પૂછા ક્યા ચાહતા હૈ? ઉસ શખ્સને જવાબ દિયા મૈં તો યે સમઝકર યહાં આયા હૂં કે યે એક સરાય હૈ. આપને ફરમાયા : "યે સરાય નહીં હૈ યે તો મેરા મહેલ હૈ" ઉસ શખ્સને આપસે દરિયાફ્ત કિયા કે ઈસસે પેહલે યે કિસકા થા? આપને જવાબ દિયા : "મેરે નાનાકા" ફિર ઉસ શખ્સને પૂછા કે ઉનસે પેહલે યે કિસકા થા? આપને ફરમાયા : "ઉનકે વાલિદકા" ઈસી તરહ વો શખ્સ આપસે સવાલ કરતા રહા ઔર આપ જવાબ દેતે રહે.

આખિરકાર ઉસ શખ્સને નિહાયત સંજીદગીસે કહા :

યે સરાય નહીં તો ઔર ક્યા હૈ? એક આતા હૈ દૂસરા જાતા હૈ.

યે કેહકર વો અજનબી શખ્સ જાને લગા. આપ તેઝીસે ઉસકે પીછે હુએ

ઔર પૂછા કે વો કૌન હૈ? ઉસ શખ્સને જવાબ દિયા કે મૈં ખિઝર હૂં.

(તઝકિરતુલ ઔલિયા, બહવાલા દબિસ્તાને સૂફિયા)

જઝ્બકા તીસરા વાકિઆ :-

અબ તો આપ બહોત પરેશાન હુએ દિલ બેહલાનેકે લિયે હવાખોરીકે લિયે નિકલે; જંગલમેં જબ પહોંચે તો ગૈબસે આવાઝ આઈ કે કોઈ કેહતા હૈ :

બેદાર હો ઈસસે પેહલે કે મૌતસે બેદાર કિયે જાઓ.

યે આવાઝ સુનકર તો આપ ઔર ભી ઝિયાદા ફિક્રમેં પડ ગયે.

જઝ્બકા ચોથા વાકિઆ :-

ઈત્તિફાકસે એક હિરન દિખાઈ દિયા. આપને કુછ દૂર તક ઉસકા પીછા કિયા. હિરન એક જગહ રૂકકર ખડા હો ગયા ઔર આપસે ઈસ તરહ ગોયા હુવા :

મુઝે તેરા શિકાર કરનેકે લિયે ભેજા ગયા હૈ ઔર તૂ મરા શિકાર કરના ચાહતા હૈ.

યે ભી કહા જાતા હૈ કે હિરનને આપસે યે કહા :

ક્યા તુમ ઈસ વાસ્તે પૈદા કિયે ગયે હો? યા તુમકો ઈસ કામકા હુકમ મિલા હૈ.

બાઝને ઈસ વાકિઆકો ઈસ તરહ લિખ્ખા હૈ કે આપને ગૈબસે આવાઝ સુની :

અય ઈબ્રાહીમ! તુઝકો ઈસ કામકે લિયે પૈદા નહીં કિયા ગયા હૈ.

યે સુનકર આપકા હાલ ઉલટ પુલટ હુવા દુનિયાસે નફરત પૈદા હુઈ. માલો જાનકી મુહબ્બત દિલસે નિકલ ગઈ. તાજ ઔર તખ્તકી કોઈ અહમિયત ઉનકી નિગાહમેં નહીં રહી, હુકૂમત ઔર સલ્તનતસે બેઝાર હો ગયે.

(તઝકિરતુલ ઔલિયા ઔર લતાઈફે અશરફી ઔર બોસ્તાને સૂફિયા)

ફિર આપને શાહી મહેલકો મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ખૈર આબાદ કહા. જબ આપ આગે ચલે તો એક ચરવાહેસે ગોદડી માંગી શાહી લિબાસ ઉતારા ઉસ ગોદડીકો પહેના.

બકૌલ બંદાકે પીરો મુરશિદકે કે : જિસ વક્ત આપ ઉસ ગોદડીકો પહેન રહે થે આસમાનમેં ક્યા ગલગલા મચા હોગા. "આહ" આજ યે બાદશાહ ઈશ્ક ઔર મુહબ્બતે ઈલાહીમેં શાહી લિબાસ ઉતાર રહા હૈ ઔર ઈતની બડી સલ્તનતકો ઈસ્તિઅ્ફા દે રહા હૈ ઔર તખ્ત ઔર બાદશાહતકો અલ્લાહ પર ફિદા કર રહા હૈ.

મૌલાના રૂમી (રહ.) ને ફરમાયા :

શાહી વ શેહઝાદગી દિલે બાખ્તા

સુલતાન ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ (રહ.) ને શાહી ઔર શેહઝાદગીકો અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બત પર ફિદા કર દિયા.

અઝ પયે તૂ દર ગરીબી સાખ્તા

અય અલ્લાહ આપકી મુહબ્બતમેં સુલતાન ઈબ્રાહીમ આજ ગરીબુલ વતન હો રહા હૈ ઔર પરદેસ જા રહા હૈ. (તજલ્લિયાતે જઝ્બ)

તાજ ઔર તખ્તસે આઝાદ હોકર આપ ઘૂમતે ફિરતે દજલાકે કિનારે પહોંચે. વહાં એક દુરવેશ રેહતા થા, રોઝા રખતા થા, ઈફતારકે વક્ત ઉસ દુરવેશકે લિયે ગૈબસે ખાનેકા ખ્વાન આયા ઔર આપકે વાસ્તે દસ ખાનેકે ખ્વાન ગૈબસે આએ, ઉસ દુરવેશકો યે બાત નાગવાર ગુઝરી ઉસને બારગાહે ઈલાહીમેં અર્ઝ કિયા કે યે ફકીર જો નયા આયા હૈ ઉસકે લિયે તો દસ ખ્વાન ઔર મેરે લિયે જો એક મુદ્દતસે વહાં ઈબાદતમેં મશ્ગૂલ હૈ એક ખ્વાન ભેજા ગયા. ગૈબસે આવાઝ આઈ કે :

"અય ઝાહિદ તૂ મુફલિસ થા તેરે સવાલ કરને પર તુઝકો એક ખ્વાન ભેજા ગયા તેરે લિયે યે કાફી હૈ, ઔર યે અઝીઝ (હઝરત ઈબ્રાહીમ) મેરી મુહબ્બતમેં બાદશાહત છોડકર આયા હૈ ઉસકે લિયે દસ ખ્વાન ભી કમ હૈં."

(સિયરુલ આરિફીન સ. ૫૬)

એક દિન દરિયાકે કિનારે સુલતાન ઈબ્રાહીમ ઈબ્ને અદહમ (રહ.) ગોદડી સી રહે થે, સલ્તનતે બલ્ખકા એક વઝીર ઉધર આ નિકલા ઉસને દિલમેં કહા કે યે મુલ્લા કિતના બેવકુફ હૈ, સલ્તનત છોડકર જંગલમેં ગોદડી સી રહા હૈ. વાકઈ યે મુલ્લા બડે બેવકૂફ હોતે હૈં. યે વસ્વસા ઉન પર મુન્કશિફ હુવા. અલ્લાહ તઆલાને ઉનકે દિલ પર મુન્કશિફ કર દિયા. કશ્ફ ઈખ્તિયારી ચીઝ નહીં હૈ જબ અલ્લાહ ચાહતા હૈ કશ્ફ હોતા હૈ. જબ નહીં ચાહતા કુછ નહીં હોતા. ફૌરન ઉનહોંને બુલાયા કે અય વઝીર યહાં આઓ, આ ગયા. સુલતાને બલ્ખને ફૌરન અપની સૂઈ દરિયામેં ફેંકી ઔર ફરમાયા કે અય મછલિયો! મેરી સૂઈ લાઓ, બકૌલ મૌલાના રૂમી (રહ.) એક લાખ મછલિયાં સોનેકી સૂઈયાં લેકર આ ગઈ, અબ દેખો સુલતાને બલ્ખકી સલતનત :

દિલકી સલ્તનત અફઝલ હૈ યા દુન્યાવી સલ્તનત.

એક લાખ મછલિયાં સોનેકી સૂઈ લેકર આ ગઈ. સુલતાનને ઉનકો ડાંટકર કહા કે અય મછલિયો! મેરી લોહેવાલી સૂઈ લાઓ, સોનેકી સૂઈ ઈસ્તેમાલ કરના ઉમ્મતકે લિયે જાઈઝ નહીં હૈ. સોનેકે ખિલાલ, સોનેકા પાનદાન, સોનેકી ડિબ્બિયા, કોઈ ચીઝ જાઈઝ નહીં, સોનેકા ઈસ્તે'માલ મરદોંકે લિયે હરામ હૈ. ચાંદી ભી મરદોંકે લિયે હરામ હૈ સિવાએ સાડે ચાર માશાસે કમકી અંગૂઠીકે. ચાંદીકી અંગૂઠી અગર સાડે ચાર માશાસે કમ હો તો જાઈઝ હૈ.

એક મછલીને ગોતા લગાયા ઔર લોહેકી સૂઈ લેકર હાઝિર હો ગઈ. બસ વઝીર રોને લગા કે મૈંને તો આપકો બેવકૂફ મુલ્લા સમઝા થા લેકિન મેરી મહેરૂમી કે મૈં આપ જૈસે વલીયુલ્લાહકો નહીં પહેચાન સકા ઔર મછલિયાં જાનવર હોકર આપકો પહેચાન ગઈ, જાનવરોંને આપકો પહેચાન લિયા. ઔર મૈં ઈન્સાન હોકર આપકો નહીં પહેચાન સકા. હાય મૈં કિતના મહેરૂમ, કિતના કમીના ઔર નાલાઈક હૂં કે આપ જૈસે વલીયુલ્લાહકી શાનમેં ગુસ્તાખી કર રેહા થા, બેવકૂફ સમઝ રહા થા મગર મા'લૂમ હુવા કે આપ તો પેહલે ખુશ્કીકે

બાદશાહ થે અબ ખુશ્કી ઔર તરી દોનોંકે બાદશાહ હૈં, આપ શાહે બહ્ર ભી હૈં ઔર શાહે બર ભી હૈં. ફિર ઉસને કહા કે યે નિસ્બત મઅલ્લાહકી દૌલત મુઝકો ભી દે દીજિયે, ફરમાયા અચ્છા છ મહીને રેહ જાઓ. છ મહીને વઝીર ઉનકી ખિદમતમેં રેહ ગયા ઔર વલીયુલ્લાહ બનકર વાપસ હુવા.

(તજલ્લિયાતે જઝ્બ)

ફિર આપ નેશાપુર તશરીફ લે ગયે વહાં એક ગારમેં રેહને લગે. હર જુમે'રાતકો ગારસે બાહિર આતે થે. લકડિયાં જમા કરતે. લકડિયોંકા ગઠ્ઠા સર પર રખતે ઉસકો શહેરમેં લે જાકર ફરોખ્ત કરતે ઔર જો કીમત આતી ઉસમેંસે આધી ફુકરા ઔર મસાકીનકો દેતે ઔર બાકી અપને ખર્ચકે લિયે રખતે. જુમ્આકી નમાઝ પઢકર વાપસ ગારમેં ચલે જાતે. (તઝકિરએ ઔલિયા ઔર સિયરુલ કિતાબ બહવાલા દબિસ્તાને સૂફિયા)

ગાર કા વાકિઆ :-

સરદીકે મોસમમેં જમે હુએ પાનીકો જિસને બરફકી શકલ ઈખ્તિયાર કર લી થી તોડકર નહાએ ઔર પૂરી રાત મશ્ગૂલે ઈબાદત રહે, ઔર સુબહકો જબ હલાકત આમેઝ સરદી મહેસૂસ હોને લગી તો આપકો આગકા ખયાલ આયા ઔર અભી ઈસ ખયાલમેં થે કે ઐસા મહેસૂસ હુવા કે જૈસે કિસીને પુશ્ત પર ગરમ પોસ્તીન ડાલ દી હો. જિસકી વજહસે પુરસુકૂન નીંદ આ ગઈ. ઔર જબ બેદારીકે બાદ દેખા તો એક બહોત બડા અઝદહા થા. જિસકી ગરમીને આપકો સુકૂન બખ્શા. યે દેખકર આપ ખૌફઝદા હો ગયે ઔર અલ્લાહ તઆલાસે અર્ઝ કિયા કે તૂને તો ઈસકો મેરે લિયે સુકૂનકા સબબ બનાયા લેકિન અબ યે કહરકે રૂપમેં મેરે સામને હૈ, યે કેહતે હી અઝદહા ફન જમીન પર મારતા હુવા ગાઈબ હો ગયા.

જબ લોગોંકો આપકે મરતબાકા સહીહ અંદાઝા હો ગયા, તો આપને ઉસ ગારકો ખૈરબાદ કેહકર મક્કા મુઅઝ્ઝમાકા રૂખ કિયા. ઉસકે બાદ એક મરતબા

શેખ અબૂ સઈદ (રહ.) ને ઉસ ગારકી ઝિયારત કરકે ફરમાયા કે અગર યે ગાર મુશ્કસે લબરેઝ કર દિયા જાતા તબ ભી ઈતની ખૂશબૂ ન હોતી જિતની એક બુઝુર્ગકિ ચંદ રોઝા કિયામસે મૌજૂદ હૈ. (તઝકિરએ ઔલિયા)

સફરે હજકા વાકિઆ :-

સફરે હજકે દૌરાન આપકો ખાના મયસ્સર ન આયા તો ઈબ્લીસને સામને આકર કહા કે સલ્તનત છોડકર સિવાએ ફાકાકશીકે ઔર ક્યા મિલા? ઉસ વક્ત આપને અલ્લાહ તઆલાસે અર્ઝ કિયા કે દુશ્મનકો દોસ્તકે પીછે ક્યૂં લગા દિયા. નિદા આઈ કે તુમહારી જેબમેં જો ચીઝ હૈ ઉસે ફેંક દો તાકે તુમહેં ઉસકા રાઝ મા'લૂમ હો જાએ. ચુનાંચે જબ આપને જેબમેં હાથ ડાલા તો થોડીસી ચાંદી નિકલ આઈ વો ફેંકતે હી રફૂ ચક્કર હો ગયા.

ઈબ્રાહીમ ઈબ્ને અદહમ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને ખ્વાબ દેખા કે ગોયા એક ફરિશ્તા આસમાનસે નાઝિલ હુવા. મૈંને ઉસકા હાલ પૂછા તો કેહને લગા કે મૈં ખુદાકે દોસ્તોંકે (જૈસે સાબિત બનાની ઔર માલિક બિન દીનાર (રહ.), ઔર ઈસી તરહ બહોતસોંકે ઉસને નામ ગિનવાએ ઔર કેહને લગા કે ઉન સબકે) નામ લિખનેકો ઉતરા હૂં. મૈંને ઉસસે પૂછા કે મેરા ભી નામ ઉનમેં હૈ? ઉસને કહા કે નહીં, તો મૈંને કહા અચ્છા જબ લિખ ચુકના તો ઉનકે નીચે યે ભી લિખ દેના કે ઈબ્રાહીમ ખુદાકે દોસ્તોંકા દોસ્ત હૈ. ઉસી વક્ત ફરિશ્તેને કહા કે ખુદાકા મુઝે અભી હુકમ આ પહોંચા હૈ કે સબસે પેહલે આપકા નામ લિખ્ખૂં.

મુઅલ્લિફ કેહતા હૈ કે ઈસી જૈસી એક રિવાયત માલિક બિન દીનાર (રહ.) સે મન્કૂલ હૈ. વો કેહતે હૈં કે મૈંને બેદારીમેં દેખા કે દો શખ્સ કુછ લિખ રહે હૈં, ઉનસે હાલ પૂછા તો કેહને લગે કે હમ ખુદાકે દોસ્તોંકે નામ લિખતે હૈં. મૈંને કહા કે તુમહેં ખુદાકી કસમ યે બતા કે મેરા ભી નામ ઉનમેં હૈ? ઉનહોંને જવાબ દિયા કે નહીં. યે સુનકર મૈં બેહોશ હોકર ગિર પડા. ઉસકે બાદ ખ્વાબમેં દેખા કે

કોઈ કેહનેવાલા કેહતા હૈ કે તૂ ભી ઉનહીંમેં હૈ ઔર ઉનહીંકા સાથી હૈ ક્યૂંકે આદમી ઉસીકા સાથી હોતા હૈ જિસસે વો મુહબ્બત રખતા હૈ.

(તઝકિરતુલ ઔલિયા, ઔર નુઝહતુલ બસાતીન)

અકવાલ :-

અલ્લાહકો અપના દોસ્ત બના ઔર મખ્લૂકકો એક તરફ ડાલ.

જો શખ્સ તીન મૌકોં પર, કુરઆન પઢને, નમાઝ અદા કરને ઔર ઝિક્રકે વક્ત અપને દિલકો હાઝિર ન પાએ વો સમઝ લે કે મુઝ પર નેઅમત ઔર અસરારકા દરવાઝા બંદ હૈ. (સિયરુલ કિતાબ સ. ૪૨)

તખ્તો તાજ છોડનેકી વજહ :-

આપસે લોગોંને પૂછા કે તાજો તખ્તસે ક્યૂં દસ્ત બરદાર હો ગયે? આપને જવાબ દિયા :

"અપને ઈસ આઈનેમેં નિગાહ કી, તો અપના મકામ કબ્રમેં દેખા ઔર વહાં કોઈ ગમખ્વાર નહીં. ઔર એક બડા લમ્બા સફર હૈ, લેકિન તોશા નહીં. ઔર એક આદિલ કાઝી દેખા ઔર મેરે પાસ કોઈ હુજ્જત નહીં. ઈસ લિયે દુનિયાકી મુહબ્બત મેરે દિલસે ઉઠ ગઈ." (સૈયિદુલ કિતાબ સ. ૩૬)

અલ્લાહવાલોંકી સોહબત :-

મક્કામેં આપ મહેનત ઔર મઝદૂરી કરકે અપના પેટ ભરતે, મક્કામેં આપ બહોતસે બુઝુર્ગોંસે મિલે, હઝરત ઈમામ મુહમ્મદ બાકર (રહ.), હઝરત ઈમામ અબૂ હનીફા (રહ.), હઝરત ઈમામ મુહમ્મદ, હઝરત સુફયાન સૌરી (રહ.) ઔર હઝરત અબૂ યૂસુફ (રહ.) કી સોહબતસે મુસ્તફીદ ઔર મુસ્તફીઝ હુએ. હઝરત ફુઝૈલ બિન અયાઝકા શોહરા સુનકર આપ ઉનકી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ ઔર ઉનકે ઐસે ગિરવીદા હુએ કે કાફી મુદ્દત ઉનકી ખિદમતમેં ગુઝારી.

આપ (રહ.) કી છ કીમતી નસીહતેં :-

એક શખ્સ આપકે પાસ આયા ઔર અર્ઝ કિયા કે કુછ નસીહત ફરમાઈયે. આપને ફરમાયા છ બાતેં બતાતા હૂં. ઉન પર અમલ કરો ફિર કુછ ભી કરોગે નુકસાન ન પહોંચેગા. આપને ઉન છ બાતોંકી વઝાહત ઈસ તરહ કી :

(૧) જબ ગુનાહ કરો તો ઉસકી (ખુદાવંદ તઆલાકી) નેઅમત મત ખાઓ. દુનિયા જો કુછ હૈ વો ઉસકી નેઅમત હૈ ક્યા યે શરમકી બાત નહીં હૈ કે ઉસકી નેઅમતસે ફાઈદા ઉઠાતે હો ઔર ફિર ભી ગુનાહ કરો.

(૨) અગર ગુનાહ કરના ચાહો તો ઉસકે મુલ્કસે બાહિર ચલે જાઓ. મશરિકસે મગરિબ તક ઉસકા મુલ્ક હૈ, યે અચ્છા નહીં મા'લૂમ હોતા કે ઈસ મુલ્કમેં રેહકર ઉસકી નાફરમાની કી જાએ.

(૩) અગર ગુનાહ કરો તો ઐસી જગહ કરો કે જહાં ખુદાવંદ તઆલા તુઝકો ન દેખતા હો. ક્યા યે શરમકી બાત નહીં હૈ કે ઉસકે મુલ્કમેં રહો, ઉસકા રિઝક ખાઓ, ઔર ફિર ઉસકે સામને ગુનાહ કરો.

(૪) જબ મલેકુલ મૌત રૂહ કબ્ઝ કરનેકે લિયે આએં તો ઉનસે કહો કે ઈતની મોહલત દીજિયે કે તૌબા કર લૂં. અગર તુઝકો ઈતની કુદરત હાસિલ નહીં હૈ કે મલેકુલ મૌતકો અપને પાસસે વાપસ કર દે તો બેહતર યેહી હૈ કે મલેકુલ મૌતકે આનેસે પેહલે તૂ તૌબા કર લે.

(૫) જબ મુન્કર નકીર તેરી કબ્રમેં આએં તો તૂ ઉનકો કિસી બહાનેસે અપને પાસસે વાપસ કર દે, અગર યે બાત દુશ્વાર હૈ તો તુઝકો ચાહિયે કે ઉનકે આનેસે પેહલે જવાબ તૈયાર કર રખ્ખે. તાકે ઉસ વક્ત પરેશાની ન હો.

(૬) જબ કિયામતકે દિન ગુનેહગારોંકો દોઝખમેં ભેજા જાને લગે તો દોઝખમેં જાનેસે ઈન્કાર કર દે. અગર યે મુમકિન નહીં તો ફિર ઐસા કોઈ કામ કરના ચાહિયે જિસસે તૂ અઝાબમેં ગિરિફતાર ન હોવે. યે સબ બાતેં સુનકર ઉસ

શખ્સને અર્ઝ કિયા કે વો મતલબ અચ્છી તરહ સમઝ ગયા, ઉસ શખ્સને ઉસી વક્ત તૌબા કી ઔર આપકી ખિદમતમેં રેહને લગા.

તફસીર રૂહુલ મઆનીમેં સુલતાન ઈબ્રાહીમ ઈબ્ને અદહમ (રહ.) કા તઝકિરા :-

બંદાકે પીરો મુરશિદને ફરમાયા કે ઉનકા તઝકિરા તફસીર રૂહુલ મઆનીમેં ભી અલ્લામા આલૂસીને ફરમાયા. અલ્લામા આલૂસી (રહ.) ને તફસીર રૂહુલ મઆની પારા ૪ મેં વાકિઆ બયાન કિયા કે જબ યે હજ કર રહે થે તો અલ્લાહ તઆલાસે ઉનહોંને સવાલ કિયા **અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્લુકલ્ ઈસ્મત** અય ખુદા મુઝે ઈસ્મત દે દે, મા'સૂમ કર દે, મુઝસે કભી ગુનાહ ન હો, કા'બાસે આવાઝ આઈ યે સુલતાન ઈબ્રાહીમ ઈબ્ને અદહમ સારે ઈન્સાન મુઝસે ઈસ્મત માંગતે હૈં. અગર મૈં સબકો મા'સૂમ કર દૂં કિસીસે કભી કોઈ ખતા ન હો તો મેરી મહેરબાની ઔર મેરા કરમ કિસ પર હોગા?

હક તઆલાકી સિફત ગફફારિયત પર એ'તિમાદકા મતલબ :-

ઈસકા મતલબ યે નહીં કે આપ લોગ ગુનાહ ઈસ નિય્યતસે કરેં કે હમ પર મહેરબાની હો. નહીં અગર કોઈ મરહમકી ડિબ્બિયા આપકો દે દે કે જો આગસે જલ જાએ ઉસકે લિયે હમદર્દકા યે મરહમ સોફીસદ મુફીદ હૈ, તો ક્યા આપ અપને હાથકો આગમેં જલાએંગે કે ઈસ મરહમકો દેખૂં મુફીદ હૈ યા નહીં.

(તજલ્લિયાતે જઝ્બ)

યૂસુફ (અલૈ.) ઔર ઝુલેખાકા વાકિઆ :-

(૫૩) ઈમામ ગઝાલી (રહ.) ને અપની તફસીર "અસરારુલ મુહબ્બત" મેં યૂસુફ (અલૈ.) કે આશિકોંકા હાલ તેહરીર ફરમાયા હૈ.

જબ હઝરત યૂસુફ (રહ.) કે મિસર લાનેકી ખબર મશ્હૂર હુઈ, કુછ લોગોંને આપકો દેખા સારે મિસરમેં આપકે હુસ્નકે ચરચે મશ્હૂર હો ગયે. આપ (અલૈ.) જિસકે ગુલામ થે ઉસકે ઘર બાહિર મજમાકા મજમા થા. ઉસને કહા લોગોંમેંસે જો શખ્સ ભી યૂસુફ (અલૈ.) કો દેખના ચાહેગા ઉસકો એક અશરફી દેની પડેગી. તીસરે દિન માલિકને એલાન કિયા, જો શખ્સ યૂસુફ (અલૈ.) કો ખરીદના ચાહતા હૈ વો મિસરકે બાઝારમેં ચલા આએ. ચુનાંચે લોગોંકા એક બહોત બડા મજમા ઉસ બાઝારમેં જમા હો ગયા.

ઈમામ ગઝાલી (રહ.) ને અપની માયએ નાઝ તફસીર **"અસરારે મુહબ્બત"** મેં લિખ્ખા હૈ કે ઐસે જાહો જલાલકે વક્ત જબકે યૂસુફ (અલૈ.) કે હુસ્નકા બાઝાર નિહાયત ગરમ થા. જબકે હજારહા મર્દ ઔર ઔરત ફારિઆ બેખૂદ વ બેદમ હોકર મર રહે થે, હર શખ્સકે મુંહ પર હાય યૂસુફ હાય યૂસુફકા ના'રા બુલંદ થા. એક ઔરત ફારિઆ નામી મિસરકી અમીરઝાદી જો કૌમે આદકે ઘરાનેસે થી, એક હજાર ખચ્ચર માલો દૌલતકે સાથ લેકર હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કો ખરીદનેકો આઈ. જબ ઉસકી નઝર અચાનક હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) પર પડી તો આંખેં ઉસકી ચુંધિયાં ગઈ. ઔર હૈરાન રેહ ગઈ. બેખૂદ હોકર બોલી :

અય યૂસુફ (અલૈ.) આપ કૌન હૈં? આપકી સૂરત દેખકર મેરી આંખેં ખીરહ હો ગઈ. મેરી અકલ જાતી રહી, મૈં એક હજાર ખચ્ચર માલકે ભરકર આપકો ખરીદને આઈ થી. લેકિન આપકી સૂરત દેખકર માલૂમ હુવા કે એક હજાર ખચ્ચર આપકે એક પૈરકી ભી કીમત નહીં હો સકતી, સારી દુનિયા ઔર જો કુછ ઈસ દુનિયામેં દૌલત ઔર માલ ખઝાને હૈં શાયદ વો સબ મિલકર ભી આપકી કીમત અદા ન કર સકેં.

અબ આપ યે ફરમાએં કે આપકો કિસને પૈદા કિયા હૈ, આપકા ખાલિક કૌન હૈ? હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) ને ફરમાયા કે મૈં બંદા હૂં અપને ખુદાકા, ઉસીને મુઝે પૈદા કિયા ઔર ઉસીને મેરી સૂરત ઐસી હસીન બનાઈ,

જિસે દેખકર તુમ હૈરાન હોતી હો. યે બાત સુનકર વો રઈસ ઔરત બોલી કે અય યૂસુફ મૈં ઈમાન લાઈ ઉસ ઝાત પર જિસને તુમહેં પૈદા કિયા, જબ તુમ ઉસકી મખ્લૂક હોકર ઐસે ખૂબસૂરત હો, ભલા વો ખુદા કિસ શાનો જલાલકા હોગા. યે કેહકર ઉસ ઔરતને વો સારા માલ જો હજાર ખચ્ચરોં પર લાદકર લાઈ થી રાહે ખુદામેં ગરીબોં ઔર ફકીરોંકો ખૈરાત કિયા ઔર અપના વતન, ઘરબાર, માલ, ખઝાને સબ કુછ છોડકર મહેબૂબે હકીકી કી તાલાશમેં સારી ઉમ્ર દરિયાએ કુલઝુમકે કિનારે ઈબાદત કરતે કરતે ગુઝાર દી.

(મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી)

અઝીઝે મિસરને યૂસુફ (અલૈ.) કો ખરીદ લિયા :-

જબ હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) ફરોખ્ત હુએ, અઝીઝે મિસરકે ઘર પહોંચે તો આપકે હુસ્ને ખુદાદાદકો દેખકર ઉસકી મલેકા જિસકા નામ ઝુલેખા થા, આપ પર ફરેફતા હો ગઈ. ઔર મુહબ્બતમેં ગિરિફતાર હોકર ઈસ કદર આગે બળ્હ ગઈ કે ઉસે અપની ઈઝ્ઝતકા ખયાલ ભી ન રહા. દિન ઔર રાત હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કો અપને દામે ફરેબમેં (જાલમેં) ફંસાનેકી નાકામ કોશિશેં કરતી રહી. ઉસને હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કો પાનેકે લિયે સેંકડોં જતન કિયે. લેકિન હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) ને જો ખૂદ ભી પૈગંબર થે ઔર એક પૈગંબરકે લખ્તે જિગર થે. અપને હુસ્ને મા'સૂમકી અસ્મત (આબરૂ) ઔર તહારત ઔર ઈફફત ઔર તકદ્દુસકો અલ્લાહ તઆલાકી તૌફીકે ખાસસે મહેફૂઝ રખ્ખા. સબ્ર ઔર ઈસતિકામતસે ઝુલેખાકી હર ઈશ્તિઆલ અંગેઝ હરકતસે પૈગંબરાના જલાલ ઔર મતાનત વ તમક્કુનતકે સાથ ગુઝરતે ચલે ગયે.

અલગર્ઝ જબ ઝુલેખાકા હર હરબા નાકામ હો ગયા ઔર વો માહે કન્આનીકે હુસ્નો જમાલકો અપની તરફ મુતવજ્જેહ ન કર સકી, તો ઉસકી હાલત ગૈર હોને લગી. ઈધર શહેર ભરમેં ઝુલેખાકી ઈસ દારફતગીકા ચરચા આમ હો ગયા. શહેરકી મુઅઝ્ઝઝ બેગમાત જબ ભી કહીં ઈખટ્ઠી હોતીં તો ઉનકી

બાતોંમેં ઝુલેખાકી દાસ્તાને ઈશ્ક હી હોતા. તમામ ઔરતેં ઉસે તા'ને દેને લગીં, કે અચ્છી મલેકા હૈ! અપને ઝરખરીદ ગુલામ પર ફરેફતા હો ગઈ હૈ. ઔર ઉસને અપને મકામ ઔર મરતબેકા ઝર્રા ભર પાસ નહીં રખ્ખા. કુરઆનને ઉનકે તા'નોંકો ઈસ તરહ નકલ ફરમાયા હૈ :

(વ કાલ નિસ્વતુન ફીલ્ મદીનતિમ રઅતિલ અઝીઝુ તુરાવિદુ ફતાહા અન્ નફ્સિહી કદ્ શગફહા હુબ્બા. ઈન્ના લનરાહા ફી ઝલાલિમ મુબીન)

ઔર શહેરમેં ઉમરાઅકી ઔરતોંને કેહના શુરૂ કર દિયા કે અઝીઝકી બીવી અપને ગુલામકો અપની ખ્વાહિશે નફસકી તરફ માઈલ કરના ચાહતી હૈ ઉસ ગુલામકી મુહબ્બત ઉસકે દિલમેં ઘર કર ચુકી હૈ હમ તો ઉસે ઈસ મઆમલેમેં ઉસીકો એલાનિયા (ખુલી) ગલતી પર પાતે હૈં.

ચુનાંચે ઝુલેખાકો જબ પતા ચલા કે ઉસકા રાઝે ઈશ્ક તમામ લોગોંકો માલૂમ હો ગયા હૈ. ઔર શહેરકી અમીરઝાદિયાં તો ઉસ પર તા'નોંકે તીર બરસાને લગી હૈં. જબ ઉસને દેખા કે વો બેહૂદગીકે ઉન તા'નોંસે વો હર તરફસે છલની હોને લગી હૈ. તો ઉસને સોચા ક્યૂં ન ઉનહેં ભી અપને મહેબૂબકે હુસ્નકી એક ઝલક દિખા દી જાએ કે ઉનહેં ભી તો કુછ ખબર હો કે મૈં કિસ હુસ્નકી પુજારી હૂં.

ઝુલેખાને અપને ઈસ મન્સૂબેકો અમલી જામા પહેનાનેકે લિયે એક પુર તકલ્લુફ શાહાના દઅવતકા ઈન્તિઝામ કિયા. એક રિવાયતકે મુતાબિક પૂરે શહેરમેંસે તકરીબન ચાલીસ મુઅઝ્ઝઝ ઔરતોંકો દઅવત દી. ઉનકે બૈઠનેકે લિયે બેહતરીન કાલીન બિછાએ. તકિયે લગાએ. ઔર ખૂબસૂરત દસ્તરખ્વાન પર ખાના ચુન દિયા, તાઝા ઔર ખૂશ્બૂદાર ફલોંકે ઢેર લગા દિયે. ઉસકે બાદકા મંઝર ખૂદ કુરઆને મજીદ યૂં બયાન ફરમાતા હૈ :

(વ આતત્ કુલ્લ વાહિદતિમ્ મિન્હુન્ન સિકકીના)

જબ સબ ઔરતેં આ ગઈ તો ઉસને ઉનમેંસે હર એકકો ફલ કાટનેકે લિયે એક એક તેઝ છુરી દે દી. ઔર ઉનહેં ફલ કાટકર ખાનેકો કહા, ઈધર

હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કો હુકમ દિયા કે વો વહાંસે ગુઝરેં. ફિર આપ જબ વહાંસે ગુઝરે તો ફિર જો હુવા કુરઆનસે પૂછિયે :

ચુનાંચે કુરઆન મજીદ કેહતા હૈ કે :

(ફલમ્મા રઐનહૂ અકબૂરનહૂ વ કત્તઅ્ન ઐદિયહુન્ન વ કુલ્ન હાશ લિલ્લાહિ મા હાઝા બશરા, ઈન્ હાઝા ઈલ્લા મલકુન કરીમ)

પસ જબ ઉન ઔરતોંને હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કો દેખા તો દેખતે હી ઉનકે હુસ્નકી કાઈલ હો ગઈ ઔર મુશાહિદએ હુસ્ન કરતે કરતે અપને હાથોંકો કાટ દિયા ઔર સબકી સબ કેહ ઉઠીં, સુબ્હાનલ્લાહ! યે તો ઈન્સાન નહીં બલ્કે કોઈ મુઅઝ્ઝઝ નૂરાની ફરિશ્તા હૈ.

ઈસ વાકિઆ પર સાહિબે તફસીર રૂહુલ બયાનને લિખ્ખા હૈ :

દેખો ઉન ઔરતોંકો જિનહોંને અપની મિસ્લ મખ્લૂક દેખકર બેખૂદીમેં હાથ કાટે, તુમ કૈસે ખુદાકે જમાલકે આશિક હો જો ઝરા ઝરાસી તકલીફોંમેં મુબ્તલા હોકર ખુદાકો છોડ દેતે હો.

ફિર ઝુલેખાને બહોત કોશિશ કી કે યૂસુફ (અલૈ.) મેરે કરીબ હો જાએં લેકિન યૂસુફ (અલૈ.) ને એક ન માની કે મુહબ્બતે ઈલાહીમેં જેલમેં ચલે ગયે, ઈધર ઝુલેખાને બુતપરસ્તીકી ઈન્તિહા કર દી, ખૂબ બુતસે યૂસુફ (અલૈ.) કો માંગતી. જબ એક ઝમાના ગુઝર ગયા ઔર આપ બુતકે આગે આજિઝી કરતી કરતી યૂસુફ (અલૈ.) કો માંગતી માંગતી આજિઝ હુઈ મગર વહાં પત્થરોંકો ક્યા ખબર, અંધેકે આગે રોએ અપની આંખેં ગંવાએ, યે બુત કોરા પત્થર થા યહાં ક્યા રખ્ખા થા.

જબ ઝુલેખા રોતી રોતી લાચાર હો ગઈ મગર વહાંસે નિહાયત બેઝાર હુઈ, ઉધર તૌફીકે ઈલાહીને હાથ પકડા તો ફૌરન બુતકો તોડકર ચૂરા ચૂરા કર ડાલા ઔર **લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ** મુંહસે નિકલા ઔર સાથ હી યે અર્ઝ કિયા.

અય મૌલા! યા તો તૂ મુઝસે યૂસુફ (અલૈ.) કો મિલા દે. યા યૂસુફ (અલૈ.) કી મુહબ્બત મેરે દિલસે નિકાલકર અપની મુહબ્બત દે. ઈલાહી હમેં વો

દિન દિખા દે કે હમેં ખૂદ યૂસુફ (અલૈ.) તલાશ કરેં ઔર હમ યૂસુફ (અલૈ.) સે છુપેં. વો હમેં બસદ મન્નત બુલાએં ઔર હમ ઉનસે ભાગેં, વો હમેં અપના હુસ્નો જમાલ દિખાએં હમ ઉનસે મુંહ ફેરેં. ઈલાહી વો હમકો દેખેં ઔર હમ તુઝે દેખેં.

બીબી ઝુલેખાને યે દુઆએં માંગીં. ખુદાને સબ દુઆએં કુબૂલ ફરમાઈ. યૂસુફ (અલૈ.) કો ભી મિલા દિયા ઔર અપની તરફ ભી બુલા લિયા. જો કુછ માંગા થા વો સબ કુછ દે દિયા. જિસ વક્ત બીબી ઝુલેખાને યે દુઆએં માંગીં થીં મલાઈકાને જનાબે બારીમેં અર્ઝ કિયા, ઈલાહી અબ તો ઝુલેખા તેરી હો ગઈ, ઉસકી મુરાદ પુરી કર દે. અલ્લાહ પાકને ફરમાયા મલાઈક હમેં કસમ હૈ અપની ઝાતે આલીકી! કલ ઝુલેખા અપની મુરાદકો પહોંચ જાએગી.

(યે ઉસ વક્તકી બાત હૈ જબ ઝુલેખા બુળ્હી હો ગઈ થી ઔર યૂસુફ (અલૈ.) બાદશાહ બન ચુકે થે)

દૂસરે દિન હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કી સવારી બડી શાન શૌકતસે મિસરમેં નિકલી ઔર ઝુલેખાકી ઝોંપડીકે પાસસે ગુઝરને લગી, ઝુલેખા હાથમેં લકડી લેકર સડકકે કિનારે ખડી હુઈ ઔર યે કેહના શુરૂ કિયા :

પાક હૈ વો ઝાત જિસને બાદશાહોંકો ગુલામ બનાયા ગુનેહગારીકે સબબસે, ઔર ગુલામોંકો બાદશાહ કર દિયા ઈતાઅતકી વજહસે.

ઈતાઅતે નબીકે સબબસે બીબી ઝુલેખા હમેશા ઐસી સદા કહા કરતી થીં લેકિન કૌન સુનતા થા. આજ ઉનકા ખુદા હામી હો ગયા. ફૌરન ઝુલેખાકી આવાઝ હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કે કાનમેં પહોંચી. હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) ને યે દર્દનાક સદા સુનકર ફરમાયા. જલ્દ દેખો યે કૌન સદા કરતા હૈ ઉસકો ક્યા તકલીફ હૈ. ગુલામ આપ (અલૈ.) કા ઝુલેખાકી ઝોંપડીકી તરફ દૌડકર આયા, દેખા કે એક ઔરત બુળ્હિયા અંધી ખડી ફરિયાદ કરતી હૈ, જાકર અર્ઝ કિયા કે એક અંધી ઔરત હૈ વો કુછ ફરિયાદ કરતી હૈ. ફરમાયા

કે જાઓ પૂછો વો ક્યા માંગતી હૈ. ગુલામ આ ગયા ઔર બીબી ઝુલેખા (રહ.) સે પૂછા કે અય બુઢિયા તુઝે ક્યા હાજત હૈ જલ્દી બતા દે? ઝુલેખા નાબીની (અંધી) થી ફરમાયા તૂ કૌન હૈ? યૂસુફ (અલૈ.) કે ગુલામને કહા કે મૈં હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કા ગુલામ હૂં. યે સુનકર ઝુલેખાને ફરમાયા જાઓ હટ જાઓ હમેં તુઝસે ક્યા હાજત હોગી જિસને તુઝે ભેજા હૈ ઉસે હમારે પાસ ભેજ દે. ગુલામ યહાંસે હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કે પાસ આયા ઔર અર્ઝ કિયા કે વો ઔરત કોઈ બડી મુઅઝ્ઝઝ મુતકબ્બિર હૈ યે કેહતી હૈ કે જા ઉસે ભેજ દે જિસને તુઝે ભેજા હૈ.

ઈધર જબ ઝુલેખાકે પાસસે યૂસુફ (અલૈ.) કા ગુલામ ચલા ગયા ઝુલેખાને જનાબે ઈલાહીમેં દુઆ કી અય મેરે મૌલા બુતોંમેં તો ઈતની તાકત ભી ન થી કે યૂસુફ (અલૈ.) ગુલામકો મેરે પાસ લાતે, વો યૂસુફ (અલૈ.) કો કહાં લા સકતે? મગર ક્યા હુઝૂરમેં ભી ઈતની તાકત નહીં હૈ જો જનાબે યૂસુફ (અલૈ.) કો મેરે પાસ લાએ? યે સુનતે હી દરિયાએ રહમતે ઈલાહી જોશમેં આયા ઔર હુકમ હુવા કે અય જિબ્રઈલ જાઓ યૂસુફ (અલૈ.) સે કહો કે વો અપની સવારીસે ઉતરેં ઔર ઉસ બુઢિયાકી મિઝાજ પુરસી કરેં. આતે હી હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને યૂસુફ (અલૈ.) કી સવારીકો રોક લિયા ઔર સવારીસે નીચે ઉતારા ઔર કહા કે ઉસ બુઢિયાકે પાસ ચલો.

હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) ઔર હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) ઝુલેખાકે પાસ આએ, યૂસુફ (અલૈ.) ને ફરમાયા કે અય ઔરત! તૂ કૌન હૈ? ઝુલેખાને કહાઃ

અય યૂસુફ (અલૈ.) મૈં વો હૂં જિસને તુમહેં જવાહિરાત સોના ચાંદી ખર્ચ કરકે ખરીદ લિયા થા.

જબસે તુમહેં દેખા રાતકો સોઈ નહીં, કભી પેટ ભરકર ખાના ન ખાયા મગર અફસોસ કે ઐસી જલ્દી તુમ ભૂલ ગયે. અચ્છા યે બતાઓ કે તુમ ન બુલાએસે કભી આએ, ન ખૂદ કભી આએ આજ તુમહેં કિસીને ભેજા હૈ આયા આપ આએ હો? હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) ને ફરમાયા કે આજ મુઝે રબ્બુલ

આલમીનને ભેજા હૈ. યે સુનકર ઝુલેખાકે દિલમેં ઈશ્કે ઈલાહીકી યે પેહલી બુન્યાદ પડી થી. અર્ઝ કિયા :

અલ્હમ્દુલ્લિલ્લાહિલ્લઝી તકબ્બલ મિન્ની કલીલંવ્ વ અઅ્તાની કષીરા.

થોડાસા લેકર બહોતસા દેકર માલામાલ કરનેવાલે ખુદાકા શુક્ર અદા કરતી હૂં.

અભી તો સિર્ફ લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ મુંહસે નિકલા હૈ કે યૂસુફ (અલૈ.) હાથ બાંધે સામને ખડે હૈં. (રૌઝુર્રિયાહીન બહવાલા મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી)

ઉસકે બાદકે મુખ્તસર હાલાત હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) કી ઝબાની સુનિયે. એક મજલિસમેં હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે :

જબ હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કે દિલમેં ઝુલેખાકી મુહબ્બત પૈદા હુઈ તો ઉસ વક્ત ઝુલેખા હઝરત યાકૂબ (અલૈ.) કે દીનસે મુશર્રફ હો ચુકી થી, ઔર હમેશા યાદે ઈલાહીમેં મશ્ગૂલ રેહતી, નિકાહકે બાદ જબ યૂસુફ (અલૈ.) ઉસસે મિલના ચાહતે તો વો કતરા જાતી, યે દેખકર યૂસુફ (અલૈ.) ને ઝુલેખાસે પૂછા કે યાદ કરો એક વો દિન થા કે તુમ મેરા પીછા કરતી થીં. ઔર મૈં તુમહારે સામનેસે ભાગ જાતા થા. ઔર એક આજકા દિન હૈ કે મૈં તુમસે મિલના ચાહતા હૂં ઔર તુમ મુઝસે કતરાતી હો. આખિર યે મુઈમ્મા ક્યા હૈ? ઝુલેખાને જવાબ દિયા, અય યૂસુફ (અલૈ.)! ઉસ વક્ત ખુદાસે મેરી આશનાઈ નહીં હુઈ થી ઔર ઉસકી ઈબાદતસે મુઝે કોઈ વાસ્તા નહીં થા સિવાએ તુમહારે, ઔર કોઈ ભી દૂસરા મેરા મહેબૂબ નહીં થા ઈસ લિયે તુમસે લિપટી હુઈ થી, લેકિન અબ તો અલ્લાહ તઆલાકો મૈંને પહેચાન લિયા હૈ ઔર ઉસકી પરસ્તિશકો અપના શેવા બના લિયા હૈ ઔર અપની કોશિશોંસે ઉસકો પા લિયા હૈ, ઉસકી મુહબ્બત મેરે દિલમેં ઘર કર ગઈ હૈ.

પસ અય યૂસુફ! અબ તુમ બલ્કે તુમસે લાખોં ગુના બેહતર મેરી નઝરમેં કોઈ હકીકત નહીં રખતે, જબ મૈંને અલ્લાહસે મુહબ્બતકા રિશ્તા જોડ લિયા તો ફિર ઉસકે માસિવા કિસીસે ઉલ્ફત કરનેમેં તો બજાએ વફાદારીકે (ખાલિકે યૂસુફ

(અલૈ.) સે) બેવફાઈ ઝાહિર હોગી.

સૂફિયાએ કિરામકી મુખ્તલિફ કિતાબોંમેં યે ભી લિખ્ખા હુવા મિલતા હૈ કે ઝુલેખાને યૂસુફ (અલૈ.) સે કહા કે :

અય યૂસુફ (અલૈ.)! મૈં ખુદાકી મઅરિફતસે પેહલે તુઝસે મુહબ્બત કરતી થી, ઔર જબ મૈંને ખુદાકી મઅરિફત હાસિલ કર લી તો ઉસકી મુહબ્બતને ગૈરૂલ્લાહકી મુહબ્બતકો ન રેહને દિયા ઔર ઉસકા બદલ મૈં નહીં ચાહતી, આખિર હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) ને ઉસે બતાયા કે અલ્લાહ તઆલાને મુઝે ઈસકા હુકમ દિયા હૈ ઔર મુઝે બતાયા હૈ કે તેરે યહાં દો લડકે પૈદા હોંગે ઔર ખુદા તઆલા ઉન દોનોંકો નબી બનાએગા. ઝુલેખાને અર્ઝ કિયા કે અગર ખુદાવંદે કરીમને આપકો ઈરશાદ ફરમાયા હૈ ઔર મુઝકો ઉસ નેઅમતકા ઝરીઆ બનાએગા તો મૈં ઈસ નેઅમતકે હુસૂલકે લિયે ખુદા તઆલાકે હુકમકે તાબેઅ હૂં.

(રૌઝુર્રિયાહીન વ કુવ્વતુલ કુલૂબ જિ. ૨, સ. ૧૮૯ વ મુકાશિફતુલ કુલૂબ ઔર અહયાઉલ ઉલૂમ જિ. ૪, સ. ૪૫૮, વ કશ્ફુલ મહજૂબ)

ગૌર તલબ નુકતા :-

મેરે દોસ્તો! ઈસ વાકિઆકો પઢકર આપ હઝરાતકે દિલમેં યકીનન અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં ઈઝાફા હુવા હોગા. આપ હઝરાત ખૂદ સોચેં ઝુલેખાને એક નબીકો તકલીફ પહોંચાઈ ફિર ભી અલ્લાહ તઆલાને ગલબએ મુહબ્બતકી વજહસે ઝુલેખાકો અઝાબમેં મુબ્તલા નહીં કિયા, ફિર ઈતની બડી નાફરમાનીકે બાવુજૂદ જબ ઝુલેખાને યૂસુફ (અલૈ.) કો પાનેકે લિયે અલ્લાહકી તરફ રૂજૂઅ કિયા તો અલ્લાહકી મુહબ્બતકે ક્યા કેહને અલ્લાહને બાવુજૂદ નાફરમાનીકે ઝુલેખાકી દુઆકો કુબૂલ કિયા. ચુનાંચે ઈસ વાકિઆસે આપકો અંદાઝા હો ગયા હોગા કે અલ્લાહ તઆલા બંદોંસે કિતની મુહબ્બત કરતે હૈં ઔર અલ્લાહકે આશિક અલ્લાહસે કિતની મુહબ્બત કરતે હૈં.

એક બાદશાહકે બેટેકા અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતમેં ઐશો ઈશરતકો કુરબાન કર દેનેકા વાકિઆ

(૫૪) ખલીફા હારૂન રશીદકા એક લડકા સોલા બરસકી ઉમ્રમેં થા. વો ઝાહિદોં ઔર દુરવેશોંકી સોહબતમેં બહોત રેહતા ઔર ઉસકી યે હાલત થી કે કબ્રસ્તાનમેં નિકલ જાતા ઔર વહાં જાકર મુરદોંસે ખિતાબ કરકે કેહતા, તુમ હમસે પેહલે મૌજૂદ થે ઔર દુનિયાકે માલિક થે ઔર અબ તુમ કબરોંમેં હો, અય કાશ મુઝે ખબર મિલ જાએ તુમ ક્યા બોલતે થે ઔર લોગ તુમસે ક્યા કહા કરતે થે. મતલબ કે ઈસ કિસમકે હસરત આમેઝ કલિમાત કેહતા ઔર ફિર ફૂટ ફૂટકર રોતા. એક દિનકા કિસ્સા હૈ કે યે લડકા અપને બાપ હારૂન રશીદકે પાસ આયા ઔર ઉસ વક્ત ઉમરાએ ઔર વુઝરાએ ઔર અરકાને દૌલત યાની હાકિમ સબ અપને અપને કરીનેસે બૈઠે હુએ થે. ઔર આયા ભી ઈસ હાલતમેં કે એક કમ્બલ ઓળ્હે ઔર એક કમ્બલકા તેહબંદ કિયે હુએ. જબ ઐસી હાલતકો અઅ્યાને સલ્તનત ઔર અરકાને દૌલતને મુલાહિઝા કિયા તો આપસમેં બાઝ આદમી કેહને લગે કે અમીરૂલ મુઅમિનીન ઔર ખલીફતુલ મુસ્લિમીનકો બાદશાહોંમેં ઐસી હી ઔલાદને બદનામ કિયા હૈ, અગર અમીરૂલ મુઅમિનીન ઈસકો તહદીદ (ધમકી) ઔર તમ્બીહ કરેં તો કુછ બઈદ નહીં કે અપની ઈસ હાલતકો છોડ દે.

હારૂન રશીદકે બેટેકી કરામત :-

યે બાત ખલીફા હારૂન રશીદકે કાનોં તક પહોંચી, ઉસકો ભી યે મશ્વરા પસંદ આયા ઔર બેટેસે કહા કે બેટા તુમહારી ઈસ ચાલ ચલનને

મુઝે રૂસ્વા કર દિયા. ઉસને યે સુનકર હારૂન રશીદકી તરફ દેખા ઔર કુછ જવાબ ન દિયા. ઈત્તિફાકન એક પરિંદા કિલ્આકે બુર્જ પર બૈઠા થા. લડકેને ઉસકી તરફ દેખકર કહા અય પરિંદે તુઝકો તેરે પૈદા કરનેવાલેકી કસમ તૂ મેરે હાથ પર આ બૈઠ. વો પરિંદા યે સુનકર ફૌરન લડકેકે હાથ પર આ બૈઠા. કુછ દેર બાદ ઉસસે કહા અપની જગહ પર ચલા જા. વો ચલા ગયા ઔર કહા, તુઝે તેરે ખાલિકકી કસમ અમીરૂલ મુઅ્મિનીનકે હાથ પર ન આના, વો ન ઉતરા યે કુદરતકી યે નિશાની ઔર કરિશ્મા ઔર કરામત હાઝિરીનકો દિખલાકર બાપસે કહા, અબ્બા જાન આપ હીને જબ દુનિયાકી વજહસે મુઝે રૂસ્વા કર દિયા હૈ ઔર મૈંને અબ પક્કા ઈરાદા કર લિયા હૈ કે મૈં આપસે અલાહિદા રહૂંગા ઔર યે કેહકર બગૈર સામાનકે ચલ ખડા હુવા, સિર્ફ એક કુરઆન શરીફ ઔર એક અંગૂઠી સાથ લી. જો કે આપકી વાલિદાને મહેલસે નિકલતે વક્ત દી થી.

હારૂન રશીદકે બેટેકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં મઝદૂરી કરના:-

ચલતે ચલતે બસરામેં આકર ઠહેરા ઔર મઝદૂરોંકે સાથ મિટ્ટી ગારેકા કામ ઈખ્તિયાર કિયા ઔર હફતા ભરમેં સિર્ફ એક દિન એક દિરહમ ઔર એક દાનિગ કી મઝદૂરી કર લેતા ઔર એક હફતા એક દાનિગ રોઝકે હિસાબસે ઉસે ખાતા.

અબૂ આમિર બસરી (રહ.) કેહતે હૈં કે મેરે ઘરકી એક દીવાર ગિર ગઈ થી મૈં ઉસે બનવાનેકે ઈરાદાસે મઝદૂરોંકી તલાશમેં નિકલા, દેખા કે મઝદૂરકી સૂરતમેં એક નિહાયત ખૂબસૂરત લડકા હૈ કે મૈંને ઐસા હસીન લડકા પેહલે ન દેખા થા. ઉસકે સામને એક ઝમ્બીલ હૈ ઔર કુરઆન શરીફકી તિલાવત કર રહા હૈ. મૈંને ઉસસે કહા લડકે કુછ કામ કરોગે? ઉસને કહા ક્યૂં નહીં કામકે લિયે તો પૈદા હી હુએ હૈં. લેકિન યે બાત બતાઓ કે કિસ કિસમકા

કામ લોગે? મૈંને કહા કે ગારે મિટ્ટીકા કામ કરના હોગા. કહા બેહતર હૈ લેકિન એક દિરહમ ઔર એક દાનિગ લૂંગા. ઔર નમાઝકે વક્ત અપની નમાઝ પઢૂંગા. મૈંને કહા મંઝૂર હૈ ચલિયે, મૈં લેકર આયા ઔર કામમેં લગાકર ચલા ગયા. જબ મગરિબકા વક્ત આયા તો આકર ક્યા દેખતા હૂં કે ઉસને દસ આદમિયોંકે બરાબર કામ કિયા હૈ. મૈં ઉસે બજાએ એક દિરહમ ઔર એક દાનિગકે દો દિરહમ પૂરે દેને લગા, કહા અબૂ આમિર મૈં ઉસે લેકર ક્યા કરૂંગા. ઔર લેનેસે સાફ ઈન્કાર કર દિયા. ફિર મૈંને એક દિરહમ ઔર એક દાનિગ દેકર ઉસે રૂખ્સત કર દિયા.

હારૂન રશીદકે બેટેકી દૂસરી કરામત :-

દૂસરે દિન ફિર મૈં ઉસકી તલાશમેં બાઝાર ગયા, હર તરફ તલાશ કિયા લેકિન વો કહીં નહીં મિલા, મૈંને લોગોંસે પૂછા કે ઐસી સૂરત ઔર શાનકા લડકા જો મઝદૂરી કરતા હૈ કહાં હૈ? લોગોંને કહા વો સિર્ફ હફતા (સનીચર) કે દિન મઝદૂરી કિયા કરતા હૈ અબ તુમ ઉસકો સિર્ફ હફતાકે દિન દેખોગે. મૈંને સોચા કે કામકો બંદ રખ્ખો જબ વો આવે યે કામ ઉસીસે લેંગે. જબ હફતાકા દિન આયા તો મૈં ઉસકી તલાશમેં બાઝાર આયા, દેખા તો ઉસી હાલતમેં મૌજૂદ હૈ. મૈંને ઉસે સલામ કિયા ઔર કામકે લિયે ઉસસે કહા, ઉસને ઉસી તરહકી શર્તેં કીં. મૈં સબ કુબૂલ કરકે ઉસે લે આયા ઔર ઉસે કામ પર લગા દિયા. ઔર દૂર બૈઠકર દેખા કે યે કિસ તરહ ઈસ કદર જલ્દી ઈતના કામ કર લેતા હૈ ઔર મૈં ઐસે મૌકા પર બૈઠા કે મૈં ઉસકો દેખૂં ઔર વો ન દેખે. દેખતા ક્યા હૂં કે ઉસને હાથમેં ગારા લિયા ઔર ઉસે દીવાર પર થોપા ઔર ઉસકે બાદ પત્થર ખૂદ બખૂદ આપસમેં એક દૂસરેસે મિલતે જાતે હૈં, મૈંને અપને જીમેં કહા કે યે ખુદા રસીદા (નેક) શખ્સ હૈ ઔર ઐસે લોગોંકી ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે ઈઆનત ઔર મદદ હુવા કરતી હૈ.

જબ ઉસને શામકો વાપસીકા ઈરાદા કિયા તો મૈં ઉસે તીન દિરહમ દેને લગા, ઉસને ઈન્કાર કિયા. સિર્ફ એક દિરહમ ઔર એક દાનિગ લેકર ચલા ગયા.

હારૂન રશીદકા બેટા હાલતે મર્ઝુલ મૌતમેં :-

તીસરે શમ્બહ (સનીચર) કો ફિર મૈં બાઝાર આયા તો ઉસ જવાનકો ન દેખા, લોગોંસે ઉસકા હાલ પૂછા તો માલૂમ હુવા કે વો તીન દિનસે એક વૈરાનેમેં (જંગલમેં) બીમાર પડા હુવા હૈ ઔર મૌતકે કરીબ હૈ. મૈંને એક શખ્સકો કુછ દિયા ઔર કહા કે ભાઈ મુઝે વહાં લે ચલ જિસ જગહ વો બીમાર પડા હુવા હૈ. વો મુઝે એક વૈરાનેમેં લે ગયા. દેખા કે ન વહાં દર હૈ ન દરવાઝા ન મસેહરી ન કોઈ સામાને રાહત. ઉસી લક વ દક (સુનસાન) મૈદાનમેં બેકસ વ બેબસ વો જવાન બેહોશ પડા હૈ.

મૈંને જાકર સલામ કિયા ઔર દેખા તો સરકે નીચે એક ઈંટકા ટુકડા રખ્ખા હુવા હૈ ઔર મરનેકે કરીબ હો રહા હૈ. ઔર મૌતકા ઈન્તિઝાર કર રહા હૈ. મૈંને જાકર ઉસે દો બારહ સલામ કિયા તો ઉસને આંખ ખોલી ઔર મુઝે પહેચાના. ઔર કહા કે આપ મુઝે દફન કર દીજિયેગા. ઔર યે કુરઆન શરીફ ઔર અંગૂઠી અમીરૂલ મુઅમિનીન હારૂન રશીદકે પાસ પહોંચા દેના. દેખો યે ખયાલ રખના કે તુમ અપને હાથસે અમીરૂલ મુઅમિનીનકે હાથમેં દેના ઔર યે કેહના કે યે મેરે પાસ તુમહારી એક અમાનત હૈ એક મુસાફિર મિસ્કીન લડકેને સુપુર્દ કી હૈ ઔર અમીરૂલ મુઅમિનીનસે યે ભી કેહના કે દેખો બેદાર રહો ઈસ ગફલત ઔર ધોકેમેં તુમહારી મૌત ન આ જાએ. યેહી બાંતેં હો રહી થીં કે રૂહ પરવાઝ કર ગઈ. ઉસ વક્ત મૈંને જાના કે યે ખલીફાકા જિગરગોશા (બેટા) હૈ.

મૈંને ઉસકી સબ વસિય્યતોંકો પૂરા કિયા ઔર કુરઆન ઔર અંગૂઠી લેકર બગદાદ આયા ઔર ખલીફા હારૂન રશીદકે મહેલકે ઈરાદેસે નિકલા ઔર

એક બુલંદ મકામ પર જો મૈં જાકર ખડા હુવા, દેખા એક અઝીમુશ્શાન લશ્કર આ રહા હૈ કે ઉસમેં તકરીબન એક હજાર સવાર હોંગે. ફિર ઉસકે બાદ પૈ દર પૈ દસ રિસાલે (લશ્કર) આએ. ઔર હર રિસાલેમેં હજાર હજાર સવાર થે. દસવેં રિસાલેમેં અમીરૂલ મુઅમિનીન હારૂન રશીદ થે. મૈંને પુકારા કે તુમકો કરાબતે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી કસમ હૈ ઝરા ઠહેરો. જબ અમીરૂલ મુઅમિનીનને મુઝકો દેખા ઔર આવાઝ સુની તો ઠહેર ગયે, મૈંને કરીબ જાકર વો કુરઆન શરીફ ઔર અંગૂઠી સુપુર્દ કી ઔર જો કુછ ઉસ લડકેને પૈગામ કહા થા સબ પહોંચા દિયા. અમીરૂલ મુઅમિનીનને યે સુનકર કુછ દેર સર ઝુકાયા ઔર આંસૂ બહાએ.

ફિર વહાંસે મૈં વાપસ અપને ઘર લૌટા :-

અબૂ આમિર કેહતે હૈં કે ઉસ રાત જબ મૈં અપને વઝાઈફસે ફારિગ હોકર સોયા, દેખતા ક્યા હૂં કે એક નૂરકા કુબ્બા હૈ ઔર ઉસ પર એક નૂરકા બાદલ હૈ અચાનક વો નૂર ફટા ઔર ઉસમેંસે વો લડકા યે કેહતા હુવા નિકલા. અય અબૂ આમિર હક તઆલા તુમકો જઝાએ ખૈર દે તુમને ખૂબ મેરી વસિય્યતોંકો પૂરા કિયા. મૈંને પૂછા બેટા! તુમ પર ક્યા ગુઝરી ઔર તુમહારા ઠિકાના કહાં હુવા? કહા અપને પરવરદિગાર રહીમ ઔર કરીમકે પાસ હૂં ઔર વો મુઝસે રાઝી હૈ. કુછ નારાઝ નહીં, ઔર મુઝે ઐસી નેઅમતેં અતા ફરમાઈ કે ન કિસી આંખને દેખીં ઔર ન કિસી કાનને સુનીં ઔર ન કિસીકે ઉપર ઉનકા ખયાલ તક ગુઝરા, ઔર હક તઆલાને કસમ ખાકર ફરમાયા હૈ કે જો બંદા દુનિયાકી નજાસતોંસે ઐસા નિકલકર આએગા જૈસાકે તૂ નિકલકર આયા હૈ તો ઉસકો ઐસી હી નેઅમતેં દૂંગા જૈસી તુઝે દી હૈં. ઉસકે બાદ મેરી આંખ ખુલી તો દિલમેં ઉસકી બાતોંસે ઔર બશારતસે એક ખૂશી ઔર સુરૂર પાયા.

(નુઝહતુલ બસાતીન, તમ્બીહુલ ગાફિલીન વ ફઝાઈલે સદકાત)

હઝરત સઅદ (રદિ.) કા અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં બેઈન્તિહા ખૂબસૂરત લડકીસે નિકાહ ન કરનેકા વાકિઆ

(૫૫) એક સહાબીએ રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હઝરત સઅદ અસ્લમી (રદિ.) આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે પાસ તશરીફ લાએ ઔર અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ! મેરા કાલા રંગ મુઝે જન્નતમેં જાનેસે રોક સકતા હૈ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે ક્યૂં ક્યા બાત હૈ અગર તૂ ઈમાનવાલા હૈ તો તુઝે જન્નતમેં જાનેસે કૌન રોક સકતા હૈ? અર્ઝ કિયા બાત યે હૈ કે મૈં ગરીબ આદમી હૂં મેરા રંગ કાલા હૈ મૈં બદસૂરત હૂં. ઔર બનૂ સલીમકે અશરાફમેંસે હૂં. અબ બાત યે હૈ કે મુઝે કોઈ લડકી નહીં દેતા, મેરી ઈઝ્ઝત ઔર કાલે રંગકી વજહસે કોઈ મેરે સાથ રિશ્તા નહીં કરતા.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા આજ અમ્ર બિન વહબ સકફી (રદિ.) આએ હૈં? (યે મદીના મુનવ્વરહકે એક ચોધરી થે બડે માલદાર થે ઉનકી બેટી બડી ખૂબસૂરત થી) સહાબા (રદિ.) ને કહા કે વો મજલિસમેં તો મૌજૂદ નહીં હૈં. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા જાઓ અમ્ર બિન વહબ (રદિ.) સે કહો કે અપની લડકી તેરે નિકાહમેં દે દેં. હઝરત સઅદ (રદિ.) જાકર દરવાઝે પર પહોંચે, દરવાઝે પર દસ્તક દી. હઝરત અમ્ર બિન વહબ (રદિ.) બાહિર નિકલે, પૂછા ભાઈ ક્યા બાત હૈ? કહા મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકા ભેજા હુવા હૂં. ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકા કાસિદ હૂં, આપકે પાસ આપકી બેટીકી શાદીકા અપને લિયે પૈગામ લાયા હૂં. બઝાહિર ઉનહેં યકીન નહીં આયા, ઈસ લિયે કહા કે ભાગ જા કહાંકી

બાત કરતા હૈ, વો તો બેચારા ગરીબ થા પેહલેકા ગમ ખાયા હુવા વો તો ડરકે વહાંસે પીછે હટા.

ઈધર અમ્ર (રદિ.) કી બેટી હુસ્નો જમાલમેં મશ્હૂર, બેટીકે કાનમેં આવાઝ પડી, બેટીને પીછેસે આવાઝ દી અય અબ્બા જાન સોચ તો લિયા કરો ક્યા કેહ રહે હો? તુમ નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી બાતકો ઠુકરા રહે હો હલાક હો જાઓગે, મૈં નબીકે હુકમકે સામને તૈયાર હૂં, મૈં કાલે ગોરેકો નહીં દેખ રહી, મૈં નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે હુકમકો દેખ રહી હૂં, જાઓ મૈં તૈયાર હૂં ઔર કેહ દો કે મૈં શાદી કરૂંગી.

હઝરત અમ્ર બિન વહબ સકફી (રદિ.) ભાગે ભાગે પીછે ગયે. આપ મજલિસમેં તશરીફ ફરમા હૈં. જબ દેખા કે અમ્ર આએ હૈં. ફરમાયા તૂને હી અલ્લાહકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી બાતકો ઠુકરાયા? અમ્ર (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા, મેરે માં-બાપ આપ પર કુરબાન યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! ખતા હુઈ મઆફ ફરમાએં. હુકમ કીજિયે ક્યા હુકમ હે? ફરમાયા ઈસસે અપની બેટીકી શાદી કરા દો. અમ્ર (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા આપ નિકાહ પઢાએં. આપને નિકાહ પઢાયા. ચારસો દિરહમ મહર મુકર્રર કિયા.

આપને ફરમાયા કે જાઓ સઅદ (રદિ.) લડકીકો લેકર આઓ. કોઈ બારાત વગૈરહ તો હોતી નહીં થી. ફરમાયા સઅદ (રદિ.) જાઓ બીવીકો લે આઓ, અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! મેરે પાસ તો એક દિરહમ ભી નહીં હૈ. મૈં ચારસો કહાંસે પૈદા કરૂં ઔર ઉસકો લેકર આઉં? આપને ફરમાયા! ચલો ઘભરાનેકી બાત નહીં જાઓ અલી (રદિ.) કે પાસ જાઓ, ઉસમાન ઔર અબ્દુર્રહમાન (રદિ.) કે પાસ, ઉનસે કહો કે તુમહેં દો દો સો દિરહમ દે દેં, તેરે પાસ છસો દિરહમ હો જાએંગે. ચારસોસે મહર અદા હો જાએગા. ઔર દોસોસે અપના કોઈ કામ કર લેના, ન ઘર ન દર ન કોઈ ઔર ચીઝ, કોઈ કપડા હી લે લેના. અર્ઝ કિયા બહોત અચ્છા, હઝરત ઉસમાન, હઝરત અલી, હઝરત અબ્દુર્રહમાન સબકે પાસ ગયે. ઉનહોંને ખૂશ હોકર દો

દોસોસે ઝાઈદ દિયા. કિતના ઝિયાદા દિયા સિર્ફ ઈતના લફઝ આતા હૈ કે દો દોસો ઔર કુછ ઝિયાદા, દોસો ઔર કુછ ઝિયાદા, નવસો યા હજાર હોંગે. અબ હઝરત સઅદ (રદિ.) બડે ખૂશ, ક્યૂં ભાઈ એક નૌજવાન જો બડી ખૂબસૂરત લડકીસે શાદી કરનેવાલા હો ઉસકે જઝબાતકો કોઈ સમઝ સકતા હૈ સિવાએ ઉસકે જિસ પર ખૂદ ગુઝર રહી હો.

ક્યા જઝબા હોગા હઝરત સઅદ (રદિ.) કા, કેહને લ. લડકીકો લેને બાદમેં જાઉંગા પેહલે તો બાઝારસે કુછ સૌદા ખરીદ લૂં. ચારસો તો મહરમેં ગયા બાકીકા ક્યા કરૂં. કુછકા કપડા ઔર કુછકા ખાને પીનેકા સામાન ખરીદ લૂંગા. તાકે મેરા કુછ કામ ચલ સકે. ઘરકી મુશ્કિલ બન સકે.

જબ બાઝારમેં દાખિલ હુએ તો એક આવાઝ કાનમેં પડી :

અય અલ્લાહકે સવારો અલ્લાહકે રાસ્તેમેં નિકલો.

બસ યે સુનના થા હઝરત સઅદ (રદિ.) કે કદમ જમીન પર જમ ગયે. સારે જઝબાત સારે એહસાસાતકો એક બોલને નિકાલકર અલ્લાહ ઔર અલ્લાહકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો દિલમેં ડાલ દિયા, કોઈ હૈ ઐસા ઈમાનવાલા કે જો ઈતને બડે જઝબાતકો અલ્લાહ ઔર અલ્લાહકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી બાત પર કુરબાન કરે, આસમાન પર એક ભરપૂર નિગાહ ડાલી ઔર યૂં કહા કે અય જમીન ઔર આસમાનકે અલ્લાહ ઔર અય મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે અલ્લાહ! અબ મેરા યે માલ શાદી પર નહીં લગેગા, મેરા યે માલ વહાં લગેગા જહાં તૂ ભી રાઝી તેરા રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ભી રાઝી ઔર મુસલમાન ભી ખૂશ હો જાએંગે. ન શાદી યાદ રહી ન રાતકા વિસાલ યાદ રહા. ન સુહાગ રાત યાદ રહી ન બીવીકે પેહલૂમેં રાતકા લેટના યાદ રહા, યાદ રહા તો અલ્લાહ ઔર રસૂલકા કામ યાદ રહા.

ઘોડા ખરીદા, ઢાલ ખરીદી, તલવાર ખરીદી, ચેહરેકો છુપા લિયા ઔર સવાર હુવા. ચેહરેકો છુપાકર સિર્ફ આંખેં નંગી બાકી ચેહરા છુપા હુવા.

સહાબા (રદિ.) લંબે ચૌડે સર પર ખોદ (લોહેકી ટોપી) નહીં પહેનતે થે જૈસે રૂમિયોંકી આદત થી. મામૂલી સામાન હોતા થા. સહાબા (રદિ.) કેહને લગે અરે યે કૌન હૈ? ચેહરા છુપાએ હુએ. ઔર આપકો ખબર હૈ કે ચેહરા ક્યૂં છુપાયા? ચેહરા ઈસ લિયે છુપાયા હૈ કે અગર મુઝે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને દેખ લિયા તો કહીં વાપસ ન ભેજ દેં કે અરે તૂ કહાં જા રહા હૈ મૈંને તુમહેં કહાં ભેજા થા, યે ખયાલ હૈ કે કહીં હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને દેખ લિયા તો વાપસ ન હો જાઉં. કિસીને પૂછા કે કૌન હૈ? હઝરત અલી (રદિ.) ને કહા કે અરે અલ્લાહકા બંદા કોઈ પરદેસી હોગા. તુમહારે દીનકી મદદકે લિયે તુમહારે સાથ આ ગયા. અરે છોડો ઉસે.

અબ જો હો ગઈ ટક્કર ઔર ઉસ મેદાનમેં ઉતરે ઔર લડતે લડતે હઝરત સઅદ (રદિ.) કે ઘોડેકો જો તીર લગા ઔર ઘોડા ઉલટકર ગિરા ઔર ગિરકર મરા. હઝરત સઅદ (રદિ.) ભી સાથ ગિરે ઔર જલ્દીસે ઉઠે ઔર જલ્દી જલ્દી અપને બાઝૂ ઉપર ચળ્હાએ. હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને બાઝૂઓંકો દેખા ઉસકે કાલે કાલે બાઝૂ જબ બાહિર નિકલે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને દેખા ઔર ફરમાયા કે તૂ તો મુઝે સઅદ (રદિ.) નઝર આતા હૈ? અર્ઝ કિયા મેરે માં-બાપ આપ પર કુરબાન હો જાએં. અય અલ્લાહકે રસૂલ મૈં સઅદ (રદિ.) હૂં. આપને ફરમાયા ખૂશખબરી લે લે કે તૂ જન્નતી હો ગયા. તૂ ખૂશબખ્ત હો ગયા. બસ ઉસકો ઈસકા સુનના થા કે છલાંગ લગાઈ મજમામેં યહાં તક કે આવાઝ આઈ યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! સઅદ (રદિ.) શહીદ હો ગયે.

હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ દૌડકર ગયે ઔર હઝરત સઅદ (રદિ.) કે સરકો અપની ગોદમેં રખ્ખા ઔર આંસૂઓંકી લડિયાં સઅદ (રદિ.) કે ખૂનકો પૂંછ રહી હૈં. હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે આંસૂ સઅદ (રદિ.) કે ચેહરે પર ગિર રહે હૈં. આપ ફરમા રહે હૈં કે અય સઅદ (રદિ.) તેરી ખૂશ્બૂ અલ્લાહ ઔર અલ્લાહકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ

વ સલ્લમકો બહોત પ્યારી હો ચુકી હૈ. અય સઅદ (રદિ.) તૂ અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો બેઈન્તિહા પ્યારા હો ચુકા હૈ. રો રહે હૈં. રોતે રોતે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમને મુંહ ફેરા ઔર ફરમાયા, રબ્બે કા'બાકી કસમ સઅદ હૌઝ પર પહોંચ ગયા.

હઝરત અબૂ લુબાબા બિન મુન્ઝિર (રદિ.) ને ફરમાયા યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ યે હૌઝ ક્યા હૈ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા, યે હૌઝ વો હૈ જો મેરે રબને મુઝે દિયા હૈ, દૂધસે ઝિયાદા સફેદ શહદસે ઝિયાદા મીઠા, જબ એક દફા ઉસકો પી લેગા ફિર દો બારહ પ્યાસ નહીં લગેગી. હદીસમેં આયા હૈ ઉસ હૌઝકે ચાર કિનારે હૈં. પેહલે કિનારે પર હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) દૂસરે કિનારે પર હઝરત ઉમર (રદિ.) તીસરે કિનારે પર હઝરત ઉસમાન (રદિ.) ઔર ચોથે કિનારે પર હઝરત અલી (રદિ.) હોંગે. યે ચારોં સહાબા (રદિ.) કિનારોં પર ખડે હૈં ઉમ્મત આ રહી હૈ યે પિલા રહે હૈં, હઝરત અબૂ લુબાબા (રદિ.) ને કહા કે હૌઝકા મતલબ સમઝમેં આયા કે ઉસ હૌઝ પર સઅદ (રદિ.) પહોંચ ગયા.

આપ (રદિ.) ને ફિર અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! મૈંને મુખ્તલિફ બાતેં આપમેં મુલાહિઝા કીં. એક તો આપ રોએ ફિર આપ હંસે ફિર આપને મુંહ ફેર લિયા યે ક્યા ચક્કર હૈ? હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે મૈં જો રોયા હૂં તો અપને ઈસ સહાબી (રદિ.) કી કુરબાની ઔર શૌક પર રોયા હૂં. ઉસકી જુદાઈ પર રોયા હૂં. કિસ હાલમેં થા કિસ તરફકો જા રહા થા, કિન જઝબોંમેં જા રહા થા. ઔર કૈસે અમ્ર પર કુરબાન હુવા હૈ ઈસ બાત પર રો રહા હૂં.

ઔર મૈં હંસા ઈસ બાત પર જબ મૈંને જન્નતમેં ઉસકો દેખા ઔર અલ્લાહકી બારગાહમેં ઉસકે દરજેકો દેખા તો મૈં હંસ પડા. ઔર જો મૈંને મુંહકો ફેર લિયા ઈસ લિયે મુંહકો ફેર લિયા કે મૈંને દેખા કે જન્નતકી હૂરેં ઉસકી બીવિયાં દૌડતી હુઈ આ રહી હૈં. ઔર તેઝ દૌડકે આ રહી હૈં કે ઉનકી

પિન્ડલિયોંસે કપડા હટ ગયા. ઔર ઉનકે પાંવમેં પાઝેબ (ઝેવર) છનછન કરતી મુઝે નઝર આ રહી થી. તો મૈંને શરમસે મુંહ ફેરા ઔર ફરમાયા કે જાઓ ઉનકી બીવીસે કેહ દો કે અલ્લાહને સઅદ (રદિ.) કો તેરેસે ઝિયાદા ખૂબસૂરત બીવિયાં અતા ફરમા દી હૈં. (તમ્બીહુલ ગાફિલીન)

મેરે દોસ્તો! બંદેકી અલ્લાહસે મુહબ્બતકે મંઝર પર આપ હઝરાત હઝરત સઅદ (રદિ.) કા વાકિઆ પઢ હી ચુકે હોંગે. હકીકતમેં યે વાકિઆ હઝરત સઅદ (રદિ.) કી અલ્લાહસે શિદ્દતે મુહબ્બત પર દલાલત કરતા હૈ કે આપ (રદિ.) ને અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં હુસ્નમેં બેમિસાલ ઔર માલદારીમેં લા જવાબ બીવીકો ભી અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં તરજીહ દી. હત્તાકે નૌજવાનીકી ઉઠતી હુઈ ખ્વાહિશકો ભી સીનેમેં દફન કરકે હુકમે ઈલાહીકો મુકદ્દમ રખ્ખા. અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો ઐસે જઝબાવાલા દિલ અતા ફરમાએ. (આમીન)

હઝરત મન્સૂર (રહ.) કે મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ વાકિઆત મઅ હાલાતે ઝિંદગી :-

(૫૬) આપ (રહ.) કે મુતઅલ્લિક અજીબો ગરીબ અકવાલ મન્કૂલ હૈં. આપ બહોત હી નિરાલી શાનકે બુઝુર્ગ થે. આપ હમેશા શૌક ઔર સોઝકે આલમમેં ડૂબે હુએ રેહતે થે, હઝરત મન્સૂર (રહ.) હર વક્ત ઈબાદાતમેં મશગૂલ રહા કરતે થે. આપ (રહ.) મુહબ્બતે ઈલાહીમેં ઐસે ગર્ક હો ગયે કે અપના હોશ ન રહા. હર વક્ત અલ્લાહ હીકા ખયાલ રેહતા.

મુકાશિફતુલ કુલૂબમેં ઈમામ ગઝાલી (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ. હઝરત મન્સૂર (રહ.) કી ગલબએ મુહબ્બતસે યે કૈફિયત બન ગઈ કે આપ (રહ.) કો યે મહેસૂસ હુવા કે અલ્લાહ તઆલાકે સિવા હર ચીઝ ફાની હૈ, ઔર સમઝ લિયા કે અલ્લાહ હી હક હૈ તો ઈસ્મે હકકી વજહસે અપના નામ ભુલા બૈઠે ઔર જબ આપકા નામ પૂછા જાતા તો કેહતે અનલ્ હક્કુ (મૈં અલ્લાહ હૂં)

ફિર ઈમામ (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ સચ્ચી મુહબ્બતકી ૩ નિશાનિયાં હૈં.

(૧) અબ દૂસરોંકે બજાએ મહેબૂબકી ઝબાન ઈખ્તિયાર કરે.

(૨) દૂસરોંકી હમનશીનીકે બજાએ મહેબૂબકી હમનશીની ઈખ્તિયાર કરે.

(૩) દૂસરોંકી રઝાકે બજાએ મહેબૂબકી રઝામંદીકો હાસિલ કરે.

(મુકાશિફતુલ કુલૂબ સ. ૮૫)

ખલીફાકો જબ આપકે હાલાતકા ઈલ્મ હુવા ઔર ઉલમાકી એક જમાઅતને આપ (રહ.) પર કુફ્રકા ફતવા દિયા. તો આપ (રહ.) કો કૈદ કર દિયા ગયા. મગર કૈદકે દૌરાન બાઝ બુઝુર્ગોને અપને મુરીદીનકો ભેજકર કહા કે મન્સૂરસે કહો અગર વો અનલ્ હક્કુ સે તૌબા કરે તો કૈદસે રિહાઈ (છુટકારા) મુમકિન હૈ. લેકિન આપને વહી જવાબ દિયા. (તઝકિરતુલ ઔલિયા)

આપકી કરામત :-

જિસ દિન આપકો કૈદમેં ડાલા ગયા તો રાતકો જબ લોગોંને જાકર દેખા તો આપ વહાં નહીં થે ઔર દૂસરી રાતમેં ન કૈદખાના મૌજૂદ થા ન આપ થે. ઔર તીસરી રાત દોનોં મૌજૂદ થે. ઔર જબ લોગોંને વજહ પૂછી તો ફરમાયા કે પેહલી રાતમેં તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી ખિદમતમેં થા. ઔર દૂસરી રાત હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ યહાં તશરીફ ફરમા થે. ઈસ લિયે કૈદખાના ગુમ હો ગયા થા. ઔર અબ મુઝે શરીઅતકે હિફાઝતકી ખાતિર યહાં ફિર ભેજ દિયા ગયા.

આપ કૈદખાનાકે અંદર એક રાત દિનમેં એક હજાર રકા'ત નમાઝ અદા કરતે થે. ફિર જબ લોગોંને પૂછા કે જબ અનલ્ હક્કુ ખૂદ આપ હૈં તો ફિર નમાઝ કિસકી પઢતે હૈં? ફરમાયા કે અપના મરતબા હમ ખૂદ સમઝતે હૈં.

કૈદખાનામેં આપકે અલાવા ઔર ભી તીનસો કૈદી મૌજૂદ થે. ઔર જબ આપને ઉનસે કહા કે ક્યા તુમકો રિહા (આઝાદ) કર દૂં? તો ઉનહોંને જવાબ દિયા કે અગર યે તાકત હૈ તો ફિર તુમ ખૂદ ક્યૂં યહાં આએ? આપને ઈશારા કિયા

તો તમામ કૈદિયોંકી બેડિયાં ટૂટ ગઈ. ઔર જબ દો બારહ ઈશારા કિયા તો તમામ તાલે ટૂટ ગયે. ફિર આપને કૈદિયોંસે ફરમાયા કે જાઓ હમને તુમહેં રિહા કર દિયા. ઔર જબ કૈદિયોંને કહા કે આપ ભી હમારે સાથ ચલિયે, તો ફરમાયા કે મુઝે અપને આકાકે સાથ એક ઐસા રાઝ વાબસ્તા હૈ જો સૂલી પર ચળ્હે બગૈર હલ નહીં હો સકતા. ગો મૈં અપને આકા કા કૈદી હૂં લેકિન શરીઅતકી પાસદારી ભી વાજિબ હૈ. ચુનાંચે સુબહકો દેખા ગયા તો તમામ કૈદી ફરાર હો ચુકે થે. ઔર આપકે સિવા ઔર કોઈ કૈદી નહીં થા. ઔર જબ આપસે સવાલ કિયા ગયા તો આપને ફરમાયા કે હમને સબકો રિહા કર દિયા ઔર હમ ઈસ લિયે ઠહેર ગયે હૈં કે હમારે આકા કા હમ પર ઈતાબ નાઝિલ હૈ.

જબ યે ઈત્તિલાઅ ખલીફાકો પહોંચી તો ઉસને હુકમ દિયા કે ઉનહેં કોડે માર મારકર ફૌરન કતલ કર દિયા જાએ. ચુનાંચે તા'મીલે હુકમકી ખાતિર કૈદખાનેસે બાહિર લાકર જબ આપકો તીનસો કોડે લગાએ ગયે તો આપ ઈન્તિહાઈ સબ્ર ઔર તહમ્મુલકે સાથ એક હી હાલતમેં ખડે રહે. ઔર જિસને આપકો કોડે લગાએ ઉસકા બયાન હૈ કે મૈં હર કોડે પર યે આવાઝ સુનતા હૂં યા **ઈબ્ને મન્સૂર લા તખફ** યાની અય મન્સૂર ખૌફઝદા ન હો, ઔર જિસ વક્ત આપકો સૂલી દી જાનેવાલી થી તો એક લાખ લોગોંકા વહાં ઈજતિમાઅ થા ઔર આપ હર સિમ્ત દેખકર **હક્ક હક્ક હક્ક** ઔર **અનલ હક્ક** કેહ રહે થે.

(તઝકિરતુલ ઔલિયા)

ઈશ્ક કિસકો કેહતે હૈં? :-

ઉસ વક્ત કિસી અલ્લાહવાલેને પૂછા કે ઈશ્ક કિસકો કેહતે હૈં? ફરમાયા કે આજકલ ઔર પરસૂંમેં તુઝકો માલૂમ હો જાએગા. ચુનાંચે ઉસી દિન આપકો ફાંસી દી ગઈ. અગલે દિન આપકી નઅશકો જલાયા ગયા ઔર તીસરે દિન ખાક હવામેં ઉડા દી ગઈ. ગોયા આપકે કૌલકે મુતાબિક ઈશ્કકા સહીહ મફહૂમ યે થા. ઔર જબ આપકે ખાદિમને વસિય્યત કરનેકે મુતઅલ્લિક અર્ઝ કિયા તો

ફરમાયા કે અપને નફસકો તમામ દુન્યવી બખેડોંસે ખાલી કર લે, વરના યે નફસ તુઝકો ઐસી ચીઝોંમેં ફાંસ દેગા જો તેરે બસકી ન હોંગી.

(તઝકિરતુલ ઔલિયા)

ફિર જિસ વક્ત આપકો ફાંસીકે ફંદેકે નીચે લે જાયા ગયા તો આપને પેહલે બાબે તાક કો બોસા દેકર સીડી પર જિસ વક્ત કદમ રખ્ખા તો આપસે પૂછા કે ક્યા હાલ હૈ? ફરમાયા કે ફાંસી તો મરદોંકા મિઝાજ હૈ. ફિર કિબ્લા રૂ હોકર ફરમાયા કે "મૈંને જો કુછ તલબ કિયા તૂને અતા કર દિયા." ફિર જબ સૂલી પર ચળ્હતે હુએ લોગોંને પૂછા કે આપકા અપને મુખાલિફીન ઔર મુત્તબિઈનકે મુતઅલ્લિક ક્યા ખયાલ હૈ? ફરમાયા કે મુત્તબિઈનકો એક અજર તો ઈસ લિયે જરૂર હાસિલ હોગા કે વો મુઝસે સિર્ફ અચ્છા ગુમાન રખતે હૈં. ઔર મુખાલિફીનકો દો સવાબ હાસિલ હોંગે. ક્યૂંકે વો કુવ્વતે તૌહીદ ઔર શરીઅતમેં સખ્તીસે ખાઈફ (ખૌફઝદા) રેહતે હૈં. (તઝકિરતુલ ઔલિયા)

ફિર જબ સીડી પર આપકે હાથ કાટ દિયે ગયે તો મુસ્કુરાતે હુએ ફરમાયા કે લોગોંને ગો મેરે ઝાહિરી હાથ તો કાટ દિયે હૈં. લેકિન મેરે વો બાતિની હાથ કૌન કાટ સકતા હૈ જિનહોંને હિંમતકા તાજ અર્શકિ સરસે ઉતારા હૈ. ઈસી તરહ જબ પાંવ કાટ દિયે ગયે તો ફરમાયા કે ગો મેરે ઝાહિરી પાંવ કાટ દિયે ગયે હૈં લેકિન અભી વો બાતિની પાંવ બાકી હૈં જિનસે મૈં દોનોં આલમકા સફર કર સકતા હૂં. ફિર આપને ખૂન આલૂદ હાથોંકો ચેહરે પર મલતે હુએ ફરમાયા કે મેરી સુર્ખરૂઈ (કામિયાબી) અચ્છી તરહ મુશાહિદા કર લો, ક્યૂંકે ખૂન જવાં મરદોંકા ઉબટન હોતા હૈ ફિર ખૂનસે લબરેઝ હાથોંકો કોહનિયોં તક ફેરતે હુએ ફરમાયા કે મૈં નમાઝે ઈશ્કકે લિયે વુઝૂ કર રહા હૂં ક્યૂંકે નમાઝે ઈશ્કકે લિયે ખૂન હીસે વુઝૂ કિયા જાતા હૈ.

ફિર જબ આંખેં નિકાલકર ઝબાન કાટનેકા ઈરાદા કિયા ગયા તો ફરમાયા કે મુઝે એક બાત કેહ લેનેકી મોહલત દે દો, ફિર ફરમાયા કે અય અલ્લાહ મેરે હાથ તેરે રાસ્તેમેં કાટ દિયે ગયે. આંખેં નિકાલ દી ગઈ ઔર અબ સર ભી કાટ

દિયા જાએગા. લેકિન મૈં તેરા શુક્ર ગુઝાર હૂં કે તૂને મુઝકો સાબિત કદમ રખ્ખા ઔર તુઝસે ઈલ્તિજા કરતા હૂં કે ઈન સબ લોગોંકો ભી વોહી દૌલત અતા ફરમા જો મુઝે અતા કી હૈ.

ફિર જિસ વક્ત સંગસારી (પત્થર મારી) શુરૂ હુઈ તો આપકી ઝબાન પર યે કલિમાત થે કે યક્તાકી દોસ્તી ભી યક્તા કર દેતી હૈ. ફિર આપને એક આયત તિલાવત ફરમાઈ જિસકા તર્જુમા યે થા કે :

"ઉન લોગોંકે સાથ ઉજલત (જલ્દી) સે કામ લિયા જાતા હૈ જો ઉસ પર ઈમાન નહીં લાએ, ઔર અહલે ઈમાન ઉસસે ડરતે હૈં ઔર જાનતે હૈં કે વો બિલા શુબહ હક હૈ."

ફિર જિસ વક્ત આપકી ઝબાન કાટી ગઈ તો ખલીફાકા હુકમ પહોંચા કે સર ભી કલમ કર દિયા જાએ. ચુનાંચે સર કલમ હોતે વક્ત આપ કેહકહે લગાકર ઈન્તિકાલ ફરમા ગયે ઔર આપકે હર હર ઉઝ્વસે અનલ હક્ક કી આવાઝ આને લગી, ફિર જિસ વક્ત હર ઉઝવકો ટુકડે ટુકડે કર દિયા ગયા ઔર સિર્ફ ગરદન ઔર પુશ્ત બાકી રેહ ગયે તો ઉન દોનોં હિસ્સોંમેંસે ભી અનલ હક્ક કા વિર્દ જારી થા. જિસકી વજહસે આપકો અગલે દિન ઉસ ખૌફસે જલા દિયા ગયા કે કહીં મઝીદ કોઈ ફિત્ના ખડા ન હો જાએ. ઔર આખિરકાર જિસ્મકી રાખકો દરિયાએ દજલામેં ડાલા ગયા.

લેકિન જિસ વક્ત યે અમલ હુવા તો પાનીમેં એક જોશ સા પૈદા હોકર પાનીકી સતહ પર કુછ નુકૂશ બનને લગે. ચુનાંચે આપકે ખાદિમકો વો વસિય્યત યાદ થી જો આપને અપની ઝિંદગીમેં ફરમાઈ થી. જિસ વક્ત મેરી રાખકો દજલામેં ફેંકા જાએ તો પાનીમેં ઐસા જોબન ઔર તૂફાન પૈદા હોગા કે પૂરા બગદાદ ગર્ક હો જાએગા, લેકિન જબ યે કૈફિયત હો તો તુમ મેરી ગુદડી દજલાકો જાકર દિખા દેના. ચુનાંચે ખાદિમને જબ આપકી વસિય્યત પર અમલ કિયા, તો પાની અપની જગહ ઠહેર ગયા ઔર તમામ રાખ જમા હોકર સાહિલ (કિનારા) પર આ ગઈ જિસકો લોગોંને નિકાલકર દફન કર દિયા.

ગર્ઝ યે કે યે મરતબા કિસી દૂસરે બુઝુર્ગકો હાસિલ નહીં હુવા. ચુનાંચે એક બુઝુર્ગને તમામ અહલે તરીકતસે ખિતાબ કરકે ફરમાયા કે જબ મન્સૂરકા વાકિઆ સામને આતા હૈ કે ઉનસે કિસ કિસમકા બરતાવ કિયા ગયા તો મુઝે બેહદ હૈરત હોતી હૈ ઔર મૈં યે સોચતા રેહ જાતા હૂં કે જિન લોગોંને ઉનકે સાથ યે મઆમલા કિયા ઉનકા હશ્રમેં ક્યા હાલ હોગા.

હઝરત અબ્બાસ તૂસી કેહતે હૈં કે રોઝે મેહશર મન્સૂરકો ઈસ લિયે ઝંજીરોંસે જકડકર પેશ કિયા જાએગા કે કહીં મૈદાને હશ્ર ઝેરો ઝબર (તબાહ) ન હો જાએ. (તઝકિરતુલ ઔલિયા)

કિસી બુઝુર્ગને મશાઈખીનસે ફરમાયા કે જિસ રાત મન્સૂરકો ફાંસી (સૂલી) પર ચળ્હાયા ગયા તો મૈં સુબહ તક સૂલીકે નીચે મશ્ગૂલે ઈબાદત રહા, ઔર જિસ વક્ત દિન નમૂદાર હુવા તો હાતિફને યે નિદા દી કે "હમને અપને રાઝોંમેંસે એક રાઝકો ઉસ પર મુત્તલેઅ કર દિયા થા જિસકો ઉસને ઝાહિર કરકે યે સઝા પાઈ. ક્યૂંકે શાહી રાઝકો ઝાહિર કરનેવાલેકા યેહી અંજામ હોતા હૈ.

(તઝકિરતુલ ઔલિયા)

હઝરત ખ્વાજા મહેબૂબ ઈલાહી (રહ.) ને ફરમાયા. જબ મન્સૂરકો સૂલી પર ચળ્હાનેસે પેહલે લોગોંને ખૂબ પત્થરોંસે મારા ઔર જો કતરા આપકે જિસ્મે મુબારકસે જમીન પર ગિરતા ઉસસે અનલ હક્ક જમીન પર લિખ્ખા જાતા, ઉસકે બાદ હઝરત ખ્વાજા (રહ.) ને ફરમાયા કે મન્સૂરકી મુહબ્બતકે ક્યા કેહને, ઉસે પેહલે રોઝ કતલ કિયા ગયા, દૂસરે રોઝ જલા દિયા ગયા, તીસરે રોઝ પાનીમેં બહાયા ગયા. (અફઝલુલ ફવાઈદ)

હઝરત મન્સૂર (રહ.) કે બારેમેં સૂફિયાકે ઈરશાદાત :-

● શેખ ફરીદુદ્દીન અત્તાર (રહ.) ને ફરમાયા : મુઝે ઈસ બાત પર હૈરત હૈ કે લોગ દરખ્તસે અનલ્લાહકી સદા કો તો જાઈઝ કરાર દેતે હૈં, ઔર અગર યેહી જુમ્લા મન્સૂર (રહ.) કી ઝબાનસે (યાદે ઈલાહીમેં ગુમ હોકર) નિકલ ગયા

તો ખિલાફે શરીઅત હો ગયા. (તઝકિરતુલ ઔલિયા)

● અબ્દુલ હક્ક દહેલ્વી (રહ.) ને ફરમાયા કે મન્સૂર બચ્ચા થા. એક કતરા પિયા (મુહબ્બતે ઈલાહીકા) ઔર ચીખ ઉઠા. યહાં તો ઐસે મર્દ હૈં કે દરિયાકે દરિયા પી જાતે હૈં ઔર ડકાર તક નહીં લેતે. (બરકાતે રમઝાન (થાનવી રહ.)

● હકીમુલ ઈસ્લામ કારી મુહમ્મદ તૈયબ સાહબ (રહ.) ને ફરમાયા, હઝરત મન્સૂર (રહ.) ને "અનલ હક્ક" કહા તો સિર્ફ ઈન કલિમાતકો દેખકર ઉનકે હક હોનેમેં ગુસ્તાખી નહીં કી જાએગી. બલ્કે ઉનકી તમામ ઝિંદગીકો દેખકર ઉનકે મુનાસિબ "અનલ હક્ક" કા મા'ના બયાન કિયા જાએગા. ઔર અસલ યે હૈ કે સૂફિયાએ કિરામકે નઝદીક એક દરજા ફના ફીલ્લાહકા હોતા હૈ. હઝરત મન્સૂર (રહ.) ઈસ કદર ફાની ફીલ્લાહ હો ચુકે થે કે અના સે મુરાદ ઝાતે મુતકલ્લિમ નહીં બલ્કે ઝાતે હક થી. ઈસ મકામ પર પહોંચનેકે બાદ અના ઔર અન્તકા મિસ્દાક એક હો જાતા હૈ.

ઈસકે ખિલાફ ફિરઔનને "અનલ હક્ક" કહા તો ઉસકા ઝાહિરી મા'ના હી મુરાદ લિયા ગયા, ક્યૂંકે ઉસકી ઝિંદગી હી ઐસી થી, કે વો ખુદાઈ દાવે કરતા થા તો ઐસે અલ્ફાઝે મુતશાબેહકો પૂરી ઝિંદગીકે અહવાલકો સામને રખકર કિસી મા'ના પર મહમૂલ કિયા જાતા હૈ. હઝરત મન્સૂરકી ઝિંદગી ઔલિયા અલ્લાહ જૈસી થી, ઔર ફિરઔનકી શયતાન જૈસી તો ઉસી મા'ના પર હમલ કિયા જાએગા.

(ખુત્બાતે હકીમુલ ઈસ્લામ જિ. ૨, સ. ૧૬૪)

● હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત મૌલાના અશરફ અલી થાનવી (રહ.) ને ફરમાયા કે લોગોંને ખુદાઈ દાવે કિયે હૈં મગર હુસૈન બિન મન્સૂર પર શુબહ ન કિયા જાવે કે ઉનહોંને અનલ હક્કમેં ખુદાઈકા દા'વા કિયા, ક્યૂંકે ઉન પર એક હાલત થી વરના અબ્દિયતકે ભી મોઅતરિફ થે. ચુનાંચે વો નમાઝ ભી પળ્હતે થે.

(મલ્ફૂઝાતે હકીમુલ ઉમ્મત જિ. ૧, સ. ૨૫૧)

● હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમને ફરમાયા કે યે બાત ગલત હૈ કે ઉસ વક્તકે ઉલમાને મન્સૂર (રહ.) પર કુફ્રકા

ફતવા દિયા. બાત યે હૈ કે વઝીરકો મન્સૂરસે અદાવત હો ગઈ થી. ઉસને એક ફરઝી ફતવા ભેજા ઉસમેં અદાવતકા મઝમૂન લિખ દિયા થા ઉસકે મુતાબિક ઉલમાને ફતવા દે દિયા. (મઅરિફતે ઈલાહિયા જિ. દૌમ, સ. ૫૭૧)

એક નસીહત આમોઝ હિકાયત :-

(૫૭) એક લોન્ડી નિહાયત બદ સૂરત કાલી હબ્શન હારૂન રશીદ (રહ.) કી મુસાહિબા થી, ખલીફા હારૂન રશીદ (રહ.) ઉસસે ઝિયાદા મુહબ્બત રખતા થા. એક દિન હારૂન (રહ.) કે બેતકલ્લુફ મુસાહિબોંને અર્ઝ કિયા કે હુઝૂરકો ઐસી નાપસંદ શકલકી લોન્ડીસે ક્યૂં મુહબ્બત હુઈ? ખલીફા હારૂન (રહ.) યે બાત સુનકર ઉસ વક્ત ખામોશ હુવા મગર મૌકા કા મુન્તઝિર રહા.

એક દિન સારે મુસાહિબ ઔરત ઔર મર્દ હારૂન (રહ.) કી મહેલ સરાયમેં જમા થે. બેસાખ્તા હારૂનને ફરમાયા કે આજ હમ નિહાયત ખૂશીસે કેહતે હૈં કે જો ચીઝ મેરે મહેલમેં જિસકો પસંદ હો ઉસ પર હાથ રખ દે મૈં વો ચીઝ ઉસે દે દૂંગા. યે હુકમ સુનકર હર એક શખ્સ ઉઠા ઔર અપની અપની પસંદીદા ચીઝ પર હાથ રખ દિયા, કિસીને યાકૂતકે જામ (પ્યાલા) પર હાથ રખ દિયા, કિસીને રૂમી લોન્ડીકો પસંદ કિયા, કિસીને આરાઈશી ચીઝકો લિયા.

ગર્ઝ હર શખ્સને કુછ ન કુછ પસંદ કર લિયા. મગર વોહી કાલી હબ્શન હારૂન રશીદ (રહ.) કી મહેબૂબા ખડી રહી. ઉસને કિસી ચીઝ પર હાથ ન રખ્ખા. ઔર ન ઉસે પસંદ કિયા. હારૂન રશીદ (રહ.) ને કહા કે તુમ ભી કોઈ ચીઝ અપની તબીઅતકે મુવાફિક પસંદ કર લો. યે સુનકર ઉસ લોન્ડીને ખલીફા હારૂનકી પીઠ પર હાથ રખ દિયા ઔર યે કહા કે મુઝે તો સારે જહાંમેં આપ પસંદ હૈં ઔર કોઈ ચીઝ પસંદ નહીં હૈ. મુઝે યે મેરી પસંદીદા ચીઝ હસ્બે વા'દા મિલની ચાહિયે. સબ લોગ યે બાત દેખકર હૈરાન હુએ. હારૂનને ફરમાયા કે લોગો! તુમને દેખા કાલી લોન્ડીકા બાતિન કિસ કદર ઉજલા હૈ, તુમને ક્યા પસંદ કિયા ઔર ઉસને ક્યા પસંદ કિયા. બસ યેહી વજહ હૈ કે મૈં ઈસ લોન્ડી હબ્શનકો અપને સારે

સલ્તનતમેં પસંદ કરતા હું.

નતીજા : જિસ તરહ દુનિયાકે બાદશાહકો કાલી લોન્ડી પસંદ આઈ ક્યૂંકે વો બાદશાહકી સચ્ચી તાલિબ ઔર આશિક થી. ઔર ઉસકે મુકાબિલ બડી બડી હસીન નાપસંદ થીં. ઈસી તરહ હક તઆલા શાનુહૂ શહેનશાહે દો જહાંકો અપને સચ્ચે તાલિબ પસંદ આતે હૈં. બિલાલ હબ્શી (રદિ.) કો મૌલાને પસંદ કિયા થા. નિહાયત હસીન ખૂબસૂરત અબૂ લહબકો નાપસંદ કિયા. ક્યૂંકે બિલાલ હબ્શી (રદિ.) મૌલાકે તાલિબ થે. ઔર અબૂ લહબ દુનિયાકા તાલિબ થા. જો ખાસ અલ્લાહકા બંદા બનેગા ફિર અલ્લાહ ભી ઉસકા હામી હો જાએગા. હઝરત બાયઝીદ (રહ.) ને ખુદાકો ઈખ્તિયાર કિયા ઔર ખુદાને બાયઝીદ (રહ.) કો પસંદ કરકે અપને ઝમાનેકા ફર્દે કામિલ બનાયા.

બર્ખ નામી આબિદકે તઅલ્લુક મઅલ્લાહકા વાકિઆ :-

(૫૮) હઝરત અબૂ તાલિબ મક્કી (રહ.) ને અપની મશ્હૂર કિતાબ કુવ્વતુલ કુલૂબમેં લિખ્ખા હૈ કે : અલ્લાહ તઆલાને હઝરત મૂસા (અલૈ.) કલીમુલ્લાહકો હુકમ દિયા કે ઉસ (બર્ખ) સે કહો કે વો બની ઈસરાઈલકે લિયે બારિશકી દુઆ કરે. ઉસ ઝમાનેમેં સાત બરસસે કહતસાલીકી હાલત જારી થી, હઝરત મૂસા (અલૈ.) ને સત્તર હજાર (બની ઈસરાઈલકે લોગોં) કે હમરાહ મિલકર બારિશકી દુઆ કી થી, આખિર અલ્લાહ તઆલાને હઝરત મૂસા (અલૈ.) કો ફરમાયા :

"મૈં ઉનકી દુઆ કૈસે કુબૂલ કરૂં જબકે ઉનકો ગુનાહોં ઔર બાતિની ખબાઈસને ઢાંપ રખ્ખા હૈ? બેયકીનીકે સાથ મુઝકો પુકારતે હૈં ઔર મેરી તદબીરસે બેખૌફ હો ચુકે હૈં. જાઓ, મેરે બંદોંમેંસે એક બંદા હૈ, જિસકો બર્ખ કેહતે હૈં ઉસસે કહો કે વો નિકલકર (દુઆ કરે) મૈં ઉસકી દુઆકો કુબૂલ કર લૂંગા."

હઝરત મૂસા (અલૈ.) ને ઉસકી તલાશ કી મગર ન મિલા. એક રોઝ હઝરત મૂસા (અલૈ.) કિસી રાસ્તે પર જા રહે થે, કે એક સિયાહ રંગકા આદમી

મિલા. ઉસકી પેશાની પર સિજદોંકી વજહસે મિટ્ટીકા સિજદહકા નિશાન થા. શિમલા ગરદનકે ગિર્દ લપેટ રખ્ખા થા. હઝરત મૂસા (અલૈ.) ને ખુદાદાદ નૂરસે ઉસે પહેચાન લિયા. ઉસે સલામ કિયા ઔર ફરમાયા : તેરા નામ ક્યા હૈ? ઉસને અર્ઝ કિયા : મેરા નામ બર્ખ હૈ. ફરમાયા એક મુદ્દતસે હમ તેરી તલાશમેં થે. આઓ ઔર હમારે લિયે બારિશકી દુઆ કરો, ચુનાંચે વો ગયા ઔર ઈસ તરહ દુઆ કી :

યા ઈલાહી! ન તો યે તેરા કામ હૈ ન યે તેરા હુકમ. ઔર તુઝકો ક્યા સૂઝી હૈ જો ખુશ્કી કર રખ્ખી હૈ? ક્યા તેરે પાસકે ચશ્મે ઘટ ગયે હૈં. યા હવાએં તેરી ઈતાઅતસે મુન્હરિફ હૈં યા તેરે યહાં જો ચીઝ હૈ વો ખતમ હો ગઈ હૈ. યા ગુનેહગારોં પર તેરા ગુસ્સા સખ્ત હો ગયા હૈ? ક્યા ખતાવારોંકે પૈદા કરનેસે પેહલે તૂ ગફ્ફાર નહીં થા? તૂને હી તો રહમતકો પૈદા કિયા ઔર રહમકા હુકમ દિયા. ક્યા અબ હમકો યે દિખાતા હૈ કે તુઝ તક કિસીકી રસાઈ નહીં, યા જલ્દ સઝા ઈસ લિયે દેતા હૈ કે કહીં મખ્લૂક તુઝસે ભાગ ન જાએ?

ઈસી તરહકી બાતેં કરતા રહા યહાં તકકે પાની બરસના શુરૂ હુવા ઔર બની ઈસરાઈલ તર હો ગયે. ઔર ઘાસ ખુદાકે હુકમસે જમના શુરૂ હુઈ, ઈસ ઝોરસે ઉભરી કે દો પહરમેં ઝાનોં તક પહોંચ ગઈ ઉસકે બાદ બર્ખ વાપસ આયા.

હઝરત મૂસા (અલૈ.) જો ઉસકો મિલે તો કહા કે ક્યૂં મૈં અપને રબસે કૈસા ઝગડા ઔર ઉસને મેરે સાથ ઈન્સાફ કિયા. હઝરત મૂસા (અલૈ.) ને ઉસ પર કસ્દ કિયા, તો ખુદાએ તઆલાને ઉન પર વહી ભેજી કે બર્ખ મુઝસે દિનમેં તીન બાર હંસતા હૈ. (કિતાબુત્તવ્વાબીન વ કુવ્વતુલ કુલૂબ વ અહયાઉલ ઉલૂમ જિ. ૪)

હઝરત શેખ અબ્દુલ્લાહ સકતી (રહ.) કા વાકિઆ :-

(૫૯) શેખ અબ્દુલ્લાહ સકતી સૈયિદુ ત્તાઈફા જુનેદ બગદાદીકે પીર એક મરતબા સકરાતમેં થે. શેખ જુનેદ (રહ.) ઉનકો પંખેસે હવા દે રહે થે ઔર

ફરમાતે થે :

વો આદમી પંખેસે કિસ તરહ આરામ પા સકતા હૈ કે જિસકે દિલ ઔર જિગરમેં એક જલા દેનેવાલી આગ મૌજૂદ હો.

એક ઔર બુઝુર્ગ ફરમાતે હૈં :

વો આદમી કૈસે આરામ પા સકતા હૈ કે જિસ પર હર દમ નઈ નઈ મુસીબતેં આ રહી હોં.

એક આબિદા ઔરતકા અશ્કબાર આંસૂ બહાનેકા વાકિઆ:-

(૬૦) અબ્દુલ્લાહ બિન મુહમ્મદ (રહ.) કેહતે હૈં કે મૈંને એક આબિદા ઔરતકો દેખા કે રો રોકર કેહ રહી થી ઔર આંસૂ ચેહરે પર બહા રહી થી કે :

બખુદા મૈં ખુદાએ તઆલાકે શૌકમેં ઔર ઉસકી મુલાકાતકે ઈશ્તિયાકમેં ઝિંદગીસે તંગ આ ગઈ હૂં. યહાં તકકે અગર મૌત બિકતી હોતી તો મૈં ઉસકો ખરીદ લેતી.

રાવી કેહતે હૈં કે મૈંને ઉસસે પૂછા કે તુઝકો અપને અમલ પર ઈત્મીનાન હૈ? ઉસને કહા ઈત્મીનાન તો નહીં મગર મૈં ઉસસે મુહબ્બત રખતી હૂં ઔર ઉસ પર મુઝકો અચ્છા ગુમાન હૈ. તો ક્યા તુમકો યે ખયાલ હૈ કે બાવુજૂદ મુહબ્બતકે વો મુઝકો અઝાબ દેગા.

(અહયાઅ જિ. ૪, સ. ૫૧૦ વ રિસાલા કશીરિયા સ: ૫૭૭)

હઝરત રાબિઆ બસરિયા (રહ.) કા ઈશ્કે ઈલાહીમેં ફરિયાદ કરનેકા વાકિઆ :-

(૬૧) એક અલ્લાહ વાલેને ફરમાયા કે એક રાત હઝરત રાબિઆ બસરી (રહ.) ઈશ્કકે શૌકો ઈશ્તિયાકમેં **"અલ હરીક અલ હરીક"** પુકારતી થીં. બસરાકે લોગ યે ફરિયાદ સુનકર ઘરોંસે બાહિર નિકલ આએ તાકે આગ બુઝાએં.

ઉનમેંસે એક શખ્સ વાસિલ બિલ્લાહ થા ઉસને કહા : યે લોગ કિતને નાદાન હૈં જો રાબિઆકી આગ બુઝાને આ ગયે હૈં. ઉસકે બાતિનમેં તો ઈશ્કો મુહબ્બતકી આગ ભડકી હુઈ હૈ. ઔર ઉસકે સીનેકે અંદર દોસ્તકે ઈશ્કને ઠિકાના કર લિયા હૈ. જબ વો ઉસકો તહમ્મુલ ઔર બરદાશ્ત કરનેકી કુવ્વત ઔર તાકત નહીં રખતી તો "અલ હરીક અલ હરીક" કી ફરિયાદ કરને લગતી હૈ. ઈસ લિયે રાબિઆકે ઈશ્કકી યે આગ વિસાલે દોસ્તકે સિવા નહીં બુઝેગી.

(દલીલુલ આરિફીન સ. ૧૯૨)

એક આશિક ઔરતકી શિદતે મુહબ્બતકા વાકિઆ :-

(૬૨) મૂસલકી નેક ખાતૂન હઝરત રૂકૈયા ફરમાતી હૈં. મૈં અપને પરવરદિગારસે બહોત મુહબ્બત કરતી હૂં. અગર વો મુઝે દોઝખમેં જાનેકા હુકમ કરે તો ઉસકી મુહબ્બતકી મૌજૂદગીમેં આગ ભી મુઝ પર અસર ન કરે. ઔર અગર વો મુઝે જન્નતમેં જાનેકા હુકમ કરે તો ઉસકી મુહબ્બતકી મૌજૂદગીમેં જન્નતકી કોઈ લઝ્ઝત મહેસૂસ ન હો. ક્યૂંકે પરવરદિગારકી મુહબ્બત મુઝ પર બહોત ગાલિબ હૈ.

દુનિયાકી મુહબ્બત છોડકર અલ્લાહકી મુહબ્બતકે મુતઅલ્લિક હઝરત ખ્વાજા અઝીઝુલ હસન મજઝૂબકા એક શઅર હૈ.

હર તમન્ના દિલસે રૂખ્સત હો ગઈ
અબ તો આજા અબ તો ખલ્વત હો ગઈ

(ઝમ્મુલ હવા)

તઅલ્લુક મઅલ્લાહ પર એક વાકિઆ :-

(૬૩) બસરામેં એક બાર ચંદ છપ્પર આગસે જલ ગયે. ઉનકે બીચમેં એક છપ્પર બાકી રેહ ગયા, ઉસ વક્ત હઝરત અબૂ મૂસા (રહ.) બસરાકે સરદાર થે. આપકો ઈસ હાલકી જો ખબર હુઈ તો ઉસ છપ્પરકે માલિકકો

બુલવાયા. દેખા તો એક પીર મર્દ થે. આપને ઉનસે પૂછા કે યે ક્યા બાત હૈ કે તુમહારા છપ્પર ન જલા? ઉનહોંને કહા કે મૈંને ખુદાએ તઆલાકો કસમ દે દી થી કે ઉસકો ન જલાવે.

હઝરત અબૂ મૂસાને ફરમાયા કે મૈંને આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે સુના હૈ કે ફરમાતે થે કે મેરી ઉમ્મતમેં ઐસે લોગ હોંગે જિનકે સરોંકે બાલ પરાગંદા ઔર કપડે મૈલે હોંગે, મગર વો લોગ અગર ખુદાએ તઆલાકો કુછ કસમ દેંગે તો અલ્લાહ તઆલા ઉનકો સચ્ચા કર દેગા. ઔર યે ભી ઉનહીંસે રિવાયત હૈ કે બસરામેં એક બાર આગ લગ ગઈ તો અબૂ ઉબૈદા હવાસ તશરીફ લાએ ઔર આગ પર ચલને લગે. હાકિમે બસરાને ઉનસે અર્ઝ કિયા કે દેખિયે આપ જલ ન જાએં, આપને ફરમાયા કે મૈંને ખુદાએ તઆલાકો કસમ દે દી હૈ કે મુઝકો આગસે ન જલાએ, હાકિમને અર્ઝ કિયા તો ફિર આગકો ભી કસમ દીજિયે કે બુઝ જાએ, આપને આગકો કસમ દી વો બુઝ ગઈ.

એક રોઝ અબૂ હફસ (રહ.) ચલે જા રહે થે, સામનેસે એક રોસ્તાઈ (ગામડીયા) આયા જિસકે હોશ ઠિકાને ન થે. આપને ઉસસે પૂછા કે તુઝ પર ક્યા મુસીબત પડી હૈ? ઉસને કહા કે મેરા ગધા ગૂમ હો ગયા હૈ ઔર ઉસકે સિવા મેરે પાસ ઔર નહીં. યે સુનકર આપ ઠહેર ગયે ઔર જનાબે બારીમેં અર્ઝ કિયા કે, કસમ હૈ તેરી ઈઝ્ઝત ઔર જલાલકી મૈં એક કદમ ભી ન ચલૂંગા જબ તક તૂ ઈસ શખ્સકા ગધા ઉસકે પાસ ન પહોંચાવેગા. આપકા યે કેહના થા કે ઉસી વક્ત ગધા આ મૌજૂદ હુવા ઔર આપ વહાંસે આગે બઢે. પસ ઈસ તરહકે મઆમલાત ઉન્સવાલોંસે હુવા કરતે હૈં. (અહયાઉલ ઉલૂમ)

હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) કા વાકિઆ :-

(૬૪) ખ્વાજા મહેબૂબે ઈલાહી નિઝામુદ્દીન (રહ.) ને ફરમાયા કે ખ્વાજા જુનેદ (રહ.) કો ખ્વાબમેં એક શખ્સને દેખકર પૂછા કે આપકો ફરિશ્તોંસે

કિસ તરહ ખુલાસી હાસિલ હુઈ? ફરમાયા જબ વો દોનોં ફરિશ્તે આએ તો ઉનહોંને મુઝસે પૂછા કે તેરા રબ કૌન હૈ? તો મૈં ઉનકી તરફ દેખકર હંસ દિયા. જિસ રોઝ મુઝસે "અલસ્તુ બિરબ્બિકુમ" પૂછા થા ઉસ રોઝ મૈંને "બલા" કેહ દિયા થા, અબ તુમ પૂછતે હો કે તુમહારા રબ કૌન હૈ? જિસને બાદશાહકો જવાબ દિયા હો ક્યા વો ગુલામસે ઝિજક સકતા હૈ? યે સુનકર વો ચલે ગયે ઔર કહા કે અભી યે શખ્સ મુહબ્બતકે નશેમેં હૈ. (અફઝલુલ ફવાઈદ)

એક મા'ઝૂર શખ્સકા શૌકે ઈલાહીમેં બૈતુલ્લાહકી તરફ જાનેકા વાકિઆ :-

(૯૫) હઝરત શકીક બલ્ખી (રહ.) ફરમાતે હૈં. મક્કા મુઅઝ્ઝમાકી રાહમેં મુઝે એક મા'ઝૂર શખ્સ મિલા જો ઘુટનોંકે બલ જમીન પર ચલતા થા. મૈંને પૂછા કહાંસે આતે હો? કહા સમરકંદસે. મૈંને કહા કિતની મુદ્દત તુમકો રાહમેં ગુઝરી? ઉસને કહા કુછ ઉપર દસ બરસ. મૈંને તઅજ્જુબકી નિગાહસે ઉસે દેખા, ઉસને કહા અય શકીક તૂ મુઝે ક્યા દેખતા હૈ, મૈંને કહા મુઝે તેરે લંબે સફર ઔર કમઝોર જાનસે તઅજ્જુબ હૈ. ફિર મુઝસે કહા અય શકીક મેરા સફર દૂરદરાઝ હૈ મગર શૌક કરીબ કર રહા હૈ. કમઝોર જાન જરૂર હૈ લેકિન મેરા માલિક ઉસકો ઉઠાએ લિયે જાતા હૈ. અય શકીક ક્યા તઅજ્જુબ હૈ કે બંદે ઝઈફકો ઉસકા મૌલા મહેરબાન લે જાવે. (નઝહતુલ બસાતીન)

અલ્લાહકી એક આશિક લડકીકા વાકિઆ :-

(૯૬) એક શખ્સને કહા કે મૈં મક્કાસે અરફાતકો જા રહા થા, મુઝસે એક લડકીને મુલાકાત કી જો ઊની ટાટ પેહને ઔર ઊની ચાદર ઓઢે હુએ થી. ઉસકે હાથમેં એક જા નમાઝ (મુસલ્લા) ઔર એક અસા થા, ઉસકે ચેહરે પર તાઅત ઔર ઈબાદતકા નૂર થા, વો બહોત તેઝ ચાલ ચલ રહી થી ઔર અલ્લાહ અલ્લાહ કેહતી જાતી થી. મૈંને જીમેં કહા કે યે લડકી વિલાયતકી દા'વેદાર મા'લૂમ

હોતી હૈ, અપને અલ્લાહવાલી હોનેકા ઈઝહાર કર રહી હૈ.

ઉસને કહા **વ યઅ્‌લમુ મા તુબ્દૂન વમા તક્તુમૂન** યાની જો બાત તુમ ઝાહિર કરતે હો ઔર જો તુમ છુપાતે હો અલ્લાહ તઆલા સબકો જાનતે હૈં. મૈં સમઝ ગયા કે યે ઔરત વલીયુલ્લાહ હૈ.

મૈંને કહા અય લડકી! મૈં બિલકુલ તેરે સાથ મશ્ગૂલ હૂં, ઉસને કહા મૈં ભી તુમહારે લિયે હાઝિર હૂં, લેકિન મેરે પીછે મુઝસે ભી ઝિયાદા હસીન ઔરત આ રહી હૈ. મૈંને પીછે મુડકર દેખા તો કોઈ ન થા. ઉસને ફૌરન ચિલ્લાકર કહા અય મુદઈ અય કઝ્ઝાબ! અહબાબકા અહબાબકે સાથ ઐસા ફઅલ તો નહીં હોતા, પેહલે તો તૂને રબ્બુલ અરબાબસે બદગુમાની કી, અગર તૂ ઉસકે પાસ સચમુચ આતા ઔર ઉસે અચ્છી તરહ પહેચાન લેતા તો વો તુઝે અપને દરવાઝા પર ખડા કરતા, હમને જબ તુઝે દૂરસે દેખા તો હમને સમઝા કે તુમ આબિદ હો, જબ કરીબ હુએ તો હમને જાના કે તુમ આરિફ હો, જબ હમસે બાતચીત કી તો હમને જાના કે તુમ આશિક મિઝાજ હો. અગર ઉસકી ઈબાદત કરનેવાલા હોતા તો ઉસે છોડકર હમારી તરફ રૂજૂઅ ન કરતા. અગર તૂ હમ પર આશિક હોતા તો હમેં છોડકર ગૈરકી તરફ રૂખ ન કરતા.

ફિર જલ્દીસે મેરે પાસસે ભાગી ઔર કેહતી જાતી થી કે અલ્લાહકે સાથ સિવાએ અલ્લાહકે કોઈ નહીં હૈ યહાં તકકે મેરી નઝરસે ગાઈબ હો ગઈ.

(આંસૂઓંકા સમંદર)

ઈશ્કે ખુદાવંદીમેં એક બુઝુર્ગકી હાલત :-

(૬૭) હઝરત ઝુન્નૂન મિસરી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં જબલે લકામકી સૈર કર રહા થા, અચાનક એક જંગલમેં મેરા ગુઝર હુવા જહાં બહોતસે દરખ્ત ઔર સબ્ઝાઝાર થા, મૈં વહાં ખડે હોકર ઉસકે ફૂલોંકા હુસ્ન ઔર અતરાફકા સબ્ઝા દેખ રહા થા ઔર તઅજ્જુબ કર રહા થા કે ઈતનેમેં એક આવાઝ મેરે

કાનમેં આઈ જિસસે મેરે આંસૂ જારી હો ગયે ઔર રંજકી આગ ભડક ઉઠી, મૈં ઉસ આવાઝકી તરફ બઢ્હા, ક્યા દેખતા હૂં કે દામને કોહમેં એક ગાર હૈ ઔર વો આવાઝ વહાંસે આ રહી હૈ, મૈંને ઉસમેં ઝાંકા તો દેખા વહાં એક આબિદ ઔર વો કેહ રહા હૈ :

પાક હૈ તૂ અય ખુદા જિસને મુશ્તાકોંકી તફરીહ બાગે તાઅતમેં કી હૈ, પાક હૈ વો ઝાત જિસને અલકમંદોંકો યે સમઝા દિયા હૈ કે વો ઉસકે સિવા ગૈર પર એ'તિમાદ નહીં કરતે, પાક હૈ વો ઝાત જિસને મુહબ્બતકે નફસકો દરિયાએ મુહબ્બત પર પહોંચાયા હૈ ઔર વો ઉસકી તરફ માઈલ હોતે હૈં.

ફિર ખામોશ હુવા. મૈંને કહા અસ્સલામુ અલૈકુમ અય ગમકે દોસ્ત ઔર રંજકે સાથી! કહા વ અલૈકુમુસ્સલામ તુમ ઐસે શખ્સકે પાસ કૈસે પહોંચે જો લોગોંકે સવાલસે ડરકર તન્હા રેહતા હૈ ઔર મુહાસબએ નફસમેં મશ્ગૂલ રેહતા હૈ. ઔર લોગોંકે અકવાલમેં ગૌરો ખૌઝ તર્ક કર દિયા હૈ? મૈંને કહા મુઝે નસીહત ઔર ઈબરતકા શૌક ઔર નેકોંકે કુલૂબકી અતાઓંકી તલબ હી તુમહારે પાસ લાઈ હૈ.

ઉનહોંને કહા અય જવાન અલ્લાહ તઆલાકે કુછ બંદે ઐસે હૈં કે ઉનકે દિલોંમેં મુહબ્બતકે ચકમાકને ઈશ્કકી આગ જલાઈ હૈ, વો શિદ્દતે ઈશ્તિયાકકે સબબ બાગે મલકૂતકી સૈર કરતે ફિરતે હૈં ઔર ઉનકે વાસ્તે હિજાબે જબરૂતમેં જો કુછ પોશીદા હૈ ઉસકો મુલાહિઝા કરતે હૈં.

મૈંને કહા ઉનકી કુછ તા'રીફ બયાન કરો. ફરમાયા :

વો ઐસે લોગ હૈં જો રહમતે ઈલાહીકે ગારમેં પનાહ ગુઝીન હૈં, ઔર શરાબે મુહબ્બતકે જામ પીતે હૈં.

ફિર કેહને લગે અય મેરે માલિક મુઝે ભી ઉન લોગોંમેં મિલા દે ઔર ઉન જૈસે આ'માલકી તૌફીક દે દે.

મૈંને કહા મુઝે કુછ વસિય્યત ફરમાઈયે? ફરમાયા :

અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બત ઉસકી મુલાકાતકે શૌકસે કરો કે વો

એક દિન અપને ઔલિયાકો અપને જમાલકી તજલ્લી દિખાએંગે, ઔર કુછ અશઆર પઢે.

કદ્ કાન લી દમઉન ફફનૈતહૂ
વ કાન લી યા સય્યિદી નાઝિરુન
વ કાન લી જફનુન ફદ્મૈતહૂ
અરા બિહીલ્ ખલ્કુ ફઅ્મૈતહૂ
વકાન લી જિસ્મુન ફબ્લૈતહૂ
અબ્દુક અઝહા સય્યિદી મૌષિકન
વકાન લી કલ્બુન ફફનૈતહૂ
લૌશિઅ્ત કબ્લલ્ યૌમિ આવૈતહૂ

મેરે ભી કભી આંસૂ થે તૂને ઉનહેં ફના કર દિયા, મેરી ભી પલ્કેં થીં તૂને ઉનહેં ખૂન્નાબ (ખૂનવાલી) કર દિયા. મેરા ભી જિસ્મ થા તૂને ઉસે બોસીદ કર દિયા. મેરા ભી દિલ થા તૂને ઉસે ઝઈફ કર દિયા. મેરે અય માલિક આંખેં ભી થીં જિનસે મૈં મખ્લૂકકો દેખતા થા તૂને અંધી કર દીં. અબ તેરા બંદા તુઝી પર એ'તિમાદ રખનેવાલા હો ગયા હૈ. અગર તૂ ચાહે તો આજસે પેહલે ભી પાસ બુલા સકતા થા. ખુદા ઉનસે રાઝી હો ઔર ઉનકી બરકતસે હમેં ભી મુસ્તફીઝ કરે. આમીન

(કરામાતે ઔલિયા સ. ૧૭૬)

એક આરિફકી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા મંઝર :-

(૬૮) ઝુન્નૂન મિસરી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મુઝસે બાઝ લોગોંને બયાન કિયા કે કોહે લકામમેં એક આરિફ રેહતા હૈ મુઝે ઉસકે મિલનેકા શૌક હુવા. જબ ઉસ પહાડ પર પહોંચા દૂરસે સુનાઈ દિયા કે કોઈ શખ્સ નિહાયત દર્દ ઔર ગિરિયા વ ઝારીકે સાથ યે અશઆર પઢ રહા હૈ. જિસકા તર્જુમા યે હૈ,

અય વો ઝાત કે જિસકે ઝિક્રસે મેરે કલ્બને સુકૂન પાયા હૈ, તેરે સિવા મૈં કિસીકા ઈરાદા નહીં રખતા, રાતેં ઔર ઝમાના પૂરા ફના હો જાતા હૈ લેકિન તેરી

મુહબ્બત વૈસી હી જી મેં તરોતાઝા ઔર હરી ભરી હૈ.

ઝુન્નૂન મિસરી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં યે આવાઝ સુનકર ઉસ તરફ ચલા કે જિસ તરફસે યે આવાઝ આઈ. જબ મૈં ઉસ મકામ પર પહોંચા દેખા કે એક ખૂબસૂરત હસીન ખૂશ આવાઝ જવાન બૈઠા હૈ. મગર ઉસકી તમામ ખૂબસૂરતી ઔર હુસ્ન ખાકમેં મિલ રહા હૈ ઔર વો નિહાયત લાગિર ઔર ઝર્દ પડકર આતિશે ઈશ્કમેં સોખ્તા જાન મુઝતરબ ઔર હૈરાન હૈ. મૈંને સલામ કિયા વો સલામકા જવાબ દેકર હક્કા બક્કા રેહ ગયા ઔર ફિર યે અશઆર પઢ્હે. જિસકા તર્જુમા યે હૈ,

મૈંને દુનિયા ઔર ઉસકી ઝીનતસે અપની આંખકો અંધા કર લિયા હૈ લેકિન અય અલ્લાહ આપ ઔર મેરી રૂહ યે આપસમેં જુદા ન હોંગે. ઔર અય અલ્લાહ જબ મૈં આપકો યાદ કરતા હૂં તો મેરી આંખોંમેં શામસે સુબહ તક બેદારી રેહતી હૈ, ઔર જબ મેરી આંખ નીંદસે ઝપકના ચાહતી હૈ તો મૈં અપની આંખકે સામને આપકો જલ્વા આરા દેખતા હૂં.

ફિર ફરમાયા ઝુન્નૂન તુમ કહાં ઔર હમ કહાં, તુમ મજનૂનોંકે પીછે ક્યૂં પડે કૈસે તશરીફ લાએ, ઝુન્નૂન ફરમાતે હૈં મૈંને કહા મુઝે તુમસે એક બાત દરિયાફત કરની હૈ ઈસ લિયે હાઝિર હુવા હૂં. ફરમાયા પૂછો, મૈંને કહા તુમહારે નઝદીક કિસ ચીઝને તન્હાઈકો મહેબૂબ બના દિયા, ઔર કિસ ચીઝને તુમહેં જંગલોં ઔર પહાડોંમેં ફિરાયા? ફરમાયા મુહબ્બતને મુઝે જંગલ ઔર પહાડોંમેં ફિરાયા ઔર મેરે શૌકને મુઝે બરઅંગેખ્તા કિયા ઔર મેરે ઈશ્કને મુઝે સબસે અલાહિદા કર દિયા, ફિર કહા અય ઝુન્નૂન ક્યા તુમહેં દીવાનોંકી બાતેં અચ્છી લગતી હૈં? મૈંને કહા ખુદાકી કસમ મુઝ પર ઐસે લોગોંકી બાતેં બહોત ભલી માલૂમ હોતી હૈં ઔર ઉનસે મુઝે રિક્કત ઔર હુઝ્ન (ગમ) તારી હોતા હૈ.

ઝુન્નૂન ફરમાતે હૈં કે વો જવાન ફિર મેરે સામનેસે ગાઈબ હો ગયા ઔર પતા ન લગા કે કહાં ગયા. (નુઝહતુલ બસાતીન)

નેક ઔરતકી શાને વિલાયત :-

(૬૯) કિતાબ "અનીસુલ મુરીદીન વ કુદવતુઝ્ ઝાહિદીન" મેં લિખ્ખા હૈ, હઝરત યઝીદ બિન હબ્બાબ (રહ.) ને ફરમાયા. મૈં હમ્દૂના મજનૂનાકે પાસસે ગુઝરા જો રાસ્તેકે ચૌરાહે પર બૈઠી થી, ઉસ પર ઊનકા એક જુબ્બા થા જિસકી દોનોં આસ્તીનોં પર સિયાહીસે યે એક શઅર લિખ્ખા હુવા થા.

સલબ ર્ઈકાદુ અનિલ્ જુફૂનિ તુશવ્વિકી
ફ મતલ લિકા યા વારિષલ્ અમવાત

મેરે શૌકને આંખોંસે નીંદ છીન લી હૈ. અય માલિકુલ અમ્વાત (આપસે) મુલાકાત કબ (નસીબ) હોગી.

હઝરત યઝીદ બિન હબ્બાબ ફરમાતે હૈં મૈંને ઉસે સલામ કિયા તો ઉસને સલામકા જવાબ દિયા ઔર કહા, ક્યા તુમ યઝીદ બિન હબ્બાબ નહીં હો? મૈંને કહા હાં, મગર તુમને મુઝે કૈસે પહેચાના? ઉસને કહા મખ્ફી હાલાતસે મઅરિફતને રબ્ત ખાયા તો મલિકે જબ્બારકે બતલાનેસે તુમહેં પહેચાન ગઈ.

ફિર ઉસને કહા : કે મૈં આપસે એક સવાલ પૂછના ચાહતી હૂં. મૈંને કહા : પૂછો. ઉનસે કહા સખાવત ક્યા હૈ? મૈંને કહા : ખર્ચ કરના ઔર બખ્શ દેના. ઉસને કહા : યે તો દુનિયાકી સખાવત હૈ, દીનકી સખાવત ક્યા હૈ? મૈંને કહા : અપને મૌલાકી ઈબાદતકી તરફ સબકત રખના. કેહને લગી : હમ અલ્લાહ તઆલાસે ખૈરકે તલબગાર હૈં. મૈંને કહા ક્યૂં નહીં એક નેકીકે બદલેમેં દસ ગુના અજર મિલતા હૈ. કેહને લગી :

અય યઝીદ! આહ નેકીકી દૌડમેં આગે નિકલના યે નહીં હૈ, અલ્લાહકી ઈતાઅતમેં આગે નિકલના તો યે હૈ તુઝે અપને દિલકી ખબર ન હો (યાની) અલ્લાહસે ઈબાદતકે બદલેમેં કિસી ચીઝકા તલબગાર ન હો.

ઉસકે બાદ ઉસને યે દો બૈત કહે :

હસબલ મુહિબ્બુ મિનલ્ હબીબિ બિઈલ્મિહી
ઈન્નલ્ મુહિબ્બ બિબાબિહી મઝરૂહુન
ફઈઝા તકલ્લબ ફીદ દુન્યા ફફુઆદુહૂ
બિહામિ લૌઆતલ્ હવા મજરૂહુન

● મુહિબ્બકો હબીબસે ઈતના જાન લેના કાફી હૈ કે મુહિબ્બકો હબીબકે દરવાઝેસે દૂર કર દિયા ગયા.

● જબ રદ્દી ઔર ઘટિયામેં લૌટેગા તો ઉસકા દિલ ખ્વાહિશકે અમરાઝકે તીરોંસે છલની હોગા. (આંસૂઓંકા સમંદર સ. ૧૭૦)

એક નૌઉમર લડકીકી અલ્લાહસે મુહબ્બકી શિદતકા વાકિઆ :-

(૭૦) હઝરત અબૂલ કાસિમ જુનેદ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં એક મરતબા તન્હા બૈતુલ્લાહ શરીફ ગયા ઔર વહાંકી મુજાવરત ઈખ્તિયાર કી. ઔર મેરી આદત થી કે જબ રાતકો ખૂબ તારીકી હો જાતી તો મૈં તવાફ કરતા, હસ્બે આદત એક દિન તવાફ કર રહા થા કે એક નૌઉમર લડકીકો દેખા કે તવાફ કરતી જાતી હૈ ઔર યે અશ્આર નિહાયત ઝૌક ઔર શૌકસે પઢતી હૈ. જિસકા તર્જુમા યે હૈ.

મુહબ્બત ઔર ઈશ્કકો મૈંને બહોત છુપાયા લેકિન અબ કિસી તરહ નહીં છુપ સકતા, ઉસને તો મેરે પાસ ડેરા હી ડાલ દિયા. જબ મુઝે મહેબૂબકા શૌક ઝિયાદા હોતા હૈ તો મેરા દિલ ઉસકી યાદસે હૈરાન ઔર મુઝતરબ હોતા હૈ. ઔર અગર મૈં અપને દોસ્તકે કુર્બકા ઈરાદા કરતી હૂં તો વો મુઝે અપની દૌલતે કુર્બસે મહેરૂમ નહીં ફરમાતા બલ્કે કરીબ હો જાતા હૈ. ઔર જબ મેરા મહેબૂબ મુતજલ્લી હો જાતા હૈ તો મૈં ફના હો જાતી હૂં. ઔર ફિર ઉસકે લિયે ઔર ઉસીકી દસ્તગીરીસે ઝિંદા હો જાતી હૂં ઔર વોહી મેરી ઈમદાદ કરતા હૈ હત્તાકે મૈં ઉસકી ઈનાયતોંસે

લઝ્ઝત હાસિલ કરતી હૂં.

હઝરત જુનેદ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને ઉસસે કહા લડકી! તૂ અલ્લાહસે નહીં ડરતી કે બૈતુલ્લાહ શરીફમેં ઐસે અશઆર ગાતી હૈ? વો મેરી તરફ મુતવજ્જેહ હુઈ ઔર બોલી.

જુનેદ! અગર ખૌફે ઈલાહી નહીં હોતા તો મૈં ક્યૂં ખ્વાબે શીરીં છોડતી? અરે ખૌફ હીને તો મુઝે મેરે વતનસે બેવતન કર દિયા. મૈં ઉસીકે ઈશ્ક ઔર મુહબ્બતમેં ભાગી ફિરતી હૂં, ઉસીકી મુહબ્બતને મુઝે હૈરાન બના રખ્ખા હૈ.

ફિર કહા જુનેદ! તુમ બૈતુલ્લાહકા તવાફ કરતે હો યા રબ્બે બૈતુલ્લાહકા? મૈંને કહા મૈં તો બૈતુલ્લાહકા તવાફ કરતા હૂં. યે સુનકર આસમાનકી તરફ મુંહ ઉઠાયા ઔર બોલી સુબ્હાનલ્લાહ અય અલ્લાહ આપકી ભી ક્યા શાન હૈ.

(નુઝહતુલ બસાતીન હિકાયત નંબર ૪૪)

ઈમામ ગઝાલી (રહ.) કી અલ્લાહસે મુહબ્બતકા મંઝરઃ-

(૭૧) હઝરત થાનવી (રહ.) ને એક મજલિસમેં ફરમાયા કે ઈમામ ગઝાલી જબ મદ્રસા નિઝામિયાસે ફારિગ હોકર નિકલે હૈં તો બહોત બડે મૌલવી થે ઔર બહોતસે મૌલવી આપકે સાથ ચલતે થે. એક મુદ્દત તક ઈસી હાલતમેં રહે, ઉસકે બાદ ખુદાકી તલબકા જોશ ઔર દિલમેં આયા કે સબ કુછ છોડકર તન્હાઈ ઈખ્તિયાર કરેં તો એક મુદ્દત તક આજકલ પર ટાલતે રહે, આખિર એક દિન સબ છોડ છાડકર બૈતુલ મુકદ્દસકે જંગલમેં જા બૈઠે ઔર મુદ્દત તક ઈબાદતમેં મહેનત ઔર મશક્કત કી ઔર કઈ બરસ તક આપ પર બેલુત્ફીકી હાલત રહી કે સિવાએ પોસ્ત (ખાલ) ઔર હડ્ડિયોંકે કુછ બાકી ન રહા હત્તાકે મરનેકે કરીબ હો ગયે.

બાઝ આસપાસકે રેહનેવાલે ઉનકી યે હાલત દેખકર કિસી નસરાની ડાક્ટરકો બુલા લાએ. ઉસને નબ્ઝ દેખકર કહા કે ઉનકો મુહબ્બતકા મર્ઝ હૈ ઔર મુહબ્બત ભી મખ્લૂકકી નહીં ખુદાકી હૈ, ઉનહેં જબ તક મહેબૂબકા

વસ્લ મયસ્સર ન હોગા આરામ ન હોગા. ઈમામ ગઝાલી ચીંખ મારકર બેહોશ હો ગયે. (તસ્હીલુલ મવાઈઝ)

એક આશિક નૌજવાનકા વાકિઆ :-

(૭૨) "ઝહરુર્રિયાઝ" મેં હઝરત ઝુન્નૂન મિસરી (રહ.) કે હવાલેસે એક વાકિઆ ઈસ તરહ દર્જ હૈ કે આપને ખાનએ કાબાકે સુતૂનકે નઝદીક એક બરહના (નંગે) નૌજવાન મરીઝકો દેખા જિસકા દિલ રો રહા થા, આપ (રહ.) ફરમાતે હૈં મૈંને ઉસસે પૂછા : કૌન હો? ઉસને કહા "આશિક".

ઉસને મુઝસે દરિયાફત કિયા તો મૈંને કહા તેરી તરહ આશિક. વો રો પડા, ઉસે રોતા દેખકર મૈંને ભી રોના શુરૂ કર દિયા. ઉસને ચીંખ મારી ઔર ઉસકી રૂહ પરવાઝ કર ગઈ, મૈંને ઉસ પર કપડા ડાલા ઔર કફન લેનેકે લિયે ચલા આયા, વાપસી પર દેખા તો વો વહાં મૌજૂદ ન થા ઉસ પર મેરે મુંહસે આવાઝ નિકલી "સુબ્હાનલ્લાહ" ઉસ પર નિદા આઈ અય ઝૂન્નૂન ઉસકી ઝિંદગીમેં ઉસે શયતાન ઔર માલિકે દોઝખને ઢૂંઢા મગર પા ન સકે, રિઝવાનને ભી ઢૂંઢા મગર તલાશ ન કર સકા ફિર વો કહાં હૈ? જવાબ આયા :

હુવ ફી મકઅદિ સિદકિન્ ઈન્દ મલીકિન મુકતદિર.

અપને ઈશ્ક ઔર કસરતે ઈબાદત ઔર તૌબાકી વજહસે વો અપને કાદિર અલ્લાહકે હુઝૂર પહોંચ ગયા. (મુકાશિફતુલ કુલૂબ સ. ૯૮)

અલ્લાહકી એક આશિક ઔરત :-

(૭૩) હઝરત ઝુન્નૂન મિસરી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે એક બાર મૈં તવાફ કર રહા થા કે અચાનક એક નૂર ચમકા ઔર આસમાન તક જા પહોંચા, ઉસસે મૈં હૈરાન હુવા ઔર તવાફ કરકે કા'બાસે તકિયા લગાએ બૈઠા રહા ઔર ઉસ નૂરમેં સોચતા ઔર ગૌર કરતા રહા તો મૈંને એક ખૂબસૂરત ગમગીન આવાઝ સુની, મૈં આવાઝકે પીછે ગયા તો મૈંને એક લડકીકો દેખા જો કા'બાકે

પરદાસે લટકી હુઈ થી. ઔર યે શઅર પળ્હ રહી થી :

અન્ત તદરી યા હબીબી
મન હબીબી અન્ત તદરી
વ નુહવ્વિલુલ જિસ્મુ વદમ્ઉ
યબૂ હાનિ બસારી
કદ્ કતમ્તુલ હુબ્બ હત્તા
ઝાક બિલ કિતમાનિ સદરી

અય મેરે હબીબ તૂ ખૂબ જાનતા હૈ કે મેરા હબીબ કૌન હૈ. જિસ્મકી લાગિરી ઔર આંસૂ દોનોં મેરા રાઝ ઝાહિર કરતે હૈં, મૈંને મુહબ્બતકો છુપાયા હત્તાકે પોશીદગીકી વજહસે મેરા સીના તંગ હો ગયા.

ઉસકી બાતેં સુનકર મૈં ભી રોને લગા.

ફિર ઉસને કહા અય ઈલાહી! અય મેરે મૌલા! તેરી ઈસ મુહબ્બતકે સદકે જો તુઝે મુઝસે હૈ મુઝે બખ્શ દે.

મૈંને કહા અય લડકી યે કાફી ન થા કે તુમ યે કેહતીં કે મેરી ઈસ મુહબ્બતકે તુફેલ જો મુઝે તેરે સાથ હૈ, ઔર તુમ કેહતી હો કે તેરી મુહબ્બતકે સદકે જો મુઝ પર હૈ, તુમહેં કહાંસે માલૂમ હુવા કે ઉસકો તુમહારે સાથ મુહબ્બત હૈ? કહા અય ઝુન્નૂન મેરે પાસસે હટ જાઓ, ક્યા તુમહેં માલૂમ નહીં હૈ કે હક તઆલાકે કુછ બંદે ઐસે હૈં જો અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત કરતે હૈં ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉનસે મુહબ્બત કરતા હૈ, ઔર અલ્લાહકી મુહબ્બત ઉનકે સાથ ઉનકી મુહબ્બતસે પેહલે હોતી હૈ ક્યા તુમહેં અલ્લાહ સુબ્હાનહૂ વ તઆલાકા ફરમાન યાદ નહીં હૈ :

(ફસૌફ યા'તીલ્લાહુ બિકૌમિંય્ યુહિબ્બુહુમ વ યુહિબ્બૂનહૂ)

યાની અલ્લાહ તઆલા અન્કરીબ એક ઐસી કૌમ લાએંગે જિનસે અલ્લાહ તઆલા મુહબ્બત કરેંગે ઔર વો અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બત કરેંગે.

યહાં અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બત ઉનકી મુહબ્બત બિલ્લાહસે પેહલે

હુઈ હૈ. મૈંને પૂછા કે તુમહેં કૈસે માલૂમ હુવા કે મૈં ઝુન્નૂન હૂં? કહા અય બેહૂદા! જબ દિલને મૈદાને અસરારમેં જૌલાની કી (ચક્કર લગાયા) તો મૈંને તુઝે અલ્લાહકી મઅરિફતસે પહેચાન લિયા.

મૈંને કહા મૈં તુમકો ઝઈફુલ બદન ઔર લાગિર જિસ્મ દેખતા હૂં તુમહેં કુછ મર્ઝ તો નહીં? ઉસને ચંદ શઅર પઢે : જિસકા તર્જુમા યે હૈ.

અલ્લાહકા દોસ્ત દુનિયામેં બીમાર હી રેહતા હૈ ઉસકી બીમારી બઢતી જાતી હૈ ઔર દવા ભી બીમારી હો જાતી હૈ.

ઈસી તરહ જો અલ્લાહકા મુહિબ્બ હોતા હૈ વો અલ્લાહકે ઝિક્રમેં સરગરદાન (બેચૈન) રેહતા હૈ યહાં તકકે ઉસે દેખ લે.

ફિર કહા અપને પીછે દેખ કૌન હૈ? મૈંને પીછે ફિરકર દેખા તો કોઈ ન થા. ફિર મૈંને ઉસકી તરફ નઝર ફેરી તો ઉસે ભી ન દેખા કે વો કહાં ગઈ, ઔર મૈં હર વક્ત ઉસકે વસીલેસે દુઆ કરતા હૂં તો ઉસકી બરકતસે કુબૂલિયત ઔર ઈજાબત નઝર આતી હૈ. (કરામાતે ઔલિયા સ. ૨૯૨)

કોઈ નહીં જો યારકી લા દે ખબર મુઝકો :-

(૭૪) બંદેકે પીરો મુરશિદને શમ્સ તબરેઝમેં લિખ્ખા હૈ કે જોનપુર શહેરમેં એક મુશાઈરા થા જિસકા મિસ્રઆ યે થા.

કોઈ નહીં જો યારકી લા દે ખબર મુઝે

એક લડકેને ઐસા મિસ્રઆ (ઈસ તરહ) લગાયા કે સારા મજમા મહવે હૈરત હો ગયા ઔર ઉસકો નઝર લગ ગઈ, તીન દિન તક ઝિંદા રહા ઔર મર ગયા. વો મિસ્રઆ જાંફઝા યે થા.

અય સૈલે ઈશ્ક તૂ હી બહા દે ઈધર મુઝે

યાની ઈતના રોના આએ કે આંસૂઓંકે સૈલાબ હી યાર તક બહા લે જાએ. (મઆરિફે શમ્સ તબરેઝ)

એક મજઝૂબકા મુહબ્બતે ઈલાહીસે લબરેઝ વાકિઆ :-

(૭૫) શિબ્લી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે એક દિન રાસ્તેમેં મૈંને એક મજનૂનકો દેખા કે લડકે ઉસકે પીછે ઢેલે પત્થર મારતે હૈં ઔર ઉસકા સર ઔર મુંહ મારે પત્થરોંકે લહૂ લુહાન કર રખ્ખા હૈ. મૈં ઉન લડકોંકો ધમકાને ઔર અલગ કરને લગા તો વો લડકે બોલે કે :

અય શેખ હમકો હમારે હાલ પર છોડ દે હમ ઉસે કતલ કર દેંગે યે કાફિર હૈ.

મૈંને પૂછા કે ઉસમેં કુફ્રકી ક્યા બાત હૈ? કેહને લગે યે ઈસ બાતકા મુદ્દઈ હૈ કે મૈં અલ્લાહ તઆલાકો દેખતા હૂં. ઔર ઉસસે બાતેં ભી કરતા હૂં. મૈંને લડકોંસે કહા ઝરા ઠહેરો. મૈં ઉસકે પાસ આયા, દેખા તો વો કુછ હંસ હંસકર કેહ રહા હૈ. મૈંને પાસ જાકર ગૌરસે સુના તો ઉસે યે કેહતે પાયા કે :

યે જો કુછ આપસે સાદિર હુવા હૈ નિહાયત બેહતર હૈ. મુઝ પર આપને ઉન લડકોંકો મુસલ્લત કર દિયા હૈ કે મુઝ પર પત્થરાવ કર રહે હૈં.

મૈંને પૂછા કે ભાઈ યે લડકે તુમહારે ઝિમ્મે કુછ તોહમત લગાતે હૈં, કહા અય શિબ્લી! ક્યા કેહતે હૈ? મૈંને કહા લડકે યે કેહતે હૈં કે તુમ ઈસ બાતકે મુદ્દઈ હો કે મૈં હક તઆલાકો દેખતા હૂં. યે સુનકર ઉસને બડે ઝોરસે ચીંખ મારી ઔર કહા :

કસમ હૈ શિબ્લી! ઉસ ઝાતકી જિસને અપની મુહબ્બતસે મુઝકો શિકસ્તા કર દિયા હૈ ઔર અપને કુર્બ ઔર દૂરીકે દરમિયાન મુઝે ભટકા દિયા. અગર વો મુઝસે એક પલક ઝપકનેકે બરાબર ભી પરદામેં હો જાએ તો મૈં દર્દે ફિરાકસે પારા પારા હો જાઉં.

ફિર મુઝસે મુંહ મોડકર યે કેહતા હુવા ભાગા :

ખયાલુક ફી ઐની વ ઝિક્રિક ફી ફમી

વ મષ્વાક ફી કલ્બી ફઐન તગીબુ

યાની તેરા ખયાલ મેરી આંખમેં હૈ ઔર તેરા ઝિક્ર મેરે મુંહમેં હૈ. ઔર તેરા ઠિકાના મેરે દિલમેં હૈ ફિર તૂ કહાં ગાઈબ હો સકતા હૈ.

મૈં કેહતા હૂં બેહતર યે હૈ કે ઈસ બૈતકો ઈસ તરહ બદલ દિયા જાએ.

જમાલુક ફી ઐની વ ઝિક્રુક ફી ફમી
વહુબ્બુક ફી કલ્બી ફઐન તગીબુ

યાની તેરા જમાલ મેરી આંખમેં ઔર તેરા ઝિક્ર મેરે મુંહમેં ઔર તેરી મુહબ્બત મેરે દિલમેં હૈ, ફિર તૂ કહાં ગાઈબ હૈ, ઔર વજહ ઈસ તરમીમકી યે હૈ કે લફઝે ખયાલ ઔર મસવા (ઠિકાના) કો હક તઆલાકી તરફ મુઝાફ નહીં કર સકતે કે વો ઉસસે પાક ઔર મુનઝ્ઝહ હૈ.

એક આશિકે ખુદાકા વાકિઆ :-

(૭૬) હઝરત ઝુન્નૂન મિસરી (રહ.) સે મરવી હૈ કે આપને ફરમાયા કે હમ કિસી જંગલ ઔર બયાબાનમેં ઘૂમ રહે થે કે એક ગુલામ સામને આયા. રંગ ઉસકા ઉડ ચુકા થા ઔર બદન ઘુલ ચુકા થા, ઈબાદતકે અનવાર ઉસકી પેશાની પર ચમક રહે થે. રૂખ્સારોં પર કુબૂલિયતકે આસાર ચમક રહે થે. ચેહરે પર તાઅત, મુજાહિદાકા નિશાન થા. શકલો સૂરત મહબૂબિયતે ખુદાવંદી ઔર મુશાહિદએ હક કી થી, ઉસપર દો બોસીદા (ફટે હુએ) કપડે થે, બદન પર ઊનકા એક જુબ્બા થા જો આસ્તીનોં ઔર દામનોંસે ફટા હુવા થા.

ઉસકી એક આસ્તીન પર યે લિખ્ખા હુવા થા :

(ઈન્નસ્ સમ્અ વલ્ બસર વલ ફુઆદ કુલ્લુ ઉલાઈક કાન અન્હુ મસ્ઊલા) (સૂ. બની ઈસ્રાઈલ : ૩૬)

કાન ઔર આંખ ઔર દિલ, હર શખ્સસે ઉન સબકી પૂછ હોગી.

(યૌમ તશહદુ અલૈહિમ અલ્સિનતુહુમ વ ઐદીહિમ વ અર્જુલુહુમ્ બિમા કાનૂ યઅ્મલૂન) (સૂ. નૂર : ૨૪)

જિસ રોઝ ઉનકે ખિલાફ ઉનકી ઝબાનેં ગવાહી દેંગી ઔર ઉનકે હાથ ઔર ઉનકે પાંવ ભી ઉન કામોંકી જો યે કિયા કરતે થે.

ઉસકે અગલે ઔર પિછલે દામન પર યે લિખ્ખા હુા થા :

(લા તુબાઉ વલા તશ્તરી)

ન બેચા જાએ ઔર ન ખરીદા જાએ.

ઉસકે સીને પર લિખ્ખા હુવા થા :

(વ નહ્‌નુ અકરબુ ઈલૈહિ મિન્ હબલિલ્ વરીદ) (સૂ. કૉફ ૧૬)

ઔર હમ ઈન્સાનકે ઈસ કદર કરીબ હૈં કે ઉસકી રગે ગરદનસે ભી ઝિયાદા.

ઉસકી પુશ્ત પર લિખ્ખા હુવા થા :

(યૌમઈઝિન તુઅ્‌રઝૂન લા તખ્ફા મિન્કુમ્ ખાફિયહ)

(સૂ. અલ હાક્કહ ૧૮)

જિસ રોઝ તુમ પેશ કિયે જાઓગે તુમહારી કોઈ બાત પોશીદા ન હોગી.

ઝુન્નૂન મિસરી (રહ.) ને ફરમાયા મૈં ઉસકે કરીબ ગયા ઔર જાકર મૈંને સલામ કિયા, ઉસને મુઝે જવાબ દિયા. મૈંને પૂછા, અય ભાઈ (અલ્લાહ તઆલાસે) મુહબ્બતકી ઈબ્તિદા કૈસે હોતી હૈ? ફરમાયા યે આયત જો તૂને દેખી ઔર પઢી હૈ ઉસકો મદ્દે નઝર રખના, ઔર ઉસને અપને લિબાસ પર લિખ્ખી હુઈ આયતકી તરફ ઈશારા કિયા.

મૈંને કહા અય ભાઈ મુહબ્બતકી ઈન્તિહા ક્યા હૈ? ફરમાયા અય ઝુન્નૂન! અલ્લાહ ઐસા મહેબૂબ હૈ જિસસે મુહબ્બતકી કોઈ ઈન્તિહા નહીં હૈ ઔર ઉસસે બગૈર ઈજ્ઝ ઔર ઈન્કિસારીકે મુહબ્બત કરના નામુમકિન હૈ.

મૈંને પૂછા અય ભાઈ ઝહદ (દુનિયાસે કિનારા કશી) આખિરતકી તલબકે લિયે હોતા હૈ યા મૌલાકી તલબકે લિયે હોતા હૈ? ફરમાયા અય ઝુન્નૂન! મખ્લૂકસે કિનારા કશી દૂસરી મખ્લૂક (યાની આખિરત) કી તલબકે લિયે તો ખસારાકી બાત હૈ, ઈસ દુનિયાએ મખ્લૂકસે પરહેઝ સિર્ફ મૌલા ઔર ખાલિકકે લિયે હી હોના ચાહિયે.

હઝરત ઝુન્નૂન મિસરી (રહ.) ફરમાતે હૈં મૈંને ઉસ બુઝુર્ગસે કહા : અય ભાઈ આપ ઈન વૈરાન જંગલ ઔર ખુશ્ક ખાઈયોંમેં બગૈર તોશાકે કૈસે સબર કરતે હો? તો વો નારાઝ હોકર કેહને લગા અય બેકાર! યે એ'તિરાઝ ઉસ આદમીકે સામને તો કોઈ હૈસિયત નહીં રખતા જો તુમહેં અપને હાલકી ખબર ન કરે ઔર અપને રાઝકે લિયે તુમસે બેખૌફ ન હો.

ખાને પીનેમેં હમારી હાલત તો યે હૈ : ફિર ઉસને અપના દાયાં પાંવ જમીન પર મારા તો ઘી ઔર શહદકા એક ચશ્મા ઉબલ પડા, ઉસને ભી ઉસસે ખાયા ઔર મૈંને ભી ખાયા, ફિર ઉસને બાયાં પાંવ જમીન પર મારા તો શહદસે ભી ઝિયાદા શીરીં ઔર બરફસે ઝિયાદા ઠંડા ચશ્મા ઉબલ પડા. ઉસને ભી પિયા ઔર મૈંને ભી ઉસકે સાથ પિયા. ફિર ઉસને ઉન દોનોં ચશ્મોં પર રેત ડાલ દી તો જમીન અપની પેહલી હાલતમેં આ ગઈ ગોયાકે યહાં કોઈ ચીઝ નહીં થી.

ફિર વો મુઝે છોડકર ચલા ગયા ઔર જિન કરામાતકા મૈંને હૈરાનીસે મુશાહિદા કિયા થા ઉસસે મૈં રોતા રહા. અલ્લાહ તઆલા ઐસે બુઝુર્ગોંસે હમેં ભી નફા પહોંચાએ. (નુઝહતુલ બસાતીન)

અલ્લાહ તઆલાકે વો મહેબૂબ બંદે જિનકો ઝબરદસ્તી બેહિશ્તમેં લે જાયા જાએગા :-

(૭૭) ખ્વાજા સાહબ (રહ.) ને ફરમાયા કે હદીસમેં આયા હૈ કે કિયામતકે દિન ઐસે લોગ ભી હોંગે જિનકો ઝબરદસ્તી ખીંચકર બેહિશ્તમેં લાયા જાએગા. ઈસ હદીસકી નિસ્બત તીન કૌલ મશ્હૂર હૈં. એક યે કે યે લોગ વો બચ્ચે હોંગે જો જબરન મુઅલ્લિમકે પાસ લાએ જાતે હૈં જો બતદરીજ હુરૂફસે મા'નાકો પહોંચતે હૈં. ઔર દૂસરા કૌલ યે હૈ કે વો ગુલામ હોંગે જિનકો દારૂલ હરબસે દારૂલ ઈસ્લામમેં ઝંજીર ડાલકર લાયા જાતા હૈ.

ઉસ વક્ત ખ્વાજા સાહબને આબદીદા હોકર (રોતે હુએ) ફરમાયા કે

તીસરા કૌલ યે હૈ કે વો લોગ હોંગે જો મુહિબ્બાને હક હૈં, કિયામતકે દિન ઉનહેં બેહિશ્તમેં જાનેકા હુકમ હોગા લેકિન વો કહેંગે કે હમને બેહિશ્ત યા દોઝખકે લિયે તેરી પરસ્તિશ નહીં કી, હમને મહઝ તેરી મુહબ્બતકી ખાતિર તેરી પરસ્તિશ કી હૈ, હુકમ હોગા કે વાકઈ ઐસા હી હૈ લેકિન દીદાર ઔર વિસાલકા વા'દા બેહિશ્તમેં પૂરા હોગા. વહાં ચલો વો ફિર ભી નહીં જાએંગે, ફિર ફરિશ્તોંકો હુકમ હોગા કે ઉનહેં નૂરી ઝંજીરોંસે જકડકર બેહિશ્તમેં લે જાઓ.

(ફવાઈદુલ ફવાઈદ)

એક આશિકે ખુદાકા મુહબ્બતે ઈલાહીમેં જાન કુરબાન કરનેકા વાકિઆ :-

(૭૮) શેખ અબ્દુલ વાહિદ બિન ઝૈદ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે એક મરતબા હમને જિહાદકી તૈયારી કી, મૈંને અપને સાથવાલે રફીકોંસે કહા કે જિહાદકે ફઝાઈલમેં હર એક શખ્સ દો દો આયતેં પઢનેકે લિયે તૈયાર હો જાએ, તો એક શખ્સને યે આયત પઢી :

(ઈન્નલ્લાહશતરા મિનલ્ મુઅ્મિની-ન અન્ફુસહુમ્ વ અમ્વાલહુમ્ બિઅન્ન લહુમુલ્ જન્નત)

યાની બેશક અલ્લાહ તઆલાને મુસલમાનોંસે ઉનકી જાન ઔર માલ ઈસ કીમત પર ખરીદી કે ઉનકે લિયે જન્નત હૈ.

યે આયત સુનકર એક લડકા જો ચૌદહ પંદરહ બરસકી ઉમ્રકા થા ઔર ઉસકા બાપ બહોતસા માલ છોડકર મર ગયા થા, ખડા હુવા ઔર કહા અય અબ્દુલ વાહિદ! ક્યા અલ્લાહ તઆલાને મુસલમાનોંકી જાન ઔર માલ જન્નતકે બદલે ખરીદ લી? શેખને ફરમાયા હાં! બેશક ઉસને ખરીદી, ઉસને કહા. તો મૈં ગવાહ કરતા હૂં કે મૈંને અપના માલ ઔર જાન જન્નતકે બદલેમેં બેચ દી. મૈંને કહા દેખ ખૂબ સોચ સમઝ લે, તલવારકી ધાર બડી તેઝ હોતી હૈ ઔર તૂ બચ્ચા હૈ મુઝે ખૌફ હૈ કે શાયદ તુઝસે સબ્ર ન હો સકે ઔર આજિઝ હો જાએ. ઉસને

જવાબમેં કહા, યા શેખ મૈં અલ્લાહસે મઆમલા કરૂં ઔર ફિર આજિઝ હો જાઉં, ઉસકે ક્યા મા'ના? મૈં ખુદા તઆલાકો ગવાહ કરકે કેહતા હૂં કે મૈંને અપના સબ માલ ઔર જાન ફરોખ્ત કર દી. શેખને કહા કે મૈં ઈતની બાત કેહકર બહોત હી પશેમાન ઔર નાદિમ હુવા ઔર અપને જીમેં કહા કે દેખો ઉસ બચ્ચેકી કૈસી અકલ હૈ ઔર હમકો બાવુજૂદ બડે હોનેકે અકલ નહીં.

મુખ્તસર યે કે ઉસ લડકેને અપને ઘોડે ઔર હથિયાર ઔર કુછ જરૂરી ખર્ચકે સિવા તમામ માલ સદકા કર દિયા. જબ ચલનેકા દિન હુવા તો વો સબસે પેહલે હમારે પાસ આયા ઔર કહા યા શેખ અસ્સલામુ અલૈકુમ! શેખ કેહતે હૈં કે મૈંને સલામકા જવાબ દેકર કહા ખૂશ રહો! તુમહારી બૈઅ (બિકરી) નફામંદ હુઈ, ફિર હમ જિહાદકે લિયે ચલે. ઉસ લડકેકી યે હાલત થી કે રાસ્તેમેં દિનકો રોઝા રખતા ઔર રાત ભર નમાઝમેં ખડા રેહતા ઔર હમારી ઔર હમારે જાનવરોંકી ખિદમત કરતા, જબ હમ સોતે થે તો હમારે જાનવરોંકી હિફાઝત કરતા થા.

અબ અલ્લાહકે રાસ્તેમેં ચલતે ફિરતે વતનસે હજારોં કિલોમીટર દૂર નિકલ ગયે. વહાં કાફિરોંકે સાથ જિહાદ હો ગયા તો વો ઘોડે પર સવાર થા ઉસકો નીંદ આ ગઈ, થોડીસી નીંદ આઈ ઉસકી આંખ ખુલી તો ઉસને નારા લગાયા.

કે મૈં તો ઐના મરઝિયાકે પાસ જાના ચાહતા હૂં.

લોગોંને કહા યે તો લડકા પાગલ હો ગયા ઉસકા દિમાગ ખરાબ હો ગયા. વો ઘોડા દૌડાતા હુવા ઉસ લશ્કરમેં બડે બુઝુર્ગ થે શેખ અબ્દુલ વાહિદ ઉનકે પાસ આ ગયા, કહા મુઝે તો ઐના કા શૌક આ ગયા અબ મૈં દુનિયામેં નહીં રેહના ચાહતા હૂં, થોડીસી ઝલક અલ્લાહને દિખા દી. ઉસને કહા બેટા મુઝે ભી તો બતાઓ યે ક્યા હૈ? ઉસને કહા મૈં ઘોડે પર સવાર થા તો મુઝે નીંદ આ ગઈ, મૈંને ખ્વાબમેં દેખા એક આદમી કેહ રહા હૈ કે ચલો તુમહેં ઐનાકે પાસ લે ચલૂં. ઉસને કહા લે ચલો.

ફિર વો આદમી મુઝે એક ખૂબસૂરત બાગમેં લે ગયા જહાં ચંદ હસીન

ઔર જમીલ લડકિયાં થીં, ઉનકે હુસ્નકો દેખકર મૈં મબહૂત (હૈરાન) હો ગયા, ફ઼િર ઉસ આદમીને ઉનસે કહા કે યે ઐના મરઝિયાકા ખાવિંદ હે, મૈંને ઉન લડકિયોંસે પૂછા ઐના કહાં હે? કહા વો આગે હે હમ તો ઉસકી ખિદમત કરનેવાલી હૈં તુમ આગે જાઓ.

મૈં આગે ગયા તો દેખા કે એક ખૂબસૂરત બાગ હે ઉસકે કિનારે પર ખૂબસૂરત લડકિયાં હૈં વો ઐસી લડકિયાં હૈં કે જિનકે હુસ્નો જમાલકો દેખકર કોઈ તા'રીફ નહીં કર સકતા. ઉનહોંને મુઝે દેખા તો ઉનહોંને મુઝસે કહા મરહબા! યે દેખો ભઈ ઐનાકા ખાવિંદ આ ગયા. તો મૈંને ઉનકો સલામ કિયા, મૈંને ઉનસે પૂછા : તુમમેં ઐના કૌન હે? તો ઉનહોંને કહા : હમ તો ઉસકી નોકરાનિયાં હૈં હમમેં કોઈ ઐના નહીં, આપ આગે જાએં.

મૈં આગે ગયા, દેખા તો વહાં દૂધકી નહેર ચલ રહી થી ઔર ઉસ નહેર પર ઐસી લડકિયાં ખડી થીં જો પેહલી લડકિયોંસે ઝિયાદા ખૂબસૂરત થીં, જિનકો દેખકર આદમી ફ઼િત્નેમેં પડ જાએ, ઐસા હુસ્ન થા કે પિછલોંકો ભી ભુલા દિયા. ઉનહોંને મુઝે દેખા તો ફ઼િર મુઝે કહા : મરહબા યે તો ઐનાકે ઘરવાલા આ ગયા. મૈંને ઉનકો સલામ કરકે પૂછા : તુમમેં ઐના કૌન હે? ઉનહોંને કહા કે હમ કહાં ઐના હમ તો ઉસકી નોકરાનિયાં હૈં, આપ આગે ચલે જાએં.

આગે ગયા તો દેખા કે શરાબકી નહેર ચલ રહી હે ઉસ પર ઐસી લડકિયાં થીં કે ઉનહેં દેખકર પિછલી સારી ભૂલ ગયા. ઐસા ખૂબસૂરત અલ્લાહને ઉનહેં ચેહરા અતા ફરમાયા કે ઉનકો દેખકર સબ કુછ ભૂલ ગયા. ફ઼િર ઉનહોંને મુઝે કહા યે તો ઐનાકે ઘરવાલા આ ગયા, મૈંને ઉનસે પૂછા તુમમેં ઐના કૌન હે? ઉનહોંને કહા હમ તો નોકરાનિયાં હૈં, આપ આગે ચલે જાએં.

આગે ગયા તો શહદકી નહેર ચલ રહી થી ઉસકે કિનારે પર બડી ખૂબસૂરત લડકિયાં ખડી હુઈ થીં. વો ઐસી લડકિયાં થીં કે જિનકે હુસ્નો જમાલકો કોઈ બયાન નહીં કર સકતા, યે ચાર નહેરોં પર નોકરાનિયાં ખડી હુઈ.

કહા જબ મૈં ચોથી નહેર ભી પાર કર ગયા, ઉનહોંને ભી કહા હમ

નોકરાનિયાં હૈં. મૈં આગે ચલા ગયા આગે દેખા તો સફેદ મોતીકા ખૂબસૂરત ખૈમા જો જગમગ કર રહા થા રોશન ચમકદાર, ઉસકે દરવાઝે પર એક લડકી ખડી થી સબ્ઝ લિબાસ પહેનકર, ઉસને જબ મુઝે દેખા તો ઉસને મુંહ અંદર કિયા ઔર અંદર કરકે કહા :

ઐના તુઝે ખુશખબરી હો તેરા ખાવિંદ, ઐના તેરા ખાવિંદ આ ગયા તેરા ઘરવાલા આ ગયા.

મૈં અંદર ગયા, સારા ખૈમા નૂરસે રોશન ઔર ખૈમેકે અંદર દરમિયાનમેં તખ્ત પડા હુવા થા, તખ્ત પર ગાવ તકિયે લગે હુએ કાલીન બિછે હુએ ઔર ઉસકે ઉપર એક લડકી બૈઠી હુઈ થી. ઐસા હુસ્નો જમાલ જિસકો દેખકર આદમીકા કલેજા હી ફટ જાએ, ન બરદાશતકી તાકત ન દેખનેકી તાકત, જબ મૈંને ઉસે દેખા તો મૈંને કહા અચ્છા યે હૈ ઐના, તો ઉસને મુઝે કહા :

અય અલ્લાહકે વલી તેરા મેરા મિલાપ અબ કરીબ હૈ તેરે મિલનેકા વક્ત અબ કરીબ આ ગયા હૈ.

કહા : મૈં તો ઉસકો દેખકર આગે બઢા કે ઉસકે પાસ બૈઠૂં ઉસકો ગલે લગાઉં, તો ઉસને મુઝે કહા : મહ્લન્ મહ્લન્ નહીં સબ્ર કરો સબ્ર કરો, અભી તો તૂ ઝિંદા હૈ, લેકિન આજ તેરા રોઝા મેરે પાસ ઈફતાર હોગા.

અબ તો મેરી આંખ ખુલ ગઈ હૈ અબ મૈં વાપસ નહીં જાના ચાહતા. તો ઉનહોંને કહા અબ તો મૈં જાન દેના ચાહતા હૂં. જંગ શુરૂ હુઈ સબસે પેહલે યે બચ્ચા શહીદ હુવા. વો અબ્દુલ વાહિદ બિન ઝૈદ કેહતે હૈં કે મૈંને દેખા કે વો હંસ રહા ઔર મર રહા થા. મર ભી રહા ઔર હંસ ભી રહા.

જબ વાપસ આએ તો ઉસ બચ્ચેકી માં ને આકર કહા અબ્દુલ વાહિદ! મેરે હદિયેકા ક્યા બના વો અપને બેટેકો કેહ રહી થી, મૈંને તુમકો અલ્લાહકે રાસ્તેમેં હદિયા દિયા. ઉસ વક્ત માએં ઐસી થીં, કહા મેરે હદિયેકા ક્યા બના, કુબૂલ હો ગયા કે મરદૂદ હો ગયા? યાની મર ગયા તો કુબૂલ હો ગયા, વાપસ આ ગયા તો મરદૂદ હો ગયા. કહા ભઈ : કુબૂલ હૈ કે મરદૂદ હૈ? તો ઉનહોંને કહા

નહીં બલ્કે મકબૂલ હૈ.

રાતકો માં ને ખ્વાબ દેખા તો ઉસકા બેટા જન્નતમેં તખ્ત પર બૈઠા હૈ ઐના ઉસકે સાથ બૈઠી હૈ, વો કેહ રહા હૈ અમ્માં અલ્લાહને તેરા હદિયા કુબૂલ કિયા ઔર ઐનાસે મેરા નિકાહ કર દિયા હૈ ઉસકો મેરી બીવી બના દિયા હૈ મુઝે ઉસકે ઘરવાલા બના દિયા હૈ.

(ખુત્બાતે મુજાહિદ વ તમ્બીહુલ ગાફિલીન વ નુઝહતુલ બસાતીન)

સચ્ચી આશિક લડકીકા વાકિઆ :-

(૭૯) હઝરત હસન બસરી (રહ.) કે પાસ એક રોઝ એક બુઝુર્ગ આએ ઔર અર્ઝ કિયા કે મેરી લડકી દો બરસસે રાત દિન બરાબર ઝાર ઝાર રોતી ચિલ્લાતી રેહતી હૈ, મૈં હર ચંદ ઉસે મના કરતા હૂં ઔર સમઝાતા હૂં ઔર દૂસરે ઈલાજ મુઆલિજા (દવા) કરતા હૂં મગર ઉસકી હાલત દુરૂસ્ત નહીં હોતી, મુઝે ડર હૈ કે કહીં રોતે રોતે વો અંધી ન હો જાએ, આપ અલ્લાહ તઆલાસે ડરનેવાલે બંદોંમેંસે હૈં ઝરા તશરીફ લે ચલેં ઔર ઉસકી હાલતકો દેખેં ઔર અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝતકી જનાબમેં દુઆ કરેં, શાયદ અલ્લાહ તઆલા આપકી દુઆસે મેરી લડકીકો તન્દુરૂસ્તી અતા ફરમાએ.

ચુનાંચે હસન બસરી (રહ.) ઉસ શખ્સકે સાથ ઉસકે ઘર તશરીફ લે ગયે. ઉસ લડકીકો સમઝાને લગે ઔર ઉસસે દરિયાફત કિયા કે ક્યા ચીઝ તુઝકો ભાતી હૈ ઔર તેરે દિલમેં સમા ગઈ હૈ જો તૂ રાત દિન ચિલ્લાતી રેહતી હૈ ઔર અપને માં-બાપકો ગમ ઔર રંજમેં મુબ્તલા કર રખ્ખા હૈ? લડકીને જવાબમેં કહા કે અય શેખ મુહબ્બતે ખુદા મેરે દિલમેં સમા ગઈ ઔર રોનેકા મઝા ચખા ગઈ, અગર દીદારે ઈલાહી રો રોકર ઈન આંખોંકે ગંવા દેનેકે બાદ મિલ જાએ તો મુફ્ત હૈ. દીદારે પરવરદિગારકે લિયે અગર ઐસી ઐસી દસ હજાર આંખેં ભી જાતી રહેં તો કુછ હરજ નહીં હૈ. ઔર અગર દીદારે ઈલાહી મયસ્સર ન આએ તો ફિર ઈન દોનોં આંખોંકા હોના ન હોના બરાબર હૈ.

મુહબ્બતે ઈલાહીમેં શેહઝાદીકો ઠુકરા દેનેવાલે આશિકે ખુદાકા વાકિઆ :-

(૮૦) એક ફકીરકી નિગાહ એક શેહઝાદી પર પડી. દોનોં તીરે ઈશ્કકા શિકાર હો ગયે, લેકિન જમીન ઔર આસમાન કિસ તરહ મિલેં? શેહઝાદીને દુરવેશકો કેહલા ભેજા કે તૂ મર્દ ફકીર બે-સરો સામાન હૈ ઔર મૈં ઈસ મુલ્કકી શેહઝાદી, મિલાપ નામુમકિન હૈ મગર મૈં તુઝકો એક તરકીબ બતાતી હૂં વો યે કે તૂ પહાડ પર જાકર યાદે ઈલાહીમેં મશ્ગૂલ હો જા ઔર રિયાઝત ઔર મુજાહિદા ઈખ્તિયાર કર તાકે તેરી શોહરત હો ઔર લોગ તેરી તરફ રૂજૂઅ હોને લગે. ફિર મૈં ભી અપને બાપસે ઈજાઝત લેકર તેરી ઝિયારતકો આયા કરૂંગી ઔર ઈસ તરહ કમ અઝ કમ હમારી દીદારકી હસરત તો પૂરી હો જાએગી. દુરવેશને યે પૈગામ સુનતે હી પહાડકી રાહ લી ઔર યાદે ઈલાહીમેં મશ્ગૂલ હો ગયા.

રહમતે હક મુતવજ્જેહ હુઈ ઔર ઉસકો અપની તરફ ખીંચ લિયા. કુછ હી મુદ્દતકે બાદ ઉસકી ઈબાદત ઔર મશ્ગૂલિયત ઔર બુઝુર્ગીકા ચરચા હોને લગા ઔર લોગ ઉસકી ઝિયારતકો આને લગે.

શેહઝાદીને જબ ઉસકી શોહરત સુની તો અપને બાપસે ઈજાઝત લેકર આઈ, ઉસકે હુજરેમેં આરાસ્તા ઔર પૈરાસ્તા હોકર દાખિલ હુઈ, લેકિન દુરવેશને ઉસે આંખ ઉઠાકર ભી નહીં દેખા, તાઅતે ઈલાહીકા ઝૌક ઉસકો હાસિલ હો ચુકા થા ઔર મુહબ્બતે ઈલાહી ઉસકે દિલ પર છા ચુકી થી. હર ચંદ શેહઝાદી ઉસકો યાદ દિલાતી રહી ઔર બારબાર કેહતી રહી, મૈં ઈસ મુલ્કકી શેહઝાદી હૂં. ફલાં વક્ત હમ દોનોં તીરે ઈશ્કકા શિકાર હુએ થે. ઔર યે હીલા મૈંને હી તુઝકો બતલાયા થા. મગર ઉસ દુરવેશને એક ન સુની.

(તમ્બીહુલ ગાફિલીન ઔર કરામાતે ઔલિયા, નુઝહતુલ બસાતીન)

એક રઈસકા અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં તૌબા કરનેકા વાકિઆઃ-

(૮૧) માલિક બિન દીનાર (રહ.) એક રોઝ બસરાકી ગલિયોંમેં ફિર રહે થે કે એક કનીઝ (બાંદી) કો નિહાયત જાહો જલાલ ઔર હશમો ખુદામકે સાથ જાતે દેખા. આપને ઉસે આવાઝ દેકર પૂછા કે તેરા માલિક તુઝે બેચતા હૈ? ઉસને કહા શેખ ક્યા કેહતે હો ઝરા ફિર કહો, માલિકને કહા તેરા માલિક તુઝે બેચતા હૈ યા નહીં? ઉસને કહા બિલફર્ઝ અગર ફરોખ્ત ભી કરે તો ક્યા તુઝ જૈસા મુફલિસ ખરીદ લેગા? કહા હાં, તૂ ક્યા ચીઝ હૈ મૈં તુઝસે ભી અચ્છી ખરીદ સકતા હૂં. વો સુનકર હંસ પડી ઔર ખાદિમોંકો હુકમ દિયા કે ઈસ શખ્સકો હમારે સાથ ઘર તક લે આઓ, ખાદિમ લે આયા.

વો અપને માલિકકે પાસ ગઈ ઔર ઉસસે સારા કિસ્સા બયાન કિયા. વો સુનકર બેઈખ્તિયાર હંસા કે ઐસે દુરવેશકો હમ ભી દેખેં. યે કેહકર માલિક બિન દીનારકો અપને પાસ બુલાયા, દેખતે હી ઉસકે દિલ પર ઐસા રો'બ છા ગયા કે પૂછને લગા આપ ક્યા ચાહતે હૈં? કહા યે કનીઝ (બાંદી) મેરે હાથ બેચ દો. ઉસને કહા આપ ઉસકી કીમત દે સકતે હૈં? ફરમાયા ઉસકી કીમત હી ક્યા હૈ? મેરે નઝદીક તો ઉસકી કીમત ખજૂરકી દો બડી ગુઠલિયાં હૈં, યે સુનકર સબ હંસ પડે ઔર પૂછને લગે કે યે કીમત આપને કયૂંકર તજવીઝ ફરમાઈ? ઉસને કહા ઉસમેં બહોતસે ઐબ હૈં, ઐબદાર ચીઝકી કીમત ઐસી હી હુવા કરતી હૈ.

જબ ઉસને ઐબોંકી તફસીલ પૂછી તો શેખ બોલે, સુનો જબ યે ઈત્ર નહીં લગાતી તો ઉસમેં બદબૂ આને લગતી હૈ. જો મુંહ સાફ ન કરે તો મુંહ ગંદા હો જાતા હૈ બૂ આને લગતી હૈ. ઔર જો કંઘી ચોટી ન કરે ઔર તેલ ન ડાલે તો જુએં પડ જાતી હૈં ઔર બાલ પરાગંદા ઔર ગુબાર આલૂદ હો જાતે હૈં. ઔર જબ ઉસકી ઉમ્ર ઝિયાદા હો ગઈ તો બુઢ્ઢી હોકર કિસી કામકી ભી ન રહેગી. હૈઝ ઉસે

આતા હૈ, પેશાબ પાખાના યે કરતી હૈ. તરહ તરહકી નજાસતોંસે યે આલૂદા હૈ, હર કિસમકી કદૂરતેં ઔર રંજો ગમ ઉસે પેશ આતે રેહતે હૈં.

યે તો ઝાહિરી ઐબ હૈં અબ બાતિની સુનો, ખૂદ ગર્ઝ ઈતની હૈ કે તુમસે અગર મુહબ્બત હૈ તો ગર્ઝકે સાથ હૈ, યે વફા કરનેવાલી નહીં ઔર ઉસકી દોસ્તી સચ્ચી દોસ્તી નહીં, તુમહારે બાદ તુમહારે જાનશીનસે ઐસે હી મિલ જાએગી જૈસાકે અબ તુમસે મિલી હુઈ હૈ, ઈસ લિયે ઈસકા એ'તિબાર નહીં.

મેરે પાસ ઈસસે કમ કીમતકી એક કનીઝ (બાંદી) હૈ જિસકે લિયે મેરી એક કોડી ભી સર્ફ નહીં હુઈ ઔર વો સબ બાતોંમેં ઈસસે ફાઈક (ઊંચે દરજાકી) હૈ. કાફૂર, જાફરાન, મુશ્ક ઔર જૌહરે નૂરસે ઉસકી પૈદાઈશ હૈ. અગર કિસી ખારે પાનીમેં ઉસકા આબે દહન (થૂક) ગિરા દિયા જાએ તો વો શીરીં ઔર ખૂશ ઝાઈકા હો જાએ, ઔર જો કિસી મુરદેકો અપના કલામ સુના દે તો વો ભી બોલ ઉઠે, ઔર જો ઉસકી એક કલાઈ સૂરજકે સામને ઝાહિર હો જાએ તો સૂરજ શરમિંદા હો જાએ, ઔર જો અંધેરેમેં ઝાહિર હો તો ઉજાલા હો જાએ. ઔર અગર વો પોશાક ઔર ઝેવરસે આરાસ્તા હોકર દુનિયામેં આ જાએ તો તમામ જહાં મુઅત્તર ઔર મુઝય્યન હો જાએ. મુશ્ક ઔર જાફરાનકે બાગોં ઔર યાકૂત ઔર મરજાનકી શાખોંમેં ઉસને પરવરિશ પાઈ હૈ. ઔર તરહ તરહકે આરામમેં રહી હૈ, ઔર તસ્નીમકે પાનીસે ગિઝા દી ગઈ હૈ અપને અહદકી પૂરી હૈ દોસ્તકો નિભાનેવાલી હૈ.

અબ તુમ બતાઓ કે કીમત ખર્ચ કરનેકે એ'તિબારસે કૌનસી બાંદી ઝિયાદા અચ્છી હૈ? સબને કહા વો બાંદી જિસકી આપને ખબર દી. આપને ફરમાયા ઉસ બાંદીકી કીમત હર વક્ત હર ઝમાનેમેં હર શખ્સકે પાસ મૌજૂદ હૈ.

ઉસકે બાદ શેખને ઉસકો હાસિલ કરનેકે તરીકે બતાએ ઔર હાસિલ કરનેવાલે શખ્સકા દુનિયા ઔર આખિરતમેં જો એ'ઝાઝ હોતા હૈ વો બતલાયા. ઉસકે સાથ જો દૂસરી નેઅમતેં મિલતી હૈં વો બતલાઈ. યે સુનકર આકાને ઉસ બાંદીકો આઝાદ કર દિયા ઔર બાંદી ઔર આકા દોનોંને ઈસ ફાની ઐશો ઈશરતકો

છોડકર ઈશ્કે હકીકી કો ઈખ્તિયાર કર લિયા. ઔર ઈસ હાલમેં મરે કે લોગ કસરતસે ઉનસે દુઆએં કરાને આતે થે! (ફઝાઈલે સદકાત)

વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્‌ લિલ્લાહ પર હઝરત બિલાલ (રદિ.) કા વાકિઆ :-

(૮૨) હઝરત બિલાલ (રદિ.) હબ્શાકે રેહનેવાલે થે ઔર ઉમય્યા બિન ખલ્ફ નામકે એક યહૂદીકે ગુલામ થે. ફઝલે ઈલાહીસે જબ ઉનકો ઈમાન નસીબ હુવા તો ઈસ્લામકા શુરૂ ઝમાના થા, દુશ્મનાને ઈસ્લામ મુસલમાનોંકો ચૈનસે દેખના ન ચાહતે થે, અલ્લાહકે નૂરકો બુઝાનેકે લિયે દિન રાત હર મુમકિન કોશિશમેં મશ્ગૂલ થે. લેકિન હક તઆલાને ઈરશાદ ફરમાયા કે : હમ તો અપના નૂર મુકમ્મલ કરકે રહેંગે ચાહે કુફ્ફારકો કિતના હી નાગવાર હો.

હઝરત બિલાલ (રદિ.) અગર ચાહતે તો અપના ઈમાન છુપા રખ સકતે થે ઔર ઈસ છુપાનેકી બદૌલત કુફ્ફારકી તકલીફોંસે મહેફૂઝ રેહ સકતે થે. લેકિન હક તઆલાકી મુહબ્બતને કલિમએ તૌહીદ ઝાહિર કરને પર ઉન્હેં મજબૂર કર દિયા ઔર ના'રએ અહદ લગાને પર ઈશ્કે હકીકીને ઉનકો મુઝતર (બેચૈન) કર દિયા. (મસ્નવી હિસ્સા અવ્વલ, સ. ૧૦૭ સે ૧૧૬)

ઉમય્યા બિન ખલ્ફકા ગૈઝો ગઝબ, ઝુલ્મ ઔર મારપીટકી સૂરતમેં બરસ પડા, આપકો ઈતના મારા કે લહૂ લુહાન કર દિયા ઔર ઉસી ઝખ્મકી હાલતમેં ગરમ ગરમ રેત પર ઘસીટતા ઔર કેહતા, અબ આઈન્દા વહદાનિયતકા ના'રા લગાનેકી જુરઅત ન કરના. હઝરત બિલાલ (રદિ.) બઝબાને હાલ અર્ઝ કરતે.

બજુર્મે ઈશ્કે તૂ હમ મીકશંદ વ ગોગા એસ્ત
તૂ નીઝ બરસરે બામ આ કે ખૂશ તમાશા એસ્ત

આપકી મુહબ્બતકે જુર્મમેં યે કુફ્ફાર મુઝકો કતલ કર રહે હૈં ઔર શોર બરપા કર રહે હૈં. અય મહેબૂબે હકીકી! આપ ભી આસમાને દુનિયા પર તશરીફ લાઈયે ઔર અપને આશિકકે ઈસ તમાશેકો દેખિયે કે ક્યા તમાશા હૈ.

એક દિન હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) ઉસ તરફસે ગુઝરે ઔર હઝરત બિલાલ (રદિ.) ઉસી ખસ્તા વ ખરાબ લહૂલુહાન હાલતમેં અહદ, અહદકા ના'રા લગા રહે થે, યે આવાઝ સુનકર હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) ખડે હો ગયે ઔર ઈસ આવાઝમેં હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) કી જાન પાકકો બૂએ મહેબૂબે હકીકી મહેસૂસ હુઈ જિસસે આપ મહવે લઝ્ઝત હો ગયે.

બૂએ જાનાં સૂએ જાનમ મી રસદ

હઝરત બિલાલ (રદિ.) કી ઈસ મઝલૂમિયતકો દેખકર હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) કા દિલ તડપ ગયા ઔર આંખોંસે આંસૂ જારી હો ગયે. ઉનહોંને હઝરત બિલાલ (રદિ.) કો અલગ બુલાકર સમઝાયા કે તન્હાઈમેં અલ્લાહકા નામ લિયા કરો. ઈસ તકલીફ દેનેવાલેકે સામને ઝાહિર મત કરો, વરના યે મલઊન નાહક તુમકો સતાએગા. હઝરત બિલાલ (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા કે અય મોહતરમ! આપ હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે સિદ્દીક હૈં આપકી નસીહત કુબૂલ કરતા હૂં.

દૂસરે દિન ફિર હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) કા ઉધરસે ગુઝર હુવા દેખતે હૈં કે ફિર વોહી માજરા હૈ. હઝરત બિલાલ (રદિ.) અહદ અહદ પુકાર રહે હૈં ઔર વો યહૂદી ઉનકો બુરી તરહ મારપીટ કર રહા હૈ યહાં તકકે જિસ્મ ખૂનસે લહૂ લુહાન હો ગયા હૈ, ઈસ દર્દનાક મંઝરકો દેખકર આપ તડપ ગયે ઔર હઝરત બિલાલ (રદિ.) કો ફિર નસીહત ફરમાઈ કે ભાઈ ક્યૂં ઈસકે સામને અહદ કેહતે હો દિલ હી દિલમેં ખામોશીકે સાથ અહદ અહદ કરતે રહા કરો. હઝરત બિલાલ (રદિ.)ને અર્ઝ કિયા કે અચ્છા ફિર તૌબા કરતા હૂં અબ આપકે મશ્વરેકે ખિલાફ ન કરૂંગા.

હઝરત મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે :

બાઝ પંદિશ દાદ બાઝ ઉ તૌબા કર્દ

ઈશ્ક આમદ તૌબા ઉ રા બખૂર્દ

જબ ફિર હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) ને ઉનકો સુકૂત ઔર છુપાનેકી

નસીહત ફરમાઈ તો હઝરત બિલાલ (રદિ.) ને ફિર તૌબા કી, લેકિન જબ ઈશ્ક આયા તો ઉનકી તૌબાકો ખા ગયા યાની તૌબા ટૂટ ગઈ.

આશિકકો ઝિક્રે મહેબૂબકે બગૈર કહાં સુકૂન મિલતા હૈ.

દિલે મુઝતરબકા યે પૈગામ હૈ
તેરે બિન સુકૂન હૈ ન આરામ હૈ
તડપનેસે હમકો ફક્ત કામ હૈ
યેહી બસ મુહબ્બતકા ઈન્આમ હૈ

અલગર્ઝ હઝરત બિલાલ (રદિ.) બાવુજૂદ હજાર મુસીબતોં ઔર તકલીફોંકે રાઝે ઈશ્કકો છુપા ન રખ સકે ઔર ના'રએ અહદ ઝાહિર હોતા રહા. મૌલાના ફરમાતે હૈં.

તન બ પેશ ઝખ્મ ખાર આં જુહૂદ
જાને ઉ મસ્ત વ ખરાબ આં વ દૂદ

હઝરત બિલાલ (રદિ.) કા જિસ્મ તો ઈસ ઝાલિમ યહૂદીકે સામને ઝખ્મ ખૂરદા થા લેકિન ઉનકી રૂહ હક તઆલા શાનુહૂકી બારગાહે કુર્બમેં મસ્ત હો રહી થી ઔર બહારે લાઝવાલ લૂટ રહી થી.

ઈસી મુહબ્બતે હક કા નામ હકીકી મુહબ્બત હૈ લેકિન અફસોસ આજકલ લોગ નફસ પરસ્તીકો મુહબ્બત કેહતે હૈં. તૌબા તૌબા યે હરગિઝ મુહબ્બત નહીં. જો ઈશ્ક હુસ્ને મજાઝીસે હો વો ઈશ્ક નહીં ફિસ્ક હૈ, જો ફસાદ હૈ રોટીકા. અગર રોટી ન મિલે તો યાર લોગ ઈશ્ક ભૂલ જાએં ઔર રોટી માંગને લગેં. ઔર હક તઆલાકા ઈશ્ક ચૂંકે મોમિનકે ખમીરમેં રખ દિયા ગયા ઈસ લિયે અગર રોટી ભી ન મિલે તો ભી મોમિનકે દિલમેં ઝર્રા બરાબર હક તઆલાકી મુહબ્બત કમ નહીં હોતી. મુહબ્બત દર હકીકત ઈસ તસ્લીમકા નામ હૈ કે મહેબૂબે હકીકી ઉસમેં મુતસર્રિફ હો ઔર બંદા હર તસર્રુફસે રાઝી રહે.

હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) ને મુતઅદ્દદ બાર નસીહત ફરમાનેકે

બાવુજૂદ જબ હર બાર યેહી તમાશા દેખા કે વો યહૂદી ઝુલ્મ કર રહા હૈ ઔર હઝરત બિલાલ (રદિ.) અહદ અહદકા ના'રા લગા રહે હૈં તો ઈસ માજરેકો મહેબૂબે રબ્બુલ આલમીન રહમતુલ લિલ આલમીન સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે સામને પેશ કિયા. હઝરત બિલાલ (રદિ.) કી તકલીફેં સુનકર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી આંખેં દર્દસે અશ્કબાર હો ગઈ.

ઈરશાદ ફરમાયા કે અય સિદ્દીક! ફિર ક્યા તદબીર હૈ કે બિલાલકો ઈસ બલાસે નજાત મિલે. હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! મૈં ઉનહેં ખરીદ લેતા હૂં. હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે અચ્છા તો બિલાલ (રદિ.) કી ખરીદારીમેં મેરી ભી શિરકત હોગી. અલ્લાહુ અકબર! ક્યા નસીબા થા હઝરત બિલાલ (રદિ.) કા કે ખૂદ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઉનકો ખરીદ રહે હૈં, ઉસ કાલે જિસ્મમેં અલ્લાહકી મુહબ્બતસે ઐસા નૂરાની દિલ થા કે બારગાહે રિસાલત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઉસકે ખરીદાર હો ગયે.

અલ ગર્ઝ હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) ઉસ યહૂદીકે પાસ ગયે, ઉસ વક્ત ભી વો હઝરત બિલાલ (રદિ.) કો મારપીટ કર રહા થા. ફરમાયા કે ઈસ વલીયુલ્લાહકો ક્યૂં મારતા હૈ. યહૂદીને કહા કે અગર તુમહેં ઐસી હમદર્દી હૈ તો પૈસા લાઓ ઔર ઈસકો લે જાઓ. હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) ને ફરમાયા સફેદ જિસ્મ ઔર કાલે દિલવાલા મેરા યહૂદી ગુલામ તૂ લે લે, ઉસકે બદલેમેં કાલે જિસ્મ ઔર રોશન દિલવાલા યે હબ્શી ગુલામ મુઝે દે દે.

તન સપેદ વ દિલ સિયાહ હસ્તશ બગીર
દર ઈવઝ દેહ તન સિયાહ વ દિલ મુનીર

હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) હઝરત બિલાલ (રદિ.) કો લેકર બારગાહે રિસાલત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમમેં હાઝિર હુએ ઔર અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ મૈંને કૈસા સૌદા કિયા હૈ

સફેદ જિસ્મ ઔર કાલા દિલ દે આયા હું ઔર કાલા જિસ્મ ઔર નૂરાની દિલ લે આયા હૂં. હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે બહોત અચ્છા સૌદા કિયા તુમને અય સિદ્દીક (રદિ.), ઔર હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને હઝરત બિલાલ (રદિ.) કો અપને સીનએ મુબારકસે લગા લિયા.

(મઆરિફે મસ્નવી)

હઝરત શુઐબ (અલૈ.) કા વાકિઆ :-

(૮૩) હઝરત શુઐબ (અલૈ.) મુહબ્બતે ઈલાહીમેં દસ બરસ તક બરાબર રોએ. આપ (અલૈ.) કી આંખેં જાતી રહીં. હક તઆલાને દો બારહ આંખેં અતા કર દીં. ફિર દસ બરસ બરાબર રોએ ફિર આંખેં જાતી રહીં, ખુદાને દૂસરી દફા આંખેં અચ્છી કર દીં, ફિર રોના શુરૂ કિયા પૂરે દસ સાલ તક રોતે રહે, તીસરી મરતબા ભી રોતે રોતે આંખેં જાતી રહીં. રબ્બુલ ઈઝ્ઝતને તીસરી મરતબા અપને ફઝલસે આંખેં હઝરત શુઐબ (અલૈ.) કી ફિર રોશન કર દીં. ફિર આપ કામિલ દસ સાલ તક રોએ ફિર આંખેં જાતી રહીં.

વહી નાઝિલ હુઈ કે :

અય શુઐબ (અલૈ.) ક્યૂં રોતે હો, અગર દોઝખકે ડરસે રોતે હો તો મૈંને જહન્નમકી આગ તુમ પર હરામ કર દી! ઔર અગર જન્નતકે શૌકમેં રોતે હો તો મૈંને જન્નત તુમહારે લિયે વાજિબ કર દી.

અર્ઝ કિયા અય મેરે મૌલા! ન ઈસ લિયે રોતા હૂં ન દોઝખકે ડરસે રોતા હૂં ન જન્નતકે શૌકમેં, અય મૌલા! મૈં સિર્ફ દીદારે રહમાનકે લિયે રોતા હૂં. હુકમ આયા અગર તુમ શૌકે દીદારમેં રોતે હો તો રોએ જાઓ ઔર ખૂબ રોએ જાઓ. અય શુઐબ (અલૈ.)! હમારે દીદાર ઔર મુલાકાતકા યેહી ઝરીઆ હૈ જો તુમને ઈખ્તિયાર કર રખ્ખા હૈ. યે રોના નિહાયત મુબારક રોના હૈ. અન્કરીબ તુમહારી આંખેં દીદારે મૌલાસે રોશન હોંગી ઔર ફિર અબદુલ આબાદ રોશન રહેંગી.

(મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી)

વલ્લઝીન આમનૂ અશદુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર હઝરત ઝૂન્નૂન મિસરી (રહ.) કા વાકિઆ :-

(૮૪) હઝરત ઝૂન્નૂન મિસરી (રહ.) હક તઆલા શાનુહૂસે બેઈન્તિહા મુહબ્બત કરતે ઔર આપ (રહ.) વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહકે મિસ્દાક થે! આપ (રહ.) મુહબ્બતે ઈલાહીમેં જબ આહેં ભરતે ઉસ વક્ત આપકી આહોંમેં ઐસી સોઝો તડપ હોતી કે સુનનેવાલેકા દિલ પિઘલ જાતા ઔર લોગોંકે કલેજે મુંહકો આ જાતે થે. મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં.

ના'રએ મસ્તાના ખૂશ મી આયદમ
તા અબદ જાનાં ચુનીં મી બાયદમ

ગિરિયા વ ઝારી ઔર તઝર્રુઅસે હક તઆલાકા રાસ્તા બહોત જલ્દ તય હોતા હૈ ઈસ કદર કુર્બ હોતા હૈ કે સાલહા સાલકે મુજાહિદેસે વો બાત નસીબ નહીં હોતી.

મુહબ્બતકા સબસે બડા ઈન્આમ યેહી તડપ હૈ.

તડપનેસે હમકો ફક્ત કામ હૈ
યેહી બસ મુહબ્બતકા ઈન્આમ હૈ

જબ હઝરત ઝૂન્નૂનકા જોશે ઈશ્ક હદસે ગુઝર ગયા ઔર આપકી આહોઝારીસે મખ્લૂક આજિઝ હો ગઈ તો રિન્દોંકી એક જમાઅતને આપકો કૈદખાનામેં બંદ કર દિયા.

હુસ્ન જબ મક્તલકી જાનિબ તેગે બર્રાં લે ચલા
ઈશ્ક અપને મુજરિમોંકો પા બજોલાં લે ચલા

હઝરત ઝુન્નૂન મિસરી (રહ.) જબ કૈદખાનાકી તરફ ખૂશ ખૂશ જાને લગે તો આપકે દોસ્ત ભી બતૌર હમદર્દી સાથ ચલ દિયે. જબ આપકો કૈદખાનામેં દાખિલ કરકે દરવાઝા બંદ કર દિયા ગયા તો દોસ્તોંને ગૌરો ફિક્ર કરના શુરૂ કિયા કે આખિર ક્યા માજરા હૈ કે ઈતના બડા શેખે બાતિન કૈદખાનેમેં મહસૂર

કર દિયા ગયા, માલૂમ હોતા હૈ કે અપને માહતાબકી તરહ રોશને બાતિનકો અબ્રે જુનૂનસે છુપાના ચાહતે હૈં ઔર અવામકે શરસે બચનેકે લિયે યે સૂરત ઈખ્તિયાર કી હૈ યા આકિલોંકી સોહબતસે ડરકર ખૂદકો દીવાના બના લિયા હૈ. આખિરકાર ઉન સબને ઝિંદાન (જેલ) કી સલાખોંકે કરીબ આકર અર્ઝ કિયા કે :

હુઝૂર! હમ સબ આપકે મુખ્લિસ દોસ્ત હૈં ઔર આપકી મિઝાજપુર્સીકે લિયે હાઝિર હુએ હૈં ઔર હૈરાન હૈં કે કિસને આપ પર જુનૂનકા ઈલ્ઝામ લગા દિયા આપ તો દરિયાએ અકલ હૈં. યે અહલે ઝાહિર આપકે મકામે કુર્બ ઔર રફઅતે બાતિનસે નાવાકિફ હૈં ઔર આપકો મજનૂન ઔર દીવાના સમઝતે હૈં હાલાંકે આપ આશિકે હક હૈં હમ લોગ આપકે સચ્ચે મુહિબ્બ ઔર દોસ્ત હૈં ઔર દોનોં આલમમેં બહોત આપકો અઝીઝ રખતે હૈં. બરાહે કરમ હમ પર ઈસ રાઝકા ઈન્કિશાફ ફરમા દીજિયે કે આપ ઈસ કૈદખાનેમેં અપની જાનકો ક્યૂં ઝાએઅ ફરમા રહે હૈં. રાઝકો અપને દોસ્તોંસે નહીં છુપાયા કરતે.

હઝરત શેખ ઝૂન્નૂન મિસરી (રહ.) ને ઉનકી બાતમેં બૂએ ઈખ્લાસ મહેસૂસ ન કી, પસ ઈમ્તિહાને ઈખ્લાસકે લિયે ઉનકી તરફ પત્થર ઉઠાકર દૌડે જૈસેકે પાગલ વેહશતમેં લોગોંકો મારનેકે લિયે દૌડતા હૈ, યે મઆમલા દેખતે હી વો લોગ ચોટકે ડરસે ભાગ ખડે હુએ, ઉનકા યે ભાગના દેખકર શેખને ઉનકે એ'તિકાદ ઔર મુહબ્બત પર કેહકહે લગાયા ઔર ફરમાયા કે ઈસ દુરવેશકે દોસ્તોંકો તો દેખો અરે નાદાનો! તુમ મુહબ્બત ઔર દોસ્તીકો ક્યા જાનો.

(મઆરિફે મસ્નવી)

સહાબા (રદિ.) કી અશદ મુહબ્બતકા મંઝર :-

(૮૫) સહાબા (રદિ.) કો ઈશ્કે ઈલાહીમેં જબ તીર લગતા થા તો કેહતે ફુઝ્તુ વ રબ્બિલ્ કઅ્બા કા'બાકે રબકી કસમ મૈં કામિયાબ હો ગયા. યે થી સહાબા (રદિ.) કે ઈશ્કકી કૈફિયત, ઔર ઈશ્કમેં તો મહેબૂબકી તરફસે આઈ હુઈ હર ચીઝ અચ્છી લગતી હૈ ઔર ઈસી વજહસે બંદા રઝા બિલ કઝાકી મંઝિલેં તય

કરતા હૈ, ઈસી લિયે અલ્લાહકી મુહબ્બત સીખના ફર્ઝ હૈ, અગર અલ્લાહકી મુહબ્બત ઈન્સાન સીખ લે દુનિયાહીમેં જન્નતકા મઝા આને લગતા હૈ.

દા'વાએ મુહબ્બતકી હકીકત :-

હદીસમેં આતા હૈ કે :

અ-ન ઈન્દ ઝન્નિ અબ્દી બી

મૈં અપને બંદેકે ગુમાનકે સાથ હોતા હૂં.

ઈસ હદીસકો સામને રખકર સૂફિયાએ કિરામને લિખ્ખા હૈ જૈસા હમારા અલ્લાહકે બારેમેં ગુમાન હોગા વૈસા હી ગુમાન અલ્લાહકો હમારે બારેમેં હોગા! ઈસી લિયે એક અલ્લાહવાલેસે કિસીને પૂછા કે હઝરત એક ખયાલ મેરે દિલમેં બારબાર ગુઝરતા હૈ કે અલ્લાહ તઆલા મુઝસે મુહબ્બત કરતે હૈં યા નહીં, ઉસ અલ્લાહવાલેને કહા કે અગર તુમ અલ્લાહસે મુહબ્બત કરતે હો તો અલ્લાહ ભી તુમસે મુહબ્બત કરતે હોંગે, ઈસી લિયે કુરઆનમેં ઈસ બાતકી તરફ ઈશારા હૈ **યુહિબ્બુહુમ વ યુહિબ્બૂનહૂ** અલ્લાહ ઉનસે મુહબ્બત કરતે હૈં વો અલ્લાહસે મુહબ્બત કરતે હૈં!

અલબત્તા સાલિકીનકો દા'વએ મુહબ્બતસે પરહેઝ કરના ચાહિયે. બાતિનમેં તો સાલિક અલ્લાહસે મુહબ્બત કરે લેકિન મજમામેં ઉસકે ઈઝહારસે પરહેઝ કરે ઈસ લિયે એક અલ્લાહવાલેને ફરમાયા કે બાઝ લોગ અલ્લાહકી મુહબ્બતકા દા'વા કરતે હૈં મગર વો અપને દા'વામેં ઝૂઠે હોતે હૈં ઔર મઝીદ યે ભી ફરમાયા કે:

બા'ઝ લોગ યે સમઝતે હૈં કે અલ્લાહ ઉનસે મુહબ્બત કરતા હૈ મગર વો અલ્લાહકે મબ્ગૂઝ (નાપસંદ) બંદે હોતે હૈં.

ઈસી લિયે આપ ખૂદ અંદાઝા લગાએં એક શખ્સ અલ્લાહકા મબ્ગૂઝ (નાપસંદ) બંદા હૈ ઔર લોગોંકે સામને વો મહેબૂબે ખુદાકા દા'વા કરતા હૈ તો યે દા'વા તો ઔર અલ્લાહસે દૂરી ઔર મબ્ગૂઝિયતકા ઝરીઆ બન જાએગા.

અબૂ તાલિબ મક્કી (રહ.) ને અપની શોહરએ આફાક કિતાબ "કુવ્વતુલ કુલૂબ" મેં લિખ્ખા હૈ :

બાઝ લોગ ખ્વાહિશે નફસકે મુહિબ્બ હોતે હૈં યા ઈબ્લીસસે મુહબ્બત રખતે હૈં ઉસકે બાવુજૂદ શિદ્દતે જહાલત ઔર ફરેબકે બાઈસ અલ્લાહકી મુહબ્બતકા દા'વા કરતે હૈં.

એક આલિમ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે ઈમામ અબૂ મુહમ્મદ હર આદમીકો યે કહા કરતે :

અય દોસ્ત! ઉનસે મૈંને કહા :

"ગાહે વો આદમી તબીબ નહીં હોતા ઔર આપ ઉસે દોસ્ત કેહ દેતે હૈં?"

ઉનહોંને મેરે કાનમેં આહિસ્તાસે કહા :

"વો આદમી યા તો મોમિન હોગા યા મુનાફિક હોગા. અબ અગર મોમિન હૈ તો વો અલ્લાહ અઝ્ઝ વ જલ્લકા દોસ્ત હૈ, ઔર અગર મુનાફિક હૈ તો વો ઈબ્લીસકા દોસ્ત હૈ." (કુવ્વતુલ કુલૂબ)

એક આલિમ (રહ.) ને ઈસસે બળહકર ફરમાયા :

હર સાહિબે મકામકો ઉમ્મીદ હૈ કે ઉસે મઆફ કર દિયા જાએગા ઔર ખુદા તઆલા ઉસસે દરગુઝર ફરમાએગા મગર જિસને મઅરિફત ઔર મુહબ્બતકી મઅરિફતકા દા'વા કિયા ઉસસે હર હર બાલ પર મુતાલબા હોગા, હર હર હરકત ઔર સુકૂન, હર નઝર ઔર હર ખટકે તક પર મુતાલબા હોગા કે ક્યા અલ્લાહ તઆલાકે લિયે અલ્લાહ તઆલાકી રાહમેં થા ઔર અલ્લાહ તઆલાકી મઈય્યત હાસિલ થી.

ફર્ઝે મુહબ્બતકી વઝાહત કરતે હુએ હઝરત ફુઝૈલ બિન અયાઝ (રહ.) ને ફરમાયા :

જબ તુઝસે યે પૂછા જાએ કે તૂ અલ્લાહસે મુહબ્બત કરતા હૈ તો ખામોશ હો જા, ઈસ લિયે કે અગર તૂને "નહીં" કેહ દિયા તો કુફ્ર હોગા. ઔર અગર તૂને હાં કેહ દિયા તો તેરા વસ્ફ, મુહિબ્બીન જૈસા નહીં ઈસ લિયે ખુદાકી

• નારાઝગીસે બચો.

એક આલિમ (રહ.) કા ફરમાન હૈ :

જન્નતમેં અહલે મઅરિફત ઔર અહલે મુહબ્બતસે બઢકર કિસીકો ઊંચી નેઅમત નહીં મિલેગી. ઔર જિસને મઅરિફત ઔર મુહબ્બતકા દા'વા કિયા મગર ઉનમેંસે ઉસે કુછ હાસિલ નહીં (યાની અગર સાહિબે દા'વા અપને કૌલ ઔર ફઅલસે આશિકે ખુદા માલૂમ નહીં હોતા તો) દોઝખમેં ઉસસે બઢકર કિસી પર અઝાબ નહીં હોગા.

એક મજઝૂબકા વાકિઆ :-

(૮૬) મિફતાહુલ આશિકીનમેં એક વાકિઆ લિખ્ખા હૈ કે :

એક દીવાના જો કે હકીકતન આશિકે ખુદા થા ઉસકે ગલેમેં તૌક ઔર ઝંજીર ઔર પાંવમેં બેડિયાં થીં. ઈસ હાલતમેં વો કબ્રસ્તાનમેં બૈઠા થા. એક અલ્લાહવાલેકા વહાંસે ગુઝર હુવા તો ઉસ દીવાનેને કહા, અય મર્દે ખુદા આજ રાત જબ તૂ યાદે ઈલાહીમેં મશ્ગૂલ હો તો દોસ્તકો મેરા પૈગામ દેના કે :

મેરા ગુનાહ સિર્ફ ઈતના કે મૈંને એક મરતબા કહા થા કે મેરે રબ મૈં તુઝે દોસ્ત રખતા હૂં. ઉસકે બદલેમેં તૂને મુઝે (ઈમ્તિહાનકી ગર્ઝસે) તૌક ઔર ઝંજીર પહેના દીં, મુઝે મેરી ઈઝ્ઝત ઔર જલાલકી કસમ અગર તૂ (યાની અલ્લાહ) સાતોં આસમાનોં ઔર જમીનોંકી મુસીબતોંકો તૌક બનાકર મેરે ગલેમેં ડાલ દે ઔર જહાંકી બેડિયાં પહેના દે તબ ભી મેરે દિલમેં તેરી મુહબ્બત કમ ન હોગી.

(મિફતાહુલ આશિકીન)

વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ પર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક (રહ.) કા વાકિઆ મઅ હાલાત :-

(૮૭) આપકી પૈદાઈશ ગાલિબન દૂસરી સદી હિજરીકે શુરૂમેં હુઈ હૈ, ગોયાકે યે ઉસ ઝમાનેકે બુઝુર્ગ હૈં જબ કે અભી હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ

અલૈહિ વ સલ્લમકો ઈસ દુનિયાસે ગયે હુએ સો (૧૦૦) સાલ હુએ થે, સિહાહે સિત્તહકે નામસે હદીસ શરીફકી જો છ કિતાબેં, બુખારી શરીફસે લેકર ઈબ્ને માજા તક હૈં, યે ઉન સબસે મુતકદ્દમ ઔર ઉન સબકે બુઝુર્ગ હૈં. ઈમામ અબૂ હનીફા (રહ.) કે હમ ઝમાના ભી હૈં ઔર ઉનકે શાગિર્દ ભી હૈં. ઔર યે ઉસ ઝમાનેકે બુઝુર્ગ હૈં જબ આલમે ઈસ્લામ ઉન બડી બડી ઈલ્મી શખ્સિયતોંસે જગમગા રહા થા. ઉસ ઝમાનેકે જિસ ખિત્તેકો દેખિયે ઉસમેં બેનઝીર શખ્સિયતેં મૌજૂદ થીં. ઔર યે અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક (રહ.) ખુરાસાનકે શહેર મરૂમેં પૈદા હુએ, ઔર ફિર જાકર ઈરાકકે શહેર બગદાદમેં આબાદ હુએ, ઔર વહીં કિયામ કિયા.

આપકી ઈસ્લાહકે અજીબો ગરીબ વાકિઆત :-

ઉનકા એક બહોત બડા સેબ કા બાગ થા ઔર જિસ તરહ અમીર કબીર લોગોંમેં આઝાદી હોતી હૈ, ઈસી તરહ યે ભી આઝાદમંશ થે, ન ઈલ્મસે કોઈ તઅલ્લુક, ન દીનસે કોઈ તઅલ્લુક, પીને પિલાનેવાલે ઔર ગાને બજાનેવાલે થે.

અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારકકે તાઈબ હોનેકા પેહલા વાકિઆ:-

એક મરતબા જબ સેબકા મોસમ આયા તો યે અપને બાલ બચ્ચોં સમેત અપને બાગ હીમેં મુન્તકિલ હો ગયે, તાકે વહાં સેબ ભી ખાએંગે ઔર શહેરસે બાહિર એક તફરીહકી ફિઝા હોગી. ચુનાંચે વહાં જાકર મુકીમ હો ગયે. દોસ્ત ઔર અહબાબકા હલ્કા ભી બડા વસીઅ થા ઈસ લિયે વહાં પર દોસ્તોંકો ભી બુલા લિયા, રાતકો બાગકે અંદર ગાને બજાનેકી મહેફિલ જમી, ઔર ઉસ મહેફિલમેં પીને પિલાનેકા દૌર ભી ચલા. યે ખૂદ મોસીકી કા આલએ રબાત (સારંગી) કે બજાનેકે બહોત માહિર થે, ઔર ઊંચે દરજેકે મોસીકાર થે. અબ એક તરફ પીને પિલાનેકા દૌર ઔર ઉસકા નશા, ઔર દૂસરી તરફ

મોસીકીકી તાને, ઈસી નશેકે આલમમેં ઉનકો નીંદ આ ગઈ ઔર વો સાઝ (બાજા) ઈસી હાલતમેં ગોદમેં પડા હુવા થા.

જબ આંખ ખુલી તો દેખા કે વો સાઝ ગોદમેં રખ્ખા હુવા હૈ, અબ ઉઠકર ઉસકો દો બારહ બજાના શુરૂ કિયા તો વો સાઝ અબ બજતા હી નહીં, ઉસમેંસે આવાઝ હી નહીં આ રહી થી. ચૂંકે ખૂદ ઉસકી મરમ્મત કરને ઔર દુરૂસ્ત કરનેકે માહિર ભી થે, ઈસ લિયે ઉસકે તાર દુરૂસ્ત કરકે મરમ્મત કી, ફિર બજાનેકી કોશિશ કી મગર વો ફિર નહીં બજા, દો બારહ ઉસકે તાર દુરૂસ્ત કિયે ઔર બજાનેકી કોશિશ કી તો અબ બજાએ ઉસમેંસે મોસીકીકી આવાઝ નિકલનેકે કુરઆને કરીમકી એક આયતકી આવાઝ આ રહી થી, વો યે કે :

(અલમ્ યઅ્નિ લિલ્લઝીન આમનૂ અન્ તખ્શઅ કુલૂબુહુમ્ લિઝિક્રિલ્લાહિ વમા નઝલ મિનલ્ હક્કિ) (સૂ. હદીદ : ૧૬)

કુરઆને કરીમ ભી અજીબ અજીબ અંદાઝસે ખિતાબ ફરમાતા હૈ, ઈસ આયતકા તર્જુમા યે હૈ કે ક્યા અબ ભી ઈમાનવાલોંકે લિયે વો વક્ત નહીં આયા કે ઉનકા દિલ અલ્લાહકે ઝિક્રકે લિયે પસીજે, ઔર અલ્લાહને જો હક બાત ઈસ કુરઆનકે અંદર ઉતારી હૈ ઉસકે લિયે ઉનકે દિલોંમેં ગુદાઝ (નરમી) પૈદા હો, ક્યા અબ ભી ઉસકા વક્ત નહીં આયા?

એક રિવાયતમેં યે હૈ કે યે આવાઝ ઉસી સાઝમેંસે આ રહી થી, ઔર એક રિવાયતમેં હૈ કે જિસ જગહ વો બૈઠે હુએ થે ઉસકે કરીબ એક દરખ્ત પર એક પરિંદા બૈઠા હુવા થા ઉસ પરિંદાકે મુંહસે યે આવાઝ આ રહી થી. બહરહાલ અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે યે એક ગૈબી લતીફા થા, અલ્લાહ તઆલાકો નવાઝના મંઝૂર થા, બસ જિસ વક્ત યે આવાઝ સુની ઉસી વક્ત દિલ પર ચોટ લગી, ઔર ખયાલ કિયા કે અબ તક મૈંને અપની ઉમર કિસ કામકે અંદર ગંવાઈ હૈ. ફૌરન જવાબમેં ફરમાયા:

બલા યા રબ્બિ કદ આન. બલા યા રબ્બિ કદ આન

અય પરવરદિગાર, અબ વો વક્ત આ ગયા.

અબ મૈં અપને ઈન સારે ધંધોં ઔર મશ્ગલોંકો છોડતા હૂં, ઔર અલ્લાહ તઆલાકી તરફ રૂજૂઅ કરતા હૂં. ચુનાંચે યે સારે ધંધે છોડકર હમાતન (પૂરી તરહ) દીનકી તરફ મુતવજ્જેહ હો ગયે. (ઈસ્લાહી ખુત્બાત)

અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારકકે તાઈબ હોનેકા દૂસરા વાકિઆ:-

અપના જવાનીકે દિનોંમેં એક ખૂબસૂરત ઔરત પર ફરેફતા હો ગયે. એક રાત ઉસ ઔરતકે મકાનકે નીચેસે ગુઝર રહે થે, દરીચા (ખિડકી) ખુલા હુવા દેખકર વહીં ખડે હો ગયે, ઉસ ઔરતને આપકો દેખકર બાતેં કરના શુરૂ કર દીં, બાતચીતકા સિલસિલા ઈતના લંબા હુવા કે સુબહ હો ગઈ. મુઅઝ્ઝિનને ફજરકી અઝાન દી. હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક અઝાનકી આવાઝ સુનકર યે સમઝે કે ઈશાકી અઝાન હૈ. ઉસી વક્ત હાતિફ ગૈબીને (ફરિશ્તાને) આવાઝ દી કે :

અય અબ્દુલ્લાહ સુબહ હુઈ, કાશ તૂ અલ્લાહકે લિયે ભી કિસી રાત જાગા હોતા.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક (રહ.) યે આવાઝ સુનકર ચોંકે ઔર ઈસ ઈશ્કબાઝીસે તૌબા કી ઔર હમાતન યાદે હકમેં મશ્ગૂલ હો ગયે. ઔર ઉનકા ઈશ્કે મજાઝી ઈશ્કે હકીકીસે બદલ ગયા ઔર થોડે હી અરસેમેં ઊંચે મકામાતકો પહોંચે ઔર આશિકાને ઈલાહીમેંસે હો ગયે. (ફવાઈદુલ ફવાઈદ)

આપકે તાઈબ હોનેકા તીસરા વાકિઆ :-

શુરૂ ઝમાનેમેં આપકે પાસ એક ઐસા ગુલામ થા જિસસે આપને યે શર્ત કર રખ્ખી થી કે અગર તુમ મહેનત મઝદૂરી કરકે ઈતની રકમ મુઝે દે દો તો મૈં તુમકો આઝાદ કર દૂંગા, એક દિન કિસીને આપસે કેહ દિયા કે આપકા ગુલામ તો હર રાત કફન ચુરાકર ફરોખ્ત કરનેકે બાદ આપકી રકમ અદા કરતા હૈ, યે સુનકર આપકો બેહદ મલાલ (રંજ) હુવા ઔર રાતકો છુપકર ઉસકે પીછે પીછે

કબ્રસ્તાનમેં પહોંચ ગયે. કબ્રસ્તાનમેં જાકર ગુલામને એક કબ્ર ખોલી ઔર નમાઝમેં મશ્ગૂલ હો ગયા ઔર જબ આપને કરીબ જાકર દેખા તો મા'લૂમ હુવા કે વો ટાટકે કપડે પેહને અપને ગલેમેં તૌક પેહને હુએ ગિરિયા ઔર ઝારી કર રહા હૈ, યે દેખકર આપ રો પડે ઔર પૂરી રાત આપને બાહિર ઔર ગુલામને કબ્રમેં ઈબાદત કરનેમેં ગુઝાર દી.

ફિર સુબહકો ગુલામને કબ્રકો બંદ કિયા ઔર ફજરકી નમાઝ મસ્જિદમેં જાકર અદા કી, ઔર યે દુઆ કર રહા થા કે :

અય અલ્લાહ અબ રાત ગુઝર ચુકી હૈ અબ મેરા માલિક મુઝસે રકમ તલબ કરેગા લિહાઝા અપને કરમસે તૂહી કુછ ઈન્તિઝામ ફરમા દે.

ઈસ દુઆકે બાદ એક નૂર નમૂદાર હુવા ઔર ઉસને દિરહમકી શકલ ઈખ્તિયાર કર લી.

ચુનાંચે આપ યે વાકિઆ દેખકર ગુલામકે કદમોંમેં ગિર પડે ઔર ફરમાયા કે કાશ તૂ આકા ઔર મૈં ગુલામ હોતા, યે જુમ્લા સુનકર ગુલામને ફિર દુઆ કી, કહા અય અલ્લાહ અબ મેરા રાઝ ઝાહિર હો ગયા, ઈસ લિયે મુઝે દુનિયાસે ઉઠા લે ઔર આપ હીકી આગોશમેં દમ તોડ દિયા, ફિર આપને ગુસલ દેકર ટાટ હીકે લિબાસમેં દફન કર દિયા. (તઝકિરતુલ ઔલિયા ઔર જવામિઉલ કલિમ)

આપકે તાઈબ હોનેસે મુતઅલ્લિક યે તીન વાકિઆત મિલતે હૈં અલ્લાહ તઆલા ગુનેહગારોંકો અપના આશિક ઓર મહેબૂબ બનાનેકે લિયે ઐસે હાલાત લાતે હૈં કે વો અલ્લાહકી તરફ મુતવજ્જેહ હો જાતા હૈ જિસકે બારેમેં અલ્લાહ તઆલા ખૂદ કલામે મજીદમેં ફરમાતે હૈં :

(અલ્લાહુ યજ્તબી ઈલૈહિ મંય્યશાઅ)

જિસકો અલ્લાહ તઆલા અપના આશિક ઔર મહેબૂબ બનાના ચાહતે હૈં ઉસે અપની તરફ ખીંચ લેતે હૈં.

ઐસે હી અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક (રહ.) કે સાથ હુવા.

ખુલાસા : યે હૈ કે કહાં તો આપકા યે આલમ થા કે રાતકે વક્ત ભી

સાઝો રબાતકી મહેફિલેં જમી હુઈ થીં, પીને પિલાનેકા મશ્ગલા હો રહા હૈ. ઔર કહાં યે ઈન્કિલાબ આયા કે આપકે મકાનકા સિર્ફ સહન પચાસ ગઝ લંબા પચાસ ગઝ ચૌડા થા વો પૂરા સહન અહલે હાજતસે ભરા રેહતા થા, કોઈ મસ્અલા પૂછને આ રહા હૈ તો કોઈ ઈલ્મ હાસિલ કરનેકે લિયે આ રહા હૈ. કોઈ અપની ઝાતી જરૂરતકે લિયે આ રહા હૈ. ફિર બાદમેં જબ બગદાદમેં જાકર આબાદ હુએ તો વહાં પર અપને લિયે એક છોટાસા ઘર ખરીદ લિયા.

(તારીખે બગદાદ સ. ૧૫૪, જિ. ૧)

એક આશિકકે મુહબ્બત ભરે અશઆર :-

(૮૮) ઈમામ ગઝાલી (રહ.) ને કિસીકો નીચેવાલે અશઆર પઢ્હતે હુએ સુના તો બેહોશ હો ગયે :

લકાન લસઅત હય્યતુલ હવા કબલાઈ
ફલા તબીબ લહા વલા રાકી
ઈલ્લલ્ હબીબલ્લઝી શગફ્ત
ફઈન્દહૂ રૂકિય્યતી વ તિરયાકી

મુહબ્બતકે સાંપને મેરે જિગરકો કાટા ન તો ઉસકા કોઈ તબીબ હૈ ઔર ન ઝાડ ફૂંક કરનેવાલા સિવાએ ઉસ મહેબૂબકે જિસને મેરા દિલ ભર દિયા ઉસકે પાસ મેરા ઝાડ ફૂંક ઔર મેરા ઈલાજ હૈ.

તબીબકો બુલાયા ગયા તો ઉસને નબ્ઝ દેખકર કહા કે ઈસે મુહબ્બતકા મર્ઝ હૈ.

દુનિયામેં આશિકોંકી હાલત

આશિકકો મહેબૂબકી યાદસે રાહત મિલતી હૈ. મહેબૂબકા નામ બારબાર લેનેસે ઉસકે દિલકો સુકૂન મિલતા હૈ.

કિતની તસ્કીન હૈ વાબસ્તા તેરે નામકે સાથ
નીંદ કાંટોં પર ભી આ જાતી હૈ આરામકે સાથ

આશિક યે તસવ્વુર ભી નહીં કર સકતા કે વો મહેબૂબકી યાદકે બગૈર ઝિંદગીકે ચંદ લમ્હે ગુઝારે, ઉસે જાગનેકી હાલતમેં ખયાલે યાર ઔર સોનેકી હાલતમેં મહેબૂબકે ખ્વાબ નઝર આતે હૈં.

ઈશ્કે ઈલાહી એક ઐસી શરાબ હૈ કે જિસકે જામ પર જામ પીકર ભી ન તો આશિક સૈર હોતા હૈ ઔર ન હી શરાબ ખતમ હોતી હૈ. ઈસી લિયે એક અલ્લાહવાલેને ફરમાયા :

વલ્લાહિ મા તલઅત શમ્સુન વલા ગરબત
ઈલ્લા વ અન્ત ફી કલ્બી વ વસ્વાસી
વલા જલસ્તુ ઈલા કૌમિન અહદત્હુમ
ઈલ્લા વ અન્ત હદીષી બૈન જલાસી
વલા ઝકર્તુક મહઝૂનન્ વલા તરબન
ઈલ્લા વ હુબ્બુક મકરૂનુન બિઅન્ફાસી
વલા હમમ્તુ બશરુન બિલ માઈ મિન્ અતશિન
ઈલ્લા રઐતુ ખયાલન મિન્ક ફીલ્ કાસિ
ફલૌ કદરતુ અલલ્ ઈત્યાનિ ઝુરતુકુમ
સહ્બન અલલ્ વજ્હિ ઔ મશ્યન અલર્રાસિ

અલ્લાહકી કસમ સૂરજ નિકલા ઔર ન ગુરૂબ હુવા
મગર તૂ મેરે દિલ ઔર મેરે ખયાલાતમેં થા
મૈં કિસી કૌમમેં ગુફતગૂકે લિયે ન બૈઠા
મગર મેરી મજલિસવાલોંમેં તૂ હી મેરી ગુફતગૂ થા
મૈંને તુઝે ગમી યા ખૂશીમેં યાદ ન કિયા
મગર તેરી મુહબ્બત મેરે સાંસોંમેં મિલી હુઈ થી
મૈંને પ્યાસસે પાની પીનેકા ઈરાદા કિયા

મગર તેરા ખયાલ ખ્યાલેમેં દેખા
અગર મૈં તેરી મુલાકાતકો આનેકી તાકત રખતા
તો મૈં ચેહરેકે બલ ઘિસટકર યા સરકે બલ ચલકર આતા

આપ લોગ તો ઈબાદાતમેં યે પેહલૂ ભી સામને રખતે હૈં કે ઈસ અમલકો કરને પર ઈતના અજ્ર ઔર ઈસ અમલકો કરને પર ઈતના અજ્ર મિલેગા, ગો યે ભી એક કૈફિયત હૈ મગર આશિકકા હાલ તો અનોખા હોતા હૈ કે વો ફક્ત મહેબૂબકી રઝાકે લિયે હર કામ કરતા હૈ. હઝરત નિસાર અહમદ ફત્હીકા કૌલ હૈ.

બંદગીસે હમેં તો મતલબ હૈ
હમ સવાબ વ અઝાબ ક્યા જાનેં
કિસમેં કિતના સવાબ મિલતા હૈ
ઈશ્કવાલે હિસાબ ક્યા જાનેં

આશિકકે દિલમેં મહેબૂબકા નામ ઔર આશિકકી આંખોંમેં મહેબૂબકા તસવ્વુર રેહતા હૈ પસ ઉસકા દિલ ઔર ઉસકી આંખેં મહેબૂબકે લિયે બેકરાર હોતી હૈં ઈસ લિયે એક અલ્લાહવાલેને કૈફિયતે મુહબ્બતમેં ફરમાયા :

લી હબીબુન ખયાલુહૂ નસબુ ઐની
વ ઈસ્મુહૂ ફી ઝમાઈરી મકનૂનુન
ઈન તઝ્કર તહૂ ફકુલી કુલૂબુન
વઈન્ તઅ્મલતહૂ ફકુલી ઉયૂનુન

મેરા એક દોસ્ત હૈ, જિસકા ખયાલ મેરી આંખોંકે સામને રેહતા હૈ ઔર ઉસકા નામ મેરે દિલમેં છુપા હુવા હૈ અગર ઉસે યાદ કરૂં તો મેરા સારા જિસ્મ દિલ બન જાતા હૈ ઔર અગર મૈં ઉસે દેખૂં તો સારા જિસ્મ આંખેં બન જાતા હૈ.

આશિક એક લમ્હા ભી મહેબૂબે હકીકીસે ગાફિલ નહીં હોતા ઉસકી નિગાહેં દરે મહેબૂબ પર લગી હોતી હૈં ઔર વો મુન્તઝિર હોતા હૈ કે ન માલૂમ કબ મહેબૂબ દરવાઝા ખોલ દે. ઈસી લિયે મશાઈખે કિરામને ફરમાયા હૈ :

જિસને અલ્લાહ તઆલાસે એક લમ્હા ભી આંખ હટાઈ વો અપને મકસૂદકો નહીં પહોંચ સકતા.

આશિકકે દિલમેં મહેબૂબકે સિવા કિસી દૂસરેકે લિયે કોઈ જગહ નહીં હોતી. અગર વો અપની આંખસે મહેબૂબે હકીકીકો નહીં દેખ સકતા તો અપને દિલકી આંખસે દેખતા હૈ.

હબીબુન લૈસ બઅ્દુન લહૂ હબીબુ
વમા લિસિવાહુ ફી કલ્બી નસીબુ
હબીબુન ગાઈબુન અન્ બસરી વ શખ્સી
વલાકિન અન્ ફુઆદી લા યગીબુ

મેરા પ્યારા મહેબૂબ ઐસા કે ઉસકે સિવા કોઈ દૂસરા મહેબૂબ નહીં, મેરે દિલમેં કિસી દૂસરેકે લિયે જગહ નહીં, અગરચે મેરા મહેબૂબ મેરી ઝાહિરી નિગાહોંસે ઓઝલ હૈ મગર મેરે દિલકી આંખોંસે હરગિઝ ગાઈબ નહીં હો સકતા.

આશિક સાદિકકો ફક્ત અપને મહેબૂબસે મુલાકાત મત્લૂબ હોતી હૈ ઔર વો ઉસી શૌકમેં ઝિંદગી બસર કરતા હૈ ઉસકા દિલ ગૈરકી તરફ મૈલાન કરનેસે ઈન્કાર કર દેતા હૈ.

અન્ત ઉન્સી વ હમ્મતી વ સુરૂરી
કદ્ અબલ્ કલબુ અંય્યુહિબ્બ સિવાકા
યા અઝીઝી વ હમ્મતી વ મુરાદી
તાલ શૌકી મતા યકૂનુ લિકાકા
લૈસ સુઆલી મિનલ્ જનાનિ નઈમુ
ગૈર ઈન્ની ઉરીદુ લિકાકા

તૂ મેરા પ્યારા મહેબૂબ ઔર મેરી ખૂશી હૈ મેરા દિલ તેરે માસિવાકી મુહબ્બતસે ઈન્કારી હૈ. અય મેરે અઝીઝ મેરે પ્યારે ઔર મેરે મકસૂદ મેરા શૌક લંબા હો ચુકા હૈ મેરી મુલાકાત તુઝસે કબ હોગી. મેરા સવાલ જન્નતિયોંકી નેઅમતોંકા નહીં હૈ મગર મૈં તો તેરી મુલાકાત ચાહતા હૂં.

આશિકકે દિલકી તમન્ના હોતી હૈ કે વો અપના સબ કુછ મહેબૂબકી ખાતિર લુટા દે. વો મહેબૂબકે દરકી ગદાઈકો અપને લિયે બાઈસે સઆદત સમઝતા હૈ.

યાદમેં તેરી સબકો ભુલા દૂં
કોઈ ન મુઝકો યાદ રહે
તુઝ પર સબ ઘરબાર લુટા દૂં
ખાનએ દિલ આબાદ રહે
સબ ખૂશિયોંકો આગ લગા દૂં
ગમસે તેરે દિલ શાદ રહે
સબકો નઝરસે અપની ગિરાદૂં
તુઝસે ફકત ફરિયાદ રહે

(ઈશ્કે ઈલાહી)

કૈફિયાતે ઈશ્ક વાકિઆતકી રોશનીમેં

અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતમેં આશિકોંકી ક્યા કૈફિયાત હોતી હૈં ઉસ પર સીરતકી કિતાબોંમેં બહોતસે વાકિઆત મિલતે હૈં. હકીકત યે હૈ કે મુહબ્બત મુખ્તલિફ કૈફિયાતકા ગેહરા સમંદર હૈ. હર શખ્સકે મનમેં ઉસકે હાલ ઔર મકામ ઔર મરતબેકે લિહાઝસે મુખ્તલિફ કૈફિયાત વારિદ હોતી હૈં ઔર ઈસ બારેમેં મૈંને ચંદ અહલુલ્લાહકી કૈફિયાતકા તઝકિરા કિયા હૈ.

હઝરત શૈબાન મજનૂન (રહ.) કી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

(૧) હઝરત ઝૂન્નૂન મિસરી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને શૈબાન મજનૂન (રહ.) સે મુલાકાત કી ઔર કહા મેરે વાસ્તે દુઆ કરો. કહા ખુદા તઆલા તુમકો અપને કુર્બકી મુવાનસત (મુહબ્બત) નસીબ કરે ઔર એક ચીંખ મારકર બેહોશ હો

ગયે ઔર દો દિનકે બાદ ઈફાકા હુવા. જબ ઈફાકા હુવા તો એક શઅર પઢા.

ઈન્ન ઝિકરુલ હબીબિ હય્યજ શૌકી
ષુમ્મ હુબ્બુલ હબીબિ અઝ્હલ અકલી

દોસ્તકે ઝિક્રને મેરા શૌક ભડકાયા ફિર ઉસકી મુહબ્બતને મેરી અકલ ગુમ કર દી. ઉનહીંકે અશ્આર હૈં :

તરલ્ મુહિબ્બીન સરઆ ફી દિયારિહિમ
કફિત્યતિલ કહફિ લા યદરૂન કમ લબિષૂ

તૂ આશિકોંકો દયારે મહેબૂબમેં ગિરે પડે દેખેગા જૈસેકે અસ્હાબે કહફ ગારોંકે દરમિયાન નહીં જાનતે કિસ કદર ઠેહરે.

વલ્લાહુ લૌ હલફલ ઉશ્શાકુ ઈન્નહુમ
કતલી મિનલ્ હુબ્બિ યૌમુલ બય્યિનિ મા હનષૂ

કસમ હૈ અલ્લાહકી અગર ઉશ્શાક કસમ ખાએં કે વો ફિરાકકે દિન મુહબ્બતકે મકતૂલ હૈં તો હાનિસ ન હોંગે. (કરામાતે ઔલિયા સ. ૧૮૫)

શેખ અહમદ તૂસી (રહ.) કી મુહબ્બતે ઈલાહીકી કૈફિયત :-

(૨) સુલતાનુલ ઔલિયા શેખ નિઝામુદ્દીન કુદ્દિસ સિર્રુહૂ ફરમાતે હૈં કે શેખ અહમદ તૂસી એક મરતબા સરદીકે મોસમમેં અપને મકામસે નિકલકર ચલે બાહિર દરિયાકો ગયે ઔર દરિયાકે બીચમેં ખડે હોકર મુનાજાત કી કે :

ઈલાહી જબ તક મુઝે યે ન મા'લૂમ હો જાએ કે મૈં તેરે નઝદીક કૌન હૂં, કૈસા હૂં પાનીસે બાહિર નહીં નિકલૂંગા.

ઉસી વક્ત એક આવાઝ આઈ :

તુમ વો આલી દરજા શખ્સ હો કે હશ્રકે દિન તુમહારી શફાઅતસે હજારહા ખતાકાર બખ્શ દૂંગા ઔર ઉનકો બેહિશ્ત અતા કરૂંગા.

શેખ અહમદને ફિર મુનાજાત કી કે ઈલાહી મુઝે ઈસ બાતસે સબ્ર નહીં

આયા. દો બારહ આવાઝ આઈ કે તુમ વો શખ્સ હો કે તુમહારી ખાતિર હજારહા લોગોંકો દોઝખસે રિહા કર દૂંગા. શેખ અહમદને ફિર મુનાજાતમેં કહા કે :

ઈલાહી મુઝે ઈસ અમ્રસે ભી કોઈ ખૂશી નહીં હુઈ, મૈં તો યે જાનતા હૂં કે તૂ મુઝે બતલા દે કે મૈં તેરે નઝદીક કૌન હૂં?

આવાઝ આઈ :

જિસ કદર દુરવેશ ઔર આરિફ હૈં વો સબ મેરે આશિક હૈં ઔર તૂ મેરા મા'શૂક હૈ.

ખ્વાજા અહમદ યે સુનતે હી પાનીસે બાહિર નિકલે ઉસકે બાદ જો શખ્સ આપસે મિલતા વો ઈસ તરહ સલામ કરતા થા, અસ્સલામુ અલૈકુમ યા અહમદ મા'શૂક ઔર આજ તક ઈસી નામસે મશ્હૂર હૈં.

(ફવાઈદુલ ફવાઈદ, બહવાલા આઈનએ સુલૂક સ. ૨૦૭)

હઝરત શિબ્લી (રહ.) કી કૈફિયાતે મુહબ્બત :-

(૩) હઝરત શિબ્લી (રહ.) કે સામને અગર કોઈ અલ્લાહકા નામ લેતા તો અપની જેબમેં હાથ ડાલતે થે, ઉનકે હાથમેં શીરીની (શકર) આતી ઔર યે શીરીની ઉસકે મુંહમેં દે દેતે થે. બહોત અજીબ કૈફિયત થી. જો આદમી ભી ઉનકે સામને અલ્લાહકા નામ લેતા યે જેબસે શીરીની નિકાલતે ઔર ઉસકે મુંહમેં ડાલ દેતે. કિસીને કહા હઝરત યે ક્યા મઆમલા હૈ? ફરમાને લગે જિસ મુંહસે મેરે મહેબૂબકા નામ નિકલે તો મૈં ઉસકો શીરીનીસે ન ભર દૂં તો ઔર ક્યા કરૂં? અલ્લાહુ અકબર!

ઉસકે બાદ આપકા યે શેવા હુવા કે નંગી તલવાર હાથમેં લિયે ફિરતે ઔર કેહતે કે જો મેરે સામને અલ્લાહકા નામ લેગા, મૈં ઉસકા સર કલમ કર દૂંગા.

લોગોંને તઅજ્જુબસે પૂછા કે અય શેખ શિબ્લી (રહ.)! પેહલે જો કોઈ આપકે સામને અલ્લાહકા નામ લેતા થા તો આપ ઉસકે મુંહમેં શકર ભરતે થે, ફિર રૂપિયે ઔર અશરફિયાં અલ્લાહકા નામ લેનેવાલોંકો મુફ્ત તક દિયે,

અબ યે હાલત હૈ કે નંગી તલવાર લિયે ફિરતે હો ઔર કેહતે હો કે જો કોઈ અલ્લાહકા નામ લેગા મૈં ઉસકા સર કલમ કર દૂંગા. ઉસકી ક્યા વજહ હૈ? આપને ફરમાયા લોગો! શુરૂમેં મુઝે યે ખયાલ થા કે લોગ અલ્લાહકા નામ હકીકત ઔર મઅરિફતકી રાહસે લેતે હૈં, મૈં ઉનકી કદર કરતા થા ઔર ઉનકે મુંહ શકરસે ભરતા થા. લેકિન અબ મુઝે માલૂમ હુવા કે અલ્લાહકા નામ સિર્ફ આદત ઔર ગફલતસે લેતે હૈં ઔર મૈં ઈસ બાતકો પસંદ નહીં કરતા હૂં કે લોગ આદતસે ઉસકા નામ લેં.

ફિર આપકા કાઈદા યે હુવા કે જહાં કહીં આપ અલ્લાહકા નામ લિખ્ખા હુવા દેખતે આંખોંસે લગાતે ઔર બોસે દેતે ઔર ઉસકી બહોત ઈઝ્ઝત કરતે. એક મરતબા આપ અલ્લાહકા નામ લિખ્ખા હુવા દેખકર ઉસસે ઈસી તરહ મશ્ગૂલ થે કે ઈતનેમેં આસમાનસે નિદા આઈ કે :

અય શિબ્લી કબ તક તૂ હમારે નામકા આશિક રહેગા ઔર કબ તક ઈસ્મે ઝાતસે મુહબ્બત કરેગા? અબ હમસે ઈશ્ક ઔર હમારી ઝાતસે તઅલ્લુક પૈદા કર.

યે સુનતે હી આપકો ઝૌક ઔર શૌક ઔર ઈશ્કે ઈલાહી ઈસ દરજા પૈદા હુવા કે, ઈસી હાલતમેં આપ જાકર દરિયાએ દજલામેં કૂદ પડે, જહાં દરિયાકી લહેરકે નામ હુકમ આયા કે મેરે આશિકકી હિફાઝત કર ઔર ઉસે આફિયતકે સાથ કિનારે પર પહોંચા. ચુનાંચે દરિયાકી લહેરને આપકો ઝિંદા સલામત કિનારે પર પહોંચા દિયા. ફિર આપ ઉસી શૌક ઔર ઝૌકમેં ફિરતે હુએ એક આગમેં જા ગિરે, વહાં ભી આપકા કોઈ નુકસાન ન હુવા, ઔર ઝિંદા સલામત બાહિર નિકલ આએ.

ગર્ઝ યે કે ઈસી તરહ આપ ઈશ્ક ઔર મુહબ્બતમેં દરિંદોંસે ભરે જંગલમેં ફિરતે થે ઔર કહા કરતે થે કે વાએ હૈ ઉસ શખ્સ પર જિસકો ન પાની ડૂબો સકા ન આગને જલાયા ન દરિંદોંને ફાડા. (બોસ્તાને ઔલિયા)

વલ્લાહ મૈં અલ્લાહકો દોસ્ત રખતી હૂં :-

(૪) હઝરત શઅરાના (રહ.) મુહબ્બતે ઈલાહીમેં દિન રાત રોતી રેહતી થીં. કિસીને પૂછા તૂ ઈતના ક્યૂં રોતી હૈ? તો કેહને લગીં. વલ્લાહ મૈં અલ્લાહકો દોસ્ત રખતી હૂં ઔર ઉસકી મુહબ્બતમેં રોઉં યહાં તકકે મેરે આંસૂ ખતમ હો જાએં.

ફિર ખૂનકે આંસૂઓંસે રોઉં યહાં તકકે મેરે જિસ્મમેં ખૂનકા એક કતરા ભી ન રહે. ઔર અકસર દુઆમેં કેહતી થીં, ઈલાહી તૂ બેશક જાનતા હૈ કે તેરી મુહબ્બતકા પ્યાસા કભી રૂસ્વા નહીં હોગા. (હિકાયાતુ સ્સાલિહીન)

જમીન ઔર આસમાનકે સમંદર પીકર ભી તસ્કીન નહીં :-

(૫) હઝરત યહયા બિન મઆઝ જો અકાબિરે સૂફિયામેંસે ગુઝરે હૈં ઉનહોંને એક દૂસરે બુઝુર્ગ હઝરત શેખ અબૂ ઝૈદ (રહ.) કો ખત લિખ્ખા ઔર ઉનહેં અપની મુહબ્બતકી કૈફિયત બતાઈ. અહલે દિલ આપસમેં ઈસ કિસમકી કૈફિયાત બયાન કરતે રેહતે હૈં. ચૂંકે કેહનેવાલે ભી અહલે મુહબ્બત થે ઔર જિનહેં કહા જા રહા હૈ વો ભી અહલે મુહબ્બત ઔર મઅરિફતમેંસે થે.

યહયા બિન મઆઝ (રહ.) ને લિખ્ખા કે મૈં અલ્લાહકી મુહબ્બતકે બહોતસે પ્યાલે નોશ કર ચુકા હૂં જિનકી વજહસે હર વક્ત નશામેં રેહતા હૂં, ઉસકે જવાબમેં અબૂ યઝીદ (રહ.) ને ઉનહેં જવાબમેં લિખ્ખા કે તુમ તો કઈ પ્યાલે પીકર નશેમેં હો ઔર ઈધર બાઝ આશિકોંકી યે હાલત હૈ કે વો મુહબ્બતમેં જમીન ઔર આસમાનકે સારે સમંદર પી ચુકે હૈં લેકિન ફિર ભી પ્યાસે હૈં, વો સૈર નહીં હુએ ઔર ઉનકી ઝબાનેં પ્યાસ ઔર જોશે મુહબ્બતકે તુફૈલ બાહિર નિકલી હુઈ હૈં ઔર હલ મિમ્ મઝીદ કી સદાએં આ રહી હૈં. વો બરાબર કેહ રહે હૈં કે સાકિયા! અપની નિગાહોં ઔર કુરબતોંકે જામ કુછ ઔર પિલા દે.

(રિસાલા કુશૈરિયા સ. ૫૭૭)

મુહબ્બતે ઈલાહીમેં એક વલિયુલ્લાહકી કૈફિયત :-

(૬) તેરી યાદમેં મૈં હર રોઝ ઐસા મદહોશ હૂં કે અગર સેંકડોં તલવારેં ભી મુઝ પર પડેં તો મૈં ન ચિલ્લાઉંગા.

જો આહ કે સુબહકે વક્ત તેરી યાદમેં મૈં ખીંચતા હૂં, અગર ઉસકે બદલેમેં દોનોં જહાં ભી મુઝકો દે દિયે જાએં તો મૈં ન બેચૂં. (અસરારે ઔલિયા)

યહયા બિન મઆઝકી મુહબ્બત ભરી મુનાજાત :-

(૭) હાફિઝ ઈબ્ને હજર (રહ.) ને મુનબ્બિહાતમેં લિખ્ખા હૈ કે યહયા બિન મઆઝ રાઝી (રહ.) અપની દુઆમેં કહા કરતે થે :

ઈલાહી લા યતીબુલ લૈલુ ઈલ્લા બિમુનાજાતિક, વલા યતીબુન્નહારુ ઈલ્લા બિતાઅતિક, વલા તતીબુદ્દુન્યા ઈલ્લા બિઝિક્રિક, વલા તતીબુલ આખિરતુ ઈલ્લા બિઅફ્વિક વલા તતીબુલ જન્નત ઈલ્લા બિરૂઅ્યતિક.

યા અલ્લાહ રાત અચ્છી નહીં લગતી મગર તુઝસે રાઝો નિયાઝકે સાથ, ઔર દિન અચ્છા માલૂમ નહીં હોતા મગર તેરી ઈબાદતકે સાથ, ઔર દુનિયા અચ્છી નહીં માલૂમ હોતી મગર તેરે ઝિક્રકે સાથ, ઔર આખિરત ભલી નહીં મગર તેરી મઆફીકે સાથ, ઔર જન્નતમેં લુત્ફ નહીં મગર તેરે દીદારકે સાથ.

(મુનબ્બિહાત ઈબ્ને હજર)

એક અલ્લાહવાલેકી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

(૮) એક અલ્લાહવાલેને એક દિન કૈફિયતે મુહબ્બતમેં ફરમાયા, તમામ આલમસે કેહ દો કે હમને એક ઝાતસે ઈલાકા જોડ લિયા હૈ જો ઉસસે મિલે વો હમારા દોસ્ત હૈ, ઔર જો ઉસસે અલગ હૈ વો હમસે અલગ હૈ, સિર્ફ ઉસકી રઝાકા તાલિબ હોના ચાહિયે ચાહે તમામ આલમ નારાઝ હો જાએ.

(તવાસી બિલ હક સ. ૨૯)

રાબિઆ બસરિયા (રહ.) કી મુહબ્બતે ઈલાહીકી કૈફિયત :-

(૯) હબીબુન લૈસ બઅ્દ લહૂ હબીબુ
વમા લિસિવાહુ ફી કલ્બી નસીબુ
હબીબુન ગાબ અન બસરી વ શખ્સી
વલાકિન અન્ ફુવાદી મા યગીબુ

વો ઐસા હબીબ હૈ કે ઉસકે બરાબર કોઈ હબીબ નહીં, ઔર ઉસકી મુહબ્બતકે સિવા કિસીકી મેરે દિલમેં જગહ નહીં હૈ. વો હબીબ મેરી આંખોં ઔર નઝરોંસે ગાઈબ હૈ લેકિન મેરે દિલસે કભી ગાઈબ નહીં હોતા.

એક અલ્લાહવાલેકી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

એક અલ્લાહવાલેકે મુતઅલ્લિક કિતાબોંમેં લિખ્ખા હૈ કે વો કહા કરતે થે.

(૧૦) યાની અય અલ્લાહ! મૈં તેરા બંદા હૂં ઔર તૂહી મેરા મકસૂદ હૈ ઈસ લિયે મૈં ચાહતા હૂં કે તેરે હી લિયે ઝિંદા રહૂં ઔર તેરે હી લિયે મરૂં.

હઝરત ખવાસ (રહ.) કી કૈફિયત :-

(૧૧) હઝરત ખવાસ (રહ.) અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં છાતી પર હાથ મારકર કેહતે કે હાય શૌક ઉસકા જો મુઝે દેખતા હૈ ઔર મૈં ઉસકો નહીં દેખતા.

એક અલ્લાહવાલેકી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

(૧૨) એક મરતબા લાહોરમેં એક ઝાકિર દુરવેશસે મેરી મુલાકાત હો ગઈ. વો ઝિક્ર ફિક્ર કરનેવાલે બડે પાયાકે બુઝુર્ગ થે, કઈ રોઝ મૈં ઉનકી ખિદમતે અકદસમેં હાઝિર રહા. હર મરતબા ફર્ઝ નમાઝકે બાદ વો ઝિક્રમેં મશ્ગૂલ હો જાતે ઔર ઈતના ઝિક્ર કરતે કે પેશાની અર્ક અર્ક (પસીના પસીના) હો જાતી ઔર સૈંકડોં બાર વો જમીન પર ગિરતે ઔર ફિર ઉઠતે. ઝિક્રસે ફારિગ હોનેકે બાદ વો

ફરમાતે કે કિતાબે મુહબ્બતમેં આયા હૈ કે જબ મેરા ઝિક્ર મોમિન પર ગાલિબ આતા હૈ ઔર વો ગાયતે ખુશૂઅ ઔર ખુઝૂઅકે સાથ મેરે ઝિક્રમેં તલ્લીન હો જાતા હૈ તો મૈં ઉસ પર આશિક હો જાતા હૂં. ઔર ઈશ્કકે મા'ના મુહબ્બતકે હૈં ફિર યે કૈસે મુમકિન હૈ કે કોઈ ઈસ સઆદતસે અપનેકો મહેરૂમ કરે, ઔર તમામ વક્ત ઝિક્રે હકમેં મશ્ગૂલ ન રહે. (મલ્ફૂઝાત બાબા ફરીદ સ. ૧૪૭)

એક અલ્લાહવાલેકી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

(૧૩) એક અલ્લાહવાલે એક દિન કૈફિયતે મુહબ્બતમેં ફરમાને લગે કે :

ઈલાહી! તૂ મેરા હો જા. અગર તૂ મેરા ન હુવા તો મેરા કૌન હૈ? મૈં તુઝે ચાહતા હૂં ઔર મુઝે અપના રાસ્તા દિખા, મૈં દોનોં જહાનોંમેં તુઝે લેકર રાઝી હૂં, પસ અય મેરે આકા! અય મેરે મૌલા! મેરી આસકો ન તોડ.

(મકતૂબાતે કુદ્દૂસિયા)

મૌલાના રૂમી (રહ.) કી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

(૧૪) કશ્તને બહ અઝ હઝારાં ઝિંદગી
સલ્તનત હા મુરદએ ઈં બંદગી

(મઅરિફતે ઈલાહિયા)

આપકી મુહબ્બતમેં એક દફા કત્લ હોના હજારોં ઝિંદગિયોંસે બેહતર હૈ, ઔર બહોતસી સલ્તનતેં આપકી ઈસ ગુલામી પર કુરબાન હૈં.

અય દરેગા અશ્ક મન દરિયા બુદે
તા નિષાર દિલબર ઝેબા શુદે

(મઅરિફતે ઈલાહિયા)

હઝરત આરિફ રૂમી ફરમાતે હૈં કે અય કાશ મેરે આંસૂ દરિયા હો જાતે, યહાં તકકે વો બેહતે હુએ મહેબૂબે હકીકીકે પાસ પહોંચ જાતે ઔર પહોંચકર મહેબૂબ પર કુરબાન હો જાતે.

એક નૌજવાનકી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

(૧૫) જોનપુરમેં એક તરહી મુશાઈરા થા. એક લડકેને ઐસી ગિરહ (શઅર) લગાઈ કે ઉસકો નઝર લગ ગઈ ઔર ચંદ દિનમેં ઈન્તિકાલ કર ગયા.

મિસ્રઆ યે થા :

કોઈ નહીં જો યારકી લા દે ખબર મુઝે

ઈસ પર ઉસ લડકેને યે મિસ્રઆ લગાયા :

અય સૈલે ઈશ્ક તૂ હી બહા દે ઉધર મુઝે

(મઅરિફતે ઈલાહિયા)

એક અલ્લાહવાલેકી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

(૧૬) એક અલ્લાહવાલેને એક દિન ગલબએ મુહબ્બતમેં ફરમાયા કે : તૂ મેરા, મૈં તેરા, તૂ પ્યારા, મૈં દુલારા, મૈં આશિક હૂં તૂ મા'શૂક, તૂ મુઝકો યાદ કરતા હૈ મૈંને તુઝસે લવ લગાઈ હૈ, તૂ મુઝકો અપની ઝાતમેં યાદ કરતા હૈ તો મૈં તુઝ પર જાન દેતા ઔર મરતા હૂં, ક્યૂંકે મૈં અપને જઝબાતકો તેરી તરફ બેહદ રૂજૂઅ દેખતા હૂં ઈસ લિયે મેરા સબસે ઝિયાદા જરૂરી ફર્ઝ યે હૈ કે તેરી મુહબ્બતમેં અશ્કબાર ઔર તેરી ફિક્રમેં બેકરાર રહૂં, યે મૈં જાનતા હૂં કે તૂ મુઝસે બેહદ મુહબ્બત રખતા ઔર મુઝે મુહબ્બતસે દેખતા હૈ.

હઝરત સિર્રી સકતી (રહ.) કી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

(૧૭) હઝરત સિર્રી સકતી (રહ.) ને એક મરતબા મકામે ગલ્બાકી હાલતમેં ફરમાયા. અય અલ્લાહ આપકી મુહબ્બતમેં મેરા પોસ્ત (ખાલ-ચમડા) હડ્ડિયોં પર લગા દિયા ઔર બદનકો દુબલા કર દિયા ફિર બેહોશ હો ગયે.

એક ચરવાહેકી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

(૧૮) મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે બકરિયોંકા એક ચરવાહા

થા વો બકરિયાં ચરાતે ચરાતે અલ્લાહસે બાતેં કર રહા હૈ કે :

અય ખુદા તૂ અગર મુઝે મિલ જાતા તો મૈં તેરી ખૂબ ખિદમત કરતા, ઈસ પહાડ પર જહાં મૈં બકરિયાં ચરા રહા હૂં, અગર આપ તશરીફ લાતે તો જહાં આપ બૈઠતે વહાં ઝાડૂં લગાતા ઔર ખૂબ આપકે હાથ પૈર દબાતા ઔર આપકો અપની બકરિયોંકા દૂધ પિલાતા ઔર દૂધ આટેમેં મિલાકર રોગની રોટી ખિલાતા, ઔર આપને બાલોંમેં ચૂંકે બહોત દિનોંસે કંઘી ન કી હોગી, નિઝામે કાઈનાત ચલાનેકી મશ્ગૂલીકી વજહસે તો મૈં આપકે બાલોંમેં જૂએં ભી ઢૂંઢ લેતા ઔર આપકી ગુદડી ભી સી દેતા.

અય અલ્લાહ મેરી સારી બકરિયાં આપ પર કુરબાન હો જાએં ઔર બકરિયોંકો ચરાતે હુએ જો મૈં હાય હાય કર રહા હૂં યે બકરિયોંકે લિયે નહીં હૈ હકીકતમેં આપકી મુહબ્બતમેં ઔર આપકી જુદાઈકે ગમમેં મેરી હાય હાય હૈ.

એક દિન હઝરત મૂસા (અલૈ.) કા ઈસ તરફસે ગુઝર હુવા ઔર ચરવાહેકી યે બાતચીત સુની તો ઉસકો એક ડાંટ લગાઈ કે અય ઝાલિમ તૂ યે ક્યા કેહ રહા હૈ ઐસી બાતોંસે તૂ કાફિર હો ગયા, ક્યૂંકે અલ્લાહ તઆલા જિસ્મસે પાક હૈ, ઉસકે સરમેં જૂએં કહાં પડતી હૈં, જબ સર હી નહીં હૈ તો જૂએં કહાંસે આએંગી? ઔર ઉનકે હાથ પૈર કહાં હૈં જો તૂ દબાએગા? ઔર ઉનકા પેટ નહીં હૈ જો તૂ રોગની રોટી ખિલાએગા, ક્યા ખુદા ખિદમતકા મોહતાજ હૈ જો તૂ ખિદમત કરેગા? અલ્લાહ તઆલાકો ખાને પીનેકી ભી જરૂરત નહીં હૈ, ઈન બાતોંસે તૌબા કર. હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે ઈરશાદાતકો સુનકર વો ચરવાહા ડરકે મારે ગિરેબાન ફાડકર રોતા હુવા જંગલકી તરફ ભાગ ગયા કે આહ મૈં તો મુહબ્બત કર રહા થા લેકિન મેરી નાદાનીસે મુહબ્બતકે ખિલાફ મઆમલા હો ગયા.

અલ્લાહ તઆલાને હઝરત મૂસા (અલૈ.) પર વહી નાઝિલ ફરમાઈ કે તુમને મેરે બંદેકો મુઝસે ક્યૂં જુદા કર દિયા.

તૂ બરાએ વસ્લ કરદન આમદી
ને બરાએ ફસ્લ કરદન આમદી
તૂ મિલાનેકે લિયે આયા હૈ.
ન કે તૂ જુદા કરનેકે લિયે આયા હૈ

અય મૂસા (અલૈ.) મેરે ઉસ દીવાનેકો તલાશ કરકે લાઓ, મેરી બારગાહ ઉસકે દીવાનેપનકો ઔર ઉસકી ભોલી ભોલી બાતોંકો દો બારહ સુનના ચાહતી હૈ.

(તજલ્લિયાતે જઝ્બ સ. ૨૭ સે ૨૮, વ મઆરિફે મસ્નવી વ મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી વ મવાઈઝે અશ્રફિયા)

આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી કૈફિયતે મુહબ્બત :-

(૧૯) ઔર બાઝ લોગ ઐસે હૈં જો એક લમ્હાકે લિયે ભી હિજાબમેં નહીં હોતે બલ્કે હમેશા જમાલે દોસ્તમેં મુસ્તગરક રેહતે હૈં. મકસદ યે હૈ કે અય ફરઝંદ! કામ કરો ઔર દર્દે મુહબ્બતમેં બેકરાર રહો, ક્યૂંકે બુઝુર્ગોંને કહા હૈ કે "ઈં કાર દર્દ વ અંદોહ અસ્ત" (યે કામ દર્દ વ ગમ હૈ).

કાન રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ મુતવાસિલુલ્ હુઝ્નિ વ દાઈમુલ ફિક્ર.

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હમેશા ગમ ઔર ફિક્રમેં રેહતે થે.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હમેશા દોસ્તકે શૌક ઔર ફિરાકમેં જલતે રેહતે થે ઔર યેહી આપકા દિલકા સુકૂન થા, આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ દોસ્તકે સિવા કિસી ચીઝકે સાથ ચૈન નહીં પાતે થે.

(મકતૂબાતે કુદ્દૂસિયા)

એક અલ્લાહવાલેને કૈફિયતે મુહબ્બતમેં ફરમાયા કે :-

(૨૦) અમૂતુ ઈઝા ઝકર્તુક થુમ્મ અહ્યા
વ લૌ લા માઉ વસ્લિક મા હુય્યિયતુ
ફઅહ્યા બાતિની વ અમ્વાતુ શૌકન
ફકમ્ અહ્યાઉન અલૈક વ કમ્ અમ્વાતુ
શરિબ્તુલ હુબ્બ કાસન્ બઅ્દ કાસિન
ફમા નફદશ શરાબુ વલા રવૈતુ

જબ મૈં તુઝે યાદ કરતા હૂં મર જાતા હૂં ફિર ઝિંદા હોતા હૂં. અગર તેરે વસ્લકા પાની ન હોતા મૈં ઝિંદા ન હોતા. મૈં ઉમ્મીદોંસે ઝિંદા હોતા હૂં ઔર શૌકમેં મર જાતા હૂં. મૈં કિતની મરતબા તુઝ પર ઝિંદા હોતા હૂં. ઔર કિતની મરતબા મરતા હૂં. શરાબે મુહબ્બતકે પ્યાલે પર પ્યાલે મૈંને પિયે, પસ ન શરાબ ખતમ હોતી હૈ ઔર ન મૈં સૈર હોતા હૂં.

આશિકોંકે આંસૂ

(આંસૂઓંકી ફઝીલત અહાદીસકી રોશનીમેં)

અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતમેં રોના ઔર આહેં ભરના યે અમલ અલ્લાહકો બહોત ઝિયાદા પસંદ હૈ. ઈસી વજહસે અલ્લાહ તઆલાને અપને હબીબ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે ઝરીએ કસરતસે રોનેકી તરગીબ દી. નીચે ચંદ અહાદીસ લિખ્ખી જાતી હૈં.

(૧) હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે નકલ કરતે હૈં કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

જહન્નમમેં વો આદમી દાખિલ નહીં હોગા જો ખૌફે ખુદાસે રોએ યહાં તકકે દૂધ થનમેં લૌટ જાએ. (નસાઈ, તિરમિઝી)

યાની જિસ તરહ દૂધકા થનમેં વાપસ જાના નામુમકિન હૈ ઈસી તરહ ખૌફે ખુદાસે રોનેવાલેકા દોઝખમેં દાખિલ હોના ભી નામુમકિન હૈ.

(૨) હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે સુના હૈ કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

દો આંખેં ઐસી હૈં કે ઉનકો જહન્નમકી આગ નહીં છૂએંગી. એક વો આંખ જો આધી રાતકો ખૌફે ખુદાસે રોઈ, દૂસરી વો જો ફી સબીલિલ્લાહ પેહરા દેતે હુએ જાગતી રહી. (તિરમિઝી, વ કાલ હસનુન)

ચાર કિસમકી આંખોં પર દોઝખ હરામ હૈ :-

(૩) હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

ઉસ આંખ પર જહન્નમ હરામ હૈ જિસને કિતાબુલલાહકે સાથ જાગકર ગુઝારી (યાની તિલાવત વગૈરહ કરતા રહા) ઉસ આંખ પર આગ હરામ હૈ જો ખૌફે ખુદાસે બેહ પડી, ઉસ આંખ પર જહન્નમ હરામ હૈ જો અલ્લાહકી હરામ કરદા ચીઝોંકો દેખનેસે બંદ રહી, યા અલ્લાહકી રાહમેં ફોડ દી ગઈ.

(ઝૌજાની)

(૪) હઝરત ઈબ્ને મસઊદ (રદિ.) નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે રિવાયત કરતે હૈં કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

જિસ મોમિન બંદેકી આંખોંસે ખૌફે ખુદાસે આંસૂ બેહ પડેં, ચાહે વો મખ્ખીકે સરકે બરાબર ભી હોં ફિર વો રૂખ્સાર તક જા પહોંચેં તો અલ્લાહ તઆલા ઉસે દોઝખ પર હરામ કર દેતે હૈં. (ઈબ્ને માજા વ મિશ્કાત)

મુલ્લા અલી કારી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે દોનોં આંખોંસે આંસૂ નિકલેં યા એક આંખસે. (મિરકાત જિ. ૧૦, સ. ૯૨)

આંસૂઓંસે મુરાદ કમ અઝ કમ તીન કતરે હૈં.

(બહવાલા કશ્કોલે મઅરિફત)

સય્યિદુલ અંબિયા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી દુઆ રોનેવાલી આંખોંકે લિયે :-

(૫) અલ્લાહુમ્મર્ઝુક્‌ની ઐનૈનિ હતાલતૈનિ તશ્ફિયાનિલ કલ્બ બિઝુરૂફિદ્ દુમૂઈ મિન્ ખશ્યતિક કબ્લ અન્ તકૂનદ્ દુમૂઅ દમન વલ્ અઝરાસુ જમરન. (અલ જામેઉસ્સગીર જિ. ૧, સ. ૫૯)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) કી રિવાયત હૈ કે હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કરતે હૈં કે અય અલ્લાહ મુઝકો ઐસી દો આંખેં અતા ફરમા જો આપકે ખૌફસે ખૂબ રોનેવાલી હોં ઔર ખશિય્યતે ઈલાહિયાકે આંસૂઓંસે દિલકો શિફા દેનેવાલી હોં ઈસસે પેહલેકે આંસૂ (જહન્નમકે અઝાબસે) ખૂન હો જાએં ઔર દાઢેં અંગારે હો જાવેં.

(કશ્કોલે મઅરિફત)

(૬) હઝરત ઝૈદ બિન અરકમ (રદિ.) ફરમાતે હૈં એક આદમીને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! મૈં કિસ તરહ જહન્નમસે બચ સકતા હૂં? તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે :

અપની આંખોંકે આંસૂઓંસે, ક્યૂંકે જો આંખ અલ્લાહકે ખૌફસે રો પડી ઉસકો જહન્નમકી આગ કભી નહીં છૂએગી.

(જહન્નમકે મનાઝિર સ. ૭૦)

અલ્લાહકે નઝદીક દો મહેબૂબ કતરે :-

(૭) હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઈરશાદ ફરમાતે હૈં કે અલ્લાહકે નઝદીક દો કતરોંસે ઝિયાદા કોઈ કતરા પસંદ નહીં, એક આંસૂકા કતરા જો અલ્લાહકે ખૌફસે નિકલા હો, દૂસરા ખૂનકા વો કતરા જો અલ્લાહકે રાસ્તેમેં ગિરા હો. (અત્તરગીબ વ ત્તરહીબ જિ. ૩, કિતાબુલ જિહાદ વ તમ્બીહુલ ગાફિલીન, વ હયાતુસ્સહાબા)

(૮) તફસીર રૂહુલ મઆની સ. ૩૦ સૂરએ કદ્રમેં યે હદીસ મન્કૂલ હૈ :

ગુનેહગારોંકા ગિરયએ નદામત તસ્બીહ પળ્હનેવાલોંકી આવાઝોંસે અલ્લાહ તઆલાકે નઝદીક ઝિયાદા મહેબૂબ હૈ.

બેહિસાબ મગફિરતકી તદબીર :-

(૯) હઝરત આઈશા (રદિ.) ને એક મરતબા સવાલ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ! આપકી ઉમ્મતમેં કોઈ ઐસા ભી હૈ જો બગૈર હિસાબ કિતાબકે જન્નતમેં દાખિલ હો? આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા હાં! જો અપને ગુનાહોંકો યાદ કરકે રોતા રહે.

(હિકાયાતે સહાબા રદિ.)

એક આંસૂકા મકામ :-

(૧૦) રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે રિવાયત કી ગઈ હૈ કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા :

જિસ બંદેકી આંખેં ખૌફે ખુદાકે આંસૂસે ભર જાએં અલ્લાહ તઆલા ઉસકે જિસ્મકો જહન્નમ પર હરામ કર દેતે હૈં, ફિર અગર વો ઉસકે રૂખ્સાર પર ભી બેહ પડે તો ઉસકે ચેહરેકો ન કોઈ તકલીફ પહોંચેગી ઔર ન ઝિલ્લત, ઔર અગર કોઈ બંદા જમાઅતોંમેંસે કિસી જમાઅતમેં રો પડે તો અલ્લાહ અઝ્ઝ વ જલ્લ ઉસ બંદેકે રોનેકી ખાતિર ઉસ જમાઅતકો જહન્નમસે નજાત દે દેંગે, હર અમલકા વજન ઔર સવાબ હૈ લેકિન આંસૂકે સવાબકા કોઈ હદ વ હિસાબ નહીં, યે તો જહન્નમકે દરિયાઓંકો બુઝાકર રખ દેતા હૈ.

(જહન્નમકે ખૌફનાક મનાઝિર સ. ૭૯)

ગુનેહગારકે આંસૂ :-

(૧૧) હદીસમેં આતા હૈ કે દોઝખકી આગ બેગુનાહકે લિયે ઐસી હૈ

જૈસે પાની મછલીકે લિયે, દુનિયાકી આગ પાનીસે બુઝતી હૈ ઔર દોઝખકી આગ મોમિનકે નૂર ઔર ગુનેહગારકે આંસૂસે બુઝતી હૈ.

(૧૨) હદીસમેં હૈ કે કિયામતકે દિન બાઝ મોમિન દોઝખિયોંકો દોઝખમેં જાકર દેખનેકી ખ્વાહિશ કરેંગે. ઉનહેં ઈજાઝત હોગી, જબ વો વહાં જાકર દોઝખિયોંકા હાલ દેખનેમેં મશગૂલ હોંગે તો દોઝખકા હર ઝર્રા ફરિયાદ કરેગા અય મોમિન તેરે નૂરે ઈમાનસે હમારે શોઅલે સર્દ (ઠંડે) હો ગયે.

(૧૩) હદીસમેં હૈ કે કિયામતકે દિન ફરિશ્તોંકો હુકમ હોગા કે દોઝખકો અપને મકામસે બાહિર લાઓ, પસ સત્તર હજાર તૌક ઔર ઝંજીરકો સત્તર હજાર ફરિશ્તે ખીંચતે હુએ મેહશરમેં લાએંગે, વો એક બહોત હૈબતનાક ચીંખ મારેગી જિસકી દેહશતસે તમામ આલમ ઝાનોંકે બલ ગિર પડેંગે. ઔર નફસી નફસી પુકારેંગે મગર ઐસી મુસીબતકે વક્ત ભી હઝરત શફીઉલ મુઝનબીન સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઉમ્મતી ઉમ્મતી ફરમાએંગે, હર શખ્સ અપની ઝાતકી નજાત ચાહેગા ઔર અલ્લાહુમ્મ અઅ્તિક નફ્સી મિનન્નાર યાની અય અલ્લાહ મુઝકો આગસે બચા, કેહનેકે બજાએ શિદ્દતે ખૌફકી વજહસે અવ્વલ આખિરકે દો કલિમે ભૂલ જાએંગે ઔર નફસી નફસી પુકારેંગે, પસ આગકે શોઅલે દોઝખસે નિકલકર હશ્રમેં ફૈલેંગે ઔર જિન્ન વ ઈન્સકો અપની તરફ ખીંચેંગે.

ઉસ વક્ત સબ લોગ હઝરત સરવરે દો આલમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે ઈસ્મે ગિરામી લે લેકર પુકારેંગ ઔર ફરિયાદ કરેંગે યા અહમદ યા મુહમ્મદ, આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ યે હાલ મુલાહિઝા ફરમાકર ગુનેહગારોંકી શફાઅત કરેંગે ઔર મુનાજાતકે લિયે હાથ ઉઠાએંગે, ઉસ વક્ત હઝરત જિબ્રઈલ હાઝિરે ખિદમત હોકર એક મશક પાનીસે ભરી હુઈ આપકો દેકર અર્ઝ કરેંગે કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઈસમેં ચંદ કતરે દોઝખકી તરફ ડાલ દેં ઔર અજાઈબાત મુલાહિઝા ફરમાએં. ચુનાંચે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઉસમેંસે થોડાસા પાની દોઝખકી તરફ ફેંકેંગે ફૌરન દોઝખકી

આગ બકદ્ર પાંચસો બરસકી રાહકે ભાગ જાએગી. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ દરિયાફત ફરમાએંગે ઈલાહી યે કૈસા પાની હૈ? હુકમ હોગા યે હમારે ગુનેહગાર બંદોંકે આંસૂ હૈં જો દુનિયામેં હમારે ખૌફસે બહે.

(અનીસુલ વાઈઝીન)

(૧૪) તીન આંખોં પર દોઝખકી આગ હરામ હૈ. એક આંખ જો આરામકી નીંદકો છોડકર હમેશા ઈબાદતે ખુદાવંદીમેં જાગતી રહે. દૂસરી વો આંખ જો અલ્લાહકે ખૌફસે હમેશા જાગતી રહે. તીસરી વો આંખ જો હરામ ચીઝોંકી તરફ નઝર કરનેસે બચતી રહે. (વઅઝ બેનઝીર બાબે તકવા)

(૧૫) જો શખ્સ અલ્લાહ પાકકે ખૌફસે રોએગા અલ્લાહ પાક દોઝખકી આગ ઉસ પર હરામ કર દેગા.

(૧૬) નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે ગુનેહગારકે આંસૂ અલ્લાહ પાકકે ગઝબકો બુઝા દેતે હૈં.

(૧૭) જિસને અપને ગુનાહોંકો યાદ કિયા ઔર દોનોં આંખેં ઉસકી રોઈ તો ખુદાવંદે કરીમ ઉससे રાઝી હો ગયા.

(૧૮) જિસકી દોનોં આંખેં અલ્લાહકે ખૌફસે કતરે બહાનેવાલી હુઈ, પસ હર કતરા મીઝાનમેં ઉહદકે પહાડકી માનિંદ હોગા, ઔર હર કતરેકે બદલે જન્નતમેં એક ચશ્મા મિલેગા જિસકે દોનોં કિનારોં પર ઐસે ખૂબસૂરત પહાડ વસીઅ શહેર ઔર મકાન હોંગે કે જિનહેં ન કિસી આંખને દેખા ન કિસી કાનને સુના ઔર ન કિસી આદમીકે દિલમેં ઉનકા ખયાલ ગુઝરા હોગા.

(૧૯) આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે સાત શખ્સ હૈં જિનકો ખુદા તઆલા ઉસ રોઝ સાયામેં રખ્ખેગા જિસ રોઝ સિવાએ ઉસકે સાયાકે ઔર કોઈ સાયા ન હોગા, ઔર ઉનમેંસે એક શખ્સકો આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે વો હોગા જો ખુદા તઆલાકો તન્હાઈમેં યાદ કરકે રોએ. (અહયાઉલ ઉલૂમ)

અશ્કબાર આંખેં ઔર અકવાલે સૂફિયાએ

મલ્ફૂઝ નંબર (૧) : રોનેવાલેકે ગુનાહોંકો મુહાફિઝ ફરિશ્તે ભૂલ જાતે હૈં :-

હઝરત યઝીદ રક્કાશી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મુઝે યે બાત પહોંચી હૈ કે જો શખ્સ અપને ગુનાહોં પર રોતા હૈ તો ઉસકે (પાસ રેહનેવાલે, ઉસકી હિફાઝત કરનેવાલે, ઉસકે આ'માલ લિખનેવાલે) ફરિશ્તે ઉસકે ગુનાહકો ભૂલ જાતે હૈં.

મલ્ફૂઝ નંબર (૨) : હઝરત ઝાઝાન ફરમાતે હૈં હમેં યે બાત પહોંચી હૈ કે જો જહન્નમકે ખૌફસે રોયા અલ્લાહ ઉસકો જહન્નમસે પનાહ દેતે હૈં, ઔર જો જન્નતકે શૌકસે રોયા ઉસકો અલ્લાહ તઆલા જન્નતમેં દાખિલ કરેંગે.

મલ્ફૂઝ નંબર (૩) : હઝરત અબ્દુલ વાહિદ બિન ઝૈદ (રહ.) ફરમાતે થે અય ભાઈયો! તુમ શૌકે ખુદાસે ક્યૂં નહીં રોતે? ક્યા તુમહેં માલૂમ નહીં જો અપને સરદારકે શૌકમેં રોએ ઉસે વો અપને દીદારસે મહેરૂમ નહીં કરતા. અય ભાઈયો! તુમ ખૌફે જહન્નમસે ક્યૂં નહીં રોતે? ક્યા તુમહેં માલૂમ નહીં જો ખૌફે જહન્નમસે રોયા ઉસે અલ્લાહ તઆલા જહન્નમસે પનાહ દેંગે.

મલ્ફૂઝ નંબર (૪) : હઝરત ફરકદ સન્જી (રહ.) કેહતે હૈં કે મૈંને કિસી કિતાબમેં પઢા હૈ જન્નતકે શૌકમેં રોનેવાલેકે લિયે અપને રબકે સામને ખૂદ જન્નત શફાઅત કરતી હૈ ઔર કેહતી હૈ કે જૈસે યે મેરે લિયે રોયા હૈ ઉસે ઈસી તરહ જન્નતમેં દાખિલ ભી ફરમા દે. ઔર જહન્નમ ભી ઉસકે લિયે અપને રબસે પનાહ માંગતી હૈ ઔર કેહતી હૈ અય રબ ઉસે મુઝસે પનાહમેં રખિયે જૈસા ઉસને મુઝસે પનાહ માંગી ઔર મુઝમેં દાખલેકે ખૌફસે રો પડા.

(જહન્નમકે ખૌફનાક મનાઝિર)

મલ્ફૂઝ નંબર (૫) : રોનેકા ગુનાહોં પર અસર, બંદેકા ગુનાહોં પર રોના:-

હઝરત માલિક બિન દીનાર (રહ.) ફરમાતે હૈં કે રોના ગુનાહોંકો ઈસ તરહસે ઝાડ દેતા હૈ જિસ તરહસે હવા ખુશ્ક પત્તોંકો (દરખ્તોંસે) ઝાડ દેતી હૈ.

(ઝમ્મુલ હવા)

મલ્ફૂઝ નંબર (૬) : હઝરત કઅબ અહબારકા ઈરશાદ :-

હઝરત કઅબ અહબાર કેહતે હૈં કસમ હૈ ઉસ ઝાતકી જિસકે કબ્ઝેમેં મેરી જાન હૈ અગર મૈં અલ્લાહકે ખૌફસે રોઉં ઔર આંસૂ મેરે રૂખ્સાર પર બેહને લગેં યે મુઝે ઉસસે ઝિયાદા પસંદ હૈ કે પહાડકે બરાબર સોના સદકા કરૂં.

મલ્ફૂઝ નંબર (૭) : એક બુઝુર્ગ ફરમાતે હૈં :-

અય અલ્લાહ તેરે ગૈરકે લિયે આંખોંકા જાગના વક્તકો બરબાદ કરના હૈ ઔર તેરે ગૈરકે લિયે રોના આંસૂઓંકો બાતિલ કરના હૈ.

જબ ગુનેહગાર બંદે અલ્લાહ તઆલાકે ખૌફસે ગિરયાઝારી ઔર આહો નાલા કરતે હૈં તો અલ્લાહ તઆલાકા અર્શ ગલબએ રહમતસે લરઝને લગતા હૈ.

(કશ્કોલે મઅરિફત સ. ૪૧૦)

મલ્ફૂઝ નંબર (૮) : મૌલાના આરિફ રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે બડી મુબારક વો આંખેં હૈં જો અલ્લાહ તઆલાકી મુહબ્બતમેં રોનેવાલી હૈં, અલ્લાહ તઆલાકી યાદમેં જો આંસૂ ગિરતે હૈં હક તઆલાકે નઝદીક ઉન અશ્કે મુહબ્બતકી કદર શહીદોંકે ખૂનકે બરાબર હૈ.

મલ્ફૂઝ નંબર (૯) : મૌલાના રૂમી (રહ.) કા શઅર હૈ :

હમચુનીં લરઝદ કે માદર બર વલદ
દસ્ત શાં ગીરદ વ બાલા મી કશદ

જિસ તરહ કે માં કા દિલ અપને બચ્ચેકે રોનેસે ગલબએ શફકત ઔર મુહબ્બતસે કાંપને લગતા હૈ ઔર દૌડકર બચ્ચેકો ગોદમેં લે લેતી હૈ.

ઈસી તરહ હક તઆલા અપને ગુનેહગાર બંદોંકી તૌબા ઔર ઈસ્તિગ્ફાર

પર રહમ ફરમાકર ન સિર્ફ યે કે ઉનકી ખતાએં મઆફ ફરમા દેતે હૈં બલ્કે અપના મુકર્રબ ઔર મહેબૂબ ભી બના લેતે હૈં. જૈસાકે ઈરશાદે બારી તઆલા હૈ :

(ઈન્નલ્લાહ યુહિબ્બુ ત્તવ્વાબીન)

અલ્લાહ તઆલા તૌબા કરનેવાલોંકો મહેબૂબ રખતે હૈં.

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૦) : હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મેરે નઝદીક મેરી આંખસે આંસૂકા નિકલના હજાર દીનારકી ખૈરાત દેનેસે અચ્છા હૈ. (અહયાઉલ ઉલૂમ)

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૧) : ગાલિબન જિગરકા શઅર હૈ :

રોનેકા જબ મઝા હૈ કે અય ચશ્મે ખૂં નિશાં
હર બૂંદમેં લહૂકી તમન્ના દિખાઈ દે

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૨) : હઝરત રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં :

અય દરેગા ઈશ્ક મન દરિયા બુદે
તાનિષાર દિલબર ઝેબા શુદે

અય કાશ મેરે આંસૂ દરિયા હોતે કે મહેબૂબે હકીકી પર વો કુરબાન હોતે. (કશ્કોલે મઅરિફત)

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૩) : બંદેકે પીરો મુરશિદને ફરમાયા કે હઝરત મૌલાના કાસિમ સાહબ નાનોતવી (રહ.) ને ફરમાયા કે જિસ મુલ્કમેં બાદશાહ કોઈ ચીઝ બાહિરસે મંગાતા હૈ કિસી દૂસરે મુલ્કસે દર આમદ યાની ઈમ્પોર્ટ કરતા હૈ તો ઉસકી ઝિયાદા ઈઝ્ઝત ઔર કદર કરતા હૈ. ક્યૂંકે બાદશાહકે મુલ્કમેં વો ચીઝ નહીં હૈ. તો મૌલાના કાસિમ સાહબ નાનોતવી (રહ.) ફરમાતે થે કે અલ્લાહ તઆલાકી અઝમત ઔર જલાલતે શાનકી જો બારગાહ હૈ વહાં આંસૂ નહીં હૈં ઈસ લિયે વો હમારે આંસૂઓંકી બહોત કદર કરતે હૈં, ક્યૂંકે આંસૂ તો ગુનેહગાર બંદોંકે નિકલતે હૈં. ફરિશ્તે રોના નહીં જાનતે, ક્યૂંકે ઉનકે પાસ નદામત તો હૈ નહીં, ઉનકો કુર્બે ઈબાદત હાસિલ હૈ નદામત હાસિલ નહીં, કુર્બે નદામત તો હમ ગુનેહગારોંકો હાસિલ હૈ.

ઈસી લિયે મૌલાના શાહ મુહમ્મદ અહમદ સાહબ ફરમાતે હૈં.

કભી તાઅતોંકા સુરૂર હૈ કભી એ'તિરાફે કુસૂર હૈ
હૈ મુલ્કકો જિસકી નહીં ખબર વો હુઝૂર મેરા હુઝૂર હૈ

અલ્લાહવાલોંકો નદામતકા જો હુઝૂર હૈ ફરિશ્તોંકો યે નેઅમત હાસિલ નહીં. ક્યૂંકે ઉનસે ખતાએં નહીં હોતીં, વો બેચારે નદામત ક્યા જાનેં. હર વક્ત સુબ્હાનલ્લાહ પઢ રહે હૈં. વો તો મુકદ્દસ મખ્લૂક હૈં. અલ્લાહ તઆલાને ઈસ લિયે એક ઐસી મખ્લૂક પૈદા કી કે જિસકી નદામતકો દેખેં. યાની બાઝ બંદે બાવુજૂદ મુત્તકી હોનેકે બાવુજૂદ કભી તકાઝાએ બશરીસે મગલૂબ હોકર ખતા કર બૈઠેંગે તો ઉસ ગમસે કે હાય હમને અપને અલ્લાહકો નારાઝ કર દિયા, ઉનકા દિલ ખૂન હો જાએગા ઔર વો નદામતસે આહોઝારી કરકે મઆફી માંગકર હમકો રાઝી કરેંગે ઔર હમ ઉસ નદામતકી રાહસે ઉનકો અપના કુર્બ અતા ફરમાએંગે.

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૪) : મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જબ મૈં રોતા હૂં ઔર અપને ગુનાહોંકી મઆફી માંગતા હૂં તો અય અલ્લાહ મેરી મુનાજાતમેં આપ મેરે જિગરકા ખૂન ભી તો દેખિયે શહીદોંકે ખૂનકે બરાબર ઉન ગુનેહગારોંકે આંસૂ વજન હોંગે.

કે બરાબર મી કુનદ શાહે મજીદ
અશ્ક રા દર વઝન બા ખૂને શહીદ

ઔર શહીદકે ખૂનકે બરાબર ક્યૂં વજન કિયા જાએગા? કહાં યે પાની ઔર કહાં શહીદકા ખૂન! મૌલાના રૂમી ફરમાતે હૈં કે નદામતકે યે આંસૂ પાની નહીં હૈં યે જિગરકા ખૂન હૈ જો ખૌફે ખુદાસે પાની હો ગયા હૈ.

(મવાઈઝે હુસ્ના)

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૫) : ખુલૂસ ઔર મુહબ્બતકે દો આંસૂ :-

ખુલૂસ ઔર મુહબ્બતકે દો આંસૂ ભી બડે કીમતી હોતે હૈં કાશ કે હમેં ભી નસીબ હો જાતે.

ઈધર નિકલે ઉધર ઉનકો ખબર હો
કોઈ આંસૂ તો ઐસા મો'તબર હો

કાશ કે ઈન આંખોંસે એૈસે દો આંસૂ ગિર જાએં. (ઈસ્લાહી બયાનાત)

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૬) : હઝરત અબૂબક્ર સિદ્દીક (રદિ.) કા કૌલ હૈ કે જો શખ્સ રો સકે વો રોએ, ઔર જિસસે રોયા જા ન સકે વો રોનેવાલી સૂરત હી બના લે.

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૭) : હઝરત મુહમ્મદ બિન મુન્કદિર જબ રોતે તો અપને ચેહરે ઔર દાઢી પર આંસૂ મલ લેતે ઔર ફરમાતે કે મુઝકો ખબર પહોંચી હૈ કે જિસ જગહ આંસૂ લગ જાએંગે વહા દોઝખકી આગ ન પહોંચેગી.

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૮) : હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે ગિરયા કરો. ઔર અગર ગિરયા ન કરો તો રોનેકી સી સૂરત બનાઓ. ઈસ લિયે કે અગર તુમમેંસે કોઈ હકીકતે અમ્ર જાન લે તો ઈતના ચીંખે કે દમ બંદ હો જાએ ઔર ઈતની નમાઝ પળ્હે કે કમર ટૂટ જાવે.

મલ્ફૂઝ નંબર (૧૯) : હઝરત અબૂ સુલેમાન દારાની (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જિસ કિસીકી આંખ આંસૂઓંસે ડુબડુબા જાએગી, ઉસકે ચેહરે પર ગુબાર ઔર ઝિલ્લત કિયામતકો ન આવેગી, ઔર અગર ઉસકે આંસૂ બહેંગે તો અવ્વલ હી કતરેસે બહોતસી આગકે સમંદર સર્દ (ઠંડે) હો જાવેંગે. ઔર અગર કોઈ શખ્સ કિસી જમાઅતમેં રોએગા તો ઉસ જમાઅતકો અઝાબ ન હોગા. ઔર યે ભી ઉનહીકા કૌલ હૈ કે રોના ખૌફસે હોતા હૈ ઔર રજા તર્બે શૌકસે (યાની ઉમ્મીદ શૌકકી ખૂશીસે).

મલ્ફૂઝ નંબર (૨૦) : હઝરત કઅબ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે બખુદા મુઝકો ખુદાકે ખૌફસે ઈસ કદર રોના કે આંસૂ મેરે રૂખ્સાર પર બેહ નિકલેં, ઈસ બાતસે અચ્છા માલૂમ હોતા હૈ કે એક સોનેકા પહાડ ખૈરાત કર દૂં.

આશિકોંકે આંસૂઓં પર ચંદ વાકિઆત

બરાબર સાઠ બરસ તક અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં રોતે રહે:-

(૧) શેખ મઝહર સઅદી (રહ.) અલ્લાહ તઆલાકે શૌકમેં બરાબર સાઠ બરસ તક રોતે રહે. એક રાત ખ્વાબમેં દેખતે હૈં કે ગોયા મૈં નહેરકે કિનારે હૂં ઔર ઉસમેં મુશ્ક ખાલિસ બેહ રહા હૈ ઉસકે કિનારે પર મોતિયોંકે દરખ્ત સોનેકી શાખોંવાલે ખડે લેહલહા રહે હૈં, ઈતનેમેં ચંદ લડકિયાં બની ઠની હુસ્નો જમાલમેં યકતા આઈ ઔર પુકાર પુકારકર યે અલ્ફાઝ ગાને લગીં :

સુબ્હાનલ્ મુસબ્બિહુ બિકુલ્લિ લિસાન, સુબ્હાનલ્ મૌજૂદુ બિકુલ્લિ મકાન, સુબ્હાનદ્ દાઈમુ ફી કુલ્લિલ્ અઝમાન, સુબ્હાનહૂ.

યાની પાક ઝાત હૈ વો ઝાત જિસકી હર ઝબાનં પાકી બયાન કરતી હૈ. વો પાક હૈ પાક ઝાત હૈ વો જો હર મકાનમેં મૌજૂદ હૈ. પાક ઝાત હૈ વો જો હર ઝમાનેમેં પાક ઝાત હૈ. (કરામાતે ઔલિયા સ. ૫૬)

એક સહાબીકા વાકિઆ :-

(૨) એક અન્સારીને તહજ્જુદ પઢ્હી ઔર ફિર બૈઠકર બહોત રોએ. કેહતે થે કે અલ્લાહ હીસે ફરિયાદ કરતા હૂં જહન્નમકી આગકી. હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા કે તુમને આજ ફરિશ્તોંકો રુલા દિયા. (હયાતુસ્સહાબા રદિ.)

ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝકે આંસૂ :-

(૩) ઝૈદ બિન અસલમ (રહ.) કેહતે હૈં કે ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) કી એક છોટી સંદૂક થી જિસમેં ટાટ કા લિબાસ થા ઔર તૌક (ગલેકા પટ્ટા) થા. ઉનકે ઘરકે અંદર એક કમરા થા જિસમેં નમાઝ પઢ્હા કરતે થે, ઉસ

કમરેમેં કોઈ દાખિલ ન હોતા થા. જબ રાતકા આખરી હિસ્સા શુરૂ હોતા તો ઉસ સંદૂકકો ખોલતે ઔર ટાટ કા લિબાસ પહેનતે ઔર તૌક અપને ગલેમેં ડાલતે ફિર સુબહ તક રોતે રેહતે ઔર અપને રબસે દુઆએં કરતે રેહતે. જબ સુબહ હો જાતી તો સંદૂકકો બંદ કર દેતે. (હુલ્યતુલ ઔલિયા જિ. ૨, સફા ૨૯૧)

આંસૂઓંકા ચેહરે પર મલને પર એક ઈલ્મી નુકતા :-

(૪) બંદેકે પીરો મુરશિદને એક મજલિસમેં ઈરશાદ ફરમાયા કે હુઝૂરે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ફરમાતે હૈં કે :

કિસી મોમિન બંદેકી આંખોંસે આંસૂ નદામત ઔર ખૌફે ઈલાહીકી વજહસે આંસૂ નિકલ આએં અગરચે વો મખ્ખીકે સરકે બરાબર ક્યૂં ન હોં તો ઉસ ચેહરે પર અલ્લાહ તઆલા જહન્નમકી આગ હરામ ફરમા દેતે હૈં.

ઈસ હદીસકો સુનાનેકે બાદ હઝરતે વાલાને ફરમાયા કે મૈંને અપને શેખ શાહ અબ્દુલ ગની સાહબ ફૂલપૂરી (રહ.) કો દેખા કે હમેશા અપને આંસૂ ચેહરે પર મલ લેતે થે ઔર ફરમાતે થે કે મૈંને હકીમુલ ઉમ્મતકો દેખા કે અપને આંસૂકો ઈસી તરહ ચેહરે પર મલ લેતે થે. ફિર મૈંને એક એક સહાબી (રદિ.) કી રિવાયત દેખી કે વો સહાબી (રદિ.) ફરમાતે હૈં મેરે આકા સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે યે આંસૂ જહાં લગ જાતે હૈં દોઝખકી આગ હરામ હો જાતી હૈ.

હઝરત થાનવી (રહ.) ને ફરમાયા કે ઈસ પર એક અમલી ઈશ્કાલ યે હોતા હૈ કે અગર ચેહરે પર આંસૂ મલ લિયે તો ચેહરા તો જન્નતમેં ચલા ગયા લેકિન બાકી જિસ્મકા ક્યા હોગા? ફિર હઝરતને ઉસકો સમઝાનેકે લિયે એક વાકિઆ બયાન કિયા કે બાદશાહ આલમગીર (રહ.) કે ઝમાનેમેં કિસી રિયાસતકા એક રાજા થા, વો મર ગયા. ઉસકે લડકેકે જો ચચા વગૈરહ થે વો ઉસકી રિયાસત પર કબ્ઝા કરના ચાહતે થે ઔર ઉસકો મહેરૂમ કરના ચાહતે થે.

વઝીરોંને ઉસકે બાપકા નમક ખાયા થા ઉસકો સિખલાયા કે બેટા દેહલી ચલો, હમ આલમગીર (રહ.) સે સિફારિશ કર દેંગે, તુમ બચ્ચે હો બાદશાહ રહમ કર દેગા ઔર તુમહેં તુમહારે બાપકી ગદ્દી દે દેગા. વઝીર ઉસકો રાસ્તે ભર સમઝાતે રહે કે બાદશાહ યે પૂછે તો યે કેહના, ઔર યે પૂછે તો યે કેહના, ફિર જબ દેહલીકા કિલ્આ કરીબ આયા તો લડકેને કહા કે આપ લગોંને જો પઢ્હાયા હૈ અગર બાદશાહને ઈસકે અલાવા કોઈ દૂસરા સવાલ કર લિયા તો ક્યા જવાબ દૂંગા? તબ દોનોં વઝીર હંસે ઔર કહા કે યે લડકા બહોત ચાલાક હૈ યે ખૂદ હી જવાબ દે દેગા, ઈસકી રેહબરીકી જરૂરત નહીં.

આલમગીર (રહ.) હૌઝ પર નહા રહે થે કે યે લડકા પહોંચા ઉસને સલામ કિયા ઔર કહા કે હુઝૂર! મૈં કુછ દરખ્વાસ્ત કરના ચાહતા હૂં. દરખ્વાસ્ત સુનકર આલમગીર (રહ.) ને ઉસકે દોનોં હાથોંકો પકડા ઔર કહા, મૈં તુઝકો ઈસ પાનીમેં ડુબો દૂંગા. લડકા ઝોરસે કેહકહા લગાકર હંસા, તબ આલમગીર (રહ.) ને કહા કે ઐસે પાગલકો ક્યા રિયાસત મિલેગી, તુઝકો તો કેહના ચાહિયે થા કે હમેં ન ડુબોઈયે લેકિન તૂ ખૌફકે મૌકા પર હંસ રહા હૈ, યે તો પાગલોંકા કામ હૈ, તૂ ક્યા રિયાસત સંભાલેગા. ઉસને કહા કે હુઝૂર પેહલે આપ મુઝસે સવાલ તો કર લેં કે મૈં ક્યૂં હંસ રહા હૂં, ફિર જો આપકા ફૈસલા હો વો કરેં. ફરમાયા કે અચ્છા બતાઓ ક્યૂં હંસે? ઉસને કહા કે હુઝૂર આપ બાદશાહ હૈં, બાદશાહોંકા ઈકબાલ બહોત બડા હોતા હૈ. અગર મેરી ઉન્ગલી આપકે હાથમેં હોતી તો મૈં નહીં ડૂબ સકતા થા, ન યે કે મેરે દોનોં બાઝૂ આપકે દોનોં હાથોંમેં હૈં.

હઝરતને ઈસ વાકિઆકો બયાન કરકે ફરમાયા કે એક કાફિરકા બચ્ચા એક દુન્યવી બાદશાહકે કરમ પર ઈતના એ'તિમાદ રખતા હૈ, ફિર અલ્લાહ તઆલાકે કરમકો ક્યા કિયાસ કરતે હો કે વો જિસકા ચેહરા જન્નતમેં દાખિલ કર દેં તો ક્યા ઉસકા જિસ્મ દોઝખમેં ફેંક દેંગે?

અલ્લાહ તઆલા કરીમ હૈં. કરીમકી તારીફ મુલ્લા અલી કારી (રહ.)

ને યે કી હૈ :

અલ્લઝી યુઅ્તી બિદૂનિલ ઈસ્તિહકાકિ વલ મિન્નતિ.

ઉસકે કરમસે યે બઈદ હૈ કે જિસકા ચેહરા જન્નતમેં દાખિલ કરેંગે ઉસકે જિસ્મકો દોઝખમેં ડાલ દેંગે. (મવાઈઝે હસના નંબર ૧)

ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુન્કદિર (રહ.) કા દ'કિઆ :-

(૫) હઝરત ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુન્કદિર (રહ.) ઈન્તિહાઈ નરમ દિલ થે, રોના આપકી તબીઅતે સાનિયા બન ગઈ થી. ઈમામ માલિક જૈસે જલીલુલ કદ્ર આલિમ ફરમાતે હૈં કે જબ મુઝે દિલમેં સખ્તી મહેસૂસ હોતી તો હઝરત ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુન્કદિરકી સોહબતમેં ચલા જાતા, ઉનકે દેખનેસે કુછ દિનોં તક નરમીકી કૈફિયત બરકરાર રેહતી થી. ઉનમેં યે તાસીર યૂંહી બેદાર નહીં હો ગઈ થી ઉસકે પીછે બરસોંકી રિયાઝત ઔર મુજાહિદા થા.

શેખ ફતહ મૂસલી (રહ.) કે આંસૂ :-

(૬) ફતહ મૂસલીકે બાઝ મુસાહિબીનસે મરવી હૈ ફરમાતે હૈં કે એક દિન મૈં ફતહકે યહાં ગયા તો ઉનહેં રોતા હુવા પાયા, ઉનકે આંસૂ ઝરદી માઈલ થે. મૈંને કહા તુમહેં કસમ હૈ અલ્લાહકી ક્યા ખૂન રોતે હો? ફરમાયા અગર તૂ કસમ ન દેતા તો મૈં ન બતલાતા, આંસૂસે ભી રોયા હૂં ઔર ખૂનસે ભી રોયા હૂં. મૈંને કહા આંસૂસે ક્યૂં રોએ હો? ફરમાયા ખુદાસે દૂર રેહને પર. મૈંને કહા ખૂનસે ક્યૂં રોએ હો? ફરમાયા ઈસ લિયે કે શાયદ યે રોના મકબૂલ ન હુવા હો.

રાવી કેહતે હૈં કે જબ ઉનકી વફાત હુઈ તો મૈંને ઉનહેં ખ્વાબમેં દેખા, મૈંને સવાલ કિયા કે હક તઆલાને તુમહારે સાથ ક્યા કિયા? ફરમાયા મુઝે બખ્શ દિયા ઔર (અલ્લાહ તઆલાને) ફરમાયા અય ફતહ! તુમ યે સારા રોના ક્યૂં રોએ થે? મૈંને કહા ખુદાવંદા તેરે હકસે કોતાહી કરને પર. ફિર ફરમાયા ખૂનસે ક્યૂં રોએ થે? અર્ઝ કિયા પરવરદિગાર ઈસ લિયે કે શાયદ મેરી ગિરયા વ ઝારી

મકબૂલ ન હુઈ હો. ફરમાયા અય ફતહ યે તૂને ક્યૂં કિયા? તેરે મુહાફિઝ ફરિશ્તે ચાલીસ બરસ તક તેરા સહીફા મેરે પાસ લાતે રહે ઔર ઉસમેં કોઈ ગુનાહ તેરા ન થા. વલ્લાહુ આ'લમ. (કરામાતે ઔલિયા સ. ૧૮૫)

એક સાલિહા ઔરતકે આંસૂ :-

(૭) હઝરત સિર્રી સકતી (રહ.) એક ઔરતકા હાલ બયાન ફરમાતે હૈં કે જબ વો તહજ્જુદકી નમાઝકો ખડી હોતી તો કેહતી કે અય અલ્લાહ ઈબ્લીસ ભી તેરા એક બંદા હૈ ઉસકી પેશાની ભી તેરે કબ્ઝેમેં હૈ, વો મુઝે દેખતા હૈ ઔર મૈં ઉસે નહીં દેખ સકતી, તૂ ઉસે દેખતા હૈ ઔર ઉસકે સારે કામ પર કાદિર હૈ ઔર વો તેરે કિસી કામ પર ભી કુદરત નહીં રખતા.

અય અલ્લાહ અગર વો મેરી બુરાઈ ચાહે તો તૂ ઉસકો દફા કર. ઔર અગર વો મેરે સાથ મક્ર કરે તો તૂ ઉસકે મક્રકા ઈન્તિકામ (બદલા) લે, મૈં ઉસકે શરસે તેરી પનાહ માંગતી હૂં ઔર તેરી મદદસે ઉસકો ધકેલતી હૂં. ઉસકે બાદ વો રોતી રેહતી હત્તાકે રોતે રોતે ઉસકી એક આંખ જાતી રહી. લોગોંને ઉસસે કહા ખુદાસે ડર કહીં દૂસરી આંખ ન જાતી રહે (ઝિયાદા ન રોયા કર) ઉસને કહા અગર યે જન્નતકી આંખ હૈ તો અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂ ઈસસે બેહતર અતા ફરમાએંગે, ઔર અગર દોઝખકી આંખ હૈ તો ઈસકા દૂર હોના હી અચ્છા હૈ.

(ફઝાઈલુસ્સલાત સ. ૩૫૮)

હઝરત મન્સૂર બિન ઝાઝાન (રહ.) કે આંસૂ :-

(૮) હિશામ બિન હસ્સાન (રહ.) કેહતે હૈં કે મૈં ઔર મન્સૂર (રહ.) ઈખટ્ઠે નમાઝ પઢા કરતે થે. ઉનકી આદતે શરીફા યે થી કે ઝોહર ઔર અસરકે દરમિયાન એક કુરઆન ખતમ કિયા કરતે થે ઔર મગરિબ ઔર ઈશાકે દરમિયાન એક કુરઆન મજીદ ખતમ કિયા કરતે થે.

મગરિબકે બાદ જબ તશરીફ લાતે તો ઉનકે કંધોં પર એક બારહ હાથ

લંબા અમામા (પઘડી) હોતા થા. આકર નમાઝ શુરૂ ફરમાતે ઔર રોતે રેહતે ઔર અમામાસે આંસૂ સાફ કરતે રેહતે યહાં તકકે સારા અમામા તર હો જાતા.

(હુલ્યતુલ ઔલિયા જિ. ૩, સ. ૫૮)

અબૂ ઉબૈદા કેહતે હૈં કે જબ મુહમ્મદ અસલમ ઈબાદતકે બાદ બાહિર નિકલનેકા ઈરાદા કરતે તો અપના ચેહરા ધોતે ઔર સુરમા લગાતે તાકે લોગોંકે સામને રોનેકા અસર ઝાહિર ન હો. ક્યૂંકે હર કિસમકા રિયા શિર્ક હૈ.

(હુલ્યતુલ ઔલિયા જિ. ૯, સ. ૨૪૩)

હઝરત સાબિત બનાની (રહ.) કે આંસૂ :-

(૯) હઝરત સાબિત બનાની (રહ.) હુફફાઝે હદીસમેં હૈં. ઈસ કદર કસરતસે અલ્લાહકે સામને રોતે થે કે હદ નહીં. કિસીને અર્ઝ કિયા કે આંખેં જાતી રહેંગી, ફરમાયા ઈન આંખોંસે અગર રોયા ન જાએ તો ફાઈદા હી ક્યા.

એક મરતબા હઝરત સાબિત બનાનીકી આંખેં દુખને લગીં. તબીબને કહા કે એક બાતકા વા'દા કરો આંખેં અચ્છી હો જાએંગી કે રોયા ન કરો. ફરમાને લગે આંખમેં કોઈ ખૂબી હી નહીં અગર વો રોએ નહીં.

ઔર યે દુઆ કિયા કરતે થે યા અલ્લાહ અગર કિસીકો કબ્રમેં નમાઝ પઢનેકી ઈજાઝત હો સકતી હો તો મુઝે મરહમત ફરમા. અબૂ અનાન (રહ.) કેહતે હૈં કે ખુદાકી કસમ મૈં ઉન લોગોંમેં થા જિનહોંને સાબિત (રહ.) કો દફન કિયા, દફન કરતે હુએ લહદકી એક ઈંટ ગિર ગઈ તો મૈંને દેખા કે વો ખડે નમાઝ પઢ રહે હૈં. (ઈકામતુલ હજ્જહ, ફઝાઈલે કુરઆન સ. ૭૩, હિકાયાતે સહાબા સ. ૪૩)

ઈમામ અબૂ હનીફા (રહ.) કે આંસૂ :-

(૧૦) એક શખ્સ કેહતે હૈં કે મૈં ઈમામ અબૂ હનીફા (રહ.) કે પાસ થા, જબ વો રાતકો નમાઝ પઢ રહે થે ચટાઈ પર ઉનકે આંસૂ ગિરનેકી આવાઝ

મૈં સુન રહા થા ગોયા કે બારિશ હો રહી હૈ. ઔર રોનેકા અસર ઉનકી આંખોં ઔર રૂખ્સારોં પર નઝર આતા હૈ, અલ્લાહ ઉન પર રહમ કરે ઉનસે રાઝી હો.

(ખૈરાતુલ હિસાન સ. ૫૪)

મુહદ્દિસ ફુઝૈલ બિન દકીન (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને તાબિઈનકી જમાઅતમેં ઈમામ અબૂ હનીફા (રહ.) સે અચ્છી નમાઝ પઢ્હતે હુએ કિસીકો નહીં દેખા, ઔર વો નમાઝ શુરૂ કરનેસે પેહલે રોતે થે ઔર દુઆએં માંગતે થે. કેહનેવાલે કેહતે થે કે ખુદાકી કસમ યે ખુદાસે ડરતા હૈ. ઔર ફરમાતે હૈં કે મૈંને જબ ભી ઉનહેં દેખા તો વો કસરતે ઈબાદતકી વજહસે પુરાની મશકકી તરહ નઝર આતે થે. (ખૈરાતુલ હિસાન સ. ૫૧)

એક સાલેહ બાંદીકે આંસૂ :-

(૧૧) અબૂ આમિર (રહ.) કેહતે હૈં કે મૈંને એક બાંદીકો દેખા જો બહોત કમ દામોંમેં ફરોખ્ત હો રહી થી, નિહાયત દુબલી પતલી થી. ઉસકા પેટ કમરસે લગ રહા થા, બાલ બિખરે હુએ થે. મૈંને ઉસ પર રહમ ખાકર ઉસકો ખરીદ લિયા.

એક દિન મૈંને ઉસસે કહા હમારે સાથ બાઝાર ચલ, રમઝાનુલ મુબારકકે લિયે કુછ સામાન ખરીદ લેં. કેહને લગી અલ્લાહ તઆલાકા શુક્ર હૈ જિસને મેરે સારે મહીને બરાબર કર દિયે. વો હમેશા દિનકો રોઝા રખતી ઔર રાત ભર નમાઝ પઢ્હતી. જબ ઈદ કરીબ આઈ તો મૈંને કહા, કલ સુબહ બાઝાર ચલના હૈ. તાકે ઈદકે લિયે સામાન ખરીદેં. કેહને લગી મેરે આકા તુમ દુનિયામેં બહોત મશ્ગૂલ હો. ફિર અંદર ગઈ ઔર નમાઝ શુરૂ કર દી, એક એક આયતકો મઝે લે લેકર પઢ્હતી થી યહાં તકકે ઈસ આયત પર પહોંચી **વ યુસ્કા મિમ્માઈન સદીદ** ઈસકો બાર બાર પઢ્હતી ઔર રોતી ફિર ચીંખ મારી ઔર મર ગઈ.

(ફઝાઈલુસ્સલાત સ. ૩૫૨)

એક આશિકે ખુદાકે આંસૂ :-

(૧૨) એક બુઝુર્ગ સફર કર રહે થે, રાસ્તેમેં તન્હાઈ થી. આસમાનકી તરફ દેખા નિગાહે કરમસે ભીખ માંગી કે અય ખુદા એક ઝર્રા અપની મુહબ્બતકા અતા ફરમા, કુબૂલિયતકી ઘડી થી દુઆ કુબૂલ હો ગઈ, બસ ગિરયા તારી હુવા, રોતે રોતે પેહરોં ગુઝર ગયે ઔર આલમે તહય્યુરમેં (હૈરતમેં) વહીં ખડે રેહ ગયે ઔર બઝુબાને હાલ ફરમાયા :

યા રબ ચેહ કતરહ એસ્ત મુહબ્બત કે મન અઝાં
યક કતરહ અબ ખૂરદમ વ દરિયા ગિરેસ્તમ

અય રબ! આપકી મુહબ્બતકા કતરા કૈસા કતરા હૈ કે એક કતરા પિયા થા ઔર દરિયાકા દરિયા રો રહા હૂં.

હઝરત મુરશિદી (રહ.) ને તફસીરે અલી મહાઈમીકે હવાલેસે ફરમાયા થા કે જબ હઝરત આદમ (અલૈ.) કો જન્નતસે ઉતારા ગયા તો આપ પર નદામતકા ગલ્બા હુવા ઔર ઈસ કદર રોએ કે ઉનકે આંસૂઓંકે ઈજતિમાઅસે છોટે છોટે ચશ્મે બન ગયે ઔર ઉનહીં અશ્કહાએ નદામતસે ખૂશ્બૂદાર પૌદે ગુલાબ, બેલા, ચંબેલી, ગુલે નસરીન ઔર રૈહાન પૈદા હુએ. (કશ્કોલે મઅરિફત)

ઈશ્કે ઈલાહીકે અસરાત

ઈશ્કે ઈલાહીકી બરકાત ઈતની ઝિયાદા હૈં કે જિસ ઈન્સાનકે દિલમેં યે પૈદા હો જાતી હૈં ઉસકે સરસે લેકર પાંવ તકકો મુનવ્વર (રોશન) કર દેતી હૈં.

ચેહરેમેં તાસીર :-

આશિક સાદિકકા ચેહરા ઈશ્કે ઈલાહીકે નૂરસે મુનવ્વર હોતા હૈ. આમ લોગોંકી નઝરેં જબ ઉસકે ચેહરે પર પડતી હૈં તો ઉનકે દિલકી ગિરહ ખુલ જાતી હૈ.

એક મરતબા કુછ હિંદુઓંને ઈસ્લામ કુબૂલ કિયા. દૂસરે લોગોંને ઉનસે પૂછા કે તુમને ઐસા ક્યૂં કિયા? તો ઉનહોંને અલ્લામા અનવરશાહ કશ્મીરી (રહ.) કે ચેહરેકી તરફ ઈશારા કરકે કહા કે યે ચેહરા કિસી ઝૂઠે શખ્સકા ચેહરા નહીં હો સકતા ચૂંકે યે મુસલમાન હૈ લિહાઝા હમ ભી મુસલમાન બન ગયે.

હઝરત મૌલાના ઝુલફિકાર સાહબ નકશબંદી મદ્દઝિલ્લુહુલ આલીને ફરમાયા કે હઝરત મુરશિદે આલમ (રહ.) એક મરતબા હરમ શરીફમેં થે કે આપ (રહ.) કી નઝર હઝરત મૌલાના કારી મુહમ્મદ તૈયબ (રહ.) કે ચેહરે પર પડી, આપ (રહ.) ને ઉનસે મુલાકાત કી ઔર પૂછા કે કારી સાહબ આપને ઐસા નૂરાની ચેહરા કૈસે બનાયા? ઉનહોંને મુસ્કુરાકે કહા, યે મૈંને નહીં બનાયા મેરે શેખને બનાયા હૈ.

હદીસે પાકમેં અલ્લાહવાલોંકી પહેચાન યે બતાઈ ગઈ હૈ કે :

વો લોગ જિનહેં તુમ દેખો તો અલ્લાહ યાદ આએ.

ગોયા અલ્લાહવાલોંકે ચેહરોં પર ઈતને અનવાર હોતે હૈં કે ઉનહેં દેખકર અલ્લાહ તઆલા યાદ આતા હૈ. કુરઆન મજીદમેં સહાબએ કિરામ (રદિ.) કે બારેમેં હૈ :

(સીમાહુમ ફી વુજૂહિહિમ મિન્ અષરિસ્સુજૂદ)

ઉનકી નિશાની ઉનકે ચેહરોંમેં હૈ સિજદેકે અસરસે.

ગોયા સિજદોંકી ઈબાદતેં ચેહરે પર નૂર બનાકર સજા દી જાતી હૈં.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન સલામ (રદિ.) યહૂદકે બડે આલિમ થે. નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમસે તીન સવાલાત પૂછનેકી નિય્યતસે આએ, મગર ચેહરએ અનવર દેખકર ઈસ્લામ કુબૂલ કર લિયા. કિસીને પૂછા કે આપ આએ તો કિસી ઔર મકસદસે થે યે ક્યા હુવા? નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે ચેહરએ અનવરકી તરફ ઈશારા કરકે કહા :

વલ્લાહુ હાઝલ્ વજ્હુ લૈસ વજ્હુલ્ કઝ્ઝાબ.

અલ્લાહકી કસમ યે ચેહરા કિસી ઝૂઠેકા ચેહરા નહીં હો સકતા.

નિગાહમેં તાસીર :-

આશિક સાદિકકી નિગાહ ઈતની પુર તાસીર હોતી હૈ કે જહાં પડતી હૈ અપના અસર છોડ જાતી હૈ. બકૌલ એક અલ્લાહવાલેકે :

નિગાહે વલીમેં વો તાસીર દેખી
બદલતી હજારોંકી તકદીર દેખી

હઝરત ખ્વાજા ગુલામ હસન સવાગ (રહ.) સિલસિલએ આલિયા નક્શબંદિયાકે બુઝુર્ગોમેંસે થે. ઉનકી ખિદમતમેં કોઈ કાફિર આતા ઔર યે ઉસકી તરફ નિગાહ ભરકર દેખતે તો વો મુસલમાન હો જાતા, ઐસે કઈ નૌજવાન હિંદુ મુસલમાન બન ગયે.

હિંદુઓંને ઉનકે ખિલાફ મુકદમા (કેસ) દર્જ કર દિયા કે યે આદમી હમારે નૌજવાનોંકો ઝબરદસ્તી મુસલમાન બનાતા હૈ. ચુનાંચે હઝરત (રહ.) કો અદાલતમેં તલબ કિયા ગયા. આપ તશરીફ લે ગયે ઔર પૂછા કે મુઝે કિસ વજહસે બુલાયા ગયા હૈ? મેજિસ્ટ્રેટને કહા કે આપ પર ઈલ્ઝામ યે હૈ કે આપ હિંદુ નૌજવાનોંકો ઝબરદસ્તી મુસલમાન બનાતે હૈં.

હઝરત ખ્વાજા (રહ.) યે સુનકર બહોત હૈરાન હુએ. ફિર એક તરફ દા'વા દાઈર કરનેવાલે હિંદુ ખડે થે ઉનકી તરફ મુતવજ્જેહ હોકર એકસે પૂછા કે અરે મિયાં ક્યા મૈંને આપકો મુસલમાન બનાયા હૈ? ઉસને જવાબમેં કલિમા પઢ દિયા. મેજિસ્ટ્રેટ ખૂદ હિંદુ થા ઉસકો ડર હુવા કે કહીં મેરી તરફ ભી ઈશારા ન કર દેં, કેહને લગા બસ બાત સમઝમેં આ ગઈ, મુકદમા ખારિજ કરકે આપકો બાઈઝ્ઝત બરી કિયા જાતા હૈ.

હઝરત શાહ અબ્દુલ કાદિર (રહ.) ને દેહલીકી એક મસ્જિદમેં અઠારહ સાલ એ'તિકાફકી નિય્યતસે ગુઝારે. ઉસી દૌરાનમેં કુરઆન મજીદકા તર્જુમા ભી મુકમ્મલ કિયા. જબ મસ્જિદસે બાહિર નિકલે તો સામને એક કુત્તે પર નઝર પડ ગઈ, ઉસકી યે હાલત હો ગઈ કે જઝ્બ તારી રેહતા દૂસરે કુત્તે ઉસકે પીછે ચલતે.

હદીસે પાકમેં આયા હૈ કે અલ ઐનુ હક્કુન (નઝર લગના હક હૈ). સહાબએ કિરામ (રદિ.) મેંસે બાઝકો નઝર લગી તો નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઉસે ઉતારનેકા તરીકા બતાયાં. સોચનેકી બાત હૈ કે જિસ નઝરમેં હસદ હો, કીના હો બુગ્ઝ હો, અગર વો અસર કર સકતી હૈ તો આશિકોંકી વો નિગાહ જિસમેં ઈખ્લાસ હો રહમત હો, શફકત હો વો અપના અસર ક્યૂં નહીં દિખા સકતી.

ઝબાનમેં તાસીર :-

આશિક સાદિકકી ઝબાનમેં ઐસી તાસીર હોતી હૈ કે એક તરફસે તો ઉસસે નિકલી હુઈ દુઆ અલ્લાહ તઆલાકે યહાં કુબૂલ કર લી જાતી હૈ, દૂસરી તરફ ઉનકી બાત મખ્લૂકકે દિલમેં ઉતરતી ચલી જાતી હૈ. આમ ઈન્સાન વોહી બાત કરે તો દૂસરે પર અસર નહીં હોતા મગર સોઝે ઈશ્ક રખનેવાલા અગર વોહી બાત કરેગા તો દિલકી ગેહરાઈયોંમેં ઉતરતી ચલી જાએગી.

દિલસે જો બાત નિકલતી હૈ અસર રખતી હૈ :-

હઝરત શાહ અબ્દુલ કુદૂસ ગંગોહી (રહ.) કે સાહબઝાદે ઈલ્મ હાસિલ કરકે ફારિગ હોકર ઘર આએ તો એક મહેફિલમેં હઝરતને ઉસે ફરમાયા કે બેટા યે સાલિકીનકી જમાઅત તુમહારે સાથ બૈઠી હૈ, ઉનહેં કુછ નસીહત કરો. સાહબઝાદેને ઉલૂમ ઔર મઆરિફસે ભરપૂર વઅઝ કિયા મગર લોગ ટસ સે મસ ન હુએ. બિલ આખિર હઝરતને ફરમાયા : ફકીરો કલ હમને દૂધ રખ્ખા થા કે સેહરી કરેંગે મગર બિલ્લી આઈ ઔર ઉસે પી ગઈ. બસ યે બાત સુનતે હી સબ લોગ ધાડેં મારકર રોને લગ ગયે.

મહેફિલકે ખતમ પર ઘર પહોંચે તો હઝરતને સાહબઝાદેસે ફરમાયા કે બેટા તુમને ઈતના અચ્છા બયાન કિયા મગર કિસીકે કાન પર જૂં તક ન રેંગી, મૈંને આમ બાત કહી લોગોં પર ગિરયા તારી હો ગયા. સાહબઝાદેને કહા અબ્બાજાન

યે તો આપ હી સમઝા સકતે હૈં. હઝરતને ફરમાયા કે જબ દિલ સોઝે ઈશ્કસે ભરા હો તો ઝબાનસે નિકલી હુઈ હર બાતમેં તાસીર હોતી હૈ. (ઈશ્કે ઈલાહી)

ઉશ્શાકે હકીકી મૌતકા મંઝર

બંદેકી અલ્લાહસે મુહબ્બતકી એક અલામત યે હૈ કે વો બંદા દીદારે ઈલાહીકા મુશ્તાક હોતા હૈ ઔર ઈસી વજહસે મૌતસે મુહબ્બત કરતા હૈ! કુરઆને હકીમમેં ભી મહેબૂબે હકીકીસે મુલાકાતકા શૌક રખને વાલોંકા તઝકિરા મિલતા હૈ. એક જગહ ઈરશાદે બારી તઆલા હૈ :

(મન્ કાન યરજૂ લિકાઅલ્લાહિ ફઈન્ન અજલલ્લાહિ લઆત)

(સૂ. અન્કબૂત : આયત : ૫)

જો શખ્સ અલ્લાહસે મિલનેકી ઉમ્મીદ (શૌક) રખતા હૈ (ઉસકી તસલ્લીકે લિયે ઉસે માલૂમ હોના ચાહિયે કે) બસ અલ્લાહકા મુકર્રર કિયા હુવા (મુલાકાતકા) વક્ત આનેવાલા હૈ. એક ઔર મૌકા પર આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને દીદારે ઈલાહીકી દુઆ કરતે હુએ ફરમાયા કે :

અસ્અલુકશ્શૌક ઈલા લિકાઈક. (અહયાઉલ ઉલૂમ)

મૈં તુઝસે દરખ્વાસ્ત કરતા હું કે તૂ મુઝે અપની મુલાકાતકા શૌક અતા કર.

અબ આઈયે દેખતે હૈં કે તસવ્વુફકી કિતાબોંમેં અલામતે મુહબ્બતમેંસે ઈસ અલામતકા કિસ અંદાઝમેં તઝકિરા કિયા ગયા હૈ. કુવ્વતુલ કુલૂબમેં શેખ અબૂ તાલિબ મક્કી (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ કે :

મુહબ્બતકી એક અલામત યે હૈ કે ઈન્સાન મહેબૂબસે બરમલા મુલાકાતકા આરઝૂમંદ હો ઔર મહેબૂબકા કુર્બ તલાશ કરે. યાની મૌતકા ઈશ્તિયાક રખ્ખે, ઈસ લિયે કે યેહી મહેબૂબસે મુલાકાતકા ઝરીઆ હૈ ઔર ઉસકે દીદાર તક પહોંચનેકા દરવાઝા ભી. ઉસકે બાદ શેખને યે હદીસ નકલ કી હૈ કે :

જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલાકી મુલાકાત પસંદ કરતા હૈ અલ્લાહ તઆલા

ભી ઉસકી મુલાકાત પસંદ કરતા હૈ. ઔર જો અલ્લાહસે મિલના ના પસંદ કરતા હૈ અલ્લાહ ભી ઉસસે મુલાકાતકો નાપસંદ કરતે હૈં. (કુવ્વતુલ કુલૂબ)

મૌતકો અહલે શૌક ઈસ લિયે પસંદ કરતે હૈં કે વો મહેબૂબસે ઉનકી મુલાકાતકા ઝરીઆ બનતી હૈ ઔર ઝાહિર હૈ મહેબૂબે હકીકીસે મુહબ્બત પુખ્તા હોગી તો ઉસકી મુલાકાતકા શૌક પૈદા હોગા. ચુનાંચે બાઝ સૂફિયાને મૌતકી મુહબ્બતકો હી શૌક કા નામ દિયા હૈ.

રિસાલા કશીરિયામેં અબૂ ઉસમાની (રહ.) કા એક કૌલ નકલ કિયા ગયા હૈ વો ફરમાતે હૈં કે શૌક કી નિશાની યે હૈ કે ઈન્સાન ફરહત (ખૂશી) કે હોતે હુએ મૌતસે મુહબ્બત રખ્ખે.

ઈસી તરહ હઝરત સૌરી (રહ.) ઔર બશર બિન હારિસ (રહ.) ફરમાયા કરતે થે :

મૌતકો સિર્ફ શક કરનેવાલા હી નાપસંદ સમઝતા હૈ ઔર વાકિઆ ભી ઐસે હી હૈ ઈસ લિયે કે એક હબીબ કિસી હાલતમેં ભી મહેબૂબસે મુલાકાતકો નાપસંદ નહીં સમઝતા, ઔર યે મુહબ્બત વોહી પાતા હૈ કે જો અલ્લાહ તઆલાસે કામિલ મુહબ્બત કરે, મુહબ્બત હોગી તો ખુદા તઆલાકા શૌક પૈદા હોગા ઔર ફિર શૌકે ગૈબમેં પરેશાન દિલ હો જાએગા ઔર ઉસકી મુલાકાતકો પસંદ કરેગા.

તસવ્વુફકી મશ્હૂર કિતાબ "કીમયાએ સઆદત" મેં ઈમામ ગઝાલી (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ કે :

બંદેકી અલ્લાહ તઆલાસે મુહબ્બતકી એક અલામત યે હૈ કે વો બંદા મૌતસે કરાહત (નાપસંદ) ન કરે. ક્યૂંકે કોઈ મુહિબ્બ (મુહબ્બત કરનેવાલા) અપને મહેબૂબકે દીદારકો નાપસંદ નહીં કરતા.

જનાબ રસૂલે મકબૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા હૈ કે જો શખ્સ ખુદાકે દીદારકો દોસ્ત રખતા હે ખુદા ભી ઉસકે દીદારકો દોસ્ત રખતા હૈ.

બૂબતી (રહ.) ને એક ઝાહિદસે પૂછા : ક્યા તૂ મૌતકો દોસ્ત રખતા હૈ? ઉસને જવાબમેં દેર કીયા, તો બૂબતી (રહ.) ને કહા : અગર તૂ સાદિક હોતા

તો મૌતકો જરૂર દોસ્ત રખતા.

અલબત્તા યે બાત જાઈઝ હૈ કે આદમી મૌતસે મુહબ્બત કરતા હો લેકિન ઉસકે જલ્દી આનેસે કરાહત (નાપસંદ) કરે, ન કે ખૂદ અસલ મૌતસે કરાહત કરે. ઉસ મૌતકે જલ્દી આનેકી કરાહતકા સબબ યે હો કે અભી આખિરતકા સામાને રાહ તૈયાર ન હુવા હો ઔર વો ઉસે તૈયાર કરનેમેં મસરૂફ હો ઔર ઉસ ખ્વાહિશકી ખૂદ એક અલામત હોતી હૈ કે વો હર વક્ત આખિરતકા ઝાદે રાહ તૈયાર કરનેમેં મસરૂફ રહે. (કીમયાએ સઆદત)

અબ્દુર્રહમાન ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) ને ફરમાયા :-

સલફમેંસે બાઝ મૌતકો પસંદ કરતે ઔર બાઝ નાપસંદ કરતે થે. યા તો અપની મુહબ્બતકી કમઝોરીકી વજહસે યા ઈસ લિયે કે ઈસ દુનિયાકી મુહબ્બતકી આમેઝિશ (મિલાવટ) થી, યા ફિર ઈસ લિયે કે વો અપને ગુનાહોંકો દેખતે, તો તૌબાકે લિયે ઝિંદગીમેં બરકત ચાહતે. ઉનમેં બાઝ વો થે જો અપને આપકો મુહબ્બતકે ઈબ્તિદાઈ મકામમેં દેખતે, તો અલ્લાહકી મુલાકાતકી તૈયારી કરનેસે પેહલે મૌત આનેકો નાપસંદ કરતે. ઉસકી મિસાલ ઐસી હૈ જિસે મહેબૂબકે આનેકી ખબર પહોંચે ઔર વો ચાહે કે ઉસકા નામ કુછ દેર બાદ હો તાકે વો અપને ઘરકો તૈયાર કર સકે. તો ઈસ લિહાઝસે મૌતકો મકરૂહ સમઝના કમાલે મુહબ્બતકે મુનાફી નહીં હૈ. (મિન્હાજુલ કાસિદીન)

મકબૂલ બંદોંકો ઈન્તિકાલકે વક્ત હક તઆલાકી તરફસે બશારત :-

ઔર જબ મકબૂલ બંદાકા ચલ ચલાવકા વક્ત આતા હૈ તો હક તઆલા શાનુહૂ ઈરશાદ ફરમાતે હૈં : **યા અય્યતુહન્નફસુલ્ મુત્મઈન્નહ** "અય ઈત્મીનાનવાલી રૂહ!" સુબ્હાનલ્લાહ, ઈસ ખિતાબમેં હક તઆલાને બતા દિયા કે મેરે ઈસ મકબૂલ બંદાકો મેરી યાદકી બરકતસે દુનિયા હીમેં ઈત્મીનાન હાસિલ થા :

ઈર્જિઈ ઈલા રબ્બિક "તૂ અપને પરવરદિગારકી તરફ ચલ" રાઝિયતમ્ મર્ઝિય્યહ "ઈસ તરહસે કે તૂ અલ્લાહસે ખૂશ હો."

અલ્લાહ તઆલાકા ઈરશાદ હૈ કે : **અલ્લઝીન તતવફ્ફાહુમુલ્ મલાઈકતુ તય્યિબીન** જિનકી રૂહ ફરિશ્તે કબ્ઝ કરતે હૈં ઔર વો ખૂશ હોતે હૈં. યાની ઉનકે નફસ અપની જાનોંકો દે દેને પર ખૂશ હોતે હૈં, ઉનહેં અપને મૌલાકી તરફ લૌટકર જાના નાગવાર મહેસૂસ નહીં હોતા.

કારી તૈયબ સાહબ (રહ.) કે મવાઈઝ "ખુત્બાતે હકીમુલ ઈસ્લામ" મેં લિખ્ખા હૈ કે હદીસમેં આતા હૈ કે :

મૌત એક પુલ હૈ જિસસે ગુઝરકર હબીબ અપને મહેબૂબે હકીકીસે જા મિલતા હૈ, અગર મૌત બીચમેં ન હો તો અલ્લાહસે મિલનેકી કોઈ સૂરત નહીં, અગર યે ઝિંદગી ખતમ હોકર અગલી ઝિંદગી ન આએ તો જમાલે ખુદાવંદીકે દેખનેકી કોઈ સૂરત નહીં હૈ.

તો ઈસસે મરનેવાલેકો તસલ્લી હો ગઈ કે મૈં તો બડે દરજાતકી તરફ જા રહા હૂં મુઝે ઝિંદગી નહીં ચાહિયે બલ્કે ઐસેમેં મૌતકી તમન્ના પૈદા હો જાતી હૈ.

જનાબે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા કે :

અય અલ્લાહ! હર ઉસ શખ્સકે દિલમેં મૌતકી મુહબ્બત ડાલ દે જો મેરે રસૂલ હોનેકા કાઈલ હો. જો મુઝે જાનતા હો ઉસકે દિલમેં મૌતકી મુહબ્બત ડાલ દે.

ઈસ લિયે કે અગર ઉસે અલ્લાહસે મુહબ્બત હૈ અલ્લાહ તક લે જાનેવાલી મૌત હૈ તો ઉસસે ભી મુહબ્બત હોગી, ક્યૂંકે મંઝિલ અગર મહેબૂબ હૈ તો રાસ્તા ભી અઝીઝ ઔર મહેબૂબ હોતા હૈ. (ખુત્બાતે હકીમુલ ઈસ્લામ)

ખુદા તઆલાસે મુહબ્બત બઢાનેકા નતીજા :-

અન્ફાસે ઈસામેં લિખ્ખા હૈ કે ખુદા તઆલાસે મુહબ્બત બઢાનેકા નતીજા યે હૈ કે (આશિકે ખુદાકી) મૌતકે વક્ત ફરિશ્તે બતા દેતે હૈં : ૭૦ હજાર ફરિશ્તે

ઉસકે ઈસ્તિકબાલકે લિયે આતે હૈં, જબ ઉસકો કબ્રમેં રખ્ખા જાતા હૈ તો ઉસકી કબ્ર હદ્દે નઝર તક વસીઅ (ચૌડી) કર દી જાતી હૈ ઔર મુશ્કકા ગદ્દા બિછા દિયા જાતા હૈ ઔર જન્નતકી ખિડકી ખોલ દી જાતી હૈ! ઔર ફરિશ્તે ઉસસે કેહતે હૈં **નમ કનૌમતિલ અરૂસ તૂ દુલ્હનકી તરહ મીઠી નીંદ સો જા!**

એક અલ્લાહવાલેને ઈસ મંઝરકો ઈસ તરહ બયાન કિયા હૈ કે :

એક હદીસમેં આયા હૈ કે હક તઆલા શાનુહૂ જબ કિસી બંદાસે ખૂશ હોતે હૈં તો મલકુલ મૌતસે ફરમાતે હૈં કે ફલાં બંદાકી રૂહ લે આઓ તાકે મૈં ઉસકો રાહત ઔર આરામ પહોંચાઉં, ઉસકા ઈમ્તિહાન હો ચુકા હૈ. મૈં જૈસા ચાહતા થા વો વૈસા હી કામિયાબ ઔર કામરાન નિકલા. મલકુલ મૌત ઉસકે પાસ આતે હૈં (નિહાયત ખૂબસૂરત જવાનકી શકલમેં, નિહાયત લતીફ લિબાસ પેહને હુએ, ખૂશ્બૂએં ઉનકે જિસ્મ ઔર લિબાससે મહેકતી હુઈ) ઔર પાંચસો ફરિશ્તે ઉનકે સાથમેં હોતે હૈં ઉનમેંસે હર ફરિશ્તા ઉસ શખ્સકો એક ઐસી ખૂશખબરી સુનાતા હૈ જો દૂસરોંને ન દી હો. ઉનકે પાસ રૈહાનકી ટેહનિયાં ઔર ઝાફરાનકી જડેં હોતી હૈં, વો સબ દો કતારોંમેં સફ બનાકર ખડે હો જાતે હૈં.

ચુનાંચે હઝરત તમીમ દારી (રહ.) સે રિવાયત હૈ કે હક તઆલા શાનુહૂ મલકુલ મૌતસે ફરમાતે હૈં કે મેરે ફલાં વલીકે પાસ જાઓ ઔર ઉસકી રૂહ લે આઓ મૈંને ઉસકા ખૂશી ઔર ગમી દોનોંમેં ઈમ્તિહાન લે લિયા, વો ઐસા હી નિકલા જૈસા મૈં ચાહતા થા, ઉસકો લે આઓ તાકે દુનિયાકી મશક્કતોંસે ઉસકો રાહત મિલ જાએ.

મલકુલ મૌત પાંચસો ફરિશ્તોંકી જમાઅતકે સાથ ઉસકે પાસ આતે હૈં. ઉન સબકે પાસ જન્નતકે કફન હોતે હૈં ઉનકે હાથોંમેં રૈહાનકે ગુલદસ્તે હોતે હૈં જિનમેંસે હર એક ગુલદસ્તેમેં બીસ રંગકે ફૂલ હોતે હૈં, ઔર હર રંગકે ફૂલમેં નઈ ખૂશ્બૂ હોતી હૈ ઔર એક સફેદ રેશમી રૂમાલમેં મહેકતા હુવા મુશ્ક હોતા હૈ. મલકુલ મૌત ઉસકે સરહાને બૈઠતે હૈં ઔર ફરિશ્તે ઉસકો ચારોં તરફસે ઘેર લેતે હૈં ઔર ઉસકે હર ઉઝ્વ પર અપના હાથ રખતે હૈં ઔર યે મુશ્કવાલા રૂમાલ ઉસકી

ઠોડીકે નીચે રખતે હૈં ઔર જન્નતકા દરવાઝા ઉસકે સામને ખોલ દેતે હૈં.

ઉસકે દિલકો જન્નતકી નઈ નઈ ચીઝોંસે બેહલાયા જાતા હૈ, જૈસાકે બચ્ચેકો રોનેકે વક્ત ઉસકે ઘરવાલે મુખ્તલિફ ચીઝોંસે બેહલાયા કરતે હૈં. કભી જન્નતકી હૂરેં સામને કર દી જાતી હૈં, કભી વહાંકે ફલ, કભી ઉમદા ઉમદા લિબાસ, ગર્ઝ મુખ્તલિફ ચીઝેં ઉસકે સામને કી જાતી હૈં. ઉસકી હૂરેં ખૂશીસે કૂદને ઉછલને લગતી હૈં ઉન સબ મંઝરોંકો દેખકર ઉસકી રૂહ બદનમેં ફડકને લગતી હૈ ઔર મલકુલ મૌત ઉસસે કેહતા હૈ :

અય મુબારક રૂહ ચલ ઐસી બેરિયોંકી તરફ જિસમેં કાંટા નહીં, ઔર ઐસે કેલોંકી તરફ જો તેહ બતેહ લગે હુએ હૈં, ઔર ઐસે સાયાકી તરફ જો નિહાયત ઘના ઔર વસીઅ હૈ ઔર લતીફ પાનીકે ચશ્મે બેહ રહે હૈં.

યે સિર્ફ ચંદ મંઝરોંકી તરફ ઈશારા હૈ જો કુરઆને પાકકી સૂરએ વાકિઆકી આયાતે શરીફામેં ઝિક્ર કી ગઈ હૈં. ઔર મલકુલ મૌત ઐસી નરમીસે બાત કરતા હૈ જૈસાકે માં અપને બચ્ચાસે પ્યારસે બાતેં કરતી હૈ. સિર્ફ ઈસ લિયે કે ઉસકો યે બાત માલૂમ હૈ કે યે રૂહ હક તઆલાકે યહાં મુકર્રબ હૈ. ફરિશ્તે ઉસ રૂહકે સાથ ઈસ મેહરો મુહબ્બત ઔર લુત્ફસે ઈસ લિયે પેશ આતે હૈં કે હક તઆલા ઉન ફરિશ્તોંસે ખૂશ હોં. વો રૂહ બદનસે ઐસી સહૂલતસે નિકલતી હૈ જૈસે આટેમેંસે બાલ નિકલ જાતા હૈ.

જબ રૂહ નિકલ જાતી હૈ તો ફરિશ્તે ઉસકો સલામ કરતે હૈં ઔર જન્નતમેં દાખિલ હોનેકી બશારત દેતે હૈં જિસકો કુરઆન પાકકી સૂરએ "નહલ" મેં ઝિક્ર ફરમાયા ગયા હૈ. ઔર અગર વો મુકર્રબ બંદોંમેં હોતા હૈ તો સૂરએ વાકિઆમેં ઉસકે મુતઅલ્લિક ઈરશાદ હૈ **(ફરૌહુંવ્ વ રૈહાનુંવ્ વ જન્નતુ નઈમ)**.

ઉસકે બાદ વો પાંચસો ફરિશ્તે મય્યિતકે પાસ જમા હો જાતે હૈં ઔર જબ નેહલાનેવાલા ઉસકો કરવટ દેતા હૈ તો ફરિશ્તે ફૌરન ઉસકો કરવટ દેને લગતે હૈં. ઔર જબ કફન પહેનાતા હૈ તો વો અપના જન્નતસે લાયા હુવા કફન ઉસે પેહલે પહેના દેતે હૈં. વો ખૂશ્બૂ લગાતા હૈ તો ફરિશ્તે પેહલે અપની લાઈ હુઈ

ખૂશ્બૂ મલ દેતે હૈં. ઉસકે બાદ વો ઉસકે દરવાઝેસે કબ્ર તક દોનોં જાનિબ કતાર લગાકર ખડે હો જાતે હૈં ઔર ઉસકે જનાઝાકા દુઆ ઔર ઈસ્તિગ્ફારકે સાથ ઈસ્તિકબાલ કરતે હૈં.

યે સારે મંઝર દેખકર શયતાન ઈસ કદર ઝોર ઝોરસે રોતા હૈ કે ઉસકી હડ્ડિયાં ટૂટને લગતી હૈં ઔર અપને લશ્કરોંસે કેહતા હૈ તુમહારા નાસ હો તુમસે કિસ તરહ છૂટ ગયા? વો કેહતે હૈં ગુનાહોંસે મહેફૂઝ થા.

ઉસકે બાદ જબ મલકુલ મૌત ઉસકી રૂહ લેકર ઉપર જાતે હૈં તો હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) સત્તર હજાર ફરિશ્તોંકે સાથ ઉસકા ઈસ્તિકબાલ કરતે હૈં. યે ફરિશ્તે હક તઆલાકી તરફસે બશારતેં દેતે હૈં. ઉસકે બાદ જબ મલકુલ મૌત ઉસકો લેકર અર્શ તક જાતે હૈં તો વો રૂહ વહાં પહોંચકર સિજદહમેં ગિર જાતી હૈ. હક તઆલા શાનુહૂકા ઈરશાદ હોતા હૈ કે બંદાકી રૂહકો **ફી સિદરિમ મખ્ઝૂદ, વ તલ્હિમ મન્ઝૂદમેં પહોંચા દો!**

તોહફતુલ મુઅ્મિન અલ મૌત

મૌત મોમિનકા તોહફા હૈ

લુગાત : તોહફા હર વો ચીઝ જો કિસીકે સામને આજિઝાના ઔર મહેરબાનીકે તૌર પર પેશ કી જાએ. ઉસકી જમા (બહુવચન) તહાઈફ આતી હૈ.

અલ્લામા તૈબી (રહ.) ઈસ હદીસકી શરહ કરતે હુએ ફરમાતે હૈં કે મૌત બડી સઆદત ઔર બુલંદી તક પહોંચનેકે લિયે સબબ બનતી હૈ ઔર મૌત હી જન્નતકી નેઅમતોંકે હુસૂલકે લિયે ઝરીઆ હોતી હૈ. ઈસ લિયે મૌતકો મોમિનકે લિયે તોહફા કહા ગયા હૈ.

સાહિબે અબૂ દાઉદ ફરમાતે હૈં કે મૈં અપને રબકે પાસ જાનેકે શૌકમેં મૌતકો પસંદ કરતા હૂં ઔર ગુનાહોંકે કફ્ફારાકે લિયે મર્ઝકો (બીમારીકો) પસંદ કરતા હૂં.

અબ્દુલ હક મુહદ્દિસ દહેલ્વી (રહ.) ને ફરમાયા કે ઈસ હદીસમેં જો મૌતકો તોહફા ફરમાયા ગયા હૈ ઉસકી વજહ યે હૈ કે મૌતકે ઝરીઆ મોમિન

ખુદાકી નેઅમત ઔર કરમ ઔર ઉસકી જન્નતમેં પહોંચ જાતા હૈ ઔર દુનિયાકી મશક્કતોં ઔર સખ્તિયોંસે ઉસકો છુટકારા મિલ જાતા હૈ.

ઈસી મફહૂમકો એક રિવાયાતમેં ઈસ તરહ બયાન કિયા ગયા હૈ કે ઈરશાદે નબવી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ હૈ કે :

મૌત એક ઐસા પુલ હૈ કે જિસકે ઝરીઆસે મુહિબ્બ અપને મહેબૂબસે મિલ જાતા હૈ.

ખુલાસા : યે હુવા કે મોમિનકે લિયે તો મૌત એક તોહફા હૈ. ક્યૂંકે મૌતકે બાદ ઉનકે લિયે રાહતવાલી ઝિંદગીકા દરવાઝા ખુલ જાતા હૈ, બખિલાફ ફાસિક ઔર કુફ્ફારકે, કે ઉનકે લિયે યે એક અઝાબ હૈ કે ઉસકે બાદ ઉનકે લિયે પરેશાની ઔર તકાલીફકા દરવાઝા ખુલ જાતા હૈ. (રૌઝતુ ત્તાલિબીન)

એક નૌજવાન આશિકે ખુદાકી મૌતકા મંઝર :-

અબૂ અલી રૂદબારીસે હિકાયત કી ગઈ હૈ કે ઉનહોંને જંગલમેં એક નૌજવાનકો દેખા, જબ ઉસને મુઝે દેખા તો કેહને લગા :

ક્યા ઉસકે લિયે ઈતના કાફી નહીં કે ઉસને મુઝે અપને ઈશ્કમેં મુબ્તલા કર રખ્ખા હૈ,

ફિર અબ મઝીદ યે કે ઉસને મુઝે બીમાર ભી કર દિયા હૈ.

ઉસકે બાદ મૈંને દેખા કે ઉસકી જાન નિકલ રહી થી તો મૈંને ઉસે કહા : **લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ** કહો. ઉસને ઉસ પર યે અશ્આર પઢને શુરૂ કર દિયે. જિસકા તર્જુમા યે હૈ.

અય વો મહેબૂબ જિસસે મુઝે કોઈ છુટકારા નહીં ચાહે વો મુઝે દુઃખ હી ક્યૂં ન દે. ઔર અય વો જિસને મેરે દિલસે અપના મકસદ ઈસ કદર હાસિલ કર લિયા હૈ જિસકી કોઈ હદ નહીં.

જુનેદ (રહ.) સે કહા ગયા **લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ** કહિયે, તો ફરમાયા મૈં ઉસે ભૂલા નહીં હૂં કે ઉસે યાદ કરૂં ઔર કહા :

વો તો દિલમેં હાઝિર હૈ ઔર દિલકો આબાદ કર રહા હૈ મૈં ઉસે ભૂલતા નહીં હૂં કે યાદ કરૂં. વો મેરા આકા ઔર સહારા હૈ ઔર મુઝે ઉસસે વાફિર (પૂરા) હિસ્સા મિલતા હૈ. (રિસાલા કશીરિયા સ. ૫૫૨)

એક સહાબી (રદિ.) કો મૈદાને જંગમેં તલવારકા વાર લગા તો ફરમાયા ફુઝ્તુ વ રબ્બિલ કા'બા. (રબ્બે કા'બાકી કસમ મૈં કામિયાબ હો ગયા) યે કેહકર શહીદ હો ગયે.

જાન દી, દી હુઈ ઉસકી થી
હક તો યે હૈ કે હક અદા નં હુવા

આશિક સાદિકકી સારી ઝિંદગી મૌતકી તૈયારી કરનેમેં ગુઝરતી હૈ. ક્યૂંકે મૌત એક પુલ હૈ જિસ પરસે ગુઝરકર વિસાલે યાર હોતા હૈ. પસ જબ મૌતકા વક્ત કરીબ આતા હૈ તો ઉસ પર ખૂશીકી કૈફિયત તારી હો જાતી હૈ.

અલ્લાહ તઆલાકા શુક્ર હૈ કે મૈં મરા નહીં બલ્કે દોસ્ત તક પહોંચ ગયા મેરી મરદાના હિંમતકો શાબાશ દો.

ઉસે જબ ખયાલ આતા હૈ કે આજ ઈમ્તિહાનકી ઘડિયાં ખતમ હોંગી ઔર મૌત એક પુલકી તરહ હૈ જો એક દોસ્તકો દૂસરે દોસ્તસે મિલા દેતી હૈ તો ઉસકી ખૂશીકી ઈન્તિહા નહીં રેહતી.

હૈં સુરૂરે વસ્લસે લબરેઝ મુશ્તાકોંકે દિલ
કર રહી હૈં આરઝૂએં સિજદએ શુક્રાના આજ

આશિક સાદિકકી મૌતકા વક્ત કરીબ આતા હૈ તો દોસ્ત અહબાબ તબીબકો બુલાતે હૈં તાકે ઉસકો બીમારીસે શિફાકે લિયે દવા દી જા સકે, જબકે મરનેવાલેકી કૈફિયત યે હોતી હૈ કે આજ મૌતસે ઝિયાદા અકસીર દવા કોઈ નહીં હૈ.

અય નાદાન તબીબ મેરે સરહાનેસે ઉઠ જા. ઈશ્કકે દર્દમંદકે લિયે દીદારકે સિવા ઔર કોઈ ઈલાજ નહીં.

(૧) હઝરત શેખ નજમુદ્દીન કિબરીકે સામને પળ્હા ગયા.

જાન બદેહ જાન બદેહ જાન બદેહ

જાન દે દો, જાન દે દો, જાન દે દો.

ઔર યે કેહકર ફૌત હો ગયે.

(૨) એક આશિક સાદિક તવાફે કા'બાકે લિયે અપને ઘરસે રવાના હુએ. જબ ઉસકી નઝર બૈતુલ્લાહ શરીફ પર પડી તો અજીબ કૈફિયતમેં શઅર પળ્હકર ફૌત હો ગયે.

(૩) હઝરત ખ્વાજા ફરીદુદ્દીન અત્તાર (રહ.) એક મરતબા અપની દુકાન પર બૈઠે થે. એક ફકીર બેનવા દાખિલ હુવા તો ઉસને કહા કે મૈં સોચ રહા હૂં કે આપકી જાન ઈતની શીશીયોંમેં અટકી હુઈ હૈ યે કૈસે નિકલેગી? આપને ફરમાયા મિયાં જૈસે તુમહારી જાન નિકલેગી વૈસી હી હમારી જાન નિકલેગી, લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુર્રસૂલુલ્લાહ જબ આપને કરીબ પહોંચકર ઉસે હિલાયા જુલાયા તો દેખા કે વો તો અપની જાન જાન આફરીનકે સુપુર્દ કર ચુકા હૈ, આપકે દિલ પર ઈસ વાકિઆકા બડા ગેહરા અસર હુવા. આપકી ઝિંદગીકા રૂખ બદલા હત્તાકે આપ ખ્વાજા ફરીદુદ્દીન અત્તાર (રહ.) બને ઔર આપને તઝકિરતુલ ઔલિયા કિતાબ લિખ્ખી.

(૪) હઝરત સિર્રી સકતી (રહ.) એક મરતબા ચંદ ફુકરાઅકે સાથ ઝિક્રો શુગલમેં મશ્ગૂલ થે કે એક આશિક સાદિક આયા, ઔર પૂછને લગા કે યહાં કોઈ ઐસી જગહ હૈ જહાં પર ઈન્સાન મર સકે, આપ યે સુનકર હૈરાન હુએ ઔર કરીબી કુંવેં ઔર મસ્જિદકી તરફ ઈશારા કિયા કે હાં વો જગહ હૈ, વો શખ્સ વહાં ગયા. કુંવેંકે પાનીસે વુઝૂ કિયા મસ્જિદમેં દો રકા'ત નમાઝ પળ્હી ઔર લેટ ગયા, ઔર જબ અગલી નમાઝકા વક્ત આયા ઔર લોગ મસ્જિદમેં દાખિલ હુએ તો કિસીને ઉનકો જગાના ચાહા કે નમાઝકા વક્ત કરીબ હૈ, દેખા કે વો અલ્લાહ તઆલાકો પ્યારે હો ચુકે થે. (ઈશ્કે ઈલાહી)

એક લાગિર નૌજવાનકી મૌતકા મંઝર :-

એક બુઝુર્ગ ફરમાતે હૈં કે મુઝકો રાસ્તેમેં એક જવાન દુબલા પતલા ઈસ હાલમેં મિલા કે ઉસકી પત્લી પત્લી પિન્ડલિયાં થીં, ઔર વો મુઝે રોતા હુવા નઝર આયા ઔર મૈંને ઉસકો યે કેહતા હુવા પાયા, ક્યા હી શૌક ઉસ શખ્સકે વાસ્તે હૈ જો મુઝે દેખતા હૈ ઔર મૈં ઉસે નહીં દેખતા. મૈંને પૂછા વો કૌન હૈ? કહા મેરા હબીબ હૈ, જિસકે કોઈ મુશાબહ નહીં, ઔર મેરા ઘર ભી ઐસા હૈ જિસમેં ન સહન હૈ ન ખૈમા. મૈં મોહલ્લએ ઈશ્કસે આતા હૂં, મગર ઉસકી સિફત બયાન નહીં કર સકતા. ક્યૂંકે ઉસીકે પાસસે આયા હૂં કે મેરા મુંહ ઉસકા હાલ બયાન કરનેકી તાકત નહીં રખતા, ફિર વો જવાન દેર તક બેહોશ રહા, લોગોંને હિલાયા તો મુરદા પાયા. (નુઝહતુલ બસાતીન)

અલ્લાહકે સચ્ચે આશિકકી મૌતકા મંઝર :-

શેખ મુઝની (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં મક્કા મુકર્રમામેં મુકીમ થા, મુઝ પર એક ઘભરાહટ બહોત શિદ્દતસે સવાર હુઈ, ઔર મૈં મદીના પાકકી હાઝરીકે ઈરાદેસે મક્કા મુકર્રમાસે ચલ દિયા, જબ બીરે મૈમૂના પર પહોંચા તો એક નૌજવાનકો પડા હુવા પાયા, કે ઉસકી નઝઅકી હાલત હૈ, મૈંને ઉસકે કરીબ પહોંચકર કહા લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ પઢ્હો, ઉસને ફૌરન આંખેં ખોલ દીં ઔર એક શઅર પઢ્હા, જિસકા તર્જુમા યે હૈ :

અગર મૈં મર જાઉં તો મેરા દિલ ઈશ્કે મૌલાસે ભરા હુવા હૈ, ઔર કરીમ, લોગ ઈશ્ક હીકી બીમારીમેં મરા કરતે હૈં.

યે કેહકર વો મર ગયા. મૈંને ઉસકો ગુસલ દિયા, કફનાયા, જનાઝાકી નમાઝ પઢ્હી, ઔર જબ ઉસકો દફના ચુકા તો વો ઘભરાહટ જો મુઝ પર સવાર થી જિસકી વજહસે મૈંને સફરકા બેઈખ્તિયાર ઈરાદા કિયા થા વો ભી જાતી રહી, મૈં ઉસકો દફનાકર મક્કા મુકર્રમા વાપસ આ ગયા. (રૌઝતુર્રિયાહીન બહવાલા ફઝાઈલે હજ)

એક અલ્લાહકે વલીકા વાકિઆ :-

મૌલાના મુહમ્મદ ફાઝિલ ઉસમાની મુહાજિરે મક્કીકે બારેમેં લિખ્ખા હૈ કે વફાતસે પેહલે દિલકા દૌરા પડા. હોસ્પિટલમેં દાખિલ કરા દિયા ગયા, ફૌત હોનેસે પેહલે નમાઝ પળ્હનેકે લિયે કહા, ચુનાંચે તયમ્મુમ કરકે નમાઝ પળ્હી ઔર હાથ જિસ તરહ નમાઝકે લિયે બાંધતે થે વહીં બંધે રહે, ગુસલ દેતે વક્ત ભી હાથ ખુલ ન સકે ઔર દફનકે વક્ત દોનોં હાથ નમાઝકી તરહ બંધે હુએ થે ઔર ઈસી હાલત હીમેં દફન કર દિયે ગયે. (કબ્રકી ઝિંદગી)

કબ્રકી મિટ્ટીસે જન્નતકી ખૂશ્બૂ :-

દો આદમી હૈં જિનકી કબ્રકી મિટ્ટીસે ખૂશ્બૂ આઈ. એક મુહમ્મદ બિન ઈસ્માઈલ બુખારી, જિનહોંને બુખારી શરીફકો મુદવ્વન (મુરત્તબ) કિયા ઉનકી કબ્રકી મિટ્ટીસે ચાર સાલ તક ખૂશ્બૂ આતી રહી.

દૂસરે અહમદ અલી લાહોરી થે. (ખુત્બાતે દીનપુરી સ. ૧૦૦)

જબ બિલાલ (રદિ.) કી વફાતકા વક્ત આ ગયા તો ઉનકી બીવીને કહા વા હઝનાહુ (હાય ગમ). બિલાલ (રદિ.) ને કહા : નહીં બલ્કે વા તરબાહુ (હાય ખૂશી).

મૈં કલ હી દોસ્તોંસે મિલૂંગા યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ ઔર આપકી જમાઅતસે. (રિસાલા કશીરિયા સ. ૫૪૭)

હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ઔર મલકુલ મૌતકી આપસમેં મુલાકાતકા વાકિઆ :-

હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) સે હઝરત ઈઝરાઈલ (અલૈ.) ને કહા કે હક તઆલા આપકી રૂહ કબ્ઝ કરના ચાહતે હૈં. ફરમાયા હક તઆલાને મુઝે ખલીલુલ્લાહકા લકબ દિયા હૈ ઔર ખલીલકે મા'ના ગેહરે દોસ્તકે હૈં, તો ક્યા

કોઈ અપને ખલીલકી ભી રૂહ કબ્ઝ કરતા હૈ? યે બાત ઈઝરાઈલ (અલૈ.) ને હક તઆલાસે અર્ઝ કી, ઈરશાદ હુવા મેરે ખલીલસે કેહ દો કે કોઈ દોસ્ત અપને દોસ્તકે પાસ આનેસે ઘભરાતા હૈ?

અલ મૌતુ જસદુન યૂસિલુલ હબીબ ઈલલ્ હબીબ

મૌત તો પુલ હૈ જો હબીબકો હબીબસે મિલાતા હૈ.

ક્યા હી મુબારક વક્ત હોગા કે ઈસ વૈરાનેસે મૈં રૂખ્સત હૂંગા ઔર મહેબૂબે હકીકીકી મુલાકાતસે રાહતે જાન હાસિલ કરનેકે લિયે જિસ્મસે જુદા હોકર રવાના હૂંગા. (અહયાઉલ ઉલૂમ જિ. ૪, વ મઆરિફે શમ્સ તબરેઝ સ. ૭૬)

ખ્વાજા મુઈનુદીન ચિશ્તી (રહ.) કા વાકિઆ :-

હઝરત ખ્વાજા મુઈનુદીન ચિશ્તી (રહ.) મુસલમાનાને હિંદકે રૂહાની બાદશાહ સન હિજરી ૫૨૭ મુતાબિક સન ઈસ્વી ૧૧૪૯ મેં પૈદા હુએ. બહુકમે સરવરે આલમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ રાયપથુરાકે હુકૂમતકે ઝમાનેમેં અજમેર આએ, જહાં એકસો પાંચ સાલકી ઉમ્ર પાકર ૬ રજબ સન હિજરી ૬૩૨ મુતાબિક સન ઈસ્વી ૧૨૫૪ વફાત પા ગયે. આપકી વફાતકે બાદ લોગોંને મુશાહિદા કિયા કે આપકી પેશાની પર યે નકશ ઉભરા હુવા થા : **હબીબુલ્લાહિ માત ફી હુબ્બિલ્લાહ** યે અલ્લાહકા હબીબ હૈ ઔર યે મરા ભી અલ્લાહકી મુહબ્બતમેં. (તઝકિરતુલ ઔલિયા)

અલ્લાહકે સચ્ચે આશિકકી મૌતકા વાકિઆ :-

ઝૂન્નૂન મિસરી (રહ.) મસ્જિદે હરામમેં દાખિલ હુએ. દેખા કે એક નૌજવાન નંગા, બીમાર, આફતઝદા, એક સુતૂનકે નીચે પડા હૈ ઔર રંજીદહ ઔર ગમગીન દિલસે આહો નાલા કર રહા હૈ. ઝૂન્નૂન કેહતે હૈં કે મૈં ઉસકે કરીબ ગયા ઔર અસ્સલામુ અલૈકુમ કેહકર પૂછા કે તૂ કૌન હૈ? ઉસને કહા કે મૈં ગરીબ આશિક હૂં. મૈં ઉસકી બાતકો સમઝ ગયા ઔર કહા કે મૈં ભી તેરે

જૈસા હૂં, ફિર વો રોને લગા ઔર ઉસકે રોનેસે મૈં ભી રો પડા. ઉસને કહા ક્યા તૂ રોતા હૈ? મૈંને કહા મૈં ભી તેરા શરીક હૂં. ફિર વો ઝારો ઝાર રોયા ઔર બડે ઝોરસે ચિલ્લાયા ઔર ના'રા મારા ઔર ઉસકી રૂહ ઉસી વક્ત પરવાઝ કર ગઈ.

મૈંને ઉસ પર અપના કપડા ડાલ દિયા ઔર કફનકે વાસ્તે ઉસકે પાસસે બાઝાર આયા, જબ કફન ખરીદકર વાપસ આયા તો ઉસકી લાશકો ન પાયા. મૈં હૈરાન હો ગયા. ગૈબસે આંવાઝ આઈ કે અય ઝૂન્નૂન યે ગરીબ વો હૈ જિસકો શયતાનને દુનિયામેં તલાશ કિયા મગર ન પાયા, યે વો હૈ જિસકો માલિક (દારોગએ દોઝખ) ને ઢૂંઢા મગર ન પાયા, યે વો હૈ જિસકો રિઝવાન (દારોગએ જન્નત) ને તલબ કિયા લેકિન હાથ ન આયા. મૈંને હાતિફસે પૂછા વો કહાં હૈ? જવાબ દિયા (**હુવ ફી મક્અદિ સિદકિન્ ઈન્દ મલીકિન મુકતદિર**) વો હાકિમ કાદિરે મુતલકકે પાસ હૈ. ઈસ વાસ્તે કે વો આશિક સાદિક થા, રાસિખુલ એ'તિકાદ, ફરમાંબરદાર, બહોત જલ્દ તૌબા કરનેવાલા થા. યે મઝમૂન ઝહરુર્રિયાઝમેં હૈ.

હઝરત રાબિઆ બસરિયાકી મૌતકા મંઝર :-

હઝરત રાબિઆ બસરી (રહ.) કો જિસ વક્ત દફન કિયા તો કાઈદાકે મુવાફિક ફરિશ્તોંને આકર સવાલ કિયા. રાબિઆ નિહાયત ઈત્મીનાનસે જવાબ દેતી હૈં કે ભલા જિસ ખુદાકો મૈંને ઉમ્ર ભર યાદ રખ્ખા ઉસે ગઝ ભર જમીનકે નીચે આકર કૈસે ભૂલ જાઉંગી? તુમ અપની તો ખબર લો કે તુમ કિતની બડી દૂરસે રાસ્તા ચલકર આએ હો, ક્યા તુમકો ભી ખુદા યાદ હૈ કે નહીં? સુબ્હાનલ્લાહ! બુઝુર્ગોંકો ભી કિસ કદર ઈત્મીનાન હોતા હૈ. ઉસકી વજહ યે હૈ કે ઉનકી અકલ બાકી રેહતી હૈ. એક સૂફીને યે કહા કે ભાઈ સાલિકકા મરતબા બડા હૈ ક્યૂંકે ઉસકી અકલ બાકી રેહતી હૈ જિસકી બદૌલત ઉસકો સેંકડોં મુસીબતોંસે નજાત હોતી હૈ. (તસ્હીલુલ મવાઈઝ સ. ૧૮૯)

મુહિબ્બાને ખુદા મરતે નહીં હૈં ઉસ પર એક વાકિઆ :-

શેખ અબૂ સઈદ ખઝાઝ (રહ.) સે રિવાયત હૈ, ફરમાતે હૈં કે મૈં મક્કા મુઅઝ્ઝમામે થા. એક દિન બાબે બની શૈબા પરસે નિકલા, ક્યા દેખતા હૂં કે એક ખૂબસૂરત નૌજવાનકી લાશ રખ્ખી હૈ. મૈંને ઉસકે ચેહરેકો ગૌરસે દેખા તો વો મુઝે દેખકર મુસ્કુરાએ ઔર ફરમાને લગે અય અબૂ સઈદ! તુમ નહીં જાનતે કે મુહિબ્બાને ઈલાહી નહીં મરતે અગરચે ઝાહિરમેં મર જાએં, બલ્કે વો એક આલમસે દૂસરે આલમકી તરફ ઈન્તિકાલ કરતે હૈં.

ઔર અબૂ યાકૂબ સનૂસી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મેરે પાસ એક મુરીદ મક્કામેં આયા ઔર કેહને લગા અય ઉસ્તાદ! કલ ઝોહરકે વક્ત મૈં મર જાઉંગા, યે દીનાર લીજિયે ઔર આધેસે મેરા કફન ઔર આધેસે દફન કીજિયે. જબ ઝોહરકા વક્ત આયા તો વો શખ્સ હરમમેં આયા ઔર તવાફ કિયા ઔર વહાંસે કુછ આગે જાકર મર ગયા. મૈંને ઉસે ગુસલ દેકર દફનાયા, જબ કબ્રમેં રખ્ખા ગયા તો ઉસને અપની આંખેં ખોલ દીં. મૈંને કહા ક્યા મરે પર ઝિંદા હો રહે હો? તો કહા મૈં તો ઝિંદા હી હૂં ઔર મુહિબ્બાને ખુદા ઝિંદા રેહતે હૈં.

અલ્લાહકે સચ્ચે આશિકકી મૌતકે વક્તકે કલિમાત :-

એક મરતબા કોઈ મુહિબ્બ મરતે વક્ત કુછ આહિસ્તા આહિસ્તા કેહ રહા થા. દોસ્તોંને પાસ આકર સુના તો યે અલ્ફાઝ થે કે જબ તક ઝિંદા રહા તેરે નામસે ઝિંદા રહા, અબ અગર મૈં જાતા હૂં તો તેરે નામકી યાદમેં જાતા હૂં, ઔર જબ મેરા હશ્ર હોગા તો ભી તેરે નામકી યાદમેં હૂંગા. (અસરારૂલ ઔલિયા)

ઈસ વાકિઆકો સુનાતે હુએ બાબા ફરીદ (રહ.) ને ઈસકે બાદ ફરમાયા કે ઉસ આશિકે ખુદાને બુલંદ આવાઝસે કહા "અલ્લાહ" ઔર જાન દે દી. જબ શેખુલ ઈસ્લામ ઈસ બાત પર પહોંચે તો રોકર ફરમાયા કે આશિક ઈસી તરહ જાન દે દેતે હૈં. (અસરારૂલ ઔલિયા)

હઝરત ફતહ બિન શખ્રફ મરૂઝી (રહ.) કી મૌતકા મંઝર :-

આપ (રહ.) કી વફાત આધે શાબાન સન હિજરી ૨૭૩ મેં હુઈ, આપ (રહ.) કી કુન્નિયત અબૂ નસર હૈ ખુરાસાનકે પુરાને મશાઈખસે હૈં. સિપાહિયોંકે તરીકે પર કબા લેકર ચલતે થે. અબ્દુલ્લાહ બિન અહમદ બિન હમ્બલ ફરમાતે થે ખુરાસાનકી ખાકસે ફતહ જૈસા આદમી પૈદા નહીં હુવા. તેરહ (૧૩) સાલ બગદાદમેં રહે ઔર બગદાદકી કોઈ ચીઝ નહીં ખાઈ. ઈન્તાકિયાસે ઉનકે વાસ્તે સત્તૂ આતે થે જો વો ખાતે થે. નઝઅકે વક્ત ખૂદ બખૂદ કુછ કેહ રહે થે. લોગોંને કરીબ જાકર કાન લગાએ તો વો કેહ રહે થે :

અલ્લાહુમ્મ ઈશ્તદ શૌકી ઈલૈક ફઅજ્જિલ કુદૂમી અલૈક.

ઈલાહી મેરા શૌક આપકી તરફ શદીદ હો ગયા યાની આપસે મિલનેકે લિયે દિલકી બેકરારી નાકાબિલે બરદાશ્ત હો ગઈ હૈ પસ મુઝે અપને પાસ બુલાનેમેં જલ્દી કીજિયે. (હયાતે સૂફિયા સ. ૧૩૮)

જબ ઉનકો ગુસલ દિયા ગયા તો ઉનકી પિન્ડલી પર દેખા, એક સબ્ઝ રગ ઉભરી હુઈ હૈ ઔર ઉસ પર યે લિખ્ખા હૈ "અલ ફત્હુ લિલ્લાહ" (ફતહ, અલ્લાહકે લિયે હૈ) યાની ઉસકે ખાસ આદમિયોંસે હૈ.

એક આશિકે ખુદાકી મૌતકે વક્તકે કલિમાત :-

એક મરતબા એક આશિકે હક પર નઝઅકા આલમ તારી હુવા. વો આહિસ્તા આહિસ્તા કુછ કેહ રહા થા. ઉસકે અહબાબ જો ઉસકે સરહાને થે કાન લગાકર સુનને લગે કે વો ક્યા કેહ રહા હૈ, વો આશિકે ખુદા કેહ રહા થા કે :

અય મેરે મહેબૂબ! જબ તક ઝિંદા રહા તેરે નામકી યાદમેં ઝિંદા રહા ઔર આજ જબ ઈસ દુનિયાસે જા રહા હૂં તો તેરે હી નામકી યાદ લિયે જા રહા હું, ઔર જબ કિયામતકે દિન ઉઠૂંગા તો તેરે હી નામમેં મુસ્તગરક ઉઠૂંગા.

ઔર ઈતના કેહનેકે બાદ ઉસને અલ્લાહકા નામ ઝોરસે લિયા, ઔર ઈન્તિકાલ હો ગયા. (મલ્ફૂઝાતે બાબા ફરીદ સ. ૧૪૫)

મૌત આશિકોંકે લિયે નેઅમત હૈ :-

હઝરત થાનવી (રહ.) ને ફરમાયા કે આશિકોંકે નઝદીક વોહી મૌત અજીબ દૌલત હૈ કે ઉસકી આરઝૂએં કરતે હૈં. ઔર જબ મૌતકા વક્ત આ જાતા હૈ તો નિહાયત હી ખૂશ હોતે હૈં. ચુનાંચે એક બુઝુર્ગકા કિસ્સા હૈ કે જબ ઉનકે ઈન્તિકાલકા વક્ત આયા તો આઠોં જન્નતેં ઉનકો નઝર આઈ, આપને દેખકર મુંહ ફેર લિયા ઔર ફરમાયા કે :

અગર મેરા મરતબા ઈશ્કમેં આપકે નઝદીક યેહી હૈ જો મૈં દેખ રહા હૂં તો મૈંને અપના વક્ત બેકાર હી ખોયા, યાની મેરા મકસૂદ તો આપકી ઝાતે પાક હૈ, અગર આપ ન હુએ તો જન્નત લેકર ક્યા કરૂંગા?

ફિર ઉસકે બાદ ઉન પર અલ્લાહ તઆલાકા નૂર ઝાહિર હુવા ઔર ઉસી હાલતમેં ઉનકા ઈન્તિકાલ હો ગયા.

સુબ્હાનલ્લાહ! અબ ફરમાઈયે કે જબ યે હઝરાત મૌતસે ભી પરેશાન નહીં હોતે તો ઈફલાસ ઔર તંગદસ્તીસે ઉનકો ક્યા પરેશાની હોતી.

(તસ્હીલુલ મવાઈઝ)

વફાતકે બાદ ચંદ બડે ઈન્આમાત :-

● ઈમામ અહમદ બિન હમ્બલ (રહ.) કે એક શાગિર્દ ફરમાતે હૈં. જબ ઈમામ અહમદ બિન હમ્બલ (રહ.) ને વફાત પાઈ તો મૈંને ઉનહેં ખ્વાબમેં દેખા કે વો અકડકર ચલ રહે હૈં. મૈંને કહા કે અય ભાઈ યે કૈસી ચાલ હૈ? ફરમાયા કે યે દારૂસ્સલામ (જન્નત) મેં ખુદ્દામ (અલ્લાહકે બરગુઝીદા હઝરાત) કી ચાલ હૈ. મૈંને કહા હક તઆલાને આપકે સાથ ક્યા મઆમલા કિયા? ફરમાયા મેરી મગફિરત ફરમાઈ ઔર સોનેકે જૂતે પહેનાએ ઔર ઈરશાદ હુવા કે યે

સબ ઈસ બાતકા ઈન્આમ હૈ જો તુમને કહા થા કે કુરઆન અલ્લાહકા કલામ હૈ હાદિસ (ફાની) નહીં હૈ, ઔર હુકમ હુવા કે જહાં ચાહો ચલો ફિરો.

● ફિર ઈમામ માલિક (રહ.) ને ફરમાયા મૈં જન્નતમેં દાખિલ હુવા તો દેખતા હૂં કે સુફયાન સૌરી (રહ.) કે દો સબ્ઝ પર હૈં ઔર એક દરખ્તસે દૂસરે દરખ્ત પર ઉડતે ફિરતે હૈં ઔર યે આયત તિલાવત કરતે હૈં :

(અલ્હમ્દુલિલ્લા હિલ્લઝી સદકના વઅ્દુહૂ વ ઔરષનલ અર્ઝ નતબવ્વઉ મિનલ જન્નતિ હૈષુ નશાઅ, ફનિઅ્મ અજ્રુલ્ આમિલીન.)

યાની હમ્દ ઔર શુક્ર હૈ ઉસ અલ્લાહ અઝ્ઝ વ જલ્લકા જિસને હમસે અપના વા'દા પૂરા વફા કિયા ઔર હમેં જન્નતકી જમીનકા વારિસ બનાયા, હમ જન્નતમેં જહાં જાના ચાહતે હૈં દાખિલ હોતે હૈં, યે નેક અમલ કરનેવાલોંકી બડી અચ્છી જઝા હૈ.

● મૈંને પૂછા કે અબ્દુલ વાહિદ વરાક (રહ.) કી ક્યા ખબર હૈ? ફરમાયા મૈંને ઉનહેં દરિયાએ નૂરમેં નૂરકી કશ્તી પર સવાર હોકર હક તઆલાકી ઝિયારત કરતે છોડા હૈ.

● મૈંને કહા હઝરત બશર ઈબ્ને હારિસકા ક્યા હાલ હૈ? કેહને લગે વાહ વાહ ઉનકે જૈસા કૌન હો સકતા હૈ? મૈંને ઉનહેં હક તઆલાકી તરફ દેખા કે હક તઆલા ઉનકી તરફ મુતવજ્જેહ હોકર ફરમાતે થે કે :

અય શખ્સ તૂ નહીં જાનતા કે તેરા ક્યા મરતબા હૈ, ઔર અય વો શખ્સ જો ન પીતા થા અબ પી લે, ઔર અય વો શખ્સ જો નહીં ખાતા થા અબ સૈર હો લે.

(કરામાતે ઔલિયા)

સિર્ફ અલ્લાહકા દીદાર કરનેસે હોશ આએગા :-

બાઝ બુઝુર્ગોંસે મન્કૂલ હૈ કે મૈંને હઝરત મઅરૂફ કરખી (રહ.) કો દેખા કે વો ગોયા અર્શકે નીચે હૈં ઔર હક તઆલા સુબ્હાનહૂ મલાઈકાસે ફરમા રહે હૈં યે કૌન હૈ? ઉનહોંને જવાબ દિયા આપ ખૂબ જાનતે હૈં અય પરવરદિગાર!

ફરમાયા યે મઅરૂફ કરખી હૈં જો મેરી મુહબ્બતકે નશેમેં બેહોશ થે ઔર મેરે દીદારકે બગૈર ઉનહેં હોશ નહીં આએગા. (કરામાતે ઔલિયા)

નૂરકી કુરસી ઔર મોતિયોંકી બારિશ :-

ઈમામ રબીઅ ઈબ્ને સુલેમાન (રહ.) કેહતે હૈં મૈંને ઈમામ શાફઈ (રહ.) કો વફાતકે બાદ ખ્વાબમેં દેખા ઔર પૂછા અય અબૂ અબ્દુલ્લાહ! અલ્લાહ તઆલાને આપકે સાથ ક્યા સુલૂક કિયા? ફરમાયા મુઝે નૂરકી કુરસી પર બિઠાકર મુઝ પર ચમકતે હુએ તાઝા મોતી નિસાર કિયે. (કરામાતે ઔલિયા સ. ૧૫૬)

કબ્રમેં ઉશ્શાક કી હાલત

જિન ઉશ્શાકકો મૌતકે વક્ત ઈનાયાતે ઈલાહીકા ફલ નસીબ હોતા હૈ ઉનકી કબ્રકે હાલાત ભી અજીબો ગરીબ હોતે હૈં.

લહદમેં ઈશ્કે ઈલાહીકા દાગ લે કે ચલે
અંધેરી રાત સુની થી ચિરાગ લે કે ચલે

ચંદ વાકિઆત નીચે હૈં :

(૧) હઝરત યહયા બિન મઆઝ રાઝી (રહ.) સે કબ્રમેં ફરિશ્તોંને પૂછા કે ક્યા લાએ હો? જવાબ દિયા કે મેરે આકાકા ફરમાને અઝીમુશ્શાન થા :

અદ્દુન્યા સિજ્નુલ મુઅ્મિન.

દુનિયા મોમિનકે લિયે કૈદખાના હૈ.

અબ મુઝે બતાઓ કે કૈદખાનેસે ક્યા કોઈ લા સકતા હૈ? ફરિશ્તે યે જવાબ સુનકર ચલે ગયે ઔર કબ્રકો બાગ બના દિયા ગયા.

(૨) હઝરત બાયઝીદ બુસ્તામી (રહ.) એક શખ્સકો ખ્વાબમેં નઝર આએ ઉસને પૂછા કે કબ્રમેં ક્યા મઆમલા હુવા? ફરમાયા કે ફરિશ્તે પૂછને લગે કે ઓ બુઢ્ઢે ક્યા લાએ હો? મૈંને જવાબ દિયા કે જબ કોઈ બાદશાહકે દર પર

આતા હૈ તો યે નહીં પૂછતે કે ક્યા લાએ હો? બલ્કે યે પૂછતે હૈં કે ક્યા લેને આએ હો? ફરિશ્તે યે જવાબ સુનકર ખૂશ હુએ.

(૩) રાબિઆ બસરિયા (રહ.) અપની વફાતકે બાદ કિસીકો ખ્વાબમેં નઝર આઈ. ઉસને પૂછા કે આગે ક્યા બના? ફરમાયા કે ફરિશ્તે આએ થે પૂછને લગે **મર્રબ્બુક?** મૈંને કહા અલ્લાહ તઆલાસે જાકર કેહ દો કે યા અલ્લાહ તેરી ઈતની સારી મખ્લૂક હૈ ઔર ઉનમેંસે તૂ મુઝે એક બુઢ્ઢી ઔરતકો નહીં ભૂલા, મેરા તો તેરે સિવા કોઈ હૈ નહીં ભલા મૈં તુઝે કૈસે ભૂલ સકતી હૂં?

(૪) હઝરત જુનેદ બગદાદી (રહ.) સે કબ્રમેં ફરિશ્તોંને સવાલ કિયા કે **મર્રબ્બુક?** આપને ફરમાયા કે મેરા રબ વોહી હૈ જિસને ફરિશ્તોંકો હુકમ દિયા થા કે આદમ (અલૈ.) કો સિજદહ કરો. ફરિશ્તે યે જવાબ સુનકર હૈરાન હુએ ઔર ચલે ગયે.

(૫) હઝરત શેખ અબ્દુલ કાદિર જીલાની અપની વફાતકે બાદ કિસી શખ્સકો ખ્વાબમેં નઝર આએ, ઉસને પૂછા કે હઝરત આગે ક્યા મઆમલા પેશ આયા? ફરમાયા કે ફરિશ્તોંને આકર પૂછા કે **મર્રબ્બુક?** મૈંને જવાબ દિયા કે તુમ સિદરતુલ મુન્તહાસે નીચે ઉતરકર (ખરબહા ખરબ મીલકા ફાસલા તય કરકે) આએ ઔર અલ્લાહ તઆલાકો નહીં ભૂલે, તો ક્યા મૈં સતહે જમીનસે ચાર ફિટ નીચે આકર સબ કુછ ભૂલ જાઉંગા? પસ મેરે ઉપર રહમતે ઈલાહીકા દરવાઝા ખોલકર મેરી કબ્રકો જન્નત બના દિયા ગયા.

(૬) હદીસે પાકમેં આયા હૈ કે જબ મોમિનકો કબ્રમેં દફન કર દિયા જાતા હૈ તો અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ફરિશ્તોંસે ફરમાતે હૈં કે યે મેરા બંદા દુનિયાસે થકા માન્દા આયા હૈ ઉસે કેહ દો **નમ કનૌમતિલ અરૂસ** (દુલ્હનકી નીંદ સો જા)

યહાં મુહદ્દિસીનને એક નુક્તા લિખ્ખા હૈ કે યે નહીં ફરમાયા કે તૂ મીઠી નીંદ સો જા, બલ્કે યે ફરમાયા ગયા કે તૂ દુલ્હનકી નીંદ સો જા, ઈસમેં યે રાઝ હૈ કે જબ દુલ્હન સોતી હૈ તો ઉસકો વોહી જગાતા હૈ જો ઉસકા મહેબૂબ (ખાવિંદ)

હોતા હૈ, યે બંદા કબ્રમેં દુલ્હનકી નીંદ સો રહા હૈ ઉસકો રોઝે મેહશર વો જગાએગા જો ઉસકા મહેબૂબ (અલ્લાહ તઆલા) હોગા. દુલ્હન જાગે તો ખાવિંદકા મુસ્કુરાતા ચેહરા દેખે, યે આશિક સાદિક રોઝે મેહશર જબ જાગેગા તો અલ્લાહ તઆલાકો મુસ્કુરાતે દેખેગા. (ઈશ્કે ઈલાહી)

ઈરાકમેં દફન દો સહાબએ કિરામ (રદિ.), હઝરત હુઝૈફા બિન યમાન (રદિ.) ઔર હઝરત જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) કા વાકિઆ :-

યે દો અસ્હાબે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે મઝારાત પેહલે મદાઈનમેં થે. ઉસકે બાદ એક ખાસ વાકિઆ ઝુહૂર પઝીર હુવા જિસકી વજહસે ઈન દોનોં હઝરાતકો મૌજૂદા જગહ સલમાન પાર્કકે કરીબ મુન્તકિલ કર દિયા ગયા. જાવેદ ઈકબાલ ડિસ્કવી સાહબ અપને સફરનામામેં જો જુમ્આ મેગેઝીનમેં છપા હૈ ઉસકી તફસીલ લિખતે હૈં.

હઝરત હુઝૈફા બિન યમાન (રદિ.) કી કુન્નિયત અબૂ અબ્દુલ્લાહ થી. નબીએ અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે ન સિર્ફ સહાબા (રદિ.) મેંસે થે, બલ્કે ખાસ ઔર ઝાતી દોસ્તોંમેં શુમાર હોતે થે. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ અકસર હુઝૈફા (રદિ.) ઔર ઉનકે વાલિદૈનકે લિયે દુઆ ફરમાયા કરતે થે કે અય અલ્લાહ! તૂ હુઝૈફા (રદિ.) ઔર ઉસકે વાલિદૈનકો બખ્શ દે. ગઝવએ ઉહદ ઔર ખન્દકમેં શરીક હુએ બલ્કે ગઝવએ ઉહદમેં ઔરતોંકી હિફાઝતકી ઝિમ્મેદારી આપ (રદિ.) કો સોંપી ગઈ. જબ ઈરાક ફતહ હુવા તો હઝરત ઉમર (રદિ.) ને આપકો દરિયાએ દજલાકે ઈર્દગિર્દકે ઈલાકેકા ગવર્નર મુકર્રર કર દિયા. બાદમેં આપને આઝરબાઈજાનકા ઈલાકા ફતહ કિયા ઔર મદાઈનકે ગવર્નર મુકર્રર હુએ. યે હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) હી થે જિનહોંને હઝરત ઉસમાન (રદિ.) કો કુરઆન યકજા (જમા) કરનેકા મશ્વરા દિયા.

હઝરત જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) ઊંચે સહાબા (રદિ.) મેં શુમાર હોતે હૈં. હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ જરૂરતકે વક્ત આપસે કર્ઝ લિયા કરતે થે. ખન્દક સમેત બહોતસે ગઝવાતમેં નબીએ અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે સાથ રહે. બૈઅતે રિઝવાન ઔર હજ્જતુલ વિદાઅકે મૌકા પર આપ ભી મૌજૂદ થે.

યે દોનોં સહાબએ કિરામ (રદિ.) સલમાન પાર્કસે દો ફરલાંગકે ફાસલે પર દરિયાએ દજલાકે કિનારે મદફૂન હુએ. ઈરાકકે શાહ ફૈસલ અવ્વલને ખ્વાબમેં હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) કો દેખા. આપને શાહ ફૈસલ અવ્વલસે ફરમાયા "મેરી કબ્રમેં પાની ઔર જાબિર (રદિ.) કી કબ્રમેં નમી (પાનીકી તરી) આની શુરૂ હો ગઈ હૈ, ઈસ લિયે આપ હમ દોનોંકો યહાંસે મુન્તકિલ કર દેં ઔર દરિયાસે કુછ ફાસલે પર દફન કર દેં. સુબહ હુઈ તો બાદશાહ અપને રોઝમર્રાકે મામૂલાતમેં મસરૂફ રહા ઔર વો યે ખ્વાબ ભૂલ ગયા. દૂસરી રાત હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ને ફિર યેહી બાત દોહરાઈ ઔર શાહ ફૈસલ ફિર ભૂલ ગયા.

તીસરી રાત ઈરાકકે મુફતીએ આ'ઝમકે ખ્વાબમેં હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) આએ ઔર કહા કે હમ દો રાતોંસે બાદશાહસે કેહ રહે હૈં કે હમેં યહાંસે નિકાલકર દૂસરી જગહ દફન કરો, મગર વો હર રોઝ ભૂલ જાતે હૈં. આપ બાદશાહકો મુતવજ્જેહ કરેં ઔર હમેં યહાંસે મુન્તકિલ કરેં. મુફતીએ આ'ઝમ બેદાર હુએ તો બેહદ પરેશાન થે ઔર ફૌરી તૌર પર વઝીરે આ'ઝમ સઈદ પાશાસે ફોન પર બાત કી ઔર ઉનહેં તમામ ખ્વાબ સુનાયા. વઝીરે આ'ઝમ મુફતીએ આ'ઝમકો સાથ લેકર શાહ ફૈસલકે પાસ આયા. શાહને મુફતીએ આ'ઝમકી બાત સુનકર સચ કહા કે વો તીન રાતોંસે ઐસા ખ્વાબ દેખ રહે હૈં. મુફતીએ આ'ઝમને શાહ પર ઝોર દિયા કે સહાબએ કિરામ (રદિ.) કે મઝારાતકી જગહ તબ્દીલ કરેં.

શાહને રાય દી કે પેહલે ઈસ બાતકી તસ્દીક કર લેની ચાહિયે કે આયા

દરિયાકા પાની ઉનકે મઝારાતકી તરફ અભી આ રહા હૈ યા નહીં? ચુનાંચે તા'મીરાતકે ડિપાર્મેન્ટને દરિયાસે ૨૦ ફૂટકે ફાસલે પર બોરિંગ કી ઔર લેબોરેટ્રી ટેસ્ટ લિયે. ઉસ મૌકા પર મુફતીએ આ'ઝમ સાથ રહે, લેકિન જો રિપોર્ટે મુરત્તબ હુઈ ઉનમેં પાનીકા મઝારાતકી તરફ આના તો દર કિનાર, નમી (તરી) તક સાબિત ન હો સકી.

લેકિન ઉસ રાત ફિર હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ને ખ્વાબમેં શાહસે અપના મુતાલબા દોહરાયા. ચૂંકે માહિરીને તા'મીરાતકી રિપોર્ટે શાહકો મિલ ચુકી થીં, ઈસ લિયે ઉસને ઉસે મહઝ ખ્વાબ સમઝકર નઝર અંદાઝ કર દિયા. અગલી રાત હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) મુફતીએ આ'ઝમકે ખ્વાબમેં આએ ઔર ઉનહેં સખ્તીસે કહા કે પાની હમારે મઝારાતમેં ઘુસા ચલા આ રહા હૈ આપ પરવાહ નહીં કર રહે હૈં, ફૌરન મુન્તકિલ કરેં.

મુફતીએ આ'ઝમ ઉસી વક્ત ઘભરાએ હુએ શાહ ફૈસલકે પાસ પહોંચે ઔર ઉસે સૂરતે હાલસે આગાહ કિયા. શાહને ઉસ મૌકા પર ગુસ્સાકા ઈઝહાર કિયા ઔર કહા કે મુફતી સાહબ આપ માહિરીનકી રિપોર્ટ મુલાહિઝા કરનેકે બાવુજૂદ મુઝે પરેશાન કર રહે હૈં. મુફતીએ આ'ઝમને કહા કે લેકિન રિપોર્ટોંકે બાવુજૂદ મુઝે ઔર આપકો બરાબર હુકમ દિયા જા રહા હૈ. મેરા મશ્વરા હૈ કે આપ બરાહે કરમ મઝારાતકો ખુલવા દીજિયે. શાહને ઉસ પર નારાઝગીકા ઈઝહાર કરતે હુએ કહા કે બેહતર હૈ આપ ફતવા દે દેં. ફતવા દેનેકે સાથ હી સરકારી તૌર પર એ'લાન કર દિયા ગયા કે ઈદુલ અઝ્હાકે મૌકે પર ઝોહરકી નમાઝકે બાદ હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ઔર હઝરત જાબિર (રદિ.) કે મઝારાત ખોલે જાએંગે ઔર ઉનહેં દૂસરી જગહ દફન કિયા જાએગા.

યે ઈશ્તિહાર અખ્બારાતમેં શાએઅ કરા દિયા ગયા. ઈસ ઈત્તિલાઅકે સાથ હી દુનિયાએ ઈસ્લામમેં ખલબલી મચ ગઈ. દુનિયા ભરકે નશરિયાતી ઈદારોં ઔર અખ્બારાતકે નુમાઈન્દે ઈરાક પહોંચના શુરૂ હો ગયે. ચૂંકે હજ કરીબ થા

ઈસ લિયે હુકૂમતે ઈરાકને મુસલમાનાને આલમકી અપીલ પર હજકે બાદ મઝારાતકે ખોલનેકી અપીલ મંઝૂર કર લી.

અબ સૂરતે હાલ યે હુઈ કે પૂરી દુનિયાસે ઈરાકકે શાહકો તાર ઔર ટેલીફોન મૌસૂલ હોને શુરૂ હો ગયે કે મઝારાતકી તારીખ બઢ્હાઈ જાવે તાકે વો સહાબા (રદિ.) કે જનાઝોંમેં શરીક હો સકેં, લેકિન ઈધર હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) કા તકાઝા બઢ્હ રહા થા કે જલ્દી કરો હમેં મુન્તકિલ કરો. બહરહાલ ઈદસે દસ દિન બાદ મઝારાત ખોલનેકા ફૈસલા હુવા.

ઉસ દૌરાન કરીબન પાંચ લાખ લોગ સલમાન પાર્કમેં જમા હો ગયે હત્તાકે ગૈર મુસ્લિમ ભી ઈસ અજીબો ગરીબ સૂરતે હાલકો અપની આંખોંસે દેખનેકે લિયે વહાં પહોંચ ગયે. હુકૂમતે ઈરાકને કસ્ટમ, વીઝા ઔર કરન્સી વગૈરહકી પાબંદિયાં ખતમ કર દીં. દુનિયાએ ઈસ્લામકે સરકારી વુફૂદકે અલાવા મિસરકે શાહ ફારૂક ભી જનાઝેમેં શિરકતકે લિયે આએ.

શાહે ઈરાક ઔર હુકૂમતકે બડે લોગોંકે અલાવા પાંચ લાખ લોગોંકી મૌજૂદગીમેં મઝારાત ખોલે ગયે, તો વાકિઅતન હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) કી કબ્રમેં પાની ઔર હઝરત જાબિર (રદિ.) કી કબ્ર મુબારકમેં નમી આ ચુકી થી, હાલાંકે રિપોર્ટેં ઈસકે ખિલાફ થીં ઔર દરિયા ભી દો ફરલાંગકે ફાસલે પર બેહ રહા થા. અબ હર દો સહાબએ કિરામ (રદિ.) કો કબરોંસે બાહિર લાનેકા મસ્અલા થા. એક જદીદ ક્રેનકે ઝરીએ જિસમેં સ્ટ્રેચર કસ દિયા ગયા થા દોનોં હઝરાતકો પૂરે એહતિરામસે ઈસ તરહ ઉઠાયા ગયા કે ઉનકે જિસ્મ મુબારક સ્ટ્રેચર પર આ ગયે ઔર શાહે ઈરાક, શાહે મિસર, મુફતીએ આ'ઝમ ઈરાક ઔર મુસ્તફા કમાલ પાશાકે નુમાઈન્દે વઝીરે મુખ્તારને સ્ટ્રેચરકો કંધા દિયા ઔર બડે અદબ ઔર એહતિરામસે દોનોં સહાબિયોં (રદિ.) કો શીશેકે બકસમેં રખ દિયા.

હઝરત હુઝૈફા (રદિ.) ઔર હઝરત જાબિર (રદિ.) કે ચેહરોંસે કફન હટાએ ગયે ઔર લોગ યે દેખકર દંગ રેહ ગયે કે દોનોં સહાબએ કિરામ (રદિ.) કે જિસ્મ મુબારક બિલકુલ મહેફૂઝ થે, આંખેં ખુલી હુઈ થીં જૈસે કે વો સબ કુછ

દેખ રહે હોં. સર ઔર દાઢીકે બાલ બિલકુલ મહેફૂઝ થે હત્તાકે કફન તક સહીહ હાલતમેં થા. કોઈ યે ન કેહ સકતા થા કે તેરહસો (૧૩૦૦) સાલ પેહલેકે ઈન્સાનોંકે વુજૂદ હૈં. ઉનકી આંખોંમેં ઐસી ચમક થી કે કોઈ શખ્સ લમ્હા ભરકર ઉનહેં દેખ ન સકતા થા.

ઉસ મૌકા પર જર્મનીકા મશ્હૂર માહિરે ચશ્મ ભી મૌજૂદ થા ઉસે અપની આદત ઔર પેશેકે મુતાબિક સહાબિયોંકી આંખોંમેં દેખના ચાહ. મગર ઉસકી આંખેં ખીરહ (તારીક) હો ગઈ ઔર બાદમેં ઉસને મુફતીએ આ'ઝમ ઈરાકકે હાથ પર ઈસ્લામ કુબૂલ કર લિયા. ઉસ મૌકા પર ઈરાકકી ફૌજને સલામી દી.

ચૂંકે લાખોં લોગ જનાઝેમેં શરીક હોનેકી સઆદત હાસિલ કરને આએ થે. ઔર મઝાર ખોલનેકા મંઝર દેખનેસે કાસિર થે, અફરા તફરીકા ભી ડર થા, ઈસ લિયે સ્ક્રીનોં પર બઝરીઆ ટી.વી. તમામ કારવાઈ દિખાઈ, ઝિયારતે આમકે બાદ જનાઝોંકો સલમાન પાર્કકી તરફ લે જાયા ગયા, લાખોંકા મજમા સાથ થા, હર કોઈ કંધા દેનેકી સઆદત હાસિલ કરના ચાહતા થા, હવાઈ જહાઝ ફિઝાસે ફૂલ બરસા રહે થે.

યારાને નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો નયે મઝારાતમેં મુન્તકિલ કર દિયા ગયા. નયે મઝારાતકે કરીબ જનાઝે લાએ ગયે. ગાર્ડ ઓફ ઓનર્ઝ પેશ કિયા ગયા. અલ્લાહુ અકબરકે નારોંમેં દોનોં યારાને નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકો નયે મઝારાતમેં મુન્તકિલ કર દિયા ગયા.

દૌરે જદીદમેં યે ઈસ્લામકી હક્કાનિયતકા ઈતના બડા ઔર વાઝેહ સુબૂત થા કે લાતાદા'દ ગૈર મુસ્લિમોંને ઈસ્લામ કુબૂલ કિયા. મુદ્દત તક ઈરાકકે સીનેમાઓંમેં ઈસ ફિલ્મકી નુમાઈશ કી ગઈ. (કબ્રકી ઝિંદગી)

દૂસરા બાબ

ઈશ્કે મજાઝી

ઈશ્કે મજાઝીસે મુતઅલ્લિક ચંદ વાકિઆત બરાએ ઈબરત : તાલિબે મહેબૂબે હકીકી

ઈશ્ક કી લુગવી તિબ્બી તેહકીક :-

બંદેકે પીરો મુરશિદને અપની કિતાબ "રૂહકી બીમારિયાં ઔર ઉનકા ઈલાજ" મેં લિખ્ખા હૈ :

"શરહે અસ્બાબ" જો તિબ્બકી એક મુસ્તનદ કિતાબ હૈ ઉસમેં દિમાગકી બીમારિયોંકે સિલસિલેમેં લિખ્ખા હૈ કે એક પૌદેકા નામ ઈશ્કે પેચાં હૈ. યે જિસ દરખ્તકો લિપટ જાતા હૈ તો વો હરા ભરા દરખ્ત સૂખ જાતા હૈ. ઈસી તરહ ઈશ્કે મજાઝી અપને આશિકકી દુનિયા ઔર આખિરત દોનોંકો તબાહ કર દેતા હૈ ઔર કુછ હી દિન બાદ વો ઝાલિમ હુસ્ન ભી બેરોનક હો જાતા હૈ.

ગયા હુસ્ને ખૂબાન દિલખ્વાહકા
હમેશા રહે નામ અલ્લાહકા

ઔર ઈસ તિબ્બકી કિતાબમેં યે ભી લિખ્ખા હૈ કે યે ઈશ્કે મજાઝી હમેશા બેવકૂફ લોગોંકો હુવા કરતા હૈ. (અમરાઝે દિમાગ શરહે અસ્બાબ મુતર્જમ સ. ૯, હિસ્સએ અવ્વલ બહવાલા રૂહકી બીમારિયાં)

અકસામે ઈશ્ક :-

ઈશ્કકી દો કિસ્મેં હૈં :

(૧) ઈશ્કે હકીકી.

(૨) ઈશ્કે મજાઝી.

ઈશ્કે હકીકી કી હકીકતસે મુતઅલ્લિક આયાત, અહાદીસ, અકવાલે સૂફિયા ઔર વાકિઆત તો આપ પળ્હ હી ચુકે હોંગે, લિહાઝા અબ આપકી

ખિદમતમેં ઈશ્કે મજાઝીસે મુતઅલ્લિક ચંદ અકવાલ ઔર વાકિઆત બતૌરે ઈબરત લિખ્ખે ગયે હૈં.

ગૈરૂલ્લાહસે ઈશ્ક ઔર મુહબ્બતકી બુરાઈ અહાદીસકી રોશનીમેં :-

(૧) એક હદીસમેં આયા હૈ કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈં કે જિસને મેરે ગૈરસે મુહબ્બત કી, ઉસકી મુહબ્બત ભી ફાની ઉસકા મહેબૂબ ભી ફાની. ઔર જિસને મુઝસે મુહબ્બત કી ઉસકા મહેબૂબ ભી બાકી ઉસકી મુહબ્બત ભી બાકી.

(૨) બંદાકે પીરો મુરશિદને અપની એક મજલિસમેં ગૈરૂલ્લાહકી બુરાઈ પર એક હદીસ સુનાઈ કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ગૈરૂલ્લાહસે દિલ લગાને વાલેકે લિયે એક મૌકા પર યે બદ દુઆ કી કે :

અય અલ્લાહ અપની રહમતસે ઉનકો દૂર કર દે જો ગૈરોં પર મર રહે હૈં.

(૩) ઈમ્દાદુસ્સુલૂક ઔર અહયાઉલ ઉલૂમમેં ગૈરૂલ્લાહકી બુરાઈ પર યે હદીસે કુદસી લિખ્ખી હુઈ હૈ કે :

મન તલબની ફકદ્ વજદની, વ મન્ તલબ ગૈરી ફલમ્ યજિદની.

જિસને મુઝકો તલબ કિયા તો ઉસને મુઝે પા લિયા. ઔર જિસને મેરે સિવા ગૈરકો તલબ કિયા વો મુઝે નહીં પાતા.

અલ્લાહ તઆલાકો બંદેસે બડી મુહબ્બત હૈ, અલ્લાહકી યે ચાહત હૈ કે મેરે બંદેકે દિલમેં મેરે સિવા કિસી ઔરકી મુહબ્બત ન હો. ઈસી લિયે જો લોગ ગૈરૂલ્લાહકો મુહબ્બતસે દેખતે હૈં, ઉનસે દિલ લગાતે હૈં, ઉન લોગોં પર અલ્લાહ તઆલા બડે ગુસ્સે હોતે હૈં. ઈસી વજહસે એક હદીસમેં આતા હૈ કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

લઅનલ્લાહુન્નાઝિર વલ્ મન્ઝૂર ઈલૈહ.

અલ્લાહ તઆલાકી લાનત હૈ બદનઝરી કરનેવાલે પર ઔર બદ નઝરી

કરાનેવાલી પર ભી.

ઈબ્ને જિલાઅ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અલ્લાહ તઆલાને હઝરત ઈસા (અલૈ.) કી તરફ વહી કી :

જબ મૈં અપને બંદેકે બાતિનકો દેખતા હૂં કે ઉસમેં દુનિયા ઔર આખિરતકી મુહબ્બત નહીં તો ઉસકે દિલકો મુહબ્બતસે ભર દેતા હૂં ઔર ઉસે અપની હિફાઝતમેં લે લેતા હૂં. (તમ્બીહુલ મુગ્તરીન)

બુઝુર્ગોંને જો ઈશ્કે મજાઝીકા અમ્ર ફરમાયા હૈ ઉસકી હકીકત :-

હઝરત થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે લોગ કેહતે હૈં કે મુલ્લા જામીને તો ઈશ્ક કરનેકા હુકમ કિયા હૈ, ચાહે ખુદા તઆલાકા ઈશ્ક હો ચાહે ઔર કિસીકા. ઔર કિસ્સા લિખ્ખા હૈ કે એક બુઝુર્ગકે પાસ કોઈ મુરીદ હોનેકો ગયા થા, ઉન બુઝુર્ગને ફરમાયા કે અવ્વલ આશિક હો આ. જબ કહીં મુરીદ કરૂંગા. ઉસસે બાઝે બેવકૂફોંને યે સમઝ લિયા કે જબ તક કિસી રંડી યા લોન્ડે પર આશિક ન હો ઉસ વક્ત તક ખુદા તઆલાકા ઈશ્ક ભી હાસિલ નહીં હોતા, યે બડી ગલતી ઔર બેસમઝી હૈ.

ઈસકા મતલબ મૈં અર્ઝ કરતા હૂં. બાત હકીકતમેં યે હૈ કે જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલાસે મિલના ચાહતા હૈ ઉસકે લિયે દો ચીઝોંકી જરૂરત હૈ.

એક તો યે કે અલ્લાહ તઆલાકે સિવા ઉસકો જિસ જિસકે સાથ તઅલ્લુક હૈ સબકો મિટા દે કિસીસે ભી કુછ તઅલ્લુક ન રહે. દૂસરે યે કે અલ્લાહ તઆલાકે સાથ બહોત બડા તઅલ્લુક હો જાએ.

અબ રહી ઉસકી તદબીર કે દૂસરોંસે અપને તઅલ્લુક કૈસે મિટાવેં? તો ઉસકે બહોતસે તરીકે હૈં, ઉનમેંસે એક તરીકા યે ભી હૈ કે જિસ ચીઝસે તઅલ્લુક હો ઉસકો દિલસે એક એક કરકે મિટા દે. ચુનાંચે પેહલે લોગોંકા યેહી તરીકા થા લેકિન ઈસ તરીકેમેં બહોત દુશ્વારી હૈ. ઈસ લિયે કે અગર કિસી

શખ્સકો દસ ચીઝોંસે તઅલ્લુક હૈ. મકાનસે, બાગસે, ઔલાદ વગૈરહસે ઔર દસ હી ઉસકે અંદર ઐબ હૈં હસદ હૈ, ગુરૂર હૈ, અદાવત હૈ, વગૈરહ વગૈરહ તો ઈસ તરીકેસે અગર ઉસકા ઈલાજ કરેંગે તો હર એકકા અલાહિદા ઈલાજ કિયા જાવેગા ઔર ઉસકે લિયે બડી ઉમ્ર ચાહિયે ઔર ફિર ભી કુછ ન કુછ ઐબ રેહ હી જાએંગે.

ઈસ દુશ્વારીકો દેખકર પિછલે બુઝુર્ગોંને એક નયા તરીકા નિકાલા કે જૈસેકે મહેરબાન તબીબકી શાન હોતી હૈ કે બીમાર અગર કડવી દવાસે નાક મુંહ ચળહાએ તો વો ઉસકો કિસી અચ્છી તદબીરસે ખિલા દેતા હૈ, યા વો દવા બદલ દેતા હૈ. ઐસે હી પિછલે બુઝુર્ગોંને દેખા કે અગર એક શખ્સકો હજાર ચીઝસે તઅલ્લુક હૈ તો અગર એક એક ચીઝસે તઅલ્લુક છુડાયા જાએ, જૈસે કિસી મકાનમેં કોડા (કચરા) બહોત હો તો ઉસકી સફાઈકા એક તરીકા તો યે હૈ કે એક એક તિન્કા લિયા ઔર ફેંક દિયા, ઈસી તરહ સબ તિન્કે ઔર કોડા મકાનસે બાહિર ફેંક દિયા જાવે, મગર ઉસમેં બડા વક્ત સર્ફ હોગા, ઔર એક તરીકા સફાઈકા યે હૈ કે ઝાડૂ લેકર તમામ તિન્કોંકો એક જગહ જમા કરકે ફેંક દિયા. તો ઐસે હી યહાં ભી કોઈ ઝાડૂ હોની ચાહિયે જો સારે તઅલ્લુકાતકો એક જગહ સમેટકર ફિર સબકો ઈખઠ્ઠા દિલસે દૂર કર દે. પસ ઉનકી સમઝમેં આયા કે ઈશ્ક એક ઐસી ચીઝ હૈ કે અપને સિવા સબ ચીઝોંકો ફૂંકકર ખૂદ હી રેહ જાતા હૈ ઔર કિસી ચીઝકા નિશાન તક નહીં છોડતા.

દેખિયે અગર કોઈ કિસી પર આશિક હો જાતા હૈ તો માલ, બીવી બચ્ચે બાગ મકાન યહાં તકકે અપની ઝાત તક ઉસકે વાસ્તે બરબાદ કર દેતા હૈ. એક માલદારકો બેલોંકા શૌક થા હજારોં રૂપિયે ઉસમેં ખો દિયા. હઝરત મૌલાના ફતહ મુહમ્મદ સાહબ થાનવી (રહ.) કો કિતાબોંકા શૌક થા. ખૂદ ન દે[illegible] થે મગર સેકડોં કિતાબેં ખરીદકર રખ છોડીં. ગર્ઝ ઈશ્ક વો ચીઝ હૈ કે સિવાએ મા'શૂકકે સબકો મિટા દેતા હૈ.

ઈસ લિયે ઉન બુઝુર્ગોંને યે તરીકા નિકાલા કે પેહલે ઈશ્ક પૈદા કરના

ચાહિયે ચાહે કિસી ચીઝકા હો, ઈસ વાસ્તે વો પેહલે દરિયાફત કરતે થે કે કિસી પર આશિક ભી હો? પસ મા'લૂમ હુવા કે ઉસકે લિયે યે જરૂરી નહીં હૈ કે આદમી હીકા આશિક બનો, ભેંસકા ઈશ્ક ભી ઉસકે લિયે ફાઈદામંદ હૈ. ઈસ લિયે કે મકસૂદ તો હૈ કે સારે તઅલ્લુક સમેટકર બસ એક હીકે સાથ હો જાવેં. ફિર તઅલ્લુક ઔર મુહબ્બતકો મા'શૂકસે છુડાકર ખુદા તઆલાકી તરફ ફેર દેં.

ભેંસકા ખયાલ જમાનેકે હુકમ પર એક વાકિઆ :-

એક બુઝુર્ગકા કિસ્સા હૈ કે એક શખ્સ ઉનકે પાસ મુરીદ હોનેકો આયા. ઉનહોંને પૂછા કે કિસી ચીઝસે તુમકો મુહબ્બત ભી હૈ? ઉસને કહા ભેંસસે મુહબ્બત હૈ. ફરમાયા કે જાઓ ચાલીસ રોઝ તક ભેંસકા ખયાલ જમાએ રખ્ખો, લેકિન ખુદાકે લિયે ઔર લોગ ઈસકા વઝીફા ન કર લેં. ઈસ લિયે કે હર શખ્સકી હાલત જુદા હૈ કિસીકે લિયે એક ચીઝ ફાઈદામંદ હૈ ઔર કિસીકે લિયે નહીં. તો ખુદાકે વાસ્તે તુમ ઐસી દેખા દેખી ન કરના કે આજસે નમાઝ રોઝા ઔર ખુદાકી યાદકો છોડકર ભેંસકા ખયાલ બાંધકર બૈઠ જાઓ. ખુલાસા યે કે ઉન બુઝુર્ગને ફરમાયા કે જાઓ ભેંસકે ખયાલ બાંધનેકા એક ચિલ્લા કરો ઔર ચાલીસ દિનકે બાદ હમેં ખબર દેના.

બસ વો પાંચોં વક્ત નમાઝ તો પઢ લેતા ઔર કોનેમેં જાકર ભેંસકા ખયાલ જમાકર બૈઠ જાતા, ઔર જબ ચાલીસ રોઝ પૂરે હો ગયે તો વો સાહબ તશરીફ લાએ ઔર ફરમાયા કે બેટા બાહિર આઓ. જવાબ દેતે હૈં કે હુઝૂર બાહિર કૈસે જાઉં ભેંસકે સીંગ નઝર આ રહે હૈં. પીર સાહબને શાબાશ દી કે મકસૂદ પૂરા હો ગયા. સબ લોગ જાતે રહે અબ ફક્ત ભેંસ રેહ ગઈ, ઈસકા જાના આસાન હૈ.

પસ ઈસ બયાનસે માલૂમ હુવા કે ઉસકે લિયે ઔરત યા લડકે પર આશિક હોના જરૂરી નહીં હૈ, બલ્કે ઉન પર આશિક હો જાનેમેં બડા અંદેશા હૈ કે કહીં ઉસ લોન્ડે યા ઔરત હીમેં ન રેહ જાએ ઔર જો મકસૂદ હૈ અલ્લાહ

તઆલાસે મિલના ઔર ઉનસે મુહબ્બત હોના ઉસસે હમેશાકો મહેરૂમ ન હો જાએ. ઈસ લિયે ખૂદ અપને ઈખ્તિયારસે ઔરત યા લડકે પર આશિક હોના જાઈઝ નહીં. હાં, અગર બિલા ઈખ્તિયાર કિસીકો લડકે યા ઔરતસે ઈશ્ક હો જાવે તો ઉસકે ઝરીઆસે ખુદા તઆલાસે મિલ સકતા હૈ મગર ઈસ શર્તસે કે ન તો મા'શૂકકે પાસ રહે, ન ઉસકો દેખે, ન ઉસસે બાત કરે, ન આવાઝ સુને. ઔર જહાં તક હો સકે દિલમેં ઉસકા ખયાલ ન લાવે. ગર્ઝ જહાં તક હો સકે ઉસસે બચે.

અગરચે ઈસ તરહ કરના નફસકો બહોત દુશ્વાર (ભારી) હોગા, લેકિન હિંમત તો ન તોડે ઔર દિલકો મઝબૂત કરકે ઉસ પર અમલ કરે, થોડે રોઝ ઐસા કરનેસે ઉસકે દિલમેં એક કિસમકી જલન પૈદા હોગી જિસસે ઈઝ્ઝત માલ ઔલાદ સબકી મુહબ્બત દિલસે જાતી રહેગી. અબ ચૂંકે ઉસકે દિલમેં મુહબ્બત તો ભરી હુઈ હૈ, પીર ઉસ મુહબ્બતકો મા'શૂકસે હટાકર ખુદા તઆલાકી તરફ લગા દેગા. અગર ઐસા કરેગા તો ઉસ ઈશ્કસે ભી ખુદા તઆલા તક પહોંચ સકતા હૈ. ઔર અગર માશૂકસે જુદા ન રહા, બલ્કે ઉસસે મિલા જુલા રહા, આપસમેં બાતચીત, ઉઠના બૈઠના, સબ કુછ રખ્ખા તો ફિર હમેશા ઉસી બલામેં ફંસા રહેગા. ઔર કિસી દિન ભી ઉસકો ઉસસે છુટકારા નસીબ ન હોગા. દેખિયે મુલ્લા જામી (રહ.) ખૂદ હી ફરમાતે હૈં કે દેખો મા'શૂકકી સૂરતમેં મત રેહ જાઈયો, યે રાસ્તેકા પુલ હૈ જલ્દીસે ઉસસે પાર હો જાના ચાહિયે.

ગર્ઝ કે બુઝુર્ગોંને જો આશિક હોનેકો કહા હૈ ઉસકા મતલબ યે નહીં હૈ કે ખૂબ નઝરબાઝી કરેં, મઝે ઉડાએં, ઔર સમઝેં કે હમ સૂફી હૈં હમેં સબ કુછ હલાલ હૈ ઔર ઉસસે ખુદા તઆલાકી નઝદીકી હાસિલ હોગી. ઉસસે ખુદા તઆલાકી નઝદીકી તો ક્યા હોગી યે તો ઉનસે બહોત દૂર કર દેગી, બલ્કે ગૌર કરનેસે માલૂમ હોતા હૈ કે ઈસ ગુનાહસે અલ્લાહ તઆલા બહોત હી નાખૂશ હોતે હૈં. (તસ્હીલુલ મવાઈઝ)

સાહિબે તફસીરે રૂહુલ બયાન ફરમાતે હૈં :-

ઝુલેખાકા ઈશ્ક અગરચે મજાઝી થા લેકિન સચ્ચા ઔર મબ્ની બર હકીકત થા, ઈસી લિયે મકસૂદ હાસિલ હો ગયા, ઔર મજાઝસે ઉસે હકીકત નસીબ હુઈ. ઈસ લિયે કે મજાઝ હકીકતકે લિયે બમંઝિલા પુલકે હૈ યા સીડી કે.

બંદેકે પીરો મુરશિદને એક મૌકા પર ફરમાયા. જો આશિક મિઝાજ હોતા હૈ વો મનાઝિલે સુલૂક જલ્દી તય કરતા હૈ ક્યૂંકે ઉસકે સીનેમેં ઈશ્કકી આગ તો પેહલેસે લગી હુઈ હોતી હૈ સિર્ફ મજાઝીસે હકીકી કી તરફ રૂખ બદલનેકી દેર હૈ.

નોટ : ઈસસે કોઈ યે ન સમઝ લે કે પેહલે ઈશ્કે મજાઝી કિયા જાએ તાકે ઈશ્કે હકીકી તક જલ્દી પહોંચ સકેં, ઐસી સોચ યકીનન શયતાનકી સોચ હૈ.

ઈશ્કે મજાઝીકે નતાઈજ પર ચંદ વાકિઆત

ઈશ્કમેં કાફિર હોનેવાલે મુઅઝ્ઝિનકા વાકિઆ :-

(૧) ઈમામ ઈબ્ને જૌઝી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે મુઝે એક શખ્સકી હિકાયત માલૂમ હુઈ હૈ જો બગદાદમેં રેહતા થા. ઉસકા નામ સાલેહ થા, ઉસને ચાલીસ સાલ તક અઝાન દી થી ઔર યે નેક નામીમેં ભી બહોત મશ્હૂર થા. યે એક અઝાન દેનેકે લિયે મિનારા પર ચળ્હા ઔર મસ્જિદકે પેહલૂમેં એક ઈસાઈકે ઘરમેં ઉસકી બેટીકો દેખા ઔર ઉસકે ફિત્નેમેં મુબ્તલા હો ગયા ઔર (ઉતરકર) ઉસકે દરવાઝે પર આયા. ઉસકે દરવાઝેકો ખિટખિટાયા તો ઉસકી લડકીને પૂછા કૌન હૈ? ઉસને કહા મૈં સાલેહ મુઅઝ્ઝિન હૂં.

ઉસને ઉસકે લિયે દરવાઝા ખોલ દિયા તો ઉસ મુઅઝ્ઝિનને ઉસકો ફૌરન અપને સાથ ચિમટા લિયા. લડકીને કહા તુમ મુસલમાન તો બડે દયાનત અમાનતવાલે હોતે હો ફિર યે ખયાનત કૈસી? મુઅઝ્ઝિનને જવાબ દિયા, અગર મેરી બાત માનતી હો તો ઠીક વરના મૈં તુમહેં કતલ કર દૂંગા. લડકીને કહા ઐસા હરગિઝ નહીં હો સકતા. હાં, અગર તુમ અપના દીન છોડ દો તો..., તો મુઅઝ્ઝિનને કહા મૈં ઈસ્લામસે બરી હૂં ઔર ઉસસે ભી જો મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ લેકર મબઊસ હુએ હૈં (નઊઝુબિલ્લાહ). ફિર વો ઉસકે કરીબ હુવા તો લડકીને કહા, તુમને તો યે ઈસ લિયે કહા કે અપના મકસદ પૂરા કર લો ફિર અપને દીનકી તરફ લૌટ જાઓ. અબ મેરી શર્ત હૈ કે તુમ ખિન્ઝીરકા ગોશ્ત ખાઓ. ઉસને ઉસકો ખાયા. ફિર લડકીને કહા અબ શરાબ ભી પીઓ. ઉસને શરાબ ભી પી લી. જબ ઉસ પર શરાબને અસર કિયા તો લડકીકે કરીબ હો ગયા તો લડકીને કમરેમેં દાખિલ હોકર અંદરસે કુંડી લગા લી. તો ઉસને કહા કે તુમ છત પર ચળ્હ જાઓ હત્તાકે મેરા વાલિદ આ જાએ ઔર મેરા તેરા નિકાહ કર દે. વો છત પર ચળ્હ ગયા ઔર ફિર ઉસસે ગિરકર મર ગયા.

ફિર વો લડકી કમરેસે બાહિર નિકલી ઔર ઉસકો કપડેમેં લપેટા યહાં તકકે ઉસકા બાપ ભી આ ગયા થા, ઉસને ઉસકો સારા કિસ્સા સુનાયા. ઉસને ઉસકો રાતકે વક્ત ઘરસે નિકાલકર એક ગલીમેં ફેંક દિયા ઔર ઉસકા કિસ્સા મશ્હૂર હો ગયા ઔર ઉસકો ગંદગીકે ઢેર પર ફેંક દિયા ગયા.

(ઈસ્લાહુ ર્રુસૂમ સ. ૧૦)

ઈશ્કમેં કુફ્ર કરનેકા દૂસરા વાકિઆ :-

(૨) હઝરત અબૂઝર (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે જનાબ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમને ઈરશાદ ફરમાયા :

એક શખ્સ (બની ઈસરાઈલકી કૌમકા) સમંદરકે સાહિલ પર તીનસો સાલ તક ઈબાદત કરતા રહા. યે દિનકો રોઝા રખતા થા ઔર રાતકો નફલ પઢ્હતા થા. ઉસકે બાદ ઉસને એક ઔરતકે ઈશ્કકી ખાતિર અલ્લાહ જલ્લ શાનુહૂસે કુફ્ર કિયા ઔર અલ્લાહ તઆલાકી જો ઈબાદત કરતા થા સબ છોડ દી. ફિર અલ્લાહ તઆલાને ઉસકો કિસી ગુનાહકી બિના પર અઝાબમેં મુબ્તલા કિયા ફિર ઉસકી તૌબાકો કુબૂલ ફરમાયા.

સાબિકા ઉમ્મતોંમેં લોગોંકી ઉમરેં બહોત હુવા કરતી થીં, અબકે ઝમાનેમેં દરમિયાની ઉમ્ર સાઠ, સત્તર બરસ હોતી હૈ. (ઝમ્મુલ હવા)

ઈશ્કમેં ખાલિકકી રઝાસે ઝિયાદા મા'શૂકકી રઝાકો તરજીહ દેનેકા વાકિઆ :-

(૩) એક ઔર શખ્સકી હિકાયત હૈ કે કિસી પર આશિક હો ગયા ઔર ઉસ ગમમેં સાહિબે ફિરાશ (સખ્ત બીમાર) હો ગયા. કુછ લોગોંને દરમિયાનમેં પડકર મા'શૂકકો લાને પર આમાદા કિયા. યે ખબર સુનકર આશિક તાઝા હો ગયા, ઔર મુન્તઝિરે વા'દા હોકર બૈઠા. અચાનક એક શખ્સને આકર બયાન કિયા કે મેરે સાથ આનેકો ચલા થા, રાસ્તેમેં કેહને લગા કે મૈં તોહમતકી જગહમેં

નહીં જાતા, મૈંને હર ચંદ સમઝાયા મગર ઉસને ન માના ઔર વાપસ હો ગયા. ઉસકો સુનતે હી ઉસકી પેહલસે બદતર હાલત હો ગઈ ઔર મૌતકે અલામાત ઝાહિર હોને લગે ઔર ઉસ હાલતમેં યે કેહના શુરૂ કિયા.

જિસકા ખુલાસા યે હૈ કે અપને મા'શૂકકો ખિતાબ કરકે કેહતા હૈ કે :

તેરી રઝામંદી (નઊઝુબિલ્લાહ) અલ્લાહ તઆલાકી રહમતસે ભી ઝિયાદા મરગૂબ હૈ.

એક શખ્સ કેહને લગા કે કમબખ્ત ખુદાસે ડર ક્યા કેહતા હૈ, કેહને લગા જો કુછ હોના થા હો ચુકા. નાસેહ ઉઠકર દરવાઝા તક ન પહોંચા થા કે ઉસકી રૂહ કબ્ઝ હો ગઈ. (ઈસ્લાહુ ર્રુસૂમ)

ઈશ્કે મજાઝી પર એક અજીબ વાકિઆ :-

(૪) એક હિકાયત સુનો! એક સૌદાગરકે પાસ એક લોન્ડી થી ઉસસે એક નૌજવાનકો ઈશ્ક હો ગયા, ઉસ ગમમેં ઘુલતે ઘુલતે વો બીમાર પડ ગયા. સબ તરહકે ઈલાજ, ટોને ટોટકે (તાવીઝ ગંડે) કિયે ગયે કોઈ ફાઈદા ન હુવા. એક દિન માં ને પૂછા :

પૂત (બેટા) તૂ મેરા ગોશ્ત ઔર પોસ્ત, મેરે જિગરકા ટુકડા હૈ, બતા તો સહી કે મઆમલા ક્યા હૈ?

ઉસને માં કી શફકત દેખકર સબ હાલ બયાન કર દિયા. માં ને કહા યે કૌનસી બડી બાત હૈ? સૌદાગરકે યહાં પયામ ભેજા કે લોન્ડીકો હમારે હાથ બેચ દો, ઉસને ઈન્કાર કિયા. ઈધર ઉસ કનીઝ (લોન્ડી) કી હાલત ભી ખરાબ થી અપને આપ ઘુલ રહી થી હત્તાકે ઉસે દિક (બીમારી) હો ગઈ. સૌદાગરને યે દેખકર સૌદા કર લિયા ઔર કનીઝ (લોન્ડી) ઉસ ઘરમેં આઈ. નૌજવાનકે સબ રિશ્તેદાર આ ગયે ઔર બતદરીજ ઉસે મહેબૂબાકે આનેકી ખબર દેની શુરૂ કી કે કહીં શાદી મર્ગ ન હો જાએ.

ગર્ઝ જબ વો સામને આઈ તો લડકેને સબકો હટા દિયા કે રાસ્તા ખાલી

કર દો તાકે મૈં ઉસ પર એક નઝર ડાલ સકૂં, જિસ વક્ત નૌજવાનકી નઝર ઉસ પર પડી દોનોં હાથ બગલગીર હોનેકે લિયે ફૈલા દિયે, લોગોંને લડકીકો સીને પર ડાલ દિયા દોનોંકા સીનેસે સીના મિલા ઔર લડકા મર ગયા.

યે ઈશકકી એક કમતરીન તજલ્લી થી પસ ઉસ તજલ્લી ઔર નેઅમતકા ક્યા પૂછના જો જમાલ ઔર જમીલ દોનોંકે ખાલિકકી તજલ્લી હો. જબ ઉસ ભેદકી તલબ સર પર સવાર હોગી તો ક્યા હાલ હોગા?

મખ્લૂકસે ઈશ્કકા અંજામ :-

(૫) કેહતે હૈં કે વાસિત શહેરમેં એક ઈસાઈ ડાક્ટર રેહતા થા જો જવાન ભી થા ઔર ખૂબસૂરત ભી, ઔરતેં ઉસકે ઈશ્ક કા દમ ભરતી થીં. યે એક મરતબા એક કુરદીકી બીવીકી ખૂન કી રગ ખોલને આયા, જબ ઔરતને અપની કલાઈ ખોલી તો વો ઉસકે હુસ્નકો દેખકર હૈરાન રેહ ગયા. ફિર વો લઝ્ઝત લેનેકી ખાતિર ઉસકો સહલાને લગ ગયા, જિસકો ઔરતને મહેસૂસ કર લિયા.

જબ ઔરતકા ખાવિંદ આયા ઉસને ઉસકો સારા વાકિઆ સુનાયા તો વો બાહિર ગયા ઔર ઉસ ડાક્ટરકો બુલવાયા, જબ વો ઉસકે પાસ પહોંચા તો ઉસ ખાવિંદને કહા કે આપ મેરે સાથ ચલેં એક (ઔર) મરીઝકો દેખના હૈ, ચુનાંચે વો દોનોં એક કશ્તીમેં સવાર હુએ ઔર વો ઉસકો જંગલમેં લે ગયા ઔર તલવારકે સાથ ટુકડે ટુકડે કર દિયા. (ઝમ્મુલ હવા)

ઈશ્ક પર એક નૌજવાનકા કિસ્સા :-

(૬) એક નૌજવાનને ઈદકે દિન લોગોંકો ખિડકીસે ઝાંકકર દેખા ઔર કહા :

મન માત ઈશ્કન ફલ્યુમિત હાકઝા

લા ખૈર ફી ઈશ્કિન બિલા મૌત

જો ઈશ્કસે મરના ચાહતા હૈ વો ઈસ તરહ મરે, ઈશ્ક બગૈર મૌતકે બે-ફાઈદા હૈ.

ઔર ઉસને એક બુલંદ છતસે અપને આપકો ગિરા દિયા ઔર મર ગયા. (રિસાલા કશીરિયા સ. ૫૭૯, વ અહયાઉલ ઉલૂમ)

મુહબ્બતમેં ડ્યૂક ઓફ વન્ડસરકી કુરબાની :-

(૭) હમારે સામનેકા વાકિઆ હૈ કે ઈંગ્લિસ્તાનકે બાદશાહકે બેટે ડ્યૂક ઓફ વન્ડસરને એક ધોબનકે ઈશ્કમેં ઈતની બડી બાદશાહત પર લાત મારી જિસમેં કભી સૂરજ ન ડૂબતા થા. આજકલ ચૂંકે માદ્દા પરસ્તીકા ઝમાના હૈ બાદશાહતકો છોડના બડી બાત સમઝી ગઈ ઈસ લિયે વાકિઆ મશ્હૂર હો ગયા. લેકિન આએ દિન બહોતસે આદમી ઈસી તરહકે ઈશ્કમેં અપની જાનેં કુરબાન કર દેતે હૈં ઉનકી શોહરત નહીં હોતી.

મા'શૂકકા દીદાર કરતે કરતે જાન નિકલ ગઈ મગર પતા ભી ન ચલા :-

(૮) હઝરત મૌલાના મસીહુલ ઉમ્મતને એક મજલિસમેં ઈશ્કે મજાઝીકી તબાહ કારિયોંસે મુતઅલ્લિક એક વાકિઆ સુનાયા જો આપકે લિયે પેશે ખિદમત હૈ! ઈરશાદ ફરમાયા કે :

એક આશિકકો ઉસકી મહેબૂબાને મુલાકાતકા વક્ત દિયા ઔર વો આ ગયા. દોનોં આમને સામને બૈઠ ગયે. મા'શૂકાને જઝબએ ઈશ્કમેં ઉસ આશિકકો અપની રાન પર સર રખકર લિટા લિયા, આશિક આંખેં ખોલકર, ટિકટિકી બાંધકર કે પલક ભી ન ઝપકને પાએ અપની મા'શૂકાકો દેખ રહા હૈ ઔર યે ઉસકો દેખ રહી હૈ.

ઐસી હાલત ભી સાલિકકે અંદર જામઈયતકી આ જાતી હૈ તૂ મુઝે ઔર મૈં તુઝે દેખા કરૂં. તૌફીકે ઈલાહીસે ઉસ વક્ત કઅન્નક તરાહુ ભી હૈ

ઔર ફઈન્નહૂ યરાક ભી હૈ, દોનોં જમા હૈં. ઐસે હી જબ સાલિક નમાઝમેં કિયામકે અંદર હૈ તો સિજદહકી જગહ ટિકટિકી બાંધકર દેખ રહા, ઈસ તરહ કે પલક ભી નહીં ઝપકતા, ઔર જબ ઝરા ઝુક ગયા (રૂકૂઅમેં ચલા ગયા) તો કદમોં પર સર રખ દિયા (સિજદહમેં ચલા ગયા) તો ભી યરહ બીની (નાકકી ફિન્ગલ) કો ટિકટિકી બાંધકર દેખ રહા હૈ, પલક નહીં ઝપકતા. જબ સલામકી પેશી હો રહી હૈ તો દાહને ઔર બાએં મોન્ઢે પર ટિકટિકી બાંધકર દેખ રહા હૈ, પલક નહીં ઝપકતા. હુકમે તામીલે નમાઝમેં ઈસ તરહ હો રહા હૈ, યે મતલૂબકી તરફ ઈશારા તમ્બીલસે કિયા ગયા. આગે કિસ્સાકી તકમીલ હૈ.

માશૂકાને દેખા કે આશિકકે રૂખ્સાર પર એક મસ્સા હૈ. એક હોતા હૈ તિલ, એક હોતા હૈ મસ્સા. મસ્સા ઉભરા હુવા હોતા હૈ, વો અચ્છા નહીં લગતા ઔર તિલ તો જમાલ (ખૂબસૂરતી) પૈદા કરતા હૈ. તો વો મસ્સા મા'શૂકાકો કુછ અચ્છા નહીં લગા. ઉસને અપની રાન પરસે આશિકકા સર ઉઠાકર તકિયે પર રખ દિયા ઔર ખૂદ ઉઠકર અંદર ગઈ, વહાંસે એક ધારદાર આલા (ચાકૂ) લાઈ તાકે મસ્સાકો છીલ દે. ઈત્તિફાકસે વો આલા ઝહરમેં બુઝા હુવા થા, માશૂકાકો ઉસકા ઈલ્મ ન થા. ઉસને આહિસ્તા આહિસ્તા ઉસ મસ્સાકો છીલા, ચૂંકે વો આલા ઝહર આલૂદ થા ઉસકા અસર જિસ્મકે અંદર પહોંચ ગયા. આશિકકી આંખેં ખુલી હુઈ હૈં, ટિકટિકી બાંધકર માશૂકાકો દેખ રહા હૈ ઔર રૂહ પરવાઝ કર રહી હૈ. યહાં તકકે રૂહ પરવાઝ કર ગઈ ઔર ઉસે ખબર ભી નહીં હુઈ કે મેરા સર કહાં રખ્ખા થા ફિર કહાં રખ દિયા ગયા ઔર કહાંસે છીલા જા રહા હૈ ઔર કૈસે રૂહ પરવાઝ કર રહી હૈ.

અબ્દુલ અઝીઝ દબાગ (રહ.) ને મુરીદીનસે ફરમાયા, દેખા એક મખ્લૂકકા મખ્લૂકકે સાથ ઈશ્કકા હાલ, તો અલ્લાહકે આશિકોંકા ઝાતે હકકે સાથ ઈશ્કકા ક્યા હાલ હોતા હોગા જબ હોતા હોગા.

ઈશ્ક કા ભૂત :-

(૯) ઐસે હી એક નૌજવાનકા વાકિઆ હમારે હઝરત અલ્લામા મુહમ્મદ તકી ઉસમાની સાહબ દામત બરકાતુહુમુલ આલિયાકી કિતાબ "તરાશે" મેં મઝકૂર હે જો કે ઉનહોંને ૨૨ એપ્રિલ સન ઈસવી ૧૯૭૧ કે રોઝનામા મશરિક કે હવાલેસે ઝિક્ર કિયા હૈ ફરમાતે હૈં કે :

રાવલપિંડીકે કરીબ એક લડકે ઉમર ફારૂકને તેરહ સાલકી ઉમ્રમેં એક ફિલ્મ દેખી થી, જબકે વો છઠ્ઠી જમાઅતમેં પઢતા થા. ઉસ વક્તસે વો ઉસ હીરોઈનકે ઈશ્કમેં મુબ્તલા હો ગયા ઔર તાલીમ છોડ દી. તંગ આકર ઉસકે વાલિદને ઉસે ઘરસે નિકલ જાનેકી હિદાયત કી, ઔર વો લાહોર ચલા આયા. ફટે પુરાને કપડોંમેં મલ્બૂસ ખૂબરૂ ઉમર ફારૂક જિસકી માં ઉસે ડાક્ટર યા બડા અફસર દેખનેકી તમન્ના કરતી થી, અબ વેહશિયોંકી તરહ લાહોરકી સડકોં પર મારામારા ફિરતા હૈ ઔર મહેનત મઝદૂરી કરકે જો પૈસે હાસિલ કરતા હૈ ઉનહેં અપની પસંદીદા હીરોઈનકી ફિલ્મેં દેખનેમેં સર્ફ કરતા હૈ. ઉસને મઝકૂરા હીરોઈનકી એક ફિલ્મ ૬૩ મરતબા ઔર એક ૩૯ મરતબા દેખી હૈ. વો જબ અખ્બાર મશરિકકે દફતરમેં પહોંચા તો ઉસકે કપડોં પર ખૂનકે ધબ્બે થે. ઉસસે વજહ પૂછી ગઈ તો ઉસને અપના બાયાં બાઝૂ દિખાયા જિસ પર બ્લેડસે મઝકૂરા હીરોઈનકા નામ ખુદા હુવા થા ઉસસે પેહલે વો બાઝૂકો જલાકર ભી યેહી નામ લિખ ચુકા થા જો અબ મિટ રહા હૈ.

યે એક નૌઉમર આશિકકી દાસ્તાન હૈ જો ઈત્તિફાકસે અખ્બારમેં છપ ગઈ હૈ, વરના સચ્ચી બાત તો યે હૈ કે હમારી ફિલ્મોં ઔર ડ્રામોંને ઐસે આશિકોંકી પૂરી ફૌજ ઝફર મૌજ તૈયાર કર દી હૈ જો કે આપકો ગર્લ્સ કોલેજોંકે સામને, ફેક્ટરિયોંકે સામને, દુકાનોંકે સામને ઔર બાઝારોંમેં સીટિયાં બજાતે, ઔર ઈશારે કરતે ઔર બંદરોં જૈસી હરકતેં કરતે હુએ દિખાઈ દેંગે.

નૌજવાન બહેનોં ઔરં બેટિયોંકો દેખકર ઔર ઉનહેં સુના સુનાકર યે

વોહી ફહશ ગાને અલાપને લગતે હૈં જો ઉનહોંને કિસી ફિલ્મમેં હીરોકી ઝબાનસે સુને હોતે હૈં, ઉન પર ઈશ્કકા ભૂત કુછ ઈસ તરહ મુસલ્લત હો જાતા હૈ કે યે ઈધર ઉધરકી ફિક્રોંસે ફારિગ હો જાતે હૈં, ન ઘરકા ખયાલ ન બુળ્હે વાલિદૈનકા એહસાસ. અપની ઈઝ્ઝત ભી ગંવાતે હૈં ઔર ખાનદાનકી ભી, ઉનકો જૂતે ભી લગતે હૈં. ઔર ઉનમેંસે બાઝ જેલ ભી ચલે જાતે હૈં, લેકિન પરવાહ નહીં કરતે. (તરાશે)

એક હિંદીકે ઈશ્કકા વાકિઆ :-

(૧૦) કેહતે હૈં કે એક હિંદી કિસી લડકી પર આશિક હો ગયા, લડકીને ચલનેકા ઈરાદા કિયા તો વો શખ્સ ઉસકે સાથ ચલનેકે લિયે નિકલા, ઉસ વક્ત ઉસકી એક આંખસે આંસૂ નિકલે ઔર દૂસરીસે ન નિકલે.

જિસ આંખસે આંસૂ નહીં નિકલે થે ઉસને ઉસ આંખકો ચોરાસી સાલ તક બંદ રખ્ખા ઔર સઝાકે તૌર પર ઉસે નહીં ખોલા, ક્યૂંકે ઉસને ઉસકી મહેબૂબા પર આંસૂ નહીં બહાએ થે, ઈસી મફહૂમકા યે શઅર પેશ કિયા જાતા હૈ. જિસકા તર્જુમા યે હૈ.

મહેબૂબકી જુદાઈકે દિન મેરી એક આંખને આંસૂ બહાએ ઔર દૂસરીને કોઈ આંસૂ નહીં બહાયા. લિહાઝા જિસ આંખને કોઈ આંસૂ નહીં બહાયા થા મૈંને ઉસે યે સઝા દી કે મહેબૂબકી મુલાકાતકે દિન મૈંને ઉસે બંદ રખ્ખા.

(રિસાલા કશીરિયા સ. ૫૭૯)

એક આશિકે મજાઝકી હિકાયત :-

(૧૧) ઈબ્ને અતા ઈસ્કંદરીને એક આશિકે મજાઝીકી હિકાયત ઈસી મઝમૂન પર લિખ્ખી હૈ કે લોગોંને તોહમતે ઈશ્ક પર ઉસકે સો કોડે મારે, તો નિન્નાનવે પર ઉસને આહ ભી ન કી, સોવેં કોડે પર આહ કી. કિસીને પૂછા કે નિન્નાનવે કોડેકા તો તહમ્મુલ (બરદાશ્ત) કર લિયા ઔર અખીરકે એક કોડેકા તહમ્મુલ ન હુવા, ઉસકી ક્યા વજહ હૈ? કહા નિન્નાનવે તક તો મહેબૂબ મેરે

સામને થા ઔર વો ખડા હુવા તમાશા દેખ રહા થા કે મેરી મુહબ્બતમેં ઉસકો યે મુસીબત પેશ આઈ, ઈસ લઝ્ઝતમેં મુઝે તકલીફકા એહસાસ ન હુવા, નિન્નાનવેકે બાદ વો ચલા ગયા તો મુઝે તકલીફકા એહસાસ હુવા, ઈસ લિયે આહ નિકલ ગઈ.

તો અય સાહિબો! યે ઉસકા મહેબૂબ થા જો ગાઈબ હોં ગયા. ઔર આપકા મહેબૂબ તો હર દમ આપકે સાથ હૈ હર હાલતમેં આપકો દેખ રહા હૈ, જિસકી શાન યે હૈ કે **લા તઅખુઝુહૂ સિનતુંવ્ વલા નૌમ** (ન ઉસકો ઊંઘ આતી હૈ ન નીંદ) ફિર આપકો મલામતે અગયારમેં ઝિયાદા લઝ્ઝત આના ચાહિયે.

(ખુત્બાતે હકીમુલ ઉમ્મત)

હઝરત ખ્વાજા ગેસૂદરાઝ (રહ.) કે ભાઈકા વાકિઆ :-

(૧૨) હઝરત ખ્વાજાને અપને ભાઈકા એક વાકિઆ અપને મલ્ફૂઝાતમેં લિખ્ખા હૈ કે મેરે બડે ભાઈકો એક ઔરતસે મુહબ્બત થી. એક રાત વો ઔરત અપને ઘરમેં થી કે એક બિચ્છૂને ઉસકે પાંવ પર ડંખ મારા. મેરે ભાઈ અપને ઘરમેં થે, વો ભી ઉસ વક્ત તડપ ઉઠે ઔર તમામ રાત ઉનકે પાંવકે ઉસી હિસ્સેમેં સોઝિશ ઔર તકલીફ હોતી રહી જિસ જગહ બિચ્છૂને ઔરતકે ડંખ મારા થા. આખિર જબ ઉસ ઔરતકે પાંવકી સોઝિશ (જલન) કમ હુઈ ઔર ઝહરકા અસર ખતમ હુવા તો મેરે ભાઈકે પૈરકી તકલીફ ભી જાતી રહી.

ઈશ્ક ઔર મુહબ્બતકી યે કૈફિયાત ઔર બરકાત તો ઈસ ફાની દુનિયાકી ફાની સૂરતોંમેં ઝાહિર હોતી હૈં, તો ફિર ઈશ્કે હકીકીકી બરકાત ઔર નેઅમતોંકા કોઈ ક્યા અંદાઝા કર સકતા હૈ. (સોહબતકે અસરાત સ. ૨૬)

ઈશ્કમેં પાગલ હોનેવાલે શખ્સકા વાકિઆ :-

(૧૩) એક શખ્સકી હિકાયત હૈ કે વો અપને ઘરકે સામને ખડા થા ઔર દરવાઝા ઉસ ઘરકા હમ્મામ જૈસા દરવાઝા થા. એક ખૂબસૂરત નૌજવાન

લડકી વહાંસે ગુઝરી ઔર પૂછા કે હમ્મામ મિન્જાનિબકા રાસ્તા કિધર હૈ? ઉસ શખ્સને કહા હમ્મામ મિન્જાનિબ યેહી હૈ. વો અંદર ચલી ગઈ ઔર યે ઉસકે પીછે પીછે ચલા, જબ લડકીને યે હાલત દેખી તો સમઝ ગઈ કે ઉસને ધોકા દિયા. ઉસને બરાહે ચાલાકી બશાશત ઝાહિર કી ઔર કહા કે કુછ સામાન ઐશો નિશાત મોહય્યા કર લેના ચાહિયે. કેહને લગા જો કહો, અભી તૈયાર હો જાતા હૈ, ઉસને કુછ ફરમાઈશ કી. યે ઘરસે ઉસકા સામાન કરનેકે લિયે બાહિર નિકલા ઔર ઉસકો ઘરમેં છોડ ગયા, યે લડકી નિકલકર ચલ દી. વો શખ્સ લૌટકર જો આયા ઔર ઉસકો ન પાયા, બહોત પરેશાન હુવા ઔર અકસર ઉસકો યાદ કિયા કરતા થા ઔર ગલી કૂચોંમેં કેહતા ફિરતા.

ખુલાસા શઅરકા યે હૈ કે વો જો હમ્મામ મિન્જાનિબકા રાસ્તા પૂછતી થી કહાં હૈ,

ઈસી તરહ તમામ ઉમ્ર મુસીબતમેં ગુઝરી. જબ મરનેકા વક્ત પહોંચા લોગ કલિમા પઢનેકો કેહતે થે ઔર વો બજાએ કલિમહકે હમ્મામ મિન્જાનિબ કહાં હૈ કેહતા થા.

આખિર ઉસીમેં ખતમ હો ગયા.

ઈશ્કમેં દીવાના હોનેવાલે શખ્સકા વાકિઆ :-

(૧૪) મુહમ્મદ બિન ઝિયાદ એ'રાબી કેહતા હૈ કે મૈંને ગાંવમેં એક દેહાતીકો દેખા જિસકે ગલેમેં તા'વીઝ લટકે હુએ થે. ખૂદ નંગા થા, સિર્ફ શરમગાહ પર એક ચીથડા બાંધા હુવા થા. ઉસકે પાંવમેં રસ્સી બંધી હુઈ થી, ઉસકે પીછે બુઢિયા થી જિસને રસ્સીકો એક કિનારેસે પકડા હુવા થા. યે દીવાના અપને બાઝૂ ચબાતા થા.

મૈંને બુઢિયાસે પૂછા યે કૌન હૈ? કહા યે મેરા બેટા હૈ. મૈંને પૂછા ઉસકી યે ક્યા હાલત હૈ? ક્યા ઉસકો શયતાનકી તરફસે સરકશી તો નહીં? કેહને લગી નહીં અલ્લાહકી કસમ બલ્કે યે ઔર ઉસકી ચચાઝાદ એક હી મકાનમેં પરવાન

ચળ્હે ઔર જવાન હુએ ઔર યે ઉસસે દિલ લગા બૈઠા ઔર વો ઉસસે દિલ લગા બૈઠી. લડકીકે ઘરવાલોંને ઉસકો પાબંદ રખ્ખા હૈ ઔર ઉસસે રોક રખ્ખા હૈ ઈસ વજહસે મેરે બેટેકી અકલ ચલી ગઈ.

નઝર બાઝી ઔર ઈશ્ક બાઝીકી તબાહકારિયોં પર દો હિકાયતેં :-

(૧૫) એક સાહબ દુકાનદાર થે, બાલ બચ્ચેદાર થે. ઉસ દુકાનસે ફુરસત પાકર એક અમીર ખાનદાનમેં ટ્યૂશન કરતે થે. કુછ લડકે ઔર કુછ લડકિયાં ભી પળ્હને લગીં. યે શાઈર અચ્છી આવાઝવાલે ભી થે. બદ નિગાહી કરતે કરતે ઈશ્કે મજાઝીમેં મુબ્તલા હો ગયે ઔર ફિર ઉન પર અઝાબે ઈલાહી શુરૂ હો ગયા. રાતોંકી નીંદ હરામ હો ગઈ, દુકાન બરબાદ હોને લગી, ઘરમેં ફાકે હોને લગે, તન્દુરૂસ્તી ખરાબ હો ગઈ, આંખેં અંદરકો ધંસ ગઈ.

એક દિન મૈં ઉનકી દુકાનસે ગુઝરા, દેખા કે બાલ બિખરે હુએ ગર્દ આલૂદ હૈં ઔર યે શઅર પળ્હ રહે હૈં.

મિલ હી જાએગા કોઈ કિનારા મુઝે
મૌજે ગમ દે રહી હૈ સહારા મુઝે

લેકિન શાઈરીસે કિનારા નહીં મિલતા ગમસે નજાત દેના તો હક તઆલાકે કબ્ઝેમેં હૈ. એક દિન દેખા કે સખ્ત પરેશાન બૈઠે હૈં ખૈરિયત માલૂમ કી, કહા દુકાનકા સત્યાનાસ હો ચુકા, બચ્ચે ભૂખે મર રહે હૈં, દિલમેં આગ લગી હૈ, તીન મહીનોંસે નીંદ ઉડી હુઈ હૈ, કિસી બુઝુર્ગકા નામ બતાઓ જહાં જાકર સુકૂન હાસિલ કરૂં. (રૂહકી બીમારિયાં ઔર ઉનકા ઈલાજ)

(૧૬) એક લડકા લંડન અંગ્રેજી તા'લીમકે લિયે ગયા. જબ વાપસ આયા તો ઉસકી શાદીકા ઈન્તિઝામ હુવા. એક હફતેકે બાદ લડકી વાલોંને તલાકકા મુતાલબા કિયા. માલૂમ હુવા કે વો અપના સરમાયા ઈશ્ક બાઝીમેં તબાહ કરકે નામર્દ હો ચુકા હૈ. નિહાયત ઝિલ્લતકા યે દિન દેખના પડા. ખુદા ઈસ અઝાબસે

હમ સબકો મહેફૂઝ ફરમાએ. આમીન. (મઆરિફે શમ્સ તબરેઝ)

(૧૭) ઈમામ ગઝાલી (રહ.) ને અપની મશહૂર કિતાબ "અહયાઉલ ઉલૂમ" મેં લિખ્ખા હૈ એક અલ્લાહ વાલેને એક રોઝ એક આશિકકો યે કેહતે હુએ સુના કે વો અપને મા'શૂકકો ખલ્વતમેં કેહ રહા થા કે બખુદા મૈં તુઝકો દિલો જાનસે ચાહતા હૂં ઔર તૂ મુઝસે રૂઠે રેહતા હૈ, અપના મુંહ મુઝસે ફેર લેતા હૈ. ઉસકે મહેબૂબને કહા અગર તૂ મુઝસે મુહબ્બત રખતા હૈ તો બતા તૂ મુઝ પર ક્યા ખર્ચ કર સકતા હૈ? આશિકને કહા પેહલે તો જો ચીઝ મેરી મિલ્કમેં હૈ વો સબ તુઝ પર લુટા સકતા હૂં, ફિર તેરે ઉપર જાન ફિદા કર દૂંગા.

ઈસ બાતકો સુનકર ઉસ અલ્લાહ વાલેને કહા, મૈંને સોચા કે જબ એક બંદેકે નાકિસ મહેબૂબકે લિયે યે જઝબાત હૈં કે ઉસકે લિયે જાન, માલ સબ કુરબાન કરનેકે લિયે તૈયાર બૈઠા હૈ તો બંદેકે ખાલિકકે સાથ કૈસા હોના ચાહિયે જો કે ખાલિકે મખ્લૂક હૈ, ખાલિકે હુસ્ન હૈ જો કે તમામ સિફાતસે મા'મૂર હૈ!

(અહયાઉલ ઉલૂમ)

આજકલકી આશિકી :-

(૧૮) એક કિસ્સા ઈખ્તિતામે મસ્નવીમેં હૈ કે એક ઔરત જા રહી થી. એક શખ્સ ઉસકે પીછે હો લિયા, ઉસને મુડકર દેખા પૂછા કે મેરે પીછે ક્યૂં આતા હૈ? ઉસને કહા મૈં તેરે ઉપર આશિક હો ગયા હૂં. ઉસને કહા બેવકૂફ મેરે ઉપર ક્યા આશિક હોતા હૈ, પીછે મેરી બહેન આ રહી હૈ વો મુઝસે કહીં ઝિયાદા ખૂબસૂરત હૈ આશિક હોના હૈ તો ઉસ પર આશિક હો, ઉસ શખ્સને પીછેકી તરફ દેખા કે વો ઉસકી બહેન કહાં આ રહી હૈ? આજકલ આશિકી ઐસી હી હૈ યે આશિક નહીં ફાસિક હૈં.

વફાદારી મદાર અઝ બુલબુલાં ચશ્મ
કે હર દમ બર ગુલે દીગર સરાયન્દ

બુલબુલોંકી આંખસે વફાદારીકી ઉમ્મીદ મત રખ કે હર ઘડી એક ફૂલકો

છોડકર દૂસરે ફૂલકો ચાહને લગતી હૈં.

જૂં હી ઉસને મુડકર દેખા કે ઔરતને ઉસકે સર પર એક ધોલ રસીદ કી ઔર કહા.

ગુફ્ત અય અબ્લા અગર તૂ આશિકી
દર બયાનો દા'વા ખૂદ સાદિકી
પસ ચિરા બર ગૈર અફગંદી નઝર
ઈં બુવદ દા'વાએ ઈશ્ક અય બેહુનર

ઉસને કહા અય બેવકૂફ અગર તૂ આશિક થા ઔર અપને ઈસ દા'વાએ ઈશ્કમેં સચ્ચા થા તો ફિર ગૈર પર કિસ લિયે નઝર ડાલી, અય બેખબર ક્યા તેરા દા'વએ ઈશ્ક યેહી થા?

જબ એક ઔરતકો ગૈરકી તરફ તવજ્જોહ કરનેસે ઈતની ગૈરત આતી હૈ તો ખુદાએ તઆલાકો કિતની ગૈરત આવેગી? દિલ તો હક તઆલાકા મહલ હૈ ઉસમેં વો યે નહીં પસંદ કરતા કે ગૈરોંકો બસા હુવા દેખે.

અદહમ (રહ.) કે ઈશ્કકા અજીબ વાકિઆ :-

(૧૯) (વ મિનન્નાસિ મંય્યત્તખિઝુ મિન્ દૂનલ્લાહિ અન્દાદંય્ યુહિબ્બૂનહુમ્ કહુબ્બિલ્લાહિ વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્ લિલ્લાહ)

બાઝે લોગ સિવાએ અલ્લાહકે ઐસી મુહબ્બત ગૈરોંસે પૈદા કરતે હૈં જો અલ્લાહકે સાથ પૈદા કરની ચાહિયે, હાં અલ્લાહવાલે તો ઐસી મુહબ્બત અપને અલ્લાહસે કરતે હૈં ગૈરસે તઅલ્લુક નહીં રખતે.

અદહમકો દેખો તો વો શાહે બલ્ખકી દુખ્તર (બેટી) કી મુહબ્બતમેં ચૂર થે, એક નઝર જો શાહે બલ્ખકી દુખ્તર પર પડી હજાર જાનસે આશિક ઔર શૈદાઈ હુએ. અપની લિયાકત ઔર બાદશાહકી હૈસિયતકો ન તોલા. ફૌરન બાદશાહસે નિકાહકી દરખ્વાસ્ત કર દી. વઝીરને ઉનકે ટાલનેકી યે તદબીર નિકાલી કે બાદશાહી તૌશાખાનેસે એક બડા મોતી નિકાલા, અદહમકો દેકર

કહા અગર તુમ ઐસે મોતી લા દો તો હમ તુમહારી શાદી શાહે બલ્ખકી દુખ્તર નેક અખ્તરસે કર દેંગે.

જોશે ઈશ્કમેં નિકલકર સમંદર પર પહોંચે, વો કાટ કી ફકીરાના કશ્તી નિકાલકર સમંદરકો ખાલી કરને લગે. ચાલીસ રોઝ બરાબર યેહી કરતે રહે. વો સમંદર દરિયાએ નાપૈદા કિનાર વહાં અદહમ (રહ.) કા ક્યા શુમાર. લેકિન અલ્લાહ રે ઈશ્કમેં સાબિત કદમ હો તો ઐસા હો. અદહમ (રહ.) કી જાનબાઝી પર ખુદાને રહમ કિયા ઔર અપને ફઝલસે સમંદરકો હુકમ દિયા કે બહોતસે મોતી ભરે સીપ દુરવેશ અદહમ (રહ.) કે પાસ ફેંક દે, બમૂજબ હુકમે ઈલાહી સમંદરને કુછ સીપ અદહમ (રહ.) કી નઝર કિયે. બડી ખુશી ખૂશી મોતી ઉઠાકર લાએ, ઐસે ઐસે નાદિર (નાયાબ) મોતી થે કે જિનકે બરાબરકે મોતી બડે બડે બાદશાહોંકે ખઝાનોંમેં ન હોંગે.

જબ બાદશાહકે દરબારમેં પહોંચે મોતી પેશ કિયે ઔર મતલૂબકે મિલનેકી દરખ્વાસ્ત કી, હર એક શખ્સ મોતી દેખકર હૈરાન થા, મગર વઝીર બેતદબીરને મોતી રખ લિયે ઔર અદહમ (રહ.) કો બુરી તરહસે દરબારકે બાહિર નિકલવા દિયા.

કિસ્સા મુખ્તસર બાદશાહકી બેટી કિસી બીમારીમેં મુબ્તલા હોકર મરી. દફન કરનેકે બાદ અદહમ (રહ.) લાશકો નિકાલકર લે ગયે. વો દર અસલ બેહોશીકી બીમારીમેં મુબ્તલા થી, ફિર તંદુરૂસ્ત હો ગઈ, અંજામકાર અદહમ (રહ.) સે નિકાહ હોકર વિસાલ નસીબ હુવા. લેકિન યે સબ કુછ હેચ વો મહેબૂબા ભી ફાની મુહબ્બત કરનેવાલા ભી ફાની મુહબ્બત ભી.

કાશ અગર અદહમ (રહ.) યે જઝબએ ઈશ્ક ખુદાએ પાક આલી ઝાતસે કરતે તો કિતને બડે ઔલિયા અલ્લાહ હોતે. વલ્લઝીન આમનૂ અશદ્દુ હુબ્બલ્લ્ લિલ્લાહ ઈસી કિસમકે હજારોં ઈશ્કકે કારનામે દુનિયામેં હુએ ઔર હોંગે લેકિન બિલ આખિર સબકો દરિયાએ ફનામેં ગર્ક હોના ઔર વુજૂદસે અદમમેં જાના પડા.

અગર બાકી રેહના ચાહતે હો તો ઉસ બાકીકી મુહબ્બતમેં ફના હો જાઓ જિસ તરહ અંબિયા (અલૈ.), ઔલિયા (રહ.) ઉસકી મુહબ્બતમેં ફના હુએ. અવ્વલ સબસે મુહબ્બતે ઈલાહીમેં હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને કદમ રખ્ખા, આસમાન જમીનમેં ખલીલુલ્લાહ (અલૈ.) નામ રખવાયા, હર કિસમકી તકલીફમેં સાબિત કદમ રહે, જનાબકી સાબિત કદમી પર ફરિશ્તે તઅજ્જુબ કરતે.

(મવાઈઝે ઈબ્રાહીમી)

ચાર લાખ અલ્ફાઝ પર મુશ્તમિલ મુહબ્બત નામા :-

(૨૦) દુનિયાકા બેનઝીર મુહબ્બત નામા (LOVE LETTER) ચાર લાખ અલ્ફાઝ પર મુશ્તમિલ હૈ. યે ખત મલિકાએ એલીઝાબેથકે એક દરબારીને અપની બીવીકો લિખ્ખા થા ઔર આજકલ બરતાનિયાકે બ્રિટિશ મ્યૂઝિયમમેં મહેફૂઝ હૈ.

ઉસે "આધી રાત" સે બહોત મુહબ્બત થી :-

(૨૧) રિયાસત વર નસ્ટબર્ગ (જર્મની) કે ગવર્નર બેરન હરમનકો અપને જર્મન તખ્લસ જિસકે મા'ના "આધી રાત" કે હોતે હૈં, સે ઈતની મુહબ્બત થી કે ઉસને એક ઐસી ઔરતસે જો આધી રાતકો પૈદા હુઈ થી શાદી કી, ઉમ્ર ભર વો એક વક્તકા ખાના ખાતા થા ઔર વો ભી આધી રાતકો.

ઈશ્કે મજાઝીસે તૌબા કરનેવાલોંકે વાકિઆત

ઈશ્કે મજાઝીસે તૌબાકા અસર :-

(૧) નકલ હૈ કે એક શાહી ભંગી થા. વો પાખાના સાફ કરનેકે લિયે મહલમેં ગયા તો અચાનક ઉસકી નઝર શેહઝાદી પર પડ ગઈ ઔર વો ઉસ પર આશિક હો ગયા, મગર અપને કમીનાપન ઔર ઉસકે ઊંચે મરતબાકો દેખકર યે

મિલાપ તો નામુમકિન હૈ, નાઉમ્મીદ થા. મર્ઝે ઈશ્કને જબ ગલ્બા કિયા તો વો બહોત બીમાર હો ગયા ઔર ભંગીકે બજાએ ઉસ ભંગીકી ઔરત પાખાના સાફ કરને લગી.

દિલકી કશિશકા અસર મશ્હૂર હૈ. શેહઝાદીકે દિલમેં ભી ઉસકે ઈશ્કકા અસર હુવા. કુછ મુદ્દતકે બાદ ઉસ ભંગીકી ઔરતસે શેહઝાદી કેહને લગી કે અબ તેરા ખાવિંદ ક્યૂં નહીં આતા? ઉસને કહા વો બીમાર હૈ. શેહઝાદીને કહા હમ શાહી તબીબ (ડાક્ટર) ઉસકે ઈલાજકે વાસ્તે ભેજ દેં, ઉસકો ક્યા બીમારી હૈ? ઉસ પર જબ શેહઝાદીને બહોત ઈસરાર કિયા ઔર ભંગનકો સખ્ત ધમકી દી કે બતા ઉસકો ક્યા બીમારી હૈ? તો હાથ બાંધકર અર્ઝ કિયા કે હુઝૂર અગર જાનકી અમાન મિલે તો અર્ઝ કરૂં. શેહઝાદીને અમાન દી તો ઉસને કહા, હુઝૂર અસલ બાત યે હૈ કે બીમારી તો ઉસે કુછ નહીં, વો આપકો દેખકર આપકા આશિક હો ગયા હૈ. અબ જો દીદાર મુમકિન નહીં ઉસ ગમસે લાચાર હોકર મરનેકે કરીબ હો ગયા.

શેહઝાદીને કહા યે (ઈખ્તિયારી બાત નહીં) અગર મેરે દેખનેસે ઉસકી જાન બચ જાએ તો મેરા કોઈ નુકસાન નહીં, મગર મજબૂરી યે હૈ કે મેરા મરતબા મુઝે ઉસકે સામને આનેસે રૂકાવટ હૈ. ક્યૂંકે બદનામીકા સબબ હૈ, મૈં એક તરકીબ બતાતી હૂં અગર વો ઉસ પર અમલ કરે તો શાયદ મુઝે દેખ સકે ઔર ઉસકી જાન બચ જાએ, વો યે હૈ કે વો ફકીરાના શકલ બનાકર દરિયાકે કિનારે પર બૈઠ જાએ ઔર તૂ રાતકો ઉસે રોટી વગૈરહ ખિલા દિયા કર, વો તમામ દિન અલ્લાહ તઆલાકા નામ લેતા રહે યાની અલ્લાહ અલ્લાહ કરતા રહે ઔર કિસી તરહકા ખયાલ દિલમેં ન રખ્ખે. અગર કોઈ ઉસકો નકદી (રૂપિયા) યા ખાનેકી કોઈ ચીઝ નઝર દે તો ઉસકી તરફ બિલકુલ તવજ્જોહ ન કરે, ઔર અગર કોઈ ઉઠાકર લે જાએ તો ઉસકો મના ન કરે. ચંદ રોઝમેં જબ ઉસકી શોહરત હો જાએગી તો અમીર વઝીર વગૈરહ સબ ઉસકી ઝિયારતકો જાએંગે, ફિર બાદશાહ ભી જાએગા ફિર મૈં ભી બાદશાહસે ઈજાઝત લેકર ઉસકે પાસ ચલી જાઉંગી ઔર ઉસે મિલને

ઔર બાતચીત કરનેકા ખૂબ મૌકા મિલ જાએગા.

ચુનાંચે જબ ઉસકી ઔરતને યે બાત ઉસ ભંગીકો સુનાઈ તો ઉસને બખૂશી કુબૂલ કિયા ઔર ઉસી વક્ત વહાંસે દરિયાકે કિનારે પર જા બૈઠા ઔર નામે ખુદામેં મશ્ગૂલ હો ગયા. ઔર ફિર ઐસી હાલત બના લી કે અગર કોઈ નઝર (હદિયા) પેશ કરતા તો ઉસકી તરફ તવજ્જોહ ન કરતા, ઔર જો કોઈ રખ જાતા ઔર દૂસરા ઉઠા લે જાતા તો ઉસે મના ન કરતા. રફતા રફતા તમામ શહેરમેં ઉસકી શોહરત હો ગઈ, લોગ ઉસકે પાસ આને લગે ઔર નઝરેં (તોહફે) વગૈરહ ભી લાને લગે મગર ઉસને કિસીકી તરફ ધ્યાન ન દિયા ઔર અલ્લાહ અલ્લાહ કરતા રહા. હોતે હોતે બાદશાહકો ભી ખબર હુઈ, બાદશાહને અપને વઝીરકો ઉસકા હાલ દરિયાફત કરનેકે લિયે રવાના કિયા કે ક્યા વાકઈ વો સચ્ચા ઔર દુનિયાસે બેતઅલ્લુક ફકીર હૈ.

ચુનાંચે વઝીરને જાકર નઝર (રકમ) પેશ કી ઉસને કુછ તવજ્જોહ ન કી, ન ઉસકી તરફ દેખા, વઝીરને યે હાલ બાદશાહકો સુનાયા કે વાકઈ ઉસકા ઐસા હી હાલ હૈ કે દુનિયાકી કુછ પરવાહ નહીં કરતા. અગલે રોઝ ખૂદ બાદશાહ ભી ગયા ઔર ઉસકો વૈસા હી પાયા. રાતકો શેહઝાદીને પૂછા કે સુના હૈ આજ આપ કિસી ફકીરકે પાસ તશરીફ લે ગયે થે, ઉસકો કૈસા પાયા? બાદશાહને કહા કે વો ફકીર બહોત હી સચ્ચા ઔર દુનિયાસે બિલકુલ બેતઅલ્લુક હૈ. શેહઝાદીને અર્ઝ કિયા કે મૈં ભી ઉસકી ઝિયારત કર લૂં? બાદશાહને ઈજાઝત દી કે તુમકો ઈખ્તિયાર હૈ જબ ચાહો ચલી જાઓ. ઐસે શખ્સકી ઝિયારત જરૂર કરની ચાહિયે. શેહઝાદીને ઉસકી ઔરત યાની ભંગનકો કહા કે ઉસસે કેહ દેના કે મૈં સુબહકો આઉંગી અબ તેરા કામ હો ગયા ઔર દિલી મુરાદ બર આઈ. ઉસ ભંગનને જાકર ઉસે ખબર દી.

ઉસને દિલમેં સોચા કે મૈંને આજ તક યે કામ મહઝ ઝૂઠ મૂટ એક નફસાની ગર્ઝકે લિયે કિયા થા, જિસકે નામમેં ઈસ કદર તાસીર હૈ કે મેરે જૈસે નાચીઝ ઔર હકીરકે પાસ બડેસે બડે ઊંચે મરતબાવાલે બાદશાહકો ભેજ દિયા, તો અગર મૈં

સચ્ચે દિલસે ઉસકા નામ લૂં ફિર માલૂમ નહીં કે ઉસસે ભી ઝિયાદા ઔર ક્યા ક્યા નેઅમતેં મિલેં. ઈસ ખયાલકે આતે હી વો ઝાર ઝાર રોને લગા ઔર અપને પેહલે ઈરાદેસે નિહાયત આજિઝીકે સાથ તૌબા કરકે ઉસને દુઆ કી કે ખુદાવંદા મુઝે અપના દીદાર દિખા દે, જબ તેરે નામમેં ઈતના અસર હૈ તો ફિર આપ તો ખબર નહીં કિતને ખૂબસૂરત હોંગે. ઔર જબ મૈંને ઝૂઠ મૂટ મકકે લિયે તેરા નામ લિયા ઔર તૂને ઈતને બડે બાદશાહકો મેરે પાસ ભેજકર મેરી ઈઝ્ઝત કરા દી, તો અબ જબ કે મૈં સચ્ચે દિલસે તુઝે પુકારતા હૂં. તૂ ઐસા રહીમ ઔર કરીમ હૈ કે તૂ ખૂદ ભી જરૂર હી મેરે પાસ આ જાએગા ઔર મુઝે અપના દીદાર દિખા દેગા. ઈસી તરહ તમામ રાત રોતા રહા, જબ પિછલી રાત હુઈ તો ઉસકી આજિઝી બારગાહે ઈલાહીમેં મકબૂલ હો ગઈ ઔર ફર્શસે અર્શ તક ઉસકો ઈન્કિશાફ હો ગયા ઔર બેહિશ્તકી હૂરેં ઉસકો દિખાઈ દેને લગીં.

સુબહકો શેહઝાદી ઉસકે પાસ ગઈ મગર વો બિલકુલ ઉસકી તરફ મુતવજ્જેહ નહીં હુવા ઔર હૂરાને બેહિશ્ત ઉસકી તરફ નઝર ઉઠાકર ઝિયારત કર રહી થીં ઔર તજલ્લિયાતે ઝાતે ઈલાહી ઉસ પર વારિદ હો રહી થીં ઔર મુશાહિદએ જમાલે ઈલાહીમેં મુસ્તગરક હો રહા થા. બાંદિયોંને કહા કે યે શેહઝાદી બૈઠી હૈ ઉસકે સાથ કુછ બાતચીત કર લો. ઉસને બડી દેરકે બાદ જવાબ દિયા કે અબ મુઝે શેહઝાદીકી કુછ પરવા નહીં, શેહઝાદીસે હજારહા દરજા બઢકર હસીન ઔર જમીલ હૂરેં ઈસ વક્ત મેરે સામને હાથ બાંધે ખડી હૈં. શેહઝાદીને યે સુનકર એક તમાંચા ઉસકે મુંહ પર મારા ઔર કહા, બેવફા તેરી મુરશિદ (રેહનુમા) તો મૈં હી હૂં, તૂ હૂરોં ઔર બેહિશ્તોંકે તમાશેમેં મશ્ગૂલ હો ગયા ઔર વહાં તક ચલા ગયા ઔર મૈં યહીં રહી, મુઝે ભી તૂ અપને સાથ તમાશે દિખલા.

ઈશ્કે મજાઝીસે તૌબાકા દૂસરા વાકિઆ :-

(૨) હઝરત શેખ ફરીદ (રહ.) કે એક મુરીદકો ઉનકી એક કનીઝ (લોન્ડી) કે સાથ તઅલ્લુક હો ગયા. ઔર હઝરત શેખકો ઉસકી ખબર હો

ગઈ. બજાએ ઉસકે કે ઉસકો મલામત કરેં, ક્યૂંકે બાઝ ઔકાત ઈશ્ક મલામતસે બઢ જાતા હૈ, આપને એક લતીફ તદબીર કી, વો યે કે ઉસ લોન્ડીકો દવાએ મુસહિલ (પતલા પાખાના લાનેવાલી દવા) પિલા દી. ચુનાંચે માદ્દેકા નિકલના શુરૂ હુવા ઔર બહોતસે દસ્ત ઉસકો આએ ઔર સબ માદ્દેકો એક તશ્તમેં જમા રખનેકા હુકમ દિયા. દસ્ત આનેસે ઉસ લોન્ડીકા રંગ વ રોગન (હુસ્ન) જાતા રહા.

ઉસકે બાદ ઉસ લોન્ડીકે હાથ ખાના ઉસ મુરીદકે પાસ ભેજા. ઈસ લિયે કે ઉસ લોન્ડીકી તરફ દેખે. ઉસકો એક નફરત હુઈ ઔર ઉસકી તરફ દેખા ભી નહીં, ઈસ લિયે કે ઉસકા ઈશ્ક તો ઉસકે રંગ ઔર રોગન (ખૂબસૂરતી) હીકી વજહસે થા ઉસ રંગકે સાથ હી ઈશ્ક ભી રૂખ્સત હો ગયા.

ઈશ્કહાએ કઝ પએ રંગે બુવદ

ઈશ્ક ન બુવદ આકિબત નંગે બુવદ

જો ઈશ્ક મહઝ રંગો રૂપ પર હોતા હૈ, વો વાકેઅમેં ઈશ્ક નહીં બલ્કે મહઝ નંગ હોતા હૈ યાની ઉસકા અંજામ હસરત ઔર નદામત હૈ.

ઈશ્ક બામુરદા ન બાશદ પાએદાર

ઈશ્ક રા બાહય્યુ વ બા કય્યૂમ દાર

મુરદાકે સાથ ઈશ્કકો પાએદારી નહીં, ઈસ લિયે અલ્લાહ તઆલા હય્યુ ઔર કય્યૂમકા ઈશ્ક ઈખ્તિયાર કરો જો હમેશા બાકી હૈ.

ફિર હઝરત શેખને ભંગનકો હુકમ દિયા કે વો નજાસત (પાખાના) લે આઓ, ચુનાંચે વો લાઈ ગઈ, ઉસ મુરીદસે ફરમાયા કે યે બાંદી તો વોહી હૈ, ઉસમેંસે સિર્ફ યે નજાસત કમ હો ગઈ હૈ ઉસસે તમહારા મૈલાન જાતા રહા. માલૂમ હુવા તુમહારા મહેબૂબ યે થા મહેબૂબે હકીકી છોડકર તુમ ઈસ ગંદગી પર ગિરે થે. તબીઅત ઉસકી ઠીક થી ફૌરન તાઈબ હો ગયા ઔર ઉસસે નફરત હો ગઈ.

(શર્તુલ ઈમાન બહવાલા અશરફુલ હિકાયાત)

અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક (રહ.) કી તૌબાકા વાકિઆ :-

(૩) અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક (રહ.) અપને જવાનીકે દિનોંમેં એક ઔરત પર ફરેફતા હો ગયે. એક રાત ઉસ ઔરતકે મકાનકે નીચેસે ગુઝર રહે થે. દરીચા (ખિડકી) ખુલા હુવા દેખકર વહીં ખડે હો. ગયે ઉસ ઔરતને આપકો દેખકર બાતેં કરના શુરૂ કર દીં. બાતકા સિલ સિલા ઈતના લંબા હુવા કે સુબહ હો ગઈ, મુઅઝ્ઝિનને ફજરકી અઝાન દી.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક (રહ.) અઝાનકી આવાઝ સુનકર યે સમઝે કે યે ઈશાકી અઝાન હૈ. ઉસી વક્ત હાતિફે ગૈબીને આવાઝ દી કે અય અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક! એક ઔરતકે ઈશ્કમેં તૂને પૂરી રાત ગુઝાર દી ઔર યે ભી ખબર ન રહી કે કબ સુબહ હુઈ? કાશ! તૂ અલ્લાહકે લિયે ભી કિસી રાતકા જાગા હોતા.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક (રહ.) યે આવાઝ સુનકર ચોંકે ઔર ઈસ ઈશ્કબાઝીસે તૌબા કી ઔર પૂરી તરહ યાદે હકમેં મશ્ગૂલ હો ગયે ઔર ઉનકા ઈશ્કે મજાઝી ઈશ્કે હકીકીસે બદલ ગયા ઔર થોડે હી અરસેમેં ઊંચે મરતબાકો પહોંચે ઔર આશિકાને ઈલાહીમેંસે હો ગયે. (ફવાઈદુલ ફવાઈદ)

ઈશ્કે મજાઝીસે મુતઅલ્લિક લૈલા ઔર મજનૂંકે વાકિઆત

તાલિબે ઉશ્શાકે હકીકી કે લિયે બતૌરે ઈબરત

અહકર મુઅલ્લિફકો દૌરાને મુતાલઆ બેશુમાર ઔલિયા અલ્લાહકે મલ્ફૂઝાતમેં લૈલા ઔર મજનૂંકી મુહબ્બતકા તઝકિરા મિલા. ઔલિયા અલ્લાહને ઉનકા તઝકિરા કરકે તાલિબે ઉશ્શાકે હકીકીકો ગૈરત દિલાઈ. ક્યૂંકે જો લોગ ઈશ્કે

મજાઝીકે મૈદાનમેં બહોત ઝિયાદા આગે નિકલ ગયે ઉનમેં લૈલા ઔર મજનૂં બહોત ઝિયાદા મશ્હૂર હૈં.

ચુનાંચે ઈસી મુનાસિબતકી વજહસે બંદા ઉન વાકિઆતકો ઈસ બાબકે આખિરમેં ઈખટ્ઠા કરકે લિખ્ખા હૈ. અબ આઈયે ઉન વાકિઆતકો પઢતે હૈં ઔર ઈબરત હાસિલ કરતે હૈં.

લૈલા ઔર મજનૂંકે હાલાતે ઈશ્ક

મજનૂંકા નામો નસબ :-

ઉલમાએ અન્સાબને ઉસકે નામ ઔર નસબમેં ઈખ્તિલાફ કિયા હૈ. રિબાહ આમિર કેહતે હૈં કે ઉસકા નામો નસબ યે હૈ : કૈસ બિન મલૂહ બિન મઝાહિમ. ઔર અબૂ ઉબૈદા બખ્નહ કેહતે હૈં કે યે નજતરી બિન જઅ્દી હૈ. ઔર બાઝ ઔલાદે અલી સે મન્કૂલ હૈ કે યે કૈસ બિન મઆઝ અકીલી હૈ. ઔર અબૂલ આલિયા ફરમાતે હૈં કે યે અકરઅ બિન મઆઝ હૈ. કાસિમ બિન સુવૈદ હરમી ફરમાતે હૈં કે બનૂ આમિરમેં તીન મજનૂં ગુઝરે હૈં :

(૧) મઆઝ બિન કલીબ. યે અસલી મજનૂન હૈ.

(૨) કૈસ બિન મઆઝ.

(૩) મેહદી બિન મલૂહ જઅદી.

લૈલા કા નામો નસબ :-

ઈસમેં ભી નસબદાનોંને ઈખ્તિલાફ કિયા હૈ. બાઝ કેહતે હૈં કે ઉસકા નામ લૈલા બિન્તે મેહદી હૈ. બાઝ કેહતે હૈં કે લૈલા બિન્તે વરદાઝ કબીલાએ બની રબીઆ.

નીઝ ઉસકી કુન્નિયતમેં ભી દો કૌલ હૈં :

(૧) ઉમ્મે માલિક. ઔર ઈસી કુન્નિયતકે સાથ મજનૂંને ઉસકો અપને અશઆરમેં મુખાતબ કિયા હૈ.

(૨) ઉમ્મુલ ખલીલ.

મજનૂંકો લૈલાસે દીવાનગીકી હદ તક મુહબ્બત થી. ક્યૂંકે યે દોનોં બચપનમેં અપની કૌમકી બકરિયાં ઈખઠે ચરાયા કરતે થે. ઈસ લિયે ઈન દોનોંકે દિલ એક દૂસરેસે મુઅલ્લક હો ગયે થે. લેકિન મજનૂં લૈલાસે ઈશ્કમેં કુછ ઝિયાદા હી આગે નિકલ ગયા થા. ઔર યે દોનોં એક સાથ હી રેહતે થે, હત્તાકે જવાન હો ગયે. જબ કબીલા વાલોંકો ઉનકી આપસકી ચાહતકા ઈલ્મ હુવા તો લૈલાકો પરદા કરા દિયા ગયા, જિસસે મજનૂંકી અકલ જાતી રહી.

હઝરત હકીમુલ ઉમ્મતને ફરમાયા કે :-

જબ લૈલાકે સાથ મજનૂંકા ઈશ્ક મશ્હૂર હુવા તો મજનૂંકે બાપને લૈલાકે બાપકો નિકાહકા પૈગામ દિયા. લૈલાકે બાપને જવાબ દિયા કે મુઝે નિકાહસે ઈન્કાર નહીં મગર મજનૂનકા ઈશ્ક ઈસ દરજા પર પહોંચ ગયા હૈ કે અગર લૈલાસે નિકાહ હો ગયા તો પેહલી હી રાતમેં મર જાએગા, બાઝ ઉશ્શાકે મહેબૂબે હકીકીકો ભી યે હાલત પેશ આતી હૈ. (અશરફુલ અશ્આર)

(૧) જબ કૈસકી મુહબ્બતકા કિસ્સા શોહરત પા ગયા તબ કૈસકો લૈલાકે ઘરકે દરવાઝે તક આનેકી મુમાનઅત હુઈ. બાદશાહે વક્તકો ખબર કી ગઈ. ઉસને હુકમ દિયા કે અગર કૈસ લૈલાકે ઘર પર આએ તો કતલ કર દો હમને ખૂન મઆફ કિયા. ઈધર પાબંદી ઉધર નમરૂદકી આગકી તરહ લૈલાકી મુહબ્બતકી આગ બળ્હતી ગઈ. અકસર વક્ત કૈસ લૈલાકે ફિરાક (જુદાઈ) મેં બેહોશ રેહને લગા. કૈસકે ઘરવાલોંને આપસમેં મશ્વરા કિયા, યે રાય કરાર પાઈ કે લૈલાકે વાલિદૈનકી ખિદમતમેં ચલકર અર્ઝ કિયા જાએ કે આપ લૈલાકા નિકાહ કૈસ સે કર દીજિયે.

સબકે સબ લૈલાકે વાલિદકી ખિદમતમેં ગયે ઔર બહોતસા કુછ અર્ઝ

મઅરૂઝ કિયા, મગર તકદીરે ઈલાહી કૈસકા ઈશ્ક મશ્હૂર હો ચુકા થા ઔર અરબમેં આશિકકે સાથ નિકાહ કરના બડા આર (શરમ) કા કામ થા. ઈસી પુરાની રસમકે મુવાફિક લૈલાકે બાપને ઈન્કાર કિયા ઔર યે કહા કે આપ મુઝે સારે અરબમેં બદનામ કરના ચાહતે હૈં, લોગ કહેંગે લૈલાકો આશિકકે સાથ બિયાહ દિયા. અબ તો મજનૂંકી જાન પર બન ગઈ.

(અસરારે ઔલિયા વ અહસનુલ બયાન)

ઔર લૈલાને મજનૂંકા પ્યાલા તોડ દિયા :-

(૨) કેહતે હૈં કે એક મરતબા લૈલા કિસી સખ્ત બીમારીકે બાદ તન્દુરૂસ્ત હુઈ તો ઉસકે ઘરવાલોંને ઉસકી તન્દુરૂસ્તીકી ખૂશીમેં શુકરાનેકે તૌર પર ખૈરાત તકસીમ કરનેકા પ્રોગ્રામ બનાયા, ફૈસલા કિયા ગયા કે લૈલા ખૂદ બૈઠકર ફુકરામેં ખૈરાત તકસીમ કરે.

ચુનાંચે જબ ફુકરા કતાર દર કતાર લૈલાસે ખૈરાત લેને હાઝિર હુએ, લૈલાને હર એકકે પ્યાલેમેં ખૈરાત ડાલી. મજનૂં ભી અપની મહેબૂબાકે દીદાર ઔર ઉસકે હાથોં ખૈરાત લેનેકી ગર્ઝસે અપના કાસા (પ્યાલા) લેકર એક કતારમેં ખડા હો ગયા. દેતે દેતે જબ મજનૂંકી બારી આઈ ઉસને લરઝતે હાથોં જબ અપના પ્યાલા ખૈરાતકે લિયે લૈલાકી તરફ બળ્હાયા તો બજાએ ઉસકે કે લૈલા અપને ઉસ આશિકે સાદિકસે ઈમ્તિયાઝી સુલૂક કરતી ઉસને ઉલ્ટા હાથ મારા ઔર મજનૂંકા પ્યાલા જમીન પર ગિરકર ટૂટ ગયા.

કોઈ ઔર હોતા તો ઈસ બેરૂખી પર ચીંખ ચીંખકર રોતા ઔર અપની નાકામ હસરતોં પર નૌહા કુનાં હોતા (યાની રોતા) ઔર ભરી મહેફિલમેં ઉસ બેઈઝ્ઝતી પર શરમિંદગીસે મર જાતા. મગર યે આમ મુહિબ્બ નહીં થા કે ઐસા કરતા. જહાં પર સચ્ચા ઈશ્ક થા વહાં રસ્મ ઔર દસ્તૂરે મુહબ્બતસે ભી ખૂબ વાકિફ થા. યે જાનતા થા કે,

રમઝેં હૈં મુહબ્બતકી ગુસ્તાખી વ બેબાકી

મજનૂંને ટૂટે હુએ પ્યાલેકે ટુકડે લપકકર અપને હાથોંમેં ઉઠા લિયે ઔર ખૂશીસે નાચને લગા.

જબ લોગોંને મજનૂંકો બેખૂદીમેં નાચતે ઔર રક્સ કરતે દેખા તો ઉનહોંને ઉસકે ઈસ અમલકો હિમાકત (બેવકૂફી) પર મહમૂલ કિયા ઔર તાને દેને લગે કે મજનૂં તુમહારા દિમાગ ખરાબ તો નહીં હો ગયા? તુમ જિસકી મુહબ્બતકે ઈસ કદર દાવે કરતે હો આજ ઉસ મહેબૂબાને તુમહારે સાથ ઈતની બેરૂખીકા સુલૂક કિયા કે બજાએ ખૈરાત દેનેકે તુમહારા પ્યાલા હી તોડ દિયા, ઈસમેં ભલા ખૂશીસે નાચનેકી ક્યા બાત હૈ?

મજનૂંને કહા પાગલ મૈં નહીં તુમ હો..... નાદાનો! મૈં અપના પ્યાલા તુડવાકર ઈસ લિયે નાચ રહા હૂં કે આખિર લૈલાકે યહાં મેરી કુછ ઈમ્તિયાઝી હૈસિયત તો હૈ કે સબકો ખૈરાત દેકર ઉનકે સાથ એક જૈસા સુલૂક કિયા, મગર સિર્ફ મેરા પ્યાલા તોડકર મુઝે પૂરે મજમાસે અલગ કર દિયા. અગર કિસી ઔરકા પ્યાલા ભી તોડા હોતા તો મુઝે યે નાઝ કહાં હોતા કે લૈલાકે દિલમેં જો ખુસૂસી તઅલ્લુક મુઝસે હૈ કિસી ઔરસે નહીં, બઝાહિર ઉસને મેરા પ્યાલા તોડા હૈ મગર મૈં અપને મુકદ્દર પર નાઝાં હૂં કે આજ લૈલાને ઈસ ભરી મહેફિલમેં મુઝસે ઈન્ફિરાદી સુલૂક કરકે યે સાબિત કર દિયા કે ઉસે મુઝસે ખાસ તઅલ્લુક હૈ. અબ લોગોંકો ઉસકી ખૂશી ઔર રક્સ કરનેકી (નાચનેકી) વજહ સમઝમેં આઈ.

એક ઔર અલ્લાહવાલેને લિખ્ખા હૈ કે જબ મજનૂંસે નાચનેકી વજહ પૂછી, ઉસને કહા કે મેરી લૈલાને એક નઝર મુઝે દેખા ઉસ ખૂશીમેં નાચ રહા હૂં. ફિર લોગોંને મજનૂંકો ખૂબ મારા (ક્યૂંકે ખલીફએ વક્તને મજનૂંકી ઈન હરકતોંકી વજહસે ઉસકા ખૂન મઆફ કર દિયા થા) લેકિન ઉસ ઝાલિમને ઉફ તક ન કી. ફિર માર ખાતે ખાતે મજનૂંને ચિલ્લાના શુરૂ કર દિયા. ઉસસે વજહ પૂછી તો કેહને લગા કે જબ તક મેરી લૈલા મુઝે દેખ રહી થી ઉસ વક્ત તક મુઝે દર્દકા એહસાસ ન હુવા, અબ વો ચલી ગઈ તો ફિર દર્દકા એહસાસ હોને લગા.

(અસરારે ઔલિયા)

અસલી ઔર નકલી મજનૂંમેં ફર્ક પર વાકિઆ :-

(૩) હઝરત મૌલાના મસીહુલ ઉમ્મત (રહ.) ને અપની એક મજલિસમેં તાલિબે ઉશ્શાકે હકીકીકો લૈલા ઔર મજનૂંકા એક વાકિઆ બતૌરે ઈબરત સુનાયા જો કે કારિઈનકે લિયે પેશે ખિદમત હૈ. ઈરશાદ ફરમાયા કે :

એક મરતબા બહોતસે મજનૂં બનકર લૈલાકે દરવાઝે પર આકર બૈઠ ગયે. બાંદીને કહા કે આજ બહોતસે મજનૂં આકર બૈઠ ગયે, કૈસે પહેચાન હો કે સચ્ચા મજનૂં કૌન હૈ? લૈલાને કહા કે જાઓ ઔર યૂં કેહના કે કુછ ઐસી તજવીઝ હુઈ હૈ કે લૈલાકો થોડેસે ગોશ્તકે લોથડેકી જરૂરત હૈ ઉસકો અપને જિસ્મમેં ઈસ્તેમાલ કરેગી. અબ બાંદી જિસકે પાસ જાતી હૈ, કોઈ કેહતા હૈ યે કસાબખાના હૈ? યે કોઈ મઝબહ હૈ? ગોશ્ત તો કસાઈકે યહાં મિલેગા, નકલી મજનૂં તો યે કેહકર ચલે ગયે. જો વાકઈ મજનૂં થા વો ભી બૈઠા થા ઉસને બાંદીસે કહા, યે પૂછકર આ કે કૌનસી જગહકા ચાહિયે? બાંદીને લૈલાસે જાકર કહા, લૈલાને જવાબ દિયા :

ઓ હો! અભી ખામી હૈ યે પૂછતા હૈ કે કિસ જગહકા ચાહિયે?

યે બાતેં હર એકકે લિયે થોડી હી હૈં, ઝૌકવાલેકે લિયે હૈં. મગર તુમ સુન તો લો, ન માલૂમ કૌન આગે ચલકર કૈસા ઝૌકવાલા હોતા હૈ, કમસે કમ સુન તો લો, ઝૌકવાલે ભી હોતે હૈં.

તો લૈલાને બાંદીસે કહા અભી ખામી હૈ, વો ભી ચલા ગયા. કુછ દિનકે બાદ ફિર સબ ઈખટ્ઠે હો ગયે. મજનૂં ભી આ ગયા. બાંદીને ફિર વોહી સવાલ કિયા કે લૈલાને ગોશ્તકી બોટી માંગી હૈ. યે સુનકર તમામ મસ્નૂઈ (નકલી) મજનૂં ચલે ગયે, હકીકી મજનૂંને કહા :

"તૂ મેરે જિસ્મકી હર હર જગહસે બોટી લે લે, જિસ જગહકી ઈસ્તેમાલ કરની હોગી ઈસ્તેમાલ કર લેગી ઔર બાકી ફેંક દેગી."

લૈલાને યે સુનકર કહા કે : "વાકઈ મજનૂં યે હૈ."

આઈ બાત ખયાલ શરીફમેં? આશિક ઐસે હોતે હૈં. ઔર હમારા યે હાલ હૈ કે હમારી તાવીલોંકા કોઠા હી ખતમ નહીં હોતા. ખુદા તઆલાકે હાઝિર નાઝિર હોનેકા ભી અકીદા, કિયામતકા ભી અકીદા ઔર ફિર સવાલ પર સવાલ અક઼ાઈદકે બારેમેં હો રહે હૈં. અચ્છા ઈલ્મે કલામ પઢ્હા.

(મજાલિસે મસીહુલ ઉમ્મત)

લૈલાકા મજનૂંસે ગોશ્ત તલબ કરનેકા વાકિઆ :-

(૪) જબ મજનૂં આશિક હુવા ઔર ઈશ્ક મશ્હૂર હુવા તો ઈમ્તિહાનકે લિયે લૈલાને એક આદમી ભેજા કે મજનૂંસે એક ટુકડા ગોશ્ત માંગ લાઓ. ઉસને મજનૂંકો યે પૈગામ સુનાયા, પૂછા કે કહાંકા ગોશ્ત તલબ કિયા હૈ? ઉસને લૈલાસે પૂછા, કહા કે અભી કચ્ચા હૈ, મરતબએ નાસૂતીમેં હૈ. ચંદ મુદ્દતકે બાદ ફિર એક આદમી ગોશ્તકી તલબમેં ભેજા, તો મજનૂંને જવાબ દિયા કે જહાંકા ગોશ્ત ચાહિયે વહાંસે કાટકર લે જાઓ. ઉસને આકર લૈલાસે બયાન કિયા, કહા કે "હાં! અબ ઈશ્કમેં આયા હૈ, ઔર યે મરતબા મલકૂતી હૈ."

કુછ અરસાકે બાદ અન લૈલા કેહને લગા, જિસ તરહ શાહ મન્સૂરને અનલ્ હક્ક કહા થા, યે મરતબા જબરૂતી હૈ. ઔર ફના ફીલ ઈશ્ક હૈ. ચંદ રોઝકે બાદ સિર્ફ લૈલા લૈલા કેહના શુરૂ કિયા, યે મરતબા લાહૂત વ તૌહીદ હૈ. ઉસકે બાદ ગુમ ગુશ્તગી પૈદા હુઈ, ન લૈલા યાદ રહી ન મજનૂં, યે મરતબા હામૂત હૈ. ન ખૂદ, ન ખૂદી, ન ખુદા. કુછ બાકી ન રહા, ન ઝિક્ર, ન ઝાકિર ન, મઝકૂર.

(તઝકિરએ ગૌસિયા સ. ૨૨૬)

લૈલાકે બાપકા લૈલા ઔર મજનૂંમેં નિકાહ ન કરનેકી વજહ:-

(૫) જો શખ્સ કે હક તઆલાકા આશિક કામિલ હોતા હૈ દીદારકે શુરૂ મરહલામેં ઉસ પર બેખૂદી તારી હો જાતી હૈ. ઉસકી વજહ યે હૈ કે જબ વો

મુસ્તગરક રહેગા તો મુશાહિદાકે વક્ત જરૂર હી બેહોશ હો જાએગા. જૈસાકે કાઝી હમીદુદ્દીન નાગોરી (રહ.) એક જગહ ગલ્બએ ઈશ્કકે સિલસિલેમેં લિખતે હૈં કે એક મરતબા મજનૂંકે કબીલાકે લોગ જમા હોકર લૈલાકે ઘરવાલોંકે પાસ ગયે ઔર કહા કે એક આદમી ઈશ્કમેં મર જાએ ઉસમેં ક્યા નુકસાન હૈ અગર તુમ લોગ ઉસે ઈજાઝત દો કે વો એક મરતબા લૈલાકા રૂખે ઝેબા (ચેહરા) દેખ લે? ઉન લોગોંને જવાબ દિયા કે હમ લોગોંકો ઈસ બારેમેં કોઈ ઈન્કાર નહીં હૈ, લેકિન મજનૂંકો ખૂદ ઉસકી તાબ ઔર તાકત નહીં કે મુશાહિદા કર સકે.

કબીલા વાલોંને મજનૂંકો બુલાયા ઔર લૈલાકે કમરાકી તરફ લે ચલે, પરદા પડા હુવા થા, અભી લૈલાકા સાયા ઝાહિર નહીં હુવા થા કે મજનૂં બેહોશ હો ગયા ઔર જમીન પર ગિરકર તડપને લગા. ઉન લોગોંને કહા કે ક્યા હમ નહીં કેહતે થે કે મજનૂં દીદારકી તાકત નહીં રખતા.

ઈતના કેહનેકે બાદ ગાયતે મુહબ્બતમેં હઝરત શેખુલ ઈસ્લામને એક ના'રા મારા ઔર બેહોશ હો ગયે. (અસરારૂલ ઔલિયા)

મજનૂં ઔર હિરન :-

(૬) આશિકકી નઝરકે સામને જો કુછ ભી આતા હૈ ઉસમેં અપને મહેબૂબકા જલ્વા હી નઝર આતા હૈ. ઔર યે બાત ગાયતે શૌકકી વજહસે હોતી હૈ. ચુનાંચે એક મરતબા મજનૂંને ખાના નહીં ખાયા થા ભૂકા થા. એક હિરન ઉસકે જાલમેં આયા ઉસકો ભી ઉસને યે કેહકર છોડ દિયા કે ઈસકી આંખેં લૈલાકી જૈસી હૈં ઈસકો તકલીફ કૈસે પહોંચાઉં. (મલ્ફૂઝાતે બાબા ફરીદ સ. ૧૩૫)

મજનૂંકા લૈલાસે શિદ્દતે ઈશ્ક પર એક વાકિઆ :-

(૭) કિસીને મજનૂંસે પૂછા કે :

"તુમહારા નામ ક્યા હૈ?" બોલા "લૈલા" કિસીને કેહ દિયા લૈલા મર ગઈ, ઉસને કહા યે કૈસે હો સકતા હૈ? વો તો મેરે દિલમેં હૈ મૈં હી લૈલા હૂં.

મજનૂંકા લૈલાકે મકાનસે મુહબ્બત કરનેકી વજહ :-

(૮) હઝરત હકીમુલ ઈસ્લામ કારી તૈયબ સાહબ (રહ.) ને એક મજલિસમેં ઈરશાદ ફરમાયા કે કાઈદેકી બાત હૈ કે જિસ શખ્સકી મુહબ્બત ગાલિબ હોતી હૈ, ઉસકી હર અદા મહેબૂબ બન જાતી હૈ. ઉસકા ચલના ફિરના ભી મહેબૂબ બન જાતા હૈ. ફક્ત મહેબૂબસે હી મુહબ્બત નહીં હોતી બલ્કે ઉસકે નામસે જો ચીઝ મન્સૂબ હો જાતી હૈ ઉસસે ભી મુહબ્બત હો જાતી હૈ.

કિસીને મજનૂંકો દેખા કે લૈલાકે મકાનકી ઈંટ ઈંટકો ચૂમતા ફિર રહા હૈ. કિસીને કહા બેવકૂફ! તૂ ક્યા કર રહા હૈ? ઈંટોંમેં ક્યા રખ્ખા હુવા હૈ ઔર ઈંટોંકો ચૂમનેસે ક્યા ફાઈદા હૈ? ઉસને દો શઅરમેં જવાબ દિયા.

અમુર્રુ અલદયારિ દયાર લૈલા
અકબલુ ઝલજિદારિ વ ઝલ જિદારા

કે મૈં લૈલાકે મકાન પર જબ ગુઝરતા હૂં તો કભી ઈસ દીવારકો ચૂમતા હૂં ઔર કભી ઉસ ઈંટકો ચૂમતા હૂં, કભી ઈસ દરવાઝેકો ચૂમતા હૂં ઔર કભી ઉસ દેહલીઝકો ચૂમતા હૂં ઔર ક્યૂં ચૂમતા હૂં:

વમા હુબ્બ દયારિ શગફ્ન કલ્બી
વલાકિન હુબ્બ મન્ સકન દયારા

મુઝે ઈન ઈંટોંસે મુહબ્બત નહીં હૈ વો જો ઈન ઈંટોંમેં બૈઠી હુઈ હૈ ઉસસે મુહબ્બત હૈ.

ઈસકી વજહસે ઈંટોંસે મુહબ્બત હો ગઈ હૈ ઉસકે કુત્તેસે મુહબ્બત હો ગઈ હૈ, ઉસકી બલાએં લેનેકો ભી તૈયાર હૂં.

તો જબ મુહબ્બત હોતી હૈ તો એક મહેબૂબ હીસે મુહબ્બત નહીં હોતી બલ્કે જો ચીઝ ઉસકે નામસે લગ જાતી હૈ વો ભી મહેબૂબ બન જાતી હૈ.

(ખુત્બાતે હકીમુલ ઈસ્લામ જિ. ૯, સ. ૧૦૫)

મજનૂંકા લૈલાકી ગલીકે કુત્તેકો પ્યાર કરના :-

(૯) બંદેકે પીરો મુરશિદને અપની કિતાબ "શરહે મઆરિફે મસ્નવી" મેં લિખ્ખા હૈ કે :

મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં એક બાર મજનૂંને લૈલાકી ગલીકે કુત્તેકો કહીં દેખા ઔર પહેચાન લિયા ઔર ઉસકે પાંવકો બોસા દિયા ઔર ઉસે પ્યાર કિયા. લોગોંને કહા અય પાગલ! યે ક્યા કર રહા હૈ? ઐસે નજિસ ઔર નાપાક ઐબોંસે ભરે હુએ જાનવરકો તૂ પ્યાર કરતા હૈ?

મજનૂંને કહા! (અરે ઝાલિમો!) યે કુત્તા મેરી લૈલાકી ગલીકા કુત્તા હૈ! ક્યા પતા ઉસકે પૈર ઉસ જગહ પડે હોં જહાં મેરી લૈલાને કદમ રખ્ખા હો, તુમ લોગ મેરી આંખોંસે ઈસ કુત્તેકો દેખો તો તુમહેં ઉસકી કદર માલૂમ હોગી.

(ક્લીદે મસ્નવી વ મઆરિફેં મસ્નવી જિ. ૫)

દીદે લૈલાકે લિયે દીદએ મજનૂં હૈ જરૂર
મેરી આંખોંસે કોઈ દેખે તમાશા તેરા

જબ ખલીફએ વક્તને લૈલાસે કહા કે અય લૈલા તેરે અંદર ક્યા ખૂબી હૈ કે મજનૂં તુઝ પર ઈસ તરહ કુરબાન હૈ.

અઝ દીગર ખૂબાં તૂ અફઝૂં નેસ્તી
ગુફ્ત ખામોશ ચૂં તૂ મજનૂં નેસ્તી (રૂમી)

દૂસરે હસીનોંસે તેરે અંદર કોઈ ઈમ્તિયાઝી શાન તો નહીં માલૂમ હોતી', લૈલાને ખલીફએ વક્તકો ડાંટકર કહા ખામોશ રેહ ઈસ વાસ્તે કે તૂ મજનૂં નહીં હૈ.

દીદએ મજનૂં અગર બૂદે તેરા
હર દો આલમ બેખતર બૂદે તેરા (રૂમી)

અગર મજનૂંકી આંખ તુઝે નસીબ હોતી તો હર દો આલમ તેરે લિયે બેખતર હોતે. (કલીદે મસ્નવી વ મઆરિફે મસ્નવી)

મુહબ્બતકી વજહસે સિતારોં પર નઝર :-

(૧૦) એક દિન લૈલાકે મકાનકે પાસસે મજનૂં ગુઝરા, તો આસમાનકી તરફ નઝર ઉઠાઈ. કિસીને કહા અય મજનૂં! આસમાનકી તરફ મત દેખો બલ્કે લૈલાકી દીવારકો દેખો શાયદ તુમ ઉસે દેખ પાઓ, ઉસને કહા! મૈં સિતારે પર ઈકતિફા કરતા હૂં કે જિસકા સાયા લૈલાકે મકાન પર પડ ગયા હૈ.

(મુકાશિફતુલ કુલૂબ)

લૈલાકી મુહબ્બતમેં મજનૂંકા ચલના :-

(૧૧) હઝરત મૌલાના મસીહુલ ઉમ્મત (રહ.) ને અપની મજલિસમેં લૈલા ઔર મજનૂંકા વાકિઆ સુનાતે હુએ ફરમાયા કે :

મજનૂં સાહબ એક દફા લૈલાકે ઘરકી તરફ ચલે, ઊંટની પર સવાર હુએ ઊંટનીકા બચ્ચા ભી થા. ઊંટની ચલતી ઔર બારબાર પીછેકો દેખતી ઔર ઝરા બાગ (લગામ) સુસ્ત દેખતી તો પીછેકો લૌટ પડતી. જબ મજનૂંકો કુછ ઈફાકા હોતા તો ફિર આગેકો ચલાતા મગર ઈસ તરહ ચલનેસે રાસ્તા કુછ ભી કતઅ ન હુવા. આખિર સમઝા કે બચ્ચેકી મુહબ્બત ઉસકો રોક રહી હૈ. તો કેહતા હૈ :

હવા નાકતી ખલ્ફી વ કદામી અલ હવા
ફઈન્ની વ ઈય્યાહા અલ મુખ્તલિફાન

મેરી ઊંટનીકા મહેબૂબ પીછે હૈ ઔર મેરા મહેબૂબ આગે હૈ, મૈં આગે જાના ચાહતા હૂં ઔર વો પીછે જાના ચાહતી હૈ. મેરે ઔર ઉસકે ઈરાદેમેં ઈખ્તિલાફ હૈ યે સાથ નિભ નહીં સકતા લિહાઝા છોડ દો ઈસે.

અબ છોડનેકી તરકીબ યે ભી થી કે ઊંટનીકો બિઠાકર ઉતરકર ઉસકો છોડકર પૈદલ ચલ દેતા, મગર ઈશ્કમેં ઈતના સબ્ર કહાં. બસ ફૌરન

ધડામ ઉપરસે ગિર પડા (આશિકકો ફુરસત મસાલેહકે સોચનેકી કહાં હોતી હૈ) તમામ બદન છિલ ગયા ઔર ખૂન ખૂન હો ગયા, સર ફૂટ ગયા, હાથ પૈર ઝખ્મી હો ગયે, અબ ઉઠ નહીં સકતા, જિસ ગર્ઝકે લિયે કૂદા થા કે લૈલાકી તરફ જલ્દી ચલ દે, વો ભી હાસિલ ન હુવા તો પડે પડે કેહતા હૈ કે પૈરોંસે નહીં ચલ સકતા તો લુડકકર તો ચલ સકતા હૂં બસ લુડકકર ચલના શુરૂ કર દિયા.

મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં.

ઈશ્કે મૌલા કે કમ અઝ લૈલા બુવદ
ગૂએ ગશ્તન બહરે ઉ ઔલા બુવદ

અલ્લાહકા ઈશ્ક લૈલાકે ઈશ્કસે કબ કમ હોતા હૈ ઔર ઉસકે લિયે ગેન્દ બન જાના બેહતર હૈ.

(મજાલિસે મસીહુલ ઉમ્મત ઔર મઆરિફે મસ્નવી વ કલીદે મસ્નવી)

મજનૂં તવાફમેં ક્યા દુઆ કર રહા થા :-

(૧૨) જબ મજનૂંકે વો હાલાત ઝાહિર હુએ જિનકો સબ જાનતે હૈં ઔર લોગોંને ઉસકો ઈશ્કમેં મુબ્તલા દેખા તો ઉસકે બાપકે પાસ જમા હોકર કેહને લગે, તુમહારા બેટા જિસ મુસીબતમેં મુબ્તલા હો ગયા ઉસકો તો તુમને દેખા હી હૈ, અગર તુમ ઉસકો મક્કા શરીફમેં લે જાઓ ઔર અલ્લાહ તઆલાસે ઉસકી નજાતકી દુઆ માંગો ઔર આં હઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકે રોઝએ અકદસકી ઝિયારત કરાઓ ઔર અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કરો તો જરૂર હમેં ઉમ્મીદ હૈ કે ઉસકી અકલ લૌટ આએગી ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉસકો આફિયત અતા કરેંગે.

ઉસકા બાપ (મજનૂંકો લેકર) મક્કા પહોંચા ઔર તવાફ શુરૂ કરકે મજનૂંકે લિયે અલ્લાહ તઆલાસે આફિયતકી દુઆ માંગતા રહા ઔર મજનૂં

(તવાફ કરતે હુએ) યે દુઆ કર રહા થા :

દઅલ મોહરિમૂન અલ્લાહુ યસ્તગ્ફિરૂનહૂ
બિમક્કત વ હિના અન સત્મહી ઝુનૂબહા
વ નાદૈતુ અન્ યા રબ્બિ અવ્વલ સૂલતી
લિનફસી લૈલા ષુમ્મ અન્ત હસીબહા
ફઈન્ અઅ્તિ લૈલા ફી હયાતી લા યતુબ
ઈલલ્લાહિ ખલ્કુન તૌબતન લ અતૂબુહા

● મોહરિમ હઝરાત મક્કામેં આજિઝીકે સાથ અલ્લાહ તઆલાસે ઈસ્તિગ્ફાર કરતે હૈં કે ઉનકે ગુનાહ મઆફ કર દિયે જાએં.

● ઔર મેરી ઈલ્તિજા યે હૈ કે અય મેરે પરવરદિગાર! મેરા પેહલા સવાલ મેરે નફસકે લિયે લૈલાકા હૈ તૂ ઉસકા નિગરાન ઔર મુહાફિઝ હૈ.

● અગર મુઝે મેરી ઝિંદગીમેં લૈલા અતા કર દી જાએ તો ચાહે બાકી મખ્લૂક અલ્લાહ તઆલાસે (ગુનાહોંકી) તૌબા ન કરે મૈં (જરૂર) તૌબા કર લૂંગા.

હત્તાકે જબ મજનૂં મિનામેં પહોંચા તો કિસીને વહાંકે ખૈમોંસે આવાઝ દી અય લૈલા! તો મજનૂં બેહોશ હોકર ગિર પડા ઔર લોગ ઉસકે ગિર્દ જમા હો ગયે ઔર ઉસકે ચેહરે પર પાની છિડકા, જબકે ઉસકા બાપ ઉસકે સરહાનેમેં રો રહા થા. ફિર જબ મજનૂંકો ઈફાકા (હોશ) હુવા તો ઉસને કહા :

વ દાઅ દઆ અઝ નહ્નુન બિલ્ ખૈફિ મિમ્ મિના
ફહય્યજ અતરાફલ ફુવાદ વમા યદરી
દઆ બિઈસ્મિ લૈલા ગૈરહા ફકઅન્નમા
અતાર બિલૈલા તાઈરન કાન ફી સદરી

● જબ હમ મિનામેં મસ્જિદે ખૈફકે પાસ થે તો કિસીને પુકારા ઔર મેરે દિલકી ધડકનોંકો લાશુઊરીમેં તેઝ કર દિયા.

● ઉસને કિસી ઔર લૈલાકો પુકારા થા લેકિન જિસ લૈલાકા પંછી મેરે સીનેમેં થા ઉસકો બેદાર કર દિયા.' (અહસનુલ મવાઈઝ)

હજકે દૌરાન મજનૂંકા જુનૂન :-

બાઝ મશાઈખ બયાન કરતે હૈં કે મૈં હજકે લિયે હાઝિર હુવા. જબ મિનામેં પહોંચા તો વહાંકે એક પહાડ પર એક જમાઅતકો દેખા તો મૈં ભી ઉનકે પાસ ગયા. વહાં મૈંને દેખા કે એક જવાન હૈ ખૂબસૂરત ચેહરાવાલા, રંગ ઉસકા પીલા પડ ચુકા હૈ ઔર બદન ઘુલ ચુકા હૈ. ઔર લોગોંને ઉસકો થામ રખ્ખા હૈ. મૈંને ઉનસે ઉસકે બારેમેં પૂછા તો ઉનહોંને બતાયા કે યે વોહી કૈસ હૈ જિસકો લોગ મજનૂં કેહતે હૈં ઉસકા વાલિદ ઉસકો બૈતુલ્લાહ શરીફ ઔર રોઝએ રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમકી હાઝરીકે લિયે લેકર આયા હૈ શાયદ કે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો શિફા અતા કર દેં.

મૈંને પૂછા તુમને ઉસકો પકડ ક્યૂં રખ્ખા હૈ? ઉનહોંને કહા કે હમેં ડર હૈ કે યે અપની દીવાનગીમેં કોઈ હરકત કરકે અપની જાન ન ખો બૈઠે. જબકે મજનૂં ઉનકો કેહ રહા થા કે તુમ મુઝે છોડ દો મૈં નજદકી નસીમે સબા (હવા) ખાના ચાહતા હૂં. ઉનમેંસે એક શખ્સને કહા યે મજનૂં આપકો નહીં જાનતા, અગર આપ ચાહેં તો ઉસકો યે કહેં કે મૈં નજદસે આયા હૂં ઔર ફિર લૈલાકા હાલ બતાતા હૂં. તો મૈંને ઈસ બાતકો મંઝૂર કર લિયા ઔર ઉસકે કરીબ હો ગયા તો લોગોંને કહા અય કૈસ! યે શખ્સ નજદસે આયા હૈ, તો મજનૂંને એક આહ ભરી, મૈંને સમઝા કે શાયદ ઉસકા જિગર પારા પારા હો ગયા. ફિર ઉસને મુઝસે એક એક જગહ ઔર એક એક વાદીકા પૂછા ઔર મૈંને ઉસકો બતાયા ઔર વો રોતા રહા ફિર ઉસને ચંદ અશઆર કહે (જિનકો હમને ઈખ્તિસારકી વજહસે યહાં ઝિક્ર નહીં કિયા).

મજનૂંકી લૈલાકે ખાવિંદસે મુલાકાત :-

એક મરતબા મજનૂં લૈલાકે ખાવિંદકે પાસસે ગુઝરા, જબ કે ઉસકા ખાવિંદ

સરદીકે દિનમેં આગ તાપ રહા થા, ઉસકે સામને ખડે હોકર મજનૂંને કહા :

બિરબ્બિક હલ ઝમમ્ત ઈલૈક લૈલા
કબ્લસ્સુબ્હિ ઓ કબ્બલ્ત ફાહા
વ હલ રિફત અલૈક કુરૂન લૈલા
રફીફલ અકહવાનહ ફી નિદાહા

● તુઝે તેરે પરવરદિગારકી કસમ ક્યા તૂને લૈલાકો ગલે લગાયા હૈ સુબહસે પેહલે યા ઉસકા મુંહ ચૂમા હૈ.

● ઔર ક્યા લૈલાકે બાલ તુઝ પર લેહલહાંએ હૈં. જિસ તરહકે ગુલે બાબૂના અપને ખેતમેં લેહલહાતા હૈ.

તો લૈલાકે ખાવિંદને કહા અબ જબ કે તૂને મુઝે કસમ દેકર પૂછા હૈ તો મૈં જવાબ દેતા હૂં કે 'હાં'. તો મજનૂંને અપને દોનોં હાથોંસે અંગારોંકો દબોચ લિયા ઔર ઉનકો ન છોડા હત્તાકે બેહોશ હોકર ગિર ગયા. ઔર અંગારા ઉસકી હથેલિયોં સમેત ગિર ગયા. (ઝમ્મુલ હવા)

તૈસીરુલ ઔલિયામેં લિખ્ખા હૈ કે જબ લૈલા ફૌત હો ગઈ ઔર મજનૂંકો ઉસકી ખબર દી ગઈ તો મજનૂં લૈલા લૈલા કેહતા હુવા કબ્રસ્તાન પહોંચા ઔર હર કબ્રકી મિટ્ટીકો લૈલા સૂંઘના શુરૂ કિયા, આખિર જબ લૈલાકી કબ્રકી મિટ્ટીકો સૂંઘા તો ઝારો કતાર રોને લગા ફિર રોતે રોતે મર ગયા ફિર ઉસકો લૈલાકી કબ્રકે કરીબ હી દફન કર દિયા ગયા. (સિયરૂલ ઔલિયા)

લૈલા મજનૂંકે ઈશ્કસે મુતઅલ્લિક અકવાલે સૂફિયા

ઈમામ કશીરી (રહ.) કા કૌલ :-

ઈમામ અબુલ કાસિમ કશીરી (રહ.) ને અપની મશ્હૂર કિતાબ "રિસાલએ કશીરિયા" મેં લિખ્ખા હૈ કે કિસી અલ્લાહ વાલેને મજનૂં બિન આમિરકો ખ્વાબમેં દેખા તો પૂછા કે અલ્લાહને તુમસે ક્યા બરતાવ કિયા? મજનૂંને જવાબ દિયા કે અલ્લાહને મુઝે મઆફ કર દિયા ઔર મુઝે મુહબ્બત કરનેવાલોંકે લિયે હુજ્જત કરાર દિયા. (રિસાલા કશીરિયા)

ખ્વાજા હમીદુદ્દીન (રહ.) કા કૌલ :-

કાઝી હમીદુદ્દીન નાગોરી (રહ.) ને અપની તારીખમેં લિખ્ખા હૈ કે કિયામતકે દિન હુકમ હોગા કે મજનૂંકો પેશ કરો. જબ હાઝિર હોગા તો ફરમાન હોગા કે ઉન ઔલિયાકો જો હમારી મુહબ્બતકા દાવા કરતે હૈં મજનૂંકે પાસ લાઓ, જબ સબ હાઝિર હો જાએંગે તો વો ફરમાએગા કે અગર મુહબ્બતકા દાવા કરતે હો તો તુમ ભી ઐસા હી કરતે જૈસા મજનૂંને કિયા, જબ તક ઝિંદા રહા લૈલાકી મુહબ્બતમેં ગર્ક રહા, મરા તો ઉસકી મુહબતમેં ગર્ક હુવા, ઔર અબ જબ મેહશરકે દિન ઉઠા હૈ તો ઉસીકી મુહબ્બતમેં ગર્ક હૈ, યે મેઅયારે મુહબ્બત ઉન લોગોંકે લિયે હૈ જો દોસ્તીકા દા'વા કરતે હૈં. ઉનહેં ચાહિયે કે અપની મુહબ્બતમેં સાબિત કદમ રહેં તાકે મુહબ્બતસે એક ઝર્રા ભી કમ ન હો બલ્કે રોઝ બરોઝ ઝિયાદતી હોતી રહે.

ઉસકે બાદ ફરમાયા. કાઝી હમીદુદ્દીન નાગોરી (રહ.) અપની તારીખમેં લિખતે હૈં મુહબ્બતકે દાવેદારોંકો રોઝે કિયામત તલબ કિયા જાએગા

ઔર મજનૂંકો પેશ કિયા જાએગા, જો આખરી સાંસ તક લૈલાકો પુકારતા રહા ક્યા તુમ ભી ઐસે હો?

ઈશ્કે મૌલા કે કમ અઝ લૈલા બુવદ
ગૂએ ગશતન બહરે ઉ ઔલા બુવદ

મૌલાના (રહ.) ફરમાતે હૈં કે હક તઆલા શાનુહૂકા ઈશ્ક, ઈશ્કે લૈલાસે ક્યૂંકર કમ હો સકતા હૈ જબકે વો ખાલિકે લૈલા હૈં, પસ મૌલાકી મુહબ્બતમેં ગેન્દ હો જાના હી ઔલા હૈ, યાની ગેન્દકો જિસ તરફ ચાહતે હૈં કદમકી ઝર્બસે હરકત દેતે રેહતે હૈં, ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલાકે હાથમેં અપનેકો સુપુર્દ કરો.

ઈશ્ક રા બા હય્યુ વ બા કય્યૂમ દાર
ઈશ્ક બામુરદા ન બાશદ પાએદાર

મૌલાના રૂમી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે ઈશ્કે હકીકી ઝિંદા ઔર હકીકી સંભાલને વાલેસે યાની હક તઆલાસે કરના ચાહિયે, ઔર જો એક દિન મરનેવાલે હૈં ઉનકી મુહબ્બત પાએદાર નહીં હૈ.

હઝરત બાબા ફરીદ (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે :-

મજનૂં જબ તક ઝિંદા રહા લૈલાકી દોસ્તી ઔર મુહબ્બતમેં ગર્ક રહા ઔર જબ મરા તો ભી ઉસકી મુહબ્બતમેં મરા.

અહકર મુઅલ્લિફ અર્ઝ કરતા હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ભી અપને આશિકોંકી યેહી કૈફિયત દેખના ચાહતે હૈં. ખૂદ કલામુલ્લાહમેં ઈરશાદે રબ્બાની હૈ કે **ઈન્ન સલાતી વ નુસુકી વ મહ્યાય વ મમાતી** મેરી નમાઝ, ઔર મેરી કુરબાની, મેરા જીના ઔર મેરા મરના.

હમારા ઉઠના ભી અલ્લાહ હીકી યાદમેં હો, હમારા બૈઠના ભી અલ્લાહ હીકી યાદમેં હો, હમારા સોના, ખાના, પીના, સફર કરના, ગર્ઝ હર હાલમેં દિલ અલ્લાહસે ચિપકા રહે. યેહી આશિકોંકી શાન હૈ ઔર યેહી તકાઝએ મુહબ્બત હૈ.

હઝરત ખ્વાજા મીર (રહ.) ને ફરમાયા કે :-

એક ઔરતકી મુહબ્બતકા દમ ભરતે હુએ મજનૂંકા યે હાલ થા કે અગર કોઈ શખ્સ ખુદા ઔર ઉસકે રસૂલકી મુહબ્બતકા દાવા કરે ઔર ફિર ઉસમેં ઈતના ભી જઝબા ન હો તો ઉસ પર હૈફ (અફસોસ) હૈ.

ખ્વાજા નિઝામુલ હક (રહ.) કા કૌલ :-

સિયરે ઔલિયા જો કે ખ્વાજા સુલતાન નિઝામુલ હક (રહ.) કે મલ્ફૂઝાતકા મજમૂઆ હૈ ઉસમેં લિખ્ખા હૈ કે એક મજલિસમેં આપ (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે :

જબ મજનૂંકો કહા ગયા કે લૈલા મર ગઈ હૈ તો મજનૂંને કહા મેરી હાલત પર અફસોસ હૈ મૈંને ઐસે મહેબૂબસે મુહબ્બત કી જો મરનેવાલા થા.

હઝરત થાનવી (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે :-

અલ્લાહુ અકબર! મજનૂંકે ભી ક્યા કેહને. જબ એક ઔરતકી મુહબ્બતમેં યે હાલત હો ગઈ તો ખુદાકે ઈશ્કમેં ક્યા હાલત હોની ચાહિયે. બડી ગૈરત ઔર શરમકી બાત હૈ અગર ઉસકી સમઝ ન હો.

હઝરત શાહ અબ્દુલ ગની (રહ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે :-

મજનૂં નાદાન થા જો લૈલાકી મુહબ્બતમેં ઉલઝકર મહેબૂબે હકીકીસે દૂર રહા. ક્યૂંકે મખ્લૂકાતકા હુસ્ન અક્સ ઔર પરતવ હૈ, ઔર કાઈદએ કુલ્લિયા હૈ કે જો શખ્સ અક્સકી તરફ મુતવજ્જેહ હોતા હૈ વો અસલસે મહેરૂમ હો જાતા હૈ, કિસી બાખબરસે ઉસકો પાલા ન પડા થા, વરના વો ઉસે આગાહ કરતા કે ઓ નાદાન લૈલાકો કિસને લૈલા બનાયા થા, ઔર વો આરિફ બિલ્લાહ મશ્ક નામે લૈલાકો મશ્ક નામે મૌલાસે તબ્દીલ કર દેતા.

લૈલાકે ચેહરેકા નમક :-

બંદેકે પીરો મુરશિદ આરિફ બિલ્લાહ હઝરત મૌલાના હકીમ મુહમ્મદ અખ્તર સાહબ દામત બરકાતુહુમને એક મજલિસમેં ઈરશાદ ફરમાયા કે :

અલ્લાહ તઆલા તો ખાલિકે લૈલા હૈ, લૈલાકો બનાનેવાલા હૈ ઔર લાખોંકો લૈલા બનાતા હૈ ફિર ખાકમેં મિલા દેતા હૈ, વો અલ્લાહ જો ખાલિકે હુસ્ન હૈ વો સારે જહાનોંકો હુસ્ન દેનેવાલા હૈ ઉસ અલ્લાહને લૈલાકે ચેહરે પર થોડાસા નમક ડાલા ઔર મજનૂં દીવાના હો ગયા, કહા ઉસ અલ્લાહકી મુહબ્બત લૈલાકી મુહબ્બતસે કબ કમ હો સકતી હૈ.

આશિકોંકા અંજામ :-

હઝરત મૌલાના ઈમ્દાદુલ્લાહ મુહાજિરે મક્કી સાહબ મદ્દ ઝિલ્લુહુલ આલીને લૈલા ઔર મજનૂંકા તઝકિરા કરતે હુએ ઈરશાદ ફરમાયા કે ઉસ ફુઝૂલ ઈશ્કકા ક્યા અંજામ હુવા. ઉસ ઈશ્કે મજાઝીને મજનૂં ઔર લૈલાકો ક્યા દિયા સિવાએ હસરત (પરેશાની ઔર ગમો ફિક્ર) કે દુનિયાકા અંજામ તો આપ પઢ હી ચુકે હોંગે. આખિર કાર અંજામ ખૂદ હી સોચ લેં કે વહાં ઉનકા ક્યા હશ્ર હોગા. અગર ઈશ્ક કરના હૈ તો અલ્લાહકી ઝાતસે કરેં! જો દુનિયામેં નેક વ નામ કરે ઔર આખિરતમેં ભી અલ્લાહ ઔર રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ સલ્લમ બલ્કે તમામ મખ્લૂકાતકે સાથ સુર્ખરૂ (કામિયાબ) કરે.

ઈશ્કે હકીકી ઔર ઈશ્કે મજાઝીકા તકાબુલ

- ઈશ્કે હકીકી જાઈઝ ઔર ઈબાદત હૈ, જબકે ઈશ્કે મજાઝી નાજાઈઝ ઔર ગુનાહ હૈ.
- ઈશ્કે હકીકીસે દીન ઔર દુનિયા આબાદ, જબકે ઈશ્કે મજાઝીસે દીન ઔર દુનિયા બરબાદ હોતી હૈ.

● ઈશ્કે હકીકીસે એક ન એક દિન વસ્લ નસીબ હોગા, ઔર જબકે ઈશ્કે મજાઝીમેં એક ન એક દિન મહેબૂબસે જુદાઈ હોગી.

● ઈશ્કે હકીકીસે દિલ મુનવ્વર (રોશન) હોતા હૈ, જબકે ઈશ્કે મજાઝીસે દિલ સિયાહ (કાલા) હોતા હૈ.

● ઈશ્કે હકીકીસે દિલ ઝિંદા હોતા હૈ, જબકે ઈશ્કે મજાઝીસે દિલ મુરદા હોતા હૈ.

● ઈશ્કે હકીકીસે ઈઝ્ઝત મિલતી હૈ, જબકે ઈશ્કે મજાઝીસે ઝિલ્લત મિલતી હૈ.

● ઈશ્કે હકીકી કા જોશ દાઈમી (હમેશા) હોતા હૈ, જબકે ઈશ્કે મજાઝીકા ઉબાલ વક્તી હોતા હૈ.

● ઈશ્કે હકીકી વાલોંકા ઠિકાના જન્નત હૈ, જબકે ઈશ્કે મજાઝી વાલોંકા ઠિકાના જહન્નમ હૈ.

● ઈશ્કે હકીકી કી રાહમેં હર પરેશાની રાહત હૈ, જબકે ઈશ્કે મજાઝીમેં હર પરેશાની અઝાબ હૈ.

● ઈશ્કે હકીકી વાલોંકે ચેહરોં પર બહારકી તાઝગી, ઔર ઈશ્કે મજાઝી વાલોંકે ચેહરોં પર ખિઝાંકી બે-રોનકી હોતી હૈ.

ઈશ્કે મજાઝીકે નુકસાનાત

ઈશ્કકે નુકસાનાત :-

આશિક હઝરાત આમ તૌર પર અપને નફસકો ન બચા સકનેમેં જાનવરોંકી હદસે ભી બઢ ગયે હૈં. જબ ઉનકી શહવત જિમાઅ (હમબિસ્તરી) પર કાદિર ન હો સકનેકી વજહસે અધૂરી રેહ જાતી હૈ તો યે શહવતમેં ઔર તેઝ હો જાતે હૈં ઔર બદકારીકી ઝિલ્લતમેં ફંસકર ઔર ઝલીલ હો જાતે હૈં.

જબકે જાનવર શહવતકો પુરી કરનેકે દફઈયા પર હી કિફાયત કરતા હૈ ઔર યે આશિક અપની શહવતકો પૂરા કરનેકે લિયે અકલકી તમામ સલાહિયતોંકો કામમેં લાતે હૈં.

દીનકા નુકસાન :-

ઈશ્ક કા દુનિયા ઔર દીનકા નુકસાન બહોત ઝાહિર હૈ. દીનકા નુકસાન તો યે હૈ કે આશિકકા દિલ શુરૂ શુરૂમેં અપને ખાલિકકી ફિક્રસે ગૈર મુતવજ્જેહ હો જાતા હૈ. મઅરિફતે ખુદાવંદી, અલ્લાહકા ખૌફ ઔર હુસૂલે કુર્બે ઈલાહીકી ફિક્ર નહીં રેહતી, ઉસકે બાદ હરામકા જિતના ઈરતિકાબ કિયા ઉતના હી વો આખિરતકે નુકસાનમેં મુબ્તલા હુવા, ઔર ખૂદકો પૈદા કરનેવાલે (અલ્લાહ તઆલા) કી સઝાકા લાઈક ઠહેરાયા, ઈસ તરહસે વો જિતના અપની ખ્વાહિશાત ઔર ઈશ્કિયાતકે કરીબ હોતા ગયા ઉતના હી અપને મૌલાસે દૂર હોતા ગયા ઔર ઈશ્ક અપની હદે જલાલ તક બાકી નહીં રેહતા બલ્કે તરક્કી કરકે ગુનાહકી હુદૂદ તક પહોંચ જાતા હૈ.

દુનિયાકા નુકસાન :-

દુનિયામેં ઈશ્ક કા નુકસાન યે હૈ કે યે દાઈમી ગમ, લગાતાર ફિક્ર, વસ્વાસ, બેખ્વાબી, કમ ખાને, ઝિયાદા જાગનેમેં ફંસા રેહતા હૈ. ફિર યે આ'સાબ (પઠ્ઠોં) પર મુસલ્લત હોકર બદનકો પીલા, આ'ઝામેં રઅશા (કપકપી), ઝબાનમેં તોતલાપન, બદનમેં લાગિરીકો પૈદા કર દેતા હૈ ઔર રાયકો બેકાર, દિલકો તદબીરે મસ્લિહતસે ગાઈબ, આંસૂઓંકો લગાતાર, હસરતોંકો મુસલસલ, ચીંખો પુકારકો જારી, સાંસકો છોટા ઔર દિલકો બુઝા દેતા હૈ, ફિર જબ દિલ પર કામિલ ગશી છા જાએ તો દીવાનગી ઝાહિર હો જાતી હૈ ઔર ઉસકો તબાહ હોનેકે દહાને પર લા ખડા કરતી હૈ, ઈસ તરહસે કિતને આશિક ઐસે ગુઝરે હૈં જિનહોંને ઈસ દીવાનગીમેં અપનેકો હલાકતમેં ડાલા ઔર લોગોંમેં અપની

કદરો મંઝિલતકો તબાહ કિયા ઔર અકસરો બેશતર બદની સઝા ઔર હદકી સઝાકો પહોંચે.

ઈશ્કે મજાઝીકા ક્યા સિલા મિલતા હૈ ઈસકો મૈંને એક શઅરમેં બયાન કિયા હૈ.

સિલા ઈશ્કે મજાઝીકા યે કૈસા હૈ અરે તૌબા
કે આશિક રોતે રેહતે હૈં સનમ ખૂદ સોતા રેહતા હૈ

યે કૌનસી આશિકી હૈ કે યે ઉસકી યાદમેં રો રહા હૈ ઔર વો બેખબર સો રહા હૈ. ક્યા ઝિલ્લત હૈ, ઉસસે બડી કોઈ પસ્તી નહીં જો અલ્લાહકો છોડકર મરનેવાલોં પર મરતા હૈ, યે કિસ્મતકી મહેરૂમી હૈ. ઈશ્કે મજાઝીસે ખુદાકી પનાહ માંગો. (અલ્તાફે રબ્બાની)

અઝાબે ઈશ્કે મજાઝી

ઈશ્કે મજાઝીકા મરીઝ દોઝખીકી તરહ ન ઝિંદા રેહતા હૈ ન મરતા હૈ મૌત ઔર હયાતકે દરમિયાન લાયમૂતુ ફીહા વલા યહ્યા કા અઝાબ ચખતા રેહતા હૈ. ખુદાએ પાક કાફિરકો ભી યે અઝાબ ન દે.

ઈ ચુનીં અંદોહ કાફિર રામબાદ
દામને રાહત ગિરિફતમ દાદ દાદ

અય ખુદા! ઐસા ગમ કાફિરકો ભી ન દે, તેરી રહમતકા દામન પકડકર તુઝસે ફરિયાદ કરતા હૂં.

હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત મૌલાના થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈં કે ઈશ્કે મજાઝી અઝાબે ઈલાહી હૈ. આશિક અગર ઈશ્કે મજાઝીસે તૌબા કર લે ઔર અહલુલ્લાહકી સોહબતમેં રેહકર અલ્લાહ તઆલાકા ઝિક્ર શુરૂ કર દે તો ઐસા મહેસૂસ હોગા કે મછલી પાનીસે દૂર હોકર જો તપતી રેતમેં તડપ રહી થી ફિર કિસીને પાનીમેં ડાલ દિયા તો કૈસી નઈ ઝિંદગી ઉસે માલૂમ હોગી.

(કશ્કોલે મઅરિફત)

મરદૂદિયતકી અલામત :-

એક અલ્લાહવાલેને ફરમાયા કે ઈશ્કે સૂરત ભી એક અઝાબ હૈ અઝાબ. ખુસૂસન ઈશ્કે અમારદ (નવજવાન લડકેસે ઈશ્ક) બડા સ઼ખ્ત મર્ઝ હૈ. એક બુઝુર્ગ કેહતે હૈં કે જબ કિસીકો મરદૂદ કરના હોતા હૈ તો ઉસકો ઈશ્કે અમારદમેં મુબ્તલા કિયા જાતા હૈ. પસ યે ઈશ્કે સૂરત ગોયા અલામત હૈ મરદૂદિયત કી.

ચંદ બાતેં કારિઈનકે ફાઈદેકે લિયે

● જિન અહબાબકે દિલમેં ઈસ કિતાબકો પળ્હકર મુહબ્બતે ઈલાહીકી શમઅ રોશન હો ચુકી હૈ ઔર વો સાલિકીન શમઅકો મઝીદ રોશન કરના ચાહેં તો ઉનકો ચાહિયે કે વો બંદેકી કિતાબ "અલ્લાહ તઆલા બંદોંસે કિતની મુહબ્બત કરતે હૈં" કા મુતાલઆ ફરમાએં.

● જો અહબાબ અલ્લાહસે મુહબ્બત કરનેકી વુજૂહાત જાનના ચાહતે હૈં, ઉનહેં ચાહિયે કે વો બંદેકી કિતાબ "બંદેકી અલ્લાહસે મુહબ્બતકી વુજૂહાત" કા મુતાલઆ ફરમાએં.

● જો અહબાબ ઈસ બાતકો જાનના ચાહેં કે અલ્લાહ તઆલા કિન બંદોંસે મુહબ્બત કરતે હૈં, ઉનહેં ચાહિયે કે વો બંદેકી કિતાબ "અલ્લાહ તઆલાકી બંદોંસે મુહબ્બતકી અલામાત" કા મુતાલઆ ફરમાએં.

● જો અહબાબ ઈસ બાતકો જાનના ચાહેં કે અલ્લાહકે મહેબૂબ બંદે અલ્લાહસે કિતની મુહબ્બત કરતે હૈં, ઉનહેં ચાહિયે કે વો બંદેકી કિતાબ "અલ્લાહકે આશિકોંકી આશિકી કા મંઝર" મુલાહિઝા ફરમાએં.

● જો અહબાબ અલ્લાહકી રહમતસે માયૂસ હો ચુકે હોં, ઉનહેં ચાહિયે કે વો બંદેકી કિતાબ "ગુનાહોંકા સમંદર ઔર રહમતે ઈલાહીકી વુસ્અત" કા મુતાલઆ ફરમાએં.

● જો અહબાબ ગુનાહોંસે બચના ચાહતે હૈં ઉનહેં ચાહિયે કે વો બંદેકી કિતાબ "ગુનાહોંસે બચિયે ઔર અલ્લાહકે મહેબૂબ બનિયે" કા મુતાલઆ ફરમાએં.

● જો અહબાબ હર વક્ત પરેશાન રેહતે હૈં ઔર ચાહતે હૈં કે ઉનકી પરેશાની દૂર હો જાએ, ઉનહેં ચાહિયે કે વો બંદેકી કિતાબ "સુકૂને કલ્બ હાસિલ

કરનેકે તરીકે" કા મુતાલઆ ફરમાએં.

● જો અહબાબ નમાઝમેં અલ્લાહુ અકબર કેહનેસે લેકર સલામ ફેરને તક અપને કારોબારમેં મશ્ગૂલ રેહતે હૈં ઔર નમાઝમેં અલ્લાહકે ધ્યાનકે મુશ્તાક હોં તો ઉનહેં ચાહિયે કે વો બંદેકી કિતાબ "નમાઝમેં ખુશૂઅ ઔર ખુઝૂઅ હાસિલ કરનેકે તરીકે" કા મુતાલઆ ફરમાએં.

નોટ : યે ફવાઈદ ઉસી વક્ત હાસિલ હોંગે જબ ઈન કિતાબોંકો અમલ કરનેકી નિય્યતસે પઢા જાએગા.

ખતમ શુદ